

דף ב.א

מתני'. חמץ עשרה נשים פוטרות צרכותיהן - כדתני [סיפא] שאם הייתה אחות מהן נשואה לאחיו ولو אשה אחרת ומת بلا בניים שתיהן פטורות וטעמא יליף בגמרה. **צרכות צרכותיהן עד סוף העולם** - במתני' מפרש. **חמותו** - שמת בעלה ונשאה אחיו ומת بلا בניים. **ואם חמותו ואם חמיו** - שתיהן אסורות לו משום ערוה כדכתיב (ויקרא יח) ערות אשה ובתה לא תגלה את בת בנה ואת בת בתה ויש בכלל זה חמותו ואם חמיו כדמפרש (וואזיל) אבל הון הנשרפין (סנהדרין ד' עה) ובתו (ובת בתו ובת בנו) דהכא בבתו מאנוסתו קמיירין וכן בת בתו ובת בנו דאיilo בתו מאשתו היינו בת אשתו דכיוון דכתיב שם ויקרא י"ח) אשה ובתה לא שנא ממנה ל"ש מאיש אחר אבל בתו מאנוסתו לא ילפא ליה מהכא דאשה ע"י קדושין משמע שהוא אישות ומקרה אחרת נפקא כדמפרש בגמרה. **אחותו מאמו** - שנשאת לאחיו מאביו ומת וכן אחותו אמרו שנשאה לאחיו מאביו שאין חיוב יבום אלא באחיו מן האב דכתיב (דברים כה) כי ישבו אחים יחדו וילפינן אחותה אחותה מבני יעקב מה להלן מן האב ע"פ שאין מן האם ה"נ ל"ש. **ואשת אחיו מאמו** - שמת ונשאה לאחיו מאביו שהיתה נכרית אצלו ומת بلا בניים ונפלה לפניה יבם זה ליבום אסורה לו לפי שהיתה אשת אחיו מאמו תחלה ואסורה לו עולמית דכתיב (ויקרא יח) ערות אשת אחיך ודרשין לה בפ' הבא על יבומו (לקמן יבמות ד' נה) אחיך בין מן האב בין מן האם.

דף ב.ב

ואשת אחיו שלא היה בעולמו - כמו ראונן שמת بلا בניים ונולד לו אח לאחר מיתה ושמו לי ועמד שמעון וייבם אשתו ولو אשה אחרת ומת بلا בניים ונפלו שתיהן לפני לוי שתיהן פטורות לפי שאשת ראונן שנשאת לשמעון אסורה ללו ועונש ברת עליה לפי שאשת אח בכרת כשאר עריות שבפרשה דכתיב ביכולתו כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו ובמקומות מצות יבום כשםת بلا בניים שריה רחמנא ואשת אחיו שלא היה בעולמו שמת קודם לכן לא שרא ליה דכתיב כי ישבו אחים יחדיו שהיתה להם ישיבה אחת בעולם והלכך ממשמת ראונן נאסרה על לוי איסור עולם כאשת אח שיש לה בניים ואפילו עכשו שנפלה לפניו מכח נשואי אחיו שמעון

שהיה בעולמו אסורה לו בשביל ראובן וכש ש היא אסורה לו כך צرتה אשת שמעון האחרת אסורה דילפין لكمן על כל העריות העומדות עליו בכרת שנפלו לפניו ליבום עם צרותייהן ששתייהן פטורות ואם נשוא ענוש כרת שמאחר שפטרן הכתוב עומדות עליו באיסור אשת אח שיש לו בנים. **וכלתו** - שמת בנו ונשא אחיו כלתו אסורה לו לעולם ואפילו לאחר מיתת בנו. **וכלון שמתו** - שמתה בתו קודם לאחיו או מיאנה והיכי משכחת לה מיאון בבתו והרי הוא קיים ואין מיאון אלא בитומה משכחת לה כמו שabei השיאה לה לאחד ונתגרשה כשהיא קטנה ושוב אין לאביה רשות בה והלכה ונשאת לאחיו בעודה קטנה ויצאה במיאון ובפ' ב"ש (לקמן יבמות קט) קרי לה יתומה בחוי האב ואם נתגרשה מהחיו או מיאנה באחיו או נמצאת אילונית שמקחו מכך טעות ולא הויא אשת אחיו וכשמת אחיו הרי היא כמו שאינו אשתו ומתייבמת צرتה. **ואין אתה יכול לומר כן** - שכבר יルドו לאחר קודם שנישאו לאחיו הלך לאו אילונית היא ומיאון נמי לייכא שהרי גדלותה הן ואין ממאנת אלא יתומה קטנה כדפרש لكمן בפ' ב"ש. **כשם שבתו פטורה** - שהרי אסורה לו ואין שם אח אלא הוא כך צرتה פטורה כדיליף בגמרא. **הלכה צרת בתו ונשאת לאחיו השני** - דהיינו דיש אח אחר ששתייהן מותרות לו אין פטורות שהרי יש כאן מצות יבום ומתייבמת האחת והשנייה פטורה דכתיב את בית אחיו (דברים כה) בית אחד הוא בונה ולא שתיים ואם ייבם האחד את צרת בתו ולו אשה אחרת ומת בלי בניים וחזרו ונפלו לפניו. **כשם צרת בתו פטורה** - שנאסרה עליו משעת נפילת אחיו הראשון שנפלה עם בתו לפניו ופטורתה בתו הימנו והרי היא עליו כאשת אח שיש לו בניים ואסורה לו עולמית. **כך צרת צרתה** - אשת אחיו השני האחראית פטורה שזו פוטרטה וטעמא יליף בגמרא מלצורך (ויקרא יח) שצרת ערוה פוטרת צרתה. **ואפי' הם ק'** - אחים והלכה צרת צרתה של בתו ונתיבמה לאחיו השלישי ולו אשה אחרת ומת בלי בניים שתיהן נאסרות על זה וכן לעולם. **צרתה מותרת** - להתייבם לו שהרי בשעת זיקת יבום אינה צרתה. **ומל הימולה למאן** - כמו שערוה קטנה ויכולת נפילתה מדרבנן אינה פוטרת צרתה מן החליצה אלא מדרבנן וזיקת נפילתה מדרבנן אינה פוטרת צרתה גמ' **מכדי כוליו** - עריות מה שפטורות מן הייבום. **מאחות אשה ילפין** - لكمן בשמיינן. **ור"ש היא** - דאמר בפ' ד' מיתות (סנהדרין מט) שריפה חמורה

ולהכי תנא רישא בתו ובתו כולהו עד אם חמיו בשרפיה. **בחמותו כתיב** - ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה זמה היא באש ישרפו (ויקרא כ). **כלתו בסקילה** - בפ' ד' מיתות (שם סנהדרין דף נג) וכל שאר עריות דמתני' אין במיתת בית דין אלא בכרת. **כיוון דאתיא מדרשא** - ליאסר עליו חביבה ליה לתנא ואקדמה ברישא ולקמן מפרשיה לה.

דף ג.א

콜חו נמי - לענין פטור ייובם מדרשא אתין מהות אשה. **עיקר איסורייהו** - שאסורים משום ערוה בכל מקום בהדייה כתיב בהו אבל בתו מאנוסתו Daiiri בה במתני' עיקר איסורה מדרשא אתיא. **אתיא הנה הנה** - לאיסורה אתיא זמה לשרפיה דבתו מ Ashton וכן בת בתו ובת בנו ירפא מעורות אשה ובתה לא תגלה והרי בתו מ Ashton בכלל בת Ashton אבל בתו מאנוסתו לא משתמש דכתיב ערות אשה ולשון אישות דעת ידי קידושין משמע וגלי רחמנא בת בתו ובת בנו מאנוסתו בהאי קרא ערות בת בנק או בת בתק והכא לשון אישות לא כתיב ואכתיב בתו לא כתיב הכא וילפין בג"ש כתיב הכא בקרא דאנוסה כי ערותך הנה וכתיב בקרא אחרינא דאישות שארה הנה מה התרם בתו כבת בתו אף כאן בתו כבת בתו. **אתיא זמה זמה** - לשרפיה כתיב הכא בתו מ Ashton זמה היא וכתיב בשרפיה זמה היא באש ישרפו מה להלן שרפיה אף כאן שרפיה ובתו מאנוסתו הא ילפין מהנה הנה מבת Ashton. **לייתני אחות אשה לבסוף** - דכולו מינה ילפי לענין פטור ייובם לקמן. **להאי בבא** - כל איסור [אחחותא] ליתני לבסוף ויקדים כלתו לאחותו כי היכי דתיהו אחות אשה לבסוף. **קורבי קורבי** - הנך דקריב ליה טפי נקט ברישא. **דקרובי עצמו** - ואין בכלל קרובות כלל. **למטה דידה** - ד Ashton ואע"ג דהנך לאו משום קורבה דידה אסירן ליה. **למעלה דידה** - חמותו ולמעלה דידה לא מצי למיתני מידי דהא אמרו לא אתיא ליה לייבום שהרי אסורה לאחיו מאביו משום אשת אביו. **ותני אחותו ואחות אמו דקרובי עצמו** - טפי מכלתו דכלתו לאו קרובתו היא אלא מכח קדושי בנו נאסרה עליו. **ובדין הוא דליקדה לכלתו** - מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו. **دلאו משום קורבא הוא אסור** - כלומר וכיון דקרובי נקט ואזיל וכלתו ואשת אחיו שלא היה בעולמו ואשת אחיו מאמו לאו משום קורבא דידה הוא אסור ליה בדיון הוא דליתני כלתו מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו ומকמי אשת אחיו

מאמו נמי משום דכלתו חמירה טפי מניניו והוה ליה למניקת חומרה כיוון שלא מצוי למניקת קורבי. **מאי איריא דקתני פוטרות** - דמשמעות פטורות הן ואי בעי מיעים. **ליתני אסורות** - זהא וודאי אסורות הן מאחר שאינן זכותות ליבום וכיימי באיסור אשת אח. **ה"א אוסרות** - ליבום וחליצה לא משתמשת מהכא שאינו איסור בחליצה והוה אמינה מיחלץ חליצי על כרחו שאין אשת אח מבב לבאים נפטרת ללא חליצה. **מאי קעביד** - והלך לא שיק לשון איסור בחליצה אלא לשון פטור. **אלמה לא** - שיק [לשון] איסור הא וודאי שיק שאם אתה אומר חולצת אתך למים מתיבמת. **כיוון דבמוקם מצות יבום הוא דאסירה** - צרת הבת וכדמפרש במתני' דמשפטה הכתוב מזיקת יבום קיימת ליה באשת אח שיש לו לבאים. **שלא במקום מצוה שריא** - כגון נכרי שנעשה חתנו ولو אשה אחרת ומות מוותרת אשתו לחמיו כדתנן לקמן יבמות (דף יג) גבי שיש עריות חמורות מלאו במתני'. **משום הכלוי תנא פוטרות** - דאי תנא אוסרות משמע שהבת אוסרתה עליו ליקח [ווק"ז] שלא במקום מצוה אבל פוטרות לא משתמש איסורה משום צורתה של בת אלא הבת פוטרתה מייבום ואיסורה שכיב עליה ממילא דהויא באיסור אשת אח שיש לה לבאים ומשום אשת אח הוא דמייטסר שלא במקום מצוה דליך איסור אשת אח עללה שריא. **וליתני מן הייבום לחודיה** - זהא עיקר מצוה היא וחליצה ממילא משמע. **ה"א מיחלץ חלצה** - שלא להפקיע מצות יבום אבל יבומי לא משום גזירת הכתוב דלצורך קמ"ל מתני' הוайл ופטרה הבת מזיקת יבום פטורה מן החליצה דכל העולה לזיקת יבום עולה לzikת חלצה וכל שאין עולה לזיקת יבום פטורה מן החליצה וכל היכא אמרינו חולצת ולא מתיבמת משום ספקא הוא. **וניתני יבום ברישא** - זהוא עיקר זהא כתיב אם לא יחפוץ האיש לחתת וחליצה (דברים כה) הא אם חפץ ליבם מייבם אלמא מצות יבום ברישא. **אבא שאול היא** - בפ' החולץ (לקמן יבמות לט)ABA שאול אומר הכונס יבמותו לשום נוי ולשות אישות כאילו פוגע בערווה וקרוב בעניין להיות הولد ממזר. **מנינה דרישא** - דמשמעות ט"ז ותו לא. **מנינה דסיפה** - הרי אלו פוטרות דמשמעותם אלו ותו לא.

דף ג.ב

דבר ודרב אסי - דבר רב צרת סוטה אסורה שאם זינתה אשתו ولو אשה אחרת ומות בלי לבאים שתיהן פטורות ורב אסי אמר צרת אילונית אסורה

שאם היה נשוי אילונית ואשה אחרת ומת ללא בנים שתיהן פטורות ותרויהו בפирקין יבמות (דף יא). **צרת ממאנת** - הרי שהיה לאחיו יתומה קטנה ואשה אחרת ומת ומיאנה הקטנה ביבם זה היא וצורתה אסורה לו ומתי נאשמעי דאף ע"ג דאסירה עליה לא מיפטרה מחייבת דהך איסורא מדרבנן היא כדאיתא בפирקין גזירה משום צרת בתו ממאנת. **מחזיר גירושתו** - אחיו שגירש אותה משתי נשיו ונשאת לאחר ועבר והחזרה לאחר מיתה בעלה ומת ללא בנים שתיהן אסורות להתייבם ואשמעין מיועטה דמתני' דחייבת בעיה. **לייתניינהו** - לסתה ואילונית בהדי הנך דמתני' הוайл ופטורות צרותיהן. **לפי שאין בצרת צרה** - דכל הנך דמתני' אייכא למיתני הלכה צורתה ונשאת לאחיו השני כו' שהרי אינה ערוה אלא זה אבל לאחיו השני ראויות הון ואם ייבם אף' את הצרה ولو אשה אחרת ומת ונפלו לפני זה פטורה אף הנכירות מפני שהיא צרת צורתה של בתו אבל בסוטה ואילונית לייכא למיתני הלכה צורתה ונשאת לאחיו השני דהא על כל האחין היא אסורה ושהאיסור בא לה מכח קדושי בעלה הראשון וכולן שוין בהן. **מנחה מ** - ערוה וצורתה וצורת צורתה לעולם פטורות. **עליה מה תלמוד לומר** - לכתוב לגנות ערותה בחיה ותשמע נמי שבחיי אשתו נאסרת עליו אחותה ולאחר מיתה מותרת. **שומע אני** - אף' נפלה לפניו ליבום אחת מן העריות תתייבם. **לצורך** - צרות הרבה משמע מדלא כתיב לצור. **זונה כרת** - בפרשタ עריות (ויקרא יח) כתיב בתר כולהו ונכרתו הנפשות העושות וכל שזוננו כרת שגונתו חטא בדיליף בפирקין יבמות (דף ט). **ט"ז נשים** -תו לייכא עריות בכרת חז' משע רעריות של משנתינו שאין בהם צד ייבום לעולם. **יכול אני מרבה כו'** - שנשואות לאחרים שייהו צרותיהן אסורות לינשא לזה. **שאין צרה אלא מאח** - הוайл ופטורה הכתוב מזיקתו הרי היא עליו באיסור אשת אח שיש לה בנים שהיה בכרת דכתיב ערות אשת אחיך אבל בעלמא לא רמי' איסור אשת אח עליה ושריאליה. **עונש מניין** - אם ייבם ערוה או צורתה. **ה"א אחות אשה מייבמת** - מייבם. **מאי טעמא** - והלא בכרת קאי עליה. **דאתי עשה** - דיבום. **וזחית את לא תעשה** - דמקרה לפין דאת עשה וڌית ל"ת כדמפרש ואזיל.

דף ז.א

לא תלبس שעטנו - וספיק ליה גדים תעשה לך ודרשין סמכין ושרין ככלים ביציטת אלמא אתי עשה וڌית לא תעשה. **שאין חוסמין** - אין

[סוטמין] טענותיה לכופה להתייבם לו אלא כופין אותו וחולץ חוסמיין לישנא דקרה קא נקט דיליף לה מלא תחסום. וסמייך ליה כו' - אלמא דרשין סמוכין וגביו כלאים בציצית נמי דרשין. **במשנה תורה דריש** - והאי סמוכים דכלאים - בציצית במשנה תורה הוא ודרשין. **סמכו עניין לו** - עניין הפרשה סמוכה פרשת מכהן אצל שוכב עם בהמה גברי הדדי כתיבי. **מכשפה לא תחיה** - בספר ואלה שמות. **מה שוכב עם בהמה בסקילה** - דכתיב באשה הנרבעת לבהמה דמייהם בם וכל דמייהם בם בסקילה היא דגמרין (סנהדרין דף כג) מאוב וידעוני דכתיב בהו ירגמו אותם דמייהם בם (ויקרא כ). **נוzia זהה - מכשפה. לסקילה** - שהיא מיתה חמורה מכולן. **בכלל מכשפה היו** - שנאמר לא תחיה. **להקיש אליהן** - שזו מדחה בתורה כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. **נושא אדם אנות אביו** - שלא נאסרה עליו עולמית אלא אשת אביו כדכתיב (ויקרא יח) ערות אשת אביך ואשת משמע ע"י אישות דקדושים. **אנות בנו** - לאו כלתו היא דאין כליה אלא מקודשת וראויה לחופה. **ה"ג ורבנן אי הוה סמייך ליה בדק אמרת השთא דלא סמייך ליה בשומרת יבם כו'** - לא סמייך ליה דכתיב לא יקח איש את אשת אביו בנתים. **דמוכח** - מוכח למדרשינו אהידי סמכוינחו - לכתיביה רחמנא - להחיא לא יגלה כנף אביו לגבי עריות אי לטפוי לאוי גבי אשת אב קאתי.

דף ז ב
לאפנויי - לאנoston של אביו דיליף מסמוכים דלעיל. **לא תלבש שעטנו** למה לי - שמע מינה לאפנויי ולמדרש סמוכים. **ואפי מוכרי כסות** - שאין מתכוונים להנאת חימום. **צמר ופשטים מהה לי** - אי לאשמוינו דכלאים צמר ופשטים הוא דקאסר לא צrisk דמכי בכלאים כתיב בגדי ותנאי דבי ר' ישמעאל כו'. **באחד מהם** - גבי נגעים בגדי צמר או בגדי פשטים (ויקרא יג). **ואכתי איצטראין** - למכתב צמר ופשטים הכא גבי לבישה וاع"ג דכתיב בגדי בהعلا' דמשמע צמר ופשטים דס"ד כו'. **ותנא دبي רבבי ישמעאל** - דילפין אליביה כלאים בציצית מדאייתר צמר ופשטים למים מכיה לגדיים תעשה לך. **טעמא דכתיב רחמנא כו' כל בגדים צמר ופשטים הם** - והאי בגדייהם לציצית משמע בין של צמר בין של פשטים ואמר רחמנא עביד ותכלת נמי לפשטים. **ותכלת עמרא** - חדש כיתנא דכתיבי (שמות לט) מכנסי בד שיש

משזר ובד הינו פשתים כדמותם בבא לו כ"ג במסכת יומה (דף עא) בד דבר העולה בד בבד תכלת עמרא וכן שאר צבעים האמורים בגדי כהונה ארגמן ותולעת שני שאין בגדי כהונה אלא מצמר ופשתים דכתיב בספר יחזקאל (מד) ביה"כ בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם צמר ש"מ שעבודות החיצונות יש בהם צמר עם פשתן ולא מין אחר ודמותם קרא שש באחד מן המינין שמע מינה שאר המינין צמר היו. **ס"א כדרבא** - אי לא כתוב רחמנא צמר ופשתים הוה דרשי הכנף מין כנף כרבה למיימר דלבגד פשתים עשה פשתן ולצמר עשה צמר וצבעי תכלת אבל כלאים לא קמ"ל דרשא דסמכין דאפיקו כלאים והכי הוי מסקנא דAMILTA אלא דקה מפרש ואזילAMILTI דרבא. **כתיב הכנף** - עשה ציצית ממין הכנף ואם טלית של nisi עשה ציצית של nisi וכתיב צמר ופשתים גדילים תעשה לך דמשמע עשה ציצית מצמר ופשתים. **והא תנא دبي ר' ישמعال לית ליה דרבא** - דדריש הכנף מין כנף דהא לתנא دبي רבבי ישמعال טלית של שאר מינין אינה חייבות בצדיקת דהא בגדי כתיב ותנא دبي רבבי ישמعال קאמר כל בגדי צמר ופשתים. **איצטראיך** - צמר ופשתים ע"ג שלא דריש תנא دبي ר' ישמعال מין כנף לשאר מינין. **ס"א** - לגבי טלית של צמר ופשתים דריש כי דיווקא דרבא דדריש ציצית מין כנף. **והכי אמר רחמנא כו'** - קמ"ל דרשא דסמכין למשרין כלאים בצדיקת.

דף ה.א

תינוח לתנא دبي רבבי ישמعال - דאייתור ליה צמר ופשתים אלא לרבען דליית להו כל בגדים צמר ופשתים והוא צמר ופשתים לא מייתר מנא להו דאתני עשה ודוחה לא תעשה. **ראשו מה ת"ל** - במצווע כתיב יגלה את כל שعرو הרי ראשו בכלל למה לי דכתיב ראשו. **וקסביר האי תנא** - דaictrick ליה ראשו לדחות לאו שלא תקיפו דהקפת כל הראש שמה הקפה ולא אמרין פאת כתיב רחמנא הלך اي לאו דרבבי קרא ה"א לא ליקוף אלמא אשמעין קרא דאתני עשה ודוחה לא תעשה ומהכא נפקא הלךaictrick עליה למיסר ערווה ליבום שלא תימה את עשה דיבום ודוחה לאו דאות אש. **שאין שוה בכלל** - דנשים אין בלאו דהקפה בפ"ק דקידושין (דף לה) תאמיר בלאו דאות אש שכשם שהוא מוזהר עליה כך היא מוזהרת עליו דכתיב הנפשות העשויות (ויקרא יח) שניהם במשמע. **ופאת זקנש** - בכהנים כתיב. **תלמוד לומר זקנו** - לרבות זקן כהן מצורע דעתך עשה ודוחה לא תעשה (ווע"ג דהאי נמי לאו שאין

שווה בכלל לפנין מיניה דכל לא תעשה נמי דחי אדם אינו עניין ללאו שאין שווה בכל דאתי עשה ודחי ליה זהה נפקא לו מראו תנהו ענייןכו). **ואכתי איצטראיך** - לגופיה לאשਮועין דלאו דפאת זקן כהנים מידחיו דלא נפקא לו מראו וاع"ג דאין שוה בכל הוא דס"א שאני לאי דכהנים דחמיiri שריביה בהן הכתוב מצות רבות אכתי לאו השוה בכל מונלו דחמי. **ראשו מה ת"ל** - בראשו דמצירע נמי קאי. **ת"ל ראשו** - אלמא אתי עשה ודחי ל"ת וاع"ג דלאו שאינו שוה בכל הוא אם אינו עניין ללאו שאין שוה בכל דהא נפקא לו מזקנו דאיתך תנא תנאו עניין ללאו השוה בכל. **מנזיר** - בנזיר עשה ולא תעשה איך תאול ער לא יעבור על ראשו קדוש יהיה גדל פרע. **שכנ ישנו בשאלת** - לשאול לחכם ויתיר לו הלכך אתי עשה ודחי ליה.

דף ב

מרקא קמא - דכלאים ב齊יות ודקאמרת לרבען דלא אייתר להו צמר ופשטים מנא להו דכלאים ב齊יות שרי דלייטי עשה ודחי לא תעשה. **א"ב** - דלאו לאפנויי לכחוב ציציתכו. **לשיעורא אתה** - למניין חוטין. **גדיל שניים** - אי אפשר לעשות גדיל בפחות משני חוטין. **גדילון ארבע** - חוטין דמיעות גדיילין שניים וכחיב (במדבר טו) ונתנו על ציצית הכנף פtile אמרה תורה עשה מהן ארבע חוטין גדיל אחד فهو להו ח' חוטין שתוחבן בכנף הבגד. **ופותלהו מתומו** - שייהיו תלויין פtileין שלא יעשה כלו גדיל אלא קצר גדיל וקצת ענף. **תכליפה** - פוינט' שתווכח תחיבת אחת במחט וחיבור כלאים בגד צמר ובגד פשטים יחד אינו חיבור בפחות משתי תכיפות להבי כתיב ייחדי עד שיחברים יחד יפה. **שוע טווי ונוז** - מן התורה אינו חייב עד שייה' הצמר והפשתן מתוקן יחד היטב במסرك. **שוע** - לשון חלק שמתרגםין שעיע (בראשית כז). **נוז** - ארגוג. **כולה משעטנו נפקא** - Dai לאפנויי לחוד נכתוב לא תלبس כלאים צמר ופשטים ומדאפיק רחמנא בלשון שעטנו דרוש ביה נמי הא. **ממיליה** - שדוחה עשה שלא לא תעש' דשבת שיש בה כרת. **שלש עשר' בריתות** - אמרים בפרשת מיליה. **מפסח** - שדוחה שהחיתתו את השבת. **שכנ צורץ גבוה** - למזבח תאמר בעש' דיבום דליקא כל הנין. **מילה ותמיד** **שכנ ישן לפני הדבור** - לפני מתן תורה. **ואלייבא דמ"ז** - במס' חגיגה (ד' ז). **עליה שהקריבו ישראל במדבר** - דכתיב (שמות כד) ויעלו עלות עלות תמיד הוה. **סז"א** - אי לא כתיב עליה לדרשא תיתי עשה ודחי לא תעש' שיש בו כרת מכבוד אב ואם. **כולכם** -

אתה ואביך ואמך חייבים בכבודי מאני ה' דריש ליה. **שחוט לי** - דהוי אב מלאכה שחביבין עליה כרת.

דף ו.א

לאו דמחמר - אחר בהמה שהוא שלא דלא תעשה כל מלאכה אתה ובהמתך (שםות כ) ובhai לאו ליכא כרת דלא עביד מעשה בגופיה וכמ"ד בפ' מי שהחשים (שבת דף קנד) המחרmr אחר בהמתו בשבת פטור. **ואפ"ה לא דחי** - בתמייה. **וליגמר מהכא** - דלא דחי אפילו לאו גרידא. **וכי תנא בעלמא קאי** **דשבת דחמיiri** - דקייל (עירובין דף סט) מחלל שבת כעובד עבודת כוכבים ומשום הци אפי לאו גרידא לא דחי ומנייהו לא גMRIין. **והא תנא בעלמא קאי ולא פריך** - והא אשכחן תנא בעלמא דיליף שאר לאיי כגון לאו דלא יטמא דכהן ולאו דלא תוכל להתעלם מלאו דשבת לחומרא ולא פרכינן שאני לאיי דשבת דחמיiri. **אמר לו אביו** - לכהן. **היטמא** - בבית הקברות להשיב אבידה או שהיתה עומדת בחוץ ואמיר לו אל תחזיר יכול ישמע לו ת"ל איש אמו ואביו וילפינו לאו דטומאה ולאו דהשבת אבדה מלאוי דשבת. **אלא** - לעולם דאמיר ליה שחוט לי בשל לי ולאו איצטראיך עליה דaicא למיפרך מה להנץ שחוט לי בשל לי שכן הקשר מצוה בחילול שבת בעקבית לא תעשה הוא מקיים עשה دقיבור וזהו הקשר קיומו ואי אפשר לקיימו بلا עקירת לאו הלכך אי לא כתב את שבתוות תשמורו ה"א ליזחי אבל ייובוט לא זה בלבד הקשר קיומ העשה שהרי יכול לחלוז ולא יעקור לאו של ערוה ולא איצטראיך עליה. **מאי לאו בבונה וסותר** - איצטראיך למיסר אף על גב דאב מלאכה הוא וaicא כרת אי לאו דasmouin ה"א אני עשה דוועשו לי מקדש ודחי לאו דשבת. **והא תנא בעלמא גמר** - לאיי דטומאה והעלם אבדה מלאוי דשבת ולא פריך. **תיפוק לי מהתמס** - מאיש אמו ואביו תיראו דהקשר מצוה הוא ולא דחי למה ליה למיהדר למכתב הכא את שבתוות תשמורו אלא לאו דתילוף מיניה דאפיילו ולא הקשר מצוה אי לא כתיב קרא בהדייא דלא דחי אמרין דחי אם כן איצטראיך עליה. **נאמר שמירה בשבת ומורה במקדש** - והקישן הכתוב בפסוק אחד.

דף ו.ב

לא משבת אתה מתירא - דלא כתיב ביה מורה. **פונדטו** - ארנקי שאוזר בו

מתניו. **קפנדRIA** - לкрат הילoco שלא להקי' ויכנס בפתח זה ויצא בשכנגו
ולא לשם עבודה אלא לעשות צרכיו. **מק"ו** - מפרש בברכות בפ' הרואה (דף
סב) וכי אין לבא אל שער המלך בלבוש שק שאינו מאוס ק"ו לרוק שהוא
מאוס לפניו הקב"ה. מה ת"ל - והלא כבר נאמר לא תעשה כל מלאכה. **ללאו**
יצאתה - לומר שאין חייבין עליה כרת וסקילה אלא לאו בעלמא. **לחblk** -
שלא תאמר אין חייב סקילה עד שייחל שבת בכל מלאכות לכך יצתה
הבערה מן הכלל לחלק מה הבערה מיוחדת שהיא אב מלאכה וחייב עליה
כרת וסקילה בפני עצמה אף כל שהוא אב מלאכה וכו'. ה"ג - ואמיר רבא וכו'.
מושבותיכם - בכל מקום שאתם יושבים אפיקו בחוצה הארץ. **חוות הגוף**
היא - ואינה תלוי בקרקע ככלאים וערלה ותרומות ומעשרות. **או אין מו'** -
לקמן מפרש. **והיו אלה לכם** - גבי מיתת ב"ד כתיב בפרשת רוצחים. ה"ג - מה
מושבות האמורים להלן במיתת ב"ד הכתוב בדבר אף כאן וכו'. **מאי לאו ר'**
נתן היא - דאמר הבערה אב מלאכה היא ובכרת ואפ"ה אי לאו דASHMOVENIN
ה"א ATI עשה דוחמת ודחי ליה. - **פתילה** - שלابر מתיק וזורקה לתוך פיו
וירדת לתוך מעיו והאי בישול גמור הוא אב מלאכה הוא דMSGAN YLPEIN
ובישול סמנון היה במלאת המשכן לצבע תכלת ותולעת שני. **אמר רב שימי**
האי תנא - דאיתריך דנסיב לה קרא למיסר מיתת בית דין בשבת לאו
משום Dai לא DASHMOVENIN ה"א דחיא משום טעם דעשה דחי אלא משום
דזהה מייתי ליה بكل וחומר דדחי שבת.

דף ז.א

רציחה דזהה אותה - שם היה רוץ כהן ורוצה לעובוד עבודה ב"ד שלוחים
ומביאין אותו למות אלא א"כ היה על גנו של מזבח ועובדתו בידו. **שנאמר**
עם מזבחינו תקחנו למות - ולא מעל מזבחיו. **ומאי או אין דקאמר** - הוail
ומקל וחומר אתיא דדחיא היכי מצינו למימר או אין אלאafi מיתת ב"ד לא
דחיא. **קבורת מת מצוה דחיא עבודה** - מולאחותו בפ"ק דמגילה (דף ג) ואינו
דזהה את השבת אף אני אביה רציחה דאף על פי שדזהה עבודה לא תדחה
שבת והאי דהדר אמר או אין אלא אפיקו בשבת היכי הדר ואמיר קבורות מת
מצוה גופה תדחה שבת וכו'. **ולמאי דסליק אדעתיה למימר מעיקרא** - דחאי
איתריך ליה קרא משום Dai לא כתבה ה"א ATI עשה ודחי לא תעשה.
מאי או אין - היכי מצוי למימר או אין דלא דחי במאי תניתי לו דלא תדחה.

אימור כדאמרין כו' - הינו דהדר ואמר או אינו אלא אפי' במייתת ב"ד לא תדחי לאו דשבת שחרי יש בו כרת. הדר אמר אתו עשה דדхи וכו' - הינו דהדר ואמר או אינו אלא אפילו בשבת. לאו לא תעשה חמור מיניה - שחרי לוקין עליו. **אלא סלקא דעתך** - לעיל קאי דאוקימנא דהא דaicטריך לא תבערו משום دائן לא כתוב רחמנא הוה מייתנן בק"ו ולאו משום دائני עשה וڌי ל"ת דכרת ועליה למה לי אלא סד"א וכו'. **שהיה בכלל** - כי כל אשר עשה מכל התועבות האלה ונכרתו כלל בכל העריות כרת. **ויצא מן הכלל למד** - שם אין לה בניהם תתייבם. **בכלל כל הקדשים היו** - שכבר כלל כרת בכולן כל איש אשר יקרב מכל זרכם אל הקדשים אשר יקדישו וגוי. ולמה **יצאו** - בפסוק זה שני. **יצאו קדשי בדק הבית** - שם אכלו בטומאת הגוף פטור. **למה יצתה** - יבמה יבא עליה. **מי דמי התם כלל באיסור וכו'** - איך לא מיתני למה יצתה. **הכא פרט בהיתר וכלל באיסור** - ולאו להז דרשא דמי דהא בדבר החדש יצא ליזון. **אלא** - להז דרשא דבר שהיה בכלל ויצא ליזון בדבר החדש. **אי אתה יכול להחזירו** - ולהשוותו לכללו ולא להשווות כללו לו. **עד שיחזרנו לך הכתוב** - הילכך בלאי עלייה נמי לא אני לנ שאר עריות ליבום. **ושחתת את הכבש** - באשם מצורע כתاي. **כי חטאת האשם הוא** - כדין החטאת כך דין שם זה. **שאין ת"ל חטאת** - דהא שם זה אם לשחיטה בczpon הלא כבר נאמר בו ושחתת את הכבש במקום אשר ישחת את החטאת ואם למתן דמים ואכילתו הרי הוא ככל אשמות בכלל זאת תורת האשם בצו את אהרן. **לפי שיצא אשם מצורע** - מכלל שאר אשמות. **לייזון בדבר החדש** - שאינו בשאר אשמות בבהן יד ובבהן רגל והואיל ויצא מכללו יכול לא יהא טעון מתן דמים ואמוריהם לגבי מזבח ת"ל וכו'.

דף ז.ב

תרי איסורי - אשת אח ואחות אשה. **הוואיל ואישתרי** - איסור אשת אח שהיה עלייה כשות אחיו بلا בניהם אישתרי נמי איסור אחות אשה. **שמיini שלו** - שהוא יום הבאת קרבנותיו וצריך לבא בהר הבית ולעמדו בשער נקנור ולהכנס ידיו לעזירה ליתן מן הדם לבהנות. **וראה קרי** - להבי נקט קרי ולא טומאת שraz ונבלת דטמא שraz ואפי' טמא מטה נכנסין להר הבית כדמפרש באלו דברים (פסחים זט) שנאמר ויקח משה את עצמות יוסף עמו ושער נקנור לא נתקדשו בקדושת עזירה כדאמרין בכיצד צולין (שם פסחים זט פה)

והרי הן כהר הבית ויכול טמא מות ליכנס לשם אבל בעל קרי משתחח חז' לשני מחנות צוב כדמפרש באלו דברים זב וכל זב לרבות בעל קרי. וטבל - לקרייו. אע"פ - דטבול יום אחר ذكري איינו נכנס להר הבית דכל טבול יום הרי הוא בטומאה עדין לתרומה ולקדשים ולמקדש. זה - יבא להר הבית ויכניס ידיו לבהונות ויתהר לאכול פסחו לערב. **шибא עשה דפסח שיש בו כרת** - אדם לא יcinis ידיו לבהונות לא יטהר לאכול פסחו לערב. **וידחה עשה** - דוישליך מן המחנה שאין בו כרת שאין ענוש כרת אלא על ביאת עזרה וזה לא יcinis לעזרה אלא לשערי ניקנור שלא נתקדשו ויכניס ידיו לבהונות ויתהר מצרעתו וישלח פסחו לעזרה לשחות ולערב יערב שימושו ויתהר מקרים. **יעמוד יהושפט** - אותו היום נתהרו ישראל מטומאה שבידיהם בדברי הימים. **למחנה לוויה** - להר הבית. **ואמר עלא** - במסכת זבחים (דף לב) דאמר עלא ביהה במקצת שמה ביהה ואותיבניה מהא דקתיי זה נcinis ומcinis ידו לבהונות ואי אמרת ביהה במקצת שמה ביהה נהי נמי דנכנס להר הבית משום דעשה שאין בו כרת הוא לבהונות היכי מצי מעיל ידיה אידי ואידי עשה שיש בו כרת הוא דקיימה לו במנחות בהקומץ רבה (דף צז) מחותסר כפורים שנכנס למקדש ענוש כרת ואין צורך לומר טבול יום ושאר כל הטמאים ושני עלא שאני מצורע הוайл והותרה לו ביהה במקצת לצרעתו שהרי עדין מחותסר כפורים הוא ובכרת והותרה לו מן התורה ביהה זו במקצת הותר נמי לקרויו אלמא הוайл ואישטראי חד איסורה אישטראי נמי **אידך דהוה גביה**.

דף ח.א

תינח היכא דנשא המת - את אשה זו תחילת ונעשית אשת האח על זה. **ואח"כ נשא חי** - את אחותה וניתוספת איסור אחות אשה על יבמתו וכשות אחיו بلا בניים ואישטראי איסור אשת אח המוקדם אישטראי נמי אחות אשה המאוחר כדעלא דאמר הוайл והותר לצרעתו שהיא ראשונה הותר לקרוי שהיא אחרונה. **אלא נשא החי** - אשתו תחילת ועמדו עליו באיסור אחות אשה ואח"כ נשאה אחיו המת וניתוסף איסור אשת אח איסור אחות אשה קדים ואף על גב דהותר איסור אחון עומד ראשון במקומו. **ואפי' נשא מת נמי** - בראשא דקדים ליה איסור אשת אח לא דמייא לדעלא דהתם הרואה קרי בשמיini שלו כבר היה מותר מאיסור הראשון קודם ראיית הקרי

משהאי המזרח והכא נמי תינח היכא דנסא מות ומית תחילת והוותר איסור אשת אח ואח"כ נשא חי את אחותה. **אלא נשא מות ולא מות** - עד שנשא חי את אחותה הא לא איתחוואי כללDMI לא מודה עולא בכחאי גוונא שאמ ראה קרי בليل יום שמייני שאין מכenis ידי מחר לבהנות משום קרי דמעכט עלייה הוαιיל ולא יצא מצרעתו לשעה הרואה להבאת קרבנותיוDKודם שהוותר מצרעתו בא עליו קרי. **הכי גרסין** - כי איצטריך עלייה לנשא מות ומית ואח"כ נשא חי. **ואיבעית אימא** - איצטריך עלייה די לא כתבייה הוה אמינה תיתי יבום אחות אשה להתריר בהיקישא דר' יונה דאמר רבינו יונה כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה הוקשו כל העירות זו לזו ולענין העראה קנסיב ליה ר' יונה בהבא על יבמותו הци נמי ה"א הוקשו כולם לאשת אח וא"ג דהכא חד איסורא והכא תרי איסורי אין משיבין על ההיקש להכי איצטריך עלייה. **מכדי** כל העירות - דמתני. **aicא לאקוושינהו לאשת אח** - להתריר יבום. **aicא לאקוושינהו לאחות אשה** - דאסירי לייבום דפרט בה קרא עליה. **מאי חזית** דאקשת להו לאחות אשה - כדקANTI בריש פרקיין מה אחות אשה מיוחדתכו. **משמעות צרצה** - משום דבעי למיתני צרצה מנין. **ולקחה לו לאשה ויימה** - המ"ל ולקח אשה וייבם וכתיב ולקחה משמע מייעוט זו ולא אחרת. וחד למשירי צרת ערוה שלא במקומות מצוחה - מרוביא דקרה יתירה דויבמה דרשין הци במקומות ויימה הוא דאמינה לך מייעוטא ולקחה דמייעט צרה אבל שלא במקומות יבום כגון צרת בתו מנכרי שRIA. **מתני' נמי דיקא** - כרבה דערוה פשיטא לנו. **צרה נמי לא תיבעי** - עלייה קרא לדרשא דין עשה דזהה לא תעשה שיש בה כרת דכתיב לצרור דמשמע לא אחות אשה ולא צרצה וכתיב כרת בסוף העירות. **למשירי צרת ערוה שלא במקומות מצוחה** - די לא כתיב עלייה הוה ילפין מלצרור דऋת אחות אשה אסורה בכל מקום.

דף ב

מאי טעמא - כלומר היכי מידרשא היתר מהכא. **במקומות עלייה הוא** - דכתיב לצרור למיסר צרה ולא במקומות אחר. **אימא ערוה גופה שלא במקומות מצוחה תשתיי** - מדכתיב עלייה דקיי נמי אחות אשה. **כל שבחייה** - אשתק לא תשא את אחותה. **תרי קראי כתיבי** - מעיקרא כתיב לצרור דמשמע לא היא ולא צרצה והדר כתיב לגלות ערוה דמשמע חדא הוא דאסירה. **במקומות מצוחה שתיהן אסוריין** - כדכתיב עלייה דמשמע במקומות עלייה. **ואיפוך** אנה

במקום מצוה היא אסורה וצרצה מותרת - דהא עליה אלגלוות ערotta סמיך דמשמע חדא למדרש הכי במקו' עליה הוא דלא אסיר לו אלא חדא וקרא דלצורך אשלא במקום מצוה. **א"כ לא יאמר עליה** - דבלא עליה נמי כי קשו קראי אהדי משנינו فهو מסברא הכי היתירה למצוה ואיסורא שלא במקום מצוה הלכך עליה לחודשי אתה למדרשיה אלצורך ולמייסר צרה במקום מצוה כערווה - ממאי דהאי עליה לאיסורא - צרה ולא לערוּה דלמא למשירי תרוייתו במקום מצוה אתה והכי ממש וואה אל אחותה לא תקח לצרור לא היא ולא צרה ואם עליה דמקום מצוה היא אפי' בחיה יתקיים (כמו) יבמה יבא עליה דיבום. **לצד' שמעון** - בפרק ד' אחים (לקמן יבמות דף כח) ג' אחין שניים מהם נשואין שתיהם אחיו או אשה ובתה ומתו ונפלו לפני השלישי הרי אלו חולצות ולא מתייבמו' לפי שתיהם זוקקות לו מקדושי שני אחיו זיקה הוּי בקצת קדושים ואי מייבם חדא מנינו קנסיב אחות זוקקתו בחיה זוקקתו הוּיא כאשתו אבל חיליצה בעיא דלא אלים למיהו כאחות אשה ממש להפטר בלי כלום ותניא בברייתא רבי שמעון פוטר בשתייה מן החיליצה ומן הייבום ויליף טעמא מלצורך בשעה שנעשׂו צרות זו לזו כגון הכא דנעשו האחות צרות זו לזו בזיקה לא יהיה לך ליקוחין אפילו באחת מהן. **א"כ** - דהאי ולקחה לגופיה הוּא דעתך נימא קרא ולקח Mai ולקחה דמשמע דשתיים נפלו לו מאחיו ואמיר רחמנא ולקחה לאחوت ולא לשתייה אי קריינא ולקחה בכל חדא מנינו שריין כל חדא מנינו ואי לא קריינא ולקחה בכל חדא מנינו כגון שהאחת ערווה תרוייתו אסוריין וצורות צרותיהם נמי מהכא נפקא דמשנפלה לו צרת ערווה מאחיו הראשון ונדחתה הערוּה ממנו נאסרה עליו עולמית מושם אשת אח וכשנתיבמה לאחיו השני ولو אשה אחרת ומת וחזרה ונפלה לפני זה לא קריינא בה בזו שנאסרה עליו ולקחה - הלכך תרוייתו אסוריים וכן לעולם. **מלמד שגמרה בגט ומחזירה** - לאחר שנשאה נעשית כאשתו ואם רצה לגרשה מגرشה בגט ואינה צריכה חיליצה. **ומחזירה** - אם רצה להחזיר ולא אמרינן מצוה רמא רחמנא עליה ועובדת ומהשתא תיקום עליה באיסור אשת אח להכי כתיב ולקחה לו לאשה דכיוון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר. **בעל ברחה** - שאם בא עליה יבם אפילו בעל ברחה קנאה ויורשה ומטמא לה ולכל דבר היא אשתו בהז ביהה. **אין חיבין בית דין** - להביא פר על העלם דבר.

ולא בעבודת כוכבים - אין חייבין צבור להביא פר לעולה וشعיר לחטא. אלא על דבר שחייבן על זדוננו כרת ועל שגנתו חטא - כגון זיבוח וקיטור ונסוך והשתחוואה אבל מחבק ומנסק לא והז דרשא מעליה נפקא כדמפרש ואזיל. ונאמר להלן עלייה - בחיה שהוא מופנה לדרשא. **לאשמת העם** - כלומר אשמתו כאשמת צבור. **[ולא בעבודת כוכבים]** - קרבן עבודה כוכבים בפרשת שלח לך וכי תשגו. **מעניini מעניini** - מפר העלם דבר. **ואם נפש אחת** - הtmp כתיב בפרשת שלח לך. **מעליון** - מצבור והtmp לפנין להו מפר העלם. **תורה אחת** - לעניין קרבן כתיב בפר עבודת כוכבים תורה כל התורה במשמעותה כל התורה לעניין קרבן לעבודת כוכבים. **מה בעבודת כוכבים על דבר שזדוננו כרת ושגנתו חטא** - כדכתיב הtmp והנפש אשר תעשה ביד רמה ונכרתה אלמא כולה פרשתא בדבר שזדוננו כרת ושגנתו חטא מישתען. **אשכחן יחיד ונשיה ומשיח** - בהז היקישא לא משמע אלא הני דכתיב והנפש ואלו לבדן במשמעותו ייחידין דהני קראי כתיבי בפרשת ואם נפש אחת בעבודת כוכבים. **אמר קרא** - גבי יחיד ונשיה ומשיח. **ואם נפש** - ווי'ו מוסף על עניין ראשון. **וילמד עליון מתחתון** - צבור מיחידים. **יליף מעניini מעניini** - שאר מצות מעבודת כוכבים. **מרובים** - עיר הנדחת. **יכול נחلك בקרבנותיהם** - אם עבדו בני עיר אחת בעבודת כוכבים בשוגג יהו חלקים בקרבנם שלא יביא כל אחד קרבנו שעיר כיחיד. **ת"ל מו'** - אין חלקים מטורת יחיד אלא רוב ישראל או כולם כדכתיב ואם מעניini העדה (במדבר טו) אבל בני עיר אחת יחידים הם. **בהוראה** - הני העלם דבר שהוו ב"ד שעבודת כוכבים מוטרת ועשוי צבור על פיהם. **אנ'** - אף לא משכחת לה קרבן לחלק נימא צרכיהם הני מרובים חילוק בין יחיד וליכא הלך אין להם כפירה קמ"ל. **אמו אנות אביו** - שנשאה אחיו מאביו אחריו כן ומת בלא בניהם ונפללה לפני בנה ליבום. **בפלוגתא דר' יהודה ורבנן** - כדאמרי לעיל יבמות (דף ד) ורבי יהודה אוסר באנות אביו ורב' יהודה לא משכחת לה אם נופלת לפני בנה ליבום אלא לרבן ובאנותה ולהכי לא תנא לה דבפלוגתא לא קא מיيري. **והרי איסור מצוה ואיסור קדושה** - لكمן בפרק כיצד יבמות (דף כ) כל שאיסרו איסור ערוה לא חולצת ולא מתיקבת, איסור מצוה כגון שנויות מד"ס כדמפרש لكمן יבמות בפ"ב (כא), או איסור קדושה כגון שנפללה לפני מזרות או נתינה שהיא בלאו חולצת ולא מתיקבת חולצת דלא אלים איסור לאו בלא

כרת לאפקועי יי'בום לגמרי ולא מתיבמת דהא אסורה לי' ופליג ר"ע דאמר בפ' החולץ (לקמן יבמות דף מט) חייבי לאוין כחייבי כרויות דקתיו איזהו ממזר כל שאר בשר שהוא بلا יבא דיש ממזר מחייבי לאוין ולר"ע אלים לאו למייפטרה בולא כלום כערוה גמור'. **את הצרות - צרת ערוה מתיבמת.**

דף ט.ב

רבי שמעון - פליג באשת אחיו שלא היה בעולם בפ' שני (לקמן יבמות דף יח) ומחייב ליה חיליצה ואפ"ה קתני לה במתני' דפטורה. ומשני בנולד ולבסוף יי'בם לא פליג ר"ש - היכא דמת ראובן بلا בניים ועד שלא יבמה שמעון נולד לוי אחיהם ועודה זקוקה ליבם והיתה לו אסורה בנפילה זו משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ויבמה שמעון ומת بلا בניים מודה ר"ש שאסורה ללי הואר ונארשה עליו שעה אחת בנפילה ראשונה וכי פליג ר"ש בי'בם שמעון את אשת ראובן ואח"כ נולד לוי ומת שמעון דהתם שרי ליה ר"ש לי'בומי דלא נפלה לפניו מכח ראובן אחיו שמת כבר ולא נארשה עליו כלום שכשנפלה לפניו מכח שמעון שהיה בעולמו נפלה. והאמר ר' אוושעיא - בפ' שני (לקמן יבמות יח). **חלוקת היה ר"ש אף בראשונה** - בנולד ולבסוף יי'בם. והאמר רב יהודה אמר רב - בפרק ד' אחין דתנן ד' אחין שנים נשאו שתי אחיות ומתו הנושאין את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתיבמות לפי שתיהן זקוקות לזה ושתיهن זקוקות לזה ואי נסיב האי קא פגע באחות זקוקתו ודמיא לאחית אשא בחיה וקתני התם הייתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה כגון שהיתה חמוטו או כלתו אסור בה ומותר באחותה דלאו אחות זקוקתו היא משום דהצ ערוה היא ולא זקוקה ליה דرحمנא פטרה מיניה מדרשת עלייה עלייה והשני אסור בשתיهن הייתה השניה אסורה על השני איסור ערוה כגון שהיתה חמוטו האסורה לזה מותרת לזה כגון רחל ולאה שתי אחיות ונפלו לפני לוי ויהודיה רחל חמוטו של לוי ולאה חמוטו של יהודה רחל אסורה ללי ומורת ליהודיה דלאו אחות זקוקתו היא דלאה לא זקוקה ליה דהא חמוטו היא ולאה אסורה ליהודיה ומורת ללי וaina אחות זקוקתו דרחל לא זקוקה ליה דהא חמוטו היא וקתני התם זו היא שאמרו אחותה כשהיא יבmeta או חולצת או מתיבמת שתי אחיות שהן יבמות זו לזו שנשאו לשני אחין ונפלו לפני שני אחים או חולצות או מתיבמות ראיות לחיליצה או לי'בום וכגון שהיתה כל אחת אסורה על האחד איסור ערוה כדפרישית וקאמר רב יהודה

בכלן ט"ו עריות אני קורא בהם משנה זו האסורה לזה מותרת לזה כו' כלומר אפשר להתקיים ומשחת בכלן שיהו ב' אחיות נופלות לפני ב' אחים וזה אסורה לזה משום בתו וזה אסורה לזה משום בתו וכן בת בתו וכן ככלן ותהא האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה ויתייבמו שתיהן אע"פ שהן שתי אחיות ולא אמרין אחיות זוקקתו היא בתו לא משחת לה אלא בתו מאנוסתו שאי אפשר לבתו של רAOבנ ובתו של שמעון להיות אחיות מן האם שהרי אשת RAObn שילדה לו בת וגירשה לא נישאת שוב לשמעון שగורת אחי היא אלא כי משחת לה RAObn אנס אשה וילדה לו בת וחזר שמעון ואנס את אנות אחיו שמותרת לו דלא אסרה תורה אלא אשת אח על ידי קידושין וחזרה וילדה לו בת לשמעון הרי בת RAObn ובת שמעון אחיות מן האם ונישאו ללי ויהודיה אחיה אביהו ומתו ונפלו לפני RAObn ושמעון בת שמעון מתייבמת לRAObn דלאו אחיות זוקקתו היא ובת RAObn לשמעון וכן בת בתו של RAObn ובת בתו של שמעון שהיו אחיות מן האב ונישאו ללי ויהודיה וכן בת בנו של RAObn [וכן בת בנו של] שמעון שהיו אחיות מן האם וכן בת אשתו של שמעון שהיו אחיות מן האב כגון נחשות שנשא ב' נשים וילדיו לו ב' בנות ומת נחשות ונישאו ב' נשי לRAObn ושמעון וב' בנותיו ללי ויהודיה ומהה לוי ויהודיה בת אשת שמעון תטיבם לRAObn ואחותה לשמעון וכן בת בתה של אשת RAObn ובת בתה של אשת שמעון שהיו אחיות מן האב וכן בת בנה של אשת זה ושל אשת זה שהיו אחיות מן האם וכן חמוטו של RAObn וחמותו של שמעון שהיו אחיות וכן אם חמוטו וכן אם חמיו וכן אחיותו של RAObn מאמו ואחות שמעון מאמו היו אחיות מן האב ונפלו לפניהם ملي ויהודיה כמו יעקב מrangle היה ולה בת מוחשות וכן שמעון ויהודיה נשא בת רחל מוחשות והן שתי אחיות ומתו לוי יהודיה ונפלו לפני RAObn ושמעון בת בלה אשת לוי אחיות שמעון מאמו ואסורה לו מתייבמת לRAObn ובת רחל אשת יהודיה אחיות RAObn מאמו [אסורה לו] ומותרת לשמעון וכן אחיות אמו של RAObn ואחות אמו של שמעון היו אחיות מן האב כמו כלב שנשא שתי נשים חלאה ונערה (זה"א ד) וילדיו לו שתי בנות ומת נשא יחצאל לאחר מיתתו את שתי נשייו וילדיו לו שתי בנות נשא יעקב את שתי בנות יחצאל זו לאחר מיתת אחותה וילדה לו בת חלאה מיחצאל את RAObn ובת נערה מיחצאל את שמעון ולוי בן יעקב מאשה אחרת

נשא את בת כלב מחלאה שהיא אחות אמו של רAOבן מן האם ויהודת נשא את בת כלב מנערה שהיא אחות אמו של שמעון מן האם ומתו לוי ויהודת אשת לוי אחות אם רAOבן מותרת לשמעון שהוא בת כלב מחלאה ואם שמעון הייתה בת יחצאל מנערה ואשת יהודת אחות אם שמעון מותרת לרAOבן וכן אשת אחיו מאמו כגון יעקב שנשא בלהה ולה נפתלי מאיש אחר והולד ממנה רAOבן ולוי ועוד נשא זלפה ולה ישכר מאיש אחר וילדה ליעקב שמעון ויהודת ונשאו נפתלי וישכר שתי אחיות ומתו עמד לוי ונשא אשת ישכר בן זלפה שלא היה קרוב לו ויהודת נשא אשת נפתלי בן בלהה שהרי נכricht אחלו ומתו בלי בניים ונפלו לפני רAOבן ושמעון אשת לוי אסורה לשמעון מפני ישכר בעלה שהיה אחיו מאמו ומורתת לרAOבן ואשת יהודת אסורה לרAOבן מפני נפתלי בעלה הראשון שהיה אחיו מאמו ומורתת לשמעון וכן אשות אשתו [כגון] נפתלי שהיו לו שתי נשים עדיה וצלחה וילדה לו עדיה את דינה וצלחה ילדה את נעמה ומת ונשאו נשיאו לאחר וילדיו שתי בנות ונשאו רAOבן ושמעון את הבנות האחרונות לרAOבן נשא את בת עדיה ושמעון בת צלה ולוי ויהודת נשאו את שתי בנות נפתלי לוי דינה בת עדיה ויהודת נעמה בת צלה ומתו בלי בניים ונפלו אחיות הלו לפני רAOבן ושמעון ונמצאת אשת לוי אחות אשתו של רAOבן מותרת לשמעון ואשת יהודת אחות אשתו של שמעון מותרת לרAOבן. **אשת אחיו שלא היה בעולם** - לא משכחת לה אלא אליבא דר"ש דשרי בייבם ולבסוף נולד וסימני מת נולד וייבם מת נולד וייבם כגון רAOבן ושמעון ולוי יהודת בני יעקב ונשאו רAOבן ושמעון שתי אחיות ומת רAOבן בלי בניים ונולד ישכר ליעקב ומצאה לייבמותו זקוקה לייבום אסורה לו משום אשת אחיו שלא היה בעולם ויבמה לוי ומת שמעון אחרי כן ונולד זבולון ומצאה עליו באיסור ויבמה יהודת ומתו לוי ויהודת ונפלו אחיות הלו לפני ישכר וזבולון אשת לוי אסורה לישכר מפני שבא ומצאה באיסור נפילת רAOבן שהיה אחיו שלא היה בעולם ומורתת לזבולון שבא ומצאה בהיתר דכשנולד זבולון כבר נתיבמה זו ללי וייבם ולבסוף נולד שרוי רב שמעון ואשת יהודת אסורה לזבולון מפני שבא ומצאה באיסור נפילת נישואי שמעון אחיו שלא היה בעולם ומורתת לישכר שראה שמעון ויהודת כתלו כגון בן רAOבן ובן שמעון נשאו שתי אחיות ומתו ונשאו לוי ויהודת אחיו רAOבן ושמעון ומתו בלי בניים כתלו של זה מורתת לזה ושל זה מותרת לזה ונמצאו שתי אחיות מתייבמות. **רב יהודת מתרגם** - להא דבר

מחמותו ואילך אבל שיש עריות דבבא דרישא לא תני בו אני קורא בהן ואף על גב דבכולחו משכחת לה. **מיון דבתו** - לא מיתוקמה אלא בבת אנוסה ו cedar שיפרין באונסין לא קא מיירי מותנייתין ואיידי דלא תני בתו לא תני להו לכולחו עריות משום צד בתו.

דף יא

וסמניך מת נולד ויבםכו' - כדף' אלמא מדתני רבינו חייא בכולן אני קורא בהן ואפילו באשת אחיו שלא היה בעולם אלמא תנא דמתני' תניא פלוגתא דהא רבינו חייא אמרתני' קאי. **רבבי לית ליה הנוי כללוי** - דר' חייא הלכך לא מוקמי מותני' בפלוגתא אלא בנולד ולבסוף ייבם לדברי הכל. **אמו אנותת אביו בחזא משכחת לה** - להכי לא נקט לה במתני' שאי אתה קורא בה האסורה לזו מותרת לזו ואחותה כשהיא יבmeta מתיבמתה שיחו ב' אחיות נופלות להתייבם ותהא זו אסורה לזו משום אמו וכן זו על זו ומורתת לשני אלא חזא משכחת לה או האסורה לזו מותרת לזו או אחותה כשהיא יבmeta. **אי יעקב שני אחיות אנט** - וילדה לו האחת לוי והאתה יהודת ונשא ראובן אנותת אביו אמו של לוי ושמעון נשא אנותת אביו אמו של יהודת. **אחותה כשהיא יבmeta** - נופلت לייבום לפני לוי ויהודת בניה משכחת לה. **האסורה לזו מותרת לזו לא משכחת לה** - לפי שתיהן אסורות על שניהם אמו של לוי אסורה לו משום אמו ואחותה משום אחיות האם וכן ליהודה ושתייה פטורות מן החריצה וממן הייבום. **ואי שני נכריות אנט** - וילדו לו ב' בניים ונשואם ב' בניים מאשה אחרית ונפלו לפני בניהם האסורה לזו מותרת לזו משכחת לה אבל לאו אחיות נינהו ועיקר מילתיה דרבינו חייא משום ייבום שני אחיות נקט. **ה'ג רבashi אמר לעולם לית ליה לר' הנוי כללוי ובפלוגתא קא מיيري** - כלומר לא תימא דהא דלא תני אמו אנותת אביו משום שלא משכחת [בה] הנוי כללוי דרבינו לר' הנוי כללוי ולא תימא להכי שבקיה דלא מיيري בפלוגתא דבפלוגתא ודאי קמיירי ומאי אין לו מוח דקאמר ליה ה"ק ליהכו'. **דאסר באנותת אביו** - ולא משכחת לה שתפول אם לפני בנה לייבום מהחיו ומאביו. **דא עבר ונסיב** - את אנותת אביו ונפלת לייבום לפני בנה וליתני. **בלא דאי נמי משכחת** - שלא עבר זה המת בನישואיה. **אנט כלתו** - ועבר על דת. **ואעפ' דמהדר ליה רבבי ללו כמדומה אני שאין לו מוח בקדוז**. בדקה **לוי במתני'** - הגייתה והוסיפה לאמו אנותת אביו במשנתו. **הייתה** - אמו נשואת

אבי ונשאת לאחיו מאביו ומת - לא תפשי קדושין בה שהרי אשת אב בכרת ואמרינו لكمן אין קדושין توفסין בחיבבי כרויות דברי הכל הلك כשם רשות זה לא נפלה זו ליבום לפני בנה דלאו אשת אח הווי ואני פוטרת צורתה.

דף יב

היתה amo אנות אביו ונשאת לאחיו מאביו - קידושין توفסין בה ואפילו לר' יהודה הקידושין توفסין בחיבבי לאוין וכשמת נמצא צורתה ערוה ופטורה. **ללו אמר דאי נמי קתני** - דהא מתני רביה יהודה ובזיק לה לוי amo אנות אביו. **וחזר וקדשה** - וקידושין توفסין לו בה דאיתנה עליו אלא בלאו דכתיב אשר לא יבנה את בית אחיו כיון שלא בנה שוב לא יבנה. **ומת בלבד** בנים - ולו איש אחרת. **זמןגו דהיא אסורה לאחים** - דקיים עלייו בכרת לר"ל אמר لكمן בשמעתין האחין של חולץ חייבין על החלוצה כרת צורתה נמי אסורה. **לפי שאינה בכרת צרה** - דיליכא למיתני בה הלכה צורתה ונשאת ערוה ועל שאר אחין מותרות ומיצי למיתני בה הלכה צורתה ונשאת לאחיו השני אבלanca כוללו אחין אסירי בתרויהו. **ולימא ליה** - רביה יוחנן לר"ל חייבי לאוין נינחו האחין על חלוצה זו שחזרה ונפלה לפניהם ולא קיים עלייו בכרת דהא איהו פlige עלייה דר"ש בן לקמן ואמר בין שאר האחים בין חולץ אין חייבין על החלוצה כרת ולא על הצרה כרת. **וחייבי לאוין בני חיליצה ויובם נינחו** - כלומר זקוקה היא להתייבם ואין איסור לאו פוטרת מן החליצה דהא מהחות אשא ילפינן שהיא ערוה וחיבין על זונה כרת והלקח לא מצי למיתניה במתני. **על הצרה** - אם הייתה לה צרה ונפטרה בחליצתה של זו דכתיב בית חולץ הנעל בית אחד הוא חולץ ואין חולץ שני בתים ואיתה צרה חמורה לעמוד על כולן באיסור אשת אח בכרת שנפטרה מהן כדמפרש טעמא. **בדקימי קימי** - באיסור אשת אח. ור' יוחנן - אמר לך מי איכא מידי דמעיקרא אי בעי האי אח חילץ ואי בעי האי אח חילץ שהרשوت ביד כולן ולענין צורתה נמי מעיקרא אי בעי להאי חילץ ואי בעי להאי חילץ והשתא משום דחילץ חד לחדא קאי על צרה בכרת וכן אחיו על כוללו בכרת. **האי שליחותא דיזהו עבד** - דמעיקרא היה הרשות ביד כולן וכן היה שליחותא צרה עבדה וכי היכי דהוא עלה ולא יבנה כן על צורתה בלבד יבנה

וכן האחים על שתיהם. **אםאי צריכה חיליצה** - נהי נמיDKידושין תפשי בה דאייהו לא קאי עלה בכרת מיהו כשמת תייפטר ותצא מן האחים משום ערוה הוואיל ובכרת היא עלייהו. **עמד אחד מן האחים וקדשה** - שלא קדשה החולץ אלא אחד מן האחים. **אין לה עליו כלום** - דעתן קידושין תופסין לו בה ואינה צריכה הימנו גט דעתן קידושין תופסין בחיבבי כריתות. **סיפה אתאן לרבי עקיבא** - ורישה רבנן ומיהו חייבי לאוין הוא דברי הכל.

דף יא.א

קשיא - לרב ששת דשנียงה הci. **רב אשি סבר לה קריש לקיש** - דאמר בכרת וסיפה ניחא. **ומתרץ לה** - לרישא דברייתא דקתני צריך חיליצה באחים שנולדו לאחר חיליצה וקדושין של שני וכרכ' שמעון דאמר ייבם ولלבסוף נולד לא מהニア נפילה מהר ראשון למהוי עלה אשת אחיו שלא היה בעולמו הלך זיקת ההיא נפילה לא אסורה לה עליה זהה הוואיל וכשנולד כבר קדשה זה. **ריבנא סבר לה קרבי יוחנן** - דאמר חייבי לאוין נינחו ורישה ניחא ומתרץ לסייע דקתני אין לה עליו כלום באחין שנולדו לאחר מכאנן וכרבנן דאמר אשת אחיו שלא היה בעולמו היא ולא תקשי רישא לסייע. **הילודים** - שנולדו אחר קדושין של זה ולא איתסרא עלייהו בחליצתו דהיא זיקה קמייתא לא רמאי קמייהו ליבומי ומשום אשת אחיו שלא היה בעולמו לא מיתסרא קר"ש דאמר ייבם וללבסוף נולד שריא. **עמד אחד מן הנולדים** - שהיו בשעת חיליצה ראשונה. **אין לה עליו כלום** - קר"ל דאמר האחין חייבין על החלוצה כרת. **עמד אחד מן הילודים** - אחר חיליצה או אפילו אחר קדושין וכשות זה החולץ קדשה אותו ילוד אין לה עליו כלום ולאו משום חיליצה אלא משום דהויא אשת אחיו שלא היה בעולמו מנפילה ראשונה. **כמאן כרבנן** - דאמר אפילו ייבם וללבסוף נולד אסירה. **בעשה** - בית אחד הוא בונה ואין בונה ב' בתים ולאו הבא מכלל עשה עשה. **מ"ז בעשה קרבי יוחנן** - דאמר איהו שליחותא דאחין קבוע וכי היכי לדידיה הויא צרה בעשה לאחים נמי הויא בעשה. **ומ"ז בכרת קר"ל** - דאמר לאו שליחות דאחים קבוע הלך הוא ניחו בעשה. **דקאי עלה בעשה אבל אחים כדקיימי קיימי באיסור אשת אה**. **צורת סוטה אסורה** - היה נשוי ב' נשים וזינתה האחת תחתיו ויש עדים ומת בלי בניהם היא וצרתה פטורות אף מן החליצה Mai טעמא טומאה כתיב בה ונטרה והיא נתמאה (במדבר ה). **כעריות** - דכתיב אל תפטעו בכל אלה (ויקרא יח).

בआתא או חלייצה וכו' - האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך ונשאת ואח"כ בא בעלה תצא מזה ומזה מתו אחיו של זה ואחיו של זה חולצין ולא מייבמין רב שמעון אומר ביאתא או חלייצה מהicho של ראשן פוטרת היא לכתהה את צורתה שהרי היא כשאר נשים לגבי ים דלא קנסוה רבנן מיבם דודאי שRIA ליה שאנוסה הייתה ששמעה שמת אלמא נבעלה תחת בעלה שRIA צורתה ליבם ואפי' רבנן לא פלייגי אר"ש אלא בדידה אבל בצורתה מודו. **סוטה דאוריתא** - שזינתה והתורה אסורה בה. **ואת אמרת לי סוטה דרבנן** - דהא מדאוריתא שRIA שניסת ע"פ ב"ד بعد אחד ואנוסה היא ורחמנא שRIA דכתיב (במדבר ה) ועד אין בה תרי אלא אחד והוא לא נתפסה אסורה הא נתפסה מותרת ורבנן הוא דגזרו בה כי היכי דתיזוק שפיר שמת בעלה עד שלא תנsha. **וזקاري לה Mai Karai Leh** - הא לא אמר רב אלא בסוטה דאוריתא דכתיב בה טומאה. **קסבר** - האי דפרק כל דתكون רבנן כעין דאוריתא תkonן ואי סוטה דאוריתא היא וצורתה אסורה היכי נמי הו אסרי רבנן צרה מייבום ומצרכי לה חלייצה. **נכנתה עמו** - המקנה לאשתו אמר לה אל תשתרי עם איש פלוני. **לביתה** - לבעה שמא זינתה שרגלים לדבר שהרי קינה לה ונסתירה ואמ כהנת היא אסורה בתרומה כדיליף במסכת סוטה (דף כח) נתמאה נתמאה ג' פעמים אחד לבעל ואחד לבועל ואחד לתרומה.

דף יא.ב

ולא מתייבמת - טעמא מפרש בפ"ק דסוטה [קתני מיהא] חולצת קשה לרבע. **מן הנשואין** - משנישת לאחר ומת או גירושה. **אסורה לחזור** - לראשונה. **מן האירוסין** - שנתארסה לאחר ומת מותרת לחזור לראשונה. **חותמאתה** - ונבעלה. **אחד זו ואחת זו אסורה** - דכתיב והיתה לאיש אחר והויה הינוקידושין וכתיב לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה וגנו. **ורבי יוסי** - דמוקי כולה קרא במחoir גירושתו. **לאו בסוטה** - המזינה תחת בעלה ליה ואפילה פשיטה לו דזנא. **מ"ט הויה ואישות כתיב בה** - באותה הנאסרה לבעה יש בה הויה דכתיב והיתה לאיש אחר אישות דכתיב או כי ימות האיש האחרון לא יוכל בעלה הראשון משנישת לאחר על ידיקידושין ואישות וכגון דגירשה הראשון הוא דקאי כמו שלא יוכל אבל מזינה תחתיו לא. **צורתה מהו** - להתייבם צורתה כמותה וגמר טומאה מעരיות. **ואין משום דכתיב בה תועבה היא** - דמשמע

מיועט היא ולא צרצה איכה למידרשו מיעוטה אבניה דין בתה הימנו פסולה לכהונה. **היתה אחת כשרה** - מי שנפלו לפניו שתי יבמות מאה אחד ביאתך או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרצה היהת כשרה ואחת פסולה וכו'. **כשרה לעלמא** - מיוחסת וכשרה לכהונה. **פסולה לעלמא** - כגון שהיה גירושה או חולוצה מבעל אחר ופסולה לכהונה. **כיוון דלדידה חזיא** - דהוא ישראל. **מאי נפקא ליה מינה** - هي דליבען לחלוֹץ ואילubiים הינן דליבען לייבם. **פסולה פסולה ליה** - וכשרה לעלמא לכל העולם ומאי ניחו כגון שהחזר אחיו גירושתו ولو אשה אחרת ומית דהוי הגירושה פסולה לזה שאינה ראויה לאחיו ואשמעין דआ"ג דכתיב בה טומאה צרצה כשרה דכתיב היא תועבה دائ שאר חייבי לאוין כגון אלמנה לכ"ג גירושה לכהן הדירות Mai אתה לאשמעין. **פסולה לעלמא** - לכהונה. **כאן שנה רביה** - במשנה זו דקתי חולץ לפסולה למדנו רביה לא ישפוך אדם מי בورو ע"פ שאין צריך להם ואחרים צריכים להם כגון הכא מכיוון דיכול לחלוֹץ לפסולה ותפטר הכרעה לא יחולץ לכשרה ויפסלנה לכהונה והוא דבר יוסף בפ' החולץ (לקמן יבמות מד) עליה דהא משנה. **היא וצרצה ס"ד** - חיליצה לתרוייהו למה לי. **צרצה מהו** - לייבום. **במותר לה** - בעלה זה שמת נאסרה תחליה כشنשתא לשני וחזר הראשון והחזרה באיסור ולמחר מת. **באstor לה** - כגון יבמה לא כ"ש. **מי אלים ק"ו** - האי ק"ו דאמרון במותר לה נאסרה.

דף יב.א

אל תניתוה - אתרוייהו לישני מהדר דקתי אחית כשרה ואחת פסולה אלמא היא אסורה וצרצה מותרת. **צרת ממאנת** - נפלו לפניו ב' יבמות מאה אחד גדולה וקטנה ומיאנה בו הקטנה צרצה אסורה. **למאן אסורה** - אילימה אף לשאר אחין השთא היא גופה מותרת לזה. **אלא לויזידיה** - לייבם שמייננה בו אסורה דמיון עקר ליה לזיקה וכי עלייה באשת אח וא"ת מייאון נישואין קמאי עקר והרי היא נכricht אצלו ומותרת לו גזירה דרבנן היא הויל ולא מיאנה בראשון ומכח נישואין נפלת להתנייבם נראית כאשת אחיו והכי אמר' ללקמן משעת נפילה נראית ככלתו כי והוא דsharpאל בפ' ב"ש (לקמן יבמות דף ק"ז). **משום צרת בתו ממאנת** - דאתי למשורי צרת בתו קטנה שנפלת לו לייבום ומיאנה בו דאמרין נישואין קמאי קא עקרה ואין זו צרת ערוה וה"ז מייאון בבתו הויל והוא קיים דין מייאון אלא ביתומה שלא קיבל אביה

קידושה משכחת לה ביתומה בחיה האב כדתן בפרק ב"ש קטנה שהשיא אביה ונתגרשה הרי היא יתומה בחיה האב דפקע לה זכותה מינה משיצתה מרשותו ואם הلقה ונשأت לאחיה אביה יכולה למאן ביבם בחיה אביה. **מי Анаה בעעל** - קטנה יתומה נכרית שמי Анаה בעעל מותרת לחמיה לפי שעקרתה לקדושים והרי היא כمفופה ולא כלתו היא. **ביבס אסורה לאביו** - כיון דאהנו נישואין קמאי לזקקה ליבם נראית כאשתו גמורה ונראית ככלתו של זה. ה"ג - בבטו ממאנת. **משעת נפילה** - שנפלת בטו לפניו ליבום והוצרכה למאן בו נראית כאשת אחיו ונראית צרתת הבת. **צורת אילונית** - הרי שהיה נשוי ב' נשים והא' אילונית אילונית דוכרניתא דלא לצד לשון איל זכר מן הצאן. **ומת بلا בניים** - שתיהן אסורות להתיibus ופטורות מן החלטה. **שנאמר והיה הבכור אשר תלך ברואהו ליד פרט לאילונית** - וכיון דפטורה קיימת עליה באשת אח וצרתת צרת ערוה וא"ג דהאי והיה הבכור אשר תלך מיתוקם במקילתין لكمון יבמות (דף כד) בגודל האחים ומהכא נפקא לו מצוחה בגודל ליבם מ"מ דרישין ה"ז פרט לאילונית מאשר תלך ذקרה יתריא הוא כיון דהובכור ביבם גופיה משתעי. **מאמר** - קדושי יבמה. **הרי אלו** - שתי **חולצות** - דאילו כניסה הווה פקעה זיקה קמייתא ולא הוה עלה אלא זיקת נושאיה האחרון אבל מאמר לא מפקע זיקה והוא עלה קצת זיקת ראשון וקצת זיקת האחרון. **דכתיב ומת אחד מהם** - ולא זו שמתו ב' - בעלייה וזיקת שנייהם עליה ושתייהן אסורות מדרבען וקרו אסמכתא בעלמא כדפרש בפ' ד' אחין ובחיליצה דחדא לא מיפטרא אייך דלאו מבית אחד קאטו הוайл ולא כניסה ואי לא עבד בה מאמר לא הואי עלה אלא זיקת ראשון והוא فهو שתי יבמות הבאות מב' בתים ושתייהן מתייבמות. **שאיסור נפילה גרים לה** - שנפלת ב' פעמים מזיקה אחת. **שלא מצינו בכל התורה** - שתאסר אלא מדרבען הוא דמייטרא שאין כאן איסור ערוה ואסורה צרתת. **הא דאוריתא** - תלך למעוטי צרת אילונית דאסירא ואפילו חיליצה לא בעיא. **והא דרבנן** - כדפרש טעמא בפ' ד' אחין וקאסרי לה על השלישי. **כאן שהכיר בה** - דרב אסי בשחכיר בה כشنשאה שהיא אילונית ואין כאן מכך טעות והרי היא אשתו וצרתת הוויא צרת אילונית ורחמנא פטרה מאשר תלך ומתני' בשלא הכריר בה כשןשאה שתהא אילונית ומרקחו מכך טעות ולאו אשתו היא לפיכך צרתת מותרת שלאו צרת אילונית היא. **שנמצא** - לאחר נישואין.

דף יב.ב

הlecתא צרת אילונית מותרת - ואע"ג דהכיר בה אחיו וקיימה והוא אשתו לא מיתסרא צרצה משום צרת הבת דכי אסר רחמנא צרת ערוה במקום מצوها הוא דאסרה והוא כיון דailונית היא דבלאו ערוה נמי לא חזיא ליבום הוי צרצה צרת ערוה שלא במקומות מצوها וכן מפורש בהלכות גדלות. **צרת ממאנת** - ביבם. **מחזיר גוושתו** - משנישאת. **משמשות במוץ** - מותרות לתת מוץ במקומות תשמש כשהן שימושת כדי שלא יתעבירו. סנדל - ולד שאין לו צורת פנים וקיימת לו במסכת נדה (דף כה) אין סנדל שאין עמו ולד משל לאדם שיטר את חבירו והחזיר צורתו לאחוריו דכהיא מעוברת וחזרת ומתעברת דוחק האחד את חבירו ופחות צורתו. **שما תגמול את בנה** - אם תתعبر תהא צריכה לגמול את בנה מהנิก כמו וייגמל (בראשית כא) לשון הבדלה. **ואיזו היא** - הרואה להתعبر ולמות. **מבת י"א שנה כו'** - פחות מי"א ודאי לא תתعبر ויוטר מי"ב אם תתعبر לא תמות. **משמשות** - בלי מוץ כדרך והולכות. **ומדקאמր שמא תמות** - ולא אמר ותמות אז הוא משמע שאם תתعبر תמות ודאי. **מצינו חמוטו ממאנת** - כגון שלידה בקטנו' בתוך זמן האמור למעלה בשנת י"ב שנתעברה ולא מטה וקדש אדם את בתה ונמצאת זאת חמוטו קטנה וראויה למאן עד י"ב שנה. **קודם הזמן הזה** - האמור למעלה קודם י"א. **אחר הזמן הזה** - אחר י"ב. **שכבר ילדו** - ומדתלי טעמא בולד מכלל דקינה היא די לאו קינה היא ליתני שכבר גדלו. **הרי הון כסימנים** - הלך אין לך يولדת ממאנת אף היא קטנה. **ואפי' לר"י דאמר** - במסכת נדה אף משחבייה שתין שעורות ממאנת עד שירבה השחור שייהו שם שעורות הרבה.

דף יג.א

אין בנין بلا סימנים - והיולדת בקטנות חזקה הביאה סימנים ומשחבייה סימנים בתוך י"ב לא תמן דהני סימנים גמורים נינחו דס"ל לרבע זheid תוך זמן כלאחר זמן לעניין סימן ולא אמרין שומא נינחו. **הניחא למ"ד כו'** - פלוגתא בפ' יוצא דופן (נדזה דף מו). **מנא הנני מילוי** - צרצה צרצה פטורה. **נתגרשו צרותיהן מותרות** - ואפי' נכנס אחיו את הנכricht ולבסוף גירש את בת אחיו דהו לנו צרות זו לאו קודם גירושין אפ"ה קשרין ליה לייבומי בדקתי וmeta בתו או נתגרשה הוайл ובשעת נפילה לא הו צרות זו לאו. **וכנסת**

המגרש ומת - ונפלת נכרית לפני שליש שנשו אחות אשתו של זו הראשונה דהויא להו צرت אחות אשה משנתגרשה צורתיהן מותרות הויאל ולא הייתה אחות אשתו של זה צרה לנכricht זו שקודם נשואים של זו נתגרשה. **תברא** - קשיין האידי. **האי תנא** - דמתני' סבר מיתת הבעל מפלת נשוי ליבום הלך אף' כניסה ולבסוף גירש כיון דבשעת מיתה לאו צרת הבת היא שריा. **ותנא** - דברייתא סבר נישואין הראשונים שהאה נשות לבולה מפילים אותה ליבום הלך משנעשית צרת ערוה שעה אחות אסורה עולמית. זו - דמתני' דהכא דכנס ולבסוף גירש מותרת כדקתי ומותה בטו או נתגרשה ואין צ"ל זו דג' אחים דגירש ולבסוף כניסה. **ותמן** - הערוה השთא ותאמר אי אפשרי בקדושים שקדשוami ואחי לבורי המת ותעקור קידושין הראשונים ותתיעבם צורתה. **מאנת למאמרו** - הא דתנא לקמן בפי ב"ש וב"ה אומרם בעל וביבם. **למאמרו** - הוא דמאנת שם עשה היבם מאמר ביבמה קטינה ומיאנה בו מפיקע מיאון את המאמר וחזרה לזיקה לבזה וחולצת ואע"ג>Dגדולה שעשה בה מאמר ולא רצה לכנות קייל בפ' ר"ג (לקמן יבמות דף נ) צריכה גט למאמרו וחיליצה לזיקתוanca מיאון עקר למאמרו ולא בעיא גיטה. **וain מאנת לזיקתו** - לעקור נשואים ראשונים ולהפיקע זיקת ייבום ולצאת بلا חיליצה ה"ג גבי ערוה לא עקרליה מיאון דהשתא לנשואין קמאי למשירי צורתה. **צרת ערוה שנייני** - רבנן גזרו שלא תמן ליבומי צורתה דלא לזלולי בצורת ערוה דלמא ATI למשירי. **מיאה** - כלתו בעלה מותרת לחמייה דעקרתה לנישואיה והויא כمفotta בנו ומותרת לו אבל מת בנו בעלה הראשון ומיאנה בזיקת יבם ע"ג DNSHOAIN KMAI עקרה אסורה לאביו אלמא משעת נפילה כלתו היא משעה שנפלה להתייבם ונזקקה ליבם מהמת נישואין הראשונים נראים אותם נישואין גמורים למיוחי אשת המת וכלתו של זה. ה"ג - בצורת ערוה משעת נפילה שנזקקה הבת ליבם למאן בו מהמת קידושי ראשון נראים נישואים גמורים למיוחי אשת המת וצורתה צרת הבת ואי שRICT ליה ATI למשירי צרת הבת בעולם. **מתני'**. **שש עריות** - יש שחמורויות מאלו ומהו חומר שלחן שנשואות לאחרים ואין יכולון להנשא לאחריו מאביו ואם מתו בעלייהו שהו נכריות אצל זה צורתיהן מותרות להנשא לזה. **אמו** - אינה יכולה להנשא לאחריו של זה מאביו שהרי היא לו אשת האב וכן אשת האב ואחות אביו ואשת אחיו מאביו שהו בניים ואשת אחיו אביו כולן אסורות לאחיו מאביו כשם שאסורות עליו ואין בהן צד ייבום על זה

לעלם ואם נישאו לאחרים ולחם נשים אחרות ומתו מותרות לנישא לזו
שאין כרת ערוה אסורה אלא כשנפלה לייבום עם העורה פעם אחת שכיוון
שפטורה לצרת ערוה עמדת עולמית באיסור אשת אח שיש לה בניים. ב"ש
מתירים - כרת ערוה להתייבם לאחיו דלית להו ה'ך דרשה דלצורך.

דף ג.ב

חלצו - הצרות מן האחין. ב"ש **פוסלין מן הכהונה** - שחייבת חיליצה. וב"ה
מכシリין - לפי שחייבתן שלא לצורך והרי כהוראת מן הנכרי. **נתיבמו** -
לאחים. **בית שמאי מכシリין** - אותן לכהנים אם נתאלמו מיבמיהן. **ובית הלל**
פוסלין - שנבעלו לאסור להן והנבעלה לפסול לה עשה זונה והזונה אסורה
לכהונה. **לא נמנעו כו'** - אף שבני הכהנה שנתיכבו כב"ש ממזירים [הם
לב"ה] שהרי באיסור אשת אח היא עליהם ואשת אח בכרת ובני עריות שהן
חייבי כריתות ממזירים הם כדאמרינו בפרקין אף"ה לא נמנעו ב"ה מלישא
נשים מב"ש לפי שהיו מודיעים להם אותן הצרות ומורשיים. **אלו על גבי אלו** -
אלו משאילים כליהם לאלו. גם: **לא תהיה אשת המת החוצה** -
החיצונה שהיא נכרית ליבם לא תהיה לזר. **מכלל דaicא פנימית** - בהדחה
קרובה ליבם. **שאין קידושין توفסין ביבמה** - יבמה שלא חילצה מנין אם
נטקדשה לשוק שאין קידושין توفסין ע"ג דחיבי לאוין בעלמא תפסי בהו
קידושין. **ת"ל מו' לא תהא בה הויה** - אין توفסין. **חווצה כתיב** - דמשמע
חיצונה לרבות ארוסה - שם נתארמלה מן האירוסין צריכה ליבם כנשואה
וחוצה משמע חיצונה שלא נתקרבה עדין לביאה. **אין איסור** - אשת אח חל
על בתו של זה אצל אביה הלקץ לא רמייה لكمיה ליבומי והוא כמוון דליתא
וכן באחות אשה ובכולן והכי מפרשא מילתיה דרבא במסקנא דAMILTA ומיחו
הא דפרק תינח היכא דנסא כו' לא ידע מילתיה דרבא וסביר דרבא אחות
ашה וכיוצא בה לחודייהו קאי שקורבטו ע"י קידושין. **דלא אטי איסור אחות**
ашה וחיליל איסור אשת אח - והוא נכרית. **פשיטה** - כיון דלב"ש זוקות
לייבם פשיטה אם חילצו פסולות ולב"ה כיון דפטורי להו מזיקת יבום אם חילצו
כשרות לכהונה דלאו חיליצה היא. **דר' יוחנן** - לקמן יבמות (דף יד) בברייתא.
בוואו ונטקנו לצרות - העניות שהיו חולצות וכיון דבעו חיליצה חיליצה פסולת
אפי' לב"ה קמ"ל דברי אפי' תקנთא דרבנן לית להו לצרות דליהילכו. וב"ה
פוסלין - זונה היא ופסולה לכהונה אבל מתרומה דברי נשא לא מיפסלת

בבעילת כרת אלא בבעילת חלל ונtiny וממזר ועובד כוכבים ועובד בפרק אלמנה לכ"ג (לקמן יבמות סח). **לא תעשו אגוזות אגוזות** - דנראה כנהוגין ב' תורות כשקורין כפרים את המגילה ביום כניסה ועיירות גדולות בי"ד ומוקפין חומה בט"ו. **א"כ לכתוב קרא לא תגוזדו** - دمشמע לשון גדייה וחיבורה. **ואימא כולה להכי הוא דאתא** - שלא תעשו אגוזות. **א"כ לכתוב לא תגוזדו** - מدلא כתיב תגוזדו לשון אגודה. **לא שנית ע"כ מקום שנהגו בו** - היה לך להשיב תשובה זו. **אמינה לך אני איסורה** - דאסרי להו רבנן לבני ארביבס ראי בעו למיקרא בחמיסר לא מצו וכן בני ט"ו בי"ד ודמייא לשתי תורות. **ואת אמרת לי מנהגא** - דהתם לכ"ע שרי ומיהו באטרא דאחים רלא ישנה את דרכו מפני המחלוקת. **ופרלינן והתם איסורה ליכא** - בתמייה. **ולא קטני התם בלילה** - בליל בדיקת חמץ ב"ש אוסרים וב"ה מתירים לעשות מלאכה ואייכא דעבדי כב"ה ואייכא דעבדי כבית שמאי והרוי כאן אגוזות. **אל התם** - לא דמי לשתי תורות דהרוואה את זה שאינו עושה מלאכה אומר דין לו מה לעשות.

דף יד.א

בת קול - בעירובין בפ"ק (דף יג) יצאת בת קול ואמרה הלכה כב"ה. **Ճכי הדזי נינהו** - בחכמה. **ר' יהושע היא** - בפ' הזהב. **הייו מורתים עצים בשבת לעשות פחים** - לבו ביום כדי לעשות ברזל אויזמל של מילה דקسطר ר"א מכשי ראי מצוה דוחין שבת כמצווה עצמה. **בשר עוף בחלב** - שהיה דורש בחלב אמו מי שיש לו חלב אמו יצא בשר עוף שאין לו חלב אם והכי אמרי בפ' כל הבשר. **כלל אמר ר"ע** - לגבי מילה באיסור שבת. **מאי קاري לה** - הא כבר שננו לעיל כי אמרין לא תtagוזדו בו. **מטלטל שרגא** - נר שהזדילקו בו בשבת וכבה דסביר לה רבי יהושע כר"ש דלית ליה מוקצת ור' יוחנן סבר לה כר' יהודה דאית ליה מוקצת אפי' שלא מחייב איסור. **ולא אייכא שמעא** - דרבנן אבחו דלא מסיק עדותה ומטלטל באטריה דר' יוחנן הויאל וחזי לר' אבחו בעלמא דמטלטל. **בני חייבי לאוין נינהו** - הנך דבר' שהצרות נישאות לשוק ולא חיליצה אפי' לב"ש דאמרין חיליצה בעי בלאו בעלמא נינהו לא תהיה אשת המת ואין ממזר אלא מחייבי כריתות כדאמרין לקמן בהחולץ יבמות (דף מט). **חייבי כריתות נינהו** - כיוון דצורת הבית פטורה המייבמה עומד באיסור אשת אח בכרת. **אין ממזר מחייבי כריתות** - אלא מחייבי מיתות ב"ד כגון אמו וחומותו וכלהתו וכיוצא בהן וכל הנך דאיסור אחוה לית בהו מיתה. **דמודע להו**

- ב"ש לב"ה דעו שהמשפחה זו מצרת ערוה שנתיבמה - באה ופרשו. ע"ג אלו
- משאלין כלים אלו לאלו וב"ה מחרמיין בטהרות טפי.

דף יד.ב

ומאי אולמיה דהאי מהאי - דקאמר ה"ג מסתברא דמודעי והוא מהאי היכי מסתברא טפי. **כלא אית לה** - ולא צריך לאודען ומהתם לא תילפ' דמודען. ה"ג - פשיטה בני חיבי לאוין כשרים נינחו. **מדר"ע** - לקמן בפרק החולץ יבמות (דף מט). **בצורות** - במתני. **ובஅחות** - בפרק ד' אחין (לקמן יבמותכו). **ובספק אשת איש** - בפרק ב"ש יבמות (לקמן קז) דתנן בש"א אין ממאנים אלא ארוסות וכו' והקטנה בת מיאון קרי ספק אשת איש דלמא ממאנת ונפקא לישנא אחוריינה נראה שכיב מרע שכטב לאשה זה גיטיך מהיום אם מתי מחולי זה כל אותן הימים נקראת ספק אשת איש כדתנן (גיטין דף עד) מה היא כל אותן הימים ר' יוסי אומר בעילתו ספק ר"מ אומר בעילתו תלואה ותנן לא תתייחד עמו אלא ע"פ עדים ע"פ שלא שנינו בה מחלוקת ב"ש וב"ה על כרחך נחלקו בה אותו מחלוקת שנחלקו בmagresh את אשתו ולנה עמו בפונדק (שם גיטין דף פא) לב"ש דאמר לא אמרוי הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ביה אינה צריכה הימנו גט שני ולב"ה דאמר הן הן עדי ייחוד הן הן עדי ביה צריכה הימנו גט שני ובפ' מי שאחزو קורדייקוס (שם גיטין עג) איפליגו בה ר' יוסי בר' יהודה ורבנן דקთני רואה שנטיעודה עמו באפללהכו' ומוקמינן ה苍ם דאליבא דבר' דmagresh אשתו ולנה עמו בפונדק הוא איפליגו בה דאמר כמוון איזלא הא דאר' יוחנן מחלוקת שרואה כשבעלת'כו' וההיא דר' יוחנן גבי פלוגתא דבר' ש וב"ה איתמר. **גט ישן** - המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק במס' גיטין בהזורך (ד' פא). **בכיסף ושותה כסף בפרוטה ושותה פרוטה** - לענייןקידושי אשה ב"ש אומרים בדינר ושותה דינר ובה"א בפרוטה ושותה פרוטה ודינר הוא כסף צורי ופרוטה היא של נחשות וה"ק הכא בכיסף ושותה כסף לב"ש בפרוטה ושותה פרוטה לב"ה ובפ"ק דקדושיםין (דף יא) קרי לדינר דבר' ש כסף דאמר רב אשי כל כסף האמור בתורה סתם כסף צורי ואותבנין והרי קידושי אשהכו' לימה רב אשי דאמר כב"ש. **מן הספק** - קא ס"ד השתא באיסור ספק כגון מגרש ולנה עמו בפונדק דליך אלא ספק דשמא בא עליה לשם קידושין. **לצרה עצמה** - הא דקთני נמנעים מצרה עצמה ולעלום ב"ש נמי נמנעים מב"ה מלישא צרת הבית بلا חילצה. **מן הסתם** - כל כמה

دلאו מודיעו להו לא היו פרשי מסתמא דודאי אי הוי מהנץ דלא סבירה להו
הוו מודיעו להו. **הולד פגום לדברי ב"ש** - אדם היה כהן פסול לכוהנה וause ג
דבני חיבבי לאוין כשרים לכהל חללים הם לעני כהונה אתה בק"ו מאלמנה
לכ"ג لكمן בשמעתו.

דף טו.א

שיעור חולצות - וינshaw לשוק בהקשר לדברי הכל. מה נעשה לצרות
הראשונות - שנטיבמו ובניהם מمزורים אם נגמר הלכה שלא יתטיבמו. **לצורה**
עצמה - ואוצרות דב"ה שנישאו לשוק קאי והאי ומאי נעשה לאו אבניים קאי
זהא אפי' לב"ש כשרים לכהל אלא אצורה עצמה. **רבי טרפון** - מתלמידי ב"ש
היה. **מתי תבא צרת הבית** - מהאי לידי. **ואהשנה** - איבם אותה בדברי ב"ש.
ואהשנה - לשוק בדברי ב"ה. **וთא תאבני קאמר** - ואמ כב"ה מה חידוש כ"ע
הכי נהגו. **לאפוקי מדרא יוחנן בן נורי** - דברי תקנotta דחולצות. **מתלמידי**
ב"ש הוא - בתמיה ולא מבני בניו של היל הוא. **אלוניות היתה** - ותן או
שנמצאו אלוניות צרותיהם מותרות. **ה"ג הכיר בה ולא הכיר בה איך באיןינו**
ולג' אלא לת"ק דוקא שלא הכיר בה הוא דהוי מכך טעות אבל הכיר בה
צורתה אסור' ולאחרים אפי' הכיר בה מותר' דקANTI היתה ולא קטני נמצאת.
כנס ולבסוף גירש איך באיןינו - לת"ק על ידי שגירש אחיו את בתו קודם
מייתה אע"פ שכבר נכנס הנכricht והיו צרות זו על זו מותרת הויאל וגירש את
הערוה לבסוף ולאחרים הויאל וכנס את הנכricht קודם גירושין דערוה אסורה
אלא בתו של ר"ג אלוניות היתה. **יש תנאי בביאה** - הכונסasha על תנאי
שאין עליה מומין או נדרים ונמצא שיש עליה לת"ק מהני תנאי והוי מכך
טעות ומתנאי היה לו לאחיו של ר"ג בבתו ולא נתקיים הילך לאו אשתו היא
צורתה מותרת ואחרים סברוי אין תנאי מועיל בביאה דכיון דבעיל אחוי
אחיל כדאמרין בכתובות בהמדיר (ד' עג) אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות
אלא משום דאלוניות היתה. **באחד בשבט** - ושנה שנייה הנכnest לשליישית
היתה ונוג בה שני עישורין מעשר שני כב"ה אמר ט"ז בשבט ר"ה לאילנות
ואכתי שנייה היא ומעשר עני כב"ש אמר בא' בשבט ר"ה לאילנות ושלישית
היא. **מעזיבה** - טיח טיט שעיל התקקרה. **בשביל קטן** - דסבירא לי' לשם
קטן הצריך לאמו חייב בסוכה. **שוקת** - אבן חלולה שתחת צנור המקלח מים
מן ההר והיתה נקראת שוקת יהוא. **נעשים על גבה** - מטבילים בתוכה ואין

בה מ' טאה אבל מקוה שלם הוה במים שבצדה ומתרבעין ממעיין השוקת דרך נקב לשופרת הנוד. **הרחיב לו את הנקב** - הרחיבו ופיתחו רובה לערב המקווה יפה. **עירוב מקאות** - מקוה חסר שבצד מקוה שלם ומתרבעים המים דרך חרץ ונקב ושיעור הנקב לצרף המקאות ולהכשיר החסר. **שפופרת הנוד** - קנה שנותנים בפי הנוד שיהא שיעור חלל החristol בעובייה וחלה של שפופרת דהינו **כשתי אצבעות**. **החוורות למקומן** - מתחפות בחלל הנקב בריח והיינו כבית הלל אבל לבית שמא יעד שתפה רובה.

דף ט.ב

הרוואה אומרכו' - ולא דמי לשתי תורות אבל היכא דדמי לאגודות אגודות לא עשו בית שmai בדבריהם. **שהן לחין** - והוכשרו לקבל טומאה וכלי חרס טמא על גבי עם הארץ ושם נגע בגב החבית וטמא מדרבנן וטימאטם. **חבית הייתה נקובה** - משוליה הייתה נקובה כדי שיצא משקה הזב מן הזיתים לחוץ וכיון דגلى דעתיה שלא ניחאליה ביה לא מכשר. **אלא שסתומה שמריות** - ולא יצאו מן המשקין לפיך hon לחים. **מגולגים** - כמו ביצה מגולגת (עוקצין פ"ב מ"ז) דחוקין ועומדים בחבית. **אין צריכה לנקב** - דמהל היוצא מן הזיתים מי פירות hon ואין מכשירין. **צריכה לנקב** - שמהל מכשיר כשםן [צריכה לנקב] שיצא המשקה לחוץ לגליי דעתיה שלא ניחאליה ביה. **ירוצו** - כמו ותרץ גלגולתו דאביילך (שופטים ט) ל' ריצוץ. **שהן בני צרות** - שנשאו לשוק כב"ה. **ומהן כהנים גדולים וכו'** - لكمן פריך קא בעו מיניה צרות וקפשיט להו בני צרות דאפילו לב"ש פשיטה דכשרים דבני חייבי לאוין בעלמא נינהו. **היאנו דקאמור מתירא אני** - דמשוי להו ממזרים ולקטליה ליה. **הא א"ר יהושע** - لكمן בפ' החולץ יבמות (דף מט) אין ממזר אלא מחיבי מיתות ב"ד ואפי' פשיטה ליה דהלהכה כב"ה לא משוי להו ממזרים. **מאלמנה מה אלמנה לכיה"ג שאין אישורה שווה בכל בנה פגום** - לכהונה דכתיב לא יחלל זרעו (ויקרא כא). **זו אישורה שווה** - בישראל כבכני אין דין שבנה פגום. **בני צרות דברה** - דחייבי לאוין נינהו מי הו פגומין אליבא דבר"ש. **למאי נפקא מינה** - לאחר שהלהכה כב"ה. **למייפשט ולד מחיזיר גירושתו** - משנשאת לאחר והחזרה וילדזה לו בת אותה הבית מה היא לכהנים לב"ה וمبית שmai בבני צרות נשמע לב"ה בבית מחיזיר גירושתו דהוי נמי חייבי לאוין. **היא עצמה מתחלה** - שאם מת כהן גדול פסולה זו להדיות או אם

היתה בת כהן נפסלת מון התרומה דשויה חללה בביאתו דכת' (שם ויקרא כ"א) לא יחול זרע בעמיו ועמיו הינו אשתו ומשמע דשניות מתחללים האשה והזרע תאמיר במחזר גירושתו שאין מתחלلت בביאה זו די לינשא לכחן כבר מיפסלה משעת גירושין ואי בתרומה דבי נשא לא מיפסלה כדאמרי בפ' אלמנה לכח"ג (לקמן יבמות סט) דין נפסלת בביאת חייבי לאוין אלא בז' אצלם מעיקרה לאפוקי מחזר גירושתו ויבמה לשוק דלאו זר מעיקרה הוא ולעיל גבי חייבי כריתות בני צרות דבית שמאי דלא פרכינן מה לאלמנה לכחן גדול שכן היא עצמה מתחלلت הtmp נמי כיוון דנבעלה לחיבי כריתות עשה זונה ומתרומה דבי נשא מיפסלא כדאמרין בפ' אלמנה לכח"ג ולהנשא לכחן נמי מיפסלה כdotsן במתניתין יבמות (דף יג) נתיבמו ב"ה פוסלים. **צרות מתירא אני** - לומר הלכה בדברי מי דמשוי להו לצרות דבית שמאי בני חייבי כריתות.

דף טז.א

בני צרות - דברה דקה בעיתו אי הם פגומים. **מעיד אני לכם** - שם כהנים גדולים. **בימי ר' דוסא הותרה** - אחיו של ר' דוסא שהי' מתלמידי ב"ש התירה כדתני לקמן ועשו על פיו ונহגו כן. **שחכם גדול היה** - וסבירים חכמים שהוא התירה. **כמו** - עמדו מלהיות. **אמר לו** - רבוי יהושע לר' דוסא אמרו לתלמידך אחר וישב. **דוסא** - התירו שמעתם אומרים. **או בן הרכינט** - בלי דוסא. **סתם** שמענו - בן הרכינט סתם ושמו לא הזכר. **בכור שטן הוא** - חריף ועומד על שמוועה ועשה מעשה ואינו שב משמעתו לעשות רבים. **עמן ומואב** - ישראלים הדרים בארץ עמן ומואב שכיבש משה מסיחון ונתקדשו בקדושת אי' וعصיו בבית שני בטלה קדושתה וזורעין בשביעית ותקנו להן מעשר ראשון ומעשר עני בשביעית כדמפרש לקמן מפני פרנסת עניים שבאי' שאין להם מה לאכול בשביעית לפי שבטל קט שכחה ופייה והולכים שם ונוטלים קט שכחה ופייה ומעשר עני. **ומקבלים גרים מן הקודזין וכו'** - ולא אמרין ממזרים הן מבנות ישראל שבאו עליהם עובדי כוכבים דאי'ך רבנן דפסלי. **פגע בו** - יונתן בר"ע. **וקודשה ראשונה** - דברי יהושע קדשה לשעתה ולא לעתיד הלך זורעים בהן בשביעית שיסמכו עליהם עניים לשכור עצמו לחירוש ולקוצר ועוד ליטול קט שכחה ופייה ומעשר עני. **אין מקבלין גרים** - מפרש לקמן שמזרים הן מישראל שנטמעו שם. **הכתרמים** - שנמצאו

בבגדים הבאים מרכם. **טהורים** - לפי שלא גזרו על כתמי עובדי כוכבים.
שחט גרים - ודים מטמא. **וטועים** - שהמירו דתם וגזרו על כתמיים שאף על פי שחטאו שהמירו ישראלים הם. **מבין העובדי כוכבים** - שאין ישראלי דרים שם.

דף טז.ב

ואפי מתרמוד - אלמא לאו בספק ישראלי קיימי. **מקבלים גרים** - ולא אמרין ישראלים מمزירים הם. **מתרמוד מ"ט לא** - מקבלים. **עובד שלמה** - שנshawו בנות ישראל מלחמת עשרן ודרין שם בחזקת עובדי כוכבים וקסבר עובד כוכבים ועובד הבא על בת ישראל הولد ממזר. **משום בנות ירושלים** - لكمיה מפרש לה בנות ירושלים בחורבנה כשהבאו עובדי כוכבים ונשאות. **ה"ג** - אלא למ"ז משום בנות ירושליםמאי היא. **קשותוי** - מושכי קשת. **נער הייתי** - אידי דازכרייה הא דלעיל נקט ליה הכא. **שר העולם** - מלאך. **הומניה לפום נהרא** - בהומניה יונים הם ומציירין לבני פום נהרא שהם ישראל ענאים. **מעשרת שבטים הוא** - שנshawו עובדות כוכבים וקסבר דעובדת כוכבים שילדיה מישראל הولد ממזר וחוששין לקידושי ממזר. **בדוכתא דקביעי** - בני עשרת השבטים וכל קבוע כמחצה על מחזה דמי והיכא קביעי כדכתיב וינחם בחלה ובחבור.

דף יז.א

וז חדייב נהר גוזן וכו' - מושכי חידקי ודומקיא. **לפסול** - רובן ממזירים שנטמו עשרת השבטים בעובדות כוכבים ובניהן הרי הן כישראלים ונוהג בהן איסור ממזירות והן לא נזהרו ונshawו זה אחותנו או בתו והריה הן ממזירים. **כى אמריתה קמיה דشمואל** - עד השטא מילתיה דבר יהודה (משמעות דבר אסי קאמר ואחר פטירתו של רב אסי בא לפניו שמואל) וקאמר כי הדר אמריתה להא דבר אסי קמיה דشمואל דחוושין לקדושים. **אמר בנך הבא מישראלית קריイ בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קריイ בנך אלא בנה** - דנפקא לנו מכבי יסיר את בנך מאחריו (דברים ז) ולא כתיב כי תסיר את בנך אלא לאו אבתו לא תקח לבنك מהדר דא"כ היה לו לומר כי העובדת כוכבים תסיר ש"מ دائני יולדת בן לעובדות כוכבים לא בנך מיקרי ולא קריין ביה כי תסיר את בנך הילכך עובדי כוכבים גמורים הם. **והאיכא בנות** - שנshawו

ונשאים עובי כוכבים והולידו מהם. **ואמר רבי נא** - ל�מן בפ"ב יבמות (ד' ג') בנו בתץ הבא מן העובד כוכבים קרווי בנך דכתיב בתץ לא תנתן לבנו כי יסיר את בנך מאחרי מדלא כתוב כי תסיר ש"מ דabantz לא תנתן לבנו קאי וה"ק שמא תלך לו בן ויסירנו האב מאחרי وكא קרי ליה בנך וליחס לקידושין. **זההוא דרא** - דעשרה השבטים. **איצטורי איצטרו** - נבקע רחמנו מלקלוט זרע ונעשה עקרות. **איצטרו** - לשון ביקוע כמו טיליא חריפי דמצרי זקי (ע"ז ד' ל) וכמו ציריא דחיטוי (פסחים ד' מ). **יוםא טבא** - משום דמצרים הם ומטעמים בישראל ופוסלים אותן. **הינו תרמוד הינו תמוד** - ודקאמר הא חרוב לא חרב כולה. **דאיכפול איכפול** - כשהחרבה מכאן נכפלה נייבנית מכאן. **וקא הוイ** - מקשה. אמר - עלא עליה דרב המנוח מה גברא ומה גברא כמה הוא גדול. **אי לאו דהרבניה מאתיה** - שאינם מיוחסים. **שהכל פוניים שם** - כל פסולין שאין מוצאיין אשה פוניין והולcin שם. **והיא עמקה** - ורעה לדבר זה יותר מגיהנים דאילו לירדי גיהנים אייכא תקנṭתא דכתיב מיד שאול אפדם ממות אגאלם ואילו פסולוי דיזהו לית להו תקנṭתא. **משום פסולין דמיישו** - שקרובה לה ומתערבין בהן ואמיר בפרק עשרה יוחסין (קידושין עא) מישון מתה והתס מפרש פסולייהו. **קבא רבא וקבא זוטא** - איפה גדולה ואיפה קטנה שניהם מעוותים כלומר כל הפסולין מתגלגים ויורדים לשאול ומשאול לתרמוד כלומר ששאל גביה מתרמוד ומתגלל משאול לתרמוד וטעמא כדילעיל דאילו לירדי גיהנים אייכא תקנṭתא ולפסול דיזהו אין טהרה. מגנדר - מתגלגלו. **הזרן עלך חמץ עשרה נשים. מתני**: **מייצד אשת אחיו שלא היה בעולמו** - פוטרת צורתה. **ונולד להם אח** - ומצאה זוקקה ליבם ועליו אסורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו. **ואה"כ ייבם השני את אשת אחיו ולו אשה אחרת ומת**. **הראשונה** - זו היא אשת ראובן שנפלת לפניו כבר פעם אחת. **יוצאה** - ונפטרת מזו משום אשת אחיו שלא היה בעולמו כו'. **עשה בה** - זה שמת מאמר ולא הספיק לכונסה עד שמות. **שנייה חולצת** - ולא מיפטרא משום צرت ערוה דלאו צורתה ממש היא. **ולא מתיבמת** - דמאמר קונה מקצת והויא צרת ערוה במקצת מדרבנן. **גמ'**: **מאן דתני ראשונה** - מאן דקרי לה ראשונה להז שනפלת לפני לו שני פעמים לא משתבש ומaan דקרי לה שנייה לא משתבש.

ראשונה לנפילה - שנפלה ראשונה ליבום קודמת לו בפעם ראשונה. **שנייה לנישואין** - לנישואין של שני שהוא היה נשוי כבר האחרת שנפלה זאת לפניו. **ופרמינן מי לא עסקין** - ככלומר מי לא מיתוקמא נמי מתני' ביבם אשות אחיו תחילת ואח"כ נכנס את האחורת דלא הויא ה'ך יבמה שנייה לנישואין. **אלא שנייה בנישואין** - שניית שני פעמים אחות לבעל ואחות ליבם. **היכא כתיבא** - לאיסורא. **המיוחדים בנהלה** - הרואין לירש זה את זה. **אחותה אחוה** - כי ישבו אחים שניים עשר אחים בני אבינו (בראשית מב). **מעריות** - ערות אשות אחיך וקייל لكمן בפרק הבא על יבמותו יבמות (דף נה) דאפיקלו אחיך מן האם ולא מן האב. **זו היא שיבה כו'** - דעת"ג דלא דמו קראי להזדי כיוון דתרוייתו בביאת כהן משתעי דיינין בהו ג"ש מה להלן חולץ וקוצה וטח כו'. **מלוט כי אנשים אחים אנחנו** - ותתייבם אשות אחיך אביו שהרי בן אחיו היה. **המיוחדים בנהלה** - שחולקין נחלה אחת לאפוקי לוט שאין חולקין נחלה אחת. והא **מהיכא תיתי** - דילמא עד דמייחדי באבא ובאמא והוא ייובם בנהלה תליא דכתיב (דברים כה) יקום על שם אחיו המת ואוקמיין لكمן יבמות (דף כד) על שם אחיו לנחלה שיירש המייבם כל נכסיו המת ואין אחין חולקין עמו. **אין זיקה** - זיקת יבמותו שמתה לא אלימה למיהוי כארוסה להאסר אמו עליו משום חמותו. **ולימא הלכה בדברי האומר אין זיקה** - דתנן בפ' החולץ (לקמן יבמות מא) שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה של יבמה ותלה היבום באחיו משום רביה יהודה בן בתירא אמרו אומרים לזה שקדש אחות יבמותו המtan מלכнос לפי שאחות זוקתו היא הואל ולאחר שנזקקה אחותה לו קדש את זו צריך להמתין עד שתתהייבם היבמה לאחיו דפקעה זיקה ואמר שמואל הלכה כרביה יהודה ומדקאמר הלכה מכלל דפליגי עלייה ואמרי אין זיקה לאחין חשיבא לאסור עליהן קרובותיה. **ה"מ** - דלא חשיבא זיקה להיות אסורות קרובות בתורי אחין שנפלה לפני שני יבמים כגון ההיא פלוגתא דרי' ורבנן דכיוון דלא ידיע קמי מאן מינייהו רמאי לא חשיבא למסיר קרובות. **אבל בחוד** - שאין שם אלא יבם אחד דודאי עלייה רמאי אימא דמאי ככנוסה ויאסר באמה. **ולימא הלכה בדברי האומר אין זיקה אפילו בחוד** - ר"ע קא"ל בפ' ד' אחין (לקמן יבמות כט) שומרת יבם אין יבמה מיפור נדריה לא לאחד ולא לשנים כלומר בין שנפלה לפני יבם אחד בין בין שנפלה לפני שנים דלא קריין ביה אישת. **ה"א אף' מחייבים** - יבמה מותר באמה קודם חיליצה ותצא היבמה לשוק משום בת אשתו. **דאסור לבטל כו'** - ואי נסיב אמה מחייבים

מבטל למצה לגמרי מיבום ומחיליצה. **יבמותו שמתה מותר באחותה** - דאפי' אשתו מתה מותר באחותה אבל אם דלגי אשתו אסורה אף לאחר מיתה אשתו ביבמותו נמי אסורה. **איסורא דאוריתא** - חממות' אסר רחמנא ולא פליג בין מחיים בין לאחר מיתה כדפליג באחות אשא כדכתיב עליה בחיה. יש **זיקה** - זיקת ייובם הויא ככנוסה ואוסרת אמה על היבם משום חממותו. והא **כפי פליגי** - ר"י ורבנן בתורי [הוא] דפליגי בדקתני (לקמן יבמות דף מא) המtan עד שיעשה אחיך מעשה.

דף יח.א

באחותה אין - דאפי' כנוסה שמתה מותר באחותה. **עשה בה מאמר** - מתני' היא. **מחלץ חלצה** - נכרית. **יבומי לא מייבמה** - דהויא צרת ערוה בזיקה שכשנפלה לפניה אחיו קודם מותו ונזקקה לו נעשית צרה לאשתו בזיקה והוא השתה הך נכרית לבניה צרת ערוה בשבייל זיקה שהיתה לאחין בה. **מדב"ש** - בפ' ד' אחין (לקמן יבמות ד' כת) ב"ש אומרים אשתו עמו והלו יצא משום אחות אשאכו. **קנין גמור** - ותיהו צרת ערוה ותיפטר אף מן החליצה קמ"ל. עד שנולד לו אח ומת אותו שני - ولو אשא אחרת ונפלו שתיהן לפני הנולד. **בזיקה** - שנזקקה לשני לפני מותו ונעשית צרה לאשתו. **ר"מ היא** - ר"מ קאמר לה להז ברייתא בפרקינו דאמר תניא כוותיה דבר אדא ומיטתי לה להז מתניתא וקתני סיפה דברי ר"מ. **ומתו הנושאין שתי האחות** - ונפלו שתיהן יחד לפני האחין. **ולא מתייבמות** - משום דתרוויהו זקייק ליה להאי ותרוויהו זקייק ליה להאי ואי נסיב חד חדא [כא] פגע באחות זוקוקתו. **מתרי בתி** - משני אחין נפלו. **עלולם אין זיקה** - והוא דקאמר לא מתייבמות משום דאסור לבטל מצות יבמין ואי אמרת לייבם האי חדא דלמא מית אידך אח ולא מייבם לאידך ונפקא מהאי משום אחות אשא מחיליצה ומיבום הלכך אמרין ליה لكمא חולץ دائ נמי מית אידך הדר האי חולץ וחלייך לה ומידנא לבתר חיליצה דקמא מצי אידך לייבומי דהשתא מיקיימא מצות יבמין בתרוויהו אלא גזירה דלמאأتي לייבומי ברישא. **ואין זיקה** - דלית ליה איסור זיקה תיבטל מצות יבמין ולא איכפת לו דמאיו דלית ליה איסור זיקה לא חייש נמי לבטול מצות יבמין. **זהא לר"ג דשמעין ליה אין זיקה** - בפ' ר"ג (לקמן יבמות דף נא) שמעין ליה נמי דאמר מותר לבטל מצות יבמין בפרק ב"ש (לקמן יבמות קט). **דתן ר"ג אומרכו** - שני אחין נשואין שתי אחות אחות גדולה

ואחת קטנה ומת בעלה של גדולה ונפלה לפני בעל הקטנה מלמדים את הקטנה למאן בבעלה ולעקר נושאיה כדי ליבם את זו שזיקתה של זו חמורה לאstor הקטנה עליו שלא היו נושאיה גמורים שמא תמאן וכלך לא תוכיא את זו משום אחות אשה. ר"ג אומר אס מיאנה מיאנה - ותתייבם הגדולה ואס לאו תמתין גדולה עד שתגדיל קטנה ויבעל ויהיו קידושים גמורים ותצא גדולה משום אחות אשה אלמא אין זיקה מדורי קטנה עלייה ומותר לבטל מצות יבמין ולר"מ נמי אי סבר אין זיקה לימה נמי מותר לבטל מצות יבמין. רבנן גמליאל אדר"מ קרמית - נהי נמי דבזיקה סבירה להו כי הדדי בביטול יבמין פליגי. אפילו לטפיקא - כי היא דלעיל אדמייבם חד מיית אידץ' ורבנן גמליאל אפי' היכא דוזאי בטלה כגו' הכא דתמתין עד שתגדיל לא חיש. הא דרב יהודה - דאמר לעיל אסור באמה דיש זיקה. **דsharp;mol** היא - משמייה דsharp;mol רבייה שמייע ליה ולא מרבית דהוה נמי רבייה.

דף יח.ב

שומרת יבם - ממנת ליבום יבמה. **שקדש אחיו** - של יבם את אחותה אחר שנפלה זו לפניו. **אומרים לו** - למארס המtan מלכנות לפי שאחות זוקנתך היא. **עד שיעשה אחיך מעשה** - עד שייבם אחיך את היבמה ותפרק זיקתה ממק אלמא זיקה אסורה לאחותה. **אל** - רב יוסף לאבוי ואי משמייה דרב אמרה Mai קשיא לך. **DRV** אדרב - דאר הונא אמר רב לעיל מותר באמה. **אמוראי נינהו** - רב הונא ורב יהודה תלמידי דרב הוו ופליגי אליביה. **כיוון** **דאיתמר משמייה דsharp;mol בהדייה** - דיש זיקה דsharp;mol עצמו אמרה ולא תלמידו משמו ומциינו למימר דרב יהודה תלמידו מכל אותה שמייה אמר לה היא דידה. **ומשמייה DRV איתמר אמראי** - בפלוגתא דהא פליג רב הונא לא שבקיןכו'. **הכי קמתניתו לה** - לרבות יהודה דלעיל בסתמא שלא הזקיר שם רבו וצרכיתו למידך הא DRV יהודה דsharp;mol היא. **הג** - אנן בהדייה מתניין לה. **ואזדא** - **sharp;mol לטעמה** - כולה רב כהנא אמרה. **המ** **מחיים** - כל זמן שיבמותו קיימת. **מתני**. **ומת** - המיבם. **מייבם לאיזו שירצת** - ופטורה חברתו ולאו עשה בה מאמר קאי אלא ארישא דקתני הראשונה יוצאהכו' דקאמר ר"ש דכיוון דכשנולד כבר נתיבמה ולא הייתה על זו בזיקת נישואי אחיו הראשוני מעולם מותרת לו. **גמ'**: **אף בראשונה** - וכאשרי נולד ואח"ב ייבם. **מדקתני משנה יתרה** - לכולה ההיא בבא דרישא דלמאן כתני לה אי

לאו דפלוגתא דר"ש עלה קיימא ולהכי תנינה לאশמוועין דאפי' בההיא שרי. **למאן קטני לה** - לאשמוועין מילטיה דמאן איצטראיכא. **אלילמא לרבען** - לאשמוועין איסורה לרבען דהא לא איסור ולא יותר לר"ש שמעת מיניה ברישא דהא לא איירוי בה. **ונטר להו** - המתין להם. והזר פלייג עלייהו - בכולה מילטאה. **בחד אחא** - דודאי מכח זיקת זה שלא היה בעולמו אסורה לזה להתייבם. **אי נמי בתרי** - אחים ומות האחד ונולד להם אח השלישי. ולא ייבט - זה השני את יבמתו. **ולא מת** - אסורה לזה שנולד לאחר מיתה ליבמה מזיקת אח שלא היה בעולמו אבל היכא דייבמה השני פקעה זיקת אח הראשון ונעשית אשתו של זה השני אי נמי לא יבמה האי שני הוואיל והזוקקה לו הרי היא ככוסה כדלקמן וכשות מותרת לשישי. **בתירה אשכח** - שלא נאסורה עליו שעה אחת שלא נזקקה לו מכח הראשון כלום. **יש זיקה** - כשןפלה לפני השני קודם ליזתו של זה ונזקקה לו לשני אלימה היא זיקה לשוויא ככוסה והויא ליה כיibs ולבסוף נולד. **זיקת ים אחד** - כגון שלא נפלה אלא פעם אחת או שכנסה שני ופקעה זיקה ראשונה וכשות אין כאן אלא זיקת יום ראשון ועכשו יש כאן זיקת יום של שני יבמין שיש עליה קצר זיקה מן הראשון דכל זמן שלא נתיבמה לא פקע זיקתה מן השני וצרתה אשת השני אסורה משום דידה. **מייבט לאיזו שירצה** - דלית ליה הך דרשה דזיקת שני יבמים دائ אם אמר קונה הרי היא אשת שני ואין כאן אלא זיקתו ואם אין קונה הרי הוא כמו שאינו ואין כאן אלא זיקת ראשון. **וחולץ לשניה** - משום ספיקא כדמפרש ואיזיל.

דף יט.א

מבית אחד - ורחמנא אמר את בית אחיו (דברים כה) בית אחד הוא בונה ואיןו בונה שני בתים. **ולמייפטרה איזיך** - זיקה ככוסה דמייא וכ"ש זיקה ומאמר. **גוזרה שמא יאמרו שני יבמות הבאות משני בתים** - ונפלו בבת אחת ב策מוס דליקא למימר שהראשונה הוזקקה לבעל השניה ואתי למימר נמי תתייבם חדא ותיפטר איזיך. **משום מאמר ולא מאמר** - ספק מאמר קונה ספק איןו קונה. **יבט אחד** - כגון מתני' דהוא שני אחין וכי מיטת חד זוקקה להאי לחודיה ורמייא עליה הלך ע"פ שלא כנסה עד שנולד השלישי הוה ליה כיibs ולבסוף נולד. **אבל בשני יבמים** - כגון הך דשלשה אחין דפשו להו

תרי לא. ומילויו של שלישי קודמת לנישואין של שני לא חולצת אלמא מודעה ר"ש בהא. מי לאו ביבם אחד - שכשמת ראשון לא נשאר אלא אח אחד ואח"כ נולד זה. לא בשני יבמין - שהיו שלשה אחים ומת אח אחד מהן ונפלה לפני הימים ונולד להם אח ההיא ודאי אסירה עליו דהאי בתרא אפילו לאחר שייבמו שנים הראשונים ומתו דהא ודאי נולד ולבסוף יבם הוא דההיא זיקה דהויא לה גבי הנិ קודם לידתו של זה לא אלימה לשוויה ככונסה למחיי כייבם ולבסוף נולד. **כולה בשני יבמין קמיiri** - בשני יבמין בעי לאשਮועין איסורה והיתרא. **אלא Mai כללא** - הוайл וביבם אחד אפילו לידה קודמת לנישואין שרוי היכי מציע למיתני כל שהלידה קודמת לנישואין לא חולצת ולא מתייבמת וקתני כלל א"ר שמעון הא זמני דלא הווי הци. **חולצות** - אם מתו הנשואין את הקרובות ונפלו לפניו השלישי הרי אלו חולצות. **ולא מתייבמות** - הוайл ותרוייתו זקיקו ליה קא פגע בקרובות זוקתו. **רבי שמעון פוטר** - אף מן החלטה כדיתני לkommen בשמעתין מלצורך. **לייבמה لكمייתא** - היא דנפלה ברישא ואפי' לא הספיק לכונסה עד שנפלה אחותה מיי איכפת לו דהוי זיקה لكمייתא ככונסה ותיפטר בתרייתא משום אחותה אשא וקמייטתה תתייבם דכיבם אחד דומה (דהא כי נפלה מעיקרה לא נפלה אלא קמי חד דلغבי אידך ערוה היא משום אחות אשא ולא רמייא קמיה כלל). **שנייה** - שנפלה אחרונה. **שנייה שבזוג זה** - אם היו שלשה אחין שניים מהן נשואין שתי אחיות ואשה ובתה ומתו שניהם ונפלו לפניו השלישי אחית מן הראשונות ככונסה ומתייבמת ושתיים האחרונות פטורות חדאד מן הראשונות חשובה ככונסה אית לה חדא קרובה בשתיים השניות נמצאת האחת יוצאת משום ערוה ושניה משום צרותה. **וקטעי רבא בהנק ארבעה זוגי** - דמתני' דס"ד דרבא דמיירי שנפלו כולם לפניו יבם אחד מדמטרץ שנייה שבזוג זה ושניה שבזוג זה וטעות הוא בידיה חדאו או קתני או אשא ובתה כו' אלמא לא כולחו יחד בביתא עסקינן. **ועוד** - א"כ דכלחו יחד בביתא עסקין שהוא ג' אחים שניים מהם נשואין שתי אחיות ואשה ובתה ואשה ובת בתה ואשה ובת בנה כל אחד נשוי ארבע נשים ומתו ונפלו לפניו השלישי وكא"ר שמעון דאית מן הראשונות מתייבמת והשניות פטורות ארבעתן מיבעיליה דהא ד' שניות אייכא. **בשעה שנעו אחיות צרות זו לאו** - כגון הכא שנפלו לפניו יבם אחד. **אפי' באחת מהן**

- אלמא תרוויהו פטורי. **אי דנפול באו אחר זו ה"ג** - דזיקה ככוסה דמיा וקמייתא דנפלה מתייבמת אפילו לאחר נפילת שנייה. **רבוי יוסי הגלילי** - בבכורות (יז) רחל שלא בכירה וילדה שני זכרים ויצאו שני ראשיים כאחד ר' יוסי אומר שנייה לכהן וחכ"א אחד לו ואחד לכהן دائ' אפשר לצמצם ולצאת שניהם כאחד אלא אחד יוצא ראשון וпотר את הרחם והשני חולין ומשום שלא ידיע הי מיניהם הוו תרוויהו ספק בכורות ונוטן אחד לכהן והשני ירעה עד שיסתאב ויאכל במומו לבעל הבית והכא נמי סבר ר"ש אפשר לצמצם מיתת שני אחים כאחד ולيكا חדא דתיהו ראשונה ושתייה פטורות כדיליף טעם מלצורך دائ' לאו כר' יוסי הגלילי הויא לה חדא ראשונה ולא ידיע הי מיניהם ותרוויהו ליבעו חיליצה. **רב פפא** - לעיל מהדר ופליג אדרבי או שעיה ותרוויהו בבב' דמתני' לרבען איצטריכו לאשמעי' דרבנן בתרוויהו פטרי ודקה קשיא לך בבא דרישא למה לי פשיטה דבנולד ולבסוף ייבם פטרי. **לא זו אף זו קטני** - כלומר אשמעין ברישא נולד ולבסוף ייבם והדר תנא ייבם ולבסוף נולד לומר לך זו בלבד דבנולד ולבסוף ייבם פטורה אלא אף דייבם ולבסוף נולד נמי פטורה. **מוותיה דרב פפא** - דמודי ר"ש בנולד ולבסוף ייבם. **ועמד השני כו'** - לקמן פריך למה לי למיתני עמד ולא הספיק. **ושניה** - אשתו של שני. **עשה בה מאמר כו'** - חולצת דלא אלים מאמר לשוויה צרת ערוה למיפיק בולא כלום -

דף יט.ב

ר"ש אומר ביאתה כו' - מפרש לקמיה דઆשה בה מאמר ואח"כ נולד לו אח קאי ומשום דקסבר מאמר ספק קונה ספק איינו קונה כדאמר לעיל ומפרש ר"ש ואיזיל. **חולץ לבעת מאמր לא נפטרה צרה** - כלומר הא דקאמינה ביאתה או חילצתה של אחית מהו פוטרת צרתה כגון שהיא חולץ או מייבם לשניה והראשונה פטורה ממ"ג אי מאמר קני הוי ליה ייבם ולבסוף נולד ואפי' ראשונה מוותרת לר' שמעון ובחילצה דאיתך מיפטרה דהא מאמר ככוסה והוא להו מבית אחד ואי מאמר לא קני הרי שפיר ייבם לשניה דاشת אחיו שהוא בעולמו היא ואין' צרת ערוה וראשונה תצא משום אשת אחיו שלא היה בעולמו אבל חולץ לבעת מאמר שהיא ראשונה לא נפטרה צרה דזלמא מאמר לא קני וממילא פטורה משום אשת אחיו שלא היה בעולם וחליצתה אינה חיליצה והכי מפרש לקמן. **או שנולד לו אח** - דה"ל נולד ולבסוף ייבם.

שתיין פטורות - בהא לא פליג ר"ש וכרב פפא. **הך בבא דסיפה** - ייבם ולבסוף נולד. **למאן קטני לה** - כלומר להודיע כחו של מי קטני לה בפני עצמה ולא עירבה עם נולד ולבסוף ייבם. **אלילמא לר"מ** - לאশמוועין דבאה נמי אסר ולאו למימר דר"ש אהך לחודה הוא דפליג. **לערביבנהו** - לבבי וליתני ברישא הכי כניסה ומת ואח"כ נולד לו אח או שנולד לו אח ואח"כ כניסה ומת או שכנסה ונולד לו אח ואח"כ מות שנייה פטורות אלא מדפלגינהו ש"מ משום דאיירי בה ר"ש היא דאשמוועין דבאה לחודה פליג משום דבא ומזהה בהיתר אבל ברישא מודה. **אלא בעל כרחה** - וקמ"ל דמאמר בע"כ ואפילו למקצת לא קני ושניה יבומי נמי מייבמה. **ביאה דיבמה** - אמרי בפ"ק יבמות (דף ח) ויבמה בעל כרחהadam בא עליה אפי' באונס קנאה. **קדושים דעתמא** - והלכה והיתה לאיש אחר (דברים כד) מדעתה משמע. **אי נימא אנולד לו אח** - קודם מאמר בהא לימה ר"ש ביאת השניה כשרה והוא דיקת מסיפה דבנולד ולבסוף ייבם לא פליג והוא ליה אשת אחיו שלא היה בעולמו ודלאה מאמר קני וה"ל שנייה צרת ערוה ועוד Mai פוטרת צורתה איך הא מיפטרה וכיימה דשתת אחיו שלא היה בעולמו היא. **אלא עשה בה מאמר ואח"כ נולד אח** - ואשמוועין ברישא דמאמר ספק קונה לגמרי ספק לא קונה אפי' מקצת לא מהני הליך מייבם או חולץ לשניה ממ"נ אי מאמר המת קני גמור הוא היה ליה ייבם ולבסוף נולד ואפילו קמייתא חזיא לייבומי ואי לאו קני גמור הוא בתורייתא שRIA צרת ערוה היא דקניין מקצת במאמר לית ליה לר"ש ובסיפה אשמוועין דיבם ולבסוף נולד הוא דRIA אבל נולד ולבסוף ייבם אסורה דלא תימא ביאתה או חליצתה דקאמר ר"ש ברישא אנולד ואח"כ עשה בה מאמר נמי קאי. **הויא צרה ודאי** - זוקפה לייבם דאי מאמר קני תרוייתו חזיא דהוי ליה ייבם ולבסוף נולד ואי מאמר לא קני שנייה חזיא דלאו צרת ערוה היא ובעלת מאמר ספק זוקפה ספק אין זוקפה דדלאה לא קני והוי אשת אחיו שלא היה בעולמו וחליצתה לאו חליצתה לפטור את הودאית. **מ"ט זרבנן** - דאסרי בייבם ולבסוף נולד הרוי לא עמדה על זה בזיקת אחיו שלא היה בעולמו מימייו. **ולקחה לו לאשה ויבמה** - אע"ג שכנסה עדין קרויה יבמה איתך דgres اي הכי תיבעי חליצת אלמה תנן כניסה הרוי היא כאשתו כו' כלומר اي הכי דasha שנטיבמה עדין זיקה ראשונה עליה תיבעי חליצת כלasha שנטיבמה ובא שנייה זה לגרשה לא תשגי לה בגט.

ש망רשה בגט - ואינה צריכה חיליצה ואמ רצה להחזיר מחזירה ולא אמרין מצוה רמייא רחמנא עליה ועובדת ומהשתא תיקו עליה באיסור אשת אח. **לימא** - עדין יבומיין הראשונים עליה ותיבעי חיליצה. **שדי היתרא** - למדרש ולקחה דלא תיבעי חיליצה. **אהיתרא** - hicca דכלה מילתא היתר כגון במייבם אשת אח. **ושדי איסורה** - למדרש ויבמה עדין יבומיין עליה. **אאיסורה** - hicca דaicca צד איסור כמו באשת אחיו שלא היה בעולמו. **אחותו** מאמו שנשאה אחיו מאביו - קודם לידתו של זה וכשנולד זה מצאה נשואה לאחיו תתייבם לו כשיםות זה דהא מצאה בהיתר ייובם. **איסור אחותו לית ליה היתר** - אבל איסור אשת אח אית ליה היתר כשאין לו בנימ הילך כשמת ראשון בלבד בנימ פקע איסورو לגבי שני ונשאה והשלישי מכח שני בא. **מתני**. **לא חולצת ולא מתיבמת** - צרצה וכ"ש היא. **איסור** - מצוה - מפרש להו ואיזל. **אחותה** - של ערוה כשהיא יבmetaה כגון שנפלו שתי אחיות משני אחין האחת אסורה משום ערוה כגון שהיא כלתו או חממותו. **או חולצת או מתיבמת** - אחותות העורה דלא פגע באחות זוקתו משום ערוה לאו זוקתו היא. **שניות** - שניות לעיריות שנזרו סופרים עליהם ובגמר מפרש לה. **לשון מצוה וקדושה** - מפרש בגמר. **אלמנה לכ"ג** - שמת אחיו ההדיות ונפלה אלמנתו לפניו. **גרושה וחולצת לכהן הדירות** - שעבר אחיו המת ונשא חולצת גירושה וכשות צריכה חיליצה שהרי תופסים לו בה קידושין דקידושין תופסים בחיבבי לאוין אבל יבומי לא שהרי אסורה לו זה שהוא כהן ואפטורי בולא כלום לא דלא אלים לא למיפטרה דילפי' מהות אשה בפ"ק יבמות (דף ג). **גמ'**. **לאיתויי צרת אילונית כרב אסי** - בפ"ק יבמות (דף יב) דלא חולצת ולא מתיבמת ערוה קריינו בה באילונית דמייטה קרא מאשר תלך וקיימה עליה באיסור אשת אח הילך צרת ערוה. **אללה המצות** - בסוף ספר תורה כהנים ומשמע דאכול' ספרא קאי וכל אזהרת כהנים התם כתיבא. **קדש עצמן** - לעמוד ולהזהר. **אף במותר לך** - להוסיף עליהם שניות המותר לך על העיריות כדי שלא תבא לידי עיריות האסורות מן התורה. **קפסיק ותני** - אלמנה לכ"ג לא שנא נפלה לפניו מן הנושאין דהינו תרתי לגריעותא חדא דאלמנה היא ואייכא לאו דאלמנה לא יקח ועוד דבעולה היא ואייכא איסור עשה לגביה דכתיב אשה בבתוליה יקח ולא בעולה ולא הבא מכלל עשה עשה. **ולא שנא** - נפלה לפניו מן האירוסין ועובדת בתוליה דליקא אלא לאו דאלמנה. **יבא עשה**

- דיבמה יבא עליה. ועלתה השורה מצי למכtab - דהא כתיב ברישא דקרה לחת את יבמתו מה ת"ל יבמתו. **יש לך יבמה כו'** - אדם כתב ולא יחפוץ האיש לחת את יבמתו ועלתה השורה הוה משמע זההיא דקרינה ביה לחת הוא דקה מצרכה רחמנא ועלתה השורה לחלוֹץ אבל חייבי לאוין שלא קרינו בהו לחת לא קרינו בה ועלתה להכי הדר כתיב יבמתו למימר דיש לך יבמה אחרת שעולה השורה לחלוֹץ ואע"ג דלא כתיב בה לחת שאין עולה ליבום. **אימה חייבי כריתות** - נמי לילך מהכא דליך חליצה ואמאי פטרין לגמר. **תפסי בה קידושין** - הילך קרין ביה לחת בדיעבד אבל חייבי כריתות לא תפסי בה קידושין ואפי' עבר האי יbam ונסבה לאו קיחה היא.

דף כב

לצדין כתני - בא עליה קאי איסור מצוה דהינו שניות מדברי סופרים דמדאוריתא חזיא ליה וקמיה רמייא לפיך נפטרה צرتה בביאתה חלץ קאי איסור קדושה דרמיא לחילצה הילך חילצתה פוטרת צرتה. **פוצע דכא וכרות שפכה** - לקמן מפרש فهو בפרק העREL. **סritis אדים** - שסירסו אדם ולא מחמת חוליו נטרס מאליו והוי בלאו דבכל פוצע דכא וכרות שפכה הוא ואסור לישא ישראלית דכתיב לא יבא פוצע דכא. **או מייבמין** - לאו לכתהלה קאמר אלא ייובמן יבום שם בעלו קנו כדקתו זיל. והזקן - שפסק מלידה והאי לאו מחייבי לאוין הוא אלא קמ"ל דאע"ג דלאו בר אולדוי הוא ביאתו ביה לכות יבמתו ויוצאה ממנו בגט. **ונתנו גט** - כלומר או נתנו גט או חלצו וגט ביבמה מהני למיטסל עליו ועל כל האחין دائ בעי לייבומיתו לא מצי דקם ליה בשוב לא יבנה. **ואם בעלו קנו** - ויוצאות בגט ולא חילצה. **ואסור לקיימן** - אסיפה קאי מתו אחין ובעלו הון את יבמתן ואפוצע דכא וכיוצא בו ולאו זקן. **אלא אמר רבא** - חייבי לאוין נמי ליבום רמייא הילך אם בעלו קנו ודקשיא לך באלמנה ארוסה שנפלת לכהן גדול תתייבם ויבא עשה וידחה את ל"ת אלמנה מן האירוסין נמי כו'. **גזירה ביה ראשונה** - דמקים בה עשה ומצי למידחי. **אתו ביה שניה** - דלא מצי למידחי דהא איקיים בה עשה. **לאו מילתא היא דאמרי** - דבביאה ראשונה הויא שרי לכתילה אי לאו משומ גזירת ביה שניה דודאי אפילו ביה ראשונה אסורה ולא אמרי תדחה עשה את לא תעשה דהא אפשר להתקיים בחילצה بلا עקירת לא תעשה. **אם בעלו קנו** - אלמא מדאוריתא רמייא קמיה

למידחי לא תעשה. **תiyorah** - דרבא ותiyorah דריש לkish דאמרי לעיל אם אתה יכול לקיים את שנייהם לא עקרנה ליה ללאו. **באלמנה** - יבמותו. **פוטרת** - אותה ואת צרתה מן החלטה וסוגי לה בגט.

דף כא

כי את כל התועבות האל - גבי עריות כתיב ומשמע התועבות הקשות. מכלל דיש רכבות - וקלות מהן ואסורות. **אללה** - במדות כתיב כי תועבת ה' כל עוזה אלה כל עוזה עלול ומדקאמר יותר משל עריות מכלל זהה לאו קשה הוא. **הכתב אלה** - מכל התועבות האלה ונכרתו. **עריות אפשר בתקנה** - כל זמן שלא הוליד מזר יפרוש הימנה ויתחרט אבל מדות גזל את הרבים הוא ואינו יודע למי יחזיר ואע"ג דקיקי מא לנו יתקן בהם צרכי רבים לאו תשובה מעלייתא הוא. **ואזן** - לשון אזנים בית אחיזה כדאמר בעירובין לימד דעת את העם DAGMERAHS בסימני טעמא ואסבירה בדדמי גמרAMILTAH זזהיר על דברי סופרים כדכתיב וייתר מהמה בני הזהר הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה וגזר על השניות. **אזורים** - של קופפה לאחוזה בהן הקופה ומשתמרת שלא תפול ה"נ ע"י שניות מתרחקין מן הערים. **פרעהו** - הגילחו לאיסור והוסיף עליו כדי שלא תעבור בו כמו גצל פרע. **ושמרתם את משמרתי** - גבי עריות כתיב. **אם אמו** - אמו כתיבה וגזרו רבנן על אם אמו כדי שלא יפגע באמו וגזרו נמי באם אביו משום אם אמו ואע"ג דגזרה לגזירה אשת אביו הכתובה. **וашת אבוי אמו** - ואע"ג דاشת אבוי (אם) אמו גזרה משום אשת אביו דתורייהו אבא רבא קרו להו והילך חזא הוא. **וашת אחוי האב מן האם** - דמן התורה ערונות אחוי אחיך כתיב ואמרין لكمן בהבא על יבמותו דבاهי אביו מן האב קמשתעי אבל אם היה אחיו של אביו מן האם שRIA וגזרו רבנן עליה משום אשת אחוי אביו מן האב. **וашת אחוי האם מן האב** - כגון נפתלי אחוי יוכבד מאביה ונשא אשה אסורה לאהרן משום שנייה דاع"ג דاشת אחוי אמו לא כתיבא גזרו בה רבנן היכא דהוא אחוי אמו מן האב גזרה משום אחוי אביו מן האם דהויא נמי שנייה ואייכא צד אב אבל אם היה נפתלי אחוי יוכבד מן האם ולא מן האב מיבעי لكمן בגמרא אי גזור רבנן עליה אי לאו. **וכלת בנו** - גзор משום כלתו. **וכلت בתו** - מפרש טעמא لكمן גזרה משום כלת בנו. **חורגו** - בן אשתו. **واسור בבית חורגו** - لكمן פריך הא

דאוריתא היא את בת בנה ואמאי תני לה בהדי שניות. **הא פסיקה ליה** - בת חורגו לעולם אסורה לו. **הא לא פסיקה ליה** - בת אשת חמיו האסורה לו משום אחותה אשה הוайл ולאחר מכן אשתו מותרת לו לא פסיקה ליה. ד' **נשים שניות יש להן הפסק** - שלמעלה מהן ולמטה מהן מותר אבל האחריות כגון אם אמו אין להם הפסק שלמעלה הימנה עד סוף כל הדורות הויא נמי שנייה וכן אשת אבי אביו ואם אבי אביו למעלה מהן עד לעולם אסור כגון אשת אבי אביו ואם אבי אביו. **ונקיטת רב בידיה תלת** - לפרושי תלת מהן ארבעה אבל רביעית לא הוה ידע מה היא אבל גمرا הוה גmir ארבע נינהו. **ашת אחיו האם מן האב** - היא לבדה שנייה אבל אשת אחיו אם אמו מותרת. **ואהשת אחיו האב מן האם** - לבדה שנייה אבל אשת אחיו אביו מן האם מותרת וטעמה משום שלא שיכא בהו ערוה דאוריתא אבל אם אמו דשיכא בדורותיה ערוה דאוריתא כגון אם ואשת אחיו אביו יש בדורותיה אשת אב דאוריתא ואם אביו נמי ע"ג שלא שיכא בדורה ערוה דאוריתא אשת אב דאוריתא ואם אביו נמי אשת אחיו דמיחלפא באם אם אמו. **וכלתו** - יש לה הפסק ואסורה אף אם אביו דמיחלפא באלם אם אמו. **ולקמן פריך** היכי חשוב כלתו בהדי שניות הא דאוריתא היא ומתרץ אימה כתבתו דחשבין לה לעיל בשניות וקאמר רב דיש לה הפסק הוайл ולא שיכא בה איסור כליה דאוריתא הילך כתבתו שRIA אבל כתבת בנו אין לה הפסק וכلتת בן בנו נמי אסירה הוайл ושיכא בדורות הללו איסור כליה דאוריתא. **ашת אחיו אמו** - יש לה הפסק ושרין אשת אחיו אביו המוסיף זעירי דעתלי דרב הוא דור אחד למעלה משניות דרב דחшиб אשת אחיו האם וזו של זעירי דור אחד למעלה. **ашת אחיו אמו מחלפה באשת אחיו אביו** - דאי אמרת יש לה הפסק ATI למימר באשת אחיו אביו יש לה הפסק והתמס איך באוטם דורות אישות דאוריתא. **התמס שכיה דזיל** - למשפחת אביו אדם רגיל לילך ויודע שיש שם קורבה יותר מאשר הילך לא מיחלפי.

דף CAB

דאורייתא היא - והיכי חשוב לה רב בהדי שניות. **אלא אימה כתבתו** - וטעמא פרישנא לעיל לפי שאין הצדקהצד כלות דאוריתא. **לא אסרו כליה** - סתם משמע. **אמרו לי כלזי** - החווים בכוכבים. **מלפנא הוית** - חכם תהיה. **ואמינה** - אי האי מלפנא אמרו לי גברא רבא בתלמוד משמע אסביר להא

דר' אמי דלא אסרו כלה מדעתו ולא אשאלנה בבית המדרש. **ואי האי מלפנאי**
מקרי זרדיי הוּא - ולאו תלמיד אשיללה מרבען כולם אהיה צריך לשאול
דלא אבינה מדעתו. **לא אטרו כתת בתו** - זהה ליתא בבת צד כלה דאוריתא
אלא משום כתת בנו דיש בבן צד כלה דאוריתא כגון אשת בנו. **כגון כתתא**
דבר ציתאי - שהיתה לו כתת הבן וכלת הבית ואותו לאיחלופי וכן כולהו.
דאיכא צד אב - ואיך למייגז משום אשת אחיו האב מן האב דאוריתא. או
דלאא לא שנא - אשת אחיו האם מן האם מאנש אשת אחיו האם מן האב. **הייא**
גופה - אשת אחיו האם מן האב. **אטוי מולחו מו'** - הא כולהו לאו דוקא. אם
אמו שנייה - שטמכה לערווה. **וגזרו רבנן על אם אביו** - שאין בה צד ערווה
משום אם אמו. **וטעמא מאוי וכו'** - אשת אבי אביו שנייה שטמכה לאשת אב.
וגזרו רבנן על אשת אבוי אמו - **אע"ג** דלא שיך צד אישות אב דאוריתא לא
למעלה ולא למטה משום אשת אבי אביו. **ה"ג** - כולהו דבר זודי קרו לה ול"ג
רבותי. **כל שבנקבה ערווה** - שאם הייתה נקבה הייתה ערווה לזה גזרו בזכור על
אשרו וכולהו מפרש ואיזיל להו. **ה"ג** **ואמר רבא וככלא הוא** - בתמייה. בת
חמותו ערווה - שהיא אחות אשרו. **לאו לאייטוי אשת אחיו האם מן האם** -
דבנקבה ערווה דחות האם מן האם ערווה דכתיב ערות אחות אמך ודרשין
בhabא על יבמתו בין מן האב בין מן האם הילכך בזכור גזרו על אשרו. **מאי**
שנא האי ומאי שנא הנך - דלעיל אשת חמיו ואשת בן חמיו ובן חמותו ואשת
חרגו ובן חרגו ואע"ג דנקבה ערווה בזכור מותר באשתו. **הא אשת אחיו האם**
בחד קידושין מיקרא - לגבי דהאי בקדושים שקדשה אחיו אמו אבל כל הנך
دلעיל לא איקרבו לגביה עד דaicא תרתי קידושין כגון אשת חמיו בקידושין
שקדש את אשרו נתקרב - חמיו אצלו ועדין אשת בן חמיו בקדושים שלו באשתו נתקרב בן חמיו
שלא קדשה חמיו וכן אשת בן חמיו בקדושים שלו באשתו נתקרב בן חמיו
וקדושים בן חמיו באשתו וכן כולם. **אשת אחיו אבוי האב מן האב** - דאמרו
לעיל אשת אחיו האב מן האם יש לה הפסיק דהינו היתיר לאשת אחיו אבוי
האב מן האם דלמטה דידה לאו ערווה היא אלא שנייה וכי קמיבועיא ליה
באשת אחיו אבוי האב מן האב דלמטה דידה ערווה אשת אחיו האב מן האב וכן
אחות אחיו האב בין מן האב בין מן האם דלמטה דידה ערווה כגון אחות האב.
אייטפלג - נתרחקה קורבה. **מה הן שנית** - ברירתא דלעיל. **שניות זרבי חייא**
- **לקמן במשמעותו**.

הנץ תרתי דדמיון להזדי - אשת אחיו אבי האב ואחות אבי האב שהן צד אחותה דאב ולמטה דידהו ערוה. **שלישי שבבנו -** בת בן בנו דהא בת בנו ערוה. **ושבבתו -** בת בן בתו שהריה בת בתו ערוה הלך בת בן בתו שנייה וכן בת בן בנה של אשתו או בת בן בתה. **רביעי שבחמיו -** דור רביעי שבחמיו היינו אם אם חמיו והוא דור רביעי לאשתו ואשתו בכלל. **ושבחמותו -** אם אם חממותו. **שנייה -** דאמ חמיו ואם חממותו ערוה שהן בכלל אשה ובת בנה אשה ובת בתה הלך אמו שנייה. **מאי שנא למעלה -** ذكري לאם אם חמיו ואם אם חממותו רביעי وكא חשוב לאשתו בחושבנה דזר. **ומאי שנא למטה -** ذكري לבת בן בנו דור שלישי ולא חשוב לאשתו דתהי רביעי. **לאו מכה אשטו קאתי -** אלא מכה דידיה דבבנו מאנosa עסקינו. **לההיा מתניתא -** הא דקתני לעיל מה הון שנית באהיא אייר ר' אמר ארבע יש להן הפסק ותו לא אבל בהנץ דר' חייא אייכא. **ת"ש -** דתני בשניות דר' חייא שלישי שבבנו ורביעי שבחמיו ותו לא אלמא יש להם הפסק. **בגרים -** גזוו שנית שאמ היה גר נשוי אם אמו יוציא. **מקדושה חמורה -** שהעובדי כוכבים מוזהרין על העריות. **לא גزوו בהו רבנן -** דCKETן שנולד דמי ואין לו קורבה. **לא יעידו -** לכתהלה דקורבת אם בגרים קורבה היא דהא ודאי אמו היא. **ואם העידו עדותן עדות -** דCKETן שנולד דמי. **מעידין לכתהלה -** דרכמנא אפרקירה לזרע מצרי דכתיב זרמת סוסים זרמתם (יחזקאל כג) הלך קורבת אב אינה קורבה. **מאי שנא -** עדות מעריות דאמר لكمן בפרק נושאין יבמות (דף צח) גר שהיה נשוי אחותו מן האם יוציא. **לכל מסורתה -** הכל נושאין נשים הלך אי שרית לקיומה אני נמי למשירי ערוה בישראל דכולי עלמא לא ידע דעתם דגר משום דCKETן שנולד דמי. **לבית דין מסורתה -** ואי נמי מכشرת עדות אחיהם גרים לאأتיא לאכשורי אחין ישראל דין ידע דגר שנטגирirk בקטן שנולד דמי. **מתני'.** **אח מכל מקום -** בגמרא מפרש. **ואהיו לכל דבר -** מפרש בגמ'. **שפחה ועובדת כוכבים ולדה כמווה -** ובתרה איזיל כדיליף בגמ'. **על מכתו ועל קללותו -** אם הכה או קלל את אביו חייב מיתה. **גמ': מדלענין יומס מייפטר -** את אשת אביו מיבום פוטר כגון אם היה לו בן מזר ונשא אשה ומת ולא ילדה לו פטורה מן היבום בשליל המזר בן בעלה כדיליף لكمן בן אין לו עיין עליו.

מיוזק נמי זיקק - לאשת אחיו ליבום שאפילו אין כאן אח אלא מזר זה זוקקה לחייבת. **וליטמא לו** - אם כהן הוא ولو אח מזר מיטמא לו. **מי אם לשארו** - זו אשתו. **לאפוקי קיימא** - הלכך לאו אשתו היא. **הasha וילדייה** - בשפהה כתיב. **עובדת כוכבים** - ל�מן מפרש בשמעתין מכி יסיר את בנד מאחריו. **ובן אין לו** - מצי למכתב ובן או לו כדאמרינו בקדושים (דף ד) און כסף וכמו מאן יבמי (דברים כה) מאן בלעם (במדבר כב) ולהכי כתוב און למידרש עיין עליוadam יש לו בן בעולם פוטר. **בעושה מעשה עמק** - והאי אביו לאו עושה מעשה עמק הוא שהרי בא על העורה והוליד ממנה מזר. **כדאמר רב פנחס** - בפ' חומר בקדש. **השתא מיהת** - הוайл ושב עושה מעשה עמק הוא ונהי נמי דעונו גליי ונזכר כל זמן שמזר קיים מיהו מתשובה ואילך בכלל עושה מעשה עמק הוא. **והיא בת אשת אביו** - דעת ידי נשואין נולדת לאביו ולא באונסין. **מכדי כתיב ערות אחותך בת אביך** - ובין מן האונסין ובין מן הנשואין משמע ערונות בת אשת אביך מולצת אביך למה לי הא נמי אחותנו בת אביו היא שמעט מיניה לחייבו מושם שני לאוין הלו ואם שוגג חייב שתי חטאות. **אחותך היא** - בהאי קרא דבת אשת אביך כתיב. **לחייבו על אחותו** - מן האונסין בת אביו ובת אמו כגו נולדו הוא והוא מן אונסה דמההוא קרא דאונסין לא שמעי אלא בת אביו שלא בת אמו דכתיב בת אביך או בת אמך והא דכתיב נמי בת אשת אביך דמשמע בין אמו בין שאין אמו באישות הוא דכתיב אבל באונסין לא שמעין להכי כתיב אחותו לרבות בת אביו ובת אמו. **מן הדין** - מק"ז אם על בת אביו שלא בת אמו הזיהיר על בת אביו ובת אמו לכ"ש. **שלא תאמיר בעלמא מזהירין מן הדין** - והוי לאו גמור ומהכא לא ילפין למימר מדאיצטריך אחותך אלמא אין מזהירין מן הדין דaicא לשינוי מילתא דאתיא בק"ז טרח וכותב לה קרא להכי כתוב היא קלומר הכא הוא דאייתר קרא אבל אזהרת דין ק"ז לאו אזהרה היא. **באידך קרא** - גבי אחותך בת אביך דלא הזכיר שם אישות דນפקי אונסין מיניה דבנשואין אשמעין אף בבת אביו ובבת אמו מדכתיבא הכא ש"מ למימרא דאע"ג דהיא בת אשת אביו לא מחייב אלא מושם אחותו. **שאין אישות לאביך בה** - בשפהה ועובדת כוכבים לא תפשי בה קדושים במסכת קדושים נפקא לו מקרי בפ' האומר לחברו בסופו (דף סח) שפהה עם הדומה לחמור ועובדת כוכבים כדכתיב ואחר כן תבא עליה ובעלתה (דברים כא) ומעיקרה לא. **ואימה פרט לאחותו מאונסתו** - שלא היה אישות לאביך בה. **כאן באונסין** -

ערות בת בנק מאונסטו לא תגלה הא בת בנה מאיש אחר גלה דלאו אשתק
היא ומיהו בנו מן האונסין בנו הוא וכן בתו הילך גבי אחותה נמי אחותה הוא.

דף כג.א

פרט לחיבבי לאוין - אם נשא אביו ממזרת והוליד בת לאו אחותו היא ואימה
דלא תפשי בהו קדושי. **יש אהובה לפניו המקום** - צורך היה לו להזכיר שאם
זה היה אהוב את זו ושונא את זו אין הבכורה משתנה בכך פשיטה שאם זה
שונאה אין המקום שונאה. **שנואה בנישואיה** - בעבירה. **כי תהינה** - דאית
בexo הוויה. **ואימה** - דהאי בת אשת אביו פרט לאחותו מהחיבבי כרויות דאין
אישות בה לאביך דהא לא תפשי בהו קדושין דילפינו מהחות אשא שהיא
בכרת וכתיב בה לא תקח אין לך בה לקוחין בפ' האומר לחברו בקדושיםן (דף
סז). **שפחה אין לה חייט** - אין לה יחס דכתיב עם החמור (בראשית כב)
ועובדת כוכבים מתייחסת על שם אביה דכתיב בלאדן בן בלאדן (מ"ב כ)
הדרימן בן טברימון (מ"א טו). **שפחה שייכא במצות** - כל מצוה שהאה
חייבת בה עבד חייב בה דגמר לה מהשה (חגיגה דף ד). **כי יסיר את בנק** -
מדלא כתיב כי תסיר ש"מ hei קאמר בתך לא תתן לבנו כי יסיר בעל בתך
את בנק שתלד לו בתך מהורי אבל אבתו לא תקח לבנק לא קמהדר ולא
קרינן ביה כי תסיר בת העובד כוכבים את בנק שתלד מהורי אלמא בנק מן
העובד כוכבים שילדה לו בתך קרייב בנק ואין בנק הבא מן העובדת כוכבים
קרייב בנק. **ש"מ** - מדכתיב כי יסיר את בנק ומוקמיין ליה בגין שתלד בתך
לעובד כוכבים אלמא בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרייב נמי בנק. **ליימא**
קסבר רבינה וכו' הولد כשר - ולקמן יבמות פליגי בה בחחולץ (דף מה) (ול"ג
ד浩לד ממזר גרסוי דלא הווי כגר שנתגир אלא צד ישראלית יש בו ושיך ביה
ממזרות). **שבעה אמות כתיב** - ושאר עובדות כוכבים מילן דולדה כמוות.
רבי שמעון דדריש טעמא ذקרה - בפרק המקבל בבבא מציעא (דף קטו)
אלמנה עניה אין ממשכני אותה אבל עשרה ממשכנים שאין אתה חייב
להחזיר לה ואין אתה משיאה שם רע בשכנותיה אלמא דריש טעמא דלא
תחבול בגדי אלמנה ממשום שם רע ומוציא עשרה מן הכלל והכא נמי לדידיה
ニיחא דאי נמי לא מפרש קרא טעמא הוה דריש טעמא דחויתון ממשום כי יסיר
את בנק ולא איצטריך קרא לפרש טעמא ואייתר קרא כי יסיר לרבות שאר
מסירין. **אלא לרבען** - איצטריך קרא לפרש טעמא בז' אמות גופייהו

ולמעטיו שאר אומות דאיין אדוקין בעבודת כוכבים כמוותן בדקימא לו (חולין דף גג) עובדי כוכבי' שבוח"ל לאו עובדי עבודה כוכבי' הן אלא מנהג אבותיהם בידיהם ולא איתר ליה רביה ושאר אומות מונלו ודכוותיה אמרין בסנהדרין (דף כא) גבי לא הרבה לו נשים ולא יסור לבבו דלר"ש הוי לא יסור לרביה דבלאו פירושא דקרה הוה דרישון ביה טעמא ולרבנן דלא דריש טעמא דקרה בעלמא הכא קרא פירש טעמא.

דף גג.

מתני'. **ואין יודע אי זה מהן קידש** - אסור בשתייהן לכל חדא וחדא אייכא למימר זו אחות אשה. **חולץ לשתייהן** - שלא ידע איזו היא יבמותו ומיחלץ חדא וייבומי חדא לא דאחות חולצתו אסורה לו מדרבנן בחיה ויבומי ברישא נמי לא דدلמא לא זו היא יבמותו וקפגע באחות זוקקתו דהויא כאשתו. **הי לו שנים אחד חולץ** - תחלה לאחת והשני אם רצה לייבם לשניה מייבם דאם זו יבמותו שפיר ואם אחותה היא לא קפגע באחות זוקקתו דחליצה אפקעה לזיקה. **קדמו וכנסו** - קודם שנמלכו בבית דין. **אין מוציאין מידם** - לכל חדא אמר אני שפיר נסיבי ואי נמי הוה איפכא שהראשון ליבום כניסה אחות זוקקתו ההיא שעטאת ודאי הויא אסירה ומשבא אחיו ויבם השניה שהיא יבמותו פקע זיקה מידך למפרע. **שנתיים שקדשו ב' אחות** - והם נקרים. זה **חולץ לשתייהן וכו'** - לכל חדא וחד מיניהם אסור ליבומי דدلמא באחות זוקקתו פגע. **היחיד חולץ לשתייהן** - כדפרישית לעיל שאי אפשר לו לייבם לא קודם חלייצה ממשום אחות זוקקתו ולא לאחר חלייצה ממשום אחות חולצתה לפיך הויאל ואסור לייבם יהלוֹץ - תחלה לשניהם כדי להוציא אותה שהיא יבמותו מאיסור יבמה לשוק. **והשנתיים אחד חולץ** - לאפקוע זיקה מאחיו אם זו היא יבמותו ותשתרי אחותה לשני ממה נפשך אם יבמותו היא שפיר ואם אחותה היא הא קפקעה זיקת היבמה מיניה בחלוקת אחיו. **אחיו של זה מייבם חולצתו של זה** - ממה נפשך אם זו יבמותו שפיר נסיב שהרי אחיו לא חלץ לו אלא לאחותה שלא הייתה יבמותו ואני כלום ואי לאו יבמותו שפיר נסיב נכנית دائ משום אחות זוקקתו ליכא שהרי חלץ אחיו לאחותה שהיא יבמותו ופקע זיקה ואי משום יבמה לשוק הרי חלצה זו מן היחיד שהוא אח בעלה. **קדמו שנים** - אחין של אחד וחלצו לשתייהן ממשום דלא ידע אי זו היא יבמותו. **לא ייבמו שנים** - אחים האחרים זה את זו וזה את זו דקמא דנסיב

aicā למיmr זו hia אחות זוקתו אלא אחד חולץ תחלה לאחת ואחד מייבם לשניה ממן אם יבמותו היא שפיר ואי לאו יבמותו היא באחות זוקתו לא פגע שהרי חולץ אחיו ליבמותו ויבמה לשוק נמיlica שהרי היא חלוצה מACHI בעלה. **ואם קדמו** - אלו שנים האחרונים וכנסו אחר חליצת השנים הראשונים ולא באו למלך לב"ד אין מוציאין מידם כדפרישית שאין כאן אלא ספק איסור אחות זוקה בנשואין הראשונים דaicā למיmr קמא דנסיב יבמותו היא ושפיר נסיב ובתרא נמי שפיר נסיב נכricht ואילו הוה איפכא דקמא פגע באחות זוקתו כיון שבא שני ויבמה פקע זיקתה מאחיו והותרה לו אשטו ואיסורה שעבד עבד. גמ' **שמעת מינה קדושים שאין מסורים לביאה** - אין סופן לבא לידי ביאה דקס"ד דמתניתין בשלא הוכרו בשעת קדושים לא הוה ידע הי מיניו כגון אמר הרי אחת מכל מקודשת לי ועשו שתיהן שליח לקבל קדושים וקדושים אלו אין סופן לביאה דכל חד קיימה עליה בספק אחות אשה ומדקתי נוטן גט לזו וגט לזו מכל חד מיה מקודשת ומשום ספיקא דלא ידע הי מיניו בעי למיתב גט לתרוייהו אלמא קדושים הון ופלוגתא דאביי ורבא היא בקדושים. **שהוכרו** - בשעת קדושים וידע היה את מי מקדש הלכך מסורים לביאה נינהו וחלו קדושים. **ואינו יודע** - משמעה השתא אין יודע אין ידוע משמע לא נודע הדבר מעולם. **ומאי קמ"ל** - מתניתין פשיטה דתרוייהו בעי גיטה דלא ידע הי מיניו. **סיפה איצטריכא ליה** - דקתי נוחד חולץ ואחד מייבם وكא שמעין דוקא מיחלץ חד והדר יבומי אייך ממה נפשך כדפרישית לעיל. **אבל יבומי** - חד ברישא והדר מיחלץ שני לאайдך לא דקמא דיבם דלמא פגע באחות זוקתו. **הינו רישא** - דהא אשמעין ברישא הוי לו שנים אחד חולץ ואחד מייבם. **מהו דתימא** - הכא לא ליבם כיון חד מיניו יש לו אח יחידי לגוזר תרי אחיו דלא ליבם חד מיניו או אתו ההוא אח שאין לו אח שני ואתי למפגע באחות זוקה קמ"ל. **וזוקא מיחלץ** - האח היחידי לשתייה והדר יבומי חד מהשנים אחר חליצת אחיו לשניה. **אבל יבומי ברישא** - קודם חליצת היחידי לשתייה ואפילו חולץ אחיו של מייבם לאחותה דליך השתא איסור אחות זוקה לא [מייבם] משום שמא זו היא ארוסת הנכרי وكא פגע ביבמה לשוק שלא חליצה דהיחידי הוא הנכרי ولو היבמה זוקה והוא מילתא לא אשמעין ברישא. **אחיו של זה מייבם חלוצתו של זה הואתו למה לי** - הינו אך דהא אשמעין ברישא השנים אחד חולץ ואחד מייבם והן הכى הוא דהנני תרי חד חולץ וחד מייבם

והני תרי חד חלייך וחד מייבם. **מהו דתימא** - ניגזoor דלמא אתי ליבומי אחד משנים אלו ואחד משנים אלו بلا חליצה וקפגע כל חד בספק יבמה לשוק ובאהות זוקקה. **קמ"ל** - דלא גזרינו והא מרישא לא שמעינן דהטム לזה אחד ולזה שניים דסוף סוף לא מייבם אלא חדא וכיון דעוסקין בחיליצה חדא מזכיר נמי ולא מייבמי עד שיחלוץ היחיד לשתייהן אבל הכא כיון דלבסוף תרווייהו מייבמין הך להאי ביתא והך להאי ביתא אתי למימר מה לנו וחליצה. **מאי שנא מהא וכו' ולא מתייבמות** - וקטני סייפה אם קדמו וכנסו יוציאו והכא קטני אין מוציאין מידן. **חולצות ולא מתייבמות** - ולא אמרינן ליחלוץ חד מניניו ודחי לזיקה דידה מאחיו והאי מייבם חדא כי מתני' דקטני מתייבמות שתיהן כל אחר חיליצת אהותה כדקאמר אחיו של זה מייבם חולצתו של זה לימה כולן חולצות כי התם אmai מהדרין ליבם. **הכי השთא** - התם זוקקות שתיהן להן אי למ"ד בפרק ד' אחין טעמא דין מתייבמות אפילהו אחת מהן משום דיש זיקה דMRIISHA מיתסרה משום דקפגע באחות זוקקה וכי חלייך (מייבם) חד לחדא ופקע זיקה לא משתרא אהותה לאידך דכל יבמה שנאסרה שעה אחת על יבמה אפילה לאחר נפילה הרי היא כאשת אח שיש לה בנימן ואסורה לעולם.

דף כד.א

ואי למ"ד - טעמא משום דין אסור לבטל מצות יבמין ואי מייבם האי חדא דלמא מיית אידך קודם שייבם ותצא אהותה משום אהות אשה ונמצא מצות יבמין בטלה על ידינו מיבום ומחיליצה הרי נאסרה משום כך וכיון שנאסרה שעה אחת א"נ חלייך חד לחדא ואזלא האי השניה עומדת היא באיסור אשת אח שלא נראה ליבום מתחלה אבל הכא זו שנאסרה משום אהות זוקקה לאו יבמה הייתה וכי פקע איסור אהות זוקקה בחיליצת אהותה הרי זו מותרת ועומדת דלאו אשת אח הוואי הלכך מספיקא לא מפקין לה דבר כל חד וחד דידה איתרמיאליה. **ואפילה שניהם כהנים** - וחד מניניו ודאי חולצת נסיב דהא ארוסת הנכרי חולצת היא מאחד משני אחיו כדקטני קדמו שנים וחילצו. **חולצת** - דין אסורה לכלהן. **מדרבנן הוא** - והכא דלכל חד אינה אלא ספק דשמא זה ייבם את יבמתו גמורה לא גוזר רבנן לאפוקה מספק. **גורשה** - מאישה לא יקחו. **מכאן שמצוות בגזול** - הכי דריש ולקחה לו לאשה ויבמה והיה הבכור המייבם יהיה הבכור. **אשר תלך** - ואוותה יבמה תהא ראויה ליד

פרט לאילונית. **יקום** - היבם על שם אחיו לנחול נחלהו ולא יחלקו אחיו עמו. **אתה אומר נחלה** - והאי יקום ביבם משתעי. או אינו - אלא בן שילד לו משתעי שם היה שם המת יוסי קוריין לזה יוסי. אין מקרה יוצאה מיד פשוטו - וاع"ג דדרשין לה דדרשא מיד פשוטו מיהו לא נפיק למרי. **ואפיקתיה** למרי - שאין צריך לקרות לבנו בשם אחיו המת והכי גמר לה מרבי. **ופרכינן ואילו גורה שווה הוה אמינה שם ממש** - בתמייה. **ליים** - כאמור רחמנא בן הנולד לך יקום על שם אחיך מיבעי ליה. **ואיל בית דין** - מודע רחמנא מצות קריית שם הבן. **יקום על שם אחיכו מיבעי ליה** - אלא ודאי ביבם גופיה משתעי קרא ולבית דין כאמור רחמנא שיקום היבם על שם אחיו המת לנחלה. **אמרו לו ליים** - שיקום בנו על שם אחיכו דכל מצות יום קא מודע קרא לב"ד וקבע להו להזuir יבמה לבא עליה והבן אשר תלד לו יקימנו ע"ש אחיכו. **אימה בכור** - דוקא כאמור קרא אבל פשוט לא ליבם למרי בין אייכא בכור בין ליכא בכור. **אם כן** - פשוט לאו בר יום הוא למה לי דמייט רחמנא אשט אחיכו שלא היה בעולמו תיפוק לי משום דלאו בכור הוא זה שנולד לאחר מיתת אחיכו. **ואימה** - האי דמייט אשט אחיכו שלא היה בעולמו כגוון שהיה זה שנולד בכור לאמו ואחיכו מאביכו ולהכי אctrיך למעוטי. **בנחלה תלה רחמנא** - וממילא בכור הנוטל פי שנים הוא דמייבם אבל בכור לאם לא ומדמעיטה שמע מיניה בכור ذקרה לאו דוקא אלא גדול האחים. **ואימה כי אייכא בכורכו** - כלומר דלמא לעולם בכור דוקא והכי אמר רחמנא כי אייכא בכור קמץ תתקיים מצות יום או בכור או בפשות דנפקא לנו מדאי מיעיטה אשט אחיכו שלא היה בעולמו וכי ליכא בכור לא תתקיים ופטורה למרי מן הפשות. **ומת אחד מהם** - משמע שלא היו שם אלא שנים ומת אחד מהן. **מי לא עסקין** - כלומר מי לא משתמש נמי מקרה דמת בכור וקבע רחמנא ליבם פשוט. **ואימה** - על כרחך קרא דחיק ומתוקם כגוון דמית פשוט וקבע רחמנא ליבם בכור דהא כתיב והיה הבכור. **הא מיעט רחמנא וכו'** - דהכא גבי תרי אחים כתיב מיעוט אשט אחיכו שלא היה בעולמו אלמא דמית גדול משמעותו ליכא בכור קטן. **אימה כי ליכא בכור קדם הקטן זכה** - דהא לא רביעי דלייבם פשוט אלא מומת אחד מהם ומיועט דמת אשט אחיכו שלא היה בעולמו דמשמע דמת בכור ואמר רחמנא ליבם פשוט אבל אייכא בכור לא ליבם פשוט. **הוקשהכו** - שווין ליבם. **ליהזר אנדול** - אי לא בעו שאר אחיכו נחזר עליו לכופו דמצוה עלייה רמייא

ולא על האחרים אבל כי ליכא בכור לא רמייא מצוה אגדול טפי משאר אחיו.
הולכין אצל אחיו הקטן - משמעו קטן הימנו וגדול משאר אחיו אלמא מהדרין אגדול דגadol קודם ומדקתי חזרין אצל גдол ליכא לאותובי דאייכא למימר Mai גдол בכור دائ לא מצי לשינוי הכי אדמותיב מדותני אבי לותיב ממתניתין דקתי בפרק החולץ נמי לא רצה חזרין אצל גдол. **לא לישקול נחלה** - דהא בכור כתיב.

דף כד.ב

אלא למאי הלכתא קרייה בכור - ליכתוב גдол. **בכור איןנו נוטל** - חלק בכורה בנחלה הרואיה לבא להם אחר מיתת אביהם אלא במה שמוחזק בידי אביהם ביום מותו דכתיב בכל אשר ימצא לו (דברים כא) אף יבם הנוטל פי שנים בנכסי אביו חלקו וחלק אחיו שמת איןנו נוטל ברاوي כבמוחזק. **מתני' הנטען** - חשוד כלומר שטוענים עליו דברי לעז. **לא ישנה** - משום לעז שלא יאמרו אמרת היה הקול הראשון. **הנטען על אשת איש והוציאו** - בית דין מתחתת בעלה בשביל זה שאסורה עליו והליך זה ונשאה. **יוציא** - דמדאוריתא אסורה נמי לבועל דדרשין ונטמאה ונטמאה (במדבר ה) שני פעמים אחד לבעל ואחד לבועל במסכת סוטה (דף נז). **גמ' הא גיורא מיהא הויא** - ווע"ג דלא נתגיירה לשם יהדות אלא בשביל שישנה זה. **עבדי שלמה** - בעלי שරרה היו. **גירי אריות** - כגון כותים דכתיב בספר מלכים (ב' יז) ושלח ה' בהם את האריות ונתגיירו כדכתיב התם בגלות שומרון. **גירי חלומות** - בעל חלומות אמר להם להתגיר. **מרדי ואסתר** - ורבים מעמי הארץ מתיהדים (אסתר ח). **בזמן הזה ס"ד** - כל הני מקמי היכי לאו גרים נינחו כגון נבוזר אדן וכיוצא בו. **כבזה"ז** - שלא יעשה מלחמת שררה. **אי ה hei** - דגירות מעלייתא היא. **לכתחלה** נמי - יכנס ואמאי תני לא יכנס. **דאמר רב אשי** - טעמא דמתניתין משום דכתיב הספר ממק עקשות פה ולזות שפטים הרחק ממק דאתו לאחזוקי לקלא קמא. **הן גור** - הבא להתגיר גור אפס מאותי ועוד שאין אני עמכם יתגירך דהינו בזמן הזה. **מי גר אתך עלייך יפול** - מי גר אתך בעניותך כאשר אמרת. **עלייך יפול** - לעזה"ב יפול יnoch כמו על פני כל אחיו נפל (בראשית כה) יפול מצד אלף (תהילים צא). **ובעדים** - הא דתנן יוציא זה החשוד שכנסה כגון שבאו עדים על קול הראשון שראו שזינתה עמו. **להא שמעתתא** - בעדים. **כניים ושכיב רב אמרה דעתניה** - תיובתה. **ונתגרשה מתחת ידי אחר** - ראובן

נטען על דינה אשת שמעון ונשאה נחשות וגיירשה אם כניסה ראובן מעטה לא יוציא. **אי דaicא עדים** - בזנות קמא הרי נאסרה עולמית עליו. **ה"ה דאפיקו דלא אפסיק אחר לקלא** - וכנסה ראובן מגירושי שמעון לא תצא הוайл וליכא עדים והוא דנקט מתחת ידי אחר היא גופה איצטריך לאשਮועין רבותא דלכתחלה לא יכנס כדקתי נס און לכתחלה לא. **במה דברים אמרים** - אדם נס הנטען יוציא כשאין לה בניים מן הראשן. **אבל יש לה בניים** - מן הראשן לא תצא דכי מפקי לה קא מחזקינו לקלא קמא ועבדינן להו ממזרים. **ואם באו כו'** - אלמא אין לה בניים بلا עדים נמי מפקינו. **רב מוקי למתניתין ביש לה בניים** - ומש"ה אמר רב ובעדים. **וב"ד בעדים הוא דמפקי** - מבעל ראשון דאיין אשה נאסרת לבעה משום קול ואתא רב למיימר דוקא מותני' משום כך יוציא הנטען הוайл ואיכא עדים אבל بلا עדים הוайл ויש לה בניים לא. **ואבע"א** - بلا בניים לא נפקא بلا עדים והני מתניתא דאמר ר' אמרינהו דמפיק אשה מבעה בקול כל דהו. **רוכל** - מוכר בשמים לנשים להתקשט בהן. **רוכל יוצאה** - מן הבית ומזה זה את אשתו שהיא חוגרת בסינר מכוער הדבר שלא התירטו מעלה אלא לזנות. **סינר** - הוא כעין מכנסים שהיו הנשים חוגרות לצניעות. **רוק למעלה מן הכליה** - ארוכל יוצאה קאי - ומצא בעל רוק למעלה בגג הכליה שעל מטויה מי זוק הרוק למעלה כ"א השוכב ופניו למעלה הילך זינתה זו ורבקה בשעת תשמש.

דף ה.א

מנעלים הפוכים - פיהן למטה ודאי של נקרי הם והפכו כדי שלא יכיר הרואה. **מקום מנעלים הפוכים** - ניכר מקום הפיכתן בעפר מתחת המיטה לשון מורי לשון אחר מקום מנעלים מצא הפוך שבא ומצא את מנעליה במקום שהוא רגיל לתת שלו ודאי נקרי בא לאכן ושם מנעליו במקום שלא ושלה במקום בעל וראשו עיקר דא"כ הפוך מיבעי ליה. **והלבטא כוותיה דרב** - דאמר אין מחזקין קלא אלא בעדים. **דפסיק** - שיצא קול אחר לומר שקר הוא הלע. **זומי מתא** - חשודי העיד ל"א זומי דלא ידע ודאי אלא אמריו בדדמי לשון מורי. **משום נדר לא יחויר** - וטעמא מפרש התם בהשולח גט שאם אתה אומר יחויר שהוא תלך או אצל חכם לאחר שניסת ויתיר לה נדרה ויאמר המגרש אילו הייתי יודע שיש יותר לנדר שנדרה אם היו נתונים לי

מאה מנה לא הייתה מגרשה שהיתה חביבה עלי ביותר ונמצא זה מבטל גיטו למפרע ועוקרו ובניה מן השני מזרירים לפיכך אומרים לו מתחלה הוא יודע שהמושcia את אשתו משום נדר שנדרה לא יחויר עלמיה ואם היא חביבה עלייך צא ובקש היתר לנדרה ואי מגרש לה מהשתא ודאי שנואה היא עלייך ותו לא מצי עקר (לה) גיטה בדברי שקר. **ומשם שם רע** - שיצא עליה לא יחויר כדפרישית טעמא שמא תנשא לאחר ויצא קול על הלעוז הראשון ששקר היה ויתחרט המגרש ויאמר אילו הייתי יודע שכן הוא כו'. **כנס מהו שיווציא** - אם החזירה מהו שנכופנו להוציא. **תנינא הנטען כו'** - והתם נמי מפקעה מבعلا דכוון דהוציאיה משום שם רע גילתה דעתו שהkul אמרת ונאסרה לו כי היכי דאסרין לה הכא משום שהחזק זה הקול כשכנסה. **התם הוציאיה** - ב"ז שבא עדי טומאה ואסורה לבועל מה"ת. **הכא הוציאיה** - והאי שלא יחויר דרבנן הוא. ורבה בר נחמן מתני' נמי הוציאיה תנן - ללא עדים הלכך לא אסורה לבועל אלא משום לוזת שפטים מדרבנן ואפ"ה קטני יוציא. **ואכתי מי דמי הכא בעל** - החזירה ואין דבר זה מגונה הוא. **התם בעל** - כויס ודבר מגונה הוא. **אל שפיר דמי להazzi** - דהכא והכא מדרבנן הוא. **ולא היא התם** הוא כשכנס בעל אלומי אלמיה לkul הראשון שאמת היה הלעוז אבל הכא כשהחזירה בעל בטولي בטליה לקלא דאמרין מדהחזירה קיםליה בקלא חזר ובדק בkul ראשון של שם רע ומזה שאין. **מתני' המביא גט ממדיות חיים** - צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם וטעמא מפרש בגיטין (דף ב) לפי שאין בקיאים לשם. **לא ישא את אשתו** - הויאל ואדייבוריה סמכין. **מת הרוגתו לא ישא את אשתו** - הויאל ועל עדותו היא נשאת אייכא לוזת שפטים שמא עיניו נתן בה והuid שקר אבל לאחר תנשא דasha נשאת בעד אחד. ר' יהודה אומר הרוגתו לא תנשא אשתו - אף' לאחר על פי שהוא משים עצמו רשע והתורה אמרה אל תשת רשע עד. **הרוגתו תנשא אשתו** - לאחר וגמרה בעי טעמא. **גמ' אבל מארץ ישראל** - המביא גט מארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. **והא מת דלא עילוייה סמכין** - דכי אמר מת בעל הא דשרו רבנן לאינסובי לאחר לא עלייה סמכין. **דאמר מר** - בפרק האשה רבה (לקמן יבמות דף צג) היינו טעמא עד אחד נאמן להשיא האשה משום דהיא גופה דיקא עד שיודעת שמת ודאי ואחר כך נשאת. **מה בין גט למיטה** - בהמביא (וכן לקמן יבמות דף קיז) תנן אף הנשים שאינו נאמנות לומר מת בעלה כגו' חמוטה ויבמותה וצרתה ובת בעלה נאמנות להביא גיטה

ואף על פי שצריך לומר בפניהם וכותב ובפני נהרתם ומה בין גט לミיתה אלא שהכתב מוכיח ולאו עלה סמכינו כל כך. **פלוני רבעני לאונסי כו' להורגו** - את הרובע.

דף כה.ב

גולן דדריהם - כמו מפריחי יונים ומשחק בקוביא דתנן (ר"ה דף כב) כל העדות שאין האשה כשרה לה אף הן אינם כשרים ועלה אמר רב מנשה זאת אומרת גולן דדריהם כו'. **רבא פליג עלייה דרב יוסף** - ואמר אפי' אמר פלוני רבעני לרצוני הוא ואחר מצטרף להורגו לרובע דכיוון שהוא מתכוון לעדות נאמן הוא אצל חבירו ואין נאמן על עצמו מה שאמיר לרצוני דאדם קרוב אצל עצמו וקרוב פסול לעדות בין לטובה בין לרעה הלכך אינועשה רשע בעדות עצמו. **וain אדם משים** - את עדותו עדות אצל עצמו לעשות רשע והוא דקייל (ב"מ דף ג) הוזאת פיו כמה עדים דמי הנ"מ לממון אבל לכנסא ולעונש מלכות וליפסל לא. **ושאני עדות אשה דאקללו בה רבנן** - הלכך אפיקלו רשע נאמן ואני לית לי דרב מנשיא אמר הא דדרבי תורה פסול. **אלא רב מנשיא דאמר רבבי יהודה** - והכי מיתוקם סוגיא רב יוסף מוקים לרב מנשיא הרב יהודה ורב מנשיא מוקי לרב יוסף רבבי יהודה. **אני הייתי עם הורגיו** - אבל לא נגעתי בו. **עיי לסתיות** - לפי שהיה עמהן. **מתני**. בנדר - שנדרה הנאה מבعلا ולא הפר לה ובאותה לחכם להתיר לה ולא מצא פתח לחרטה. **לא ישנה** - משום חשד. **שהוא ב"ד** - כלומר מיאון או חיליצה לא עשה חכם זה ביחיד דקייל חיליצה ומיאון בג' ותלתא לא חשידי. גמ'. **הא התירה** - ואח"כ מת בעלה או גירשה ישנה שאין כאן חשדא. **לעולם בחד** - ודקשיא לך מדקתני שאסר מכלל דבר מישרי הוא אין ביחיד מומחה וכדרב חסדא בנדרי בפרק נערה המאורסה. **ב"ד** - ג'. **לא חשו חכמים לדבר זה** - לומר לא יקחו שוב שדה זו מן הлокח וכן העד של גט לא ישא את האשה. **היא גופה** - כלומר הה דתורי נמי לא חשידי והא דקתני שהוא ב"ד לאו משום לאפוקי מחשדא אלא לאשמעוי' דאין מיאון בפחות מג' ולאפוקי ממאין דאמר בפ' [ב"ש] (לקמן קז) מיאון בשנים. **כנס מהו שיווציא** - אחכם ואmbiya גט קאי. **גמר או סברא** - האי דאמרת כנס אין מוציאה.

דף כו.א

ברנהה - מפני רינון ולעז בני אדם לא אמרין ליה הוצאה ולא דמי לנטען על אשת איש דחתם הויאל והוציאה בעלה מפני זה והלך זה ונשאה מכוער הדבר. **מתני'.** **וכולם** - החכם והمبיא גט והמעיד באשה להשייה דתנו בהן לא יכнос. **שהיו להם נשים** - בשעת מעשה ומתו לאחר זמן מותרות אלו לינsha להם דהשתא ליכא חד שחרי בשעה שהעיד בה העד או שאסירה חכם הייתה אשתו קיימת ולא לישא את זו נתכוין. **וכולן** - הנשים הללו. **שנישאו** - לאחרים כשאסירה חכם או כשהעיד עד בORITY בעלה ומתו הבעלים השניים. **モותרות לינsha** - לחכם ולעד ולמביא גט. **וכולן** - הנשים האלו מותרות לבניהם או לאחיהם של אלו המתירים אותן ואין אסורות אלא להן לבדוק. **גמ' נתגרשו לא** - דעתינו שנtan את עינוי בזו שהתריר גירש את אשתו. **הא** - דקתיyi אפי' נתגרשו כגון דהו קטטה מקמי hei דעדין לא נתן דעתו על זאת. **ה"ג** - ואיבעית אםא אידי ואידי שלא הוא להו קטטה. **הא** - דקתיyi נתגרשו לא בדראגיל הוא קטטה שהוא התחיל להקנית את אשתו. **והא** - דקתיyi אפי' נתגרשו בדראגיל היא קטטה שהיא הקניתה תחלה. **קס"ץ מיתה אמיתה** - הוא דקתיyi וכולן שנישאו לאחרים ומתו קאי נמי ארישא דקתיyi מת הרגתו הרגנוhero לא ישא את אשתו ודקתיyiadam נישאת לאחר על פיו ומית השני הזה מותרת לינsha למביא גיטה הראשון. **בתרי זמני הויא חזקה** - لكمן בהבא על יבמותו (דף סד) ניסת לראשו ומית לשני ומית שלישי לא תינsha דברי רב ומתני' שלא כרבי דאי רבוי נהי חדש ליכא מיהו לכל העולם אסורה שהחזקקה להתאלמן או להתגרש. **מיתה** - דקתיyi הכא שנישאו לאחרים ומתו מותרות לאו אכולהו דלעיל קאי אלא אגירושין ואמביא גט או חכם שאסר את האשה. **ונגירושין** - דהכא אמת הרגתו הרגנוhero ומש"ה כשותגרשה משני זה מותרת שלישי שעדיין לא החזקה בחודא ריעוטא תרי זמני. **אסור באמה ובתה ואחותה** - כדמפרש טעמא لكمן שמא לאחר שיישא את אמה או את בתה תזנה זו עמו ובזנות קמא לא הוה מיתסר באמה ובקרובותיה דקי"ל (לOLUMN יבמות דף צז) נושאין על האנושה ועל המפותחה שלא נאטרו קרבות אשא על האיש אא"כ קדשה לראשונה דאישות כתיב בה וקירה כי יקח איש את אשא ואת אמה (ויקרא כ)

אבל משנשא את אמה ואת בתה עומדת הנטענת הראשונה עליו בכרת דין
(שם ל�מן יבמות דף צ"ז) האונס והمفטה על הנושא חייב וזה ג' אמאי
מוותרת לבנייהם ליחוש שמא עצת זמה היה ביניהם לשא את בנו של זה והוא
זה רגיל אצלם. **ניסי לא אстро** - שכיבת זנות הקרובה את אשתו גמורה עליו
הילך לא קפדא אשתו ושתקה וחישין אבל גברי דאסרי שכיבתנו אחדדי
דasha המזנה אסורה לבעה קפיד בעל ורחק האי מיניה. **א"ה** - דבגברי לא
חישין לזנות שיזנה קרובו עם אשתו לאביו של מתיר נמי תשתרי ואמאי תני
לבניהן ולאחיהן ולא תני נמי לאביהן. **לא מיבעיא לאביו** - של מתיר
דמותROTות ולא חישין שמא יזנה מתיר זה עמה. **דבזיז מיניה** - בוש הוא
מאביו ואמתו עליו. **הדרן עלך כיצד אשת אחיו**. מתני. ארבעה אחין - ולא
מתיבימות - מפרש טעמא בגמ' משום זיקה דכיוון דתורייהו זקיקן להאי
ולhai קמא דמייבם פגע באחות זוקתו דהיא אשתו. **איסור ערוה** - כגון
חמוותו ואם חמותו. **ומותר באחותה** - דלאו אחות זוקקה היא ערוה לאו
קמיה רמייא ליבומי. **איסור מצוחה** - רמייא קמיה מדאוריתא הלך אסור
באחותה דאחות זוקקה היא. **אחותה כשהיא יבmetaה** - אחותה של ערוה
כשהיא יבmetaה אשת אח בעה שנופלת עמה ליבום. או **חולצת או**
מתיבמת - דלאו אחות זוקתו היא ערוה לא רמייא קמיה. גמ'. יש זיקה -
כלומר חומרת זיקה לשוויה אחות זוקתו כאחות אשתו ובמס' נדרים (דף עד)
פליגי בה איך לא מ"ז זוקתו כאחות להפרת נדריה ולאסור קרובות ואייכא
למ"ז אין זיקה ובפרקין דלעיל יבמות (דף יז) איפליגו בה רב הונא ורב יהודה.
מתרי בתמי - משני אחין נפלו. **מיית איזיך** - ונפלה קמיה דהאי ונפקא משום
אחות אשתו بلا חיליצה וייבום הלך אמרי فهو חלוצוי دائ נמי מיית איזיך
אך לבתר חיליצה חד הדר האי חולץ וחלא לה. **תלתא נמי** - Mai שנא דנקט
ד' אחין אי אמרת בשלמא יש זיקה אשמעי' רבותא דاع"ג דתרי אחוי נינחו
ולא אלימא זוקתו דקמא דמייבם דמצינו למימר היא רמייא קמיה ואחותה
קמי' אחוי ואפ"ה אסור וכ"ש שלשה אחין ב' מהם נשואים שתי אחיות ומתו
ונפלו שתיהן לפניו זה שתיהן אסורות דתורייהו עליה רמייא זוקתו חמורה וכי
נסיב הוא פגע באחות זוקתו אלא אי משום ביטול מצות יבמין אף' תלתא
נמי ומתו השים הנשואים שתי אחיות שתיהן חולצות دائ מיבם חדא נפקא
איזיך בולא כלום.

דף כו.

חמשה נמי - שניים נשואים שתיהם אחים ומתו השנים ונשארו השלשה דלמא אדמיבם חד מייתו فهو תרי ובטלה מצות יבמין. **לפניהם שני אחין יבמין** - ככלומר לפניהם שני אחיו בעלייהו שהן יבמיהן. **אמצעית** - ככלומר שלישית ולאו דוקא נקט. **צריכה חיליצה משניהן** - כדמפרש ואזיל. **לא גרסין מדקאמרת זה חולץכו אלא ה"ג מדקאמרת צריכה חיליצה** - משניהם קסבירת יש זיקה והויא לה חיליצה פטולה וחיליצה פטולה צריכה לחזורכו - ככלומר מדקאמרת צריכה חיליצה משניהם קסבירת אלימא מצות זיקת יבמין למירמי אטרווייהו והז חיליצה על כרחך חילוצה פטולה היא ככלומר גרוועה שאם רצה ליבם אינו יכול דאחות חילוצתו היא היליך לאו מעלייטה היא וצריכה לחזור על כלון שלא מיפקעא זיקה דטרווייהו בחיליצה דחדא משום דאלימא זיקה ורמייא אטרווייהו. **קמייטה** - שתיים ראשונות נמי ליבעו חיליצה משניהם דחיליצתן נמי לאו מעלייטה היא دائ בעי ליבומי לא מצי הוайл ויש זיקה. **בבת אחת** - ככלומר אם באו לחולץ כאחת שלא הספיקה הראשונה לחולץ עד שנפלת גם השניה והשלישית hei נמי דכלון צריכות לחזור אחר כל האחין. **הכא דנפלו זו אחר זו** - נפלתה של זו אחר חילצתה של זו. **נפלת לה דחדא חולץ לא ראובן** - וחיליצה כשרה הייתה שאם רצה יכול ליבם. **נפלת איזיך חולץ לה שמעון** - וגם זו כשרה שאם רצה מיבם ואין כאן דאחות זוקקה שכבר חילצה אחותה קודם נפלת זו נפלת שלישית אי בעי ליבומי לא מצי דאחות חילוצת שניהם היא ובולא כלום נמי לא נפקא דאחות חילוצה אינה אלא מדברי סופרים لكمן בחחולץ יבמות (דף מ) היליך האי חיליצה כל דחו ולאו מעלייטה היא שאם חפש לא יbum ומיהו חילוצתו זיקתו שותה שתיהן לגרוע ופרקעה זיקתו בחילוצתו חולץ האי מפרק עזקה. **והא אמר רב אין זיקה** - בפרק כיצד (לעיל יבמות דף יז) אמר רב שומרת יbum שמטה מותר באמה.

דף צ.א

חולץ לאחיות - שתיים אחים שנפלו לפניו משני אחיהם וכל אחת צרתה עמה וחולץ לאחיות לא נפטרו צרותיהו הוайл ואי בעי ליבומי לא מצי אלא יחולץ לצרות ויפטרו אחות וاع"ג דצירות נמי אי הוה בעי לא הוה מיבם מיהו קל איסורם مثل אחות היליך אף חיליצתם משובחות مثل אחות והכי מפרש لكمן. **הכא דקימא חיליצה דשמעון חיליצה כשרה** - לחולץ לשניה שהוא לא

חלץ לראשונה. חלץ לה ראותן חלייה פסולה - בתמייה ראותן שחלץ לראשונה והויא ה' אחות חלוצתו ולא חלייה מעלייה היא כדשמעון דזיקה גריידתא היא. **אמצעית** - כלומר השלישית לאחר שחלץ שמעון לשניה שהיא על שנייה אחות חלוצה ושניהן שווין בה וקסבר חלייה פסולה אין צריכה לחזור על כל האחין. **כיוון דרובה נביה** - שהחולץ לשליישת חלץ לב'. **למייפטר צרה** -景德קאמרי לא נפטרו צרות. **אבל מיפטרה נפשה פטרה** - בחלייה דכל דהו הליך אחד חולץ לג' היכא דליך צרות בהדייהו. **לבעלת הגט** - ב' יבמות מ' אחד ונתן יבם גט לאחות מהן שוב אין חלייתה הוגנת כל כך דקלישא זיקתה ואמ' חלץ לה לא נפטרה צרה. **חלץ לבעלת מאמר** - עשה מאמר באחת מנשי אחיו המת ואח"כ חלץ לה לא נפטרה צרה שחליצה זו אינה פוטרת למגמי שעדיין צריכה גט למאמרו כדתנן בפרק ר"ג (לקמן יבמות דף נ) עשה מאמר וחלץ צריכה הימנו גט וauseg דיהיב לה גט אחר דחלץ לה הוא דמהニア אבל צרצה צריכה חלייה אבל חלץ לצרה נפטרה בעלת מאמר מחליצה ואני צריכה אלא גט למאמרו. **זהויא אחות אשה בזיקה** - ואי הוה בעי לייבומי לא מצי ולהכי גריעה חלייתה. **צרות נמי** - הא צרות אחות זוקפה היא ואסירה לייבומי דצרה במקום ערוה קיימת. **והאמר שמואל כת'** - בפ"ב. **אי הци** - אין זיקה חלץ לאחות שחליצה הוגנת היא. **בשלמא צרה דרחל** - דחליצה באחרונה לא תפטר דחליצה דרחל גרוועה הויא די בעי לייבומי לא מצי דאחים חלוצתו היא. **אלא צרה דלאה תיפטר** - דחליצת לאה כשרה היא מצי דאחים חלוצתו היא. **צרות דעלמא** - כלומר כל היכא דמייטרמי כה"ג לא נפטרו צרות של אחרונה. **אי הци** - דצרות景德קאמר שמואל בצהה דרחל שחליצה באחרונה קאמר. **חלץ לצרות נפטרו אחות** - בתמייה דכי חלץ לצרת אחות החוליצה נפטרה אחות החוליצה. **אשרה דרחל מי מיפטרה** - אחליצת צרה מי מיפטרה רחל. **והא תנן** - בהחולץ. **אסור אדם בצרת קרובות חלוצתו** - ואפילו לא הייתה צרצה מאחים אלא מנכרי וטעמא התם מפרש והכא נמי אי הוה בעי לייבומי לא מצי. **התחיל באחות** - שחלץ ללאה לא גמור בצרות לא פטרה חלייצת צרה דרחל את רחל. **דתןן אסור אדם כת'** - וכ"ש דלא גמור באחות דחליצת רחל לא מיפטרה צרה דלאו חלייה מעלייתה היא דאחות החולוצתו היא אלא שתיהן צריכות חלייה. **התחיל בצרות** - שחלץ לצרת לאה. **גמר אף באחות** - אם רצה לחלייז לרחל נפטרה צרצה וauseg דרחל קרובות לאה שהיא צרת חלוצתו לא גרייע בהכי דתנן מותר אדם בקרובות צרת

חולצתו וה"ג כיון שאין זיקה אי הוה בעי ליבומי לרחל מייבם וכל שכן גמר בכרת רחל ולא ברחל דשכיה מילתא טפי. **עלום** - כדאמר שמואל ברישא חלא לאחיות לא נפטרו צרות משום דיש זיקה וחילצת האחים גרוועה ואפלו צרת לאה לא מיפטרה חלא לצרות נפטרו אחיות דחליצתן משובחות משל אחיות ודקשיה לך הוויא צרת אחות אשה בזיקה והויא כי אחות זוקה גופה לא היא משום דלא אלימא זיקה לשווין לצרה כי ערוה ולא גزو חכמים אלא באחות זוקה. **הצרות לאחין** - ואפלו צרת אחות אשה שרי ליבומי וכ"ש צרת אחות זוקה. **אי המי** - אמאו תנין חלא יבומי נמי תנויים הצרה.

דף צ'ב.

בעל הגט ובעלת מאמר - אחיו שמת ולו ב' נשים ועשה זה מאמר לו וגט לו וזוב אסור ליבם דקם ליה بلا יבנה כיון שהתחיל לגרש אי זו מהן הגונה לחלוץ ולפטור צرتה. **МОודה ר"ג** - דאמר לקמן בפ"ה אין גט אחר גט מודה הוא שיש גט אחר מאמר כגוון ב' יבמות מאח א' ועשה מאמר בזו ואח"כ נתן גט לו מהני גט לפסול הראשונה עליו משום לא יבנה ולהאסר בקרובות שנייה כבראשונה ולא אמר' מאמר ככנוסה ואדחאי שנייה מיניה ולא מהני בה גט. **ומאמר אחר גט** - אם נתן גט לראשונה ואח"כ עשה מאמר בכרתה לא אמר' גט קמא במקום חיליצה קאי ותו לא קני מאמר יבמין בצרא אלא ודאי מהני וצרכיה גט למאמרו ואסור גם בקרובותיה. **כי הדדי נינהו** - ותפסות בעין שהאחת פוטרת חברתה ויחלוץ לאיזו שירצה שלhilצת שתיהן גרוועה. **ראשונה** - שנפלה ראשון. **התורה** - לשוק. **חלא לשנียงה התורה** - לשוק וה"ה אם חלא לשנียงה ואח"כ לראשונה. **מתה ראשונה** - בלי חיליצה מותר ליבם את השנียงה ואע"פ שבשעת נפילתן אחות זוקנת ראשונה הייתה ואני אני קורא בה יבמה יבא עליה כי מתה קמייתא פקעה זיקה ושריא חד ולית ליה הא דשנינו בפ' כיצד (לעיל יבמות דף כג) הר' מתני' דהכא אי למ"ז יש זיקה יש זיקה כי' דאוקימנא לעיל דהואיל ונאסרה עליו בשעת נפילהתו לא משתריא ואייכא לאותובי ממתיני' דקתיי חולצות ולא מתייבמות אמאי ליחלוץ חדא ולישתרاي אידך ולקמן מותבנן ליה מינה אסיפה דמליטה ולא מתרע. **אין צ"ל מתה שנייה** - ולא חילצה שמותר בראשונה שהיתה ראויה ליבם בשעת נפילהה אלא שנפלה זו אחרי כן ואסורתה וכיון שמתה זו חזרה להיתירה הראשונ. **ורבי יוחנן אמר מתה שנייה מותר בראשונה** - הוαι

ובשעת נפילתה הייתה ראויה לו. **אחות אשה דאוריתא** - כגון ג' אחים ב' מהם נשואין ב' אחיות ומת אחד מהם ואות' ב' מתה אשתו של ב' דעה איתתר ה' זרב בפרקין (לקמן יבמות דף ל) אסורה יבמתו עליו הויאל ובשעת נפילת אחות אשתו הואי. **דרבן היא** - וכיון דמתה שרייא. **אני יודע מי שנאן** - כלומר זו אינה משנה. **ולימא ליה Mai חולצות חדא** - שנייה. **חולצות דעלמא** - כל היכא דמיתרמי כה"ג **חולצות השניות**. **הרי אלו** - משמע הנך תרתי **דאيري בהו**. **ראשונה ברישא** - דתו לא משתריא שנייה שלא נראית בשעת נפילת.

דף כח.א

חולצות לכתלה - משמע כלומר אין כאן תקנה אחרת. **ה"ג ולימא ליה גזירה דלמא קדים וחלץ ראשונה ברישא** - אי אמרתaho ה' הולצו לשניה ויבמו ראשונה גזירה דלמא קדים חד וחלץ ראשונה ואתי לייבורמי אידך שנייה דסבירי מה איכפת בין זו לזו אבל בדייעבד שחילץ לשניה תחלתה שרייא ליה לאידך לייבורמי קמייתא דמאן דחזי דחלץ לשניה ברישא וחזר וייבם קמייתא אסיק אדעתיה ולא אתי למחלץ לקמייתא וליבורמי שנייה. **ומשני ולא מתיבמות קטני** - די נמי חילץ לשניה אין כאן יבום. **ולימא ליה גזירה שמא ימות ואסור לבטל מצות יבמין** - וה"פ לימה ליה רבוי יוחנן תנא דמתני טעמיה לאו משום זיקה קא אסור לייבם ב' אחיות דס"ל אין זיקה די טעמא משום זיקה מכி חילץ לשניה ופקע זיקתה שרי לייבורמי ראשונה כדאמרי אנה אלא טעמא משום שמא ימות כדאמר בריש פירקון דלמא אדמוייבם חד מיית אידך כו' ומשו"ה שkol רבנן דין יבום מהיות לגמרי ואפלו חילץ לחדא מיניהם דלא בטליתו מצות יבמין כי היכי דלא ירגנו יבום באחיות ואתי לייבורמי לכתלה קמי חיליצה ואדמוייבם חד מיית אידך אבל לגבי מיתה דלעיל דאיiri בה ר' יוחנן ליכא למיגזר הכל. **ר' אלעזר היא** - בפ' ב"ש (לקמן יבמות קט) ואני דאמרי כרבנן. **מדסיפה** - **דמתני ר"א דקתני ר"א אומר ב"ש אומרים יקימיו (כו)** ב"ה אומרים יוציאו. **ולימא ליה** - דלא ידעינו כי נפול ברישא דלימה ליה חילוץ לשניה. **א"ה** - **דמשום דלא ידעינו הוא הא אי הוה ידעינו מתיבמת ראשונה**. **היינו דקתני** - כלומר הא דקתני יוציאו אמאי. **בשלמא לראשון אמריו ליה** - אפיק דודאי באיסורה אתה לידך דא"ג ראשונה היא מאן שרייא ניהליך הלא אחות זוקפה היא וממי מהחיך חילץ לאחותה

לאפקועי זיקה מינה אלא שני לימה אחר שייבם ראשון שנייה אירע לחלקו והויא זו ראשונה יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה דהכי אמר בפ' כיצד (לעיל יבמות כד) קדמו וכנסו אין מוציאין מידם משום דליך אלא ספק פגע באחות זקופה והא נמי לשני ספק הוא. **הינו דקאמר ליה אחיות אני יודע מי שנאו** - דלא מצי לתרוצץ כשמעתיה כלל. **איסור ערוה** - כגון חמותו או ערוה אחרת. **דנפלה חמותו ברישא** - זו שאסירה את האחורת נפלת תחלה והאי דנקט חמותו חדא מעריות נקט וניחא למינקטיה מילתא דשכיחא ושאר עריות טריה מילתא לאשכוח. **אמאי** - שני אסור בשתייה ליקו חתן של ראשונה וליבם לשניה דאיתנה חמותו ואינה אחות זקופה ותיהו חמותו לגבי איידך אח יבמה שהותרה בשעת נפילהכו. **כגון דנפלה הך דאיתנה חמותו ברישא** - ואי במיעבם לה האיך ברישא פיייא שנייה שאסירה משעת נפילתתה (הוי) הלךתו לא מהני לה היתר. **כל היה להן לב"ה** - כלומר ב"ה לקולא אמר. **ר"ש כמאן** - אליבא דמאן. **אי** - אתה למיימר בית שמאן אומרם יקיעמו הינו ר"א. **ואי אב"ה** - קא מסהיד הינו אבא שאול והוא ליכא למיימר דעתמא דנפשיה קאמэр דלאו בר פלוגתייהו דבית שמאי ובית הלל הוא. **תניינא חדא זימנא** - בפרק כיצד אחותה של ערוה כשהיא יבמתה או חולצתכו' והינו נמי אסור בה ומותר באחותה. **התם** - הוא דליך אלא חד אחא لكمן וליכא למיגזר מידי אבל הכא דאיכא למיגזר דלמא אתה שני לייבומי כאחיו וקא פגע באחות זקופה דקמי דידייה הוו רמיין תרווייהו אימא אפילו האי דלא רמיא ערוה קמיה לא לייבם קא משמעו. **דקא מוכח** - דמלא מייבם האי כאחיו איכא היכירא דאחות זקופה אסורה והאי דיבם האי משום טעםא דערוה לא רמיא קמיה ולא ATI למישרי אחות זקופה בעלמא. **אבל התם** - דליך אלא חד אח אימא לא לייבם דלמא ATI למישרי אחות זקופה בעלמא.

דף כח.ב

איסור מצוה - אם הייתה האחורת אסורה על האחד איסור מצוה אינו מותר באחותה הויאל והיא מדאוריתא רמייא קמיה הואי איידך אחות זקופה הלך בעו חיליצה. **התם** - בפרק כיצד. **איסור מצוה לחודה** - לא אשמעין אלא יבמה שנפלת לפניו שהיא אסורה עליו איסור מצוה חולצת. **והכא אשמעין** אלא **איסור מצוה** - ואחותה - שנפלו לו משני אחין דאחותה לא מייבמא דלא

תימא אוקי איסור מצוה במקומות ערווה ותתייבם אחותה ולא תיהו כאחות זוקקתו. **משמעות עבود רבנן** - שתתקיים מצות יבום ולא העמידו איסור זיקה שהוא מדבריהם לאסור את אחותה היכא דהיא עליו איסור מצוה קמ"ל. **הכא ליכא שני דמוכח** - שהרי שתיהן מתיבימות ואתמי למישרי אחות זוקקה בועלמא ואימה לא ליבמן קמ"ל. **תרוייהו מוכחי האדי** - שזה לא יכול לישא את האחורת אלא זו וכן זו מוכחה מלטא שזו אסורה על זה וזה על פיך ליכא אחות זוקקתו. **היינו ה'ך** - דהא בהדי קתני לה לעיל איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת. **מי לא אמרין אוקי איסור מצוה במקומות ערווה** - להתייבם אחותה היכא דאין איסור מצוה אלא באחת על האחד ולשני שתייהן זוקקות דאי שרית ליבומי להאי שהאת אסורה עליו ATI שני נמי ליבומי وكא פגע באחות זוקקתו. **בכולן אני קורא בהן** - בכל חמיש עשרה עריות דבפ"ק אפשר להן להיות שתי אחיות נופלות לשני אחין והאת אסורה על זה משומש אחת מכל העuries הללו ומותרת זהה והשנייה אסורה על זה משומש אותו שם ערווה עצמו ומותרת זהה ומתוך כך נמצאו שתי אחיות מתיבימות ולא פגעו באחות זוקקה וכולן פירשתי בפ"א יבמות (דף ט). **באונסין** - בבטו מאננסתו כgon ראובן אנס אשה והולד בת ובא שמעון ואנס אනנס אחיו והולד בת ונישאו בת ראובן ובת שמעון לוי ויהודה אחיו אביהן והרי הן אחיות מן האם בת שמעון מותרת לראובן ובת ראובן מותרת לשמעון ונמצאו שתי אחיות מתיבימות וכן בת בטו וכן כולן ע"ג דכל חמישה בבני דרישא משתכחין בנשואין הויאל ובטו לא משתכח שאלו שתי אחיות של שני אחין אחיות מן האם שאי אפשר שנשא יבמתו שיש לה בת לא תנין בהו האסורה זהה כו' הויאל וכולן איסור שם בת הון. **דאלאה דרבי שמעון היה דמשחת בה** - האסורה זהה כדמפרש רב ספרא ליקמיה. **בפלוגתא לא איירי רב Chiya. האסורה זהה** - אשת לוי האסורה ליששכר שבא ומצאה אסורה עליו מזיקת ראובן שלא היה בעולמו ומותרת לזבולון שכשנולד כבר נתיבמה ללי וביבים ולבסוף נולד שרי ר"ש ואשת יהודה אסורה לזבולון משומש שמעון שלא היה בעולמו וכשנולד מצאה באיסור ומותרת ליששכר. **בלא ייבם יהודה נמי** - שרי ליששכר ובחמשה אחיו משחחות לה מת ראובן נולד יששכר ייבם לוי מת שמעון נולד זבולון ומת לוי بلا בניים ונפלו אשת לוי ואשת שמעון לפני ליששכר זבולון אשת לוי אסורה ליששכר מפני ראובן בעלה הראשון ומותרת לזבולון ואשת שמעון מותרת ליששכר שהרי בעולמו היה

ואסורה לזבולון. **ומשם צרה** - האי דנקט ייבם יהודה משום צרה דעתך אשכובי נמי בצרה האסורה להז מותרת להז אם באו יששכר וזבולון ליבם לנשי לוי ויהודיה הראשונה אשת לוי אסורה לששכר משום צרת אשת אחיו שלא היה בעולמו וכן אשת יהודה על זבולון וכגון שהיו הוצאות אחיות זו לזו ונכריות קרי فهو אצל נשי ראובן ושמעון דאיقا נמי השთא בנסיבות האסורה להז מותרת להז ואחותה כשהיא יבmeta כו' ואילא ייבם יהודה לא מיתוקם מילתא דברי חייא באיסור צרתהadam נפלו שתי נשים משמעון שתיהן אשת Ach שלא היה בעולמו hon. **צירה מצהה Mai Ayka Lemimer** - היכי קריית האסורה להז מותרת להז באיסור ונסיבות צירה דהא צרות צורתיהם נמי תנן בפ"ק. **כגון זהדר יבמינהו גד ואשר** - לנשי לוי ויהודיה הראשונות ולהם נשים וייבם גד את אשת יהודה ואשר ייבם אשת לוי ומתו גד ואשר נפלו לפני יששכר וזבולון ואם באים לייבם נשי גד ואשר הראשונות אשת גד צרת אשת יהודה שהיתה צרת אשת שמעון שלא היה בעולמו אסורה לזבולון ומותרת לששכר וכן אשת אשר על יששכר ומותרת לזבולון. **בשעה שנעשו צרות זו לזו** - כגון השთא שנפלו לפניו ונעשה שתי אחיות צרות זו לזו בזיקה. **ליגוזר משום שתי אחיות דעלמא** - ע"ג דהא נמי מרישה שמעין התם הוא לרבען לא גזרין دائמיarti למשורי אחיות דעלמא ליכא אלא איסור אחות זקוקה דרבנן אבל לר"ש דאמר איסור אחות זקוקה ערוה גמורה היא דרhamna פטרה וכיימה עליה באיסור אשת Ach ליגוזר היכא דאחותה אסורה משום ערוה ולא זקוקה ליה ונימא לא לייבם לאחותה דלא ליתי לייבומי אחות זקוקה דעלמא Km"ל.

דף כתא

והאמר ר' שמעון שתי אחיות לא חולצות ולא מתייבמות - והכא אמר בעי חיליצה הא כיון דמדאוריתא חזיא ליבומי זקוקה היא והוא להו כשאר ב' אחיות שנעשה צרות זו לזו ור"ש פוטר אחות זקוקה מחליצה. **גוזרת משום איסור מצהה דעלמא** - אי פטרת להו לגמרי מאן דחזי סבר טעמא לאו משום אחות זקוקה אלא משום דאיסור מצהה הויא ערוה ופטורה מחליצה ואתי למיפטר איסור מצהה דעלמא דלאו אחיות מחליצה. **תינוח איהי** - איסור מצהה. **אחותה** - אמא חילצה תיפטר משום אחות זקוקה דהכא Mai אמרת. **משום לתא דידה** - משום מזל דידה דאיסור מצהה האי לתא יותר לשון הוא.

והא גבי ערוה לא גורין -adam היהת אחות מהן אסורה עליו איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה הערוה יוצאה ללא חיליצה ולא אמרין תחולץ ערוה גזירה משום אחותה שאינו ערוה וראיה ליבום והא נמי לרבי שמעון ערוה היא משנעו צרות ואמאי מצרכת לה חיליצה משום גורת אחותה. **דמגmr גmiri lah einshi** - והכל יודען שאינו צריכה חיליצה ואחותה לאו אחות זקוקה היא ולא אתי למשרי אחותה ללא חיליצה אבל ערוה Dunnuso צרות Dr's לא כ"ע גmiri הלכתא דאיסור שתיהן שוות ואי מפקת לה ללא חיליצה אתי נמי למפיק אחותה שהיא איסור מצוה ללא חיליצה ונפקא מינה חורבה לאיסור מצוה בعلמא. **מגmr gmiri einshi** - וידען דלא רמייא קמיה ואחותה לאו אחות זקוקה היא ולא אתי למישרי אחות זקוקה בعلמא. **מתני' ashuto umo** - דמאמר ככונסה דמייא וכי נפלת אחותה לא מיטסרא ה' עליה משום אחות זקוקה. **והלו תצא** - אף מן החיליצה משום אחות אשא. **גמ' ה' drabi yoshua** - בפרק ב"ש דקאמר נמי אי לו על אשתו אי לו על אשת אחיו ופליגי עלה רבנן גמליאל ורבנן אלעזר. **לא תימה מאמר לב"ש קונה קניון גמור** - ותהיי כאשתו ואי בעי לאפוקי תיסגי לה בגיטה. **אלא מאמר לב"ש אין קונה אלא לדוחות בצהה** - כלומר לדוחות אחותה שלא תאסרנה לו משום אחות זקוקה. **יקיימו** - אם קדמו וכנסו בריש פירקין. **לכתחילה לא** - מייבמו משום אחות זקוקתו.

דף כט.ב
ואי מאמר לב"ש קונה קניון גמור - זה יעשה מאמר בזו ויקנה אותה קניון גמור להיות אשתו דהא אין איסור במאמר ותצא אחותה מעליו ולא הויא ה' אחות זקוקתו ויכנוס את אשתו. **אלא Mai co'** - נהי נמי דלא קני קניון גמור הא אמרת דוחה בצהה ותקשה לך נמי יעשה מאמר בזו ותדחה אחותה ויכנוס את אשתו. **זהיתירא דחי** - מאמר שנעשה בהיתר دائ הוה בעי לייבומי בשעת מאמר הוה מצי לייבומי כגון במתני' דעתך לא נפלת אחותה. **דאיסורה** - כगון דנפלו שתי האחות קודם מאמר. **הכא נמי** - לעניין קניה. וצורתה - אחותה שנעשית לה צרה בזיקה חיליצה נמי לא תיבעי דתצא משום אחות אשא. **אלא דוחה** - אותה מלאstor אשת בעל המאמר עליו. **ומשייר** - דבעיא חיליצה אם באת לינשא עד שלא נכנס היבם את בעל המאמר ולקמיה פריך ליה היא קטני הלו תצא משום אחות אשא דמשמע אף מחליצה. **זה יעשה מאמר וידחה** - את אחותה מעליו ואח"כ ישא את זו אלא לאו משום דלא דחי

דחיה גמורה וכל כמה דרמיא עליה לחייבת זוקתו היא ואוסרת את זו עליו. **ה"ג אלא יבמה חזיאכו** - כלומר אלא לעולם דוחה דחיה גמורה ודקשיא לך הטעם נמי לידה לא דמי למתניתין דהכא דכי נפלת ועובד מאמר היה חזיא לכולחו מילוי דיבמה להתייבט ולהלוֹץ הלאך חזיא למקצתיו למאמר דמאמר דחיה אחותה לשתפות אבל הטעם דתרוּייחו נפלו קודם מאמר ולא חזיא לכולחו מילוי דיבמה לא חזיא למקצתה לפיכך אין מאמר דוחה אחותה.

השתא אrosis - דקידושין דידה דאורית' תנינ רבי חייא אינו יורשה ואיןו מטמא לה מאמר יבמין מדרבן הוא דהא מדאוריתא יבמה יבא עליה כתוב רחמנא מיבעיא. **לא אונן** - ליאסר בקדשים. **ולא מיטמא** - אם כהן הוא דהא לאו שארו הקרוב אליו היא. **ומן היא לא אוננת** - להיות אסורה בקדשים. **ולא מיטמא** - אינה צריכה להתעסק בו ולא דוקא נקט ולא מיטמאת דהא בנות אהרן לא הזהרו על הטומאה אלא איידי דנקט לא אוננת דאיצטריך ליה נקט ולא מיטמאת דברי למתני תרתי בדידה ובדידה כך שמעתי ולוי נראה ולא מיטמאת כגון ברגל שישראלים מוזהרים על הטומאה מונבלתם לא תענו במס' ר"ה (דף טז). **גובה כתובה** - ובדכתב לה מן האירוסין מיתוקמא בכתובות בפרק הכותב (דף פט). **ולא בעיא מסירה לחופה** -adam בא עליה בעל כרחה ללא חופה קני ואי עיתו לאפוקי בגיטא סגיא לה. **בעל כרחה** - דקני לה ונעשה כאשתו לכל דבר בביואה בע"כ שאין בה חופה. **וחלה עליו זיקת אירוסין** - ונשואין של שאר נשים ואם בא עליה לאחר מאמר בלבד חופה לא קנה. **יפר** - אחד מהן את נדרה. **לאחד ולא לשניים** - שומרת יבם א' יפר אבל שומרת לשני יבמין לא יפר לא זה ולא זה. **אין זיקה** - דתיהו ככנוסה. **ואפילהו בחוד** - היכא דליך אלא חד דודאי עליה רמייא אפ"ה אין זיקה. **لتורי אין זיקה** - שלא ידועין להי מינייהו רמייא ואפילהו שניהם כאחד אין הפרtan הפה דקלישא זיקתן. **אלא למרי אמאי** - נהי נמי דיש זיקה אפי למרי מיהו יפרו שניהם מבעי ליה. **אמר** - רמי בר אבא גרטין. **בשותפות** - הוא ואביה כארוסה. **לדחות בצרה** - באחותה שנפלת לפניו אחר מאמר זו. **דלא סגי לה בנט** - העושה מאמר ביבמה ובא להוציאה בעיא חיליצה וגטו ולא אמרינן ככנוסה היא וסגי לה בנט. **אמר לך רב אלעזר ולרב נחמן מי ניחא** - כלומר נהי נמי דקונה בשלמא אי נישואין עושה שפיר אלא לרבי נחמן דאמר לא עbid אלא אירוסין מי ניחא הא בשותפות ליכא למימר דיפר קתני יפרו מבעי ליה. **אלא הכא במאי עסקין שעמדת בדין** - לדידי [אפילהו] שלא

מאמר ולרב [امي] אחר מאמר ולא רצה לכнос ולא לפטור. ופסקו לה מזונות
משלו - כדתניה לקמן בהחולץ יבמות (דף מא) עמד בדיון וברח נזונית משל
יבם דמהשתא בעלה הוא ועל דעתו נודרת על מנת שירצה.

דף לא

מתני' הראשונה - לנפילה. גמ'. **נכרית יבומי נמי מייבמה** - ולא אמרין
משמת בעל האחיות ונפלת לייבם הוזקה לנשי נכricht לבדו דהא על בעל
אחיות לא רמייא ונעשית זו צرتה בזיקה וכשות תאסר הנכricht על הנשאר
מושום צرت אחות אשה. **ואפילו בחדacha** - כדפרישית דאע"ג דתרי אחין
ニינחו אין זו זוקפה אלא לנשי נכricht לבדו. **מתני' הראשונה** - לנישואין. גמ'.
הינו לך - וכ"ש הוא דהשתא ומה התם דנכricht עיקר נשואה היא דאחות
אשה נפלת עליה ונעשית צرتה במאמר אסורתה. **הכא** - דאחות אשה עיקר
נשואה היא לא כ"ש דאוסרת נכricht שהיא טפלה. **הא תנא ברישא** - משנה
אחרונה זו שנה תחליה וההיא דלעיל לא הויב בדעתיה למיטני מושום דחזיה
להתירה הויל ונכricht עיקר והדר חזיה לאיסורה מושום דמ"מ צرتה היא
ותנינה. **ואידי דקא חביבה ליה** - - דחידוש הוא. **אקדמה** - ותו לא הויה צריך
למייטני סיפה אלא הויל ונשנית לא זהה ממוקומה. **[מתני']**. **שעה אחת** -
בנפילה ראשונה כשנפלה מהיו הראשון. גמ'. **הרי היא כאשת אח כו'** -
ואע"ג דהדר איזזיא. **בנפילה ראשונה** - כל זמן נפילה ראשונה הייתה אשתו
קיימת שהיא אחותה. **אבל היכא דאיתחויה בנפילה ראשונה** - כגון שמתה
ашתו אחר מיתת אחיו ולא כניסה נשוי נכricht. **דאידחיא לה מהאי ביתא**
לגמריא - שנפלה ואין כאן אחר אלא זה בעל אחותה נדחתת ונפטרת לשוק
וain עליה צד זיקה עוד. **אבל היכא דלא אידחיא מהאי ביתא לממרי** - בשעת
נפילה שהיא שם נשוי נכricht זוקפה לייבם אימא מיגו דחזיא לנשי נכricht
עדין זיקנה עליה וכי מתה אחותה ועובדת בנפילה תתייבם לזה בנפילה.
קמ"ל - רב יהודה דלא. **מתני'.** **וכנטה המגרש ומת** - מותרת זו להתייבם
שהרי עד שלא כניסה גירש את הראשונה שהיא ערוה ולא הייתה צرتה
מעולם. **זהו שאמרו** - בפרק ראשון נתגרשו העיריות צרותיהם מותרונות. גמ'.
טעמא דגירש - בעל האחיות תחליה ואח"כ מת נשוי נכricht דאפילו בזיקה לא
נעשית צرتה מעולם הא מת נשוי נכricht והזוקפה נכricht לבורי אחות ואח"כ
גירש ונשאה לו הויל וקודם שגירש נעשית צرتה בזיקה אסורה על אחיו

כשימות המגירוש משום צרת אחות אשה בשלמא אי לא כניסה הוויא מותרת לזה מחמת זיקת אחיו הראשון אבל משכנסה ועכשו זוקקה לזה מכח בעל העрова אסורה וא"ג שלא הייתה צרצה אלא בזיקה. **בתרי אחיו** - כגון הכא דכי מות נשי נכנית קודם גירושין של זה הייתה זו זוקקה לשני בעלי האחים ומהניא בה זיקה זו לאוסרה על השני. **קשייא דרב נחמן** --DDIICK לעיל מסתס מתני' זאת אומרת אין זיקה אף' בחד אחא. אמר לך רבashi - היה דיווקא דלעיל לאו דוקא דה"ה א"ג שלא עבד מאמר בעל הנכנית באחות (אשה) אשט אחיו כשיםות נכנית אשטו מיחלץ חליצה ולא מתuibמת הוואיל וערווה על בעלה לבדו הוויא רמייא נעשה צרצה בזיקה.

דף לב

קנין גמור - ואף' חיליצה לא תיבעי נכנית אלא יצא משום צרת אחות אשה קמ"ל חולצת. **הה דאפי' מות** - נשוי נכנית ו Ach"c גירש אחד מבuali אחיות את אשטו וכנסה מותרת לשליishi כשיםות זה ולא אמרי' צרת אחות אשטו של זה בזיקה הויא מעיקרא קודם גירושין. **בנס** - הנכנית ו Ach"c גירש את אשטו ומית דאסורה נכנית משום צרת אחות אשה וא"ג דהשתא בשעת נפילה לאו צרות נינחו. **הניחא אי סבר לה** - רב נחמן בר' ירמיה דאמר בפ"ק כי רמנין הא מתני' דזו הוויא דממעט כניסה ולבסוף גירש אהיה דקתיי וכולו אם נתגרשו צרותיהם מותרות וא"ג דכנס ולבסוף גירש ואמר רב' ירמיה תבראכו. **אלא אי סבר לה כרבה** - דזו ואין צריך לומר זו קתני אלמא כניסה ולבסוף גירש שריא אף' לתנא דהכא וזה הוויא לאו למעוטי אתה. **זו הוויא למעוטי Mai** - אי למעוטי מית אחיו ו Ach"c גירש אשטו וכנס יבמתה השתה כניסה ו Ach"c גירש שריא גירש ו Ach"c כניסה מיבעית ואי למעוטי מית נשוי נכנית ולגירש בעל אחות אשה אשטו ומית דאסורה נכנית לייבומי משום דהווא צרה בזיקה זו שנפלה עכשו בעוד בעלה חי והרי לא נתגרשה ובשעת מיתה צרות הון ובהא מודי רבא הא לר"ג ליכא למימר הכי דהא אין זיקה סבירא ליה והלך על כרחך כרבי ירמיה סבירא ליה ולמעוטי כניסה ו Ach"c גירש דאמר נישוין מפיLIN והאי שעטה צרת ערווה הויא. **ולרבה** - דאמר מיתה מפלת כניסה ו Ach"c גירש שריא. **הניחא אי סבר [לה] כרבעashi** - דיש זיקה. **זו הוויא למעוטי מית بلا גירש** - ולא דיק למתניתין כרבashi דאמר הא מית ו Ach"c גירש אסורה דהא רבא מיתה מפלת סבירא ליה וכיוון דגירש שריא

אלא וכי דייק טעמא דגירש דבשעת מיתה לאו צרות הו זו היא דנכricht
מוותרת אבל מת שני זה אחר ראשון ולא גירש את אשתו ואפי' לא נכנס את
הנכricht אסורה דהואי צרת אחות אשא בזיקה וא"ת הוайл זזיקה חשיבא להיות עליה
זיקה הויל כאיילו באה אף מכח השני וא"ת הוайл זזיקה חשיבא להיות עליה
כח השני הויא אשת ב' מעתים דבלאו איסור דאחות נמי אסירה לא היא
דזיקת שני יבמין דאסירה ליתא מדאוריתא ולא גוזר רבנן אלא היכא דעבד
בה מאמר גזירה שמא יאמרו שני יבמות הבאות מבית אחד מתיבימות. **אלא**
אי סבר לה רב נחמן - דאין זיקה והא שריא זו היא למעוטי Mai הא כולחו
שריין בר מכנס ולא גירש וההיא פשיטה דהא בהדייא תנינא לה ולא אתה זו
היא למעוטה. **מתני. וכולן** - ט"ז עריות. **שהיו בהן** - לאחיו המת. **קידושי**
ספק או גירושי ספק - הוי צרצה ספק צרת ערוה דלמא איגרש ערוה
ולגביה קידושים דלמא לא מיקדשה. **הרי אלו הצרות חולצות** - ולא מפטון
בולה כלום דלמא לאו צרת ערוה היא. **ולא מתיבימות** - דלמא צרת ערוה
היא. **ספק קרוב לו** - **שהיו ח'** אמות מצומצמות ביןיהן בר"ה וד' אמות קונות
שם וזרקו ספק בד' אמות הקרוב לה ספק בד' אמות הקרוב לו. **כתב בכתב**
ידו - **דקיל** (ב"ב דף קעה) הוצאה עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים
בני חורין אלמא כתב ידו ללא עדים מילתא היא. **יש עליו עדים ואין בו זמן** -
כתב או יש בו זמן ואין בו אלא עד א' ואינו כתב ידו של בעל זהו ספק
גירושין דאמרינו במס' גיטין (דף פו) ג' גיטין פסולין ואם נשאת הولد כשר
ואלו הן כתב בכתב ידו כו' והן חולצת צרצה כיון דגיטא הואadam ניסת
הולד כשר ולא מתיבימת כיון דלאו גיטה מעלייה הוא דקרי להו פסול
לכתחלה הלכך אי שרית ליה אמרי אינשי צרת ערוה מתיבימת ובגמרה בעי
אמאי לא נקט נמי בגירושין ספק קרוב לו כו'. גמ'. **ואילו בגירושין ספק**
קרוב לה ספק קרוב לו לא קטני - דהתם אפי' חיליצה נמי לא בעיא צרצה
מ"ט. אמר רבה אשא זו בחזקת היתר לשוק עומדת - קודם לכן אם ימות
בעלה שהרי צרת ערוה היא. **ומספק אתה בא לאוסרה** - שמא נתגרשה
הערוה. **אל תאטרנה מספק** - אבל בהנץ ג' גיטין לאו מספק אסריינו לה דהא
גיטה הוא אלא שאין מן המובהך. **בקידושים נמי** - אמאי אסריינו לה לייבומי
לימא אשא זו קודם שקידש בעלה את בת אחוי בחזקת היתר ליבום עומדת
כשירות וספק אתה בא כו'. **לחומרא** - שנויות הוא. **ופרכינן הא חומרא**
דأتاي לידי קולא הוא - דازיל האי מקדש בספק וקמקדש לאחותה של זו

שקדש בספק קידושים ודאי. אי נמי אתי איניש אחוריינה ומקדש לה - להז
מקודשת בקידושי ספק. **קידושי ודאי** - בחוי בעלה. וכיון דקארס מר לצרתה
לייבומי - לאביה של זו משום צרת הבת. אמרי - איניש קידושי קמא ודאי הוא
קידושים גמורים. **ודברא לאו קידושים** - שאשת איש קידש ואינה צריכה
הימנו גט ולגביו קידושי אחותה נמי דאמאן דזיל הוא ומקדש לאחותה אותו
למימר לאחר מיתתו כי אסרינו לצרה לייבומי אמרי דקמיהטא קידושים
[דבררייתא] לאו קידושים שאין קידושין תופסין באחות אשא ויישנה אחיו
מאמו כנכרית בעלמא ופגע בעורה.

דף לא.א

כיוון דקמראת חיליצה לצרה מידע ידע - קידושי דבת אחיו לאו קידושים
והאי דלא מתייבמת צרצה חומרא בעלמא הוא. **לייטני** - ספק קרוב לו. **מידע ידע**
חווארה בעלמא הוא - כלומר אי חישת דלא לימרו אינשי מחלצת
ודאי גירושין גמורים נינהו دائ קדיש לה למגורשת איניש דעלמא והדר קדיש
לאחותה דקמיהטא קדיש דבררייתא לאו קידושים לא תיחוש להכי דמדלא
מתייבמת צרצה מידע ידע חיליצה חומרא בעלמא הוא. **מתייבמת** -
וקמייבם צרת ערוה דאוקמה אחזהה ופגע בכרט. **הכא נמי** - גבי קידושים
אםאי חולצת הא אתי לייבומי ודלא קידושי ערוה קידושי הו וקמייבם
לצרת ערוה. **אחזקה קיימת** - בחזקת היותר לייבם. **ועל בת אחיו** - והיא אשתו
צרתה חולצת לא מיפטרא בולא כלום משום צרת ערוה שמא היא מטה
ראשונה ואח"כ מת הוא ותנו וכולן אם מתו העיריות קודם לבעליהם צרותיהם
モותרות בפ"ק. **ולא מתייבמת** - שמא הוא מת ראשון והויא לה ה'ך צרת בתו.
ה'ג - חומרא דאתי לידי קולא הוא שם אתה אומר חולצת מתייבמת. **גزو**
בחו רבנן - דספק גירושין בערוה לא תחולץ הצרה שם אתה אומר חולצת
מתייבמת. **קיימת ערוה** - קמן וקמוכחת דהכל רואין שזו צרת ערוה הייתה
ואתה מצרכת חיליצה אתו למימר קמו ביה רבנן בגין וגייטה מעליא הוא
וain זו צרת ערוה ואתה לייבומי. **אבל מפולת** - א"נ מצרכת לה חיליצה מי אתי
למיימר קמו בהו רבנן במפולת אלו הדיניים המציגים אותה חיליצה נביאים
הם וידעו שהיא מטה ראשונה דליתי לייבם לצרה ומידע ידע דהאי דחלצת
משום ספיקא היה. **קרוב לו כו'** - מפרש במסכת גיטין. **למאי הלכתא** - כתני
מגורשת. **זהוי לה ספקא דאוריתא** - וכיון דתרי אמרי קרוב לה לא מצי

לאוקמי צרה אחזקה ולמייפטרה לעלמא בלא חלייצה. **ומתני' דהכא בכת אחת**
- עד אומר קרוב לו ועד אומר קרוב לה הילך בקידושין הוא דaicא
למיתנייה משום דבחזקת היתר ליבם קיימה ומשום עד אחד דאמר קרוב לה
לא מפקין לה מחזקה וחילצה אבל בגירושין ליכא למתנייה דבחזקת היתר
לשוק קיימת ועד א' דאמר קרוב לה בעי לאפוקי מחזקה וכיון דליך עדות
שלם אולין לקולא وكא מוקמינן אחזקה ולא בעיא חלייצה שאם אתה אומר
חולצת מתיבמת. **אף גירושין בכת אחת** - כלומר אי הוה תנינ להוא דע"כ הוה
מייטוקמא דומיא דקידושין משום הци לא תנינ לה. הци גרשין וקידושין
גופיוו מהאי דבכת אחת דלמא בשתי כייתי עדים אי בשתי כייתי עדים
תתייבט צרצה ואין בכם כלום קיימי עדים ואמרי קרוב לה ואת אמרת
תתייבט ואין בכם כלום ותו בשתי כייתי עדים נמי ספיקא דרבנן הוא
דאמרין אוקי תרי כו' - והци פירשו אי בשתי כייתי עדים לא הוה תנינ ולא
מתיבמת אלא תתייבט ואין בכם כלום דהא אוקמת אחזקה דמותרת לייבט
הואי ופרכין קיימי עדים כו' והאמרת שתי כייתי עדים ספיקא דאוריתא היא
ותו בשתי כייתי עדים נמי ספיקא דרבנן הוא ובגירושין גופיוו ע"ג דכת
את אמרת קרוב לה לא הוה לנו לאפוקי מחזקת היתר לשוק כיון דaicא כת
אחריתך דאמרה קרוב לו ואמאי קתני חולצת ואית דמפרש הци אי בשתי
כייתי עדים מי הוה אמרין לעיל בספק קידושין תתייבט ואין בכם קיימי
עדים ואמרי קרוב לה ומקודשת ונעשה הרשותה צרת ערוה ואת אמרת
תתייבט אלא ודאי בכת א' ומשום דליך אלא חד דאמר קרוב לה אמרין
אוקי צרה אחזקתה דשריא ליבם וכן שמעתי וקשה בעניי משום דמייתך
סיעטה למילתיה מדנפשיה דההוא תתייבט ואין בכם כלום דלעיל הוא
גופיה פירש הци.

דף לא ב

תנא בקידושין - ספק קרוב לו כו' וה"ה בגירושין. **ותנא בגירושין** - כתוב
בכתב ידו וכו' וה"ה לקידושין. ה"ג **כל שיש בקידושין יש בגירושין** ויש
בגירושין מה שאין בקידושין - וזה דגירושין לאו דוקא ומשום דתנא זה
בקידושין תנא נמי זה בגירושין. **כל שיש בקידושין** - כמו ספק קרוב לו וכו'
הוי נמי ספק בגירושין. **יש בגירושין** - שאין ספק לעניין קדושין כמו זמן
��פרש לזמן דבشرط קידושין כמו המקדש בשטר לא תקנו זמן. וזה

דגירותין לאו דזוקא - דמשמעותו זהו דהוי ספק בגירושין אבל ספק קרוב לא הוי ספק לגירושין ואיידי דעתא זהו בקידושין דזוקא זהו דקמ"ל זהו ספק קרוב הוא דשייך בקידושין אבל ספק זמן לא שייך בהו. הנicha למא"ז - בගיטין בפ' כל הגט (דף כו) מפני מה תקנו חכמים זמן בגיטין משום פירי לידע מאימתי תגבה מבعلا פירות שאכל מנכסי מלוג שלה דקסבר משעה שננתן עיניו בה לגרשה שוב אין לו לבעל פירות. **ארוסה לית לה פירי** - לפיכך לא תקנו בו בשטר קידושין שאין הבעל אוכל פירות עד שתכנס לחופה דכי - תקון רבנן פירי לבעל משום פרקונה ופרקונה לא קא מחייב בה אלא מכתובה ואילך דתנאי כתובה הוא דאם תשتابאי אפרקינך בכתבות פ' נערה (דף נא). **משום בת אחותו** - שמא יהא נשוי בת אחותו ותזנה תחתיו ויראה עדים ממשמשין ובאיין ויחוס עליה ויגרשנה ויאמר קודם זנות שאתם מעדים כבר נתגרשה. **ליתקין זמן** - נמי בשטר קידושין שמא תזנה ויאמר קודם קידושין הוה. והא עבדא - מכירת עבד. ו**תקון רבנן זמן** - בכל שטרי מכירה [של עבד כדי] לידע מאיזה זמן יאכל פירות שהוא נכס עבדו. **מחקה ליה** - זמן ותאמר קודם קידושין היה זנות זה. **לייניה גבי עדים** - Mai מהני אי דכרי אימת הוה קידושין אפי' איינו כתוב בשטר מצו לאסחודי אלא להכרי אמרת דמהני דזימני דלא דכרי וחזו מכתבא ואותו ומסחדי והאי לאו עדות הוא דרhomנא אמר ע"פ שנים עדים (דברים יט) ולא שיעידו על פי כתבם. **גביה גירושין נמי** - אםאי תקנו זמן משום בת אחותו גבי מאן נינחה. **להצלה דידה Kata'i** - וליכא למיחש דלמא מחקה ליה דכי אתו סהדי דזינטה אי לא מייתה שטרא דאגרשה מקמי הכי מוקמינן לה בחזקת אשת איש ומיהו אי לא תקון רבנן זמן הוה מציא לאחפוי עלה ומספיקא לא קטלין לה אבל השטא דתקון רבנן אי לא מייתה ליה מוקמינן לה אחזקה וקטלין לה. **הכא לחובה דידה Kata'i** - זמן דקידושין ואי תקון לה רבנן זמן וזינטה כבשה ליה לשטרא או מחקה ליה וקיימה אחזקה פנואה כדמייקרא. **מתני**. **זיקת שני יבמין** - דכל זמן שלא כניסה זה עדין זיקת ראשון עליה ונותספת עליה זיקת מאמרו הרי כשםת זה נותרו עליה זיקת שנייהם ואילו כניסה הוה פקעה זיקה דקמא וכי מיית לא הוה עליה אלא זיקת שני א"נ לא עבד בה מאמר לא הוה עליה אלא זיקת ראשון. **מייבם לאיזו שירצתה** - כדקתני טעמא בפרק שני בברייתא אם מאמרו של שני מאמר אשת שני הוה בועל ואם איינו מאמר אשת ראשון הוא בועל. **וחולץ לשניה** - דחדא לא מיפטרא בבייה דאיתך דלמא מאמר לא קני

והו להו ב' יבמות הבאות מב' בתים ויבומי תרוייהו נמי לא דלמא מאמר קני והוא להו ב' יבמות הבאות מבית אחד. גמ'. **אי זיקת שני יבמין דאוריתא כו'** - לרבען פריך. **אלא מדרבן** - דמדאוריתא מאמר לא קני והוא להו שתיבמות מב' בתים ותרוייהו מצי ליבומי ורבנן הוא דגוזו שמא יאמרו ב' יבמות הבאות מבית א' מתייבמות.

דף לב.א

ומקצתו חלוֹץ - ואתי למימר בב' יבמות הבאות מבית אחד חדא מתuibמת ואחרת חלצה. נתן גט **למאמרו** - אמתניתין קאי שם נתן זה העולה מאמר גט למאמר ולא לזיקתו ואח"כ מות הותרה אשתו הראשונה שהיא צرتה להתייבם שלישי דמאמר דעבד שקליה ולאו צרות נינהו והשתא לא אתי למימר בשתי יבמות מבית אחד חדא חלצה וחדא מייבמא דהכא לאו מבית אחד מיחzi. **אבל היא אסורה** - ולא משום דקם לייה بلا יבנה דפוסלה על אחיו הנשאר שהרי לא נתן גט לזיקה אלא משום דאתי לאיחלופי בבעל הגט היכא דעבד גט למאמר ולזיקתו דההיא ודאי מידחיא אבל גט למאמר לאichi אלא מאמר ונשארה זיקה ראשונה במקומה. **הותרה אפילו היא** - שלישי כשלמות שני. **מאי דעבד שקליה** - והוא כמוomo שלא עשה בה מאמר ואתי ומuibמת שלישי מחמת זיקת אחיו הראשון ודוקא שפירש למאמר ולא לזיקתו קאמר אבל סתמא קיימה بلا יבנה אוכלהו אחין והכי מוכחה מילתא דרבא בפרק רבן גמליאל (לקמן יבמות ד' נב) דלמאמרו ולא לזיקתו קאמר. **פשיטה השתא ומה התם דלא אידחיא מהאי ביתא** - לעיל יבמות (דף ל') גבי שלשה אחים שניים מהם נשואים שתי אחיות ואחד נשא נכricht ומת אחד מבuali אחיות וכנס נשוי נכricht את אשתו ומתה אשתו של שני ואח"כ מות נשוי נכricht הרוי זו אסורה עליו עולמית משום אשת אח הוαι נאשרה עליו שעה אחת בנפילה ראשונה משום אחות אשה וע"ג דבhhיא נפילה קמייתא לא אידחיא לה למגורי דהא קאי נשוי נכricht שזוקקה ליבום נפילה אני בה בשעת נפילה יבמה יבא עליה אפי' הכי חשבינו לה לגבי בעל אחותה כאשת אח שיש לה בנים לאיתסורי עליה אפילו לאחר מיתת אחותה. **הכא** - דבשעת נפילה אידחיא מהאי ביתא למגורי דין כאן אלא בעל אחותה ומשעה שנפלה לפניו אין זיקת יבום עליה מיבעה. **תנא הא** - מתני' דהכא תנא ברישא. **והז** - דשלשה אחים דלא אידחיא מהאי ביתא למגורי חזיא

מעיקרא להיתרা ושריא [משמעותה כי לא תניא]. **הדר חזיא לאיסורה** - דמ"מ לדידה לא קרינה ביה משעת נפילה יבמה יבא עליה. **דחביבה ליה** - משום דחידוש הוא. **ומשנה הראשונה** - שיתירה היא משננית זו הויל והיתה שנייה מתחלה. **לא זהה מקומה** - לעוקרה למגורי. **בא עליה** - בחמי אשתו. **משמעות אח** - דהא רחמנא פטרה מייבום וכמה עליה כמו שיש לו בניים. **אלא משום(SE) משמעות אח** - כדמות טעונה لكمן. **בנשא מת ואח"כ נשא חי** - דאיסור אשת אח קדים ותו לא ATI איסור אחיות אשה וחיל עלה דקשבר אין איסור חל על איסור. **נשא חי ואח"כ נשא מת** - איסור אחיות אשה קדים דקדום שנשאה אחיו המת הייתה עומדת עליו באיסור אחיות אשה. **mittala** תלוי - Dai הוה פקע איסור אשת אח הוה חיל איסור אחיות אשה Dai דלא חיל מעיקרא משום טעונה דאיסור אשת אח דהו קאי קמיה הלך הויל ואיסור אחיות אשה מוכן ועומד לחול עליה פטורה מן היבם לא פקע איסור אשת אח וחייב משום אשת אח. **שתי מיתות** - כגון חממותו והיא אשת איש דחמותו שריפה ואשת איש חנק. **nidzon bchomora** - בשרפפה. חממותו ונעשית **אשת איש** - שהיתה אלמנה כשנשא בתה. **nidzon baeshet avish** - וاع"ג דקילת הוא אלמא לא ATI איסור חממותו וחיל אשת איש Dai חילי תרוייה עליה הוה לנו למדיניה בחמורה.

דף לבב

אמר רבי אבהו מודה ר' יוסי באיסור מוסיף - שהוא חל על איסור כגון אשת אח דמוסיף הוא שבתחלתו כשנשא זה את אחיותה וזוו פנויה נאסרה עליו משום אחיות אשה ומורתת לכל אחיו נשאת לאחד מהן נאסרה על כלן משום אשת אח ועכשו ניתוסף איסור עליה לגבי שאר אחיו ומגוון דחיל של אשת אח עליה לגבי שאר אחיו שהיתה מורתת להם חל נמי השם הזה לגבי DIDIA וاع"ג דאסירא עליה וקיימה אבל אשת איש ונעשית חממותו מתחלה הייתה אסורה לכל העולם משום אשת איש נשא זה את בתה אין איסור זה ראוי להוסיף עליה עם אחרים Dunnimago דחיל עלייהו ליחול נמי עליה Dai חממותו ונעשית אשת איש ודאי איסור מוסיף הוא שמתחלת אסורה זהה ומגוון דחיל עלייהו חיל נמי לגבי Dai והאי דקאמר רבי יוסיnidzon בחמותו משום דבמיטות עסקין ואי אתה יכול להמיתו בב' מיתות הויל

ושתיהן עליו ידוע בחומרה אבל אם היה שוגג היה חייב ב' חטאות. **תינח נשא**
חי - דוחות אשה קדים ואות' נושא מטה אני אסור אשת אח חיל כדפרישית
מגו דאיתוסף איסורא דהאי שם לגבי אחיוכו. **אלא היכא דנשא מטה** -
דאיסור אשת אח קדים עליה דהאי ואות' נושא אחותה מאי תוספת איכא
עליה דקמייתא לגבי אחريני דנימה מגו. **וכי תימא מגו** - דבנהך נישואין
דבתרייתא מתסר האי גברא בכולחו אחותה משום אחות אשה דעד השთא
הוא שריין ליה איתסר נמי משום האי שמא גופיה עליה דקמייתא שהיא אשת
אחיו האי לאו איסור מוסף הוא דהא עליה דקמייתא לא איתוסף איסור לגבי
אחريנא אלא איסור כולל הוא דכайл לה לקמייתא בשם אחות אשה מגו
דחילל על אחותה. **איסור מוסף** - כשהאיסור מוסף על החטיכה לאוסרה על
מי שמורת עליו איסור כולל שהאיסור חל על חטיכות אחריות ואיתה גוררת
לו עמהם על ידי מגו. **ואית דgresi הכא ותו חמוטו ונעשית אשת איש איסור**
מוסיף הוא - ושבוש הוא בידם ואע"ג דודאי איסור מוסף הוא לאו פירכה
היא דודאי אית ליה לר' יוסי איסור מוסף כנון אשת איש חל על איסור
חמותו ותרוייתו איסורי עליה והוא דקאמר ונידון בחמותו משום דזו היא
החומרה די אמרת נידון באשת איש אם כן אין זה איסור חל על איסור אלא
איסור מבטל איסור. **אלא אמר רבא** - לעולם לית ליה לר' יוסי איסור חל על
איסור והא דקאמר לעיל חייב עליה משום אשת אח ומושום אחות אשה לאו
בשוגג לחייבו שתי חטאות אלא בمزיד וליעשות רשות גמור ולקברו בין
רשעים גמורים שהרשות נקבע אצל רשעים דתנן בסנהדרין (דף מו) שתני
קבורות היו מתוקניין לב"ד א' לנחרgin ולנחנקין וא' לנסקלין ולנשראfin והכא
נמי אע"ג דהאי לאו מחיבי ב"ד הוא הויאל ועובד תרתי קברין ליה גבי
נסקלין ונשראfin. **חייב ב'** - ב' איסורי קחשייב דהא משום זרות אין כאן חטא
זה על זדונו מיתה בידי שמים הוא ואין חייב חטא את אלא על שגנת כרת.
רביינו הקדוש. כשהותרה במקדש הותרה - סתם הלכך אין כאן אלא
משום זרות. **שימוש בטומאה** - בקרובן צבור קאמר שזודה הטומאה וכן זר
ששימוש בשבת ויש כאן משום טומאה ואזהرتיה מווייזרו מקדשי בני ישראל
ולא יחללו (ויקרא כב). **אצל תמיימים הותרה** - דראויים לעבוד דילפין
מבמوعדוafi בטומאה (פסחים דף עז). זר שאכל מליקת - הכהנים. **חייב**
שתיים - משום זרות ומשום נבללה דקרבן הנאכל לכהנים זר האכלו עבר
משום זר לא יאכל כי קדש הם (שמות כט) ולאו היינו אזהרה דמעילה דכל

שיש בו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה. **לכהנים הותרת** - בחתאת העוף.

דף ג.א

באישור כולל - لكمיה מפרש מי אייסור כולל אילו. **ואלייבא דר' יוסי** - דאמר בשאר איסורי איסור חל על איסור ע"י מגו. **באישור כולל מחייב תרתי** - דקתני חייב משום אשת אח ומשום אחיות אשה אפילו נשא מות ואח"כ נשא חי דליך איסור מוסיף בהאי בתרא אלא איסור כולל מגו דמייטסר בכולו אחוותא כולל גם את זו עמהן. **לא מחייב אלא חדא** - וכי חייביה רבי יוסי תרתי בנשא חי ואח"כ נשא מות דאייסור מוסיף הוא והא דקתני ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אשת אח דוקימנא בנשא מות ואח"כ נשא חי רבי חייא תנוי לה בר קפרא לא תנוי לה. **מעיקרא** - קודם שבת זו. מגו **דמיטסר באלאכה** - משום שבת כולל את העבודה בכלל האיסור משום שבת והכא לא שיך מוסיף שלא ניתוסף איסור על החתיכה דהינו עבודה והיכי דמי מוסיף כגון אי הוה מצינו למימר וכי עבודה מעיקרא אסורה לזרים ומותרת לכהנים הוה ליה שבת מגו דאיתוסף עליה איסור לגבי כהנים משום שבת איתוסף נמי לגבי דידיה משום שבת והכי לייכא למימר דהא יאכל (ויקרא כא). **מגו דמיטסר באכילה** - משום טומאה חיל נמי שם טומאה על העבודה. **אלא מליקה** - כולל לא משכחת לה דהא בשעת מליקה חילתי תרוייהו דכל זמן שלא נמלקה היה עליה איסור מעילה ולא זהו איסור זרות האמור בקרבו שניתר לאכילת כהנים וכשנמלקה ונראית לכהנים פקע מינה איסור אזהרת מעילה וחיל עלייה איסור זרות ذר לא יאכל ואיסור מליקה באיסור בת אחת. **מחייב תרתי** - דהא דאמר לעיל חייב שתים כגון שבא עליו איסור דاشת אח ואחות אשה כאחד ומשכחת לה כגון דשויניהו שליח שני אחין לקדש שתי אחיות והן עשו שליח לקבלקידושיהן ופגע שליח בשלה. **לא מחייב אלא חדא** - וכי חייב באיסור מוסיף בנשא חי ואח"כ נשא מות כדמפרש לעיל. **כגון דאייתי שתי שערות** - היום בשבת זו דהשתא לייכא למימר כدلעיל מעיקרא שרי באלאכה ואסור בעבודה דהא לא חל שום איסור עליו עד היום דאיסור זרות ואיסור שבת יחד באו אבל הביא שתי שערות בחול קדים זרות עלייה. **בעל מום נמי כגון דאייתי שתי שערות ואיתמי ליה** - כלומר دائمי קודם - ב' שערות ובתוך טומאותו ומומו הביא

שתי שערות ובשעת הבאה חלו שניהם שהרי שנייה היו תלויות עליו: שחרת אצבעו והוא המום ונטמאה בחתיכתו בסכין: בשלמה לר' חייא מצי לאוקמי גמריה ודבר קפרא הכי: כי אתניתה [רבי] לדיזה כרבו יוסי ולבך קפרא כר"ש ובר קפרא הוא דעתה וסביר דר' אליבא דר' יוסי אתניתה: אלא לבך קפרא דאמר רבי אליבא דר' יוסי אתניתה קולא א"כ אליבא דמןן אתניתה לר' חייא חומרא וכי לבך קפרא שקורין משקר רבוי חייא דלא אתניתה רב[ילר"י] מהחייב שתים: ואליבא דר"ש וה"ק רבוי חייא ע"ג דפליג ר' שמעון ופטר הנ"מ בכלל אבל בבת אחת מודה הויאל ולא קדים חד לחבריה ובר קפרא אמר בבת אחת נמי פליג ר"ש: לאפוקי לר"ש מחזיקה דהוה מחזקינו ליה לרבי שמעון לקולא ואישתבע לו ר' חייא דבבת אחת מודי: בשלמה לבך קפרא מצי לתרוצי לגמריה וגמריה דרבוי חייא ולמיימר כי אתניתין רבוי פטור אליבא דר"ש וכי אתניתיא לר' חייא חיובה אליבא דר' יוסי ורבוי חייא הוא דעתה וסביר דרבוי אליבא דר"ש אתניתה: אלא לר' חייא דאמר אליבא דר"ש אתניתה רבוי חיוב אלא פטורא דאתניתה לבך קפרא אליבא דמןן וכי שקורין משקר בר קפרא דלא אתניתה ר' פטורא כלל: אמר לך רבוי חייא ודאי בר קפרא לא משקר אלא טעוי דרבוי ודאי פטורא אתניתה ולא בכו להו אלא בתורתך בזר ששימוש בשבת ובעל מום ששימוש בטומאה דמשתכח בין ע"י כולל ובין ע"י בת אחת כדאמר לעיל:

דף לג.ב

ואיסור כולל אתניתין כלומר היכי דאיתרמי על ידי כולל אתניתין רבוי פטורא ואליבא דר"ש והיכא דאיתרמו בבת אחת אתניתין חיובה אבל מליקה לא אתניתי לפטור כלל דלא משכחת לה בכלל אלא בבת אחת והtems ר' שמעון מודי: וחזיא בר קפרא לזר שאכל מליקה דדמיא فهو דהו נמי קדשים חדא דמיחייב עליה תרתי וערבה בהדייהו לפטורא וכי ערבה לא אסיק עדתניתה דהא לא משכחת בכלל: ועיין בה לאחר זמן כשנטקיימה בידו והיה שונה שלשתן ביחיד ואשכח דלא מיתוקמא אלא בבת אחת ושכח דהוא ערבה וסביר דר' אתניתה ואמר מדהא בבת אחת ופטורה הנך נמי אתניתה רבוי לפטוראafi היכא דאיתרמו בבת אחת אתניתין: למאן שיירא כלומר למאן מיניהם מודה בה דלא בעי לאיפלוגי: אילימה ר' יוסי מודה בה השטא באיסור כולל חד מיניהם קדמים א"ר יוסי אחרון חל בבת אחת מיבעיא: אלא לאו לר"ש

ומדמודה במליקה ש"מ דהא דפליג בהנץ היכא דאיתרמו בכלל הוא דפליג אבל באיסור בת אחת מחייב תרתי ותויבתא דבר קפרא תיוובתא: שחיטה בזור כשרה ואין כאן זרות: טلطול בעלמא הוא ואין כאן שבות: אי בהקטרה רבי יוסי היכי מחייב חטאת משום שבת דקס"ד חטאת מחייב ליה: האמר ר' יוסי בפ"ק הבערה לאו יצאה: בשחיטת פרו של כ"ג ביום הכהנים דשחיטה אב מלאכה היא ומשום זרות נמי אילא בדברי האומר ביום בפרק טרף בקהלפי (דף מב) שחיטת פרו בזור פסולה: אף' כהן הדיות נמי דהא מאן דפסיל יליף טעמא מהארון וחוקה דכתיב והקריב אהרן (ויקרא טז) וכ כתיב בסוף הפרשה לחק עולם וכל היכא דכתיב חוכה עיכובא הוא אלמא אהרן דוקא: וכי גרסי מיד חטאות קטני או לאו קטני איסורי הוא דקחшиб: מתני' ומפרישין אותן ג' חדשים שלא חוזר לבعلיהן שמא מעוברות הן ובניהם ממזרים ובעין בחנה בין זרע כשר לזרע פסול שלא ותלו העוברים בבעליהן: אם היו כהנות בגם' מפרש: גם': שיש עשרה חטאות לכל אחד ארבע וכן לנשים דעל שנייהם הוא אומר ונכרתו הנפשות העושות (ויקרא יח): ואונס בישראל מישרא שרי לבעה דילפינו (כתובות דף נא): מוהיא לא נתפשה הא נתפשה מותרת: מפרישין אותן שמא מעוברות הן ולאחר שלשה חדשים מותרות ע"ג שגדלות הן:

דף לד.א

ומאן האי תנא דמתני' דאית ליה איסור חל על איסור בין על ידי כולל בין באיסור מוסף בין על ידי בת אחת כgonן אלו שחיבין ארבע חטאות וכשקידש ראובן את רחל תילה נאסרה על שמעון משום אשת אח ואשת איש והיינו בת אחת וكمחייב ליה תנא דידן אתרוייהו חזר שמעון וקידש לאה מיגו דאסרי ליה הנץ קדושין בכולהו שאר אחוותא משום אחיות אשה אסרי ליה נמי באשת אחיו משום אחיות אשה וע"ג דאסורה עליה וקיימה והינו איסור כולל ועדין רחל זו מותרת לראובן בעלה פירסה נדה מיגו דאיתו סוף איסור עלה לגבי בעלה משום נדה איתו סוף בה נמי איסור לגבי שמעון הרוי איסור מוסף: ארבע חטאות משום טומאה דאוכל קדשים בטומאת הגוף בברת ומשום חלב ומשוך נותר ומשום יה"כ ואשם מעילות דאפיילו כהן לגבי אימורים זר הוא: אם הייתה שבת כו' אבל משום יה"כ לא הו מחייב אהוצאה דקסבר אין עירוב והוצאה ליה"כ והכי מפרש בכריתות אלמא אית ליה לרבי

מAIR כולהו דהא הכא משנוצרה בהמה זו והיא חולין נאסרה חלבה באכילה ומותר בהנהה הוקדשה מיגו דעתוסף איסור הנאה על החלב משום (קדשים) איתוטספ' ביה נמי איסור אכילה משום זרות ואע"ג אסור וקאי באכילה היה ליה נותר מיגו דעתוסף איסור למזבח משום נותר דעתוסף נמי לכלהן משום נותר הרי הנך תרי משום איסור מוסיף נתמא זה שעד עכשו היה מותר בחתיכות בשר קדש ועכשו נאסר בהן מיגו דמייטסר בשאר חתיכות משום טומאה נאסר נמי בזו משום טומאה והיינו איסור כולל ה"ל יה"כ מיגו דמייטסר בחולין משום יה"כ אסור נמי בקדשים משום יה"כ והיינו נמי איסור כולל ומדמחייב ליה רבוי מאיר משום הוצאה שבת אלמא אית ליה איסור בת אחת חילך דכשקידש היום חלו עליו איסור אכילת יה"כ ואיסור שבת: ור"מ אליבא דמאן כלומר נהי דסביר רבוי מאיר איהו כה"ג איסור חל על איסור מיהו היכא דקה מתכוון לדבר מצוה לישא אשה כמאן מרבותיו סבירא ליה לרבי מאיר בטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה אי אליבא דר' יהושע האמר פטור במס' שבת בפרק ר' אליעזר דמילה (דף קלז.) **דתניתא** הtmp בגם' מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בשבת ואחד למול בא' בשבת ושכח ומלאת של אחד בשבת בשבת דהיינו נמי טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה שעדיין לא הגיע זמנו פוטר ר' יהושע: דזמננו בהול שהיה טרוד למול את של שבת כדי שלא יעבור זמנו: אבל הכא גבי נשואין אין זמנו בהול דין זמן קבוע למצוה וה"ל למידק: תרומה בערב הפסק זמנו בהול שלא תשרה: ואיבעית אימא יכולה מתני' לאו ר' מאיר היא אלא אפילו לר"ש דמייקל הכא מודי וכגון דחלו כולהו בבת אחת: דשו אינהו שני האחין שליח אחד להוליך את הקדושים לשתי אחיות והן עשו שליח אחד לקבל קדושים: ופגע שליח בשlich וחלו יחד זה על זה וזה על זה איסור אשת איש ואיסור אשת אה וחותת אשה: אלא נדות היכי מצי משכחת לה בב"א עם קדושים אי קדושים קדמו לנדות זה הרי אשת איש וחותת אשה ואשת אה קדמו ותו לאأتي נדות וחיליל ואי נדות קדמיםתו לאathi איסור אחרינה וחיליל: אמר רב עמרם אמרבי רב משכחת לה ט"ז חטאות באיסור בת אחת בשופעות מתוך י"ג שנה לליידת הבעלים לאחר י"ג: לאיחובי אינו כלומר טעם זה כדי לחייב הזרכים שחלו מולן עליהם בב"א דבזה יומה אותו לכל עונשין: ומtower י"ב לאחר י"ב לאיחובי אינו שהאשה באה לכל עונשין בת י"ב שנה ויום אחד והזכיר לי"ג ויום אחד ומשכחת לה שנולדו הזרכים באחד בתשרי והנקבות

באחד בתשרי לשנה הבאה וביום אחד מישלים י"ב לנקבות שהן י"ג לזכרים ומסרו קדושים שיחולו ליום המחרת כשהן נעשים גדולים דיים אחד בשנת י"ג בעין לנקבות ויום אחד בשנת י"ד לזכרים והתחילו שופעות בסוף י"ב ללילה עד למחר ואע"ג שהנדות קדם לא היו הן אסורות לאלו לפי שאין בכלל מצות ולא אלו אסורים בהן לפי שאין בני מצות נמצאו הקדושים ואיסור עונש נזות חל עליהם כשחסה ר"ה של י"ג לנקבות שהיא שנת י"ד לזכרים שהקדושים והנדות קדמו לגודלתן ותלויין ועומדין לחול כשיגדלו ובעעה אחת חלו מולן ולהכי נקט שופעות דאי אפשר לצמצם פרישת נזה ותפיסת קדושים בשעה אחת אא"כ קדמו שעה אחת בקטנותן: תלתין ותרתין הוין דהא מתניתין כר' אליעזר אוקמינו לעיל ושמיעין ליה דבר חיב על כל ביאה וביאה לקמן (דף צב) ובמסכת בריתות (דף טו): על כל כח וכח של ביאה לקמן בפרק האשה (דף צב) והתס וכי תניא בא עלייה חוזר ובא עלייה חיב על כל אחת דברי רבוי אליעזר וכיון דשמעין ליה לרבי אליעזר דמחייב אשתי ביאות בהעלם אחת על כרחץ שמעט ליה נמי בביאה אחת כמה חיובין דכל כח וכח הנאה של ביאה בפני עצמה היא ולרבנן הוא דלא מחייב אלא אחת ממשום דقولו בהעלם אחת הון ובשתי ביאות נמי לא הוא מחייב אלא חזא אבל אי הוה ידיעה בין כח לה מה חייב אכל חד וחוד כדתנן בשבועות (דף יד): ובמסכת הוריות (דף ו) היה משמש עם הטהורה ואמרה לו נתמאתיו ופירש מיד חייב שיציאתו הנאה לו כביאתו ולר' אליעזר דבר ביאות מחלוקת אית ליה נמי כוחות מחקלין ומתני' רבוי אליעזר אוקימנא לעיל והיכי תניא רבוי חייא שיש עשרה ותו לא:

דף לד.ב

והא תמר איעברא בביאה ראשונה מיהודה כדאמר לקמן דער ואונן שלא כדרך שימושו: באצבע מייצה קודם ביאה ופתחה פתוח והוא ליה כב' ביאות: כל מועכות של בית רבוי המשירות בתוליהן באצבעותיהן תמר שמו: כל כ"ד חדש שתינוק יונק: דש מבפנים וזורה מבחוץ כדי שלא תתעבר ותגמול את בינה וימות: אלא כמעשה ער ואונן אלמא תמר פתח פתוח היה לה: אותה ואשה (כii) [אשר] ישבב איש אותה שכבת זרע ורחצו במים אותה מיועטת הוא: פרט לכלה שלא בעיא טבילה ממשום טומאות ביאה ראשונה כdmפרש טעמא לקמן: הון שם חכם: על תכשיטי כלה כחל ושרק שנונתת על פניה ואם

תובל יערום המים: לפי שאין אשה מתעברת מביאה ראשונה ולא שכבת זרע קרין בה דאין ראוי להזריע ומיהו מיועטת משכבת זרע לא נפקא הויל והאי מקום ראוי להזריע הוא בביאה שנייה ומשום נוגע בשכבת זרע נמי לא מיטמי דטומאת בית הסתרים לא מטמא אלא שגורת הכתוב היא בביאה וכן הוא במסכת נדה (דף מא): להערכה שלא הזריע אי למ"ד נשיקה אי למ"ד הכנסת עטרה: שלא כדרך והערכה מש"ז נפקא שלא כדרך אינו מקום זרע הערכה לאו שכבת זרע הוא דאין כאן זרע הלכך תרוייתו משכבת זרע מימעטי: לבת רב חסדא אשתו דרבא: אמר שמואל וכולן הנשים שנבעלו: צרכות בעליך הראשון ורמי בר חמא הוה: אמר שמואל וכולן הנשים שנבעלו: צרכות להמתין מהנשא שלשה חדשים אחר ביאתו חז' מגירות ומשוחררת קטנה ואע"ג דסתם עובד' כוכבים ושפחה זנות הון לא גزو רבן בקטנה להמתין אחר טבילת גיורת ומשוחררת כלום ומדקאמר שמואל חז' מגירות קטנה מכלל דقولן דקאמר אקטנות נמי קאי דקטנה בת ישראל צריכה להמתין ואע"ג דלאו בת בנים היא ואין כאן הבחנה בין זרעו של ראשון לזרעו של שני גзор בה רבן משום גדולה: ובמאי נפקא מבعلا קמא: אי במיאון האמר שמואל דלא בעיא אמתוני דליך למיגזר משום גדולה דאין גדולה יוצאת במיאון:

דף לה.א

וגزو רבן קטנה וכו' וגביה גיורת קטנה לא גזור משום דלא שכיחא: מכלל דהוai בתמיה וכי מעשה כזו אירע בימי חכמים והוא שניים שקידשו קטני ולא תני מעשה: אלא כהוראת שעה הייתה ולא הייתה דלא גזירין בה מ"ט חילוף לא שכיח: חז' מגירות ומשוחררת גדולה מדקנתני בהאי חז' גדולה מכל צרכות להמתין דקאמר בגודלות קמיiri: גיורת ומשוחררת גדולה דשכיחא בהו זנות לגזור שימתינו כדי להבחן בין זרע שנזרע שלא בקדושה לזרע שנזרע בקדושה: הוא אמר הרב יוסף יוסי דלא גזר דמפרש טעמא אשה מזינה מתחפכת כדי שלא תתעבר ומיהו בישראל גזר שמואל זנות אותו נשואין שמתעברת ולא סבר בר' יוסף דלא גזר בהו כדאמר لكمן באנosa ומפותה אבל בגין גיורת לא גazor זנות שבנכריות משום נשואין דנכריות דאפיקו גיורת נשואה כיון דעתה לאיגורי מתחפכת נמי כדי להבחן בין זרע קדושה לזרע שלא בקדושה כدلקמן. **מנטרא נפשה** - וממطاיה מוק בהזהה ומוזמן לה. **אלא**

יוצאה בשן ועין - דלא הות ידעת מעיקרא דעתידה להשתחרר לא מיטרחה ומזהר לא אתוiji מוק בהדה. **אנוסה וمفוגת** - ישראלית והרי אונס ממילא הוא ואין לה מוק. **מתהפכת** - אף יוצאה בשן ועין נמי ליכא השטא למפרק דכיוון דהיפוך קל הוא לה ואין בו טורח מתהפכת היא דכל אשה מזנה אינה רוצה להתעבר. **כהנות** - בנות כהנים. **ישראלית לא** - בתמיה הוайл ואשת כהן היא אפילו בת ישראל נמי אסורה לבעה כהן. **נשי כהנים** - אם בעלהן כהנים נפסלו להן דاشת כהן שנאנסה אסורה לבעה. **נשי ישראלים לא** - בתמיה וכי אם בעלהם של אלו ישראלים מי לא מיפסל נמי לכהונה שאם ימותו אלו לא ינשאו לכהנים. **ואהמר רב עמרם כו' ואנהרינהו לעיניין ממתניתין** - כלומר הביא לנו ראייה ממשנתנו ואotta משנה لكمן בהבא על יבמותו (דףנו). **אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמורתת לבעה** - מוהיא לא נתפשה (במדבר ה) הא נתפשה מותרתת אפ"ה פסולה לכהונה אם ימות בעלה. **אם היי כהנות** - בנות כהנים ואפילו נשואות לישראל דלא מהני הא זנות לאסרון לבעהן. **נפסלו מתרומה دبي נשיהו** - שאם ימות בעלה וזרע אין לה אינה שבת אל בית אביה כנעורייה דפסיל לה הא זנות כדתניתא لكمן באלמנה לכהן גדול יבמות (דף סח) כהנת לוויה וישראלית שבא עליה גר עמוני כו' ויליף טעמא מובת כהן כי תהיה לאיש זר כיוון שנבעלה לפסול לה פסלה וاع"ג דמותבינן ואיימה נבעלה לפסול חייבי כריתות ומשנינו כי תהיה כתיב הנך דאית בהו הויה אלמא זנות דחייבי כריתות לא פסיל מאכילת תרומה הא הדר מיתניתא התם קרא אחרינא כי תהיה אלמנה וגורשה למעטוי כותי ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה ומההוא קרא נמי נפקא לו חייבי כריתות דהא אין לו אלמנות וגירושין בה ומעיקרא פרכין הכי ואיימה חייבי כריתות ולא חייבי לאוין. **הדרן עלך ארבעה אחין.**

דף לה.ב

מתני': החולץ, הוא מותר בקרובותיה - דלאו חלייצה היא דהא לא בעיא. **קרובותיה וקרוביו** - מפרש لكمן במתני' הנך דנאסרות על האיש מלחמת אשתו וקרוביו שנאסרים על האשטה מלחמת בעלה. **אם אין הولد של קיימא** - שהיא נפל. **וחייבין בקרבן** - שבעל אשת אח שלא במקום מצוה. **הולד כשר** - ממה נפשך. **גמ' אינה צריכה חלייצה מן האחין** - דהך חלייצה מעלייתה היא. **שםה חלייצה** - היכא דהafilah דאיגלאי מילתא דבת חלייצה הוαι. **מדרבנן**

ולחומרא - דלמא אתי למישרי חלוצה לכהונה דלא ידע דהוא מעוברת. הינו דקתי פסולה ולחומרא - ולא קתני בהדי אין צריכה חלוצה מן האחין. אלא לדיזץ - דאמרת חלוצה מעלייתא היא לשמעין הא דאייה צריכה חלוצה ואני ידען דאסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. **ואידי דתנא רישא לא פסלה** - ולא תנא חלוצה דהתם לא מצי למימר וצריכה חלוצה תנא נמי סיפה פסלה ולא איירי בחלוצה. **אין הولد של קיימת יקיים** - הכונס יבמתו ונמצאת מעוברת. **הינו דקתי יקיים** - דלא מצריך ביאה לאחר שהפילה ואם בא לגרשה בגין مجرשה דאייפטרה לה בביאה קמייתא וביאת מעוברת שמה ביאה דקס"ד יקיים דקתי מתני לאו חובה היא אלא התירה משום דתנא רישא אם הولد של קיימת יוציא. **דלא סגי בלאה** - דלא מיפטרה بلا ביאה לאחר שהפילהadam לא יחוור ויבעל לא מצי למפרט בגין אין adam יכול להוציא את יבמתו בגין א"כ כניסה תחלה וביאת מעוברת לאו שמה ביאה ובחלוצה נמי לא אפשר למפרט הויל ומ"מ בא עליה. **ריצה יוציא** - בגין ריצה יקיים מיבעי ליה. **אלא שמא לא יהא ולד של קיימת** - ונמצאת זוקה ליבם וביאת מעוברת לא שמה ביאה.

דף ל.א

דכל העולה לייבום מו' - דביאתה פוטרתה. **עולה לחלוצה** - דכתיב (דברים כה) אם לא יחפוץ האיש לקחת יבמתו וחלצה וכו'. **שמא יהא הولد של קיימת וביאת מעוברת** - בולד של קיימת לדברי הכל לא שמה ביאה דעתמא דרבינו יוחנן משום שמא יבא אליו ויאמר נפל הוא והכא ליכא למימר וכי הولد אין פוטר עד שיצא לאoir העולם. **הא לא יהא ולד של קיימת** - דלמפרק בת יבום היא הוה מיפטרה צרצה ואין צריך לחזר ולבעל לאחר שהפילה. **אמר לך ר'ל וכי קתני** - כלומר לא קתני שמא יהא אלא שמא לא יהא והאי דקתי סיפה ולד אינו פוטר כו' דמשמע דבשל קיימת מירוי וכי קאמר וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעלייאILDUN ונהי דביאתה לא פטרה מיהו פטורה משום הولد אין פוטר עד שיצא לאoir העולם. **שהליך בעלה** - ואין לו בניים. **לא תנsha** - קס"ד אפילו ע"י חלוצה קאמэр דלא תנsha לשוק לעולם. **היא צרצה** - אותה צרצה שהלכה עמו אבל אי שמעה עליה שאינה מעוברת תתייבם ולא חיישין שמא נשא בעלה אחרת במדינת הים ולהכי תנן היא צרצה והכי מפרש בפ' האשה. **אלא לא תחולץ** - ותנsha

לשוק. אמאי - אי חילצת מעוברת שמה חיליצה תחולץ ממנה נפשך אבלCRTה מעוברת ובין אינה מעוברת הרי חיליצה פוטרתה. **בשלמא תחולץ בתוך ג' ותנסה בתוך ג'** - שמת לא. **אפשר דהינו ספק** - אבל ט' לראשו או בן ז' לאחרון דאפילו נשأت ב' ימים בתוך ג' חדשים וילדה בסוף ט' לבעל הראשון אכתי איך לא יכול לומר שהוא בן ז' לאחרון הוא ואע"פ שאין אלא ז' חדשים וב' ימים דקייל (ר"ה זף יא) يولדת לו' يولדת למקוטעין ואע"ג דהיא לאו ודאי מעוברת דהא מזכתני שמא מעוברת CRTה מכל דין אחר זמן מרובה שהלך בעלה למדינת הים קמיiri לא פלוג רבנן בנשים אלא כולם צרכות להמתין. **אלא תחולץ בתוך ג' ותנסה לאחר כו'** - וקשה לי היכי מציא לאותובי ה כי נהי נמי חילצת מעוברת שמה חיליצה הINI מילוי בנפל אבל הכא הא איך למשח שמא CRTה מעוברת בולד בן קיימת ואין ביאה וחיליצה פוטרת בה לדברי הכל אלא ولד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ונראה בעיני דה"ג **בשלמא תחולץ בתוך ט' ותנסה בתוך ט' לא דהינו ספק** שמא יהא ולד CRTה בן קיימת ואין ביאה וחיליצה פוטרת אלא ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ול"ג אי בן ט' לראשו ופירשו היה בספרים משובשים אלא תחולץ בתוך ט' ותנסה לאחר ט' ממה נפשך אי מיעברת CRTה והפילה או לא מעוברת הווי הרי חילצה זו ואי ולד של קיימת הוה הרי יצא לאויר העולם אלא לאו משום שמא מעוברת CRTה הייתה בשעת חיליצה ואין הولد של קיימת וההיא חיליצה לא פטרה בר"ל הויאל ואחת מהן מעוברת לא שייכא חיליצה ההיא שעטאת אמרין עיין עלייו. **ולטעמיך** - אי טעמא שלא תחולץ משום ספק מעוברת CRTה בשעת חיליצה היא תחולץ לאחר ט' דהשתא ודאי לאו מעוברת היא ותנסה ומ"ט כתני עד שתדע ואפי' לסתו כמה שנים. **אלא בר מינה דההיא** - כלומר מההיא לא תזדקק סייעתא לר"ל דהא כתני לא תחולץ בתוך ט' ותנסה לאחר ט' התם טעמא לאו משום ספק יבמה לשוק הוא אלא כדABI בר אבini כו'. **שמא יהא ולד - CRTה. בן קיימת** - ונמצא חילצתה שלא לצורך וכשרה לכהונהומי שראה בחיליצה מחזיקה כפסולה לכהונה ואתה צריך להזכיר דעו שזו לא פסלה חילצתה. **[א"ל] ABI מידי לא תחולץ ולא תהייבם כתני** - דתזדקק מינה סייעתא לר"ל. **לא תנסה כתני** - שלא תנסה לשוק ללא חיליצה לשם ולומר CRTי לצד לבעלי אע"פ שרוב נשים يولדות אבל אי חילצה אף' בתוך ט' ה"נ דמשטריא לאחר ט' דביאת מעוברת וחילצתה שמה ביאה וחיליצה. **על פיו** - אחרי דברי פיו ולא בסתם

ירושה בשתייה. ריבת לאחד ומיעט לאחד או שהשוה לו את הבכור דבריו קיימים - דלכולו נתן בחיו ואין כאן ירושה ליטול בכורה ולא הפטוטים ליטול בשווה אלא מה שריבת ריבת ומה שמייעט מיעט. ואם אמר משום ירושה - פלוני יירש שדה פלונית ופלוני שדה פלונית. לא אמר כלום - שהנתנה על מה שכתוב בתורה ותנאו בטל הויאל ולא חילק לפטוטים בשווה ולבכור פי שניים. **בתחלה** - תנתן שדה פלונית לפלוני וירשנה. **באמצע** - ירשה ותנתן לו וירשה. **בסוף** - ירשה ותנתן לו.

דףlob. לעולם לא קנה כו' - לא אמרתניין פlige אלא התם ביש נוחליין פlige אמרαι בדיקא דמתני' דכי אתה רבין אמר ירש פלוני שדה פלוני ותנתן שדה פלוני לפלוני רבוי יוחנן אמר קנה אפילו האי דירושה דמדאדרך לשון מתנה בהאי שטר צואה לחז מיניו כולהו נמי מתנה נינהו ור'ל אמר לעולם לא קנה ההוא דירושה דאמירין להאי הוה מתנה ולהאי ירושה עד שיאמר כו' דתיקו לשון מתנה אתרוייהו. **לאחר מותו** - שכתב מהיום ולאחר מיתה אין לאב בהן אלא אכילת פירות בחיו. **מכר האב מכורין** - לאכול הלוקח פירות כלימי חי האב שזכה בזכות שהיה לו זהה בהן. **ומת הבן בחיי האב רבוי יוחנן אמר לא קנה לוקח** - אפילו לכשימות האב דקנין פירות שהיה לו לאב בנכסים הללו כקנין הגוף דמי ואין מכירת הבן מכירה וממתניין דקטני אין לлокח בהן כלום עד שימוש האב הא כשיםות האב יש לו התם זמית האב בחיי הבן ונתקיימה המתנה ומה מכיר ראשון לשני כל זכות שתבא לידי אбел מת הבן לא בא זכות לידי. **תנא משום ר'א כו'** - ר' אליעזר פlige אסיפה דמתני' וקאי אין הילד של קיימת יקיים וכאמר איהו ע"פ שאין הילד של קיימת קנסין ליה דיזוציא בgett משום דנכנס לספק איסור אשת אח וauseג דהשתא איגלאי מילתא דיבום מעלה הוא ומייהו בgett ללא חיליצה סגי. **דבר אחד** - דר"מ נמי קניס את הנושא מעוברת חברו ומינקת חברו לגרשה אשה שמת בעלה והיא מעוברת או מניקה אסורה להנשא עד עשרים וארבעה חדש שכן תינוק יונק. **ולכשיגיע זמנו לבנוס** - לסוף כ"ד חדש יכנוס. **באייטור אשת אח** - כלומר שהיקל להכנס לספק אשת אח שיש לו בניים דצלמא הוא ולד של קיימת הליך קנסין ליה. **אלא [משום] דרבנן** - דמעוברת חברו מדרבנן היא וכא מזולגי בה ומשום הכי קנסוהו שלא ליתי אחרינו למייעבד הци. **אבל**

הכא - יבמה מעוברת דאוריתא היא ובידלי מינה ולא בעי למיקנסיה להאי אותו אחרini. ולדברי חכמים - דברי לכשgingע זמנו לכנות יכונס מיהו עד שיגיע הזמן יוציא בgetto ולא סגי ליה בהפרשה בעלמא. **דקטני יוציא** - וחכמים אומרים יוציא. **התם תנן וכו'** - משום דקביי למבוי הכא Mai. **כל שהה שלשים יום** - משנולד חי שלשים יום. **באדם אין נפל** - להכי נקט באדם דתני סייפה וביבה ח' ימים. **אינו נפל** - וпотר את אמו מן החלטה. **ספקא הוא** - וחולצת ולא מתיבמת ודוקא אי מספקא לנ' אי כלו לו חדשו אי לא אבל אי קים לנ' דכלו לו חדשו תנן במסכת נדה (דף מג) תינוק בן יומו פוטר מן הייבום. **מת בתוך שלשים** - בן היבמה ונתקדשה לשוק בחזקת שפטורה משום בנה. **אם אשת ישראל היא** - אם זה שקדשה ישראל הוא שאם תחולץ מן היבם לאחר קדושין לא תיאסר על בעלה חולצת. **אם זה שקדשה כהן הוא** - שאם תחולץ תיאסר עליו אינה חולצת וסמכינו אולד.

דף ז.א

באורთא אמר רבא וכי - כדי אמרת. **לצפרא הדר ביה** - ושמעתינו מפיו שאינה חולצת. **הכא מי** - לר' יהושע בריה דרב אידי קבעי לה. **מי עביד רבנן** תקنتא לכהן - דاع"ג דליישראלי בעינן יוציא בgetto עד שיגיע זmeno התם הוא דילכשgingע זmeno מציא לאחדורה אבל הכא Dai מגרש לה לא מציא מהדר לה תשgi בהפרשה בעלמא. **עבדין כרבנן** - וסמכינו אולד. **קדשה בתוך** - שלשה שום אלמנה או גירושה. **עירוקיה מסתיה** - לא בעי למיכפיה דלכטוב גט דגלי דעתיה דלא בעי לכנות עד זmeno. **ורוב נשים לט' יlidzn** - ולילית חטא תודאי בר קמא הוא ואשת אח בת בניים בעל. **וזו הוail ולא הוכר עובה** לשלייש ימיה - Dai הוכר לא הוה מספקא לנ'. **לשלייש ימיה** - דכתיב ויהי כמשלש חדשים (בראשית לח). **איתרע לה רובה** - דלא תשדייה בתר רוב נשים אלא ספק בתר מיעוט ספק בתר רוב. **ראשון** - דספק הוה ראוי להיות כהן גדול ממה נפשך. **והשני** - אם קיימה עד שילדה לו בן ודאי ממזר מספק שמא ראשון בן המת הוה וקיי עלייה בכרת ואישתכח האי שני ולד חייבי כריתות וממזור. **מאי קאמר** - ר"א בן יעקב היכי מציא לאפוקי מספק ממזר. אמר אביי כי' **ספק ממזר הו** - ואסור בממזורת ובכשרה. **ר"א אומר אין ממזר** מספק - אלא כודאי ממזר הוי ומותר במזירות דקsubplot ספיקון בודאן מותר. **ושני ממזר ודאי הוי מספק** - כלומר מתוך ספק זה נעשה כודאי ממזר ומותר

במזרת. **וקמיפלגי** - אבי ורבה דמר מוקי רבי אליעזר בן יעקב להיתירה
ומר מוקי ליה לאיסורה פלייגי בדרבי אליעזר. **ודאן בספיקון אסור** - שמא
הספק כשר הוא ונמצא בא מזר בקהל וכן ספק ממזר בספק ממזרת דשמא
זה פסול זהה כשר. **שתוקי** - שקורא אבי ואמו משתקתו. **אסופי** - שנאסר מן
השוק ובכולחו אייכא למיחש שמא מפסול נתעbara. **כותי** - אין מקפיד על
קידושי כסף ושטר דלית ליה גזירה שווה דקיחה קיינה וכי מקדש חד מנסבא
לאידך לפיך כולו ספק ממזרים הם שמא נתקדשה אמו לאחר. **כי אמריתה**
- רב יהודה מסיים למלתיה ואיזיל כי אמריתה להא שמעתה דרב אמר הלכה
בר"א קמיה דsharp; אמר לי וכו'. **וכולו מותרין לבא זה בזה** - אי אמרת
ספקון בודאן מותר וכ"ש ספיקון בספיקון היינו דמשחחת ליה כולו מותרין זה
בזה כהנים לוים וישראלים מותרין זה בזה לויי וישראלים חללי גורי וחורורי
עבדים משוחררים מותרין זה בזה גורי חורורי ממזרי ונתיini שtoki ואסופי
מותרין זה בזה דקהל גרים לא איكري קהיל לפיקד ממזרים מותרין בהן
וכסדר הזה שניים בקדושים (דף סט). **אות אמרת הלכה בר"א** - שאין ממזר
מותר בשtoki ולא שtoki בשtoki ולא שtoki באסופי (א"כ לא משחחת לה
קולחו מעורבים). **נתיני** - גבעוניים שנתגיררו ביום יהושע בערמה ויש בהן צד
עובדות דכתיב (יהושע ט) ויתנים יהושע חוטבי עצים וושאבי מים לעדה.

דף ל'ב

הלכתא אהלcta - דקיים לנו משנה ר"א ב"י קב ונקי במסכת גיטין (דף סז).
קבלת - נתעbara. **ונתמלא כל העולם כולו ממזרים** - מספק קרו להו ממזרים.
זו מה היא - לשון ספק. **יתר על כן** - דאפי' הכא דעת נישואין הוה והדבר
مفורסם גזר ר"א בן יעקב. **מן הויא ליום** - מי חפצה לינשא לימים
שאתעכב כאן. **דפקיעי** - כ"ע בשמייהו וקוראיו לבתו על שמו ואם יבא בנו
מקום אחר ישמע שהיא בת אבי ויפרוש. **שבעה נקיים** - שמא מלחמת
חימוד פרסה נדה בשעה שנתפיסה. **שלוחייהו הו משדרי** - שבעה יומי
קודם ביאתן. **ממון המוטל בספק** - שאין זה מוחזק בזה יותר מזהadam זה
בן המת אין ליבם בהן כלום ואמ בן היבם הוא אין לו בהן כלום הלכך אין
כאן מוציאה מחברו להטיל עליו הראה. **ספק ובני יבם** - הספק מוחזק בהן
bijuter דממה נפשך אית ליה זכיה בגוינויהו אבל בני יבם שמא אין להם חלק
בhem שזה בן ראשון הוא וכולה שלו ומשמעותה כי סבור רבנן למימר היינו

מתניתין בפ' נושאין על האנושה דקתני ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון הוא לא יורש אותו לא זה ולא זה דברי ראשון מדחו ליה אצל בני אחרון ובני אחרון אצל בני ראשון והם יורשים אותו בין שנייהם. והכא אמרינו **איפכא** - דהוא מוחזק יותר דהතם להכי מדחו ליה דברי ליה אייתי ראהיה דאחונא את וشكול והכא נמי אמר להו האי אייתו ראהיה דאחוכון אני וشكולו. **מי דמי התם אינו וודאי** - שהן יודען מכח מי הן באין לירש. **אידי ואידי ספיקא נינהו** - שאפילו הספק אין טוען טעת וודאי ואני יודע מכח מי הוא בא לירש. **בנכסי יבם גופיה** - התם מיתוקמא מתניתין דהוא לא יורש אותן דברי ליה אייתי ראהיה וشكול אבל בההיא דלעיל שניהם ספק ונראה וחייב דההיא מנתא דקמודו ליה שكيف ואידך הוא ממון המוטל בספק וחולקין הוא נוטל החצי ובין כולם החצי. **לבתר דפלג יבם** - עם ספק בנכסי מנתנא כדאמרן לעיל דחולקין. **אי אחוכון أنا הבו לי מנתא גבייכו** - ואי משום דشكלי אני פלגא בנכסי מנתנא מהדרנה לכוי הוא פלגא ונחלהוק הכל בשווה בין נכסי הראשון לבין נכסי האחרון וכגון שהיו נכסי היבם מרובין ואביו מועטין. **קס דין** - אחר שנעשה דין בנכסי המת אין זה יכול לחזור ולערער עליהם ומה שהוא שואל בנכסי היבם אמר ליה אייתי ראהיה. **הזר דין** - ומהדרי ליה פלגא דנכסי מנתנא או פלג כולו נכסי בשווה. **ואבדה דרך שדהו** - שהיתה שדהו מוקפת משדות אחרים והוא לו דרך על אחת מן הרוחות ואבדה שכחו על איזה מן הרוחות הייתה. **ילך בקצרה** - יתנו ביניהם דרך קצרה ולקמן מפרש לה. **שפир קאמר אדםון** - דקסלקא דעתך שהקיפו אדם אחד מכל רוחותיו דברי אורחיה גבוה הוא. **ארבעה בני אדם** - דכל חד וחד מדחיה ליה. **דאותו מכח ארבעה** - שארבעה אנשים מכורים לאלו. **אי שתקתת שתקתת** - ולא עלה עלייך בדמיים יקרים.

דף ח.א

דרך חד איתת לי גבץ - וטענת ברוי הוא DIDU מי כתבע מניה. **מי איבא למימר hei** - הא לא ידע מי קא כתבע מניה אי פלגא בנכסי מנתנא אי פלגא מנתא בנכסי יבם ומכח שתי טענות הוא בא עליהם בכל אחת ואחת אומרם לו הבא ראהיה. **סבא** - אבי המת והיבם. **הוי יבם וודאי** - יורש ויודע מכח מי הוא בא ומוחזק בנכסים ולא דמי לההיא דרך מרשיא דלעיל דהතם ע"ג דספק איתת ליה זכיה בנכסים ממה נפשך אפילו הци לא חשיב וודאי שלא ידע

מכח מי הוא בא לירש מכח מה הוא בא עליו. **פלגא דקה מודה להו שקלי** - משחה זוהבים נוטלין שלשה. **תילטה דקה מודה ליה** - שני זוהבים תילטה דכולהו נכסי. **שקליל** - זהה אמרו ליה אחונא את ואינהו הוו תרי וайחו שלישי. **פש דנקא** - דקמינצ'ו עליה האי אמר כולה דידי והני אמרי כולה דידן הוא נוטל חצי ובין שניהם חצי. **סבא וייבס בנכסי ספק** - סבא אמר האי בר מיתנא הוא וכיון דאין לו יורש אני קודם דתנן (ב"ב דף קטו) האב קודם לכל יורשי ירכו וייבס אמר בני הוא ואני יורשו דהאב קודם. **או סבא וספק בנכסי יבם** - שאין לייבס בן אחר סבא אמר את בר מיתנא ואני יורש את בני מקום שאין לו בן וספק אמר בנו אני ואני יורשו. **חולקין** - דדליםא כולו דהאי ודדליםא כולו דהאי ואין לומר האב ודאי מוחזקadam זה בנו אין כאן לאב כלום. **מתני'**. **שומרת יבם** - ממتنת ומצפה לייבס כמו עניה זו לשוא שמרה באך על פי בכתובות (דף סב). **שנפלו לה נכסים** - מאביה וסלקה דעתן שנפלו לה כשהיא שומרת יבם. **ובנכסים הנכנסים ויווצאים עמה** - היינו נכסים מלוג שהקרן שלה קיים וכשהיא נכנסת לנכסין עמה וכשהיא יוצאת יוצאים עמה. **ה"ג ב"ש אומרים יחולקו יורשי הבעל עם יורשי האב** - דספק נשואה היא זוכה היבס בחצי יורשתו מספק שהבעל יורש את אשתו וזו שספק נשואה היא אצל זכי בפלגא אבל בכתובתה מודים ב"ש דחזקת הבעל היא ולא פלאגיה בה יורשי האב וטעמא דcola מתניתין מפרש בגם'. גמ'. **מאי שנא רישא דלא פ ומ"ש סיפא דפליגי ב"ש** - Mai She Na Risha Kiymat Dla Pliggi B"Sh Alla Bach Dihla Mchukinu Lenkasi Dekamri Mocheret Vnotneta Leketachla Vmai She Na Siifa Dpliggi Shemtah La Mokmi Nkasi Mlog Bchokot Yorshiha. **ה"ג אמר עלא רישא דנפלה כשהיא ארוסה** - שנפלה לייבום מאירוסין ונפלו הנכסים לה כשהיא שומרת יבם. **סיפא דנפלה** - לפניו לייבום. **שהיא נשואה** - הלך רישא דلغבי ארוסה ממש קיל' לב"ש תמכור כדתנן לקמן כ"ש זו שאינה אלא זוקקה בעלמא וב"ה דאמרי באروسה ודאי לא תמכור לכתלה אבל אם מכרה ונתנה קיים הכא משום דספק ארוסה היא דאגידה ביה ולאו אשתו ממש היא מודה ב"ה דמוכרת ונתנתה לכתלה.

דף לח.ב

סיפא - דגבוי נשואה בעלמא אמרי' לקמן דברי הכל מכרה ונתנהafi' בדייעבד הבעל מוציא מיד הלכווחות הכא לגבי זיקת נשואה דספק היא ולא

כנשואה ממש קיימי נכסי בספק הליך לב"ש חלוקה עדיפה [ולב"ה חזקה עדיפה]. **זיקת אروسה** - זיקת יבמה שנפלה מן האירוסין ספק אروسה ולא ודי אروسה וاع"ג דLAGBI נכדים אין לו שום כח בהן ונמצא שזיקת אروسה אינה כלום קרי לה ספק אروسה דלא מוציא למימר קסביר עולא זיקת אروسה אינה כלום דהא בעיא חיליצה. **מודדים ב"ה כו'** - בתמייה אלא ש"מ בספק אروسה היא הליך תמכור לכתלה. **עשה ספק נשואה** - כדףרישית לעיל דכיוון דודאי נשואה הבעל מוציא מיד הלקחות הכא **DSAPEC** נשואה היא הו נכדים בספק ולב"ש חלוקה עדיפה דאין לה בהם חזקה יותר ממנו דידו כידה ולב"ה חזקה עדיפה דאין ידו כידה הואיל ולא נפלו לה כשהיא תחת הבעל. **אמר ליה רבה** - לעולא אי טעמא משום חלוקה עדיפה הוא אדמיפלי בגופה של קרקע ולאחר מיתה ליפלו בחיה ולפירות דלב"ש פליג יבם פירי בהזהה **DSAPEC** נשואה היא דailo ודאי נשואה הוי היה שקל לו בעל כרחה ולב"ה נכדים בחזקתה ולא שקל מיידי ומדנקט מתני' מיתה בסיפה ש"מ טעמייהו דב"ש ברישא דאלמו להזקה דילה משום דהיא קיימת. **אלא אמר רבה אידי ואידי דנפלה** - ליבום כשהיא נשואה כו'. **איהי ודי** - שהקרן שלה ממה נפשך הליך אלימה חזקה דילה. **סיפה** - הואיל ומתה הלו באים ותוונים מכח ירושה והיבם טוען מכח ירושה הליך שנייהם ספק לב"ש דאי זיקה ככנוסה אין כאן לירושי האב כלום שהבעל יורש שלה ואי לאו ככנוסה אין כאן ליבם כלום לפיכך ספק וספק הוא ויחלוקו ולב"ה הואיל ואלו קרובין ודאי הם והחזקקה נחלה זו כבר בחזקת משפחנתן אמרין אוקי אחזקתה אבל בחיה ולפירות אפי' ב"ש מודו דנכדים בחזקתייהו ולא שקל בעל מיידי. **עליו** - ועל יורשו ל"ג. **נפל הבית כו'** - לו אין נכדים ולמורים יש נכדים. **הבן מת ראשון** - ולא זכה בנכסי האב ואין לב"ח מה לגבות. **ירושי האב ודי** - מוחזקים שבאין מכח ירושה ודיית - שאפי' האב מת ראשון נכסי הבן מסתמא נופלים לפני יורשי דailo ב"ח מיחסר גוביינא עד שיחזיקוهو ב"ד בהם. **ובעל חוב ספק** - דלא הוחזק שטרו עליהם וקאיyi ספק ומוציא את החצי מיידי ודי. **מגבוי דמי** - כלומר גדול כח השטר וכמו שמוחזק בנכדים והרי הן קמו במקום הבן ומוחזקים בנכדים דמי הליך ספק וספק הוא ואין כאן חזקה לזה יותר מזה אם האב מת ראשון הוחזק ב"ח מיד ולא אמרין הוא מיחסר גוביינא ואמ בן מת ראשון הוחזקו יורשים. **מתו בעלייהן** - כל אשה שקנה לה בעלה ונסתירה ומת עד שלא שתהה נוטלת

כתובתה ואע"פ ששמה זינתה ואין לה כתובה - לא שותות דעתינו והביא האיש את אשתו וליכא. **מידי וdae** - מידי יורשי הבעל שהן מוחזקין וdae מוציאה זו כתובה מספק. **אלא** - לאו ש"מ קסבירי ב"ש שטר העומד לגבות גבוי דמי וכיון שמת עמדו הנכסים מיד בחזקת האשה וירשים קאטו לאפוקי מינה משום ספק זנא ולא אתי ספק ומוציאה מידי וdae Dai לא גבוי דמי וטעמא משום Dai אתי ספק ומוציאה מידי וdae הוא הוה להו למימר יחולקו ונשוו ספק כודאי אבל לעליyi מינה ליכא למ"ז גבי נפל הבית קאמער יחולקו Dai נמי אמרי' גבוי Dai לא מצינו לב"ח לשוויי וdae טפי מירשין שהרי לא החזק בו זה בנכסים והשטר זה יוצא עליו ולא על האב הלך ספק וספק הוא אם האב מת ראשון נמצוא ב"ח וdae דהאי שטר גבוי דמי וירשים אינם כלום ואם הבן מת ראשון נמצאו יורשין וdae וב"ח אין כלום. **ואביי** - שלא אסיק אדעתיה מעיקרא משום טעם דשטר העומד לגבות כי אותביה לרבה מנפל הבית דתנן במי שמת בבבא בתרא בסדר ישועות. **לוטביה מהא** - דמתני' היא בסדר נשים דהכא נמי ספק מוציאה מידי וdae. **ואביי** - להכי לא אותביה מכתובה דקסבר שאני כתובה משום חינה שייהו נושאין חן בעניי הנשים ויתרצו להנsha לפיך החזקה מספק. **ולותביה מכתובה דמתני'** - Dai אמרי ב"ש יחולקו דקס"ד השטא דב"ש נמי אכתובה Dai אמרי יחולקו وكאטו יורשין דידה מספק וגבו פלאגא מכתובה מיבט דהוי וdae והתם ליכא למימר משום חינה דהתם מטה וגבוי יורשין לא חיישין לחינה כדאמר בעלמנה ניזונת (כתובות צז) אא"כ היו יורשיה נקבות. **לא פלייגי** - דמודו ב"ש שהיא בחזקת יורשי הבעל שלא ניתנה כתובה לגבות מחיים וכל שהיא מטה בחיו של יבם לא גבו יורשים דילה כתובה דיבט במקום בעל קאי וاع"ג דשמיין ליה לאבוי בכתובות פרק האשה (דף פא) ניתנה כתובה לגבות מחיים לב"ש הני מיili להתרחיב יבם בקבורתה Dai אמר מינה קא יריית כתובה ולא מאחו אבל דליקלו יורשין דילה כתובה לא שמעין ליה. **דייקא נמי כו'** - וטעמא לא משום דשטר העומד לגבות הוא שלא ניתנה כתובה לגבות מחיים. **יורשי הבעל עם יורשי האב** - נכסי מלוג. **אביי** - מהדר ארישה דשמיין לתרוצי Mai Shna Risha דלא פלייגי ומאי Shna Sifia Dfliagi ותרציה לאו משום דברישא היא קיימת וסיפא משום דליתא דודאי סיפא נמי אי כשהיא שומרת יבם נפלו לה מודו ב"ש דיורשי האב ודאין ונכסים בחזקתו אלא רישא דנפלו לה כשהיא שומרת יבם לפיך מוכרת לכתלה וה"ה אם מטה יורשה יורשין

אותה דלא מהニア זיקה למיקני נכסי דהשתא. **טיפה** - דנפלו לה כשהיא תרת בעלה הראשון.

דף לט.א

וקסבר אבוי ידו כידה - מDAOKI פלוגתיהו בנפלו לה תחתיו ואפי' הכى לבית הלל נכסים בחזקתו קסביר אבוי נשואה ידו כידה ולא יותר הלך שםת ואין ליבם בה אלא זיקה ידו גריua מידה ונכסים בחזקתה ובית שמאי פלייגי ואמרי נשואה ידו עדיפה מידה וכשות יד היבם כידה ויחלוקו ובכתובות בהכותב (דף פג) נמי פלייגי אבוי ורבע דקאמר אבוי ידו כידה ורבע אמר ידו עדיפה מידה ואמריינו התם נפקא מינה לשומרת יבם. **ידזו עדיפה מידה** - ואפילו בית הלל מודו דשקלין יורשי הבעל בנכסים. **הכי גרשין אלא אידי** ואידי דנפלו לה כשהיא שומרת יבם רישא דלא עבד בה מאמר - קודם שנפלו לה הנכסים הלך זיקה לא מהニア ולא מידי בנכסים. **טיפה דעבד בה** מאמר - ובית שמאי לטעמייהו דאמרி מאמר קני בפרק ארבעה אחין (לעיל יבמות כת) בית שמאי אומרים אשתו עמו כו' וב"ה לטעמייהו דאמרי לא קני. **וקסבר רבא** - קני מאמר לב"ש קני כודאי אroseה וכספק נשואה - כלומר אע"ג דב"ש כודאי אroseה משוי לה לדחות בצר' אחותה משום אהות אשה כדיתני אשתו עמו מיהו לא כודאי נשואה משוי לה למיקני יבם כולה יורשה דילה אלא כספק נשואה ויחלוקו. **כוותיה דאבי** - דסיפה בדנפלו לה כשהיא תחת הבעל. **דקשיא מטה** - لكمן מפרש. **וויוצאיו מרשות הבעל בשמהה** - אלמא דנפלו לה תחת בעלה. **אדמיפלגי בגופה** - של קרקע ולאחר מיתה. **ליפלגו בחיה ולפירות** - הוайл וטума משום דידו כידה. ותו לא מידי - אין להшиб על כך כודאי דיקא כוותיה וקשיא ליה מטה. **שמגרשה בנט** - ולא בעי חיליצה. **ומחזירה** - אם רצה ולא מיטסרא עליה. **ויבמה** - אע"פ שלקהה קרי ליה ויבמה. **ואימה המכ נמי** - אcola מילתא קאי. ולקחה לו - ויבמה מציע למכתב למה לי דכתיב לאשה ש"מ הרוי היא כאשתו ויבמה אי לכדרבי בפ"ק (לעיל יבמות דף ח) לאסור צרות ועריות אי לכדרבן ויבמה בעל כרחה. **ашה הקנו לו** - ליבם. **מן השמים** - ולא שייעבד נכסיו לכתובתה ויכול למוכרו בכל עת שירצה. **ואי לית לה מראשו** - דלית ליה נכסים. **מתני**. **מצוחה בגוזל** - מוהיה הבכור (דברים כה). **לא רצח כו'** - מפרש בגם. **תלה בקטן** - קטן ממש. **ובגוזל** - יהיה גוזל האחים במדינת הים ויש לו אח כאן הגדל מן האחין

שלפנינו ותלה גדול האחין שלפנינו בו לומר המתיינו לו שהוא גדול ממנה שמא ייבם אותו והכי מוכח בגם' דאמר'י ת"ש ובגדול עד שיבא ממדינת הים אין שומעין לו ואי ס"ד חילצת גדול עדיפה אמא依 אין שומעין לו נינטרא דלמא אתי וחלייך אלמא אותו שבמדינת הים גדול ממק' כיוון דאתה גדול האחין שלפנינו שאע"פ שאחיך שבמדינת הים גדול ממק' כיוון דאתה גדול האחין שלפנינו עלייך מצוה דשהויי מצוה לא משהין והכי מפרש בגמרה. גמ'. **ביאת קטן** וחילצת גדול - גדול רוצה לחלוֹץ וקטן [ממנו] רוצה לייבם והאי קטן לאו קטן ממש הוא דקטן לאו בר חילצה וייבום הוא שמא ימצא סריס ואפי' מאן דלא חייש למיעוט וקטן מותר לייבם הכא ודאי סוגיא דשמעתין מוכחה דלאו קטן ממש הוא מדקפריך לKNOWN תלה בקטן עד שיגדייל ושני ליה שהויי מצוה לא משהין אלמא בקטן ממש כולהו מודו. **במקום גדול ביאת קטן לאו כלום הוא** - דהא מצוה אגדול רמייא. אלא לחלוֹץ וקטני מהלכין על כל האחין - אולי ייבמה. **ואמאי חזרין אצל גדול** - אי אמרת בשלמא דכל לא רוצה ורצו דמתניתין אייבום קאי להכי חזרין אצל גדול דכיוון דכולהו בעו למיחלץ ואייהו נמי בעי למיחלץ אייהו קדים אלא אי אמרת אפילו מיחלץ לא בעי **אמאי חזרין אצל גדול** פשיטה דלמכפיה למיחלץ ונכפין לדידחו ולא נטרח ב"ד כולי האי.

דף לט.ב

התם תנן - במסכת בכורות. אמר רב אין כופין - ואי ניחא לתרוייתו לייבומי אין כופין אותו לחלוֹץ דנימא לאו למצוה מכוני ופגע באיסור אשת אח אלא אי בעי מייבם ומיהו היכא דהוא צבי לייבומי ואיהי אמרה לא בעינה ליה ואמירה דברים ניכרים אי מצינו לאטועייה ולומר לו לחלוֹץ לה ע"מ שתtan לך מעתים זו מטעין ליה ואי לא כפין ליה וחלייך דאמר רב ששת (לעיל יבמות ד) מנין ליבמה שנפלה לפניו מוכה שחין שאין חוסמין אותה ולא תימא מוכה שחין דוקא אלא כל אמתלא שתtan לדבריה דאמר בהמדיר (כתובות עז) מעשה בצדין בבורסי שמת ולו אח בורסי ואמרו חכמים יכולה שתאמר לאחיך הייתי יכולה לקבל ולך אני יכולה לקבל ועוד פסקינו הלכתא באע"פ שם כתובות סד) כותבין אגרת מרد על ארוסה ואין כותבין אגרת מרد על שומרת ים ומכל הלין טעמי כפין ליה דחליך וشكלה כתובה וכל הני אין כופין דהכא היכא דתרוייתו ניחא להו. **איקרבת** - הקריבה. **אטלא** - צדד לה

רגל ימין. **דאיתחזי לנו** - דבעינן רוק הנראת לענייננו בפרק מצות חיליצה (לקמן יבמות דף קו). **ואקרינהו** - לא חפצתי ל��חתה. **בעדים** - צריך להביא שני עדים שהוא אחיו המת מאביו. **אכשור דרי** - בתמייה וכי נתקשו הדורות. **יבמה יבא עלייה מצוה** - גרסין ולא גרס הכא למצוה אלא לקמן בתירוץ דרב יצחק בר אבדימי. **שבתחלה** - עד שלא קדשה אחיו. **נאסраה** - כשקדשה אחיו. **וחזרה והותרה** - כשמת بلا בניים. **יכול תחזור להיתירה הראשון** - מפרש לקמן. **מאן תנא** - ומאי קאמר. **אבא שאל היה** - וזה קיבמה יבא עלייה למצוה משמע לשם מצות יבום דכתוב ויבמה. **רבע אמר אפי' תימא רבנן** - ולא תיתני למצוה אלא מצוה. **יבמה יבא עלייה מצוה** - מצוה עליו ליבמה יותר מן החלטה. **יכול תחזור להיתירה הראשון** - ותו לא די בעי לא כניסה לה ת"ל יבמה יבא עלייה מצוה. **בצד תיפוק** - בתמייה. **מצות תאכל** - קרא יתרה הוא דכתיב ברישא ذקרה והנותרת מן המנחה יאכלו.

דף מא

שבתחלה - קודם שהוקדשה מנהה זו הייתה עליו בכלל היתר. **ונאסраה** - כשהוקדשה וחזרה והותרה בהקטרת הקומץ. **יכול תחזור וכו'** - כדי פרש. **בשלמא לרבע אמר רבנן היה** - ומזכה קתני ולא קתני למצוה. **ה"ק מו'** ואכלו אותם - את הקדשים אשר כופר בהם כי היכי דתהי כפלה שלימה. **רצה הוא** - כהן שעבד עבודתה. **אלא לרבע יצחק** - דתני למצוה ואבא שאל היא. **הכא Mai Teri Goni Aica** - דקה ממעט תנא יכול תחזור להיתירה הראשון ת"ל דלא והוא ליכא למימר תחזור להיתירה הראשון רצה לשם מצווה אוכלה רצה שלא לשם מצווה אוכלה ת"ל דלא דהא כל כמה דבעי ליכלה דהטם הוא כי בעיל שלא לשם מצווה פגע בערויה אבל הכא Mai קעביד וע"כ בתרי גוני בעיא לאוקמי דומיא דרישא. **אכילה גסה מי מקראי אכילה** והאמר ר"ל וכו' - וכיון דלאו אכילה היא מואכלו אהרן ובניו דרישא נפקא. **פטור** - דלא עבר על אשר לא תעונה שאף זה עניין הוא שמצויק את עצמו. **אלא** - תרי גוני היכי תיבעי למימר רצה מצה אוכלה רצה חמץ אוכלה ת"ל מצות תאכל ולא חמץ. **לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותה** - להכי סמיך חלקם ללא תאפה חמץ לומר אפי' שירி מנהה שהם חלקם של כהנים לא תאפה חמץ ומהטם נפקא. **חולות** - ברותחים. **רצה חולות אוכלה** - ת"ל מצות ולא חולות. **אי מצה היא מצה היא** - והיכי מימעיט ממשמעות דעתות תאכל.

ואין לאו מזכה היא מצות אמר רחמנא - בשיריו מנהת חובה דכתיב בצו את אהרן ואכלהו מצות וה"ה לשאר מנהות ולמה לי מצות תאכל. מתני'. הרי הוא אחדכו' - ולא הפסיד חלקו בנכסי אחיו. זכה בנכסי האח - ואפילו גירשה למחר. גם': **פשיטה** - שלא איבד זכותו. מהו **דתימה** - כלומר לאו לאשמוועין שלא איבד זכותו תניא לה אלא לאשמוועין שלא שkil כולחו נכסיו. אי הכי - דלגרועי אתה הויה למיתני אין אלא כאחדכו'. ה"ג **אלא** **סלכא דעתך** אמינה **ליקנסיה הוайл ואפסדה מייבום** - שפסלה על האחין. **אף האי נמי** - לאחר מיתת האב אם מת האב לאחר יומו של זה מודה ר"י דנטול זה חלקו וחלק אחיו. על שם אחיו כתיב - ולא על שם אביו כתיב וכיון דבשעה שכם על שם אחיו לא שkilתו לא שkil [דא שkil השטה לא מנכסי אחיו שkil אלא מנכסי אביו דהא ירთינחו]. **היכא דaicא אב שלא** **שkil** - יבם נחלה לא תתקיים מצות יבום. **איסמיה** - לכמה מתני' - דמשנה שאינה צריכה היא. **אמר ליה לא** - תשミיה דעת הלכה הרביה יהודיה אتنיז' וממשנה צריכה הוא. **ומיקשה הוא דקשיא לך** - היכי שביק רבנן ועבדיך הרביה יהודיה ואפקת לה ושפירות עבדת דאפקת לה. **מתני' אסור בקרובותיה** - כאילו היא אשתו וכל קרובות הנאסרות מלחמת אש גמורה אסורת מדרבן בחולצתה.

דף מב

הוא אסור מו' - כל הנך עריות דאוריתא נינחו באשתו וגזריניו רבנן בחולצתו. **בזמן שהוא קיימת** - אחחותה קאי ולא אשר עריות. **באביו** - משום כלתו. **ובאבי אביו** - משום כלת בנו ע"ג דבאשתו גמורה אין אסורה לאביו אלא מדברי סופרים דהא כלת בנו משניות דרבנן היא ואפילו הכי גזרוה רבנן נמי בחולצתה. **בבנו** - משום אשת אב. **בבן בנו** - משום אשת אביו אשיה מן השניות. **באחיו** - משום אשת אח. **בבן אחיו** - משום אשת אחיו אביו. מותר איזם בקרובות צרת חולצתו - ולא אמריןן צרה בחולצתה ואסור בקרובותיה. **واسור בצרת קרובות חולצתו** - ראונן חלץ ללאה ורחל נשואה לנכרי ולה צרה ומת הנכרי אסורה הצרה לראונן וטעמא מפרש בגמרה. גם'. **גורו שנייות בחולצתה או לא** - כגון אם אם אמה ואם אם אביה דגביהם אשתו מיתסרו עליה משום שנייות כדתני רבבי חייא בפרק כיצד (לעיל יבמות דף כב) רביעי שבחמי ושבחמווטו שנייה הכא Mai. **בעrhoה דאוריתא** - כלומר באשתו

דאמה ואם אמה הוה ערוה דאוריתא גזו רבען שניות אבל בחולצת דאפיקו ערויות דידה דרבנן לא גزو שניות בהן. או **דלא לא שנא** - וממתני' לא דיק דקתני היא אסורה באבי אביו משום כלת בנו דהוי שנייה הא קמייתין לה لكمן עליה דהא מילתא ומדחיה ליה למימר לאו משום חולץ אלא בשביב המת שהיתה זו אשתו גמורה לפיכך אביו אסור בה משום כלת בנו. ה"א **האחים מותרים** - לא קאי אלא אם אמה דלא גזו שניות בזיקה אבל אמה ואם אמה דחוו להו ערויות דאוריתא לגבי אשה גמורה לא משטרו אחין גזו ערויות בזיקה ואפי' לאחר חיליצה נימא דאייה שליחותייה עבד משום הכי לא תנינה. **ת"ש מבן בנומאי לאו משום חולץ דהוי ליה אשת אביו אביו** - והיא מן השניות. **לא משום מיתנא** - שהיתה זו אשתו גמורה ואסורה על בן בנו של חולץ דהויה לה אשת אחיו אביו וקס"ד דהא נמי משניות היא. והא אמר **מכשרכו** - בפרק כיצד (לעיל יבמות דף כא). אמר מוקי לה - להאי בן בנו דמתני' אסבא אביהן של מת וחולץ דתנא ברישא דקתני היא אסורה באביו והדר תנינן ובבנו של אביו שהוא אחיה המת וחולץ וקמה עליה שלא יבמה משלחץ לה האחד ולבן של אביהם דהויה ליה אשת אחיו אביו. **וקתני אחין מן האם** - שהיה זה אחיו מן האם או בן אחיו מן האם ולאו משום חולץ דא"כ הוויה לה שניות בחולצת דהא ליתא אלא אשת אחיה האב מן האם והא בשניות תנינן לה אלא משום מיתנא דהוי שנייה משום ערוה דאוריתא דاشתו מעלייתא הוה וכגון שהוא היבט וחולץ אחין מן האב ומן האם ולשניהם אח מן האם שלא מן האב. **קתני רבינו חייא** - בחולצת. **ארבע מדברי תורה** - כלומר דגביה אשתו הוין דאוריתא. **אב** - של חולץ אסור בה מן התורה מפני המת דהויה ליה כלתו של אב. **ובנו** - של חולץ שהיה המת אחיה אביו וערוה היא לגביה. **ואחיו** - של חולץ דהויה נמי אחיה המת וקם ליה שלא יבנה. **ובן אחיו** - של חולץ שהיה המת אחיה אביו. **אבי אביו** - משום כלת בנו. **אבי אמו** - משום כלת בתו. **ובן בנו** - קס"ד משום חולץ דהויה ליה אשת אחיה אביו. **ובן בתו** - דהויה ליה אשת אבי אמו וכל הנך שניות נינהו. **הכי גרשין** - ת"ש ובאבי אמו מאי לאו משום חולץ דהויה ליה כלת בתו לא משום מיתנא דהויה ליה כלת בתו וכגון שהוא אחין אף מן האם. **אמר מוקי לה** - ודאי כדקאמרת משום חולץ וקסבר גזו שניות בחולצת אבל מאן דאסר באשת אחיה אביו האב מצי לאוקמי משום מיתנא ותיבעי לך אי גזו שניות בחולצת או לא. **באייסורה קיימת** - חולצת היא דקימא בלי יבנה ותו לא

אבל צרצה קיימת עליה באיסור אשת אח בכרת והולד מזר. **אי אמרת בשלמא צרה אבראי קיימת** - באיסורה קמא ולא אמרין חלווצה שליחותה דידה עבדא. **משמעות הфи שרי באחותה** - דלאו אחות חלווצה היא ולגבי דידה נמי כיוון דחולוצה לאו שליחות דידה עבדא לא משוויא ליה بلا יבנה אלא באיסורה קמא קיימת. **אלא אי אמרת צרה כחולוצה דמיा** - חולוצה שליחותה דידה עבדא ומשוויה לה بلا יבנה א"כ הויא לה צרה כחולוצה ואמאי שרי באחותה. **דר' יוחנן** - בפרק קמא (לעיל יבמות י'). **ולא על צרצה כרת** - החולץ ליבמותו וחזור ובא הוא או אחד מן האחים על צרצה. **ותטברא** - דהא ראה דרב יוסף דאייתי ממנתניתין ראה היא וכי חלווצה גופה דאוריתא (דרבן היא) דכי אמרין צרה כחולוצה יאסר באחות הצרה. **והאמר ר"ל** - **לקמן אמתניתין דלקמן.** **כאן שנה רבוי** - במשנה זו למדנו רבוי אחות גירושה מדברי תורה וכו' ולקמן מפרש לה וכיון דאחות חלווצה גופה דרבנן בחלווצה גוזר באחותה בצרה לא גוזר. **מאי שני** - רישא קרובת צרת חלווצה דשריא ומאי שני סיפה צרת קרובת חלווצתו ששתייהן נכריות היא וצרצה נשואות לנכרי וקתני אסור.

דף מא.א

הז דואלה בהזהה לבי דין - כשהלאה חלוצת מוליכה אחותה עמה לב"ד וכ"ע לא ידע הי מנינו יבמותו ואיICA דסביר דרכחן חלץ וכי נסיב צרת רחל דהינו צרת קרובת חלווצתו אמרי צרת חלווצתו נסיב דanineho סביר שרחל וצרצה נשוי אחיו הו שהרי חלץ לרחל. **האי דלא אולא בהזהה לבי דין** - כשהיבמה חלוצת אין צרצה הולכת עמה הלכך כי נסיב אחות צרה לא אמרין אחות חלווצתו נסיב. **מתני**. **ולא מתיבמת** - דהויא לה אחות חלווצתו ומיהו מחייב לא מפטרא דמדאורית' רמייא קמיה ואע"ג דאחותה קיימת דאחות חלווצה אינה אלא מדברי סופרים. **וכן המגרש** - בגמרא בעי Mai וכן. **פטורה** - אף מן החלטה דיוואה משום אחותה הואר ואשתו קיימת ואחות גירושה מדברי תורה דכתיב (ויקרא יח) עליה בחיה כל שבחייה. **שומרת יבם** שקדש - אחד מן האחים את אחותה לאחר שנפלה זו לפניהם והזוקקה לכלן. **המתן** - מלכнос דקא פגעת באחות זוקקה. **עד שיעשה מעשה** - שיכנסו האחים את היבמה או יחלצו ותעקר זיקתה ממך. **מתה היבמה יכנס את אשתו** - דאפיקלו כניסה ומתח מותר באחותה. **מת היבם** - ולא יותר לו אח

אלא זה. ואת אשת אחיו בחלוקת - אבל יבומי לא דוחות גירושתו היא. גם. **הלכה כרבי יהודה** - דיש זיקה ולא למסירה עליו. **מהו בימתו** - מי אמרינו כיון דמתה פקע איסור אחות אשה ושריא או דלמא ע"ג דפקע איסור אחות אשה קם עליה באיסור אשת אח הוайл ונאסרה עליו שעה אחות בשעה שהיתה זוקקה ליבם ואין אני קורא בה יבמה יבא עליה הרי היא כאשת אח שיש לה בנימ ואסורה עולמית עליו. **מ"ט דרב** - דשי הרי נאסרה עליו שעה אחות. **שחותרה** - בשעת נפילתה. **נאסра** - כשקידש זה אחותה. **ואח"כ מת אחיו** - הב' ונפלה אחותה ואסורתה לרשותה עליו משום אחות זוקקה וע"ג דעבך בה מאמר כדתנו בפ' ארבעה אחין ב"ה אומרים אווי לו על אחתו ואוי לו על אשת אחיו. **ואח"כ מטה אשתו של שני אחיו** - ונשארה בעלת מאמר זו. **ר' אלעזר היא** - בפרק ב"ש המגרש את האשה והחזרה מותרת ליבם רבי אלעזר אוסר הוайл ועמדו עליו שעה אחות באיסור גירושת אח. **דבשעת נפילה לא איתחוואי** - דמקמי נפילה איתסרא עליה. **מטה יבומו** - אמקdash אחות יבומו קאי. **חולצת** - כסמואל ורב אסי. **עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אלעזר** - בפרק בית שמאי אלא גבי מגרש אשה והחזרה משום דמנפילה ואילך לא איתסרא עליה ואיסור שבחיי אחיו לא מהני השטא דליך למימר אין אני קורא בה בשעת נפילה דלאו בשעת נפילה הואי אבל בברייתא דמקdash אחות יבומו דמנפילה ואילך איתסרא עליה והרי אין אני קורא בה בשעת זיקת יבום יבמה יבא עליה לא פליגי. **מתני**. **לא תחלוץ** - מפרש טעמא בגמרה. **בתולות ובועלות אروسות ונשואות** - בגמרה בעי Mai הפרש אייכא בין בתולות לאروسות בין נשואות לבועלות. **הנשואות יתארסו** - דעתמא משום להבחן בין זרע ראשון לזרע שני הוא שלא תלך ספק בן ט' לראשון ספק בן ז' לאחרון ובairosin Licca למימר הци. **והאروسות נשאו** - מיד דזה לא איעברא מן הראשון. **חוץ מרוסה שביהודה** - דתנו פרק קמא כתובות (דף יב) ביהודה היו מייחדים החתן והכלה קודם כניסה לחופה כדי שייה לבו גס בה כלומר רגיל ומצחיק עמה שלא היו בושין זה מזה בעילית מצוה הלך חיישין דלמא בעיל. **כל הנשים יתארסו** - רבי יוסי הנשואות קאי והци (קא"ל ר' יהודה) (מסורת הש"ס: [казאמר לר' יהודה]) כל הנשים נשואות יתארסו כדקאמרת ולא גזרין אירוסין אותו נשואין ומיהו בהא פליגנא עלך שלא חלקת בין אלמנה לגורשה וחתרת אלמנה ליארס בתוךימי אבלה ואני סבירה לי אלמנה מן הנשואין לא תארס כל שלשים

ימי אבלה.

דף מאב

מפני האיבול - אבילות והאי כל הנשים יתארסו לאו למעוטי ארוסה לינשא דהتم כר' יהודה סבירא ליה דגביה הבחנה רב' יוסי מקל טפי מרבי יהודה כדאמר בשלחי גמ' DARBUAH אחים (לעיל יבמות דף לה) אלא באבילות אני לפלוגי עלייה. גמ'. אלא לא תחולץ אמרי - ולאחר ג' אם אינה מעוברת תנשא או אם הפללה תנשא דהא חלצה. **לימא תיהוי תיובתה דר' יוחנן** - ומשום הכי לא תחולץ שמא תפיל ותנשא בחליצה זו וחילצת מעוברת לא שמה חליה. ולאו מי אותבינה - בראש פירקון יבמות (דף לה). **לימא מהא נמי תיהוי תיובתה** - ונפקא מינה Dai מיתרضا קמייטה תיקום הך. **גרושה Mai אייכא למימר** - אמרי לא תחולץ אם הייתה גירושה מאחר קודם שנשאה אחיו של זה דהא פסולה היא לכהונה וקיים Mai אייכא למימר אמרי לא תחולץ. **משום מזוני** - דעתך לה כל שלשה מנכסיו בעלה כדתניתא בברייתא בשמעתין ואי חלצה ליה מזוני ואיה לא מצי מינסבא עד לאחר שלשה ומפסיד לה. **ארוסה וגרושה** - גירושה שנתארסה ומת בעלה ונפלה ליבום מן האירוסין תחולץ בתוך שלשה דחכא לאו משום מזוני אייכא דארוסה ליה מזוני מבעל ולא משום כרוז לכהונה דהא פסולה היא משום גירושין קמאי. **אלא משום דרב' יוסי** - כל העולה ליבום כו' זזו הוואיל ואינה עולה ליבום בתוך ג' כדאמרן לעיל שמא>Ifגע באשת אח אינה עולה השערה לפני הזקנים לחיליצה ולרבי יוחנן לא תיקשי Dai חלצה ודאי חציה דהאי אינה עולה לחיליצה לאו חיליצה פסולה ממשמע שהרי כמו נשים שנינו חולצות ולא מתיבימות היכא דלא אפשר אלמא חיליצה היא ומיהו היכא לאפשר לאמתוני עד שתראה ליבום משהינן. **אילימה ספקקידושין** - כגון זרך לה אחיו קידושין ספק קרוב לו ספק קרוב לה. **אמאי לא מתיבמתת** - תתייבם ממ"נ אי היא יבמותו שפיר מייבם ואי לאו קידושין הם נכricht בעלמא נסיב. **שקידש את משתי אחיות ואין יודע איזה מהן קידש** - ומת שתיהן חולצות ולא מתיבימות דלא מצי ליבומי דלמא Ifגע באחות זוקפה והא הכא דaina עולה ליבום ועולה לחיליצה ולא אמרי תמתין עד שיבואו עדים ויבררו את יבמותו. **המי השתה** - התם עולה ליבום היא אי הוה ידעינו לה אבל הכא אם יבא אליהו ויאמר לא מיעברא מי משגיחין בה ותתייבם. **הרי קטנה דלאו בת איעורי היא כו'** -

הליך לא חלצה וכל הנהך דאמרו רבנן חולצות ולא מתיקות כגון אחوت חולצתו ו אחות זוקתו וספק צרת ערוה התם משום שלא אפשר הוא אדם כן לעולם תאסר הליך כיון דמדאוריתא בת יבום היא חלצה אבל הכא לא אפשר לשינוי משהינו יצא הדבר בהיתר. **שלשה חדשים הראשונים** - - שאינה יכולה להנאה מחמת בעלה. **נזנות משל בעלה** - שכן כתוב לה את תהא يتבא בבייתי ומזהן מנכסי כל יומי מגיר ארמלותיך. **מכאן ואילך אינה נזנות לא משל בעל ולא משל יבם** - ואני דומה לשאר אלמנה דהtram כל זמן שלא נשאת לאחר ואומרת מחמת פלוני בעלי שכבודו גדול עלי יש לה מזונות אבל הך אגדא ביבם לפיכך אין לה על נכסיו בעל מזונות ולא משל יבם עד שתכנס לחופה. **עמד בדיין** - שתבעתו בדיין או כנוס או פטור וברח. **נזנות משל יבם** - דקנסין ליה. **צריכה להמתין** - עד שייהיו לה ג' חדשים מיום מיתה.

דף מב.א

הוי - כלומר הוイ לומד מכאן שלשה חדשים שאמרוכו. **ומ"ש מגט דרב אמר משעת נתינה** - ואף על גב דמשעת כתיבה לא נתיעיד עמה אדם כן הוה ליה גט ישן ואפילו וכי משעת נתינה מניין ה"נ נמני משעת חציה. **לאיסור כרת** - ליבם התרת לאחר ג' חדשים מיד. **לאיסור לאו** - לשוק לא כ"ש דמותרת לאחר חציה מיד הויאל ועברו שלשה חדשים מיום מיתה. **ולזרעך אחריך** - שאין השכינה שורה אלא על הוודאים שזרעו מיוחס אחורי והכי נמי קיימא לנו בנדרים (דף כ) וברותי מכם המורדים והפושעים בי אלו בני ערבוביא. **גר וגירות** - גר שנתגיר ואשתו עמו צריכים להמתין ג' חדשים לפרש זה מזה והכא Mai להבחן איך הרי אין כאן ראשון ושני. **רבה אמר שמא ישא אחותנו מאבו** - אם נשאת תוך שלשה וילדה והוא בן ט' לראשון ונולד בביתו של שני וסביר שהוא בנו ויישא את בת בעלה הראשון שיש לו מאשה אחרת והיא אחותנו מן האב. **ומייבם אשת אחיו מאמו** - שם תלד לאחרון בן אחר ויישא אשה וימות בלא בנים וייבנה זה כסביר שהוא אחיו מאבו ונמצא מייבם אשת אחיו מאמו שלא מאבו וחייב כרת. **וויוציא את אמו לשוק** - אם לא תלד אמו לשני וימות וכסבירים שהוא בנו ותנsha אמו לשוק בלא חציה. **ויפטור את יבמתו לשוק** - אם יש לו אח מאבו הראשון ולא היו לו בנים ומת ואין שם אח אלא הוא והוא סבור שהוא בן האחון ונמצאת אשת בנו של ראשון הזוקקה לו נשאת לשוק בלא חציה וגביו גר וגירות לחדא מהני הוא

דאיכא למייחש כגון לשמא ייבם אשת אחיו מאמו שמא מעוברת הייתה וכשתלד סבורה היא שבן ז' הוא ובקדושה נזרע ותחזר ותלד בן אחريו וישא אשה וימות بلا בנים וייבם זה את אשתו דסביר שגס הוא נזרע בקדושה וכיון שהזה נזרע שלא בקדושה וסתם עובדת כוכבים זונה היא איכא למימר שמא אינו בנו של זה ונמצא נושא אשת אחיו מאמו. **בכלון אני קורא בהן** - כל נשים שאסרו חכמים להנשא או להתייבם קורא אני בהן תקנת ערוה כדי שלא יבואו לידי ערוה. **וכאן** - בהמתנה של ג' חדשים שאסרו חכמים לשאר נשים אין כאן תקנת ערוה אלא תקנת הولد להבחן בן מי הוא. **ואם איתא** - דחשו חכמים לשמא ישא אחותנו מן אביו הא נמי תקנת ערוה היא - דלא לפגע ولד - בערוה אבל כל שאר הנאסרות איכא תקנתה היא ובעל עצמו דלא לפגעו בערוה. **הא בר ז' לבträ הוא** - Dai מוקמא אייעברא כשמת אישתכח דבר תמניא הוא ובר תמניא לא חי. **אנ' לתמניא ילדהכו'** - תירוץ הוא. **אישתהי** - לאחר שנשאה וה"ה נמי דמצוי לתרוצי אי נמי לשבעה ילדה איכא למימר בר תשעה לכמה הוא מעיקרא חדש אחד אייעברא קודם מיתתו אלא הויאל ותרץ למילתיה בחדא ואוקי דاكتי איכא ספק סגי ליה בהכי. **אפילו למ"ז** - במסכת נדה בפרק בנות כותים. **ויהי לתקופות הימים** - הרי ששח חדשים וב' ימים. **ותמטין משהו** - שבוע או שבועים. **וכי מלו ג' חדשים** - ליום מיתה בעלה שדרך עבר להיות ניכר ליבדקה בדדיה כדרך נשים ואי מייעברא ודאי בר כמה הוא Dai בר בתרא הוא אכתי לא הוה מיניכר דלא מלולשה חדשים לנישואיה דחסר ליה ההוא משהו שהמתינה ואי לא מיניכר ולבתר הци מיניכר ודאי בר בתרא הוא. **בהילוכה** - מוליכין אותה בעפר תיכון אי מעוברת היא פסיועתיה ניכרות ומעמיקות יותר מאשר נשים שהולד מכובידה כך מצאתי בתשובהת הגאנונים. **מחפה עצמה** - שלא תראה מעוברת כדי שלא יבינו שבן הראשון הוא וירש בנכסי בעלה שני. **היכא דקים לוכו'** - הויאל וטעם המתנה משום ולד הוא שלא יהא ספק כשהאו יודעים ודאי שהוא מעוברת מראשו תנשא ומישני גורה שמא תעשהכו'. **דיידיה נמי** - לא ישמש עם אשתו מעוברת שמא תחזר ותתעורר וידחוך אחיו וימעך צורת פניו בסנדל הזה שאינו לו צורה. **אי למ"ז במויך במויך** - פלוגתא היא בפ"ק (לעיל יבמות דף יב). **דחסה** - שמעכו בשעת שימוש דחסה לשון לחץ שלוחזו כדאמר לקמן יבמות (דף קג) גבי חיליצה צריך למידחסה לכראעה. **הנ' חיט עילואה** - שאין אדם מתכוון להרוג הנפש. **למניקה קיימת** - כשהتلד מניקתו.

ואי מינטבָא דלמָא מיעברא - לאחר לידתה ומיעכר עליה חלבה וקטלה לברה ברגע. **מסמסא ליה** - מאכילתו. **לא יהב לה בעל** - משום דלאו בריה הוא. **וליתבענין לירושים** - של בעל ראשון. **אשה בושה לבא לב"ד** - ולתבעו ירושים בשביל בנה. **והורגת את בנה** - על כרחה מת בנה ברגע. **הי נינהו בתולות הי נינהו אروسות** - הא חדא היא דהיכי משכחת לה בתולות יבמה אם לא אروسה. **הכי קאמר** - כלומר לא תתני אחת ואחת דמשמע תרי מיליא אלא יכולה חדא קטני ופרושי קምפרש אחת בתולות ואחת בעולות וכגון שנטארמלו או נתגרשו בין מן האירוסין דהינו בתולות בין מן הנשואין דהינו בעולות. **הלכה כר' יוסי** - דברי אروسות לינשא הוайл וליכא למיחש לזרע ראשון ונשואה ליארס והאי דנקט ר' יוסי ולא רביה יהודה דהא רביה יהודה נמי שרי אروسה לינשא בהדייא אלא משום דר' יוסי נימוקו עמו. **מכל דיחידה פlige עליה** - תנא קמא דאמר לא ינשא ולא יתארסו אחת אروسות ואחת בתולות דאסר אפי' אروسות ליארס כ"ש לינשא יהידה היא ולאו סתמא דרבים היא. **ה"ג אין והתניא** - בניחותא. **רדופה** - רגילה וגם סמוך למתנתו עמדת בבית אביה זמן מרובה דליקא למימר מעוברת היא. **או שהיה לה בעס ולא שימושה. עקרה** - שנעקר רחמה ונטלה האם שלה. **אלוניות** - ממעי אמה לקויה היא ואין לה סימני שער ודדים. **או שאיןה ראויה לילד** - לאיתויי [מחמת] סמא או חול. **מולן צרכות להמתין** - דגוזו שאינה ראויה אותו ראויה. **ממتنין דכרמא** - שנשנית בכרם ביבנה מחמת אותה משנה חזר בו. **בכרם ביבנה** - שהיו יושבים سورות כעין הכרם. **לא חש לקימיחה** - למה שהוא טוחן ומוציא מפיו כלומר לדיבورو. **סתם ואח"כ מחלוקת היא** - דהא איפלגו עלה ר' יוסי ור' יהודה. **חלוקת ואחר כך סתם** - בין שסתם אחראית מיד באחד מהם בין שסתם אחראית במסכת אחרת באותו הסדר כגון נתן צמר לצבע דחלוקת בב"ק בהגוזל (דף ק) וסתם בב"מ (דף עז) כל המשנה ידו על התחנותה וסתם לון כר"י דאמר אם השבח יתר על היציאה כו' הלכה כסתם. **סתם ואחר כך מחלוקת** - כי מתרני. **מנקייט** - מלקט ממנו הלכות פסוקות הלכה כפלוני ופלוני.

רבי לא שנאה - רבי שסידר את המשנה לא שנאה שתהא משנה שלא רצה לסתותמה. **רבי חייא** - תלמידו מניין לו שהלכה כמותה שסתומה בברייתא. **שתיים טמאות** - דחזו למילתיה. **אחד תורה** - דלא חזי למידי. **אחד בפני עצמה** - שאינה תחובה במסرك. **טמאה** - שרואה לנר או למיתוח לפרוש בגדים או חוט זו מזו. **אחד מבינתיים** - שמלל ג' הסמכות ניטלה האמצעיתתו לא חזי. **היתה חיצונה** - אחד מהשלימות הללו שנשתירנו ג' עם החיצונות ושונ חיצונה רחבה היא כעין חיצנות שבמסرك של עז שלנו הילך לא מהニア בהדייהו וטהור. **מלךט** - מלכים שקורין טנלו"ש. **לנר** - לנקר את הנר. **ולמיתוח** - לפרוש בגד כעין החיטאים שמוחחים עורות במסמרים. **טמאה** - לקמן פריך דהא תנא רישא قولן אחד אחד בפני עצמן טמאות ואע"ג דלא התקינה. **הא** - דקתי שתיים טמא בגוויות אמצעיות דחיזין טפי שהן נגד בית יד המסרק וכשהוא אווחז בו מכוניות הן לסרוק. **והא** - דקתי שלש אין שתיים לא בברייתא ולא בחיצנות [מממש] דהא אמרין היה חיצונה אחד מהן טהור אלא אותן המשוכות כלפי הראש דאיין מכוניות נגד בית יד המסרק ולא חזו כולי האי הילך ג' הוא דחזו במקצת אבל שתיים לא חזו ולא מיידי. **ל"א** - והוא עיקר בגוויות ברייתא ובריתא שתי שורות שניים יש למסرك של צמר חיצנות ופנימיות החיצונית עיקר המלאכה תלוייה בהן ופנימיות דיין בב'. **בקתייהו** - שנטל עמה חתיכת עצ והוא נעשית לה בית יד ואינה צריכה תיקון אחר. **אלימתא** - עבות ואינם צריכה כויתת בית יד. **וז דברי ר"ש** - ולא סתמא הוא. **וכן עושים מעשה** - כלומר כך ראייתי מנהג חכמים עושים. **רובו** - של חדש ראשון ורובו של אחרון ואמצעי שלם. **והלכתא** - מניקה צריכה להמתין כ"ד חדש חוץ מיום שנולד בו ואשה שאינה מניקה צריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בעלה וחוץ מיום שנתארסה בו (כל הנשים יתארסו אنسואות קאי חוץ מן האלמנה אתה לאשמעין ולא אරוסות ולמעוטינהו מלינשא דגבוי הבדיקה רבי יוסי מיקל טפי מכלחו כדאמר באربעה אחין). **ק"ו** - רב חסדא מתמייה על דברי רבי יוסי שאסור ליארס מלחמת אבילות כל ל' כדי קמן כמה איבול שלה שלשים יום. **במקום שאסור לכבס** - שבת שחיל ט' באב להיות בתוכה. **מותר ליארס** - دائרויין לאו שמחה נינהו. **מקום שמותר לכבס** - תוך ל' יום של אבל אין אסור בתכובות אלא שבעה ימים דכל שלשים يوم לגיהוץ תננו בפ' ואלו מגלחין (מו"ק דף כג) אבל כיבוס לא דהא

תשפורת גופה אי לאו דאתיא פרע מנזר לא מיתסרא. **קדום הזמן הזה** - קא ס"ד קודם ט' באב דהינו כל השבת שחל להיות בתוכה ממעטין כו'. **ומארסין** - דלאו שמחה היא ומצוה קעביך. **כי תניא ההיא** - דמארסין. **קדום** - קודם שבת שחל ט"ב בתוכה דהתס מותר לכבס אבל תוך השבת כשם שאסור לכבס אסור נמי ליארס ולילכא ק"ו.

דף מג.ב

אלא אימא רבוי יוסי אומר כל הנשים ינשאו - חוץ מאלמנה ורבי יוסי לא איבול אתה לאשਮועין דבנישואין אפילו רבוי יהודה מודה דאסור בימי איבול דהא שמחה היא אלא ינשאו אתה לאשומעין ופליג אדרבי יהודה דאמר כל הנשואות יתארסו ואתא ר' יוסי למימר אפילו נשואות ינשאו ו' מחלוקת בדבר דת"ק אסר אפילו אروسות ליארס דגזרו אروسת ראשון אותו נשואה וגזרין אروسין אחרון אותו נשואין אחרון ור' יהודה סבר הנשואות יתארסו ולא גזר אירוסין אותו נשואין והארוסות ינשאו ולא גזר אروسה אותו נשואה אבל הבדיקה מיהא אית לה ונשואה לא תנשא ורבי יוסי אפילו הבדיקהלית לה. **ואין בעית אימא אית לה** - ואפ"ה ינשאו קטני [ולא אنسואות קאי] אלא אروسות קאי וה"ק כל האروسות שנתגרשו ינשאו חוץ מן האروسות אלמנות מחמת האיבול ולকמן פריך מי חיל איבול אروسה. **אי הכל היינו ר' יהודה** - דרבוי יהודה נמי שרי אروسה לינשא ולילכא למימר הכא כדיעיל דרבוי יוסי - איבול אתה לאשומעין דນשואין אסור כל לי يوم דהא בנשואין כ"ע מודו דשמחה היא ינשאו דקאמיר רבוי יהודה אגרושה דלייכא איבול קאמיר. **איכא בינייחו נשואה ליארס** - דקאמיר רבוי יהודה הנשואות יתארסו שלא גזר אירוסין אותו נשואין ואתא רבוי יוסי למימר כל אروسות [גרושות] ינשאו הוויל ולילכא איבול שרי ומשום הבדיקה לא מיתסרא דהא לאו מעוברת היא ואروسה אותו נשואה לא גזרין אבל נשואות לא יתארסו דאיכא למיחש שמא מעוברת היא ואי שriet לה להתארס אתי לאינסובי. **כל הנשים יתארסו** - ואפילו נשואות. **וכולן** - הנשואות בין גירושה בין אלמנה לא ינשאו ממשום הבדיקה עד שלשה חדשים. **הכא נמי** - תנוי הכי כל אروسות גירושות ינשאו חוץ מן האלמנה אפי' אروسה מפני האיבול. **וכולן** - הנשואות לא ינשאו אפי' גירושה דלייכא איבול דחישין להבדיקה. **אלא מסיפה דקטני וכולן לא ינשאו** -Dual כרך אنسואות לא ינשאו קאי דהא אוקמא רישא אروسות ינשאו

ולא גורין מושם הבדיקה דນשואות הלכ' סיפה אניות קאי דקתי נא ינשאו דבעין הבדיקה אבל איתרובי שפיר דמי ולא גורין אירוסין אותו נשואין. **תרץ ואימא hei co'** - דודאי סיפה אניות קאי כדקארמת ומיהו לא תיתני לא ינשאו אלא לא יתארסו. **ולא מיטמאה** - ככלומר אינה מצויה להתעסק בו. **גובה כתובתה** - וכגון נכתב לה מן האירוסין. **ה"ג אלא תנאי היא** - אלא לעולם כדקתי מתני כל הנשים יתארסו וכדפרשין בראש שמעתין דניות קאי וายוביל איכא ביןיהם ואשמיינן דAIROSIN בימי אבל אסור ודקשיא לך קודם הזמן Dekhti ומארטין תנאי היא דaicא למאן דאסטר והיה דקתי מארסין לאו דברי הכל היא ולא סבירה ליה לרבי יוסי. **אלא אמר רבashi** - לא תוקמא כתנאי ורבוי יוסי מודה בהיה דמארסין ודקשיא לך ק"ז הוא שאני בין אבילות חדשה דתשעה באב דהוי אבילות ישנה ואבלות דרבים הלכ' קילא. **מתני**:

דף מד. א

היתה אחת כשרה - לכהונה ואחת פסולה כגון שנתגרשה מאיש אחר. אם בא **יבם לחלוץ חולץ לפטולה** - ולא יפסול את הכשרה לכהונה דלא ישפוך אדם מי בورو ואחרים צרכיהם להם ע"ג זה הוא אין צורך להם. **גמ'**. **ARBUA Achin** ט"ז - כיון שלא הוא אלא ד' וככלו מתו כדקתי מתו מאן מייבם. **ושבקין ליה בתמייה ובמה יפרנס כולם. דאפשר ליה** - שעשיר הוא ויכול לזונן. **עונה בחודש** - עונה של ת"ח מערב שבת לערב שבת וזהו אשר פריו יתן בעתו בכתובות (דף סב) דמטי לכל חדא עונה בחודש. **ונייבם לחדא** - ברישא והדר נחלוץ לחדא. **כל שאיןו עולה** - לבית דין ליבום שאינה זוקפה להתייבם דرحمנא פטרה Dekti את בית אחיו בית אחד הוא בונה ולא שני בתים אינו עולה לחיליצה. **אלמה לא** - בתמייה כלומר ואי שתי בתים בעלמא פטורה מי לא איצטראיך למיסר צרת ערוה והוא איצטראיך סד"א ערוה אבראי קיימת ולא רמייא קמיה והויא לה צרת בית אחד ותתייבם Km"ל. **כאן שנה רביה** - במשנה זו למדנו רבוי לא ישפוך כי. **מתני**. **המחזר גירושתו** - משניותת. והנושא את חוצתו - דקיימת עליו בלאו דשוב לא יבנה. **והנושא את קרובות חוצתו** - لكمן בעי לנו בגמרה הא קרובות חוצתו לאו דאוריתא היא. **יוצאה והולך ממזור** - דסביר ר"ע יש מזיר מחייב לאוין. **קרובות גירושתו** - גירושתו כאשרו ואחותה או אמה חייב כריתות נינהו לגבהה. **גמ'**. **אימא קרובות גירושתו** - ורבנן

אמחויר גירושתו ונושא חוצתו פלגי. ודלאה הא קמ"ל דיש ממזר מחייבי כריתות - וה"ק אע"ג דפלגי רבנן בחייבי לאוין מודים הם בחייבי כריתות שהולד ממזר. ודלאה לעולם לא איירי בה - ודקאמרת לאשמעין שאר חייבי כריתות. **איידי דתנא רישא מחויר גירושתו ונושא חוצתו וקרובת חוצתו** - ופלגי רבנן עליה תנא נמי ומودים בקרובת גירושתו אבל קרובת חוצתו ה"נ דלר"ע הווי ממזר. **הכתוב קראו ביתו** - ולית ליה סטמא דמתני' בריש פרקיין יבמות (מא) דקתני החולץ ליבמותו ונושא אחיו את אחותה ומת חוצצת דלר"ע פטורה למגاري.

דף מד.ב

שהולד פגום - ואם ילדה בת פטולה לכהונה כחללה. **שכן היא עצמה מתחלת** - שאם מת כהן גדול אסורה אפילו לכהן הדירות שפיסה זה בביاته ועשה חלה דכתיב לא יחול זרעו (ויקרא כא) ולא כתיב ולא יחול ומשמע ב' חילולים אחד לה ואחד לזרעו והכי מפרש בקדושים (דף עז) או אם בת כהן היא פטולה מן התרומה כדאמר במקילתין לקמן (דף סח) תאמר במחoir גירושתו שאין היא עצמה מתחלת דאי למפסקה לכהן לא מפסקה בהאי חזרה דהא פטולה וכיימה משעת גירושין ואי לתרומה לא מתרסרא בהכי כדאמר בפרק אלמנה לכהן גדול (לקמן יבמות דף סט). **המחoir גירושתו** - משנשתת. **אין לו בה קדושים** - דקסבר ר"ע אין קדושים תופסין בחייבי לאוין. **והיא פטולה** - לכהן דזונה היא. **ולידה פסול** - ממזר הוא. **למאן** - קתני ולידה כשר לאו לכהונה. **הא כדאיתא והא כדאיתא** - היא כשרה לכהונה ולידה כשר לבא בקהל אבל לכהונה פגום. **ה"נ מסתbara** - דהא כדאיתא והא כדאיתא. **והיא תועבה** - דקא פרכת היא תועבה ואין בניה אלא מתנייבות. **ר' יהושע** - דאמר במתניתין (לקמן יבמות דף מט) אין ממזר אלא מחייבי מיתות. **עשה זונה** - ופסקה לכהונה אבל לעיל גבי מחoir גירושתו ליכא לשינוי הכי אמר בפרק אלמנה לכ"ג ללקמן יבמות (דף סט) ואימא נבעלה לפועל לה מחoir גירושתו ומשני זר אצלה מעיקרא בעין.

דף מה.א

חייבי לאוין דתפסי בהו קדושים - דນפקא לנו בפרק כיצד (לעיל יבמות דף כג)

מכיו תהין לאיש שתי נשים וגוי ועובד כוכבים לאו בני קדושים נינחו דכתיב (בראשית כב) שבו לכמ פה עם החמור עם הדומה לחמור ועובד כוכבים נמי ליתיה בכלל קדושים דכתיב (דברים ז) בז' אומות לא תתחנן בם לא יהא לך בהן חיתון ובשאר אומות כתיב (שם דברים כא) ואח"כ תבא כלל דמעיקרא לית בה הוויה ומהני קראי נפקא לו בקדושים (דף סח) שלא תפשי קדושים בעובדת כוכבים ועובד כוכבים נמי מצי למילך מיניהם הלך אין ביאתו ביאה לשם קדושים ודמאי לחיבי כריתות ושאלות דרב אחאי מפיק מהא והיא בעולת בעל (בראשית כ) ודרשין בסנהדרין (דף נז) בעולת בעל יש להם נכנסה לחופה ולא נבעל אין להם וכל שכן דארוסה לית להו וביאה לשם קדושים נמי לית להו דאיתקוש הוית להדי. אין מזר וכו' - והא האי תנא כשמעון התימני סבירא ליה וקתני בעובד כוכבים ועובד אין מזר. אף על גב **דאמר רבי** - בפרק ר"ג אין ביאה אחר חילצהadam חלץ לזו ובעל את זו אינה צריכה הימנו גט וקאמר אין הדברים הללו אמרים דבריהם דבריה חילצה לא תפשה אלא לדברי ר"ע כו' אבל לדידיה לא סבירא ליה אפילו וכי בעובד כוכבים ועובד מודים. **דמי אתה רב דימי כו' משום רבינו** - רבי. **שבויתא מן ארמו** - לאנטוכי. **אלא אמר רב יוסף רביה היא** - לא תשופג גברי דהאי משום רבותא דרבים לא תפסיל ליה זהה נמי רבים אפשרי אלא משום ההיא דר' אייכא למיפסליה דהלהכה כמותו. **והאמר רב יהושע בן לוי** - לעיל הولد כשר. **וז שאיסורה שווה בכל** - עובד כוכבים אסור בין בכנות בין בלואה בין בישראל. **שבנה פגום** - בנה פגום לאו דזוקא זהה פשיטה בן העובדת כוכבים לאו כהן הוא ואי משום דלא ישא כהנת כיון דሞתר בישראל מותר נמי בכנות שאין קדושה בנשים דאפשר לשירות מליינשא לפסולים דקיים לאן (קדושים דף עג) לא הזהרו לשירות מלינשא לפסולים אלא משום בתה נקט adam תלד בת פסולה לכהונה. **פסלה** - אפי' מתרומה דברי נשא וכ"ש מלhnsha לכהן. **שפלה** - כהנת מתרומה אביה ולואה וישראלית כגו' שנישאו לכהן וילדיו לו בנים וכשנתו בעלייה היו אוכלות בתרומה בשביל בניהם ואם בא עליה עובד כוכבים ועובד פסלה מתרומה וכ"ש מכהונה. **מי שיש לו אלמנות ונירושין בה** - כגו' ישראלית הוא דכי מות וזרע אין לה ושבה אל בית אביה וגוי (ויקרא כב). **יצאו עובד כוכבים ועובד שאין לו אלמנות ונירושין בה** - שאין קדושים תופסין. **אל אבי** - לרבי יוסף. **מאי חזית דסמכת אדרב דימי** - אמר משמייה דרבי הولد ממזר סמוך אדרבין דמכשרי ליה משמייה דרבי.

זה הוא דעתך - בן עובד כוכבים מישראלית. אמר לך גמלא במדוי אקבא רקדא - גמל גודל מركד בתוך קב קטן בד' רגליו במלכות מדוי וגוזמא. הא קבא והא גמלא והא מדוי - יבא וירקד לפניו כלומר אתה שהתרת דבר חידוש האמת דבריך ותנו לו בתך. **לא הוה איזיל מקמיה** - אותו בן העובד כוכבים דקא א"ל הוב ליב ברתך. **איל איתמר** - לך במקום שלא יכירוך ושא בת ישראל שאילו יכירוך לא יתנו לך אלמא לא ממזר הוא מדאசר ליה בת ישראל שהרי ממזר מזוהר על ההכרה. **בת מינך** - בת ישראל מן העובד כוכבים ההכרה כמותך אבל ממזרת וسفחה לא נשא אלמא כשר הוא. **גלי** - צא לגנות במקום שלא יכירוך ויתנו לך בת ישראל כשרה. **בני בי מיכסי** - מקום. **مرا דשמעתא** - דאמר עובד כוכבים ועובד הבא על בת ישראל בנו כשר.

דף מה.ב

מן רבי יהודה - כדאמר ואף רבי יהודה מורה בה להיתריא. והאמיר רב יהודה גבי חציו עבד הבא על בת ישראל. **הולד אין לו תקנה** - בת ישראל כלומר ממזר הוא. **מי איתמר** - היה דין אין לו תקנה. **כגון דקדיש** - מי שחציו עבד וחציו בן חורין את בת ישראל ואח"כ בא עליה דכיון דקדשה הויא מקודשת לצד חירות אבל לא לצד עבדות ונמצא צד עבד שבו משתמש בא"א ולפיכך הولد ממזר דכל הני דמכשיי בפנוייה מכשיי אבל באשת איש אפילו בישראל ה"ג - נמצא צד עבדות שבו משתמש באשת איש. **לדברי המכשיך** - בעבד הבא על בת ישראל מכשיך אפי בא"א וטעמא מפרש ואיזיל. **אלא מאשת אבל** - דמזרות לגבה כתיב דכתיב לא יקח איש את אשת אביו וסמייך ליה לא יבא ממזר (דברים כג). **כגון שבא על אשת איש** - ומשום הכי הولد אין לו תקנה בת ישראל דນמצא צד חירות של עבד שבו עלייה משתמש באשת איש ואע"ג דאי יכול עבד הولد כשר כדאמרן לדברי המכשיך מכשיך אפי בא"א הכא ממזר משומ צד חירות דהוי כשאר ישראל הבא על אשת איש דהולד ממזר. **רב גוא - גרסוי. הוה עובדא** - בעבד גמור. **בין באשת איש** - כדאמרן שאין עושה ממזר אלא מי שיש לו קדושים על אחרים. **רב מרוי בר רחל** - מעובד כוכבים הבא על ישראלית הוה. **בפורסי צבבל** - גבאים ממוניים על ישראל ואע"ג דגר בעלמא אסור למנותו פרנס על ישראל דאמר מר כו'

האי כיון דאמו מישראל מקרב אחיך קריין ביה. **אטבלה לשם אנטתא** - לשם טבילה נדה ולא לשם טבילת גירות. **יכילנא לאכשורי בה** - להיות גיורת גמורה וاع"פ שלא טבלה לשם גירות ואמר لكمן יבמות (דף מו) לעולם אינו גר עד שימוש ויטבול דעתך נדה סלקא לה לשם גירות דעובדת כוכבים לא טבלה לנדוותה. **ובברתה** - ואע"ג דבת עבד הבא על בת ישראל היא דהא נתגירה זו וכבת ישראל היא אפ"ה כשרה בתה. **בה כדרב אסי** - דאמר בשמעתין ההוא דהוו קרו ליה בר ארמייתא שלא טבלה אמו לשם גירות ואמר רב אסי מי לא טבלה לנדוותה אלמא טבילה נדה סלקא לה לשם גירות ל"א לשם אנטתא לשם אישות וטבילה גירות הוה אלא שאינה טבילה דאמר בכיצד (לעיל יבמות דף כד) אחד איש שנתגир לשום אשה ואחד אשה שנתגירה לשום איש אינן גרים, **יכילנא לאכשורי בה ע"י** טבילות אחרות שטבלה אח"כ לנדוותה כך שמעתי וקשה לי חדא דקביענו הלכתא התם הלכה قولן גרים ואפי' למשנה ראשונה נמי אי קמיהה לא סלקא לה בתרא נמי לא סלקא לה דלאו לשם שמים נתגירה ולשון ראשון עיקר ונראה בעיני. **בר ארמייתא** - שלא טבלה אמו כשנתגירה. **מי לא טבלה לנדוותה** - ואותה טבילה עולה לה לטבילת גירות דדת יהודית היא וכן מי לא טבל לקרו.

דף מו.א
עובד כוכבים גופא לא קני - עובד כוכבים לא קנאו לגופו של זה מתחלה כדאמר لكمן ולא הם קונים זה את זה. **הקדש חמץ ושהדור** - עשה שورو אפוטיקי והקדישו למזבח דהויא קדושת הגוף פקע שייעבודא דקמא אבל קדושת בדק הבית לא מפקעה כדתנן בערכין (דף כג) מוסיף עוד דינר ופודה הנכסים قولן או אם עשה חמוץ אפוטיקי לעובד כוכבים והרי הוא מונח בידו של ישראל ובאו שש שעות של ערב הפסק פקע שייעבוד העובד כוכבים הואיל ולא הוי ממש דידיה וחייב זה לבعرو. **שהדור** - עשה עבדו אפוטיקי לחברו ושהדור משוחרר ופקע ממונו של מלוה. **בבלוריאכו לפניה אין** - לפי שהן גרים והיא עובדת כוכבים והעובד כוכבים ישראל לא קני לגופיה. **לאחריה לא** - אלמא גבי ישראל לא אמרינן קנה עבד עצמו בןchorin. **בין בסתם** - שלא פירש הרי אלו טובליין לשם בני chorin. **במפורש** - כדרב חמאת בר גורייא דקטני וקדם וטבל לשם בן chorin. **אבל עובד כוכבים גופיה** - עובד כוכבים שמכר עצמו לישראל קנהו ישראל לגופיה ואם קדם וטבל לשם בן

חוריין לא קנה עצמו בן חוריין. אלא עובד כוכבים מי לא קני ליה לישראל - למשה ידיו והכתיב או לעקר משפחת גר ואמיר מר משפחת גר זה העובד כוכבים. **אימא בכספה ובטבילה** - לשום עבדות הוא דקאמיר רחמנא ליקני אבל אם קדם וטבל לשם בן חוריין ה"ג דבן חוריין הוא. **لت Kapoor במים** - כשמטבilo לשם יהדות לעבדות צריך שיתקפו תחת עליו על מלאכה במים כדי שתהא נראהית בטבילה עבדות שאפילו יאמר הוא לשם בן חוריין לא קנה עצמו בן חוריין ולא יהיה ממשות בדבריו. **בעי לאטבולי** - לשם יהדות לעבד. **מיניניכו קא בעינה ליה** - אם יקדים ויאמר לשם בן חוריין. **ארויסא** - קביסטרי. **צמצמו** - דחקוהו לקשור בצוארו משום לתקפו במים. **ארפו ליה** וצמצמו ליה - שהיה לו ענייה וכשרוצים מושכין ראש החבל והוא דוחק מאליו וכשאין מושכין רפואי והמים נכנסים על בשרו. **זולטה דטינא** - כלי מלא טיט. **דייבי זוזי לאינשי לכרגייהו** - כשהאין נותנין כסף גולגולת למלך תופסים אותם גבאי המלך והני דבר פפה עשירים היו ופורעים המש לגבאי המלך וקונין אותם לעבדים מהם ועובדיו כוכבים היו אותן הנקנין וקא מיבעית ליה אי היה קניון דליך נפקי מיניה ליבעי גיטה דחרותא או לא. **מוחרכיהו דהני** - חותמן של אלו. **בטפסא דמלכא** - שהן לו לעבדים. **טפסא** - ארוג אשקרי"ן בלע"ז. **ומלכא אמרכו** - הילך מכר הוא ובעו גיטה דחרותא אי בעו לאיגורי ולאשטרוי בית ישראל. **לפי שאינס בני תורה** - אטורמוסין קאי דאין בו משום בישולי עובדי כוכבים כדמפרש לקמן אלא לפי שאינן בני תורה צא ואסור עליהם שלא יאזורו בبشולי עובדי כוכבים. **יענס משום יין נסך** - דעת"ג שלא נגעי אלא כחו ועלמא הוא אסור משום לכך אמרין לנזיראכו. **טורמוס** - איןנו עולה על שלחן מלכים. **באבותינו שמלו** - ביום משה כשיצאו מצרים ויצאו מכלל בני נח לקבל התורה ולקבל פני השכינה. **בamahaות** - נשותיהם שטבלו כדמפרש לקמןadam לא טבלו במה נכנסו תחת כנפי שכינה. **משאי אפשר** - מהות אי אפשר למול. **אלא מן החולין** - ולא מדמי מעשר שניDACHTI מעשר שני לא הוה. **אין בא אלא מן החולין** - למעטוי מדמי מעשר שני. ה"ג **במהות בהתודה** (דף ב') אל רביע עקיבא וכי דין אפשרכו. ומאן דגריש רביע יהושע קשיא האמר רביע יהושע דין מאמהות. **משאי אפשר** - מפשח מצרים דהאי שלא בא מן המעשר די אפשר הוא DACHTI מעשר לא הוה.

דף מוב

במקום שאין טעון כיבוס - כגון בעל קרי בעלמא דכתיב ורחץ במים וטמא עד הערב (ויקרא טו) ולא כתיב יכבר בגדיו. **مكان שטעון כיבוס** - כגון בקבול תורה דכתיב וככשו שמלוותם. **דלא נקיות בעלמא** - ההוא כיבוס לאו משום טומאה הוה דלטעון טבילה מק"ו אלא שייהו בגדייהם לבנים והגונים לקלב פנוי שכינה. **ויזורך על העם** - זהה הוא. **מטבילים אותו** - והוא כישראל מעלה ואין צורך לבדוק בדברים אם מילתו לשם מצות מילה. **ומה בכך** - אם אין מילתו לשם הויאל וטבל בטבילה סגי. **אין מטבילים** - שמא עברי מהול וגבועוני מהול הוא וצריך להטיף ממנו דם ברית דר' יוסי תרתי עזי. **לפיכך** - הויאל ולר' יהודה בחדא סגי מטבילים בשבת גר שמול אטמול לפניו דבמילה סגי ליה וכי מטבלי ליה בשבתא לא מתקני גברא. **הכי גרסינו** - אמר מר לפיכך מטבילים גר בשבת דברי רבי יהודה פשיטה כיוון דרבנן יהודה בחדא סגי hicca דמל לפניו מטבילים. **טבילה עיקר** - זהא אמילה שמעין ליה דקאמר ומה בכך. ר' יוסי אומר אין מטבילים - תרתי עזי ואע"ג דמל בפנינו בטבילתו תקנתו. **עובדא הוה כי ר' חייא בר רבנן ורב יוסף מתני בר' אושעיה בר'** - כלומר ר' אושעיה נמי הוה בהדי ר' חייא. **ורב ספרא מתני** - **דאף רבנן אושעיה בר' חייא הוה בהדייהו. שהי האידנא** - לילה היה. ש"מ - מדרב ספרא דאמר תלתא הוו גר צריך שלשה. **דבעין מומחים** - כי הנך תלתא גברי רבנן רברבי. **דלא דאיקלו** - הכי הוה מעשה דאיתרמו רבנן כי הני אבל ג' ודאי שמעין מדקפליג רב ספרא ומוסיף עד דהו תלתא. **משפט כתיב בה** - משפט אחד יהיה לכם ולגר (במדבר טו) ואין משפט פחות מג'. **יכול מקבלין אותו** - לא נצרכנו הטפת דם ברית וטבילה. **בא ועדיו עמו מנין** - שנאמן. **تلמוד לומר וכי יגור** - מכל מקום ולקמן פריך כיוון דעתיו עמו **פשיטה ומיע בעז קרא**.

דף מז.א

בכל מקום שאתה - ולקמן פריך הא אפיקתייה. **צריך להביא ראייה** - שבב"ד נתגיר שמא גבעוני מהול הוא ומשום שבחא דא"י הוא דקאמר הכי ומשקר. **ה"ג** - מהו דתימא לא ניהמניהו. **עמך** - גר ותושב וחוי עמק (ויקרא כה). **דיליכא טוביה** - דפסק חלב ודבש. **דקמטייעי קראי** - זהא עמק כל מקום שאתה משמע ואפילו בארץ ובארצכם למה לי אלא לאו אראי קאי דבארץ

צורך להביא ראייה ולא בחוצה הארץ. מזכותיב גר אצל ושותם - מכאן אמר ר' יהודה גר בעי בית דין. **יכיר** - את הבכור בן השנואה יכיר. **יכירנו לאחרים** - שאם אין ב"ד מכיריהם אותו נאמנו עליו אביו לומר זה בני בכור ליטול פי שניים. **בן גירושה הוא** - וכחן חלל הוא. **ואין עדות לעובד כוכבים** - הוαιל ובניך מוחזקין בנסיבות אין אתה נאמן להעיד עליהם ולפосלן. **লפסול את בניך** - דນפקא לנו מיכיר ואי אתה נאמן לפסול את בני בניך. **והלכתא רב נחמן** - דברך לדבריו עובד כוכבים הוא ואין עדות לעובד כוכבים ואפילו אבניים לא מהימן. **והתניא לרבי נא** - דנאמן הוא על בנו קטן שאין לו בניים וקס"ד דהא מתני' בגר שבא ואמר גר אני קמיירי. **ההיא** - דקטני נאמן הוא על בנו קטן. **לענין יכיר** - תניא אהיה מתני' דיכיר קאי דקטני וכש שנאמן אדם לומר זה בני בכור כך נאמן לומר זה בני בן גירושה ועלה קטני דנאמן הוא על הקטן דהא ישראל הוא ויש לו עדות והתורה האמינותו על בנו ולא על בן בנו אבל גבי גר אפילו אבנו לא מהימן דין עדות לעובד כוכבים. **ושחופיין** - שפלים וכפויין כמו שחופי כסא (שבת דף סו) כפיות הכלוי. **ואיני כדיי** - ואני ראוי להשתתף בצרתןומייתן ואזכה לכך. **ומודיעים אותו** - لكمן מפרש טעמא דcolaה מתני'.

דף מזב

לא רוב הטובה - לפי שיצר הרע מחרזר אחריהן כדאמרוי' במס' סוכה (דף נב) ושמא תזוח דעתך עלייו ויחטאו. **ואין מרביין עליו** - דברים לאיים עליו שיפרוש. **ציין** - חתיכותبشر שלא נפרעת המילה כהלהכתה. **ומודיעין אותו מקצת מצות** - דהשתא ע"י טבילה הוא נכנס לכל גירות הלך בשעת טבילת מצוה צריך לקבל עליו עול מצות. **אחד גר ואחד עבד משוחרר** - لكمן מפרש למאי הלכתא אקשינהו. **ובמקום שנדה טובלת** - באربעים סאה. **שם גר ועבד משוחרר טובליין** - ואע"פ שאין טבילתו משום טומאה וטהרה כאשר טבילות. **חוץ בגר ועבד משוחרר ובנדזה** - לבעה ואע"פ שאין טבילתן לענין מגע טהרות כשאר טבילות. **דא פריש** - שלא יתגיר. **נפרש** - ולא אייכפת לנו. **דאמר מר קשים גרים לישראל כספחת ذכתי וnlוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב** - לשון ספחנת שאוחזין מעשייהם הראשונים ולומדים ישראל מהם או סומכין עליהם באיסור והיתר. **ומודיעין אותו עוז לקט שכחה ופהה** - שלא יאמרו עניים הללו הлокטין פאת שדה גזלים הם ועומד עליהם והורגים

בдинיהם שבני נח הוזרו על הגזל בסנהדרין (דףנו) ואזהרתו זו היא מיתתן דלא בעו התראה לפיכך בן נח נהרג על פחותה משווה פרוטה דעובד כוכבים קפיד על דבר מעט ולגבי ישראל הויא מחילה. **ולא ניתן להשווון** - אינו בחזרה אלא נהרג דגבוי ישראל כתיב והшиб את הגזלה אשר גזל (ויקרא ה) אבל בני נח אמרינו בסנהדרין (דףנו) אזהרתו זו היא מיתתן וכיון שעבר על אחת מז' מצות נהרג. **ליישנא אחרינא מודיעים עון לקט שכחה ופהה** - הוαιיל והן מקפידים על הממון כ"כ כדאמר דנהרג על פחותה משווה - פרוטה מודיעין אותו עון לקט כו' שמא יחוור בו מהתגניר ולשון זה עיקר דברי משום טעמא קמא מי לשון עון לקט שכחה ופהה יודיעו שילקטו עניינים בשדהו. **אסיר לו יחווד** - להתייחד עם אשת איש. **ב' קברים** - אחד לנסקלים ולנסרפים שהרשיעו בעבירות חמורות ואחד לנרגים ולנחנקים שאין מיתתן חמורה ואין רשעים כל כך. **עטרה** - שורה גבוהה שביב הגיד וממנה הולך ומשפע לעלה ולמטה. **רוב גובהה** - של אותה שורה ולא תימא רוב היקפה. **וain אוכל בתרומה** - אם כהן הוא דכהן ערל אסור בתרומה כדאמר לקמן בפרק העREL. **מרזו מכיה** - מכבדין את חוליו המכיה כמו מטרא רזיא לאילני במסכת תענית (דף ג). **דאוי הדר ביה** - לקדמותו ואח"כ קדש בת ישראל מקודשת וצריכה גט דישראל מומר קידושיו קידושין דישראל הוא. **קס"ד** - דהאי דאקיים שיחזור של עבד לגירות העובד כוכבים לקבל קאמר שבעת טבילה שחרור העבד צריך להודיעו מקטת מצות. **אבל עבד אין צריך לקבל** - בשעת שחרור דמשעה שטובל לשם עדות שיך במצות כתיב (דברים ה) למען ינוח עבדך ואמתך ועוד דגמרי (חגיגה דף ז) לה לה מאשה. **שלא קבלה עליה** - להtaggir. **כופה ומטבילה לשם שפחות** - דכל טבילות עבדים על כrhoן היא. **ומשחררה** - ומטבילה לשם שחרור בע"כ.

דף מה.א

ומוותר בה מיד - אלמא לר' שמעון עבד אין צריך לקבל בשעת טבילה שחרור ולרבנן דלא هو תקנṭא בהכי סברי צריך לקבל. **עבד איש ולא עבד אשה** - בתמייה ואשה שקנתה עבדים ולא מלא מי לא הווע כשר עבדים אלא ע"כ האי איש עבד כוכבים שמכרו קאי ולמעוטי בן איש וה"ק עבד שלקחת מן העובד כוכבים אתה מל בעל כrhoן של עבד ואי אתה מל בן עובד כוכבים ועלמא דלאו עבד בעל כrhoן ומדכתב רחמנא איש קרא יתרא למעוטי בן

איש ש"מ ומלהה אותו בעל כרחו משמע دائיתו היכי ממעט לבן איש ואי לא כתיב איש ה"א האי עבד לאו למעוטי בן אתה אלא היא גופא איצטראיך לאשਮועין דAMILת עבדים מעכבה בפסח לשון אחר ועיקר עבד איש ה"ק עבד שהוא איש ע"פ שהוא גדול ובן דעת ומלהה אותו בעל כרחו ואי אתה מל בן [שהוא] איש גר הבא להtaggir אין לו כח למול בנו גדול בעל כרחו דגבי בנימ כתיב המול לו כל זכר ולא כתיב בהו איש וגביו עבד כתיב איש למעוטי בן. ורבנן - כשם שאין אתה מל בן איש [בע"כ] דהא לא כתיב בהו איש. כך אי אתה מל כו' - ומילתא בעלמא היא ולא הקישא אלא ה"ק ליה כי היכי דמודית לנו בבן ה"ה לעבד נמי דין מגיירין בן דעת אלא מרצונו. **אימור זקא שמעת לרבען** - דפליגי אדרבי שמעון שלא הויא תקנתא. **ביפת תואר** - שלא שייכא במצות. **אבל עבד** - שהאה אצלו כמה ימים ונוהג עליו מצות הנוהגות בעבד מי שמעת להו צריך לקבל. **לענין טבילה תניא** - שניהם שווים בטבילה שצרכיהם לטבול כשבאיו לכל ישראל גמור אבל לענין קבלה לא הושוו שעבד אין צורך לקבל בשעת טבילת שחרור. **תקוץ** - אצפרנים קאי ואע"ג שלא ניול גזירות הכתוב היא. **עשה בראש** - כלומר נאמר שם תיקון מצוה בראש דכתיב וגלחה. **לא עשה רגלו** - לא קצץ צפנוי רגלו. **ולא עשה שפמו** - לא גלח שער שפמו אלמא עשה קרי להעbara.

דף מה.ב
כי הני - ששים ואחר כן תבא אליה אחר שייעור אחר כזה תבא אליה. **הרי הוא אומר וינפש בן אמרתך** - והאי בעבד ערל כתיב כדמפרש לקמן. בין **השימוש של ע"ש ולא הספיק למולו** - ומזהירו הכתוב לרבו על עבדו לנוח ביום המחרת ולא על שבת הבאה שהרי צריך למולו בשבת זו וכיון דמל מקרא אחר נפקא מלמען יnoch עבדך דלקמן מוקי לה בעבד שמיל. **גר תושב** - שקבל עליו שלא לעבוד עבודות כוכבים ואוכל נבלות והזהירו הכתוב על השבת דמחל את השבת בעבוד עבודות כוכבים. **האמר אין מקיימים** - אפילו יום אחד. **ה"מ** - דין מקיימים. **היכא דלא פסקא לAMILתיה** - שלא קיבל מעולם להtaggir ולא פסק מגוינו. **אבל היכא דפסקא לAMILתיה** - בשעת לקיחתו ונתפייס להtaggir ואחר כך חזר בו מגלgin שמא יחוור וייתרצה לשון מורי לישנא אחרינא **ה"מ דין מקיימים היכא דלא פסק לAMILתיה** שמקיימים סתם **אבל היכא דפסק** דבר אמר לו הריני מגלגל עמך י"ב חדש ואם לא תמול אמכור

אותך מותר דהוי גביה כשביר בעלמא. **לשמעתא** - האי תרוצא דבר פפה דהיכא דפסק למלתיה משайнן. **ליישני ליה הא** - כגון דפסק למלתיה דיכול לקיימו כל י"ב חדש. **ח' מתרי טעמי** - שני ליה. וכל רבותי אמרו לי משמייה - **דרבי אלעאי. הפסד טהרות** - שטמא את התורומות שעבוד כוכבים גרו עליו שיהא טמא כזב לכל דבריו. **ספר** - מרק"א בלא"ז ברך המבדיל בין ארץ ישראל לארץ העמים. **שלא קיימו ז' מצות** - בעודן עובדי כוכבים ועד השთא לא איפרעו מיניהם דפערונות גנוזה להם לעתיד לבא אבל כשמתגיגירין נפרען מהם כדי למרק חובתן. **קטן שנולד** - ואינו נענש על שעבר. **מירהה** - מיראת גיהנום והפערונות האמורה עליהם. **אשר באת** - שמירהת ולא אחרת.

דף מט.א

כל שארבשר שהוא בלאי בא - כל קורבה שהוא בלאו ואפי' אין בה כרת כגון אנות אביו וכרבו יהודה דהויא בלאו דלא יגלה בnf אביו ומחמת קורבה כגון נושא חלוטתו דהויא בלאי יבנה והוא לאו דקורבה בלאי כרת. כל **שחייבין עליו כרת** - אבל נושא חלוטתו לא הווי ממזר. **קיים דברי רבינו יהושע לא היה כתוב במגלה אלא ארישה קאי אמר ר"ש בן עזאי לקיים דברי ר' יהושעכו. מאשת איש - חייבי מיתותכו.** גמ'. **וכתיב לא בא ממזר - וסמיד ליה לא יגלה. דר' יהודה ורבנן - בפרק נושאין על האנosa (לקמן יבמות דף צ). ורבבי סימאי - בכתובות (דף כט) וקידושין (דף סח) מן הכל היה עשה ר"ע ממזרים חז' מאלמנה לכ"ג שעשו חלליין ולא ממזרי' מדקאמר חז' מאלמנה אלמא אפי' חייבי לאוין שלא מחמת קורבה מרובה כגון מהזיר גירושתו משניותאת וכגון נתינה לישראל דקיימה בלאי תתחנותם (דברים ז') ושבעה אומות הוא וכגון עמוני שנשא בת ישראל בניו ממזרים. **חייבי עשה - מצרי או אדומי קודם ג' דורות כתיב (דברים כג) דור שלישי בא להם ולא שני ולא הבא מכלל עשה עשה והא דר' ישבע נמי בכתובות (שם דף כט) בואו ונצח על עקיבא בן יוסף שהיה אומר כל שאין לו ביה בישראל הولد ממזר. סבר לה כרבנן - דפליגי אדרבי יהודה בנושאין על האנosa (לקמן יבמות דף צז) ואמרי האי לא יגלה בnf אביו בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר דהויא ליה אשת אחיו ובכורת והאי דהזר כתבה במשנה תורה משום למסמק ליה לא בא ממזר ולאשמעין דיש ממזר מהживי כריתות. **ה'ג ורבבי יהושע לכתוב רחמנא לא יגלה** - כלומר אי בשומרת יבם של אביו****

משתעי או באנושת אביו משתעי לכתוב לא יגלה כנף אביו לחודיה ולאשמעין דיש ממזר מחייבי כריתות לרבן או מחייבי לאוין לרבי יהודה וכל שכן מאמת אב דהוויא בכרת ומיתה. **לא יקח** - איש את אשת אביו למה לי למכתב אלא ש"מ מדכתייה הא קמ"ל שלא יבא ממזר עלה קאי דמיינה הוא דהוי ממזר משום דחייבי מיתות הוא ולא יגלה כנף אביו לא קאי ואי קשייא כנף אביו למאי כתבייה אי בשומרת יבם לעבור עליו בשני לאוין ערות אחוי אביך לא תגלה ולא דלא יגלה כנף אביו ואי באנושת אביו אשמעין דאסורה. **מלא יקח עד לא יגלה** - דהינו אשת אב הכתובת בין לא יקח ללא יגלה. הכל מודים - ואפילו שמעון התימני. **בבא על הנזה** - ע"ג דקאי בכרת אין הولد ממזר.

דף ט.ב

והבא על הסיטה - אשת איש שזינתה וקיים לו דאסורה לבעה בפ"ק (לעיל יבמות דף יא) מה אני מקים אשר הוטמאה (דברים כד) לרבות סיטה שנסתירה ואע"ג דחייבי לאוין היא מודה בה רביעיקיבא דפליג אדרבן במתני' (לעיל יבמות מד) במחזר גירושתו וכ אמר דהולד ממזר ע"ג דלאו חייבי לאוין דשאר הוא הכא מודי דין ולד ממזר וכל שכן לאידך רביעיקיבא בר פלוגתא דשמעון התימני לא הווי ממזר משום דסוט' לאו חייבי לאוין דשאר היא. **זהא תפסי בהקידושין** - לאשה דאך לאחר שזינתה לא פקו מינהקידושיה הראשונים. **נזה דכתיב ותהי נזהה עליו** - תהילשון הויה דקידושין עליו. **שומרת יבם** - לאחד מן השוק ולא חילצה שאין הولد ממזר ואפילו לרבי עיקיבא דפליג אדרבן במתני' וטעמא משום דקידושין תופסין בה מדאפקיה רחמנא לאו דידה בלשון הויה דכתיב (דברים כה) לא תהיה בת הויה היא והכי קאמר לא תהיה אשת המת לא מתקדש אשת המת בקדושים לאיש זר אלמא קדושים תפסי בה. **ואבוי מספקא ליה** - האי לא תהיה לאיש זר. **אי כרוב** - דאמר בפרק האשה הרבה (לקמן יבמות דף צב) מנין שאין קדושים תופסין ביבמה דכתיב לא תהיה אשת המת לאיש זר לא תהיה בת הויה לזר והולד ממזר. **אי כשמיואל** - דאמר (שם יבמות דף צ"ב) בעניותינו בעניות דעתינו צריכה גט דמספקא לו אי להכי הוא דאתא כדקאמר רב או דלמא לאוקמה בלאו אתה וקידושין תפסי בה מדאפיק לאו דידה בלשון הויה. **משנת רבוי אליעזר ב"י קב ונקי** - קב מדה קטנה כלומר במקומות

מוועטאים הוא נזכר במשנה [או בברייתא]. ונקי - בכל מקום שנזכר הלכה כמותו. **בהמצאו** - משמע פעמים שאין מוצי. **املא** - לאו לשון תוספת אלא משלים ולא יותר. **ידענא ביה** - במנשה דלא מקבל תירוצה דעתמא דקרויא אלא קטיל לי ואי אימא ליה ולא מקבל אישוי' ליה מזיד בהריגתי דעתשיו הוא סבור להורגני בדיון מוטב שאברה מפניו. **כי מטה** - נרגא. **להדי פומה** - דישעה. **נסורה לפומיה ונוח נפשיה** - ומשום הци איענש לנסורי פומיה ממשום דקרינחו לישראל עם טמא שפטים מדעתו שלא צוה לו הקב"ה ולא מלחמת תוכחה דכתיב ואומר אווי לי כי נדמית. **נסתכלו באספקרא אין מאירה** - וכסבירים לראות ולא ראו ומה נסתכל באספקרא המAIRה וידע שלא ראהו בפניו.

דף נ.א

שני דורות - שנים שפוסקין לאדם בשעת לידתו. **זהה מוסיפין לו** - והאי אמלא לשון תוספת הוא. **משלו הוסיפו לו** - אלא שמתחלת היו רוצחים לפחות שנים. **תדע** - שמתחלת כשנולד נפסקו לו כל אותו תוספת. **שהרי נביא נתנבא** - ביום רביעם שנים הרבה קודם הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ובעשת חליו של חזקיה עדיין לא נולד מנסה שמןנו יצא יאשיהו הוイ אומר בשעת חליו גזוו לפחות משמייו וכשזכה השלימו לו. **משנה שאינה צריכה** - דזיל קרי כי רב הוא עליה בחיה שלא נאסרה אחותה אלא בחיה. **הזרן על החולץ**. - **מתני**. **רבנן גמליאל אומר** - סדר משנה זו שלא תטעה לשבש הגירושא שבספרים סדר יבם אחד וייבמה אחת ת החל מהפרש דין גט וחיליצה וביאה שאחר מאמר ואח"כ מפרש דין מאמר וביאה וחיליצה שאחר הגט ואח"כ דין מאמר וגט וביאה שאחר החיליצה ואח"כ דין מאמר וגט וחיליצה שאחר הביאה וכן סדר יבם א' ושתי יבמות. **אין גט אחר גט** - שתי יבמות לאדם אחד מכך ונתן גט לזו וגט לזו אינו אסור בקרובות שנייה دائית קמא אהני היא פקעה זיקה דתרוייתו והוא מגרש נכנית ואי קמא לא אהני למידחי בתרא נמי לא אהני והלכך לאו גירושתו היא וכן שני יבמים ליבמה אחת ונתן זה גט וזה גט האחרון איינו כלום ומותר בקרובותיה וטעמא כדפרישית. **ולא אמר אחר מאמר** - בין ביבם אחד לשתי יבמות בין שני יבמים ליבמה אחת האחרון איינו כלום לפסול את הראשונה עליו ואין צריכה הימנו גט ולא ליאסר בקרובות השניה. **ולא בעילה אחר בעילה** - בא

על זו וחזר ובא הוא או אחיו על צرتה ביאת זנות בעלמא הוא ואין אסור בקרובותיה. **יש גט אחר גט** - דקמא לא דחה לגמרי הליך אכתי אילא פלא זיקה דהא בעיא חיליצה הליך אהני בתרא והוא גירושתו ואסור בקרובותיה. **בierz** - לאו אפלוגטה קאי אלא מלטא באנפי נפשה היא ואיבם אחד ואיבמה אחת קאי והכי كما אמר בierz דין יבם ויבמה והכי מפרש בגם. **צרכיה הימנו חיליצה** - ואם רצה לכנס לא יכנס דכיון דהתחיל בגירושין קיימה עלייה ולא יבנה. **צרכיה הימנו גט** - דחיליצה אפקעתה לזיקה ובעי גט לאפקועי קדושין דיליה דחיליצה לא מפקעת קידושים. **הרי זו מצותה** - מפרש בגמרא אף זו מצותה. **נתן גט ועשה מאמר** - באותו יבמה עצמה אפי ר"ג מודה דיש מאמר אחר הגט דמספקה ליה אי גט דחי אי לא ודלא גט לא דחי ואהני מאמר יבמין בה וכ"ש לרבען דאמרו גט דוחה קצר ומשיר קצר אהני מאמר למייקני שיורא דגט וצריך גט למאמרו וחיליצה לזיקתו ויבומי לא דמגט קמא קיימה עלייה ולא יבנה. **נתן גט ובעל** - אסור לקיימה דקמה עלייה ולא יבנה וצרכיה גט לביאתו וחיליצה לזיקתו גט לביאתו ואפילו לר' עקיבא דאמר אין קידושים תופסין בחייבי לאוין דהא ה' מתני' כולה ר' עקיבא היא כדפרש בגם' הכא מודי דתפסי קידושי ביאה דגט לאו חיליצה דמי לאפקועי כולה זיקה הליך לא עמדה עליו בלאו גמור. **וחיליצה** - לזיקתו ובגט לחודיה לא מפטרא [כמו] שאחר כונס את יבמותו שיכול לפוטרה בגין משום דחווי ביאה פסולה משום גט קמא ולא קニア לגמרי. **אין לאחר חיליצה כלום** - וauseג חיליצה פסולה היא دائ הוה בעי לייבומי לא מצי ואפ"ה דחיא לגמרי ואין אחריה כלום دائ הדר ומקדש לה במאמר או בביאה לא בעין גט וכדרבי עקיבא דאמר אין קידושים תופסין בחייבי לאוין והכי מפרש בגם' דמתני' ר"ע היא. **חולץ ועשה בה מאמר** - או נתן גט לאחר חיליצה או בעל אחר חיליצה אינו כלום כדתני בסיפא אין לאחר חיליצה כלום שאין מאמר וביאה תופסין בה לאחר חיליצה בר' עקיבא וגט לאחר חיליצה לא הוה צריך למיתני לאשموעינו דין כלום דלמא ליינוי ליטסורי בקרובותיה הא מיתסר וקאי מלחמת חיליצה אלא איידי דבעי למיתני גט לאחר בעילה כדקתני או בעל ועשה מאמר ונתן גט לאשמועינו דין לאחר ביאה כלום זיקת יבומים ובהאי גט סגי ליה ולא חיליצה תנא נמי גט לאחר חיליצה והכי מפרש בגם. **או בעל ועשה מאמר** - או נתן גט אחר ביאה או חולץ אחר ביאה אין לאחר ביאה כלום זיקת יבומים דגט שנתן אחר ביאה מגרש לה כאשתו גמורה ולא בעיא חיליצה ואם רצה להחזיר

מחזירה וchlיצה שעשה אחר ביה אינה מועלת כלום דין עליה זיקת יבמין
ומאמר דآخر ביה לא הוה צריך למיtiny דPsiṭṭa לן דלא מהני דלמא
לייהני הא אפילו מאמר אחר מאמר ביבם אחד ויבמה אחת בתרא כמאן
דלייתיה דמי דמי קעביד הא מיתסר وكאי בקרובותיה אלא אידי דתנא
רישא חלא ועשה מאמר דאיצטראיך לאשטעין כר' עקיבא דין קידושין
טופסין בחלוצתו תנא נמי בעל ועשה מאמר והכי מפרש בגמ'. אין אחר
chlיצה כלום - ארישא קאי וכדפרישת לעיל ואלישנא דסיפה דקתני או בעל
עשה מאמר או נתנו גט וחלא הוה שיק למיtiny אין אחר ביה כלום ובגמרה
קא בעי ליה.

דף נ.ב

אחד יבמה אחת ליבם אחד ואחת שני יבמות ליבם אחד - שווין כמו שאמרנו
שיש אחר גט ראשון או אחר מאמר ראשון כלום ואין אחר ביה שבתחלת
או אחר chlיצה כלום. **כיצד** - בשתי יבמות ליבם אחד. **צריכות שני גיטין** -
כרבן דיש מאמר אחר מאמר וייבומי לא דהיכי לייעביד אי ליבומי לתרוייתו
הוא فهو שני בתים ואי לחדא הוайл וחברתה ביה אגידה הוה ליה בונה שני
בתים. **chlיצה** - לאחת מהן וпотורת צרתה. **מאמר לו וגט לו** - פסל גט של
אחרונה את הראשונה דקם ליה بلا יבנה וצrica גט למאמרו וchlיצה
לזיקתו דchlיצה לא מפקעה קידושין וגט לא מפרק זיקה. **מאמר לו ובעל**
את זו - אסור לקיימה דהוail וקמייתא אגידה ביה הו להו שני בתים
וצריכות שני גיטין זו גט למאמרו וזה גט לביאתו וchlיצה לאחת מהן וпотורת
צרתה אבל בget לחודיה לא נפקא בעלת ביה הוail דביאה פסולת היא.
מאמר בו וחלא לו - בעלת מאמר הראשונה צrica גט למאמר דchlיצה
דאיך לא מפרקעה למאומו. **צריכות הימנו chlיצה** - לאחת ואסור בקרובות
שנייה דרבנן הוא דאמרי יש גט אחר גט. גט לו ובעל את זו צrica גט וchlיצה
- אסור לקיימה דקמה עלייה بلا יבנה משום גט דראשונה ובget לחודיה לא
נפקא משום דביאה פסולת היא. **אין לאחר chlיצה כלום** - די הדר מקדש
לה לצרתה לא תפסי בה קידושין כרבי עקיבא. **חלא וחלא או חלא ועשה**
מאמר ונתנו גט ובעל וקתני סיפה אין לאחר chlיצה כלום - והכי פירושו חלא
לו וחלא לו מותר בקרובות שנייה שאין אחר chlיצה ראשונה שום זיקת
יבמין וchlיצה בתרייתא לאו כלום היא וכן חלא לו ומאמר לו וכן נתנו גט לו

אחר חיליצת זו וכן בעל לזו אחר חיליצה של זו אין מעשה האחרון כלום. או בעל - תחלה וחזר ובעל לשניה. או בעל ועשה מאמר - בשניה או נתן גט לשניה או חלץ לשניה אין אחר ביהה ראשונה כלום ומעשה האחרון לא חשיב ומותר בקרובות שנייה. אין אחר חיליצה כלום - ארישא קאי ואסיפה שיז' למימר אין אחר ביהה כלום ובגמרא קמיבעיא לה. בין שני יבמיו ליבמה אחת - בכל הדין האמור למעלה ביבם א' ובב' יבמות. חלץ ועשה מאמר ונתן גט ובעל כו' - איבם א' ואיבמה אחת קמהדר וاع"ג דתניא לעיל הדר תניא הכא משום סיפא דבעי לפלווגי בין ביהה לחיליצה כדקתו חיליצה בין בתחילה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום והבעילה בזמן שהיא בתחילה כו' ולאשמעין פלוגתא דרבנן חמייה ורבנן. בין בתחילה בין באמצע - בין מאמר לגט כגון גט לזו וחילץ לזו וחזר ועשה בה מאמר או בבעל הגט לא מהני מאמר ולא בעיא גט למאמרו. בסוף - אחר מאמר וגט חלץ אין אחריה כלום וחיליצה גמורה היא ואי הדר עביד מאמר לא בעיא גט דחיליצה גירושין גמורים היא וקמה בלאו גמור עליה וاع"ג דחיליצה פסולה הוא. הביאה באמצע - כגון גט לזו ובעל לזו וחזר ובא על האחת יש אחר ביהה זו זיקת יבמיו וכי מפיק לה בעיא חיליצה ולא סגי לה בגט. אין אחריה כלום - ונפקא בגט ובלא חיליצה ואי הדר קדיש לאידך אחר ביהה לא מהני. גם'. אבל גט אחד ביבמה - או מאמר אחד ביבמה מהני גט ביבמה למקם עליה בלבד יבנה ושוב לא ייבם ומאמר ביבמה מהני לה להצריכה גט למאמרו אי בעי לאפוקה. מ"ט אמר רבנן גט ביבמה מהני - הא מדאוריתא חיליצה הוא דמהני בה ומשום גט לא קריינא בה שלא בנה. משום דבעלמא מהני - בכל הנשים להתגרש ואי אמרת הכא לא מהני ואם רצה לכונסה אחר הגט יכנוס. אמרי - אינשי גט להוציא וחיליצה נמי להוציא מדגט לא מהני ליה כו'. ומ"ט אמר רבנן מאמר ביבמה מהני - לאסור חברתה עליו הא מן התורה קניין לא هو ביבמה אלא ביבאה. משום דמהני בעלמא - קידושיasha קונים אותה וأتي לבעל אחר ביהה והוא ליה בונה שתי בתים דאיסורה דאוריתא. ומ"ט אמר רבנן - ביהה פסולה יש אחריה זיקת יבמיו כדתנן לעיל מאמר בזו ובעל לזו צרכות שני גיטין וחיליצה ולא אמרין תיסגי לבעל ביהה בגט בלבד חיליצה ותיפטר אף חברתה ביבאתה מן החיליצה. אי ביהה אחר הגט היא - כגון גט לזו ובעל לזו דאמירין צריכה גט וחיליצה ולא סגי בגט לחודיה כשאר

יבמה שכונסה. גזירה **ביהה אחר הגט משום ביהה אחר חיליצה** - דאי אמרת תיסגי לה בגט אתי למימר מדקניא ביהה אחר הגט בבייה גרידתא אלמא מעליותא היא ואתי למיבעל לכתהלה אחר חיליצה. **ואי ביהה אחר מאמר היא** - כגון מאמר זו ובעל זו להכי תנן צרכות שנים גט וחיליצה דאי אמרת בגט סגי לה אמרי ביהה של זו אחר קניין של זו מעליותא היא ואתי למעבד ביהה אחר ביהה וקא פגע באיסור אשת אח. **חיליצה פסולה** - שאחר גט או אחר מאמר. **אין אחריה כלום** - דאי הדר עבד מאמר או גט לששית לא מהני. **משום חיליצה אחר חיליצה** - שלא ליתי למיחלץ לשתי יבמות זו אחר זו או שני יבמין ליבמה אחת זה אחר זה. **כל כי הני תחולץ ותיזיל** - קלומר מאי אייפת לון כל ימיה תחולץ. **משום חיליצה אחר ביהה** - שלא ליתי למימר יבמה כנוסה יוצאת בחיליצה בלבד גט לא אותו למימר וכי דאטו חיליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו והא דאמרינו אין אחריה כלום בדבר העשיי אחריה קאמער דאי הדר עבד גט או מאמר או חיליצה בחברתה לא מיתסר בקרובותיה.

דף נא.א

מאי טעמא דר"ג - דאמר אין גט אחר גט בשתי יבמות או בשני יבמין שלא מיתסר בתרא בקרובותיה. **שיש גט אחר מאמר** - מאמר זו וgett לזו פסל את הראשונה ואסור בקרובות שתיהן. **ומאמר אחר גט** - גט לזו ומאמיר לזו בעלת מאמר צריכה גט. **וgett אחר ביהה ומאמיר** - אחר ביהה שאחר מאמר כגון מאמר לזו ובעל לזו וgett לששית מהני גט ואסור בקרובותיה. (**דביהה פסולה היא בשניה** - דמאחר שעשה מאמר בראשונה פסולות בשניה). **ומאמר אחר ביהה וגט** - גט לזו ובעל לזו ומאמיר לששית קונה מאמר וצריכה גט ואסור בקרובותיה. **ואי אמרת מספקה ליה** - בדוחיות הגט וקניתת מאמר. **תיהוי** - היך ביהה אמצעית כביהה בתחילת ותיקני ולא תהני מעשה שלשית בין בגט אחר ביהה ומאמיר בין במאמיר אחר ביהה וgett ממה נפשך גט אחר ביהה ומאמיר לא ליהני דאי מאמר קמיי קני לגמריו tuo לא מהני ביהה וgett אבטריה ואי מאמר לא קני מידי נמצאת ביהה של אחורי ביהה בתחילת וכשרה ותו לא מהני גט בשלשית דהא תנן הבעילה בזמן שהוא ביהה בתחילת אין אחריה כלום וכן במאמיר אחר ביהה וgett דאי גט קמיי דחי tuo לא מהני ביהה ומאמיר אבטריה ואי גט לא דחי מידי נמצא ביהה של אחורי ביהה בתחילת וכשרה היא וקונה ומאמיר דבטריה לאו כלום היא. **אלא** - **פשיטה ליה** דget דחי קצר

ומאמר קני קצת הליך ביאה של אחריהן אינה תחלה ומיהו מ"ט ישamar אחר גט וגט אחר מאמר ואין מאמר אחר מאמר ולא גט אחר גט דאמור רבנן בחוד צד מהני בה גט לדחות חציה וחוד צד מהני בה מאמר לקנות חציה. גט אחר גט לא דחי דהא דהא ליה קמא - כל כח גט הליך לאו כלום הוא ומוטר בקרובותיה וכן מאמר אחר מאמר דהא קנה קמא כל כח מאמר. **האי מילתא** וכו' - גט אחר מאמר Mai דשייר מאמר מן קמייתא דחי גט בבריתיתא וכן שני יבמין Mai דשייר מאמר דקמא דחי גט דבתרא. מאמר אחר הגט - Mai דשייר גט דקמא מן הזיקה דלא דחיה קני מאמר דבתרא. ורבנן - דפליגי עלייה דר"ג דאמרי יש גט אחר גט אמרי לך. **כל חד לחוד** - מן היבמין תיקנו ליה רבנן גט ומאמր בכל היבמות הליך ליכא למימר קמא דחיה כל כח הגט דקמא כל כח הגט דידייה דאית ליה בהז יבמה הוא דדחה אבל כח גט דחיה בהז יבמה וכח גיטא דידייה בצרתה לא דחיה וכן לעניין מאמר. והאי **比亚ה פסולת וכו'** - כלומר להכי אמר ר"ג יש גט אחר ביאה אחר מאמר ויש מאמר אחר ביאה וגט דהא ביאה אמצעית שהיא פסולת עדיפה ממש מאמר וגריעא ממש מאמר. **עדיפה ממש מאמר וכו'** - דאילו ביאה אחר מאמר מהניא כדקתי נט אחר ביאה ומאמר אלמא יש ביאה אחר מאמר. וגריעא ממש מאמר **דאילו** מאמר אחר הגט **קני ליה לכליה שיורא דגט** - כל מה שישיר גט למאמר ואין מאמר אחר מועיל כלום אחריו אם חזר ועשה מאמר בשלישית כדקאמר רבנן גמליאל אין מאמר אחר מאמר ולא שנא אי הוה מאמר ראשון אחר גט אי לא אין מאמר אחריו ולא פלוג בין שהייה מאמר ראשון בתחלתה בין שהייה אחר הגט מدلא קתני מודה רבנן גמליאל שיש מאמר אחר מאמר וגט. וαιלו **比亚ה אחר הגט לא קニア ליה לכליה שיורא דגט** - כל מה שישיר גט לביאה דיש מאמר אחר ביאה וגט כדתנן הבעה בזמן שהיא בתחלתה אין אחריה כלום אבל באמצע יש אחריה כלום וכדאמר טעמא לעיל מ"ט אמר רבנן ביאה פסולת יש אחריה כלום וכו'. ה"ג - ונתן גט לזו וגט לזו ר"ג וכו'. **חולץ** בראשונה - וכ"ש דאי חולץ לשניה hei חליצה מעלייתא לאיפטור קמייתא דכיוון דגט דשניה אין גט חליצה דידייה מעלייתא היא אלא עצה טובה אשמעין שלא יאסור עצמו בקרובות שנייה שאם יחולץ לה נמצא זו גירושתו וזה חולצתו ואסור בקרובות - שתיהם. וכן אתה אומר שני יבמין ויבמה אחית - נתן זה גט וזה גט ר"ג אומר חולץ לה הראשון והשני מוטר בקרובותיה ולדברי חכמים שניהם אסור בקרובות. מאמר בזו ומאמר בזו ר"ג אומר נוتن

גט לראשונה כו' - לפקמן פריך כיון דאין מאמר אחר מאמר ייובומי נמי תתייבם קמייתא דזה לא איפסלה עליה. **לימא תיהוי תיובתא דשמעואל** **דאמר שמעואל חלאץ לבעלת הגט** - נפלו לפניו שתי יבמות ונתנו גט לאחת מהן ואח"כ חלאץ לה לא נפטרה צורתה משום דקלישא זיקתה ולא אלימה חיליצה לאפקועי זיקה אלימטה לצורתה והא הכא כיון דאמיר ר"ג אין גט אחר גט נמצאת זיקה שנייה שלימה וקטני חולץ לראשונה וקשה לשמעואל ומדרבנן ליכא לאותובי לשמעואל ע"ג דאמרי רבנן וחיליצה לאחת מהן אלמא חיליצת בעלת גט פוטרת צורתה לא קשה לשמעואל דהכא היינו טעמא דתרוייהו זיקתא קלישא דזה אמרי רבנן יש גט אחר גט. **יש זיקה - אלימה זיקתה ולא פקעה זיקה שלימה אלא בחיליצה מעלייטה.** **ר"ג סבר אין זיקה** - כדאמר בפרק ב"ש (לפקמן יבמות דף קט) אם מיאנה מיאנה כו' הילך כיון דלאו אלימה זיקה פקעה בחיליצה כל דזו.

דף נא.ב

רבנן סברי יש זיקה - לאקשויו אתי כלומר כס"ד דכי היכי דפליגי רבנן ארבע גמליאל בגט אחר גט הכי פליגי בזיקה וע"ג דמamiltyihu לא שמעיןליה. וקטני סיפה וכן אתה אומר בשני יבמין - אדם נתנו שניהם גט חולץ לה אחד מהם ואפילהו לרבען דאמרי יש זיקה סגי לה בהזח חיליצה רעוועה חדיד מיניהו. **לימא תיהוי תיובתא כו'** - זהא נמי חיליצה פסולה היא שאחר הגט באה. הכי גרשין בין לרבען גמליאל בין לרבען אין זיקה והכא כו' - ואני דאמרי אליבא דמאן דאמר יש זיקה. **קנין גמור** - לא גמור ממש אלא קנין חשוב. **הא דאמרו** - אין מאמר אחר מאמר אלמא חשיב קמא למיקני כל כח מאמר. **אשטו עמו** - דקנינה במאמר וכי נפלת אחوتה לא רמייא קמייה דאחות אשא היא ולא מיטסרא קמייתא עליה משום אחות זוקפה. **והלוו תצא** - אף מן החיליצה. **הלוו** - כמו הארץ הלוו הנשמה (יחזקאל לו). **אמר להם ר"ש כו'** - לפקמן בפרק האשא רבה בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמותו ו חוזר ובא אחיו בן תשע שנים ויום אחד עליה פסולה על ידו דביאת בן תשע שנים כמאמר שוויה רבנן והוא ליה מאמר אחר מאמר ומקודשת אף לשני ופסולה אף על ראשון רבנן דאמרי יש מאמר אחר מאמר ר"ש אומר לא פסלה. **אמר להם ר' שמעון** אם **ביאת ראשון ביאה** - קנינה למורי. **ביאת שני אינה ביאה** - דהביאה בזמן שהיא בתחלתה אין אחריה כלום ואיינה מקודשת לשני ולא פסלה על הראשון

ואין מושם דזינתה דקי"ל ביאתו ביאה דתנן (נדה דף מה) בא על אחת מכל העריות שבторה מותות על ידו אפילו הכי לא מיתסרא על בעלہ דקימיא לו (כתובות דף ט) אין האשה נאסרת על בעלہ אלא על עיסקי קינוי וסתירה. **כמאמר שווייה רבנו** - זה כי תניא בפרק האשה עשו ביאת בן תשע כמאמר בגדול וכאמר רבי שמעון ביאת שני אינה ביאה אלמא מאמר ראשון חשוב ל�נות כל כח מאמר. **ה"ג יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת** - דכל חד וחד תקינו ליה רבנן מאמר בה. ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות **ևיבם אחד** - דכל כח שתקנו חכמים במאמר קנה במאמר ראשון לשון מורי ל"א ה"ג אין מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת דזומיא דקידושין בעלה תקינו רבנן למאמר ואין קידושין אחר קידושין באשה אחת ויש מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד זהה תרויהו קמיה רמיין וכל חדא אית לה כח יבמין שלא כח ביאה יהבי רבנן למאמר למיקני למגרי ולא פקע זיקה דחברתה דביאה הוא דפרטה ולשון ראשון עיקר דלקמן מוכחה מילתה בפирקן. **והא ביאה פטולה כמאמר שווייה רבנו** - שלא נפקא מיניה בget דקה בעיא נמי חליiza לזיקתו.

דף נב.א

האי גט אחר גט הוא - בתמיה וכי זהו גט אחר גט דקתי רישא וחכמים אומרים יש גט אחרכו' ומפרש כיצד עשה מאמרכו' דהינו גט אחר מאמר. **כదאמון** - בברייתא דלעיל כיצד אר"גכו' ובמתני' לא פירש. **הואיל דאמר מר** - בפרק ד' אחין (לעיל יבמות דף כת). **והתניא לוכה** - ואין מלכות ארבעים אלא על דברי תורה אלמא דאוריתא היא והיכי אמרת קנה וקמשני האי לוכה לאו מלכות ארבעים הוא אלא מכת מרדות מכת ריזוי מדרבן שנהガ קלות ראש בעצמו ולעולם קנה. **דרב מגיד** - מכת מרדות. **אמאן דמקדש בbijah** - משום פריצותא. **ואמאן דמקדש בשוקא** - אפילו בכיספה דמנהג يولות ופריצות היא. **דמתפרק** - לשון חזפה שמעיז פניו להתריס עם שליח ב"ד. **מידם הוה דיימה חמתייה מיניה** - חשודה הייתה חמותו ממנו. **נתן לה כספ או שוה כספ** - ואמר לה התקדי לי במאמר יבמין וاع"ג דיהב לה מידיו לאו קידושין גמורים הם קידושי תורה שהרי אין קידושין תופסין באשת Ach והتورה לא התירתה לו ליעשות כאשה נכricht אלא כסדר המוצה וביאה הוא דכתבה בה רחמנא. **ובשטר כיצד** - ואם קידש בשטר כיצד כתב בו והוין

כיצד בתמיה והא כיון דקידושי כספ' אמרת נתנו לה כספ' כאשר נשים ממילא שמעין שטר נמי כשר כל שטר אירוסין בועלמא כדאמר בקידושין כתוב על הניר או על החרס אע"פ שאין בו שווה פרוטה הרי את מקודשתכו'. אמר אבי - האי תנא לאו אשטר מאמר קאי אלא אשטר כתובה קאי. **על נכסיו בעלה הראשון** - ולא על של יבם Mai טעונה כדאמר בהחולץ (לעיל יבמות דף לט)acha הקנו לו מון השמים. **נתן לה גט** - יבם ליבמותו. מהו - לפוסלה על אחיו ועליו בהאי גיטה דתיקום עלייה بلا יבנה האי גט לא מהני באשת איש להתרה לינשא והכא נמי לאו גירושין למיקם بلا יבנה. **לאיחלופי בגיטה** - ולכנות יבמה אחר הגט. **הכא פסיל בכהונה** - כהן שנתן גט כזו לאשתו אסורה עליו ולהלך תיבעי לנ' אי מהני מדרבונו. **אלא מאישה** - ולא התירה לכל אדם. **הרי זה גט** - ואם נתנו משכنسה הרי זו מגורשת הוайл ובידו לגרשה משנכתב ואי משום גט ישן דקייל (גיטין דף עט) בית היל פולסליין ותנו איזהו גט ישן כל שנתייחד עמה אחר כתיבה הא איתמר בפרק הזורק (שם גיטין דף עט) אם נתגרשה תנשא לכתחה.

דף נב.ב

ולאשה בועלמא - וכנסה וגירשה בו אין גט הוайл שנכתב לא היה ראוי לגורושים. **ливמותו מהו** - כתבו קודם שכביסה וכשכנסה נתנו לה מהו שתתגרש בו. כתוב גט לזיקתו ולא למאמרו או למאמרו ולא לזיקתו - והוא עשה בה מאמר תחלה מהו שתיפסל עליו בכך. **מאמר עילוי זיקה רמי** - כעשה מאמר נדבק עם הזיקה וניתוסף עלייה ואין גט מועיל לזה بلا זה וכיוון שנכתב בתוך הגט שלא עשו אלא לאחד מהן הוה ליה מגרש חצי אשה ולא כלום היא ומורתת לו. **או דלמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי** - ומהני והיכא דכתב לזיקתו ולא למאמרו אסורה עליו ועל אחיו דפקע זיקה וקמה بلا יבנה ואי כתוב למאמרו ולא לזיקתו אסורה לו ומורתת לאחיו דמאמר דעבד שקליה ופשה ליה זיקה כמעיקרא. **נתן גט למאמרו** - ולא לזיקתו באربעה אחין (לעיל יבמות לב) גבי זיקת [ב'] יבמין ג' אחין נשואין ג' נכריות ומת אחד מהן ועשה בה השני מאמר ומת הרי אלו חולצותכו' וקאמר רבא עליה נתן גט למאמרו וachs' מות הותרה אשטו הראשונה שרייא צرتה לאחיו השני דאי לאו גט הוה אסורה עליו משום זיקת שני יבמין אלמא האי לחודיה קאי מדאגני גט לאישטרוי צרתה לאחיו השני והוא הדין דהיא גופה

נמי שRIA לאחיו אלא דמחלפה בבעל גט גמור לזיקה דמקמי מאמר או לזיקה ומאמור והכי אמרינו באربעה אחין. זו **דברי רביעי עקיבא** - אחלץ ועשה בה מאמר קאי דקתני לא תפיס מאמר. אחר **שילוח** - כלומר מدقתי אשר שלחה קרא יתירה שלא צריך cocci קאמר יש לך משליח שאסור להחזיר אחר שילוח אפילו לא נישאת ואיזו זו יבמה וכיון דבלאו קאי היכי מהני בהתו מאמר. **אימתי** - יש אחר חליצה תפיסתקידושין. **בזמן קדשה לשום אישות** - בקידושין גמורים ולא במאמר יבמין דודאי קידושין תופסין בחיבבי לאוין. **אבל קדשה לשום יבמות** - אין קידושין שהרי אין כאן צד יבום והוא להו קידושי טעות. **כעוזר** - חופר וכסבירו שלו הן שהיה קרע הגר סמוך לקרקע ומת הגר ואין לו יורשין והמחזיק בנכסיו קנה וזה חופר בקרקע הגר וכסבירו שזה קרע שלו ולא נתכוון להחזיק שלא קני והאי נמי סביר שקידושי יבמה תופסין בה ולא נתכוון לקנות אלא מכח יבומי אחיו והוא פקעו להו. התם לא **קמיכוין למיקני** - דהא סביר שלו הן. **הכא מכווין למיקני** - מ"מ. הא לא **דמייא כו'** - אבי הוא דakash ואיזל. **וכסבירו של גר אחר הוא** - ומתכוון לקנות מכל מקום והאי נמי קסביר לקנות מכח אחיו ואינו קונה אלא מכחו ומ"מ קניון הוא. **מאמר עילוי זיקה רמי** - מאמר דתקינו רבנן לכל היבמי לא תקון אלא היכא דקיים זיקה ואתה מאמר ואיתוסף עליה והכא ליכא למימר cocci דأتיא חליצה מפקעה לזיקה. **האי לחודיה קאי כו'** - ולא מהני זיקה למאמר הילכך השთא כמעיקרא מעיקרא אילו אמר לה התקדשי לי במאמר יבמין מי לא קני ואף על גב שלא מהニア ליה זיקה דהאי לחודיה קיים השთא נמי מהני.

דף נג.א

יש זיקה - האי דתפיס מאמר בעלמא בכוי האי לישנא משום דיש זיקה והשתא אתאי חליצתה פקעתה וליכא למימר cocci. **אין זיקה** - אין כח לזיקה ואפי cocci מעיקרא הו מאמר. **רב שרבעה אמר** - אי דאמר לה בזיקת יבמין כ"ע לא פלייגי שלא מהני דיש זיקה ואתאי חליצה ואפקעתה. **והכא בchlitzah פטולה** - כגון שחלץ אחר הגט קמייפלייגי רבנן סברי לא אפקעתה שפיר ויש אחריה כלום הלכך קני מאמר. **יש תנאי בchlitzah** - שחלץ לה על מנת שתתנו לו מעתים זוז רביעי סבר אין תנאי מועיל בchlitzah ואולי לא נתנה לו אין תנאי מועיל והוי חליצה הלכך לא תפיס מאמר שעשה בלשון זיקת יבמין אבטחה

זה אפקעתה לזמן ולרבען יש תנאי וכל כמה דלא קיימת לא פקע זיקה וכי אמר לה התקדשי לי ע"י כסף זה בזיקת יבמין קני. ה"ג **רבינא אמר דכ"ע יש תנאי בחייבת** - ע"ג דקי"ל (לקמן בMOVOT דף קו) חיליצה מוטעת כשירה הני תנאי לא סבירא להו. והכא בתנאי כפול קמייפלגי - וכגון דלא כפליה אם לתנאי לרבי בעין תנאי כפול כתנאי בני גד ובני ראובן והאי דלא כפליה אם תנאי תהא חיליצה ואם לא תנאי לא תהא חיליצה לא הוא תנאי לבטولي חיליצה. **וניתני נמי אין אחר ביאה כלום** - זה באיה שיכא למימר בסיפה דקתי נמי או בעל ועשה מאמר וננתן גט וחוץ זה או או קתני ובעל ועשה מאמר או בעלי וננתן גט מאי חיליצה איך. **תני אין אחר ביאה כלום** - ולא צריך למיתני נמי אין אחר חיליצה כלום דכיון דתנאי אין אחר באיה כלום ה"ה נמי דין אחר חיליצה כלום ולישנא קלילא הוא למיתני - חדא או באיה או חיליצה. **ותנא דין** - דלא נקט באיה ואע"ג דאיiri בה בסיפה משום דהיתר יבמה לשוק חביבא לה לאורווי ומינה שמעין דין אחר באיה כלום וטריחא לתנא למיתני תרתי אין אחר באיה ואין אחר חיליצה כלום. **מתניתין** - דקתי נמי שתיבמות עשה מאמר בזו ומאמיר בזו צרכות שני גיטין. **דלא בגין עזאי** - דאמר אין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד ומתיini בשתי יבמות ויבם אחד קא מיiri ולישנא בתרא דגרסינן למילתיה דבן עזאי איפכא קיימת ה"ק אתקפתא אסיפה דמתני דקתי ניבם אחד לשתי יבמות בין שני יבמים ויבמה אחת ומיסתברא כלישנא קמא דא"כ לא הויה לנו לאיתו כי ה"ק אתקפתא הכא אלא בגמרה דסיפה דלקמן. **ליימא מסיע ליה לשםאל** - אמר חוץ לבעלת מאמר לא נפטרה צורתה דכיון דבעי גט למאמרו לא הויה חיליצה מעלייטה לאפוקי זיקה דחברתה. **ותייבתא דרב יוסף** - אמר בחולץ (לעיל יבמות דף מד) לא ישופוך אדם מי בورو ואחרים צרכים להם זה הא הכא דחוץ לחברתה וקמייטה בעיא גט ונמצא פוסל את שתיהן מן הכהונה ולא אמרין ליחלו זקמייטה ותhea חברתה כשירה. **צרכות** - משמע חיליצה לכל אחת דכיון דחילצת שתיהן רעונה אין אחת מהן פוטרת חברתה וקתיini סיפה וכן שני יבמים ליבמה אחת אדם נתן זה גט וזה גט צריכה חיליצה משניהן. **ליימא מסיע ליה לרבה** - וכו'. **ה"ג גט לו וחוץ לו ליימא מסיע ליה לשםאל** - מدلא נקט חיליצה לבעלת הגט אלא לחברתה מסיע ליה לשםאל דאמר בפ' ד' אחין חוץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה. **וליתני נמי אין אחר באיה**

כלום - בסיפה דקתני או בעל ובעל או בעל ועשה מאמרכו' דהא משום הכי נקט לה דהתם לא שיק למייתני אין אחר חיליצה כלום דהא ליכא חיליצה. **כולה ביתא** - כל האחין על החילוצה ועל צורתה בלאו בעלמא כחולץ עצמו דשליחות DIDHO עבד. **איצטראיך לאשMOVEDין** - מותני חולץ זו ועשה מאמר בו אינו כלום דאע"ג דלאו בעלמא היא גביה לא תפשי קידושין וסתים לו בכוון קר' עקיבא וכן שני יבמין ויבמה אחת. **אלא לר"ש בן לקיש דאמר** - בפ"ק יבמות (דף י) כולה ביתא בכרת קאי בלבד מחולץ בחילוצה אבל חולץ לגבי ב' צרה וכל האחין בין בחילוצה בין בצהה בכרת מאי איצטראיך למייתני לגבי ב' יבמות ויבם אחד וב' יבמין ויבמה אחת דין מאמר השני תופס אחר חילוצה. **וליטעמאך סיפה** - בב' יבמין ויבמה אחת דקתני בעל הראשון ועשה השני מאמר אין אחר ביה כלום מי איצטראיך לאשMOVEDין דין קידושין תופסין בא"א הרי כניסה וכאשתו היא לכל דבר. **אלא אידי דתני התרת יבם ויבמה אחת** - איצטראיך לאשMOVEDין אפילו לר"ל דין מאמר אחר חילוצה דהא ליתה גביה אלא בלאו יבנה ואיצטראיך למשתמה רביעי עקיבא תנא נמי כו'.

דף ג.ב

חולץ ועשה מאמר - אייבם אחד ויבמה אחת קאי דאוקמיה דצrik למתנייה. **בשולמא חולץ ועשה מאמר איצטראיך** - למייתני דין כלום. **ס"ד א'** - אפי' לר' עקיבא. **ליגוזר מאמר דבתר חילוצה** - דלייבען גט אותו מאמר דמקמי חילוצה קמ"ל דלא גזירין. **אלא חולץ ונתנו גט** - ביבם אחד ויבמה אחת למה לי כו' למאי ליהני הא גט אי למשטרה הא איתסרא היא וקרובותיה עליו. **וליטעמאך בעל ועשה מאמר** - ביבם ויבמה אחת למה לי בשולמא בעל ונתנו גט איצטראיך למתני אין אחר ביה כלום דנפקא בהאי גיטא ולא בעיא חילוצה דביאה קמייטה אפקעתה לזיקה. **ס"ד א' ליגוזר גט דבתר ביה** - דלא תיסגי ליה בגט بلا חילוצה אותו גט דמקמי ביה דלא לימרו גט סגי ביבמה במקום חילוצה. **אלא בעל ועשה מאמר** - למאי קבעי איתנוי הלא אשתו היא. **אלא אידי דתנא חולץ ועשה מאמר איצטראיך** ליה כדאמרנו תנא נמי כו'. **ושלש מחלוקת בדבר תנא קמא** - דמתנייתין אמר חילוצה פסולה אין אחריה כלום אבל ביה פסולה יש אחריה כלום. **ורבי נהמיה** - אמר אחת זו ואחת זו אין אחריה כלום. **ואבא יוסי בר חנן** - אמר אחת זו ואחת זו יש אחריה כלום

באמצע ובסוף - כדרישנא ליה במתניתין ביאה דאייכא למיגזר כדאמרן בריש פירקין (לעיל יבמות נ) אי ביאה אחר הגט היא גזירה ביאה אחר הגט משום ביאה אחר חיליצה דלא ליתי למיבעל אחר חיליצה ואי ביאה אחר אמר כו' חיליצה ליכא למיגזר כדאמר בריש פירקין (שם יבמות דף נ'). הדרן עלך רבנן גמליאל. הבא על יבמותו שוגג - כסבירו שהיא אשתו או אשה אחרת. מזיד - לשם זנות ולא לשום מצוה. אפי' - מפרש בגמרה. המערה - שלא גמר ביאתו. קנה - זוכה בנחלה ויוציאה בגט אם בא להוציאה. בין ביאה לביאה - [בין ביאה כדרך לשלא כדרך ובין העראת לגמר ביאה]. וכן הבא על אחת מכל העריות - באחת מכל הביאות הללו. או פסולות - לכהונה כגון אלמנה כו'. פסלה לכהונה - משום זונה [וגרושה מיפסלה מתרומה دبي נשא אם היא בת כהן דשויה חלה] ודוקא עריות או פסולות אבל ביאת זנות דפנואה לא משוויה לה זונה ולא פסלה מן הכהונה דלא אשכחנה תנא דפסל אלא רבי אלעזר דאמר פניו הבא על הפנואה שלא לשם אישות עשה זונה لكمן בפירקין. מזרות ונtinyה - לאו אפסולה לכהונה קאי דהא פסולה וכיימה ולענין תרומה دبي נשא נמי ליכא למימר ועוד ביאת כשרמאי מגראע לה אלא לעניין העראת נקטה ולמילקי עלייה האי ישראל בהעראת כגמר ביאה. גמ'. אלא אפילו הוא שוגג - כסבירו אשה אחרת היא מזידה - לביאת זנות מכוונת. דתרוייהו לא מיכווני למצוה - אפילו הכוי קני. אלא בישן - שנתקשה כשהוא ישן.

דף נד.א
ישן לא קנה - דישן לא בר דעת ולא הויה קניינו קניין. **בנטקע** - שנתקשה לאשתו ונפל מן הגג ונתקע ביבמותו. **חייב בד' דברים** - בנזק וצער ורפוי ושבת כדאמר בהחובל (ב"ק דף פה) פצע תחת פצע לרבות השוגג מזיד ואונס כרצון אבל בבושת לא כדמפרש لكمן. **וביבמותו לא קנה** - דלא אכויין לביאה. **שנתכוון לאשתו** - ונתקשה לה. מצוה - כלומר בbijאה יותר מבהיר מבהיר. הא חפץ - מצוה ליבומי. **ולקחה שלא כדרך** - לרבות שם בא עליה שלא כדרך קנה. **במקום שמקים שם** - גרשין. **עד דמכוין לה** - לשם ביאה בעולם. נזק - שמיין אותה כאילו היא שפהה נמכרת כמה הייתה יפה וכמה היא יפה. **להטיח בכותל** - לאו לשום ביאה מיכוון. **שכו מטמא את בועלה** - להיות כמותה טמא ז' דכתיב ותהי נדתה עליו וטמא שבעת ימים (ויקרא טו).

וכי אשת אחיו לעולם נדה היא - ואינה פוסקת. **שכן בידו** - של אדם לרבות נשים הרבה על אחיו באיסור אשת את. **ዳי בעי מקדש ואזיל מי אלף** - ותפסות מינה כל עריות הנאסרות עליו מלחמת אישות כגון אשת אב וככלתו וחמותו ואחותו אשתו אבל אמו ואחותו ובתו וכיוצא בהן דאין בידו לרבות מلن. **שכן איסור הבא מאליו** - ופשות מינה אמו ואחותו ובתו וכיוצא בהן ולא תפסות מינה עריות הנאסרות לו מלחמת קידושים. **מאשת אח ואחות אב ואם** - דכי פרכת מה לאחות אב ואם שבן איסור הבא מאליו אשת אח תוכיח מה לאשת אח שבן בידו לרבות אחות אב ואם תוכיח וחזר הדין הצד השווה שבהן שהן אסורות עליו משום ערוה ועשה בהן העරאה גםר ביה אם אני אביה כל העuries בדין זהה. **שכן איסורן משום שאר** - ותפסות כל האסורות משום שאר אבל אשת איש דלאו משום שאר מנא תיתוי. **בחמי אוטרן** - כל זמן שאדם חי והיא שופעת וכן אשת אח אין היתר בחמי אחיו שאפילו הוא מגישה אסורה לזה אשת איש יש לה היתר בחמי על ידי גט.

דף נזב

ביומי תליא מילתא - אף' אם מת האוסרה שפסקה דם בראייה ראשונה אסורה כל שבעה. **בבנימ תליא** - אם יש לה בניים אפילו מת אחיו. **אין אוסרן מתירן** - אין כח באוסר להטייר אלא דבר אחר מתיירה ימים מתירין את הנדה ואשת אח כשהוא עיררי. **הוקשו כל העuries לנדה** - שהרי كانوا הוקשו כולן זו לזו ונדה כתובה בפרשת עריות הלכך בהעראה ילפין כולחו מנדה. **נדזה דכתיב גבי אשת אח** - דילפין מיניה לעיל העראה לאשת אח מנדה. **בחמי בעלה** - אם גירשה אחיו. **ולאו הבא מכלל עשה עשה** - אבל כרת ליכא. **משכבי אשה** - וכיון דבאהה הוី העראה משכב ממילא איתסרא בזכור דהא בזכור כתיב משכבי אשה. **המערה בבהמה** - שלא גמר ביה. **ליקתבה במיתת אחות אם** - לאו מחייבי מיתותה הון דלא כתיבא בהו מיתה. **ליקתבה במיתת בית דין** - כגון באמו וחותמו ולימה נמי אם אינו עניין להו ذاتיא בהיקישא דר' יונה תנחו עניין לבהמה. **איידי דכוליה קרא** - דכתיב באחות אב ואחות אם בפרשת קדושים תהיה לדרשה אתה כדתניתא لكمנו כתיב ביה נמי העראה בלי צורך לדרשה דבהמה. **ערות אחות אביך** - קרא דאחרי מות קמא נקט. **בין שהיא אחות אביך** - מן האב בין מן האם. **מה אחותו בין מן האב בין מן האם** - דכתיב בת אביך או בת האם. **מה זודתו מן האב ולא מן האם** - שם

היה דודו אחיו אביו מן האם ולא מן האב אין אשתו עליו ערוה ולקמן עלי מൻן. **דודתו אין אישורה בא עליו מאלו** - אלא על ידי קדושי דודו ולא תוכיח אחותנו וכיון שלא נפקא לנו מדינה תלמוד לומר מקרה שני בפרשת קדושים תהיו ערות אחות אביך ואחות אמך לא תגללה ואין צורך להזהיר שכבר הזהיר ולא הווה ליה לאשਮועין אלא עונש כדעת באשת אח ובאחותו איש כי יכח אחות אביו ואחות אמו עונס ישאו וקרא יתראה הוא לרבות אחות אביו מן האם ואחות אמו מן האם. **למה לי למכתב** - האי קרא יתראה בתרוייהו לכתוב בחדא ותיתני אידך מינה. **יש לה חייט** - דמשפחת אב קרוייה משפחה דכתיב וייתלו על משפחותם בבית אבותם (במדבר א). **אחות אם ודיי** - קרובתו אבל אחות אב שמא ח"ז אין זה אביו. **מה להן מן האב** - אם אחיו אביו מן האב הוא קרוב לעניין גאולה יותר ומצות גאולה מוטל עליו יותר מקרובי האם אף כמו מן האב ולא מן האם. **ה"ג** - ממשפחתו יגאלנו משפחת אב קרוייה משפחה כו'. **והא דתנן אמרו לו מטה אשתק כו'** - כגון דינה בת לאה - מיעקב וויכבד בת לאה מחצرون ושרה בת חצرون מקטורה ורבקה בת קטורה מבתואל ומלכה בת בתואל מחנה וראובן נשא את מלכה והלך למדינת הים אמרו לו מטה אשתק ונשא את רבקה שהיא אחותה מאביה חזרו ואמרו לו מטה רבקה ונשא את שרה אחותה מאמה אמרו לו מטה שרה ונשא את יוכבד אחותה מאביה אמרו לו מטה יוכבד ונשא את דינה אחותה מאמה חזרו ואמרו לו قولן קיימות. **מותר בראשונה** - במלכה אשתו. **ובשלישית** - שרה לפי שרבeka לא היו קדושיה קידושין וביאתה באונס הוא ומותר בשרה אחותה דתנן (לקמן יבמות דף צז) נושאין על האנושה. **וב חמישית** - דינה וاع"פ שהיא אחות יוכבד הרביעית לפי שביאת יוכבד פיתוי היא ואני קידושין מפני שהשלישית היו קדושיה קידושין. **ופוטרות צורותיהן** - אם מת וחלצו האחין לאחת מהן פוטרות צורותיהם. **ו אסור בשניה** - מפני הראשונה וברבייעת מפני השלישית.

דף נה.א

אלמא אחות אשה בין מן האב בין מן האם - דהא שלישית אחותה של שנייה מאמה היא וטעמא דשניה לאו אשתו היא משום הכى מותר בשלישית הא אם הוו קידושי שנייה קידושין הוה אסור בשלישית. **אחות אשה** - קרובוי עצמו חשיב לה שמחמת עצמו נאסרה עליו ולא מחרמת אביו ולאפוקי דודתו

דקרות אביו היא. ה"ג הכא - ת"ל ערות אחיך היא. **בחוי בעלה** - אם גירשה. מדבר הונא - דכתיב אשת אחיו נדה היא כدلעיל יבמות (דף נד). ולאו הבא מכלל עשה עשה - יבמה יבא עליה אבל כרת ליכא. **הכי גרשין** - כתיב קרא אחרינו ערות אחיו גלה. **אף אשת אח מן האם לאחר מיתת בעלה** - בלי בנימ שריא וא"ת הא ילפינן (לעיל יבמות דף יז) אחוה אחוה מבני יעקב אייכא למימר אחים מן האב מצוה מן האם רשות. **ערות אחיך היא** - ומהאי קרא מרביינו אשת אח מן האם. **אחוטו דכתב בה כרת למה לי** - כיון דדרשת העראה וקראי יתרוי דכולחו כרת דאחוטומאי תזרוש ביה הא כבר נכתב בכל הערים ונכרתו הנפשות העשות. **חייב על כל אחת ואחת** - ואי לא כתוב אלא חד כרת אכולחו הוイ אמינה היכא דעבדיינהו לכולחו בהעלם אחד לא מהייב אלא חדא השטא הוי דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו דמה אחוטו מיוחדת שהיא ערוה וחיבין עליה בפני עצמה אף כל שהיא ערוה חיבין עליה בפני עצמה. **לכרת נתנה ולא למלקות** - די התרו בו למלקות איינו לוקה דלאו שניתן לאזהרת כרת הוא לפיכך אין לוקין עליו דלא הווה ליה לעונשו כרת אא"כ זההיר עליה הלכך אזהרה לאו למלקות נתנה. **מואל אשה** - לחلك על כל אשה ואשה שבפרשה זו דהוה ליה למכתב ולנדת לא תקרב. **ערירים** - היינו נמי כרת שזרעו נכרת. **ערירים ימוטו** - לשעת מיתתן משמע סופן לבא לידי עריריםadam יש לו בנימ קוברן. **ערירים ימוטו** - משמעם adam han uchshio uririm kon ymota vafpi yoldzo lehem la achor maseha. **די כתוב רחמנא ערירים יהיו** הוי אמינה דהו ליה עד חטאיה - והכי משמע סופן להיות ערירים שימתו בניהם שיש להם עתה וייהו ערירים אבל בשעת מיתתם לא יموטו ערירים דבניהם דהו ליה מחתאה ואילך לא מיתתי. **ואין כתוב רחמנא ערירים ימוטו הוי אמינה מחתאה ואילך** - דהכי משמע מחתאים ישאו ואילך ערירים ימוטו אבל בנימ דמעיקרא לא מייתי כתוב רחמנא ערירים יהיו סופן לבא לידי ערירים דמדכתיב ערירים יהיו מכלל דהשתא לאו ערירים נינחו. **שפחה חייבי לאוין היא** - דכתיב בה לא יהיה קדש (דברים כג) וגלי בה רחמנא דלא מייתי אשם עד שיגמור בה ביאותו דכתיב שכבת זרע מכלל דחיבי מלכות דלאו דאסם כגון ממזר ושפחה שאין חרופה בהעראה מיחיב. **שפחה חרופה** - שפחה כנענית המאורסת לעבד עבדי שמוטר בה כדכתיב (שמות כא) אם אדוןיו יתנו לו אשה. **לשטוק קרא** - דלא לגלי שכבת זרע בשפחה חרופה ואני אמינה כשאר חייבי לאוין בגמר ביהה. **דכהונה**

מנלן - דמשפחה לא גמרין אלא לאו השוה בכל דומה דשפה חרופה.
קיחה קייחה - כתיב גבי חייני כrittenות (ויקרא כ) איש אשר יקח את אחותו
וכתיב בחיני לאוין דכהונה לא יקחו (שם ויקרא כא). **חייב עשה** - כגון
מצרים ואדומי עד דור שלישי מnlן דאסירא העראה דידהו בישראל וכי
בעשה כדכתיב דור שלישי יבא (דברים כג) ולא שני ולא הבא מכלל עשה
עשה.

דף ה.ב

ביה ביה - מהיני לאוין דכתיב בהו לא יבא ממזר. **יבמה לשוק** - בלי
חילצה מנין דהעראה דידה כגמר ביה. **אי למאן דאמר לאו** - דכתיב לא
תהיה אשת המת (דברים כה) ילפין העראה לחיני לאוין. **אי למאן דאמר עשה** - דכתיב (שם דברים כ"ה) יבמה יבא עליה ולא אחר ולא הבא מכלל
עשה עשה והאי לא תהיה מפיק לה לאוין קידושין תופסין בה וה"ק לא יהיה
ביה הויה לזר ופלוגתא דרב ושמואל היא בהאה קמא (לקמן יבמות צב).
אלא יבמה ליבם מnlן - דקני לה בהעראה. **אשה לבעה** - לעניין מקדש
בביה מnlן דבהעראה מקדשה. **קיחה קייחה** - כי יקח איש אשה ובעל
(דברים כד) ומהכא ילפין קידושי ביה כתיב הכא קיחה וכתיב התם בחיני
כrittenות קיחה (ויקרא כ). **למה לי למיכתב שכבת זרע באשת איש** - ואל אשת
עמייך לא תתן שכבתך לזרע (ויקרא יח) והוא איתרבי בה העראה מהקיישא
דר' יונה. **שכבת זרע בסוטה** - הנסתירה דנאסרת מספק כתיב ושכב איש
אותה שכבת זרע (במדבר ה). **כדאמון** - דבעינו גמר ביה דלא תימא כי היכי
דמחייב מלוקות בהעראה לחייב נמי אשם בהעראה. **למשמש מת** - באבר מות
בלא קישוי דין ראוי להזריע. **הניחה למ"ז** - בשבועות בפרק ידיעות
הטומאה. **למשמש מטה** - אשת איש לאחר מיתתה. **ס"א הויאל ולאחר**
מיתתא שארו - דבעל מיקרי דכתיב גבי טומאה כי אם לשארו (ויקרא כא)
ואמרי' שארו זו אשתו לחייב עליה. **לשקיןא לה שלא כדרכה** - שהיה חושדה
עמו בכך וכשאמיר אל תשתרי עמו ידוע לכל דעתך בן הזираה דלא היה
חוודה עמו בבייה אחרית לישנא אחרינא לשקיןא לה שלא כדרכה אל
תשתרי עמו לבעל לו שלא כדרכה. **משכבי אשה כתיב** - הוקשו שנייה. **דור**
אברים - מיעוק דדים חדש מבחוץ בשאר אברים. **פריצותא קאסר רחמנא** -
בתמיה כלומר פשיטה דלאו קינוי הוא דמשום פריצותא לא מיתסרא עליה.

בನשיקה - אבר נושך במקום תשמש. **הניחא למ"ד** - לקמן בשמעתין העראה זו הכנסת עטרה אבל נשיקה לאו העראה היא ולא מיתסרא לבעה בהכי שפיר קאמרת (דלא מיתסרא לבעה) דלאו קינוי הוא. **אלא למ"ד נשיקה העראה היא** - היכי ממעט לה. **גמר ביה זה הכנסת עטרה** - מכלל דນשיקה העראה היא כשמיואל. **שכבת זרע** - בשפה חרופה קאי. **עטרה** - ראש הגיד היא ואינה מן הגיד אלא בשר. **מירוק** - שمزוריע. **וזאי פליגא** - זהה אמר הכנסת עטרה זה היא גמר ביהה והכא קרי לה העראה. **אדשמיואל** - דאמור נשיקה הוי העראה. **מי לימה פליג** - דלשמיואל הוי הכנסת עטרה גמר ביהה ולרבי נשיקה לאו כלום היא או דלמא תרויהו בין לרביין בין לשמיואל העראה נינהו ומר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי.

דף נו.א

מכאן ואילך - מהכנסת עטרה ולמטה איןו אלא נשיקה ופטור ומדפטר בנשיקה וזאי פליג אדשמיואל דנסיקה קרי לה העראה והעראה רבין לה לחיזובי. **קנה לכל** - באחד מן הביאות גרוועות הללו קנה לה לכל דבר ואוכלת בתרומה מיד אם כהן הוא אפי' הלק למדינת הים ולא בא עליה ביהה גמורה. **האמורים בפרשה** - בפרשת יבמים שכטב בה מקרא זה יבמה יבא עליהDDRשינו ליה בין בשוגג בין במצויד בין באונס בין ברצון. **לייש** - דכתיב יקום על שם אחיו (דברים כה). **ולפוטרה מייבום** -adam mat vlo bennim masha another מותרת לשוק או אם הוציאה בגט לא בעיא חיליצה או אם הייתה לה צרה נפטרה בביattro של זו. **מן הנשואין** - היכא דנפלה לפניו מן הנשואין שכבר הייתה אוכلت בימי אחיו וכשות ובטל קניינו פסקה מלאכול דכ"ע לא פלייגי דקニア לה היך ביהה גרוועה להאכילה. **לאוקמיה במקום בעל** - שאם הייתה אוכלת בחיו תאכל בשבייל זה אבל לאומי מעבז דבחיי הבעל לא הייתה אוכלת דאין האשא אוכلت בתרומה עד שתכנס לחופה האי נמי לא אלים מיניה ודוקא בביאה بلا דעת קניין אבל בביאה גמורה אשתו גמורה היא ואוכلت אפי' לשמיואל. **אין היבם מאכיל** - בביאה גרוועה. **אינה אוכلت** - (זהך חופה לאו חופה היא) גזירין נשואין חרש אותו קידושי חרש כדאמרין לקמן. **מת** - חרש זה לאחר שכנסה ונפלה לפניי יבם חרש. **אוכلت** - דלא גרוועה ביאת חרש מביאת שוגג זנות ואונס שאין מתכוון לקנות ורביה רחמנא לגבי יבם. **לשמיואל קשיא** - זהה לא הוה אכליה מעיקרא וקאכליה השטא. **אימא כניסה**

ואח"כ נתחרש אוכלת - מות אחר שכנסה ונתחרש ונפלה כו' אוכלת זהא אכלת מעיקרה. ומאי בז' - יפה כחו ומאי יי'פו כח איכא הא בעל נמי חרש הוא ומאכילה. **חרש מעיקרא** - קודם שכנסה. **זהא אכלת מעיקרא** - והשתא הדרא בהז' ביהה זהא רתמנה רביהה. **כל ביהה שהבעל מאכיל** - כגון ביאת חופה. **בשלמא לרב** - אע"ג זהא מתני' פריכא ליה דקANTI אכלת וauseg דלא אכלת מעיקרה והואיא כנופלת מן האירוסין דאמרן לא אכלת אפי' לרב. **מטרץ לה כדמתרצין מעיקרא** - אליבא דشمואל חסורי מחסרא והכי קתני כניסה ואח"כ נתחרש אוכלת מות ונפלה לפני יבם חרש אוכלת זהא אכלת מעיקרה. **אלא לשמואל** - דאפי' האוכלת בחיי בעלה אינה אוכלת בשבייל היבם בביאה גרוועה. **קשיא** - זהא ביאת חרש כביאת שוגג ואונס היא שלא כוונת קניין ואכלת. **נולד לה בן אוכלת** - בשבייל בנה כדכתיב ויליד ביתו הם יאכלו בלחומו (ויקרא כב) קרי ביה יאכilio. **מת הבן** - והאב קיים. ר' נתן אומר **אוכלת** - בשבייל בעלה. **ומית ליה** - בלי בן. **קסבר ר' נתן נשואי חרש** - דקדשה כשהוא פכח מאכילין בתרומה דמדאוריתא משעת אירוסין אוכלת דכתיב (שם ויקרא כ"ב) וכחן כי יקינה נפש קניין כספו הוא יאכל בו מיד ורבנן הוא דגורי עד שתכנס לחופה משום גזירה שמא ימוצע לה כוס בבית אביה ותשקה לאחיה ולאחותה כדאמרין בכתובות באע"פ (דף נ) הלכך כיוון זהאי בשעת קניין הוイ בן דעת והשתא הכניסה לחופה וליכא למיגוז שמא תשקה אכלת אבל לא גזרין נשואי חרש אותו קידושי חרש דלאו בר קניין הוא ורבנן דאסרי גזרי נשואי חרש זהוי בן דעת בשעת קידושין אותו היכא דקדשה כשהוא חרש דקנינו לאו קניין. **נולד לה בן למה לי** - בלי בן נמי אכלת לרבי נתן. **משום רבנן** - לאשמעין היכא דנולד לה בן מודו. **והדר פlige עלייהו** - ואוכלת דקאמר רבינו נתן אכילה מילתא קאי בין אסיפה דמת הבן בין ארישא קודם שנולד לה בן דקאמרי רבנן אינה אוכלת. **אי hei** - דרבינו נתן ארישא נמי פlige ומנטר הוא דנטר לרבען עד סיומה. **לייתני מת הבן אינה אוכלת רבינו נתן אמר אוכלת** - דתיהו כולה מילתא דרבנן חדא והדר לפולוג רבינו נתן אכילה אבל השתא ליכא למימר דנטר להו אסיאומה ובמת הבן לחודא פlige.

דף נוב

ואהנריינהו לעיניין ממתיינין - ממשנתנו הביא ראייה לדבריו והאריך עיניינו בה. **אע"פ שמורתה לבעה** - דכתיב (במדבר ה) והיא לא נטפה אסורה הא

נתפשה מותרת. **פסולה לכהונה** - אם מת בעלה לא תנשא לכהן. ותנא תונא - תנא דידן כמו אבונא אחונא. **מאי וכן** - לאו אוונס ואשות גלעיל קאי וקתני הבא על אחת מכל העריות פסלה לכהונה ואשת איש בכלל עריות היא. **לא העראה** - וברצון דהויא זונה. **ופריכין עיקר העראה בעריות כתיבא** - והיכי מדמה לה מתני' ליבמה כאילו מיבמה גמר לה. **אשלא כדרך** - דקתני גבי יבמה ולא חילק בין ביהה לביאה דהינו בין כדרך שללא כדרך ועלה תנוי וכן הבא על אחת מכל העריות פסלה לכהונה משום זונה ולעלם ברצון גמר ביהה ביהה מיבמה דרבנן בה ולקחה שלא כדרך. **ה"ג אלא Mai וכו'** **אשלא כדרך דחיבי לאוין** - אלמנה לב"ג גירושה וחולצה לכהן הדיווט שלא כתיב בהו משכבי אשה אבל משום העראה לא איצטריך למיתנייה דהא רבנן לעיל העראה דחיבי לאוין מקירה קירה דעריות. **בעל לוקה עלייה משום זונה** - דכתיב זונה לא יקחו (ויקרא כא) וסתם זונה הינו מנافت תחת בעלה שטעתה מאחר בעל לזרים וזו ע"ג דנאנסה גבי כהן לא פlige רחמנא בין אוונס בין רצון כדגמרי' מוהיא לא נתפשה דהיא מיועטה משמע היא אשת ישראל הוא דיש חילוק בין נתפשה לאו נטפש אבל אשת כהן אין חילוק. **משום טומאה לא** - בתמיה הא אמרי' בפ"ק יבמות (דף יא) הא מה אני מקיים אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנבעלה דכתיב לא יכול בעל (דברים כד). **הכל הי בכלל זונה** - כל הנבעלות תחת בעלייה בין באונס בין ברצון בכלל זונה לא יקחו הן שהרי כולן נבעלו בעילת זנות והוצאה לך הכתוב אשת ישראל אונסה מן הכל אבל אשת כהן כדיימא קיימת. **משום טומאה** - אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה שנבעלה. **מתני' מון האירוסין לא יאכלו בתמורה** - משעה שנתקדשו לאלו קדושי עבירה נפסלה מלאכול בתמורה דברי נשא אם בת כהן היא. **ר' אלעזר ור' ש מכשירין** - עד שתבעל לו ותעשה חלהה כדכתיב לא יחל שני חולין אחד לה ואחד לזרעה. **נתארמלו או נתגרשו** - מן הכהנים הללו. **מן הנושאין פסולות** - דשוויה חלהה בביאתו. **מן האירוסין בשירות** - דאפיקו ר' מ' לא פסיל מן האירוסין אלא בחיהון ד משתמרת לביהה פסולה אבל מתו לא. **גמ' מה קידושי רשות** - כגון ישראל שקידש בת כהן שאינו קידושה עבירה. **אין מאכילים** - כלומר אין מניחין אותן לאכול דעתן لكمן האירוסין פושlein בפ' אלמנה לכה"ג (דף סז). **תאמר בקידושי עבירה שיש לו** - לכהן זה להאכיל במקום אחר ברואה לו כך שמעתי ולבי מגมงם חדא דין זה לשון הש"ס והכי איבעיא ליה למימר ומה

קידושי רשות פוסלין כו' ועוד מדקאמר ר' אושעיה פוצע דכא כהן שקדש בת ישראל באננו למחולקת ר"מ ור"א ולא קתני פוצע דכא כהן שקידש בת כהן ש"מ דפלוגתא דמתני' לאו בבת כהן לחודה היא דא"כ היכי מצי רבוי אושעיה למימר לרבי אליעזר ור' שמעון אכללה אמר דאמרי ר' אלעזר ור"ש בבת כהן בבת ישראל מי אמר. **לשון אחר והוא עיקר** - אלמנה לכ"ג גירושה וחלוצה לכהן הדיות מן האירוסין לא יאכלו בתרומה בין ב בת כהן בין ב בת ישראל קמיiri בת כהן כדפרישית בת ישראל ואלי בא דמשנה ראשונה דאמר בכתובות (דף נז) הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה וקאמר ר' מאיר אלמנה לכ"ג אע"פDKדושיו קדושין וקנין כספו היא לא תאכל בתרומה כשאר האروسות לכהן שאוכלות מן התורה מ"ט דמשתמרת לביאת עבירה ור' אלעזר ור"ש מכשירין זהה קניין כספו היא ואי משום חלה הרי כל זמן שלא בא בא עליה לא נתחללה. **נתארמלו או נתגרשו** - מן הכהנים הללו מן האirosין כשרות לנישא לכהנים אם נתאלמו וגביהם גירושה אם בת כהן היא כשרה לתרומה. **מן הנשואין פסולה** - דשוויה חלה. ומה קדושי רשות - ישראל שקדש בת ישראל אין מאכילה בתרומה. **קדושי עבירה** - כגון אלו לכ"ש. **במקום אחר** - אפילו נשאת תאמיר בקדושי עבירה שיש לו להאכיל ברואה לו. **פוצע דכא** - משתמרת לביאה פסולה דאוריגינית היא.

דף נז.א

הא נמי אכללה - קניין כספו היא ואוכלת דבר תורה ועד דבעיל לה דשוויה חלה אכללה. **הכא אין לו להאכיל במקום אחר** - שאין לך אשה שמורתה לו. **בת גרים** - דקסבר קhalb גרים לא אקרי קhalb ואין בכלל לא יבא פוצע דכא ונושאה בהיתר ומאכילה תרומה. והא **בעי מיניה** ר' יוחנן מרבי אושעיה - לסתו בשמעתין ולא פשיט ליה אי מאכילה בתרומה או לא. **איתמר** - לשינויי קושיין אתה. **הואיל ומאכילה ללא ידעה** - היה נשוי כהן אשה ואוכלת בתרומה ונעשה פוצע דכא ובא עליה לא תאכל בתרומה דשוויה חלה דנעולה לפסול לה ואם לא ידעה משנעשה פוצע דכא הרי זו אוכלת משנה היא בפ' העREL (לקמן יבמות ע) אלמא מצינו פוצע דכא כהן מאכיל במקום אחר הלכך בקידושי עבירה נמי מאכיל כל זמן שלא עשה חלה. **שכבר אכללה** - כשהוא בריאות. **זלית ליה פתרי** - שאין יודע לפרשה. **למאן אי לר' יהודה כו'** - הש"ס הוא דכא בעי לה ומפרש ואזיל עד סיפא ופשטא אבל ר'

אושעיא לא פשטו בה מידי כדאמרן לעיל הא בעא מיניה כו' ואית דמפרשין דלית ליה פתרי אינה צריכה לפרש דלמאן קבוע לה אי לר' יהודה כו' ושבוש הוא מפני שני דברים חדא דאמרן לעיל ולא פשט ליה ואם כן דרבי אושעיא קאמר לה לכולה מילתא הא פשוטה בمسקנא ועוד דקנסיב ואזיל לפירושי שלא צריכה ליה למיבועיא לנו וקא נסיב בסיפה תא שמע אלמא צריכה רבה. **בין בקדושתיה קאי כו'** - لكمון בפרק העREL יבמות (דף עו) מיבועיא לנו כהן פוצע דכא מהו בגירות בקדושתיה קאי ואסור כו' והכא בין בקדושתיה קאי כהן הנעשה פוצע דכא בין בקדושת כהן קאי ואסור בכל האסורות לכהונה בין לאו בקדושתיה קאי ואני מוזהר מלישא אשה פגומה לא אכללה. אי בקדושתיה קאי לא אכללה זהה אמר מר בת גור זכר כבת חלל זכר - ובת חלל פסולה לכהונה בפרק עשרה יוחסין וכיון דבקדושתיה קאי לא אכללה דאמירין הרי זו פסולה לו ועשה חללה בביאתו. **ואו בקדושתיה קאי** - ואני אסורה לו משום פוצע דכא דהאמרת קהיל גרים איקרי קהיל פלוגתא דר' יהודה ור' יוסי בפרק עשרה יוחסין. **אליבא זהה תנא קמיבועיא ליה** - לר' יוחנן וכגון דאמה מישראל. **כשרות איתוספה בה** - וראואה לכהונה ולאו קדושה לאקרויי קהיל ומותרת לפוצע דכא ואוכלת ממה נפשך דאי נמי בקדושתיה קאי הרי זו מותרת לו ומשום פוצע דכא לא מיתסר בה זהה לא איקרי קהיל. או **ודלמא קדושה נמי איתוספה בה** - וקהיל איקרי ואסורה לפוצע דכא ולא אכללה לישנא אחרינא מפי המורה בת גור וגירות קמיבועיא ליה אליבא דראב"י Mai כשרות איתוספה בהז קדושה מישראל לאקרויי קהיל אבל בת גור וגירות לאו קהיל היא ואכללה שמותרת לפוצע דכא והאי לאו בקדושה קאי דתיתסר עליה משום כהונה. או **ודלמא קדושה איתוספה בה** - לינשא לכהונה והז דאין אמה מישראל נהי קדושה לית בה כשרות מיהא אית בה ובכלל קהיל היא ואסורה לפוצע דכא ולא אכללה ולשון ראשון נראה עיקר. **לרבי יוסי** - לא איצטראיך נפש יתרא כדאמר לעיל דממה נפשך אכללה.

דף נזב

יש חופה לפטולות - כה"ג שהכניס אלמנה בת כהן לחופה ולא בא עליה ומעיקרה נמי לא קידשה אפילו הכי פסלת מתרומה דברי נשא דחופה ככניסת בעילה דמיא. **ומודה לי אבא** - משום דקשיש מיניה קרי ליה אבא כמו לשון

נשייאי ורבי. **הויאל ואין לה ביהה** - אין ביהה פוסלה מתרומת אביה אין חופה פוסלה. **אף אנן נמי תנינה** - דין ביהה פוסלה וכיון דין ביהה פוסלה כ"ש דין חופה פוסלה דהא חשיבות חופה אינה אלא משום שהיא קרובה לביהה והיכא דביהה לא חשיבא כל שכן חופה. **ומטמא את בועלה** - אם נדה היא לטמא בועלה משכבר תחתון בעלינו במסכת נדה מפרש לה שיהא תחתון של בועל נדה בעלינו של זב שמטמא אוכלין ומשקין ואין מטמא אדם וכליים כתחתון של נדה עצמה שהוא קריי מدرس ואב הטומאה. **מן הפסולין** - כגון חלל נתין ומمزיר או אלמנה לכחן גדול. **פסלה** - מתרומות בית אביה.

דף נה.א

לרב מאיר דאמר **קידושין פגלי** - חופה ללא קידושים נמי פסלה. **חופה** - אינה קונה ללא כסף או שטר או קידושי ביהה כדאיתא בפ"ק **קדושיםן** (דף ה). **ニישאו** - לכחן זו וזו ומאי זו וזו **כשרות ופסולות. מכלל דניישאו ממש** - בעיליה בתמיה וכי ביהה בפסולה מי אילא למאי' דלא פסלה מתרומה דבר נsha אלא פירושי קא מפרש נישאו כיצד כגון שנכנסו לחופה ולא נבעל. **אוכלות משלוכו** - דחופה לא פסלה. **אין חופה מאכילתה** - אם בת ישראל היא ואיליבא דמשנה אחרונה דתנן (כתובות דף נז) ב"ד של אחרים אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ואמיר ר' ישמעאל חופה פסולה אינה מאכלת וה"ה ביהה מדמקיש חופה לביהה משמעadam בת כהן היא חופה פוסלה כביהתה. **ממتنני** - **דמסכת סוטה. אמרן** - אמרן תרי זימני לרבות כל הני. **שומרת ים וכנוסה** - ככלומר ואם הייתה יבמתו וכנוסה היבם משקה אותה ומשביעה אף על סתרה שנסתירה בעודה שומרת ים ומים בודקין אותה על שתיהן דהא אי זנאי בעודה שומרת ים אסורה עליו וכבר עקיבא מוקמינו לה במסכת סוטה (דף יח) דאמר אין קידושים תופסין בחיבבי לאוין דמשוי לה יבמה לשוק כאשת איש וכי היכי דאשת איש מיתסרא אגרברא בזנות שומרת ים נמי מיתסרא איבמה וכיון דמיתסרא עליה בת קינוי היא. **דקני לה** - קינא לה והתרה בה אל תשתרי עם איש פלוני - לא שותות - דבעין תחת אישך. **ולא נוטלות כתובה** - אם קינא לה ונסתירה שהיא גרמה לאסור את עצמה עליו. **אלא דקני לה כשהיא ארוסה וקא איסתתרה** - באירוסיה ונשאה ומשקה לה. **ומי בדקני לה** - והתניא וכו'. **מנוקה**

מעון - שלא בא עליה לאחר שנסתרה שהتورה אסורה עליו דכתיב (במדבר ה) והיא נתמאה. **וש"מ** - מדמiska לה יש חופה לפסולות וקרין ביה תחת אישך דקני לה חופה ואף על גב שלא חזיא לביאה דהא אסורה לו משנסתורה. **אמר רבא** - ותסביר דהא מתני' מתרצתה היא והא כי אתה כו'. **שבא עליה אروسה בבית אביה** - קודם סטירה ולעלום מתרצתה היא. **ופריכינו דכוותה גבי שומרת ים שבא עליה** - לשם זנות בבית חמיה באלמנותה והדר קינא לה ואיסתורה והכניסה לחופה ולא נבעל ומשקה לה ומשביעה שלא שיטת בסטירה הראשונה.

דף נח.ב

שומרת ים - קריית לה. קנה לכל - בביאת שוגג ומזיד. מידיו הוא טעמא אלא לרוב - הא דמייתינו יש חופה לפסולות לסיועה לרוב מייתינו לה דאמר לעיל יש חופה לפסולות ורב האמר לעיל קנה לכל ולדידה לא מיתרצת היא. **כגון דעבד אמר - ואח"כ בא עליה בזנות בבית חמיה. **וב"ש היא דامرיה** - בפרק ד' אחין (לעיל יבמות דף כט) מאמר קונה קניון גמור ליעשות אروسה גמורה והפריח את זיקת היבום ותו לא מקニア ליה בביאת מזיד אלא במסירת חופה כאשה בעלמא כדאמרינו בד' אחין (שם יבמות דף כ"ט) ומשום cocci קרי לה שומרת ים אפילו לאחר ביאה די לב"ה לא אלים מאמר להפריח זיקת יבמין וליקול זיקת אירוסין ונישואין והוי קנייה לה בביאת זנות למגורי. **אי cocci היינו אروسה** - גמורה ואروسה הא תנאי לה. **נשואה דידיה** - אשתו שלא הייתה יבמתנו. **דחבריה** - אחיו דביבמותו שיק לשון כניסה לישנא אחרינו ועיקר דכוותה גבי שומרת ים דקשה לך נמי בה הא לאו בת אשקיי היא מוקמת לה נמי כגון שבא עליה דהא כשנכנסה לחופה ליכא לאוקומה דהא חופה ביבמה לא שייכא. **שומרת ים קריית כו'** - אלא לא תוקמה לשומרת ים כשבא עליה אלא כגון דעבד בה מאמר ולשkodeה שכיבת בעל לא קפדיין דהא קדמה שכיבת בעל הראשון שהיא בא מכחו ומאמיר קונה קניון גמור וקרין בה תחת אישך. **רב פפא אמר** - לעולם לא תזוק מינה דיש חופה והכא כגון דקינא לה כשהיא אروسה ונשאה ובא עליה והדר איסתורה ומשקה לה על ידי אותו קיני והאי תנאי הוא כו'. **ליישנא אחרינו** - אמר רב פפא לעולם דקינא לה כשהיא אروسה ואיסתורה ומשקה לה כשהיא נשואה **הג"ה עד שלא נבעל ודקשיא לך משkodeה שכיבת בעל לבועל האי תנאי וכו'****

עכ"ה] ודקשייא לכך אין מנוקה מעון האי תנא הוא דלית ליה כך דרשא וזה הוא לשון מורי והוא נראה עיקר דלישנא קמא איכא למperf אס כנ מי לא שטייטי אروسה ואדרבה הא לא כשהיא אروسה איסתטרה. רב נחמן אמר - מתניתין בדלא קינא ולא איסתטרה כשהיא אروسה אלא קינא לה משנשאה ואיסתטרה ומשקה לה ע"י קינוי של עכשו ומגלא עליה שבועה כל ימים שהיתה תחתיו משנתארסה ונבדקה ומכאן לגלאו שבועה מן התורה. **פסולה** מן התרומה - עד שיכנוס. **משתמרת לביאה פסולה** - שיש ביד אחיו לבא עליה וביאתו ביאה וכי היכי דהיא משתמרת לביאתו כך היא משתמרת לביאת אחיו שהיא פסולה מדרבנן דיש ביאה אחר מאמר כדתנן (לעיל יבמות דף נ) מאמר לזו ובעל לזו כו' וכן בב' יבמין ויבמה אחת. **דורייתא** - ביאה שהיא פסולה דורייתא כוגן אלמנה לכהן גדול. **דברי הכל** - בין לרבי יוחנן בין לריש לקיש אכלה בתרומה דברי נשא דהא אפילו לרבי מאיר לא פסיל אלא במשתרמת לביאה פסולה דורייתא. **יש** - זה היבם אח חלל. **דברי הכל לא אכלה** - אף' היא בת כהן ובע"ג דעבך בה מאמר כהן כשר אכתי משתמרת לביאה פסולה היא לביאת החל דהוא פסולה דורייתא ולא אכלה ואף' לרבי אלעזר ורב שמעון כי מכשרי באלמנה לכ"ג קממושרי שיש לו להאכיל במקום אחר אבל משתמרת ליבם חלל דאין לו להאכיל דהא כהן חלל זר הוא פסל לה ולא אכלה. **אלא שנtan לה גט** - כהן ליבמותו כהנת ואכתי לביאתו היא משתמרת וביאתה פסולה מדרבנן היא גט מהני בה מדרבנן. **אפילו לרבי אלעזר דאמר אוכלת** - הנה מילוי על ידי קידושין דיש לו להאכיל כי hei גוונא במקום אחר. **אבל על ידי גירושין** - דאין לו להאכיל על ידי גירושין במקום אחר לא. **ואם תאמיר** - הכא נמי יש לו להאכיל על ידי גירושין גמורים בחזרת אדם היה מגרשה למגרשי הייתה חוזרת לבית אביה ואוכלת בתרומה. **ובגרה תחתיו** - בימי אירוסין וכ"ג אסור בבוגרת כדאמרין במתניתין ומצותו בקטנה או בנעורה.

דף נט.א

מהו - לכונסה משבגרה או לא. **בתר קיחה דairoisin azulin** - ושריא ליה או בתר נישואין אזליין וכיון דבגרה אסירה ליה. **מן האirosin chsrot** - אלמא בפסול כהונה בתר נישואין אזליין מدلא פסיל אלמנה שנתארסה לכ"ג ומת. **יכנוס** - אלמא בתר אירוסין אזליין. **שאני התם דכתיב אשא** - כי אם בתולה

מעמיו יקח אשה והאי אשה קרא יתרא הוא ומיניה מרביין לקמן בפирקין יבמות (דף סא) דאם אירס אלמנה ונתמנה להיות כהן גדול יכנו. אחת ולא שתים - תירוצה הוא אחת יש לך לרבות ולא שתים. **הא אישתני גופה** - בוגרת נשתנה גופה מן אירוסין לנישואין אלמנה לא נשתנית. **מתני' ולא ישא את הבוגרת** - פלוגתיתיו מפרש בגמ'. גמ': **פשיטה** - אלמנה סתמא משמע. מתמר - שבי אלמנה (בראשית לח). **דומיא דגירושה** - וborgosha פשיטה ליה סתמא היא דלית לך למילך כדילפין ג"ש באלמנה. **בתולה** - אי הוה כתיב בתולה יקח מקצת בתולים משמע והוא מיישתר בוגרת השთא דכתיב בתוליה מיתסרא בוגרת דמשמע דבעין כל בתוליה. **בתוליה** - ב"ת יתרא דמשמע הци למדרש במקום בתוליה דהינו כדרך אם נבעל נפסלה לכ"ג אבל בעילה שלא כדרך לא דלייסר בעולה שלא כדרך לייכא למימר מהאי קרא ולמידרש עד שייחו כל בתוליה קיימיין ואפילו שלא כדרך כדרשין ליה אליבא דרבנן עוזר כיון דבתולה מעט בוגרת כ"ש בעולה שלא כדרך הלכך כי אתה קרא למישרי אתה וכדרשין. **ורבי אלעזר ורבי שמואן סברי** - אי הוה כתיב בתולה שלימה משמע ומיתסרא בוגרת השתא דכתיב בתוליה אפילו מקצת בתולים משמע לרבות בוגרת. **בתוליה** - ב' יתרא משמע שתהא בתוליה שלא אבדה מהם כלום על ידי בעילה בין כדרך בין שלא כדרך וכיון דאיתרמאי בוגרת להיתירה איצטראיך למסיר בעולה שלא כדרך. **פסולה לכהונה** - לכ"ג שמצווה על הבתולה אבל להדיות אפילו כדרך כשרה ואין זונה אלא הנבעלת לאסור לה. **ולו תהיה לאשה** - במאנס נערה בתולה כתיב. **פרט לאלמנה** - מן האירוסין וזה המאנס כ"ג הוא או גירושה או חלוצה מן האירוסין היא אם כהן הדירות הוא. **היכי דמי** - אך ביאת אונס שבא עליה כהן גדול זה. **תיפוק ליה דהויא לה בעולה** - ותניא לקמן אנוסת עצמו ומפותת עצמו לא ישא.

דף נט.ב

הא מנין ר"מ - דאמר בתולה עד שייחו כל בתוליה קיימיין פרט לבוגרת ואייתר ליה בתוליה למעוטי בעולה שלא כדרך דשראי. ורב - דאמר פסולה כרבי אלעזר דאמר לעיל בתוליה מקצת בתולים לרוביי בוגרת ואתא בתוליה למעוטי בעולה שלא כדרך כדעליל. **זהויא לה זונה** - ואפי' לכהן הדירות אסורה. **זהא אמר רבבי אלעזר קו'** - לקמן בפирקין יבמות (דף סא). **איסור**

זונה ליכא - דילפין لكمן במשמעות אין זנות לבהמה. איזונה לא הויא - א"כ לאו ביהה היא ואפי' לכחן גדול תשורי. וכ"ת מידי דהויא אמוכת עז - זהה רבוי אלעזר קאמר במתני' לא ישא את מוכת עז ותיבען למימר דאפי' במווכת עז שלא כדרך פסולה. א"כ אין לך אשה שכשרה להכהונה גדולה שלא העשית מוכת עז על ידי צורך - של קינוח בית הכסא. אלא א"ר זירא - משכחת לה להא דרב אליבא דרבוי אלעזר דהויא בעולה ולא זונה ולא אלמנה ולא גירוש' בקטנה יתומה הנישאת לבעל ובעלה שלא כדרך ומיאנה בו דיין כאן פסול זנות ואלמנות וגירושין ואשמעין רב דיש כאן פסול בעולה לכחן גדול. **כשר' להכהונה** - אפי' לכחן גדול דמוכת עז בעלמא היא ומאן דשי' במוכת עז שרי בה. **למי שאינו איש** - בהמה. **שבסקייה** - אם יש עדים והתראה היכא דליך עדים והתראה כשרה להכהונה. **בהתלו** - שם מקום. **כופרי** - כלבים גדולים שצדין בהן חיוט. **ማחריה** - שלא כדרך דיין כדרך לא גראה ממוכת עז. **רבי** - לאחר חורבן הבית היה כמה דורות שהוא סוף התנאים ובימי רבנן בן זכאי חרב הבית דעתן (ר"ה דף קט) משחרב בית המקדש התקין רבנן יוחנן בן זכאי וכו'. **אתנו כלב** - שם אמר אדם לזונה הילך טלה זה והבעל לכלבי ומהירות זונה שהחליף זונה בטלה מותרים למזבח ומדשרי אתנו כלב אלמא לאו זנות הוא. **לא ישא** - כחן גדול דכתיב בתוליה יקח (ויקרא כא) בשעת ליקוחין תהיה בתוליה.

דף ס.א

שאין משלם קנס במשפטה - שם מפותחה היא אהנו ליה נשואין למפטירה מקנסא שהמפתח אין משלם קנס אלא כשאין כונסה דכתיב אם מאן (שםות כב) אבל אם מהור ימהרנה לו לאשה לא יתן כלום אבל אוונס נוtan מיד אפילו הוא כונסה דכתיב (דברים כב) ונתן האיש השוכב עמה ולו תהיה לאשה. **אמרה לשמעתא** - להא דבר הונא דאמר ומציאות בוגט. **סופה להיות בעולה מוכת עז תחתיו** - כלומר סופה ליבעל לו ולאבד בתוליה. **סופה להיות בעולה תחתיו** - ואם נשא נשוי דקתיini לגמרי קאמר דמותר לקיימה הוαι ולעצמיו בעולה וסופה להיות בעולה לו. **סביר לה כר' אלעזר** - דאמר (לקמן בימות דף ס"א) פניו הבא על הפנוייה שלא לשם אישות עשה זונה וקיימה עליה בלבד ומחייבי לאוין דכהונה הוי הولد חלל. **דבר עמרם** - لكمן בפירקון (שם יבמות דף ס"א). **ביש חלל מחייבי עשה** - ר' אליעזר ב"י לא כר' אלעזר סבירה ליה

ולאו זונה היא ולא קיימת עליה בלבד אלא בעשה דכתיב בתולה יקח ולא בעולה ולא הבא מכלל עשה עשה. וכתיב לא יחול אcolon - ואפי' אבתולה יקח ולא בעולה דעתה הוא. **אללה הפסיק העניין** - דכתיב אלה בתר חייני לאוין לאשموענן אלה שעון חייני לאוין חולקין מדין חייני עשה. **למעוטי נדה** - שם בא כהן על אשתו נדה אין הولد חל. **ולכתבה לבסוף** - הויל ולאו לפולגינהו אתי. **קשה** - לרבי אש דמוקי פלוגתינו בטעמא דהני קראי. **אחותו אروسה** - של כהן הדיות אבל נשואה פשיטה לו דין מטמא דכתיב ואחותו הנוסחה. **אנוסה ומפתחה** - אחותו שנאנסה או שנטפתחה. **דברי הכל אין מטמא לה** - וטעמא דכוילה מפרש לקמן. **ומוכת עצ אין מטמא לה** דברי ר"ש - ר"ש לטעמה דאמר במתניתין מוכת עצ אסורה לכ"ג אלמא לאו בכלל בתולה היא. **שאינה ראויה לכ"ג אין מטמא לה** - דהכא והכא בתולה כתיב. **דברי כל אדם** - ואפי' לרבי מאיר דפסיל בוגרת לכחן גдол הכא לעניין טומאה איתרבי כדלקמן. **פרט לאנוסה ומפתחה** - שאינה בתולה. **יכול שני מוציא אף מוכת עצ** - שאינה בתולה. **רבות את האروسה** - ואיצטריך לרבייא דלא תימא אשר לא הייתה פרט לאروسה שהיתה לאיש דהוה לשון קידושין היא. **ה"ג למה לי קרא והוא אמר ר"מ בתולה מקצת בתולים משמע** - לעיל אמר וכי מדאיצטריך למכתב בתוליה לגבי כ"ג להוציא את הבוגרת לר"מ מכלל דבתוליה בוגרת נמי משמע. **מהתם** - כי מצא איש נערה בתולה (דברים כב).

דף ס.ב

מדשבקיה לבר זוגיה - דגבוי מוכת עצ לא פlige אלא ר' שמעון לחודיה ושבקיה ר' יוסי דהוה בר זוגיה בירושה מכלל דבמוכת עצ כר' מאיר סבירא ליה לר' יוסי דמטמא לה. **מלא היתה** - דדריש ליה לר' מאיר מי שהויתה על ידי איש. **והא אפקיה** - ר' יוסי להוציא את האروسה. **חדר מלא היתה** - להוציא את האروسה. **מלאיש** - למישרי מוכת עצ שאין מוקולקת על - ידי איש. והא אמר ר' שמעון - לעיל בתולה שלימה משמע מדאיצטריך בתוליה למישרי בוגרת לכ"ג. **כשרה לכהונה** - לא מחזקין לה כזונה. **אי הכי אפילו בת ג'** שנים - נמי ליתכשר לרבי שמעון ובלבך שלא תהא נבעלת דהא קרא אنبעה הוא דקה קפיד ליה וקאמיר כל שאין נבעלת הריו לכם. **צדרכ הונא** - לא מצית אמרת דבת ג' שנים לימה קרא החיו. **צדרכ הונא רמי** - אשה משמע

גדולה וקאמר קרא יודעת הרוגו ושאינה יודעת החיו מכלל דעת לא שנא הכה
ולא שנא הכה הרים וכתיב וכל הטף וגוו'. **הוי אומר** - מדקשו קראי אהדי על
ברחך יודעת דקרה ואשר לא ידעו לאו ידיעה ממש קאמר אדם כן לא
מייתר策א דוקיא דקרה אלא ברاوية ליבעל הכתוב מדבר דכל אשה הרואה
ליידע הרוגו והשתא משמע אשה אפילו טף בת ג' דראואה לידע ולא תידוק הא
טף בין ידעי בין לא ידעי החיו דהא ברاوية קא מישתען קרא אלא החיו לכט
דקאמר רחמנא בפחותה מבת שלש קאמר. **ברاوية ליבעל** - ע"פ שלא
נבעלה. **כשהוא אומר וכל הטף אשר לא ידעו החיו** - הא אשה ע"פ שלא
ידעה הרוגו הוא ברاوية ליבעל קמשתען קרא. **פניה מוריקות** - נס היה.
הדרוקן - פניהן של עובי עבירה מורייקין. **מאנשי יבש גלעד** - בימי פلغש
בגבעה שנהרגו כל אנשי יבש גלעד לפי שלא באו להלחם בשבט בניימין
כשאר אחים והחיו כל שלא נבעל ונתנו לנותרים משבט בניימין לנשים.
בפירוש שמייע לך - מיניה דרבבי יהושע בן לוי. או **מכלא** - דשמעת מיניה
AMILTA דדייקת מיניה דסבירא ליה כר' שמעון. **מאי כללא** - מאיזה כלל היה
לו לומר. **ערער** - לפסול משפחת העיר. **רומנוס** - גרשינו. **והכשרה** - הנירה
תחת בעלה כהן. **ואי כללא Mai** - ואי מהאי כללא שמייע ליה לר' יעקב Mai
אית ליה לרבי זира לאותביה דקה בעי מיניה בפירוש שמייע לך או כללא.
הכא סופה להיות זונה תחתיו - בתמיה אי סבירא ליה דפסול משום זנות
סבירא ליה ואם כן לא שנא לכתבה ולא שנא דיעבד אסירה. **וקשייא ליה** -
כבדי דלמא התם הויאל ואינסיב איינסיב. **ומשני הכה** - כדשנינו בשלמא
התם סופה להיות בעולה תחתיו כו'. **מפיקנא לך ר' יעקב מאונך** - כלומר
משמעותן לך ותפיך על ברחך.

דף ס.א.

אין מטמאין - את המאהיל עליהם. **אתם קרוים אדם** - וגביהם טומאת האهل
כתיב אדם כי ימות באهل (במדבר יט). **נפש אדם** - במדין כתיב. **ומשני הכה**
דקרי להו אדם - משום דברי למכתב בהמה גביהו כדכתיב וחמורים ובקר
ובבהמה מיקרו אדם אבל אדם סתמא לא מיקרו. **אנשי נינה** - עובדי
כוכבים היו. **כל הורג נפש** - במדין כתיב ומודבעו טומאת שבעה אלמא
מייטמו. **מגע ומשא מי מעטינחו** - וגביהם מגע אשchner נוגע בעצם או בחלל
דלא כתיב אדם הלכך ע"ג דלא מיקרו אדם מטמו במגע ובמשא. **תל**

בתולה מעמי יקח אשה - האי אשה לא איצטריך אלא לדרsha. **מינחו אין** - כלומר המלך מינחו אבל אחיו הכהנים וסנהדרין לא מנווהו. **נתמנה לא** - נתמנה לא קתני דהוי משמע דראוי היה לכך. **קטיר קחוינה הכא** - קשר של רשעים אני רואה כאן שלא היה ראוי לכך אלא שנתנו ממוון ומינווהו. **מתני**. **חולץ** - כהן גדול. **ולא מייבט** - דאלמנה היא ואסורה לו. **גמ'**: **לא תעשה ועשה** - אלמנה לא יקח בתולה יקח (ויקרא כא) ולא בעולה. **מתני**. **אלא אם כן יש לו בנים** - משום דמצווה על פריה ורבייה וה"ה לישראל ובגמרא מפרשامي נקט כהן. **שהיא זונה האמורה בתורה** - ובגמרא מפרש לה. **אלא הגיורת והמושחררת** - דביאת עכו"ם ועובד פסלה. **ושנבעלה בעילת זנות** - **כגון ישראלית הנבעלת לפסול לה**.

דף ס' ב.

גמ'. פוק עיין בה --Amay לא ישא את הקטנה. **רבי מאיר חייש למיעוטה** - כהתנייא لكمנו קטן שמא ימצא כו' ה"ג חייש רביעזר דשמא תמצא קטנה זו אילונית. **קטן וקטנה** - או קטן או קטנה. **איש כתיב** - בפרשת חיליצה ואם לא ייחפוץ האיש לחתת את יבמותו. **פוגעים בעורה** - כיון דלאו בני הקמת שם נינהו פגע באשת אח שלא במקום מצוה דרhamna פטריה דכתיב אשר תלד (דברים כה) פרט לאילונית. **ואינה חולצת** - דאיינה נפטרת לשוק בחלוקתה אלא מעשה קטנה כלום אבל מתייבמתות ותגדל אצלו ותתקיים מצות יבום. **כשמה** - לשון טועה שטוועה מתחת בעלה לאחרים דרביעזר אין זונה אלא אשת איש. **מופקרת** - ואפי' פנואה מאחר שהפקירה עצמה לכל קרויה זונה אבל משום בעילה אחת לא הויא זונה הפנואה. **הלך בעלה** - לב"ד הגadol והוליכה להשקותה מי המרים שקיינה לה ונסתירה ואסורה לו עד שתתשתה עשה זונה הויאל ונבעלה לפסול לה ואם מת אסורה לכחן. **אלא גיורת** - דນבעלה בנכריותה לעובדי כוכבים וכן משוחרת דעובד כוכבים ועובד הויאל ולא בני קדושים נינהו פסלוי. **ושנבעלה** - לפסול לה כגון א' מכל העניות וכגון בת ישראל לנtiny ומمزער. **למי גדלה** - דקידושי קטנה לאו כלום הון והואיה ליה כאנוסת עצמו ומפתחת עצמו. **מכללי לב** - כמו מבלי לב. **[אי דקדשה אבה כו']** - האב זכאי לקדש בתו קטנה בפ"ק דקידושין (דף ג') את בתاي נתתי לאיש זהה. **הא רבי אליעזר היא ולא רבנן** - בתרמייה דקדושין לעיל רבי אליעזר אומר כחן לא ישא את הקטנה ומשמע דפליגי רבנן עליה וכה"ג מי פליגי רבנן.

תתפתח - ותזנה עליו לפי שאין בה דעת כלום. רב פפא אמר בכהן גדול והאי **תנא הוא** - אסור קטנה מגזירת הכתוב. **בתולה** - מעמיו יקח אשה. [מואה לא בטיל] - מדקתי לא יבטל אדם מפירה ורבייה אלא א"כ יש לו בניים ולא קטני לא יבטל אדם מואה אלא אם כן יש לו בניים שמע מינה הא יש לו בניים מואה לא בטיל צריך לישא אשה אבל אין צריך לחזר אחר ראויה לבנים. **למכור ס"ת** - כדי לישא בת בניים ואם יש לו בניים לא ימכור אלא ישא עקרה או זקנה. **ב"ש אומרים שני זכרים** - אבל לא זכר ונקבה. **ילפין ממשה** - שכיוון שהיו לו שני בניים פירש מן האשה. **مبرייתה של עולם** - אדם וחווה.

דף סב.א

משאי אפשר - די לא איبراוי חזה לא הוה נקבה אחוריتي אבל הכא מי שיש לו שני זכרים נקבות הרבה בעולם. **מדעתיה** - משום שכינה ואסור לשאר כל אדם לעשות כן. **הוסיף يوم אחד** - הקב"ה אמר לו וקדשתם היום ומחר והוא אמר היו נכונים לשלהת ימים. **ולא קבוע לי זמן** - אימתי ידבר עמי שאפרוש יום אחד קודם. **להאליכם** - לנשיכם. אשר - לשון יישר. **עד שבתא** - במס' שבת בפרק ר"ע (דף פו) גמרינו לה דעבוד פרישה באربع שבתא ופירשו חמישי וששי שלימים ובשבתא שרייא שכינה והוא שלישי לימים השלמים ויום ראשון לא חשב שלא היהليلו עמו. **את קין את הבל** - אתין רבויין [הן] לומר נקבות היו עמהן. **מי שת לוי זרע אחר תחת הבל** - אלמא תשלומיין בעי ולא סגיא بلا שני זכרים ושתי נקבות. **תרי תנאי** - אליבא דר' נתן. **מ"ט דר'** נתן **אליבא דב"ה** - או זכר או נקבה ולא מברית עולם ילייף ולא ממשה. לא תהו בראה - לא בראה עולמו לתהו אלא לשבת להיות עסוקים ביישובו של עולם. **אין לו בכור לנחלתה** - בן בכור שיולד לו משיתגיגיר אינו נוטל פי שניים. **בני נח** - בני פריה ורבייה נינחו דכתיב ויאמר להם פרו ורבו (בראשית ט). **בנכריותן** - לאו בני דין נחלה נינחו דבת כבן ובכור כפשות אבל ירושה נהגא בהו כדאמרינו בקדושים (דף יז) עובד כוכבים יורש אביו דבר תורה. **בלאוזן בן בלאוזן** - אלמא בניים מיקרו. **חייב** - מתיחסין אחרי אביהם. **נתגינו אין להם חייס** - הראשונים דCKETן שנולד דמי. **שבו לכם מה** - אליעזר עבד אברהם הוא. **ציבא** - עבד כנעני של מפיבושת הוה. **שאני הכא דיחסינו בו** - שהזכיר שמו [ושמו] של אביו בלאוזן בן בלאוזן אלמא בניים איקרו אבל הכא לא הזכיר בשמותן. **משום דברasti** - כלומר טעמא דפריה ורבייה

משמעותם דרב אסי והאי כיון דנטלו על ידו מנשומות שבאותו אוצר ששמו גוף הרי קיים מצות פריה ורבייה.

דף סבב

בני בנים הרי הן לבנים - קס"ד שמת ההזכיר או הנΚבה והיה לו בן שיצטרף עם אחיות אביו או עם אחיו אם אין אביה חייב עוד בפריה ורבייה וטעמא שהיה לו למת בן הא לאו הכי לא קיים דشبת בעין וקשה לרבי הונא. כי **תניא היה להשלים** - כגון שלא היה לו זקן אלא בן אחד ונשא הבן אשה והולד בת פטור הזקן שהרי השלים זה את חובתו אבל אי הוה ליה מעיקרה זכר ונΚבה ואפילו מתו بلا בניים קיים פריה ורבייה. **צמלי עלמא** - בין לאבוי בין לרבע. **תרי מחז** - והשני מת بلا בניים לא קיים הזקן פריה ורבייה. **אי עקר מפרקיה דרב הונא** - שהיה מאיריך בדרשו וצריכים למי רגלים ומעמידים עצמן ונעקרים כדתנית בבכורות (דף מ"ד). **מנא הא מילתא כו'** - אبني בתו קאי דבן בנו פשיטה לו. **מני מכיר ירדו מחוקקים** - ולא מצינו למימר מבני בניו אלא מבני בתו דהא כתיב קרא אחרינה יהודה מחוקקי ולא משכחת לה דליתו מתרוייהו אלא הכי דנפקו מחוקקים מהצرون מבתו של מכיר אלמא בני בתו כבניו. **מתניתין** - דקתני א"כ כו' הא אם יש לו יבטל דלא כר' יהושע. לערב - לעת זקנתו. **אי זה יכול** - איזה זרע יהא הגו וירא שמים ומתקיים. **מגבת עד אנטיפרס** - [בין העירות הללו היו כולם]. **שם** - שנשתכח תורה. **ביתך** - אשה. **האם אין עזרתי כי** - אשתי דכתיב (בראשית ב) עוז כנגדו מיד תושיה נדחה ממני ש צריך לעסוק בצרבי ביתו ותלמידו משכחת. **VIDUT CI שלום אהליך** - בזמן שיש לך אהל ואין אהלו אלא אשתו שנאמר שובו לכם לאהליכם. **ואין פוקדה** - בתשMISS בעת עונתה. **CI שלום אהליך** - שלימה ביראת שמים. **בשעה שיוצא לדרך** - משועם שמתאהו לו באותה שעה יותר. **תשוקתך** - תאותך. **ה"ג לא נזכה אלא סמוך** - לוסטה - [אע"ג] דאמור רבנן (שבועות דף יח) חייב אדם לפרוש מארתו וכו' ואפ"ה כשียวצת לדרך יפקדנה. **עונה** - אם רגילה לראות ביום אסורה כל היום ואם רגילה לראות בלילה אסורה כל הלילה. **וה"מ** - דחייב לפוקדה כי אזל לדבר הרשות אבל לדבר מצוה לא משועם דעתיך במצוה אי נמי מיטריד בתשMISS ויבטל מצוה. **יוטר מגופו** - דזילותא דאיתתא קשה מדגרה. **והנושא בת אחותו** - גיגועי אדם רבין על אחותו יותר מן אחיו ומתוך לכך נמצא מוחבב את אשתו.

או תקרה - לעיל מיניה כתיב כי תראה ערום וכסיתו היינו דוחק העני וمبורך לא מתעלם היינו אוהב את שכניו שנון כקרובי ומרקבי את קרוביו ונושא בת אחותנו. **כגדו** - חלוקה עליו וסותרת דבריו. **מנגדתו** - מدلآل כתיב יוזד לשון נגדא דמלכות. **חטים מוסט** - בתמייה. **זאת הפעם** - מכלל דפעים אחרים שימוש ולא עלו בדעתו. **שתי ברמות** - כמו מבריך את הגפן (כלאים פ"ז מ"א). **רות המואבה וنعمמה העmonoית** - יצאו מהם מלכים ונביאים נעמה אמו של רחבעם ויוצא ממנה חזקיה ואסא ויהושען דהוו צדיקים גמורים וישעיהו הנביא דאמר מר אמוץ ואמציה אחיכם הו (מגילה דף י). **שייעמדו על הקרקע** - יניחו אומנותם לעסוק בחירish ובקצר. **וירדו מאנויותיהם כל תופשי משוט** - אל הארץ יעמדו. **וירדו** - לשון ירידת עניות. **דשדי בה כרבה** - זרע כרוב לישנא אחרינא כרבה חרישה כמו כרוב ותני (ב"ב דף יב) כמה דמסיק תעלא מבוי כרבה (נדזה דף סה). **לפוטיא** - לרוחב הערגוה. **אי תשדייה לאורכיך** - ככלומר אפילו תחזור ותחרשנה לא יועיל כלום לפיה עסקא. **זהפוכי בעסקא** טוב - להרוויח יותר. **דקא ניפן** - הרוח מנסחת זו בזו. **אי תניפנו** - כמה שתרצו תנופפו אין תועלת בהן לפי פרקמطا תניפנו לשון הניפוי לי במניפה (ב"מ דף פ"ו). **חפורה** - שחת ששכרה מועט ואוכל עשבים וחיזז במלח. **חפורה** - יرك מן התבואה עד שלא הביאה שלישי. **מגניה ליה אארעה** - [משכבות אותו על הארץ] לשמר כל הלילה. **[ומרמיא ליה תיגרי** - בשבייה מתוקוט עם בני אדם]. **זרע** - תבואה לאכילת ביתך. **ולא תזבון** - לא תקנה תבואה מן השוק. **ואע"ג דכי הדדי נינחו** - אפילו חיטין בזול וקרקען אינו חשוב ואין לך שכר לפי השעה אפ"ה הני מתברכין ברכה מצויה בדבר שאין לוקח בדים ואין כללה מהר. **ברכה** - **פלישוֹן** בלא"ז. **זבן ולא תיזול** - מכור כל依 תשמשך והשתמש בדים בפרקמطا קודם שתבא לידי עניות. **ביסטראקי** - כל依 הבית טאפייט בלא"ז. **אבל גליקמן** - שהיה להתכבד בלבישתה לא ימכור זלמא כי הדר בעי לה לא מתרמיא ליה הגונה כמותה. **טום** - תרגום של סתומים כמו פלשתים (בראשית כו) טומינו פלשתאי טום ולא תשפוץ אם יש לך חור קטן בכוטל רועע סתומים אותו מיד ולא תרחיב בנקב לשפץ בו טיט ולבנים הרבה ליפותו. **שפוץ** - **פלשטייר** בלא"ז, ואם בעל נפש אתה להනאות בנייניך הרחב הנקב ושפציהו להיות יפה. **ולא תיבני** - לא תפיל את כל הכותל

ותבנהו. מתוֹן נסִיב אַיִתָּא - המtan עד שתבדוק מעשיה שלא תהא רעה וקנטרנית. נחית דרגא ונסיב אַיִתָּא - לא תקח אשה חשובה ממק שמא לא תתקבל עליה. שושבינה - אוהב טוב בחר לך אדם חשוב להזדק אחראי. בשבייל ישראל - ליראמ כדי שיחזרו בתשובה. חימצוי - מין קטנית. אפיק לה - היה אומר האב לבנו אמר לאמך לעשות עדשים והוא אומר לה עשי חימצוי והיא עושה עדשים. טעמא מלפץ - פעמים שהבן מחכים את אביו אני היה לי לעשות כן. אבל אתה - דבר שקר הוא וכותיב למדeo לשונם דבר שקר. כי היה משכח מיידי - דבר הרاوي לה.

דף סג'ב

מן החטא - הרהור עבירה. עבורי מיעברא במלה - נוחה לרצות ומעברת על מדותיה. פומא - קלל ולגדר עד זמן שעודה כדי לצערו. ומהדרא ליה גבא - שלא לאכול עמו ומצערתו. מתפקקין - נסתמין לשון ויפק כמו פוקקין הנקבים (שבת דף קכח). צורתה בצדה - ישא אחרת עצלה. בחברתה - מקבלת תוכחה יותר. בסילטא - קוז. סגריר - יום ברד ורוח. דלף טורך וגוו' ואשת מדינים נשתווה - שוין הן. תלוין בכسطו - שאין לו זרעה בקרקע דכל שעה מיצר ודואג שמא תייקר התבואה או ינעלו שעריו שבר. אין אלהים - מי שאמר אין אלהים קרי נבל. חברי - פרטיטים רשעים ומבזין ואיינט מכיריטים כבודם של ישראל. שנא - כפף נפל מרוב צער שהיו בני היישיבה מסוריטים בידם. אמרו ליה מקבלי שוחדא - לבטל גזירותא. תרייך - יתיב ושמחת. אמרו ליה על שלשה גוזו - אמר להם מפני שלשה עבירות שהיו ביד בני בבל. גוזו על הבשר - שלא יאכלו בשר שחוטטה. אמר להם - מפני עבירה שבידם שהיו גוזלים מתנות כהונה זروع ולהחיהם וקייבת. **[ועל המרחצאות מפני הטבילה - שלא היו זהירין בה. מהחטטי שכבי]** מוצאים הנקרים מקבריהם]. **שםחים ביום אידם** - באה עליהם זו הגורה להתאבל בה. **בכם ובאבותיכם** - ואבונם כבר מתו ומה מכה יש בהן [אללא] חטוטי שכבי. **וכתיב ונבחר מות מחיים** - בתריה דההוא קרא דהואיל ואין ניתנים לקבורה היאך יבחרו החיים למות. אל - האי נבחר לא אמר שהו הן בוחרים מות מחיים אלא נביא הוא דקאמר להו מוטב להן לרשעים שימושתו ממה שיחטאו ויחיו. **מספר ימי כפלים** - כלומר שמח בחלוקת ודומה לו כאלו ימי כפלים. **מ Ashton חן** - של אחרים. **רוכל** - המוכר בשמיים לנשים להתקשט בהן ומוציא בו ניאוף ובא

בעליה ופצעו. **כニיצוץ אש המבער נחלת** - כך יצרו מבעירו. **כלוב** - קון עופות. מחר מת - ואיננו בעולם ולא יראה אותה דאגה שהוא מיצר וירא ודזאג עליה וומצא שנצטער אתחמול על עולם שאין שלו. **גוף** - פרגוד שחוצץ בין שכינה למלאים ושם רוחות ונשומות נתוננות שנבראו מששת ימי בראשית העתידות להנתנו בגופים העתידיים להבראות. **שנאמר כי רוח מלפני עטוף** - הגאולה ונשומות שאני עשיתי. **עטוף** - לשון עכבה כדכתיב (בראשית ל) והיה העטופים לבן ורישיה משתעני בגאולה כי לא לעולם אריב וגוו. **ואתם פרו ורבו** - בתריה דתรอยהו כתיב הלך כמו שעשה שתיהן הוא.

דף סד א

מתני' אין רשאי לבטל - אלא או יגרשנה או ישא אחרת עמה. **מותרת לינשא לאחר** - ולא אמרינו עקרה היא דshima הראשון לא זכה ליבנות ממנה. גמ'. **מקץ עשר שנים** - בא על הגור והאי דלא נסיב לה בהנץ שני קמאי עד שלא בא לארץ כנען שהיו שנים מרבות בפדן ארם ללמדך שאין ישיבת חוצה לארץ עולה לו דלמא משום עון חוצה לארץ הם עקוריהם. **לפיכך** - הואיל وكא חזין שאין ישיבת חוצה לארץ מן המניין דתלינו בכל דבר המונען מן ההריוון חלה הוא או חלה היא כו'. **ולילף מיצחק** - שהה עשרים שנה ולא נשא אחרת. **עקור היה** - ויודע שמחמת עצמו הוא ולקמן נפקא לו דעקור היה. **אברהם נמי עקור היה** - כדאמרינו لكمו והיכי ילפת מיניה. **ההוא מיבעי היה כו'** - כלומר יצחק עקור היה משום הכליא לא נסיב אחريתי וקרא יצחק בן ששים שנה לא יתריא הוא דתימא להכי כתבייה רחמנא למיגמר מיניה שהיית עשרים שנה דההוא מיבעי היה כו' אבל מקץ עשר שנים דאברהם ע"ג דעקור היה ילפין מיניה דיין לאו לדרשא למאי הלכתא Kashefeyun קרא מקץ עשר שנים. **לייחס בהן** - לידע שנוטיו של יעקב בן כמה שנים היה כשהלך לבית עבר וכשעמד על הבאר ובשלחי גمرا דמגילה (דף יז) מפרש לה והאי קרא יצחק בן ששים שנה מייתרי היה התם דילפין מיניה דגדול תלמוד תורה מכובד אב ואם שכל אותן שנים שהיה יעקב בבית עבר לא עונש עליהם. **ויעתר להם מיבעי היה** - בשלמא אי אמרת תפلت יצחק על אשתו הייתה היינו דכתיב ויעתר לו כמו שהיא מתפלל עלייה ותהר רבקה אשטו אלא אי אמרת על עצמו היה מתפלל ולנוח אשטו שמעו ושניהם היו צועקים זה מול זה ויעתר להם מיבעי היה. **לפי שאין דומה** - תפלוו שהיא

- צדיק בן צדיק לתפלתה שהיתה צדקת בת רשות לפיכך תלה בו הכתוב. עתר - פלא בלא"ז.

דף ס"ב

חוצבתם - נעשה לו זכרות. **נוקרטם** - נעשה לה נקבות כמו אני קרתי ושתיתי מים (ישעיהו ל'). **אין לה ولד** - קרא יתירה הוא דהא כתיב עקרה. **לא שננו** - דשווה עשר שנים. **שלשה עיבורים** - כ"ז חדשים לימי הولد וחדר לכל עיבור ועיבור לימי טומאה וטהרה דasha מתעברת סמוך לוסטה. **שלש פקידות** - שהקב"ה פוקד העקרות לשמעו תפלוון בר"ה וגוזר עליהם הריוון. **להני כלל** - דקאמר כל דורות של עכשו שתי שנים ומהכח שהייתה. **וזלמא איה דלא** זכיא - ולא תטול כתובה. **מיון דלא מיפקדא אפריה ורבייה** - לא איכפת לה ולא ענס לה קודשא בריך הוא על עונותיה. **איini והא אמרו לייה מו'** - אמתני פריך דקמני ישא אחרת שמא לא זכה להבנות ממנה ויזכה להבנות מן השניה. **טוסכינטא** - חולין מעוצר השתו ואדם נערק הימנו. **כהוצאה יركא** - ירוק ככפ תמר. **שלישי לא** - דהוחזקה עקרה. **הי מינייהו אחرينטא** - אייזו מהמשניות שננית לאחרונה DNSMOCK עלה אמלתא דמר ודמר דכל חד וחד הדר משיטתייה קמייתא ונקט שיטתייה דחבריה ובתריריתא עיקר דהדור בהו מקמייתא. **אמר לה אל תמולוי** - אלמא מתניתא קמייתא אחرينטא דהאי מעשה בסוף ימיו של רשב"ג הוה מדקה מסהיד עלייה ר' יוחנן שהיה אמרוא וסוף התנאים והוא ראה את המעשה. **דוחיות מחזקות** - דכי היכי דasha מוחזקת בג' פעמים כך היא מוחזקת בשלש אחיותיה. **נכפין** - חולין. **איסורא וסכנתא** - שאם חזקה בשני פעמים והשלישי ניתן לדוחות ממנה הוויא מילא שלא בזמןה ואינה דוחה את השבת. **וסכנתא** - סכנות נפשות. **סמק עלה אבוי** - על הא דרב יצחק אמר ממשימה דרבי יוחנן בתלת זימני הוויא דהויא חזקה. **בנפשיה** - בסכנות נפשו. **אבין דסמכא** - מה שאמר אבין משום רבוי יוחנן יש לסמוク עליו. **ישנו בחזרה** - חוזר על תלמודו לשון אחר מצוי כל שעה לפני רבוי יוחנן ואמ חזר בו רבוי יוחנן משום דבר שאמר תחילת שומע אבין וחוזר גם הוא בו אבל רב יצחק איינו מצוי לפני ופעמים ששמע דבר מרבי יוחנן ולמהחר חוזר בו רבוי יוחנן והוא - איינו יודע. **דאירסה** - השלישי ומתק. **אי נמי** - DNSPCA וסלק לדיקלא ונפל ומתק למ"ד מעין גורם לא החזקה זו שהרי מעינה לא גרים לו שימוש שהרי לא מת מהולי. **ה"ג בעי מיניה מרוב יוסף הלכה כרבי**

ואמר לי אין הלכה כרשב"ג ואמר לי אין אחובי אחיך بي - שאלתי מרבי יוסף אם הלכה כרבינו ואמר לי הלכה ופעם אחרת שאלתה אם הלכה כרשב"ג ואמר לי הלכה וכמזהומה אני ששחק بي. ה"ג אמר ליה סתמי הוא ופשיט לך - לא שיחק בך סתוםות של משנה הון יש שסתמה כרבנן שמעון בן גמליאל ויש שסתמה כרבינו דאייכא מילתא דמחזקינן לה בתורי זימני ואייכא מילתא דבעין תלטה זימני ומושום הכי פשוט לך כמר וכמר כסתוםים. **ニישו אין הא דאמראן** - דעתם לנו תנא דידן כרבינו דקטני רשאי השני שאין שלישי לא. **מנסין אותו לכיפה** - אם חזר וחטא בשלישית דמחזקינן ליה בראשיעא מתרוי זימני שלקה.

דף א.

קובעת לה וסת - לסמוק עליה להיות דיה שעתה דעתן (נדזה דף ב) כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה ולא מטמאין לה למפרע מעט לעת ועוד אדם קובעת לה וסת והגיע זמן וסתה ולא בדקה טמאה דאורח בזמןו בא. **ואינה מטהרת מן הוסט** - אפילו נuckerה פעמים שבדקה בב' וסתות ולא ראתה ושניתה ראייתה ליום אחר ב' פעמים אפילו הכי מחזקינן וסתה לכשיגיע ואם לא בדקה טמאה דאורח בזמןו בא. **אדעטה דהכי לא גרשטייך** - אילו הייתה מתקיף לה רב פפא - יודע שאת בת בניהם לא גרשטייך ונמצא גט בטל למפרע. **ΜΤΚΙΦ ΛΗ ΡΒ ΦΦΑ** - ואי מצי בעלה לבטولي גט בהכי כי שתק Mai הוי און מי שתקינן הא ודאי אדעטה דהכי לא גירשה אלא מדשתקיןן ודאי לא מצי לבטולי דאמירין ליה מספיקא קא מגرشת לה ולא אייכפת לך בה וגמרת בדעתיך לגורושין. **אלא** - אי אייכא למפרטיה הכי פטרינו ליה דאמירין ליה השטה היא דאייבריית שחזרה להיות בריאה מחוליה. **מינה** - יודע אני שמחמתה הוא שאין לי בניהם ולא אתנו כתובה. **כל שכבת צרע** - שאינו יורה כחץ אינה מזערת.

דף ב.

הוא אמר **אפלת בגו עשר** - כשהאנו בגין לכופו להוציאו הוא אומר הפילה בתוך עשר ועדין אין זמן להוציא דעתן מונה משעה שהפילה. **והיא אמרה לא אפלית** - אלא נuckerה אני. **הוחזקה לנפלים** - ויוציא ויתנו כתובה שמא לא זכה לבנות ממנה. **אפילה תרי** - ולא אוציא. **היא מהימנא** - וכופין אותו ולא שהיא תובעת גירושין אלא שעליינו לכופו לקיים פריה ורבייה. **מתני**: **אבל לא האשה** - וטעמא מפרש בגמרה. **גמ'**: **לומר דבר הנשמע** - דכתיב (ויקרא יט)

הוכח תוכיה להוכחה מי שמקבל הימנו. **אפיק צוה** - יעקב לא צוה אלא הם שינו מפני דרכי שלום. **איך אלך** - וכתיב ויאמר ה' עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבוח וגוי הקב"ה צוה לשנות. **ואדוני זקן** - שרה אמרה לשון בזוי וכשגלה הקב"ה הדבר לאברהם כתיב למה זה צחקה שרה וגוי ואני זקנתי ושינה הדבר מפני השלום. **משמייה דרבנן יוחנן** - הלכה בר' יוחנן בן ברוקה. **ואהדרינחו לאפייו** - דלא אמרה רבנן מעולם וחילקו לו כבוד ולא רצו להכחישו. **רבי אבاهו** - קרוב למלכות הוה כדאמר בסנהדרין (דף יד) ובכתובות (דף יז) דמשרין אמרתא דבי קיסר רבא דעתיה מדברנא דאותיה. **עובדא הוה** - והיא טובעתו לגרשה לפי שלא היו לה בניים. **דאתאי لكمיה דרבנןامي** - ותובעתו לגרשה. **לא מפקדת** - ואם רוצה את לצאת אין לך כתובה. **מסיבו דילה** - בזקנתה מה תהא עליה. **חותרא לידה** - עז שתשען עליו לעת זקנתה ואם תמות יקברנה. **איכו ילצת לי חזא כרסא** - ומיי יתנו שלא שתית ותלדי לי עוד כרס אחד שני בניים. **אחי** - תאומים.

דף סוף

אחוותא - תאומות וبنותיו היו. **ועשאה בת חורין** - כדי שתהא מותרת לינשא ומדכfinן לרבה אלמא מפקדא. **מנาง הפרק נהגו בה** - לפי שלא הייתה יכולה לינשא הייתה מפרקת עצמה וחוטאים בה לפיכך כפו את רבה לשחררה. **הזרן עלך הבא על יבמתו. מתני**. **אלמנה לכהן גדול. הכניסה לו עבדי מלוג** - מה שהאהše מכנסת לבולה ושםה לו לקבלם עליו באחריות כתובתה כמו שכותבין ודא נדוניא דהנעלת ליה והוא מוסיף כנגן וכותב סך הכל קבל עליו פלוני כך וכך בכתובתה ומשיירת לעצמה הן נכסי מלוג והבעל אוכל פירות כתובת כלו בכתובתה ומשיירת לעצמה הן נכסי מלוג והבעל אוכל פירות והקרן שלה קיים ואם מתו לה או פרחו פרחו לה לשון צאן ברזל קרן קיים שאין פחת ונפסד שאפילו מתו כלון אחריותן עליו לשלים לה שימוש או יגרשנה. **עבדי מלוג לא יאכלו** - לפי שהן שלה והיא חלה ולקמן בגמרה מפרש טעם. **בת ישראל שניסט לכהן** - אפילו עבדי מלוג שאין שלו יאכלו דהיינו קניינו שקנה קניין וילפין בגמרה דקניינו שקנה קניין אוכל. **גמ'**. **שנשא אשא וקנה עבדים** - או קנה עבדים. **ומניין לאשה** - בת ישראל לכהן שקנתה עבדים מנכסיו מלוג שלה או עבדיו של כהן שקנו עבדים. **עבדיו שקנו עבדים גרצי** ואות מה שקנה עבד קנה רבו ולמאי איצטראיך קרא לרבותינו

משכחת לה כగון שנתנו לו לעבד מנה על מנת שאין לרבו רשות בו. וכחן כי **יקנה נפש קניין כספו** - קניין כספו קרא יתירה ודרשין דלהכי אתה והכי משמע כהן כי יקונה קניין כספו נפש שעבדו יקונה עבד הוא יאכל בו. **הערל** - כהן ערל אינו אוכל ועובדיו אוכליין כדתנו لكمנו יבמות (דף ע). **פוממייהו כאיב להו** - כלומר מחוסרי תקנთא הם אבל עומדים ליתקנו ולאכול אבל זו שהיא נעשית חלה אין לה תיקון עולמית. **והרי ממזר** - בת ישראל שניסת לכהן וילדה בת והבת ניסת למזר וילדה בן ומתה והבן קיים והרי אם אמו אשת כהן אוכלת בשביilo תרומה לאחר מיתת בעלה לפיה שיש לה זרע מן הכהן כדתנו בסיפה בפרקין (דף סט) והוא אינו אוכל ذור הוא והוא הדין נמי אי כשר הוא שנולד מישראל כשר נמי אינו אוכל ומאכל אם אמו והוא דנקט לאותובי ממזר משום דמתניתין היא. **שما תאכילד** - עבדי מלוג שלה לאחר מיתת הכהן בעלה אבל בעבדי צאן ברזל ליכא למזר דהשתא לאו משום דידה אכלי אלא משום כהן שהוא רבן. **אלא מעטה בת ישראל שניסת לאחן לא תאכילד** - עבדי מלוג בתרומה. **גירעה שמא תאכילד לאחר מיתה** - אלמה תנן במתניתין בין עבדי מלוג בין עבדי צאן ברזל יאכלו. **באלמנה כהנת** - בת כהן ששבה לתרומות אביה ממיתת בעלה ואי אמרין יאכלו עבדי מלוג בתרומה בחוי בעלה כהן גדול זה משום קניינו שקנה קניין דלא גرعا הך חלה מעבד שקנה עבדיםأتיא לאורוויי היתירה אחר מיתתו להאכלם בתרומה מחמת אביה דאמירה מעיקרא באלמנותי הראשון היו עבדי אוכליין בתרומה דברי נשא. **איןסבי ליה** - לכ"ג אכלי עבדי בתרומה דגבראי השטא כשמת הדרי למילתא קמיהית ואיכלו עבדי בתרומה דברי נשא כמעיקרא באלמנותי הראשון. **אלמנה בת ישראל** - דלא אתיא לאורוויי מאוי איך לא למיימר מאוי טעמא לא אכלי בחיו הא לא גرعا מעבד שקנה עבדים. **לא פליגי** - לא חילקו בין אלמנה לאלמנה. **המכנסת שום לבעה** - נכסין צאן ברזל ששמה לו בכתבבה והוא בהן כלים ודבר המסיימים וכשగירשה ובאתה ליטול כתובתה. **היא אומרת כל依 אני נוטלת והוא אומר דמים אני נתן** - כמו שקבלתי עלי בשומה ומהז הון באחריותי ושלוי הון.

דף סוב

הדין עמה - ותטול כליה. **יאכלו** - ומדאכלי בתרומה ש"מ דידה נינחו. **ששכר פרה מישראל** - והוא שוכר חייב באחריותה אם נגנבה או נאבדה וקתני לא

יאכילה כראשוני תרומה. ה"ג ותסברא נהי נמי דחייב בגנבה ואבדה באונסיה ובכחשה ובנפחת דמיה מי מחייב - שוכר פטור מן האונסין וכן אם חששה ואם הוzel דמיה. הא - מתניתין לא דמיא אלא לסייעא. אבל כהן שם פרה מישראל - בדים כשבכרה הימנו שמאה לו והתנה עמו להחזרה לו בדים הללו שאם תחש או תאנס או יוזלו פרות בעולם יתן הדים.iacilna בראשוני תרומה - הויאל וקבלת אחריותו ואף על פי שחזרת בעיניה אם לא יפרחו דמיה כל כמה דלא הדרה דידה הוא וגביו עבדים נמי ע"ג דהדרי בעיניו כיוון דלענין יוקרא וזולא קימי ברשותה אכלוי. **בשילחי פירקיה** - כסיסיים הדרשה. **בשן ועין לאיש** - אם סימא הבעל את עינו. אבל לא לאשה אם סימתה עינו דלאו דידה הוא. **לא ימכור** - שאם יגרשנה תטול כליה. **מכרו שנייהם** - או זה או זה. **לפרנסה** - אורחא דAMILTA נקט שאין אדם מוכר כלי תשמשו אלא למזונות. **הבעל מוציא** - לא מיבעיא אדם מכר הוא ולא דעתה ומת או גרשה דהיא מוציאה מיד הלקוחות אלא אפילו מטה היא הוא מוציאה מיד הלקוחות דמכירה לאו מכירה הויא (שמעא ימות הוא בחיה ונמצאת מכירה שלא כדין) כל זמן שהוא קיימת. **קנייה מיתנא** - תכריכי המת איסורי הנאה הון כהקדש דגמר שם שם מעגלת ערופה בפ' נגמר הדין (סנהדרין דף מז). **מי לא מודזה רב יהודה זמחוסר גוביינה** - ע"ג דין עמה מודזה הוא דכל כמה דלא גבתינהו מיניה לאו ברשותה קימי אלא שייעבודה בעלמא אית לה עלייהו דהא אם נאנסו או נאבדו חייב באחריותן וכיון דברשות יתמי נינחו אתי הקדש דاكتשו יתמי ומפרק לה לשיעבודיהם ויהבי דמי. **רבא לטעמיה מו'** - הקדש דזוקא קדושת הגוף כי האי גוונא אבל קדושת דמים לא כהנתן (ערכין דף כג) מוסיף עוד דין ופודה הנכסים הללו כו'. **חמצ** - עובד כוכבים שהלה את ישראל על חמצו אחר הפסח אסור בהנאה דאתי איסור חמץ ומפרק לה לשיעבודה שעבוד כוכבים והוא דין בפרק כל שעה (פסחים דף ל) מותר בהנאה רבע מוקי לה התם כשהרהיינו אצלו שננתנו ישראל בביתו של עובד כוכבים דההוא לא מיחסר גוביינה.

דף סז.א

ושחרור - ישראל ששיעבד עבורו לב"ח ושחררו הלה יצא לחירות והמלואה גובה מלאה מקום אחר. **בכתובתה** - שהיא אלף זו דהא Mai דאשבחו ברשותי אשבחו. אבל למתן דמי ומישקל לא - אלא שלו הון עולמי קמ"ל.

מתני'ו. והנינה מעוברת - אע"פ שיש לה בנים הימנו והיא אוכלת בתרומה לאiacלן עבדי צאן ברזל בתרומה לפי שהן של יורשים ויש לעובר בהן חלק ואין לעובר כח להאכלן בתרומה אי משום דקსבר עובר בمعنى זרה זו הוא אי משום דקסבר ילוד מאכילת ש אין ילוד אין מאכילת שנאמר (ויקרא כב) ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו קרי ביה יאכלו. **שהעובר פסול** - אם בת כהן נישאת לישראל והנינה מעוברת ואין לה בן אחר פוסלה מושוב לבית אביה - כנוריה. **ואינו מאכיל** - אם בת ישראל לכהן היא ומת והנינה מעוברת אין בעובר כח להאכילה וה"ה לעבדים. **אף בת כהן לכהן** - כיון דאמרת שאין ילוד אינו מאכילת היאך העבדים אוכליין בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי עבדיו הן ואין אוכלים אלא בשבילו והוא אין בו כח להאכיל. גמ'. **בمعنى כהנת** - בת כהן מעוברת מכחן אי אמרת משום זרות ליכא ואי משום שאין ילוד איכא. **וזו לא שמעתי** - לאיסור אלא להיתира. **יש לו בנים אחרים** - לבד מעובר זה. **אוכלים** - העבדים בשבייל בנים שעובר ליה זכיה. **בשביל משפחה** - שאין אחד מישראל שאין לו יורשין וכל זמן שלא נולד העובר זוכה הקרוב לירושת כהן ואוכלים בגינו. **זו דברי רבי יוסי** - ולא סבירה ליה לשםאל שעובר אית ליה זכיה. **בגדתאה** - בעל אגדה ל"א שם מקום שהוא בבבל ששמו בגדי. **בי עשרה** - לפרש את הדבר. **הנינה בנים** - הכהן ולא הנינה מעוברת. **אלו ואלו** - עבדי מלוג ועבדי צאן ברזל אוכליין דעבדי מלוג אוכליין בשביילה שהיא אוכלת בשבייל בניה ועבדי צאן ברזל אוכליין בשבייל בנים. **הנינה מעוברת** - ולא הנינה לה בנים. **אלו ואלו אין אוכליין** - שעובר אינו מאכיל לא את אמו ולא את העבדים. **הנינה בנים והנינה מעוברת עבדי מלוג אוכלים** - שהם שלה ואין לעובר חלק בהן והיא אוכלת בשבייל בניה. **עבדי צאן ברזל לא יאכלו מפני חלקו של עובר** - שיש לו חלק בהן דעתית ליה זכיה ולא ידעין הי מתרמי לחלקו לפיכך עבדים אסורים לאכול. **שהעובר פסול** - בת כהן המועברת מישראל. **ואינו מאכיל** - בת ישראל המועברת מכחן ולא את עבדיו. **הבת מאכלת** - לקמן מפרש לה. **כולן זרים** - ל"ג כולן אלא ה"ג זרים יאכלו כולן נקבות לא יאכלו אם יש זכר בנים אוכלים העבדים בשבייל ולא חיישין לחלקו של עובר דשמא נקבה היא ואין לה חלק במקום בן ואת"ל זכר הוא שמא תפיל שכל היולדות ממחזה זרים וממחזה נקבות ויש שטיפות סמוך מיעוטה דטיפות לממחזה דנקבות הוא فهو זרים הראים לירש מיעוטה ולמיינוטה לא חיישין כולן נקבות לא יאכלו

שמא יהא עובר זכר כו'. **תיפוק ליה** - דא"נ הוויא נקבה פסלה דכיון שעכל אותו שלפנינו נקבות יש לעובר חלק בהן אפילו היא נקבה.

דף ס' ב.

אין חוששין למיעוטא - לשמא יהא זכר ויש לו חלק בהן דברת רובה אזלין ורובה يولדות או נקבות או מפילות כדפרישית לעיל. **דעבדין ליה תקנṭתא** - בוררין לעובר שאר נכסים לחלקו ונמצאו העבדים כולם לחלק הנולדים אבל hicā דכולם נקבות לא מצינו למיעבד תקנṭתא שמא יהא העובר זכר ויהא הכל שלו. **יתומים** - קטנים שבאו לחלוק מעמידין אפוטרופוס לכל אחד ואחד ובורר כל אפוטרופוס חלק אחד יפה לחלקו. **הגדילו** - היתומים יכולים למחות ומהニア חלוקה לפירות דעת מהאה. **לימא דרב נחמן תנאי היה** - מדאמר ר' שמעון זקרים יאכלו משום תקנṭתא דרב נחמן מכלל ذט'ק דאמר עבדי צאן ברזל לא יאכלו אפי' בתקנṭתא קאמר ולית ליה דרב נחמן ואני רשאין לחלוק עד שיגדילו. **לא דcoli עלמא אית להו דרב נחמן** - ואי דעבד להו תקנṭתא כי נמי דאכלי אפי' לתנא קמא והכא בدلיא עבד תקנṭתא פליגי וקאמיר רבוי שמעון יאכלו ולא חייש למיעוטא ותנא קמא חייש למיעוטא. **הבת מאכילד** - כס"ד ה"ק אם יש כאן בת ולא בן מאכילד עבדים אבל אם זקרים הם לא יאכלו העבדים. **בנכיסים מועטים** - דתקון רבנן הבנות יזונו והבנות ישאלו על הפתחים. **וכגון דaicā בן בהזהה** - דהך בת דהוו כולחו בחזקת הבן מדאוריתא דהשתא ממה נפשך אי עובר זכר הוא לא עדיף מהאי דשקלינהו רבנן מיניה ואוקמיניה ברשות בת ואי עובר בת היא כיון דיש בן זכר לפנינו אין לעובר נקבה חלק בהן אלא בתקנṭתא דרבנן וכמה דלא נפק כו' ולהכי נקט בן בהזהה دائ לא הוה בן אית ליה זכיה לעובר נקבה מדאוריתא בנכיסים בתורת ירושה בהדי הך בת והכי מפרש מילתא דר' ישמעאל הבת עם הבן מאכלה אבל אם יש בן بلا בת אינו מאכילד. **מה שמכרו מכרו** - וכיון דלענין מכירה ברשותיהם קיימי היכי אכלי. **אלא מא הבת דקתני אם** - והכי קאמיר האם מאכלה עבדי מלוג שלה כדרך שהיתה אוכלת והבן אינו מאכילד את עבדי צאן ברזל מפני חלקו של עובר. **מתני'**. **העובר פועל** - בת כהן שניסת לישראל ומת והניחה מעוברת. **ואינו מאכילד** - בת ישראל שנשאת לכהן ומת והניחה מעוברת. **והיבם** - בת כהן שומרת ליבם כהן אינו ליבם ישראל פסלה מתרומה אביה ובת ישראל שומרת ליבם כהן אינו

מאכילה. והאירושין - בת כהן מאורסת לישראל פסלה ובת ישראל מאורסת לכחן אינו מאכילה. ובן ט' שנים - בוגمرا מפרש לה. **ספק שהוא בן ט' ספק שאינו** - הוי נמי כבן ט' ופוסל ואמילתא דלעיל קאי. **ספק שהביה שתי שערות כו'** - לעיל קאי לעניין האירושין דקתני פוסלין והכי كما אמר קטן שקדם באשה ספק הביה שתי שערות וקדושיו קדושין ספק שלא הביה פוסל בת כהן המאורסת לו מן התרומה. **נפל הבית עליו ועל בת אחיו** - שהיה אשתו ספק הוא מות תחלה ונפלו שתיהן לפניו אחיו ופוטרת צرتה משום צרת הבת ספק בת אחיו מותה ראשונה ובשעת נפילה ליבם לא הואי צרתה צרת ערוה דתנן (לעיל יבמות דף ב) וכולן אם מתו או מיינו צרותיהם מותרות. **צורתה חולצת ולא מתיבמת** - אידי דאיiri בספק לחומרא תנין לה בהדייהו. גמ'. **ושבה אל בית אביה לנעוריה** - משמע בזמן שהיא דומה לנעוריה. **ילוד מאכילד** - ישראלית האוכלת בשבייל בנה אינה אוכלת אלא אם כן ילוד בן מאכילד את אמו נפקא לו בתורת כהנים (ויקרא כב) מווילד ביתו הם יאכלו בחומו קרי ביה יאכilio ומהכא ילוד הוא דמשתמע. **ושבה פרט לשומרת יבם** - שאינה ברשותה לשוב דהא אנגידה ביה.

דף סח.א

דקניתה בהויה - ומשעת הויה איפסילה כדכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר. **משום דעתלא** - במס' כתובות בפרק ע"פ (דף נז) דבר תורה אrosishta בת ישראל אוכלת בתרומה דכתיב קניין כספו הוא יאכל בו ומה טעם אמרו אינה אוכלת גזירה שמא ימזוgo לה כוס בבית אביה ותליך ותשקה לאחיה ולאחותה. **בתקנთא דרבנן** - דחרש אע"ג דלאו בר דעת הוא תקינו ביה רבנן נישואין לקמן יבמות בפ' חרש שנשא (דף קיב). **קס"ץ בשומרת יבם לבן ט'** - ולא בא עליה ולמאי הלכתא נקט בן ט' אי למיפסל לאশמוועין דכיוון דחזי לביאה פסיל לה בזיקת יבמין Mai Ariria בן ט' אפיקלו קטן נמי דלא קריינ בה ושבה אל בית אביה ולশמעין בציר מבן ט'. **ואי לאכולי כו'** - ואי להכי נקט בן ט' לאשמוועין רבותא דاع"ג דחזי לביאה לא מאכילד יבמותו בזיקתו אפיקלו גдол ממש לא מאכילד דלאו קניינו הוא דהא אשמעי' בגודל ברישא דמתני'. **הבא על יבמותו** - דאילו גдол הוה אכלי ואשמוועין רבותא דاع"ג דביאתו ביה לא מאכילד ופוסlein דקתני במתניין אשארא קאי עובר ויבם בלי ביה ואירוסין וחרש אבל בן ט' לא נקט ליה אלא משום ואין מאכילים. **אי הфи** -

דמשום אינו מכיל נקט ליה למה לי למיתני סיפה דקתני ספק שהוא בן תשעה ספק שאינו הוי נמי כבן ט' השთא וודאי בן ט' וכו'. **פסולין** - כמוון ממזער ונtiny ומשום פסולין נקט ליה ולא מכילין לאaben ט' קאי אלא אשארא עובר ויבם אירוסין וחרש. **בן תשעה** - שהוא גר עמוני ומואבי וכו' דאסוריון לבא בקהל. **מצרים ואדומי** - עד דור שלישי בעשה. **כותי ונtiny** - בלי תחתון בס דקסבר גרי ארויות הן. **חלל** - פסול לכהונה. **פסולה** - אם בת כהן מן התרומה ולואה וישראלית לנsha לכהונה עולמית. **מדקתני סיפה** - דמתניתין. **סיפה פסולין כהונה** - חלל וاع"ג דקתני שאין ראוי לבא בישראל לא מיידי אלא בכהונה דMRIsha הוה אמין פסול קהיל הוא דפסלי אבל ביום חלל לא להכני תנוי סיפה משנה יתרה לאשਮועין חלל. **פסולה** - כהנת מתרומה דברי יוסי ורבנן שמעון מפרש לקמן בשמעתין מי אמר וכו' - טעמא לאו מוכל זר נפקא - וכל זר לא יאכל קdash והשתא סלקא דעתך דקסבר זה בת כהן נמי משתמש מיניה הויאל וניסת לישראל.

דף סח'ב

האי מיבעי ליה לגופיה - לזר גמור אבל הז דלאו זרה היא איצטראיכא ובת כהן לאשרה. **תרי וכל זר כתיבי** - וכל זר לא יאכל קdash (ויקרא כב) ועוד גבי בת כהן כתיב ושבה אל וגוי מלחים אביה תאכל וכל זר לא יאכל בו (שם ויקרא כ"ב) ומהכא תיפוק לאו לבת כהן הנשאת לישראל לאוסרה תחת בעלה לתרומה. **דרבי יוסי בר' חנינה** - בפרק העREL להתיר אונן בתרומה. **ואכתי** - האי דבת כהן כי תהיה מיבעי ליה לליקוחין גמורים ולאשਮועין כשהיא חוזרת לבית אביה במיתת הבעל וזרע אין לה אינה חוזרת לחזה ושוק של שלמים לאכול כשאר אחיות האוכלות כדכת' אתה ובנייך ובנותיך (ויקרא ז). **אשכחן כהנת** - דמייפסלא לתרומה בביאת פסול. **כדא"ר אבא** - בפ' יש מותרות. ר' עקיבא דורך ווין - בסנהדרין בפרק ד' מיתות (ד' נא) ישמعالachi בת ובת אני דורש. **מוליה ובת קרא יתרה הוא** - דהא כתיב לעיל מיניה וכהן כי יקנה נפש וגוי וילד ביתו ומציע למכתב אבותריה וכי תהיה לאיש זר. **כהונה מנלו** - שלא תנsha עוד לכהן משבא עלה פסול. **אלמה לא** - בתמייה והא משכחת לה דקacula בשביבה בנה ואיצטראיך לאשומועיןadam תיבעל לפסול לה תיאסר. **ק"ו** - ולא איצטראיך ובת לרבייה. **והיא הנותנת** - קושיא

היא כלומר איצטראך לרבותה דק"ז ההוא דקילפת מיניה איסורה היא המדה נוותנת הדין להתיר ולא לאסור כהנת דקדиш גופהכו'. **וכי מזהירים מן הדין -** מדין ק"ז לאוקמיה בלאו גמור הא קייל' (מכות דף יז) דאין מזהירים מן הדין. **גלווי מילתא בעלמא הוא -** ולאו מילף מיניה יլפין לאו לכוהנה מתרומה דממילא כיוון דאייפסלה לתרומה איפסלה לכוהנה דתרומה היינו קדושת כהונה. **ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות -** שם בא עליה אחיה פסלה מתרומה דבר נושא - אבל חייבי לאוין כיוון דתפסי فهو בה קידושי לא פסלי לה וכותי ונtiny ומצור דפסלי מנלו. **הנץ דאית בהו הויה -** מדafkaה להז ביאה בלשון הויה שמע מיניה בבני קדושים משתעי קרא ואפ"ה פסלי. **לאפוקי חייבי כריתות -** ל"ג. **אי הכהן -** אימא קרא דזוקא בני קדושים נקט ועובד כוכבים ועובד לא פסלי וה"ה דמצוי נמי למימר חייבי כריתות לא ליפסלי אלא משום دائרי בהו לעיל דקתי כותי היינו עובד כוכבים ובמתניתין (לקמן יבמות דף סט) תנן העבד פוסל משום ביאה. **עובד לנענין -** לית ליה קדושים דכתיב (בראשית כב) עס החמור עס הדומה לחמור עובד כוכבים לית ליה קדושים דאמרין (סנהדרין דף נב) אשת רעה פרט לאשת אחרים ובשאלות דרב אחאי ילי' לה מדותני רב חנניה (שם סנהדרין נז) בעולת בעל יש להן מידי אחרינה לא וגביה ישראל מקיש הוויות להזדי מאן דאית ליה קידושי כסף ושטר אית ליה בה קידושי ביאה אבל עובד כוכבים דלית ליה קידושי כסף ושטר לית ליה קידושי ביאה וממשני פסיל מדרבי יוחנן ומהאי קרא גופיה ממשמעי חייבי כריתות לפסולה ואית דמפרשוי ואימא נבעלה לפסול לה חייבי כריתות נמי מ"ש דלא תנן להו לעיל וממשני כי תהיה כתיב מדafkaה רחמנא לבעה בלשון הויה לא פסיל מתרומה אלא בר קידושי דזוקא דבני הויה לאפוקי חייבי כריתות דלאו בני הויה נינהו כו' וסבירא להו דחייבי כריתות לא פסלי וקשה לי בגזה טובא חזא (דתמייה היא דהא חמירין חייבי כריתות מהיבני לאוין ועוד) דתנן בפ' ד' אחין (לעיל יבמות דף לג) אם היו כהנות נפסלו מתרומה בעילת אשת איש ועוד ק"ז חייבי לאוין פסלי חייבי כריתות לא פסלי ועוד הא אמרין בעשרה יוחסין (קדושים דף עז) דכהן הבא על אחותנו עשה זונה וכיון דזונה היא בעילתו פוסלתה דתנania (לקמן סנהדרין דף צא) לויה שנשבית או שנבעלה בעילת זנות נוותנים לה מעשר ואוכלת לויה אין אבל תרומה לכහנת לא ועוד הא תנן במתניתין (לקמן יבמות דף סט) ממזר פסול ומאכילד ולא משכחת לה אלא אם אמו

ואין חייבי כריתות לא פסל בביתם משכחת לה דמזר פסול ומאליל את אמו כיצד בת כהן שבא עליה אחיה מאמה והוא ישראל וילדה לו בן פסול מן התרומה ובת ישראל שבא עליה אחיה מאמה כהן וילדה לו בן הרוי זה ממזר ומאלילה אלא מدلע נקט אמו ש"מ ביאת אחיה אף' بلا ירצה נמי פוסלתה. **חייבי כריתות לאו בני הויה נינהו** - בקדושים בפרק האומר לחברו (ד' סז). **שפלווה** - מן התרומה. **מי שיש לו אלמנות וגירושין בה** - אני קורא בה ושבה אל בית אביה מלחים אביה תאכל ולא מעובד כוכבים ועובד.

דף סט.א

אשכחן מהנת - דפסיל לה עבד. **מולה ובת קרא יתירה הוא** - זהה כתיב בקרא דלעיל מיניה ובת כהן ומציין למכתב אבותריה וכי תהיה אלמנה וגרושה. **אע"ג דעתך לה זרע תיכול** - וכבהמה בעלמא חשוב. **אם כן** - זהה קרא לכולא כתיב ולאשמעין זרע שעבוד כוכבים ועובד לא פסל רבווי לוויה וישראלית דכתיב ביה למה לי דכתיב ובת קרא יתירה השთא כהנת גופה אשמעין דלא מיפסלא בזרע עובד כוכבים ועובד לוויה וישראלית מיבעה ואי משום לאשמעין דמי שיש לו אלמנות וגירושין אף' הכי כי אית לה זרע מיניה לא תיכול ואיצטריך למשיר לוויה וישראלית האוכלת בתרומה בשביל בנה כהן דכי תינsha לזר ויהא לה זרע ממן לא תשוב לתרומה במיתת בעלה הא פשיטה לו דכוון דכהנת גופה מיפסלא בזרע ישראל מתרומה דבר נושא כל שכן ישראלית האוכלת בשビル בנה אלא ודאי כי רבינו קרא לוויה וישראלית להכי רביה שם אוכלת בשビル בנה ונבעלה לעובד כוכבים ועובד אף' אין לה זרע נפסלה דלא נפקא לו מכחנת כדאמרין לעיל יבמות (דף סח) כהנת היא דקדיש גופהכו'. **ולרביעי עקיבא דאמר אין קידושים توفסין** - לאדם פסול והאי כי תהיה לאיש זר דלעיל לאו משום הויה נקט ולמיمرا דין אין ביאת פסול פוסלת אלא למי שרatoi לקדש זהה אין קידושים לשום פסול והאי כי תהיה אם בא ללמד על ביאת פסולין אינו אלא לשון בעילה וכל הזרים אצלם במשמעותה ביאת פסולת אפילו עובד כוכבים ועובד. **אלמנה וגרושה** - לאשמעין עובד כוכבים ועובד למה לי. **אלמנה להחמירכו'** - כלומר לאו למעוטי מי שיש לו אלמנות וגירושין אלא לגופיה איצטריך אלמנה כדי להחמיר עליה דאי לא כתיב ה"א אלמנת ישראל והיא בת כהן תיכול ואע"ג דעתך לה זרע וגרושה איצטריך לכתבה רחמנא להקל עליה ולמימר (דכי

נתגרשה מישראל להקל) דכי לית לה זרע מישראל תיכול دائית לא כתביה ה"א
או"ג דלית לה זרע לא תיכול دائון דafilפה מהכהונה מתרומה נמי מיפסלה.
ואימא נבעלה לפסול לה אף מחזיר גושותו - משנישאת לאחר דהא זר הוא
אצלה ותפסי לו בה קידושין אלמה תניא בהחולץ (לעיל יבמות מד) היא
כשרה וולדת כשר ואוקימנא כשרה לכהונה וכ"ש לתרומה. **ה"ג חלל דלאו זר**
אצלה הוא לא לפסול - דהא חלל מותר אפילו בכהנות. **מקיש זרעו** - של כהן
גדול מן האלמנה לו מה הוא פסול האלמנה בביאותו מן התרומה כדיליף
בפרק עשרה יוחסין (קדושים דף עז) ולא יחולל מי שהיה כשר ונתחל לו זר היא
האלמנה אף זרעו החلل פסול אשה בביאותו מן התרומה. **ואימא** - מדafka
רחמנא בלשון כי תהיה משעת הויה אי קידש פסול את האשה פסולת
עולםית ואף מט כאילו בא עליה. **כהן גדול בביאה הוא דפסיל** -CDCתיב
(ויקרא כא) לא יחולל זרעו כשייש זרע חילל והכי נמי תנן בהבא על יבמותו
(לעיל יבמות דף נו) נתארמלו או נתגרשו מן הנישואין פסולות מן האירוסין
כשרות. **מצרי שני** - פסול זרעו כשר לת"ק כיוון דהוא פסול פסולת בביאה
רבו יוסי לא פסיל. **הכי גרשין** - מה כהן גדול באלמנה ביאתו בעבריה
ופסלכו. **מצרי ואדומי שני** - ביאתו בעבריה CDCתיב (דברים כג) שלישי ולא
שני. **כל שאתה** - כהן נושא בתו אתה כהן נושא אלמנתו. **גר עמוני** - הוא ובנו
ובן בנו עד סוף העולם פסולין אבל בתו כשרה דקיימה לנו (לקמן יבמות דף
עו) עמוני ולא עמוני לרבו יוסי דתלי טעונה בכל שזרעו פסול הויאל ויש
בזרעו פסול ולרבו שמעון דתלי טעונה בתו לא פסיל. **מתני**. והשותה
- אף על ידי חופה וקדושים לא פסול ולא מאכיל דין קניינו קניין. **הרי אלו**
פளין - שהרי נתחללה בביאת פסול לה. **הרי ישראל שבא על בית כהן** -
באונס או בפיתוי שלא לשם קידושין.

דף סט.ב

עיברה לא תאכל -CDCתיב לעיל יבמות (דף ס"ז) עובר פסול CDCתיב כנעוריה
פרט למעוברת. **נחתך העובר במעיה תאכל** - מיד וה"ה נמי אם ילדתו ומות.
עיברה לא תאכל - שהעובר אינו מאכיל את אמו ישראלית עד שיצא לאoir
העולם CDCתיב (ויקרא כב) וילד ביתו יאכלו ילוד מאכיל שאין ילוד אין
מאכיל. **גדול משל אב** - שהבועל לא יכול להאכיל מהפני שלא בא עליה לשם
קידושין ולאו קניינו הוא ובנו מאכילה. **הعبد פסול משום ביאה** - אם בא על

כהנת פסלה מן התרומה כדאמרין בגמרה לעיל יבמות (דף סח). **ואין פוטל משום זרע** - אם יש לה זרע לבת כהן מישראל כשר שהוא עבד ומת בעלה ישראל ונשאר זה לא אמרין הרי זרע יש לה מישראל ולא תשוב לתרומת אביה שעבד ודאי לאו זרע הוא ומפרש ואזיל היכי משכחת לה שיהא בן ישראל כשר עבד. **ונכבר על השפהה** - נדחק ונדבק עליה לשון מכבר שפחה כשרה דכתיב פריש"א בלא"ז ולשון גנאי הוא. הרי זה עבד - שולד שפחה כמוות דכתיב האשה וילדה (שמות כא). **היתה אם אביו** - בת כהן לישראל תאכל בתרומה אם מת אביו והוא קיים ע"ג דולד ולד בעלמא פסיל כדאמרן (לקמן יבמות דף ע) זרע זרעה מניין כו' האי לא פסיל זהה לאו בתר אבוה אזיל ולאו זרעו הוא בת ישראל לכלה ומת בנה מכחן ובנו בן בנה קיים והוא עבד לא תאכל בתרומה דלאו זרע הוא. **כ"ג פעמים שהוא פוטל** - את בת כהן מן התרומה משום זרעה מישראל. **מאכיל את אמו** - לאחר מיתת אביו. **ופוטל את אם אמו** - אפילו לאחר מיתת אמו دائית הוא הוה הדירה אם אמו לתרומה דבר נ שא לאחר מיתת בתה כדאמר ביש מותרות (לקמן יבמות ד' פז) מת בנה מישראל תאכל בתרומה. **וזאת** - האשה אומרת לא כבני כ"ג קלומר לא ירבו כמוותו. **גמ'**. **נשותיהן פטורות** - אלמא אין קני לשותה. **כיוון** - دائית פשיטה לו דעתה אמרין לה לא תאכל אמאי קתני מתניתין ישראל הבא על בת כהן באונס ופיתוי תאכל ליחוש שמא עיברה. **מי לא תנן** - בפ' ד' אחין גבי נשים שהחלפו בשעת כניסה לחופה מפרישין אותן מבعلיהן ג' חדשים שמא מעוברת הן והולדות מזרין ובעין הבחנה בין ولד כשר לוולד פסול אלמא לחדא ביאה חיישין. **ליוחסין חשש** - מעלה עשו ליוחסין לחוש לביאה אחת ולספק. **הרי זה גיטיך** - כהן לבת ישראל. **אסורה לאכול בתרומה מיד** - דכל שעטאת אמרין השתה מית אלמא אסור לה מספק. **אלא אמר רביה** - לא תימא לתרומה לא חששו דודאי חיישין לספק אלא תריש לפירכא דלעיל הци. **בנישואין** - כגון שנחלפו בכניסתן לחופה חששו לשם נתערו דהא לא הפכו. **אבל בזנות לא חשש** - כדי קיימת לנו האשה מזינה מתחפה כדי שלא תתעורר הלכך ליכא ספק. **ומת** - בעלה בו ביום. **טובלת** - משום ביאה דכתיב האשה אמרין השתה שכבת זרע וגוו' (ויקרא טו). **יצירת הולד** - ארבעים יום. **תaea מקולקלת למפרע** - לשלם תרומה שאכלה קרן וחומש דاشתכח זורה הוויא ואכלה תרומה בשוגג ואי כדאמרת Mai מקולקלת הא ודאי כל מ' לאו זורה הוויא. **עד מ'** - אם אכלה לאחר מ' תaea

מקולקלת למפרע עד יום ארבעים ומדמתרא רב חסדא אוכלת עד ארבעים שמע מינה מת בעלה דקתיי בבריתא הו דמת בו ביום שנאה די שהה אצל זמן מרובה לאלטר אסורה דלמא מעוברת היא דהרי כבר ארבעים ים.

הולד ממזר - ע"פ שנייהם מודים שבא עליה חיישין הויל ופרוצה היא אחר נמי בא עליה ואי עברה מיניה. **שתוקי** - ספק ממזר דהא מספקא לו אי מאروس הוא וכשר אי מאיניש אחרינה הוא הלך ממזר ספק הוא. **מסתברא מילתיה דבר** - דמשוי ליה ממזר ודאי. **דדיימא מעלמא** - שחשודה מאחרים דליך לאכורי כשאר בני דומה שהם כשרים דהתס כיון דנסואה היא רוב בעילות הלך אחר הבעל אבל הכא לאו אורחיה למיבעל قولוי האי بلا חופה.

דקתיי במתני' לצד - אונסה ומפותה בת ישראל מכחן תאכל בתרומה משומם בנה דמחזקין ליה בכחן. **היכי דמי אי דדיימא** - נמי מעלמא אמאי תאכל אלא לאו דדיימא מיניה לחודיה וקשדין ליה אבטריה ואע"ג לדידיה איסורא כcoli עלמא דגוזו על יהוד של פנואה וכל שכן ארוסה דلغבי ארוס היתר ולעלמא באיסורא ודאי היכא דדיימא מיניה לחודיה אמרין בתရיה שדין ליה לولد. **בבא עליה قولוי עלמא לא פלייגי** - היכא דמודה שבא עליה.

הולד ממזר - ודאי דבתר רובה דעתמא שדין ליה ומאיiniש אחרינה הוи.

דף ע.א

הכי גרסין - ה"ז אילימה דדיימא מניה ולא דדיימא מעלמא צריכא למימר דתיכול אלא לאו דדיימא נמי מעלמא. **לא כ"ש** - די דיימא מניה ומעלמא דבטריה DIDIA SHDINEN LIE. **ומתני' בדלא דיימא כלל** - מקמי הכי לאו מניה ולא מעלמא הלך איצטראיך לאשמעין דתאכל דאמרין בהז ביהה נתעbara. **בני בנים הרי הון לבנים** - בפ' הבא על יבמותו (לעיל יבמות סב). **כמאן כר"ע** - מתניתין דקתיי עובד כוכבים ועובד הבא על בת ישראל הולד ממזר. **משום רבינו** - רבינו ואע"ג דשמעין דפליג אדר"ע בפ' ר"ג (לעיל יבמות נב) אמר אין דברים הללו אמורים אלא לדברי ר"ע וליה לא ס"ל א"ה בעובד כוכבים ועובד מודה כדאמר בהחולץ (לעיל יבמות מה) עובד כוכבים לא תחתון ועובד לא תהיה קדשה. **כוזא** - כלי קטן כלומר ממזר שהוא גרווע. **כדא** - כלי חשוב כלומר כהן גדול. **הזרן עלך אלמנה**. **מתני' העREL. כהן** - שמותו אחיו מחרמת מילה. **נשים ועבדיהם יאכלו** - דהא משום ערלות וטומאה לא נפקי מכלל כהנים אלא דאיינה גופייהו מחסרי תקנתא. - **נשים**

- של פצע דכא וכרכות שפכה לא יאכלו דשוויוה חללה בביaton שהרי נבעל
לפסול לה. **אם לא ידעה** - לא בא עליה אחרי כן והיתה נשואה לו קודם לכך.
אם נשתייר מעטרה - שנכרת מעטרה ואילך כשר דהتم בישרא בעלמא
הוא ולא גיד שאין גיד אלא מעטרה ואילך לצד הגוף עטורה שורת בשר
המקפת במקומות המיליה בגובה ושובע ויורד עד סופה. **גמ' תושב ושכיר**
בתרומה - דכתיב תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש. **איש איש מזרע אהרון**
והוא **צרוּע או זב לרבות ערל** - כתמה אצל אכילת תרומה דבהאי קרא
תרומה כתיב דכתיב (ויקרא כב) ובא המשמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים
והיינו תרומה דסגי ליה בהערב שימוש. **שכנן חייבין עליו** - קרבן חטא את אם
אכלו פגול או נותר או בטומאת הגוף דכולו בכרת דהא קדשים הוא. **קנוי**
קנין עולם - עבד עברי הנרצע ובא הכתוב למדך שאין גופו קנוי לכחן זה
שיأكلתו בתרומה ככני. **קנין שניים** - סתם עבד שיוצאה בשש שנים. **אילו בן**
- שלא נאמר אלא תושב. **היתי אומר תושב זה קנוי קנין שניים** - משום הכי
אסור בתרומה בא שכיר יתרא ולימד על כרחך דהאי קרא לנרצע אתה וכיון
דתרי כתיבי מסתברא דתושב זה המושב אצלו לזמן מרובה ושכיר זה
העומד לצאת. **אלא דפסח מופני** - האי שכיר ותושב דפסח דכתיב לא יאכלו
בו. **מאי נינהו אי נימה תושב ושכיר ממש** - קנוי קנין שניים או נרצע.

דף עב

הכא נמי לא קני - גופיה לרבייה וישראל מעליאה הוא וחייב בפסח. **ושמעין**
ליה לר' אליעזר דאמר מופנה מצד אחד למדין - אם אין להשיב ואם יש
להשיב משיבין וכאן יש תשובה מה לפ██ח שכן חייבין עליו כו' כדי לעיל ולקמן
יבמות בפרק מצות חלייצה (דף קד) שמעין לרבי אליעזר דאמר מופנה מצד
אחד למדין ומשיבין דקתני חלצה בשמאל פסולה ור' אליעזר מכשיר וامرין
מ"ט דתנא קמא יליף רגל רgel ממצורע דכתיב ביה על בהן רגלו הימנית וקרא
יתירה הוא דכיון דכתיב על דם האשם ובדים האשם כתיב ברגל ימנית ולא
הויב עיי למיחדר ומכתבה בשמן וامرין במנחות בפ"ק (דף י) מופנה הוא
למדרשה יד יד לקמיצה רגל רgel לחלייצה אווזו לרציעה ורבי אליעזר
מכשיר חלייצה בשמאל שלא גמר ממצורע דaicא למperfץ מה ממצורע שכן
טעון עז ארז ואזוב ושני תולעת ומקשין התם (ולקמן יבמות דף קד) ורבי
אליעזר לא יליף רגל רgel ממצורע וה坦ニア מנין לרציעה שהיא בימין כו'

ומשנינו אוזן מופנה רגל לא מופנה וاع"ג דג"ש מופנה מצד אחד הוא דרגל מצורע מופנה הואיל ורגל דחליצה לא מופנה פרcin. **כיוון דגופיה לא צריך** - לא תושב ולא שכיר דלא אפשר לאוקמינחו כפשטיהו כלל הוה ליה תרי קראי יתירי. **שייח' חד אלמד וחז אלמלמד** - ומופנה משני צדדים דברי הכל למדין ואין משיבין אפילו יש להшиб. מה פטח אונן כו' - דילפין (לקמן יבמות דף עג) לכולחו קדשים ק"ו ממערש. **מעשים כרותים בדבר העבד** - סימנא הוा ומפרש ליה. **ענווש כרתת** - על המילה. **ומילת זכריו ועבדיו** - אם יש לו בן ראוי למול או עבד למול אסור האב או האדון לאכול בפסח אא"כ מלאו דכתיב (שםות יב) המול לו כל זכר ואז יקרב וגבוי עבד כתיב ומלהה אותו אז יאכל בו האיש בעליו دائ' משום עבד הא כתוב כל ערל לא יאכל בו. **אזרבה אניות** - פסל טפי מעRELות דזה אית בה חומרא שנוהג כל שעה שמת לו מת אבל ערלות דגופיה משמל פעם אחת שוב אינה חוזרת עליו. **לא מצית אמרת** - דנילף תרומה מפסח לעניין אניות ומוקי קרא דמיועטה ערלות. **שבקין ערלות דכתיב בגופיה דפסח** - ולא מגמרין לה מתרומה בג"ש דתושב ושכיר וילפין אניות כו'. **ממערש גמר** - ללקמן בפרקין יבמות (דף עג). **ה"ג - מסתברא ערלות דגופיה הוה ליה לרוביי כו'.**

דף עא.

המרת ذات פוסלת -adam המיר דתו ונתקרכו מעשיו לאביו שבשים אמר רחמנא לא יאכל בו. **ה"ג כל ערל לא יאכל בו למה לי** - בו Mai ממעט ולא גרשין תושב ושכיר כלל זהא אוקימנאcoli קרא לג"ש ועקרין ליה מפשיטה לגמרי. **מננו** - אל תאכלו ממן נא כיון דאמרת בו למעטוי ממן נמי למעטוי משמע. **לצדרכה כו'** - ללקמן בפרקין יבמות (דף עד) תלתא ממן כתיבי בפסח כו'. **ורבי עקיבא האי תושב ושכיר דפסח מי עbid ליה** - הא ליכא לאוקמי בעבד עברי כלל. **לאיתויי ערבי וגבוני מהול** - שלא יאכל בפסח. **גבוני** - שם אומה שמהליין עצמן. **והני מולין נינהו** - בתמיה וליל' למעטיניהו הא ערלים נינהו ומכל ערל מימעט. **בערלי ישראל** - לעניין נדר מולין נינהו דהlek אחר לשון בני אדם וישראלים לא קרי להו ערלים ועובדים כוכבים לא קרי להו מולין. **וקטן שנולד מהול** - וקסבר ר"ע קטן שנולד מהול צריך להטיף ממן דם ברית. **ור"א** - דלא ממעט להו אויל לטעמיה דאמר בחולץ גר שמיל ולא טבל גר מעליה הו ובקטן מהול סבירא ליה א"צ

להטיף ממנו דם ברית. **קטן ערל** - תוך שמנת. מהו לטכוו שמן של תרומה - דקימא לנו (שבת זף פז) דסיכה כשתיה דנפקה לנו מותבא כמים בקרבו וכשmeno בעצמותיו. **מעכבה** - מאכילת תרומה. אין לי - לעכב בפסח אלא מילת זכריו שיש לו בשעת עשרה דגבי מילת זכריו כתיב (שמות יב) ואז יקרב לעשותו והיינו שחיטה וגבוי עבדיו כתיב אז יاقل בו דאפיקלו לא הוה ליה עבד בשעת עשרה והיה לו בשעת אכילה מעכבו מן אכילת פסחו. **מנין ליתן קו'** - דגבי בניים נמי אם ראוי לימול בשעת אכילה ולא היה לו בשעת עשרה מנין שמעכבו מאכילת פסחו. **تلמוד לומר אוו או** - אז יקרב לעשותו אז יاقل בו. **אלא זכריו** - דמרבנן להו בשעת אכילה אלמא דלא הוו בשעת עשרה היכי דמי לאו דאתילוד בגין ביini. **אלאanca שהלצטו חמה** - שהיה חולה ונטרפה ונתחלכה ונשתלפה ממנו חמה. **וניתוב ליה כל שבעה** - ואי בגין וביני איתפה אמרاي מעכבר ליה מאכילה אכתי לא מטה זמינה דתניתא لكمון يوم הבראותו ביום הולדו עד ז' יומי לא מהلينו ליה. **דיהבין ליה** - שכבר נטרפה זה שמונה ימים וחול שמיini שלו להיות ערב הפסקה. **ונימלהה מצפרא** - וכיון מצפרא בר מהילא הוא אשתחך דמעכבר ליה מעשרה ולמה לי קרא לרובי שעת אכילה.

דף עא ב
מעט לעת - כגון שהלצטו חמה אחר חמות היום זה ח' ימים. והתני לודאה - שם חכם. **יום הבראותו ביום הולדו** - צריך להמתין שmeno ימים. **מאי לאו** - הכי קאמר מה יום הולדו לא בעינן מעט לעת אף יום הבראה לא בעי מעט לעת. **לא עדיף יום הבראותו קו'** - והוא דתניתא לודאה יום הבראותו ביום הולדו הא אתה לאשמעין צריך להמתין עד יום שמיini. **דכאייב ליה עיניה לינוקא** ואיתפה - בין עשרה לאכילה ואין נותני שבעה ימים אלא למי שהלצטו חמה. **חובשיין** - בשעת עשרה ומצות מילה מוטלת עליהם ולא על אחרים והם אינן יכולים לעשות את פשחן ושחט שלוחן עליהם ואשמעין קרא שאם יצאו בשעת אכילה מילת בנו מעכבותנו. **כגון שהוציא ולד ראשו חוץ לפרווזור** - כבר עברו שבעה ימים ומהיא שעטת הוה ליה ולד דקימא לנו במסכת נדה (דף קט) יצא ראשו הרי הוא כילוד והשתא בין עשרה לאכילה יצא הגוף דהוא ליה זמן מילה. **והתניתא** - בהמפלת במסכת נדה פיו סתום וטבורו פתוח וכיון שיצא לאוויר העולם נפתח הסתום פיו וננטם הפתוח טבורו. **אין**

יכול לחיות - משום דלא יניק. **זמןתיה אישתא** - החולי זן את החולה. **אי נימא אישתא דידיה** - שאחיזתו חמה וכשיצא חלצתו. **כל שבעה בעי אמתוני** - משיצא דהא אמרן يوم הבראותו כיום הולדו. **מעוי** - צועק כמו עוי עוי ולא אשגרחו ביה בפרק בתרא דיוםא (דף עז). **ערל** - ישראל שנטמא במת מקבל הזאה ליתר מטומאתו וכشمול איינו צרייך לחזר ולהזות ואוכל בקדשים ולא אמרין הזאת ערלות לא שם הזאה. **שכן מצינו באבותינו** - בימי יהושע בפסח גלגל שקבלו הזאה מטומאת מת כשהן ערלים. **בעשרה לא מהול** - אותן שהיו במדבר שהיו ערלים. **זהאה אימת עובוד** - לטומאת מת שעלייהן שרוב צבור טמאי מת היו שנטמאו באבותיהם שכל יוצאי מצרים מתו במדבר ואלו הן בניהם כדכתיב (יהושע ה) ואת בניהם הקים תחתם אותם מל יהושע והיאך נתחרזו לאכול פסחיהם אם לא קבלו הזאה שלישי ושביעי כשהן ערלים או כל אחד ואחד קיבל הזאה שלישי ושביעי שלו בעוזו במדבר או עכשו הזו עליהם כולן יחד בעשור לחדר ובערב הפסח והיו להן ד' ימים כמשפט בין הזאה להזאהadam לא היו מזין עד يوم אחד עשר לאחר מילנה נמצאת הזאה שנייה מחוסרת זמן ואית דמפרש فهو הזאה משום דכל הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר ולאו מילתא היא דהא אמר רבנן בפרק האשה במסכת פסחים (דף צב) לא שננו אלא ערל עובד כוכבים אבל ערל ישראלי דברי הכל טובל ואוכל מיד את פסחו לערב ולשון ראשון שמעתי מפי הזקן. **א"כ Mai Shob** - דמשמע זמנה אחוריתי אלא לאו ש"מ לפריעה. **ומאי שנית** - השתה דדרשת שוב שנית מי תדרوش ביה. **ל"א** - Mai Shob ומאי שנית אלא לאו לפריעה ולהאי לישנא גרסינו ודלמא לאקושי סוף מילנה כו' ולאו לפריעה אתה אלא לעיכוב. **סוף מילה** - ציצין שנשתירו שלא חתך כל הערלה. **את רוב גובהה** - אע"ג דאיו רוב הקיפה.

דף עברא

רוח צפונית - נוחה לא חמה ולא צוננת וחמה זורחת. **לא נשבה להם רוח צפונית** - ביום ולא זורחה חמה עליהם. **איבעית אימה משום זמןופים היי** - מעשה העגל ולא היי ראוין לאור נוגה. **ואיבעית אימה** - משום hei לא נשבה כי היכי דלא ניבדרו ענני כבוד שהי מקייפין ולא הייתה חמה יכולה ליכנס. **יוםא דעתבא** - יום המעון. **יוםא דשותא** - שרות דרוםית מנשבת והיא קשה מכל הרוחות. **עת רצון מילתא היא** - וכיון דחצחות הלילה עת רצון הוואי

למכת בכורות הואי נמי עת רצון לרוח צפונית ואין לך יום שרוח צפונית אין
מנשבת בו בחצי הלילה וזה היה סימן לדוד כנור תלוי לו מעלה ממטטו
ונקבע כלפי צפון כיון שהגיע חצות לילה רוח צפונית מנשבת בו ומנגן מאלי
והוא נעור והאי דנקט הכא ארבעים שנה לומר לך שאפירלו אותן מ', שנה
דנזופים היו ולא נשבה להו בימים נשבה להו בחצות לילה משום דעת רצון
הוא. **מושך** - מהול שנמשכה ערלתו וכסתה את העטרה. **הא צרייך קתני** -
מדרבנן מדלא קטני מושך הרי זה ערל. **שטכנה היא לו** - שמא יעשה כרות
שפכה. **בימי בן כזיבא** - שימושים עובדי כוכבים - באונס בכרך ביתר וגברת
יד בן כזיבא ונלחם בהם ונלחם ומלך על ישראל שתי שנים ומחצה וחזרו
ומלו בימי. **הוא סבר** - ההוא דאותיב לעיל לרוב הונה מרישא סבר מdnsbi
לה רבנן לימוד' למילתייהו מדאוריתא אלמא מדאוריתא הוא. **הג מיתיבי**
טומטום אינו אוכל בתרומהכו - ובסייפה גרס קטני מיהא מושך תיובתה
דרב הונה תיובתה. **טומטום אינו אוכל בתרומה** - שמא אם היה נקרע ימצא
זכר והרי הוא ערל. **ניסי ועבדיו** - لكمן מפרש נשים לטומטום מנא ליה.
אנדרוגינוס - מהול מותר לאכול בתרומה ממה נפשך בין שהוא איש בין
שהוא אשה בין שהוא בריה בפני עצמה זרעו של כהן הוא. **אין אוכל**
בקדשים - בקדשי קדשים קמיiri כגן חטא ואמש ושירי מנהות שאין
נאכלין אלא לזכרי כהונה וזה ספק אשה הוא. **טומטום אינו אוכל** - لكمן
מפרש אמאי הדר נקט ליה. **קטני מיתה מושך אוכל** - אלמא לא גוזר עליה
Tİובתה דרב הונה דאמר מדבריהם גרו עליו TIובתה לשנה אחרינה גרס'י
[לימה] מסיע ליה [DRV הונה] טומטום אינו אוכלכו' והאי אוכלין דמושך
ונולד מהול מדאוריתא קאמר וסיעתא DRV הונה וזו שמעתי והיא נראית
עיקר מדקארין لكمן לימה כתנאיכו' מי לא בהא קא מיפלגי דמר סבר
דאורייתא ומר סבר DRV נקט אלמא ליכא למאן דמכשיר לגמרי. **אי נימא**
דקדיש - שקידש אשה ושמא זכר הוא וקדשו קדושים דהא תניא טומטום
shedush קדשו קדושים מספק וצריכה גט. **נטקdash קדשו קדושים** - ונפקא
מיינה לאיתסורי האי דקדשיה באחוטו של טומטום ובאמו שמא אשה הוא.
לחומרא - דברענן גט מיניה. **לקולא מי אמר'** - דניחזקה זכר ודאי ויאכיל
בת ישראל בתרומה. **מוליך מאכיל** - את אמו בתרומה דדייקין לה וילד
ביתו (ויקרא כב) בראי להolid kmsmu לו. **מאי טומטום** - דקטני בסיפה
ערל גמור. **מה טעם קאמר** - סייפה לפרש רישא אתה והכי קאמר מה טעם

טומטום אין אוכל מפני שהוא ספק ערל וערל אין אוכל לא בתמורה ולא בקדשים. **ニמא כתנאי** - מילתא דרב הונא תנאי היא אי הו' משוך דאוריתא או דרבנן. (**ונולד כשהוא מהול** - צריך להטי' ממנוدم ברית). **וגר שנתגיגיר כשהוא מהול** - כמו ערבי וגבוני שנתגיגירו וצריך להטי' ממנו דם ברית. **שתי ערנות** - ב' עורות זו על גבי זו.

דף עב.ב

מר סבר דרישין וביום - וי"ו יתירה דעתך למכתב ביום השmini נימול וכחיב (ויקרא יב) וביום לאיתויי מילה שלא בזמןה ואע"ג דמשוך מהכא לא מיתרבי דהא מדربנן הוא ובתר הכי תkonן כיון דקטן שערכה זמנו מתרבי ואע"ג דשלא בזמןו הוא האי נמי תקונה רבנן כעין דאוריתא. **ומר סבר לא דרישין וביום** - ולא גמرين מיניה קטן שערכה זmeno נימול אפי' בלילה וכ"ש משוך דמדרבנן הוא. **כى הא דתניא** - בתיבותא דאותביה ר' אלעזר לרבי יוחנן דקטן שערכה זmeno מובאים השmini איתרבי דאיינו נימול אלא ביום. **נותר בזמןנו** - ביום שנעשה נותר אין נשך אלא ביום דכתיב (ויקרא ז) ביום השלישי. **שלא בזמןנו** - שעשה שריפתו. **لتשעה לעשרה לי"א לי"ב** - כדקתי בפ' ר' אליעזר במסכת שבת (דף קלז) נולד בין השימושות נימול לתשעה בין השימושות של ע"ש נימול לעשרה חל יו"ט לאחר השבת נימול לי"א שני יו"ט של ר"ה נימול לי"ב. **ואפילו למנן דלא דריש וי"ז** - כמו ר' אלעזר ברבי שמעון דאמר לעיל שלא בזמןו נימול אפילו בלילה. **וילו וה"א** - כמו והנותר איכה ו"ה יתירה. **ראייתי לבן פדת** - ראייתי את בן פדת שיושב ודורש את מקראות הללו כמשה מפי הגבורה בלשון תנאים רבי אלעזר בן פדת לאו תנא היה ואמורא היה תלמידו של רבי יוחנן והוא רבי אלעזר סתם דמיירி בכל הש"ס בגם' ורבי אלעזר סתמא דמשנה וברייתא הוא רבי אלעזר בן שמוע. **תנין** - לתורת כהנים. **טבול يوم אסור בתמורה** - لكمן בהאי פירקא יבמות (דף עד) קראי דרישין. **ומותר להזאה** - להזות על טמא מת כדאמר لكمן בשמעתין לימוד על טבול יום שכשר בפרה. **אנן באכילה קאמרין** - בתמייה וכי אין לאכילה דפירה אדומה קמרבין לייה דתיפורך תאמר בעREL שאסור באכילת מעשר לפיכך אסור בפרה. **לנגיעה** - בעלמא קשרין לייה ובנגיעה ליכא לאקשויי תאמר בעREL שאסור בנגיעת מעשר דהא אפילו בנגיעת קדשים מותר והכי דרישין ומה טבול يوم שאסור בנגיעה דתרומה כדוגמרי لكمן יבמות (דף עה)

מבמים יובא וטמא עד הערב והכא נגיעה היא דבכלי משתעי קרא וקאמר דבעי הערב שם. מותר בהזאה - דפраה. **ערל שמוטר** - כו'. **שקידש** - שעירב אפר במים. **אנדרוגינוס** - מהול שקידש קידושו כשר שאפי' אשה כשרה לקדש לרבענו ולকמן לפנינו טעמייהו. **רבי עקיבא** - בראש פירקין יבמות (דף ע). **איש איש מזרע אהרן וגוי** - מדרבי לעREL גבי טמאים שמע מינה דכי הדדי נינהו ואפילו נגיעה דתרומה אסור. **לא לישתמייט** - אם איתא דר' עקיבא לכל מילוי ערל כתמא משוי ליה לא לישתמייט תנא בעלמא דליתני לעניין מגע טומאות הערל והטמא כי הדדי ונימא ר"ע היא מדלא אשכחן הכי הכא משום חומרא דפраה היא אבל לעניין מגע תרומה ערל מותר. **דמאייס** - ליראות בעזירה. **ואוזו לטעמייהו** - ר' יהודה ורבנן דאייפליגו לעיל באנדרוגינוס. **הכל** **כשרים** - כל הטהורים כשרין לקדש מי חטא את אפי' אשה אבל ערל וטמא לא רביה. **ולקחו לטמא** - בתר אסיפה אפרה כתיב ה' עבودה דקידוש ואין עבודה מפסקת ביניים. **הנץ דפסולים באסיפה פסולים לקידוש** - והතם (יומא דף מג) דרישין ואסף איש ולא קטן טהור להכשיר את האשה וליכא למדרש אייפכא איש ולא אשה טהור ואפי' קטן דאמר בפרק טרפ' בקלפי (שם יומא דף מב) כל הפרשה כולה משמע מוציא מיד משמעו וע"כ סוגיא דשמעתתא הכי איתא התם. **אם כן** - דזהו אסיפה נקט לגבי מקדש לכתוב ולקח לטמא כי היכי דכתב באסיפה ואסף לשון יחיד. **אפילו הנץ דפסולין התם** - כgonן קטן. **דשקל חד** - אפרה וייחיב חד מים.

דף עג.א

טהרו - שטהרתי לך כאן מכלל שהוא טמא לדבר אחר כgonן טבול يوم שטמא לתרומה دائ"ד טהור ממש לישתוק קרא מיניה ואני ידענא דטמא אסור בפרא דהא חטא את קרייה רחמנא אלא Mai טהור טהור כל דחו ואשכחן טבול يوم דמיקרי טהור דכתיב (ויקרא יד) ורחץ במים וטהר. **anityot** - גבי מעשר כתיב ולא בפסח ומיניה לפנינו. **מיתה** - טמא האוכלת כדכתיב (שם ויקרא כב) ומתו בו כי יחלוהו ובכורים כתרומה دائמר מר (מכות יז) ותרומות ידק אלו הבקרים. **וחומש** - זר האוכלן בשוגג אבל במעשר שני לא דהא זרים אכלי ליה ואין חומש אלא בפודעה את מעשרו. **והן (הן) נכסין כהן** - לקדש בהן את האשה וליקח בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה אבל מעשר לא ניתן אלא לאכילה ושתייה וסיכה ואין אשה מתקדשת בו וסתם

משנה ר"מ דאמר (ב"ק דף סט) מעשר ממון גבוח הוא וاع"ג דקולה הוא לגבוי תרומה ובכורים אפ"ה חשיב ליה והכי נמי אמרין בב"מ פ' הזהב (דף נג) דקולה הוא. **באחד ומאה** - אבל מעשר בטל ברוב ולא בעי אחד ומאה. וטעוני **רחיצת ידים** - אפילו הן פירות דעתם ידים שנויות הן מדרבנן ופושלות את התרומה אבל מעשר וחולין קייל (חולין דף קו) הנוטל ידיו לפירות ה"ז מגשי הרוח. **והערב שמש** - כדי לפנין בהאי פירקא יבמות (לקמן עד) טבול יום מותר במעשר ואסור בתרומה. **ואם איתא** - ذקל מוחמור לא יליף ומותר ערל במעשר. **הבאת מקום** - אבל תרומה נאכלת בגבולין. וטעוני **ידוי** - בערתי הקדש מן הבית (דברים כו) הנה הבאתך את ראשית בבכורים. **ואסוריין לאונן** - בכורים. **ור"ש מתיר** - בכורים לאונן ולקמן מפרש טעמייהו. **וחייבין בביעור** - בכורים ומעשר שני בשנה השלישי שאם שהה מעשרותיו שנה ראשונה ושניה מוליכן בשלישית לירושלים ומתודה בערתי הקדש מן הבית וכו' ואם לא הוליכן מتابערין בכל מקום שהוא. **ור"ש פוטר** - בכורים. **ואילו אסור לבער מהן בטומאה** - לת"ק דמקיש בכורים למעשר לכל מיili ה"ל למיתני ואסור להדליק מהן אם נתמאו אין טומאה מתירתן להבערה ולא אמרי ע"ג דלא ניתן מעשר אלא לאכילה ושתייה וסיכה כדכתייב (שם דברים יד) ואכלת הנני מיili טהור אבל היכא Dunnema דלא חי לאכילה ידליק בו אלא אסור לבער בטומאה כדכתייב (שם דברים כו) ולא בערתי ממנו בטמא. **ושא"כ בתרומה** - דטומאה מתירתה בהבערה כדי ליפן ל�מן בשמעתין.

דף עג.ב

ואוכLEN בטומאת עצמן - שהגוף טהור והם טמאים. **ЛОקה** - כדי ליפן ל�מן. מה **שאין כן בתרומה** - איןנו מוזהר בה אלא בטומאת הגוף כדכתייב (ויקרא כב) בקדשים לא יאכל וגוי אבל בטומאת עצמה לא מצינו אזהרה אלא איסור עשה הוא דאשכחן ביה ל�מן בשמעתין ומדלא קטני ליה שמע מינה תנא ושיר. **ואמר מר** - במסכת מכות (דף יז). **وترומת ידך אלו הבכורים** - דבעי הבאת מקום כדכתייב (דברים כו) ושמנת בטנא והלבת והתם אשמעי' עשה והכא אשמעין אזהרת לאו לאוכLEN בגבולין דайлו תרומה ממש קדשי הגבול היא ולא בעיא חומה. **תרומה מותרת לאונן** - כדאמר בריש פירקון יבמות (דף ע) זרות אמרתי לך ולא אנינות. **מר מקיש** - לת"ק דמקיש בכורים למעשר כדכתייב

ביה (דברים כו) בערתי הקדש. והיכן מוזהר על אכילה איני יודע ת"ל לא תוכל כו' והכי גרסינו לליישנא דברייתה בספרי גבי האי קרא שלא תוכל כלל שנאמר לא בערתי ממנו בטמא בין אני טמא והוא טהור בין שאני טהור והוא טמא והיכן מוזהר על אכילה איני יודע ת"ל לא תוכל כו' - והכי פירושו מכלל שנאמר בוידוי מעשר לא בערתי ממנו בטמא דמשמע בין אני טמא כו' הוא מתודה שלא בערו באש ולא הדליק בו את הנר וכל שכן בטהור שלא ניתן אלא לאכילה ושתייה וסיכה וממילא שמעין מدلע הוצרך להתודות על הטהור שמע מינה וכי קאמיר אפילו בשעת הטומאה שלא יכולתי לאוכלו לא נתתי להדלקה אלמא אינו נאכל בטומאה והיכן מוזהר על כך. **אני יודע** - לאו מפורש לכך נאמר לא תוכל והשתא פריך הש"ס מקמי דليسיק לሚלתיה. **טומאת הגוף בהזיא כתיבא** - ואמאי קתני איני יודע. **לא יאכל מן הקדשים** - ומוקמינן האי קרא במעשר لكمן בפирקון יבמות (דף עד) כדכתיב כי אם רחץ בשרו במים ולא בעי הערב שם ומשנין הכי קמיביעא ליה לתנא טומאת עצמו מנין ת"ל כו. **בשעריך תאכלנו** - בפסולי המקדשין קאי לאחר פדיון שאוכלן זר. **ההוא** - בשעריך דחתם דקשי ליה לטהור לאוכלו אחר שנגע טמא בקערה ונטמאה קאמינא לך הכא במעשר שני לא תיכול. **שםן קדש** - כgon שהוקדש למנחות ונטמא. **שכנ** - מצינו חומרות בקדש ואין נהגות בתרומה. **פגול נותר** - וקרוי קרבן להביאו לפנים ויש בו מעילה לננהה ממנו בשוגג וכרת לאוכלו בטומאת הגוף ואסור לאונן. **מחפ"ז** - מיתה לאוכלו בטומאת הגוף דכתיב (ויקרא כב) ומתו בו כי יחללו. **חומש** - לזר האוכלה בשוגג לעולם וاع"פ שמורתה לכהנים אבל קדש משעה שיש לו שעת היתר לכהנים אין בו מעילה ולא חומש. **ואין לה פדיון** - לתרומה אבל מצינו פדיון לקדש עד שלא קידש בכל ותרומה אסורה לזרים אבל קדשים קלים מותרים לזרים. **הא איסורא אייכא** - לאכול תרומה טמאה.

דף עד. א

ונוהgni - תרומה ובכורים בשאר שני שבוע בכל שנות השמיטה אבל מעשר שני אין נהג בג' ובו. ור' **מאיר היא** - דאמר בפרק יש מותרות (לקמן יבמות פה) מעשר ראשון אסור לזרים הלכך לעניין ערבות נמי חמוץ. **אונן מותר בפרה** - דקדשי בדק הבית היא ולא קדשי מזבח ומצינו טבול يوم מותר בה -

וכל שכן אונן. **מחוסר כפלה** - טומאה דבעיא קרבן כל שלא הביא כפרתו אסור בה דמחוסר מעשה הוא וכמי שטומאתו עלייו דמי וכל שכן טבול يوم דילה דaicא תרתי אבל טבול يوم דעתמתה מת ושרץ מותר בה דשמשא ממילא ערבה ולאו מחוסר מעשה הוא הלך כי כתיב והזה הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא למשירי טבול يوم אתה ולא מחוסר כפורים. **אם איתא** - דערל מותר במעשר ליתני וערל אסור בתרומה ומותר בפלה ובמעשר כדאמר לעיל יבמות (דף עב) ערל שהזה הזאתו כשרה ומדלא תניה שמע מינה משום מעשר הוא דשבקה. **תנא זבי ר' עקיבא היא** - דאסר ליה נמי בפלה כדתני לעיל יבמות דף עב (שם) טומטום שקידש קדשו פסול ואוקמיןן כרבי עקיבא. **ומאן תנא** - דלעיל דאכשר ערל בפלה ופליג עליה דרבי עקיבא כדקתני לעיל (שם יבמות דף עב) ערל שהזה הזאתו כשרה. **הכי גרשין תנא דיוסף הbabelי היא** - ת"ק דיוסף הbabelי היא דאמר מחוסר כפורים כשר בפלה והוא מתניתא דאוקמיןן כרבי עקיבא כתני מחוסר כפורים פסול בפלה וכי היכי דפליג אמחוסר כפורים אייכא למימר דאייה פליג נמי עליה בעREL לעיל. **הכי גרשין בתוספתא (דף פ"ג) שرفת אונן ומחוסר כפורים כשרה יוסף הbabelי אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פטולה** - דכיון דמחוסר מעשה הוא עדין טומאה עליו ולא קרינה ביה טהור. **תלתא ממןו כתבי בפסח** - אל תאכלו ממןנו נא (שםות יב) לא תותירו ממןנו והנותר ממןנו. **ותלתא ממןו במעשר** - לא אכלתי ולא בערתי ולא נתתי (דברים כו). **בא המתוב** - באש תשרופו (שםות יב) ליתן עשה אחר ל"ת לומר שאין לוקין עליו. **בקר שני** - למצוי למכtab והנותר ממןנו באש תשרופומאי עד בקר הא כתיב ברישאDKRA ALA TOTIRU MMANNU UD BKAR ALA HCY KAMAR VENOTER LBKR HARESHON SHOHO YO"T HMTAN UD BKAR SHNI SHOHO CHOL VOSROPFO LLMADZ SHAINI SHORPFIN KDASHIM BIYO"T VETROIYHO BECHICD ZOLIN (PESACHIM DPF). **לצדבי אבהו** - דאמר לעיל למשירי הדלקה בשמן של תרומה שנטמאה. **שמותר לטוכו** - ואע"ג דקיימה לנו (שבת דף פ) דסיכה כשתיה והוה ליה כמוון דעתך ליה בטומאה. **לא נתתי ממןנו למת** - לעיל מיניה כתיב לא בערתי ממןנו בטמא וכתיב בתריה ולא נתתי ממןנו למת כלומר מן המעשר טמא לא נתתי ממןנו למת הא לחי זומיא דמת נתתי ואי זו נתינה משכחת במת הוイ אומר זו סיכה וקדיקין דכוותיה בחי שרי. **ואימא** - לא נתתי ממןנו למת לא בסיכה קאמר אלא כך הוא מודה לא קניתי ממןנו ארון ותכרייכים למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי לאוכלו ולא

שניתיו לדבר שאינו לאכילה והוא צרכי המת הא לחי דומיא דמת נתתי
ואশמוועין דאף על גב דמעשר טהור לא ניתן אלא לאכילה ושתייה וסיכה אם
נטמא מותר לחללו לקנות ממנו חלק. **מופנה מצד אחד** - זה הוא דפסח
מופנה לגזירה שוה אבל דמעשר כולחו תלתא אצרכת להו. **הניחא למאן**
דאמר - פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא בהמפלת במש' נדה (דף כב). **הז**
דרבי אבاهו - דמפיק חד ממנו למשרי הדלקה בשמו תרומה שנטמאת מדרב
חמן נפקא.

דף עד.ב

בזרעו של אהרן - בזכרים ונקבות דאיilo קדשי קדשים הניטנים לכהנים אין
נאכלים אלא לזכרי הכהונה. **ואימא חזה ושוק** - דשלמים הניטן לכהנים ונאכל
לנשייהן כדכתיב (ויקרא י) אתה ובניך ובנותיך והני הוא דאסר רחמנא
לטמאים משום דקדשים נינהו אבל תרומה לא. **ומשני ליתה בחוורת** - בת
כהן אלמנה מישראל וזרע אין לה דאמר בפרק אלמנה יבמות (לעיל סח)
כשהיא חוותה חוותה לתרומה ואין חוותה לחזה ושוק. **וממאי דהאי עד אשר**
יטהר עד דעביד הערב שימוש - ותו לא דאמר לעיל מהוסר כפורים מותר
בתרומה. **זב בעל שתי ראיות** - לאו בר קרבן הוא כדתניא במסכת מגילה (דף
ח) מנה הכתוב שתיים וקראו טמא שלש וקראו טמא הא כיצד שתים
לטומהה ושלש לקרבן ומוצרע מוסגר נמי לאו בר קרבן הוא כדתנן הtems אין
בין מוצרע טהור מtopic הסגר לטהור מtopic החלטת אלא תגלחת וצפרים וכיון
תגלחת ליכא קרבן נמי ליכא דבהדי דתגלחת כתיב קרבן. **אבל דבר כפורה** -
כגון זב בעל שלש ראיות ומוצרע מוחלט. **הז"ס ט"ב** - הבאת מקום ויזדי
אסור לאונן ולבער ממנו בטומאה ואוכלו בטומאת עצמו לוקה וחייב בביור
ה' הבאה ד' ויזדי ס' אסור לאונן ט' טומאה ב' ביעור וכולחו ליתנהו בתרומה.
אמר קרא נפש - בקרא דכי אם רחץ בשרו כתיב נפש כי תגע בו אלמא קרא
קמא במעשר משתעי. **ואכתי** - אימא הני ملي דסגי בערב שמש לתרומה
היכא דלאו בר כפורה הוא דהא אמרת בזכ בעל שתי ראיות ובמוצרע מוסגר
משתעי קרא. **אבל היכא דבר כפורה** - לא סגי ליה בערב שימוש ולא אכילת
בתרומה עד דמייתני כפורה. **תרי קראי כתיבי ביולדת** - דבת כפורה היא. **כיוון**
שלםוא ימיה - ארבעים לזכר ושמונים לנקבה טהרה והוא הערב שימוש שלה
דמשעת טבילה לסוף שבעה לזכר ושבועים לנקבה עד אור הבאת קרבנותיה

ליום מחר היא נקראת טבולה יומ אורך במסכת נדה (דף עא) דומיא דכל מחוסרי כפורה הנקרים טבולי יום אורך משעת טבילהם עד הערב שימוש דليل הבאת קרבנותיהם למחורת (הכא נמי הוי טבולה יום אורך משעת טבילה עד סוף יומי הבאת קרבנותיהם). **כאן לתרומה** - בהערב שמש וליכא למימר כאן למעשר בהערב שמש דהא אמרנו לעיל הא רחץ טהור דלא בעי הערב שמש ולענין טבול יום מה לי בר כפורה מה לי לאו בר כפורה. **מכל שהוא טמאה** - עד השטא ואי סלקא דעתך קרא קמא דשרי למיכל מאורתא בקדשים. קרי **כאן והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל** - והאי מחוסר כפורים טמא מקרי כדכתי וטהרה מכלל שהוא טמאה. **אל בני ישראל אלה כי תזריע** - אין לי אלא בנות ישראל מטמאות בלבד.

דף עה.א

והכתייב בכל קדש לא תנגע - בההיא פרשתא ואמר מר במסכת מכות (דף יד) בכל קדש לרבות התרומה אסורה בה כל ימי טהור שהוא טבולה יום לטומאת לידינה. **ותלתא קראי בתרומה** - בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר ואוקימנא לעיל מיניה בתרומה הכתוב מדבר דבר השוה בזרכו של אהרן ובאו השמש וטהר עד מלאתימי טהרה. **לא ידענא במא依** - איזהו היא גמר טהרתו דעל רחץ גמר טהרה משמע. **ה'מ היכא דלאו בר כפורה** - דהא כולה עניינה בעל ב' ראיות ומוצרע מוסגר וטמא שרך ומאת משתעי. **כתב רחמנא עד מלאת** - דאפי' يولדת דבת כפורה היא טהרתה בהערב שימוש. **והאי עד אשר יטהר עד דמייתי כפורה** - ועל רחץ בקודש מוקמת לה דהא כתיב קרא אחריניא ובא השמש וטהר דמוקמתליה בתרומה. **תרי קראי** - עד אשר יטהר וכפר עליה וטהרה בקדשים למה לי לאשਮועני דעד דמייתי כפורה. **מרובה טומאה** - שמנים يوم לאכילת תרומה וקדשים. **יולדת הותרה מכללה** - שרואה דם וטהרתה לבעה אבל זב לא הותר מכללו דכל כמה דלא פסיק טמא. **במים יובא וטמא עד הערב** - ע"כ לתרומה איירי מדברי הערב שימוש למה לי תיפוק לי מובא השמש וטהר. **לנגיעה** - ذקרה דלעיל באכילה משתעי כדכתי (ויקרא כב) ואחר יאכל מן הקדשים והאי קרא בכלים משתעי דנגיעה בעלמא היא ואשמעין כלי זה לאדם טבול יום לא יגע בתרומה. **וטמא** - במים יובא וטמא אף לאחר ביאת המים קראו טמא. **יכול לכל** - הווי טמא ת"ל וטהר מדלא כתיב ויטהר משמע **דאמעיקרא** קאי קודם הערב

שמש. וαι בעית אימה נגיעה דתרומה - לטבול يوم מהכא נפקא דתניא בכל קדש לא תגע אזורה לאוכל שלא תאכל בתרומה כל זמן שהוא טבולה يوم ארוך. **נטילת נשמה** - הבא למקדש טמא בכרת שני' (במדבר יט) ונכרתה כי את מקדש ה' טמא. **אף קדש דבר שיש בו נטילת נשמה** - דהיינו אכילה בטומאה שהוא גבי קדש בכרת ואוכל תרומה בטומאה במיתה דכתיב (ויקרא כב) ומתו בו כי יחללו. **נגעה כאכילה** - האסור לאכול אסור ליגע. **מן תנא משתמרת לביאה פסולה אכילה** - דקתי ואם לא ידעה משנעשה פוצע דכא הרי אלו יאכלו אע"ג דמצפה ומשתמרת לביאתו. **במחלקת שניה** - בפרק הבא על יבמותו (לעיל יבמותנו) אלמנה לכ"ג גירושה וחולצה לכהן הדיות מן האירוסין לא יאכלו בתרומה רביע אלעזר ורביע שמעון מכהניין. **נפצעו** - כמו פצע (שמות כא) מכת חרב וסכין. **نمקו** - מלחמת מכח נמקו והוקטנו מאליהם. **ואפילו חסרו** - כל שהוא. **כרם** - שהיו יושבים שורות שורות הכרם הנטו שורות שורות. **סריס חמלה ס"ז** - הא סריס חמלה בידי שמים (הוא) מלחמת חוליו והאי לאו חוליו הוא. **כסריס חמלה וכשר** - דלא אסרה תורה אלא פוצע ודך וכרכות.

דף עה.ב

וחרזה סילוא בביצים - נקבע קוֹץ בבייצו לשון מחרוזות של דגים (ב"מ דף כא). **ונפק מיניה** - שכבת זרע. **כחוט דמוגלא** - כמו ליחה ואף' הci אוליד בתר הci. **מאיין הם** - זנתרה אשתו. **בידי שמים** - ע"י רעמים וברד או מעעי אמו. **אי הוה כתיב הפוצע** - הווי משמע הפוצע מעיקרו כגוון ממעי אמו. **במלון** - ביצים וגיד וחוטי ביצים שהביצים תלויות בהן בתוך הכליס. **מדלאמנה ביה דורות שמע מיניה** - מדלא כתיבא ביה עד דור שלישי או עשיiri כמו שנאמר במנזר ועמוני ומואבי ומצרים ש"מ משום דלאו בר אולודי הוא. **אימה משפטיה** - שופכים רוק. **כרות שפכה** - ופיו אינו שופך אלא זורק למרחוק. **מי כתיב כרות בשפוץ** - מקום הרגיל לשפוך קודם לכך. **שפוץ** - שותת. **אידי לאכשורי** - קודם כריתה ולאחר כריתה. **ニקב למטה מעטרה** - בסוף הגיד כלפי קרקע והולך הנקב באלבsson ויוצא נגדו למעלה מן העטרה כלפי הגוף. **לאכשורי** - הוайл ואין שני ראשי הנקב למעלה מעטרה דכל למטה מעטרה בשר בעלמא הוא כדקתי מתניתין אם נשטייר מן העטרה מלא החוט כשר עטרה שורה גבוהה המקפת סביבות הגיד. **כל שהוא** - כיוון שהנקב עבר דרך

על פני כל העטרה אפי' נקב כל שהוא מעכבות תולדותו ופסול. **ואם נשתייר מעטרה כו'** - מתני' היא (לעיל יבמות דף ע) ואכריתה קאי (פירש אכרות שפכה ולא אפצע דכא). **וכלפי ראה** - לצד גוףו נשתייר מלא החוט על פוי רוב הקיפה אבל אם - נחתכה לפני הגוף ונשתייר מלא החוט מן העטרה על פניה היקף כל הגיד בצדה לפני קרקע פסול. **בקולמוס** - בחיתוך קולמוס שמחתcin את חודו באלבsson לכתוב בה. **כמרזב** - שנחנק כסילון ויש לו דפנות מב' צדדים והחנק באמצעות כמיין צנור. **כמרזב שליט בה אוירא** - הרוח נכנס לתוך הדפנות ומתקرار הגיד לתוכו ואין הזרע מתבשל. **בקולמוס** - לא שליט אוירא בתוך הגיד ומ התבשל הזרע בחימום כהכלתו. **היא גריד** - כמרזב גריד שכבת זרע מן הגוף בשעת שימוש וمزירע שהרי לא נחרס הגיד מעוביו ונוגע בצדדי הרחם ומתחמס ומוツיא ויורה חז. **והאי לא גריד** - **בקולמוס עי'** שנחרס עוביו ואיינו נוגע בכוטלי הרחם אין מתחמס כל כך ואין נמשך מتوزד הגוף בKİLOWCH אלא שותת. **מידי דהוה אברוזא דחביתא** - שקר ודק מלפניו ואיינו נוגע בכוטלי נקב החבית בפניו וכשהוא תוחבו ובא עד עביו נוגע כך אע"ג שאין ראש הגיד נוגע מפניו מתחמס הוא מלחמת נגיעת אחוריו איתך אמרי **בקולמוס גריד** שכבת זרע ממעי אשה ומוツיאו ואין נקלט ברוזא דחניתא שאין שיפוע ראשו נוגע בדופן החבית שבפניהם. **ואפילו נכרת נמי** - כל הגיד דהא תנן אם נשתייר מעטרה מלא החוט כשר אע"פ שנחתך כל שמעטרה ולמטה. **לשבושי למרים** - לידע אם מהודד הוא להшиб על שאלתו. **ההוא עובדא** - דהוה כמרזב. **שפיה** - חתך הבשר מכל צד ונטל דופני מרזב ועשהו **בקולמוס** ואכשريا כרב הונא. **גובתא** - קנה נקב שראי להוציאו בו זרע נסתם והיה מוツיא קרי דרך מי רגליים דתנייה בבכורות (דף מד) שני נקבים באדם אחד מוツיא שtan ואחד מוツיא שכבת זרע וביניהם קליפת השום. **קטנים** - מי רגליים. **לאכשורי** - שהרי אין כאן לא פוצע ולא דק ולא קרוט.

דף עOA

מומלאי - ממשפהה אומלה מבית עלי דאמרין בפ"ק דר"ה (דף יח) אבוי ורבא מדבית עלי קאותו. **մבשלה** - מתבשל שכבת זרע ונגמר להוליד ולעשות פרי. **nickb** - נקב קטן שנסתם בכל שהוא ואין ניכר רואים אם גדול כ"כ שם נקרי האיש הזה נקרע ומרחיב הנקב מלחמת דוחק הזרע שמתאוסף פסול.

היכא אילימא למתה מעטרה בו' - דהוा בראש הגיד ולמעלה מעטרה לייכא לאוקומי דהתס וודאי לא מקרע שאין הזרע דזוחה ומטאוסף אלא אצל נקב יציאתו. **היכי עבדינו** - כי אתי לקמן לאורווי היכי מייתינן ליה לידי קרי דלוזי אי מיקרע למיבדקה ולאכשורייה. **אבי פוקרי** - נקב בית הרעי ומחמת חמיימותו הוא נקרי כך שמעט. **ראשית אוני** - היא הייתה טפת קרי שיצאה ממנו ראשון שלא ראה קרי מימיו כלומר דמצרכת ליה כולי האי. **מעבירין לפניו בגדי צבעונים** - של אשה והוא מהרחר באשה ונקרי. **ברזילי בגלעדי** - שטוף בזימה היה דכתיב ביה אם יטעם עבדך ואמרי' במסכת שבת בפ' שואל אדם (דף קנב) שטוף בזימה היה לפיכך קפזה עליו זקנה דההיא אמתא דהויא بي רבבי בת צ' ותרתין שניין וטעמה קידרא. **מפני שהוא שותת** - שמחמיות התואה יוצא דרך הנקב (וכשהזרע יוצא דרך הנקב יציאתו) אין יורה כחץ וקייל (חגיגה דף טו) שכבת זרע שאין יורה כחץ אינו מזריע. **למעטוי קרום שעלה מחמת מכח בריאה דאיינו קרום** - משומם דהדר מיפחת והיינו הנך סיירכי דריאה דמיטרפא בהו חיota. **היכי עבדינו** - רפואה לטמות גיד שניקב. **שערתא** - שעורה. **ומסרטינן ליה** - כל סביבות הנקב כדי שיגלייע ויוציא דם ומtoo כך הוא מעלה ארוכה ובשר עליה. **שומשנא גמלא** - נמלה גדולה. **ומנכטינן ליה** - מניחין ראה שם ונוישך ונדק ראשו בנקב. **ופסקין ליה לרישיה** - להיות סתוםה וכל זמן שהוא הולך ובליה הבשר עליה ומתחרב. **מזרף זריף** - עושה חבורה אשגרטינ"א בלו"ז לישנא אחרינה מזרף זריף מעלה נפח אופל"א בלו"ז. **איקפולி מיקפל** - לאחר שעלה ארוכה חוזר ונקלף ונסתה. **המסוללות** - דרך שימוש זכר ונקבה משפשפות נקבתנו זו לזו וכן המסוללת במבנה קטן דסנהדרין (דף סט). **פטולות לכהונה** - משומם זנות. **מתני'. מותריין בגירות ומשוחררת** - דלא איקרו קהיל. גמ'. כהן - [אבל כהן] כשר אסור בגירות ומשוחררת משומם זונה שנבעלה מוקדם. **פצע דכא כהן** - שאסור בישראל מהו לישא גירות. **פצע דכא ישראל** - ה"ג פצע דכא מותר בנתינה ולא גרסין כהן. **נתינה** - מז' אומנות מן הגבעונים. **ואי ט"ז פצע דכא בקדושתיה קאי** - היכי שרי ישראל בנתינה הא כתיב לא תחתון בהם. **אתו הטעם** - דקארס רחמנא להתחנן בעובדי כוכבים משומם קדוצה ולאו קדוצה הוא דלייסרינהו אפילו נתגיארו כגון נתינים שהם גרים הטעם טעמא דלמא מולדיך בר ופלח לעבודת כוכבים הילך קרא בהיותם עובדי כוכבים כתיב אבל נתגיארו שרוא דהא דאמור רבנן ישראל כשר לא ישא נתינה גזירה

הוא דגוזר כדאמרין בהאי פירקא יבמות (דף עח) דוד גוזר עליהן וכי גוזר רבנן בהני דברי אולודי נינהו דומיא דאיסור דאוריתא דעתמא משום אולודי. אלא מעתה ממזור דבר אולודי הוא - ומזהר על כל איסורין שבתורה ומדאוריתא אסור בעובדות כוכבים ה"נ דאסור מדרבנן בנתינה. **בפסולין** - כגון פצע דכא וממזור לא גוזר רבנן משום דמילתא דלא שכיחה היא א"נ שלא הייתה זו גזירה משום איסור אלא לפה שלא היו רחמנים אמר דוד אין ראוי להתערב ישראל בהן לכך לא אסר את הפסולים. **לאו מילתא היא** דאמרי - דאוקימנא קרא בהיותם עובדי כוכבים דביהוTEM עובדי כוכבים לית להו חתנות אלא ודאי קרא בגרים כתיב ומשום קדושה היא ומדרשין פוצע דכא בנתינה שמע מינה לאו בקדושתייה קאי. **לא קבלו גרים וכו'** - קשיא הוא. **מידי הוא טעמא** - האי דלא קבלו גרים אלא משום דלא הו מגיيري אלא לשולחן מלכים הא בת פרעה לאו צריכא להכى שהרי בת מלך הייתה.

דף עוב.

ותיפוק ליה - דאפי' גיירה מצרית ראשונה היא ואפ"ה קרי ליה חתנות. **הנד אזייל לעלמא** - מתו וטבחו בידי פרעה וכי אחר רחמנא מערב רב. והני אחורי נינהו - אומות אחרים באו וישבו בארץם. **אשייא לבני מצרית שנייה** - שם אשיאנו מצרית ראשונה היה בנה שני לה דאמרין בפירקין יבמות (לקמן עח) הlek אחר פסולן אלמא לא איזדו לעלמא והני מצרית נינהו. לא נסיב מידי - אלא לזנות היה מתכוון. **דבק שלמה לאהבה** - ולא לאישות. והא אנו לא תננו hei - כי הlk מהתניתא דקתני לעיל פוצע דכא מותר בנתינה. **גיורת משוחררת אין** - דליישראל כשר נמי שRIA. **הא בנתינה אסור** - כיישראל מעלה דבקדושתייה קאי. **מתני**. **אם הלכה** - שמעת מרבותיך שהנקבות מותרות מיד במצרים ואדומי נקבל ממך. **ואם לדין** - שאתת דין ק"ו מעצמך יש תשובה להשיב ובגמרה ומ"מ הלכה אני אומר. גמ'. ולא ידע ליה - שאל לדוד. **באוכלוסא** - שר על ס' רבוא. **שהמלך פורץ** - גדרות של אחרים לעשות לו דרך קצר מביתו לפרදסו או לכרכמו. **חויבא בעלמא הוи** - כדמוף' דחזא ביה סימני מלכות הlek לא אפשר דלא הווי רישא. **מאי טעמא אמר ליה שאל** - **מאי חזא דמסתפי מיניה מלכותא**. **מזור כתיב מום זר** - כל שיש בו מום זרות.

דף עז.א

אם קודם מעשה - שבאת הוראה לידיו אמרה ושנהה לתלמידיו בבית המדרש בשם רבו שומעין לו בשעת הוראה ואם לאו אין שומעין לו שמא מחלוקת מעשה הבא לידי אמרה. **זה שמואל ובית דין קיימים** - ומילתא דעתידא לגלווי הוא ולא משקר בה. **הנה באهل** - אכן דרך אשה לצאת מביתה. **תנאי** - אכן דנפקא ליה מעמוני ואيقא דנפקא ליה מעל דבר. **מוסרות** - הנו רצועות שקשירין בהן העול. **פתחת** - שהתרת את הנקבות. **נעמה** - אמו של רחבעם וממנה יצאו מלכי בית דוד. **נפלאותיך ומחשובותיך אלינו** - עלי ועל רחבעם בן בני חשבת לטובה כשהתרת את הנקבות. **אני אמרתי** - בשעה שנמשחתי עתה באתי לגודלה ומרקוב פסקו לי גודלה זו ולא ידעתני שמיימי אברהם נכתבה עלי ב מגילת ספר. **בת גר עמוני** - קא סלקא דעתך עמוני שנתגירה אשטו עמו והורתה ולידתה בקדושה. **בת חלל** - פסולה לכהונה בפ' עשרה יוחסין ולוגטא דרבנן יהודה ור' יוסי בפרק עשרה יוחסין. **מנא ליה** - מנא תיתי לך האי דמשום אכן ראוי לבא בקהל בתו פסולה יותר מאשר גרים הוואיל ונקבותיהם מותרות. **מכהן גדול בעלמנה** - דהואיל ואין ראוי בה בתו חלה ופסולה לכהונה. מה לכ"ג שכון ביאתו בעבירה - תאמר בעמוני שנשא עמוני שאין ביאתו בעבירה. **חלל זכר יוכיח** - שמותר בת בית ישראל ואין ביאתו בה בעבירה ובתו פסולה לכהונה. מה לחלל שכון יצירתו בעבירה - שביאת אביו ואמו בעבירה תאמיר בעמוני שאין יצירתו בעבירה. **כ"ג יוכיח** - שאין יצירתו בעבירה ובתו בעלמנה פסולה. **הצד השווה שבהן שאין ברוב קהיל** - אין כשר רוב ישראל שהרי יש בכלל הצד פגום כהן גדול ביאתו בעבירה חלל יצירתו בעבירה עמוני אין ראוי לבא בקהל. **צד עבירה** - בת כהן גדול יצירתה בעבירה בת חלל יצירת אביה בעבירה תאמיר בעמוני שאין עבירה לא ביצירתה ולא ביצירת אביה ופשיטה שכשרה. **אמר ליה אין** - ולקמן יליף מעמוני. **בת גר עמוני ומצרים שני** - שנשאו בת ישראל וביאתו בעבירה.

דף עז.ב

ודתני רבי זכאי מו' - כלומר מהאי כלל שמעין ליה לרבי יוחנן דמיכשי. **גיורת מכנה** - ממכונה כלומר שאביה ואמה עם אחד ונולדה בקדושה

לאפוקי גור עמוני שנשא בת ישראל דלאו מכנה היא הויל וביאתה בעבירה בטו פסולה. **עמיו עמיו** - מדים למכות בתולה עמיו יכח וכתיב עמיו אפי' ממוקצת עמיו עם אחר להביא בתולה הבאה משני עממיין ומהכא שמעין ליה לרבי יוחנן דמיכשיר. **מאי שני עמיון דקאמר אילימה - כו.** **איך דאמרי** - הכי קאמר ליה בהדייא להביא בתולה הבאה משני עממיין מישראלית וגר ואותו גר הוא עם שיש בו שני עממיין דהינו עמוני. **ולהאי לישנא** - דקתני בהדייא דלא מרבי אלא בת עמוני דקתני מעם שיש בו שני עממיין. **בת מצרי שני** - שנשא ישראלית וביאתו בעבירה מנא ליה לר' יוחנן דכשרה. **מה לעמוני שכן נקבות** - עמוניות מותרות מיד תאמר במצרי שני שהחמיר בהם הכתוב לעשות נקבות כזקרים עד שלשה דורות. **מצרי שני שנשא מצרית שנייה יוכית** - שבתו כשרה שהרי שלישית היא ואע"פ שיש בהן צד חמור כדקאמר ואפילו וכי שRIA אף אני אביה את זו הויל והרי היא שלישית כשרה לכהונה. **וחזר הדין הצד השווה שבהן שאינו ברוב קהל ובתו כשרה ולא ידענא Mai קאמר** - מה זה דריש בה אבל השთא ידענא דלאכשו כי בת עמוני שנשא בת ישראל קאתי. **הכי תנא קמיה** - רבי זכאי קמיה דר' יוחנן. **אשה עמוניותכו'** - מפרש לה לקמיה. **אמר ליה פוק תניא לברא** - דמאי דקאמר אשה עמוניות כשרה לקהל - שפיר קאמר דעתוני ולא עמוניות ובנה מעמוני פסול לקהל דהא עמוני הוא. **בתה מעמוני כשרה למאן אילימה לקהל השתא אמה** - שלא נולדה בקדושה אמרת כשרה בתה שנולדה בקדושה מיבעיתא אלא לכהונה והדר תניא במה דברים אמרוים בעמוני ועמוניות שנתגירו וילדה לו בת דין יצירתה בעבירה והוא גיורת מכנה אבל בתה מעמוני פסולה ומאי היא אילימה בתה של עמוניות מעמוני היינו גיורת מכנה והא אפשרת לה דהא תניא רישא בתה מעמוני כשרה אלא ודאי סיפא דקא פסלת בעמוני שנשא בת ישראל משום דבריו בעבירה. **פוק תניא לברא** - דהא נמי כשרה שהרי אני שונה עמיו מעמיו. **עריות יוכיחו** - שלא אסור בהן אלא שלשה דורות בת בטו אסורה לו והוא בכלל (זהו דור שלישי) ועשה בהן נקבות כזקרים בת בטו כבת בנו. **שכן כרת** - תאמר במצרי ואדומי שאין אלא עשה דור שלישי יבא להם ולא ראשון ושני ולא הבא מכלל עשה עשה הלכך לא נעשה בו נקבות כזקרים. **מمزור יוכית** - שאין כרת בbijatio ועשה בו בטו כבנו אחד ממזירות ואחד ממזור אסור. **עריות יוכיחו** - שכשרים לכל ישראל חוץ מקרוביים. **צד כרת** - שהרי ממזור אע"פ שאין כרת בbijatio מ"מ יש

ברת ביצירתו שנולד מאשה שהיא לאביו בברת. ורבנן - דאמרי יש תשובה פרכין ליה לרבי שמעון מחלל דחיבי עשה כגו' כ"ג שנשא אנוסה או מפottaה שהיא עליו בעשה בתולה יכח ולא בעולה ואין כאן לאו דזונה דליך למא"ז ביאת פנויה זנות היא אלא רבי אלעזר ולית הלכתא כוותיה כדאמר בפרק הבא על יבמותו (דף סא) וקאמר ר' אליעזר בן יעקב התם הولد חלל והכי פרכי ליה רבנן לרבי שמעון עריות יוכיחו מה לעריות שכן ברת חלל דחיבי עשה יוכיח שאין בו ברת ואסורה הבת כבן מה לchlל שכן יצירתו בעבירה לפיכך עשה נקבות צורכים עריות יוכיחו שאין יצירתם בעבירה ואסר בת בתו כבת בנו. **מאי לא כי** - דמשמע דין אין תשובתכם תשובה. **לא סבירא לי דר'** **אליעזר בן יעקב** - דין חלל מחייב עשה ומחלל דחיבי לאוין לא מציתו למיפורך דאיقا למפרק מה להנץ שכן לאו תאמר במצרים ואדומי שהנקבות ואין חמור. **לדייכו נמי דסבירא לכם** - יש חלל הלכה אני אומר שהנקבות מותרות. **אשר يولדו** - כל הנולדים להם אפילו נקבה במשמע לישנא אחרינא תלאן בלילה תלה הבנים באם שילדת אותם אדם היא ראשונה הבן שני ואי לאו דנקבות אסורות למאי הלכתא תלאן בלילה. **אי לאו דאמר ר' יהודה הכתוב תלאן בלילה** - ונקבות נמי אסורות. **לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש** - כלומר לא היה יכול לעמוד בדבריו. **כיוון** דאמר מר קהל גרים **איקרי קהל** - במס' קידושין (דף עג) אי איתא דנקבות שריין לאלטר הוו فهو קהל ואסורות מצרית ראשונה ושניה למצרי ראשון ושני במה יטהרו ויבואו לידי דור שלישי.

דף עח.א

דאוי עבר ונסיב - או בת ישראל או גיורת. **דאוי לא כתוב קרא** - מידי דעת ידי עבירה קאתי לא כתוב קרא למימור בנם אשר يولדו כו' דהא לא שכיח למיטויידי דור שלישי. **והרי ממזר** - דאייהו לא הווי ממזר אלא ע"י עבירה שבא אביו על חייבי כרויות ומתביה קרא לא יבא ממזר וע"ג דלא שכיח איצטראיך קרא למיכתביה דליך מיתרמי לא נתמע בעיה. **דאוי להיתира** - כגון שלישי יבא וגוו'. **והרי מחזיר גרשומו** - משניותת לאחר דאי הוא וכותב קרא להיתира דכתיב (דברים כד) כי תועבה היא ודרשין (קידושין ד' עז) היא תועבה ואין בניה תועבי. **התם משום עיקר איסורה כתביה** - לאשמוועין דאייה מיהא תועבה הויא. **אם נאמר בנם כו'** - לכחות בן שלישי יבא וגוו' או דור שלישי יבא להם

ולא כתוב בנים. בן ראשון ושני - גר מצרי שנולדו לו שלשה בניים לאחר שנתגייר הבן הראשון והשני יאסרו והשלישי מותר. לכך נאמר **זרות** - לאשਮועין דכל בניו אסורים ובני בנים מותרים. ואם נאמר **דור שלישי** ולא נאמר **בניים** - היותי אומר לאותם ישראלים העומדים על הר סיני הוא אומר דור שלישי שלכם יבוא להם בקהל כלומר בהם ובבניכם אסורים מצרי ואדומי אבל בני בנים מותרים ומשם והלאה מותרים מצריים אפילו גר ראשון. מהם מנה - הוא ראשון בנו שני ובן בנו מותר. **הם הלך אחר פסולן** - תרי להם כתיבי ומשמע הלך אחריהם אדם נתמעו בכשרים כגון מצרי שנשא ישראלי וישראל שנשא מצרית הלך אחריהן והולד פסול עד דור שלישי. **ואיצטריך למכתב להם** - דמשמע מהם מנה ואיצטריך אשר يولדו שלא תימה אשר يولדו מבניהם מנה וקשו קראי אהדי אלא למלטה אחראית איצטריך. כתוב רחמנא אשר يولדו - למימר דכל לידה דמגורות ואילך חדא דרא היא. לו גבי מזור - למימר הלך אחר פסולו שם נשא כשרה בנו מזור. **מן טפה כשרה** - מישראל טהור. **שאני התם** - גבי שפה גזירת הכתוב היא דולד שפה כשרה. **אפי' ראשונה נמי** - ישיא לבנו. **רצה בה מתכפר** - והולד ירעה. רצה מתכפר בולדת - והיא תרעה. **אי אמרת בשלמא עובר לאו ירך אמו הוא** - משום הכי רצה בולדת מתכפר דהוי חשוב בשעת הפרשה כבמה באנפי נפשה והוא ליה כמפריש ב' חטאות באחריות שם תאבד האחת يتכפר בחברתה וכי אמרין ולד חטא למייתה היכא דאפריש בהמה ריקנית ונתעbara וילדה. **והשניה תרעה** - וכי אמרין (תמורה דף טז) חטא שכברו בעלייה למייתה אזלא כגון שהפריש חטא ואבודה והקריב אחרת תחתייה ואחר כך נמצאת ראשונה. **בלידה** - הלך אחר האם. **קרקפנא** - אדם חשוב. **בי עמודי** - היכא דגרסי. **כى אמר ר' יוחנן** - ומפי השמועה אמרת ולא מדעתך. **אין צrisk טבילה** - לשום גירות דסלקה ליה טבילה דאמיה. **משום דר' יצחק** **דאמר דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוץ** - והכא לא קפיד בהאי חיצכה האי ולדא דרביתיה הוא ואע"ג דאמר התם גרו על רובו שאין מקפיד כו' הכא אוקימנא אדורייתא.

דף

והא אמר רב כהנא כו' אבל מלו חוץ - אע"ג דלא מקפיד והכא כלו הוא מכוסה. **זהינו רביתיה** - ולאו חיצכה היא. **באומות** - שבע אומות לעניין לא

תחיה כל נשמה הלק אחר הזכרים וכדמפרש לקמן. **נתגנווילו הלק** אחר הפגום **שבשניות** - לעניין יוחסין וכדמפרש. **לאחד מן האומות** - שאינו משבעה אומות ואינו בכלל לא תחיה כל נשמה. **שאתה רשאי לקנותו בעבז** - ואי אתה מצווה להמיתו דשדין ליה בתר אבוה. **ת"ל מבני התושבים** - שבאו מאותות אחרים ונעשו אבותם תושבים במקומכם. **מן הנולדים בארץכם** - שאמו מארצכם וילדו שם ולא מן הגרים בארצכם שנולד במקום אחר שאמו מן שאר אומות ואח"כ בא לגור אצל אביו בארצכם דרךASAה להיות במקומה ודרך איש גגולות הלק הנולדים בארץ וdoi אמו משבעה אומות אבל הנולדים במקום אחרDOI אמו משאר אומות ומסתברא כי מעטיניה קרא היכא דאביו כנעני. **אילימה במצרים שנשא עמוני** - וקאמר דשדין זרעם אחר האב דאפילו ירצה נקבה אסורה עד ג' דורות ולא שדין לה בתר אמה למשריה לאלטר דעמוני ולא עמוני. **מאי פגום שבשניות אייכא** - דמשמעו דשניות פגומים אלא שזה פגום מזה הא עמוני לא פגומה מידי דעמוני כתיב ולא עמוני. **אלא בעמוני שנשא מצרית** - דשניות פגומים מצריות ראשונה אסורה. **אי זכר הוא** - אם יולד להם זכר. **שדייה בתר עמוני** - ויאסר לעולם. **ואם נקבה היא שדייה בתר מצרית** - ותהיה מצרית שנייה ואסורה לישראל ולא תשדייה בתר עמוני לאישתווי לאלטר משום עמוני. **מתני**. **נתיניס** - גבעונים שנתגנווילו בערמה בימי יהושע ונתנים עבדים לחוטבי עצים ושואבי מים. **גמ.** **גמר עשירי עשירי מעמוני** - בספר מה עשירי האמור בעמוני עד עולם אף עשירי האמור במזרע עד עולם הלק מה להלן זקרים ולא נקבות אף כאן כו'. **מעשירי ואילך** - עד עשרה דורות דאיסורה בגופיה דמזרע כתיב ליכא למגמר מעמוני דנקבות מותרות דהא ממזר מום זר משמע ואפילו נקבות אבל מעשירי ואילך דאיסורה בג"ש דעמוני ומואבי יליף דהא לאו במזרע כתיבא הלק היתירא נמי לנקבות מיניה יליף דאמר دون מיניה ומיניה כדלקמן. **הא כמאן דאמר دون מינה ומינה** - פלוגתא דר' אליעזר ור' יהושע בהעור והרותב (חולין קכ). **دون מינה ומינה** - כי גמرين מילתא ממילתא בג"ש גמرين לה כולה מילתא מיניה. **دون מינה ואוקי באתרא** - למי דצרכי גמرين למי דלא צרכיין מוקמיין באתרא והכא מי גורה שוה אייכא במזרע לא כתיב עד עולם ובעמי ומואבי כתיב עד עולם וילפין ממזר מעמוני בג"ש כדתני בספר דבי רב נאמר כאן עשירי ונאמר למטה עשירי מה עשירי האמור למטה עד עולם אף עשירי האמור כאן עד עולם. **ר"ל** - סבר

כمان דאמרazon מינה ומינה מה להלן עד עולם אף כאן עד עולם ומינה מה להלן זרים ולא נקבות אף כאן זרים ולא נקבות מדור עשרי ואילך הוא גגמינו דהא כל עשרה לא איצטרכו לו למילפ' בג"ש. **ותנא דיזון** - סבר לה כמו'ז דzon מינה ואוקי באטרא דzon מינה מה להלן עד עולם אף ממזר עד עולם ואוקי באטרא כדמיעקרא י' דורות דקרה אחד זרים ואחד נקבות דכתיב ממזר מום זר הכי נמי עד עולם דמייתין בג"ש אחד זרים ואחד נקבות כד שמעתי וכן עיקר ויש שמספרש לה בלשון אחר. **מי יתן לי דור שלישי** - ככלומר דבר שאי אפשר הוא. **לא חי** - שלא יטמעו כשרים בדורותיו. **ממזר דיזון** - לכל בברור חי הוא ודורותיו שלא מיטמעו בה. **דלא ידיע** - כלל לא חי אפיו הוא שלא ישא כשרה. **דיזון ולא ידיע** - עד תלת דרי דזהירין אינשי חי טפי לא חי דכוון שלא בברור הוא משתחאה מילתא. **דוד גור עליהן** כדתיב והגבונים לא בני ישראל מהה - ככלומר אינם ראויין לבא בקהל. **איש מתהלך במחת שקר** - שפוסק ואין נתן גורם לעצירת גשמי. **כהנים** - היו מספיקין להם מזון לגבעונים שהיו חוטבי עצים ושוabi מים למזבח כתיב ביהושע (ט) ולא יכרת מכם חוטבי עצים ושוabi מים לבית אלהי. **קבע** - הקדוש ברוך הוא בכבוד שאל שלא נסף כהלה והדר קתבע בפורענותיה דשאל אשר המיתכו'. **באשר משפטו** - במקומות שדים האדם שם מזיכרין פועל צדקותיו.

דף עט.א

תריסר ירחិ שתא - לאו דזוקא דהא קרוב לתלמיון שניין הוא שהרי סוף שנוטנו של דוד היה אלא לפי שאין דרך כבוד לספוד אחר יב"ח אחר שנתקבלו תנחומיין על המת כדאמר במועד קטן (דף כא). **אין לנו** - לATAB שאל ולביתו לא כסף ולא זהב כי אם נפשות ואין לנו להמית בשאר ישראל כי אם בזרכו. **והוקענות** - תליה. **באומה זו** - ישראל. **הרחמנים מו'** - והני גבעונים כיון שלא מרחמי אין ראויין לידבק בהן מיד גור עליהן דוד לכך נאמר והגבונים לא בני ישראל מהה. **ויחמול המליך** - ואי בארון תליא מילתא כיון שלא קלטו ארון מהו חמלתו של דוד ומהני שלא העבירו. **וכי משוא פנים** יש בדבר - וכי היה לו לדוד לישא פנים בדין נפשות היה לו להעביר את כלו. **ואכתי משוא פנים יש בדבר** - הוail וקלטו ארון לא היה לו להמית אחר תחתיו. **ואל יתחלל שם שמים** - שייהיו האומות אומרים אין אומה זו

ראויין לิดבק בה שהרי פשוטו ידיהם בגרים ליטול מזונותיהם ולא עשו בהן נקמה. עד נתק מים עליהם - עד ימות הגשמי לא ניתנו לקבורה. דוגזר - שכיריים. אלא מהכא - ויספר שלמה (את) כל האנשים וימצאו מאה וחמשים אלף ויישם מהם שבעים אלף (נושא) סבל. **מחוטב עציך** - מזכירינו לחוטבי עצים באנפייהו שמע מינה לאו בכלל ישראל נינהו ולאו בכלל גרים אלא עבדים ועבדים פסולים נינהו וגבוענים חוטבי עצים נינהו דלהכי אקצינחו יהושע. **משה גור עליהו דרא** - על חוטבי עצים שהיו בימיון. ייתנס יהושע - אלמא עבדים נינהו יהושע - לדורות הבאים גור דכתיב (יהושע ט) לא יכרת מכם חוטבי עצים. **בזמן שבham'ק קיים** - דכתיב (שם יהושע ט) למזבח ה'.

דף עט.ב

חלוקת נтир -Dicolion בית דין להתייר ולהפקיר חלקם של ישראל דקייל (לকמן יבמות דף פט) הפרק בית דין היה הפרק. **ופליגא דר' חייא** - האי דקאמר חלק המזבח מי יתיר ואע"ג דמצבח בימי רבוי לא הוה קאמר חלק מזבח אסור פליגא דרבוי חייא. **חלק עדזה לעולם אסור** - עד שיתירוהו. מתני'. והסריס לא חולץכו' - דכתיב לא ימחהשמו מישראל פרט לסריס ששמו מחייב. ואין לי לפרש - איני יודע אי זה סריס בן חיליצה ואי זה פטור. סריס אדם - שנסתרש לאחר שנולד. **סריס חמה** - ממעי amo. **לקיים דברי ר"ע** - עדות זו של רבוי יהושע ב"ב לקיים דברי ר"ע העיד. **לא פסלה** - מן הכהונה שאין חליצתו חיליצה. **בעילת זנות** - שאסורה לו משום אשת אח שלא במקום מצוה. גם. **חייבי כריתות דמי** - דא"ר עקיבא בהחולץ (לעיל יבמות מט) יש ממזר מחייבי לאוין וסריס אדם מחייבי לאוין הוא דכתיב (דברים כג) לא יבא פצע דכא והיכי קאמר ר"ע סריס [חולץ] את אשת אחיו הא לא רמייא קמיה וابرאי קיימאחייבי כריתות وكאי עלה באיסור אשת אח. **ואידי אמר ר'** יהושע חולץ - דלרבי יהושע יבומי לא דאית ליה קהן גרים מיקרי קהן ומיהו מיחוץ חילצה דחייבי לאוין לר' יהושע בני חיליצה נינהו. **דיקא נמי** - דלא עקיבא יבומי נמי שרוי דקתני וכו' ויבמו את אשתו. **סריס אדם** - הוואיל והיתה לו שעת הכוشر והשתא פסק מלידה. **ונתנו גט** - כלומר או נתנו לה גט. **מה שעשו עשו** - וצריכות גט למאמרן או אם נתנו גט אסוריין שוב ליבמנן. **ואסור**

לקיים - לאו אזקון קאי. **שנפלה לו** - והזקקה ליבום. **ולבסוף נפצע** - דהשתא בעיא חלייה לאפקועי זיקה. **דרבן גמליאל** - בפרק ב"ש בגדולה שנפלה לפני בעל אחות קטנה אלמא ATI אישור אחות אשה וڌי ע"ג דבשעת נפילה איזזיא. **אלא אמר רב יוסף** - **שנפצע ואח"כ נפלה לו** ודקאמרת הא אית ליה לר"ע חייבי לאוין כחייבי כריתות האי תנא דמתניתין ה"ז תנא דבר ר"ע היא אמר בחולץ ליבמותו (עליל יבמות מט) אי זה ממזר כל שארבשר שהוא בלאי יבא ודלא כרבי סימאי אמר (כתנותות דף קט) מן הכל היה עושה רביעי עקיבא ממזר חוץ מאלמנה לכ"ג שהרי אמרה תורה לא יכח ולא יחול אל מכל חייבי לאוין גרידוי אפילו ליכא קורבה הولد ממזר. **ופרכינן** - וממאי סריס חולץ ואפילו הייתה לו שעת הכוشر איקרי כאו להקים כו'. **אמר רבא אם כן** - דשעת הכוشر דמעיקרא לאו מלטא היא הוαι ובשעת מיתה לא חזי אין לך אשה כו'. **סמוך למיתה** - **ייסורי מיתה מתישים** כחו אלא אמרינו הוαι ומעיקרא בר הקמה הוה בת חלייה היאanca נמי לא שנה. **לרבי אליעזר פירוקא דברא פירכה היא** - גمرا פריך כלומר האי פירוקא דברא פירכה היא לרבי אליעזר דהא ודאי חזין דשעת הכוشر מילתה היא וממאי קאמר רביעי אליעזר סריס אדם אין חולץ דלא מהניא ליה שעת הכוشر דמעיקרא הא ודאי סрисות של מיתה אין לו רפואה אפילו הכי מתיבמת האשה משום שעת הכוشر דמעיקרא. **כחישותא הוא דאתחילת ביתה** - ולאו סריס הוא אלא מיתה מכחשת כחו. **היכי דמי סריס חמלה** - **דקאמרת שלא הייתה לו שעת הכוشر.**

דף א

שלא ראה שעה אחת בכשרותו - שלקה מעוי אמו. **כיפה** - אדויל"ר שאין קילוח השtan הולך למרחוק כשהוא מטייל כלפי מעלה ואין נעשה ככיפה. **דאפה אימהה** - לחם בתנור. **בטירה** - שמחמתה חום התנור וחום הצהרים. **שיכרא מركא** - שבר מזוג ואייכא דאמרי חזק. **ולא ידענא Mai Niho** - כלומר ולא ידענא ממאוי הוי לישנא אחרינא ה"ג היינו דשמענא לامي כל שמעוי אמו לקוי ולא ידענא Mai היא כלומר לא הוה ידענא אהיכא קאי אבל השטה ודאי ידענא דסריס חמלה קמפרש ואזיל. **וליחוש שמא הבריא ביןTEMPS** - שעה אחת ואשתכח דהוה ליה שעת הכוشر. **בודקין אותו** - בביטחון קאי חורור והמים הקבועים הרי זה מום ויאזה הוא חורור הקבוע כל שעה

שמוניהם יום רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בודקין אותו שלש פעמים בתוך פ' יום בראש פ' ובאמצע פ' ובסוף פ' אבל בבדיקה תחילתה וסופה לא סגי שמא ביןתיים עבר ונמצא שאין קבוע ולא אמרין הואיל ותחלתו וסופה לקוי וدائית לא עבר. **לחץ אבר** - לעין. **לכוליה גופא** - סריס חמה מחמת חוליה כל הגוף הוא. **יביאו ראייה** - אם ב"ד מצריכין את היבמה לחולץ וליעים יביאו קרוביו היבמה ראייה שהוא בן כ' ותיפטר ללא חיליצה ויבום. **והוא הסריס** - ככלומר נולדו בו סימני סריס והכי מפרש בנדה בפ' יוצא דופן (דף מז) دائית לא נולדו לו סימני סריס אמרין האי שלא מייתר משום קטנות הוא ומחזקין ליה קטן עד רוב سنותו. **הזכור לדברי ב"ה** - אלמא לר' אליעזר סрис חמה לא חלייז. **ת"ש מו'** - כי מתני' וسمוי הכך דלעיל מקמי תרתי ושמע מינה מההיא הדר ביה אי נמי מדקא מייתר מעשהDALCESNDRIA לדבריו ש"מ מההיא דלעיל הדר ביה וממתניתין ליכא למיפשט הכא דקתני שיש לו רפואה משום דמשמע דמסברא קאמר הכא. **וכי תנן ההיא** - הזכור לדברי ב"ה לאו אמאי דאמר לא חולץ אלא לאשטעי' עד שהיא בן עשרים חשבנן ליה קטן אם לא הביא ומכאן ואילך אמרין גדול הוא אם לא הביא אלא שהוא סריס וחייב בעונשין שבתורה. **איתמר** - גרשין. **מבון י"ב עד י"ח** - אתינוקת קאי כרבי אליעזר דאמר נקבה כב"ש ומרישא נמי שמעינו ליה דקאמר י"ב ויומם אחד ואי בתינוק אין זמנו להביא עד י"ג שנה ויום אחד בפ' יוצא דופן (נדזה דף מו'). **מבון י"ב** - דפחות מ"ב ולא הביאה זדי קטנה היא זמן הבאת ב' שעורות לתינוקת מ"ב ואילך בפ' יוצא דופן במשמעות נדה (שם דף מ"ז). **נעשה סריס למפרע** - איידי דאיירי בלשון זכר קתני סריס כיון שעברה שמנה עשרה כרבי אליעזר ולא הביא ע"פ שחזר והביא אינו כלום שלא אמרין כיון דהשתא אייתי איגלאי מילתא דעת השთא קטן הוה דבעורות תליה מילתא אלא בסрис מחזקין ליה וחשבנן לה בת עונשין משנים עשר ואילך שהיתה ראוייה להביא דאמר האי שלא אייתי משום דסריס הוה והוא דעתיא لكمנו דאפילו הביא לאחר מכאו הרי הוא כסדריס לכל דבריו למפרע הוא דקאמר ושננים עשר הוויא גדולה וסדריס הוה. **ושמואל אמר קטן היה באותה שעה** - שלא מחזקין ליה בגדול אלא משמונה עשר ואילך שהוא מחזק בסריס והוא דעתיא لكمנו הרי הוא כסדריס לכל דבריו מכאו ולהבא קאמר אבל למפרע הווי קטן והוא הדין נמי דאפילו לא הביא לאחר זמן קחשיב ליה שמואל קטן עד י"ח ומשום רב נקייט ליה לאשטעין רבותא דاع"ג שחזר והביא סריס

הוא. **לב** - דאמר נעשה גדול למפרע מי"ב ואילך. **איילונית לר"מ יהא לה** קנס - חמשים כסף אלף תניא במסכת כתובות (דף לה) איילונית אין לה לא קנס ולא פתו באלו נערות ומוקמינן לה כר"מ דאמר קטנה אין לה קנס ואיילונית הוайл ואין לה שערות קטנה היא בימיים שהיתה רואה לנערות ולא אמרין כיון שעברו י"ח ולא הביאה נعشית גדולה למפרע לחיבת קנס את האונסה בימי נערות. **אל אבי מקטנותה יצתה לבגר** - לעולם נعشית גדולה למפרע והוא דין לה קנס לר"מ משום דמקנותה יצתה לבגר דעתרות בסימנים תלוי וזו שאין לה סימנים חשבין כל ימי קטנותה קטנה ובימי נערות בוגרת וזו וזו לר"מ אין לה קנס אבל לרבען איילונית בימי קטנותה יש לה קנס דרבנן פליגי עליה ואמרי קטנה יש לה קנס ימי קטנות עד שנים עשר שנה ויום אחד. **אל** - רב יוסף שפיר קאמרת וכל כי הני מילוי מעלייתאכו. **סימני סריס ואיילונית אין עושים בהן מעשה** - להחזיקם בגודלים וסריסים עד שיהו בני עשרים ולא הביאו ומשנים עשר עד עשרים מצפים להם אם יביאו הרי הם קטנים עד עכשו ואם לא יביאו גדולים הם. **ובן ח'** - שנולד לח' חדשים אין עושים בו מעשה להחזקתו כבן קיימת בשביל סימנים כלומר אע"פ שגמרו סימני שعرو וצפרניו כשןולד אפ"ה לא אמרין בר קיימת הוא ודאי עד **שיהיה בן עשרים שנה.**

דף ב

מן הפסנה - סכנת שנייהם הבן והאם שלא יربה חלב הדzin ותיאנס ותמות. **טעמא דלא גמרוכו** - בnihותא וסיומה דAMILTA היא. **בר שבעה הוא** - ולשבעה נגמרה צורתו אלא נשתהא וחזר ואשמעין רביה אביה דאפי' לרבי לא מחזקין ליה בבר קיימת עד שיהא בן כ'. **ואישתאי עד תריסר ירחין שתא** - שלא חזר וילדה אשתו לסוף שנה. **ואכשראיה** - רבא דקסבר משתהא הولد אחר גמר צורתו וזה נשתהא ג' חדשים ולא אמרי' לאחר שהלך בעלה נתעברה מאוחר. **כל ששהא שלשים יום באדם** - שחויה שלשים יום. **איןנו נפל** - ואפי' לא כלו לו חדש עיבור דאמרין לשבעה נגמרה צורתו ואישתאי עד שמיני להכי נקט באדם דאילו בבהמה קטני הtems שמנה ימים שהוא אין נפל. **לקוי - רך. מחליק** - חלק כבשר אשה דרך בשר איש להיות שער אשפר"א בלע"ז. **רתיחות - אשקומ"א. כיפה** - קילוח ארוך למרחוק. **זוחה** - שאינו קשור אלא צלול כמים. **מחמיין** - מסריחין כשwohim בכל. **הבל** - חמימות

כעין עשן. ומתקשה בשעת שימוש - תשמש קשה לה. **שייפולי מעם** - כמוין כף למללה מאותו מקום כדאמר בפ' יוצא דופן (נדזה דף מז). **איתיב ליה ברת** - אלמא כיון דליתנהו כולהו סימני סריס דברר ליה האי לא מחזקינו ליה כסיס. **סיכי דיקנא** - יתדות הזקנו כלומר בכמה מקומות הוה לו שער בזקנו. **בידי אדם** - כלומר סריס אדם בעי חיליצה סריס חממה לא. **טעמא דבעלה הוּא** - דהויא זונה דנבעלה לאחיו בעלה שלא במקום מצוה והיא הייתה עליו בכרת.

דף א.א

פסולה ליבמה - כאשת איש שזינתה שאסורה לבעלה וכיון דזונה היא אסורה לכלהונה. **האמר אילונית זונה היא** - בפרק הבא על יבמותו (לעיל יבמות דף סא) ויליף לה מהזנו ולא יפרוץ. **מתני'**. **סריס חממה כהן וכו'** - אבל סריס אדם מيفסל נמי פסיל לה מתרומה دبي נשא דהינו פוצע דעתך. לא **יחלוץ** - אם יש אח אחר. **אבל לא נישא** - שהוא צורך והשוכב עמו הרי הוא כבא על הזכר. **רבי אליעזר אומר** - בגמרה מפרש פלוגתייהו. **גמ'**. **מהו דתימה מוליך מאכילת** --DDI¹ קיינן וילד ביתו הם יאכלו הראי להוליך יאכל. **מאכילה בתרומה וכו'** - לקמן מפרש לה בתרומה בזמן הזה דרבנן אבל במידי **דאורייתא לא** מי טעה ספק איש ספק אשה הוא. **הנ' קאמר וכו'** - והכי משתמש מילתיה דר"ל מאכילה בתרומה כלומר בזה"ז שאין נהג אלא תרומה ואיינו מאכילה בכללם בזמן שחזה ושוק נהגין דהינו כשהמקדש קיים. **אפי' בתרומה דרבנן** - כגון תרומת פירות הואיל ואיכא תרומה דאורייתא כגון דגן תירוש ויצחר גורי. **אף מאכילה** - דזכור מעליא הוא. **מי סברת תרומה בזה"ז** דרבנן - דקמוקמת לה למتنיתין במידי דרבנן ואסרת לה - בחזה ושוק. **שאני שונה** - ברייתא עיגול של תרומה בטל במאה של חולין או עיגול של תרומה טמאה בטל בק' עיגולים של תרומה טהורה ואי תרומה בזמן הזה דאורייתא כיון דעיגול דבר חשוב הוא ודרכו לימנות לא בטל אף על גב דתרומות תנאים דרבנן הואיל ותרומה דאורייתא נהגת לא מבטלין דרבנן גורה דרבנן אותו דאורייתא. **אמר ליה והלא אני שונה וכו'** - כלומר מי איתך למייזר בהא דרבנן אותו דאורייתא אי נמי אתית לבטولي בדאורייתא לאו איסורא הוא שהרי אני שונה חתיכה של חטאת טמאה בטל בטהורה והכא מידי דאורייתא הוא ואף על גב דדרכו לימנות דמי סברת כל שדרכו לימנות שניינו

דלא בטיל את שדרכו לימנות במנין שניינו שעשאוו מיוחד למנין אבל חתיכה ועיגול פעמים שהם נמכרים באומד אף על גב דרגילים לימנות הוайл ואין מיוחדים בכך בטלין. **تلטן** - פניגר"י מין קטנית הוא ולמתוק הקדרה בא. **ידלקו** - כלאים בשရיפה דכתיב (דברים כב) תוקדש תוקד אש.

דף פא.ב

כלון ידלקו - דלא בטלי כדיותני טעמא שהיה רב מאיר אומר כל שדרכו לימנות מקדש את המתערב עמו ואין בטל ברוב שכלי הכרם בדבר שאין במנין בטלין באחד ומאתים כדאמר בפסחים באלו עוביין (דף מה) מנו המאתים ממוטר שתי מאות שנשתירו בבור מיכן לערלה וכלי הכרם שבטלים במאתים. **מקדש** - מאות או שלש מאות דלא בטל. **פרק** - מקום הרואין לערלה - כגון אגוזים ורימון וחביות מקדשין ואוסרין את הประสงים משום ערלה. **הרואין לכלאי הכרם** - כגון תרדין וכרוב ודלעת. **רבוי יוחנן סבר את שדרכו לימנות** - שמיוחד במנין שניינו דלא בטל הליך חתיכות ועיגולים אע"ג שדרכן לימנות הוайл שדרכן נמי לימכר באומד בטלי. **ור"ל סבר כל שדרכו לימנות** - אפילו לפתקים שניינו דלא בטל הליך עיגול אי ס"ד תרומה בזמן זהה דאוריתא לא היה בטיל. **ר' יהודה אומר לא תעלה** - דקסבר ר' יהודה בכל דוכתא מין בmino לא בטיל. **דברי הכל לא תעלה** - ת"ק מודה הוайл ואפשר למוכרן לכהן בהפסד מועט וחתיכה ופרוסה דרכן לימנות משום הפסד מועט לא מבטלין איסורה דאוריתא ואע"ג דעיגול בטל בחולין ולא מזבנינו ליה לכהן התמס הוא דעיגול גופיה תרומה דרבנן היא ורישא תעלה דין להם תקנה אלא שריפה ואייכא הפסד קדשים. **קטני מיהת רישא תעלה** - קשה לר"ל דאמר כל שדרכו לימנות שניינו דהא הכא דרכן לימנות ובטייל.

דף פב.א

ר' יהודה לטעמיה - בכיסוי הדם ובהקומץ. **אזהני אבל חתיכה מו'** - דמשמעו טעמא משום דהפסד מעט הוא נפלוג בדידה ואע"ג דליך תקנתא לא בטלה. **טהורה בטהורה עדיפה ליה** - לאשਮועין דاع"ג דשתייה טהרות ושיך בהו ביטולאafi דאשכחן במסכת תרומות (פ"ה מ"ג) דתרומה טהורה בחולין טהורין הכל מודין שעולין ובתרומה טמאה בטהורה חלקים ב"ש

וב"ה (שם מסכת תרומות פ"ה מ"ד) ועוד ד nimicha ואפ"ה לא تعالה. ולר"ל **מאי שנא רישא ומ"ש סיפה** - בשלמא לר' יוחנן דמוקי לה בשלימה סיפה כיון זהפסד מעט הוא לא מבטלין חתיכה שלימה הויל ודרך לימנות ואף על גב דילר' יוחנן עיגול דתרומה בטל בחולין דקא מהדר לר"ל והלא אני שונא כו' מכל דמודה בעיגולDubtil משום הפסד מעט בחתיכה מודה דיהבין כולהו לכחן הויל והיא גופה דאוריתא לא חיישי להפסד מעט אלא לר"ל דאמר מידי דאוריתא לא בטיל והכא משום דnimicha לא חשיבתו איסור דילה ובטלה סיפה אמאי לא تعالה הא ליתא לאיסורה בעינה. אמר רב **שיעור בריה דרב אידי** - לעולם בנימוחה ורישא בטומאת משקין דרבנן כגון שנטמאה חתיכה על ידי משקין טמאין שנגעו בכלים דמדאוריתא אין משקה מטמא כלי וاع"ג דאייכא למיגזר משום טומאה דאוריתא מודה ריש לkish Dubtil הויל ואין דרכו לימנות. **סיפה** - קדשים לזר איסור דאוריתא הוא ומידי דאוריתא מין במנינו להאי תנא סבירא ליה שלא בטיל אפילו שאין דרכו לימנות. **ליפלוג וליתני בדידה** - בטומאה וטהרה כדנקט מילתיה ואתני מי שנא דשבקיה תנא למילתיה למנקט חולין וקדשים. **טהרות בטהורות עדיפה ליה** - ונחאה ליה לתנא למיתני טהרות בטהורות דשייך בהו ביטולא טפי כדפרישי לעיל ואפ"ה אזלין לחומרה הויל ואיסור דאורית. **איסור לאו** - טומאת בשר קדשים לאוכלו בלאו והבשר אשר יגע בכל טמא (ויקרא ז). **סיפה** - קדשים בחולין ATI לידי כרת דאכילת להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף בכרת דכתיב והנפש אשר תאכל בשר ו לעולם בשינויו. **ל"א** - לעולם בשלא נימוחה ועיגול היינו טמא DR"L דבדאוריתא לא בטיל דכיוון דתרומה לזר במנתה ככרת דמי. **והא רבה הוא דאמיר** - בפרק בתרא יבמות (דף קיט). **כל בדאוריתא** - (לא בטיל) ל"ש איסור לאו ל"ש איסור כרת אם חשו רבנן לכרת חשו נמי ללאו ועובד תקנתא. **רבashi אמר** - בנימוחה וסיפה הוי דבר שיש לו מתירין דמותרין לכהן. **בדותא היא** - זהא דקי"ל (ביבא דף ג) דבר שיש לו מתירין לא בטיל כוון דמשתריא לאחר למאן דאסירה ליה השתה כוון ביצה שנולדת ביום טוב. **מיישרא שרי** - אפילו השתה. **הרי אלו** - החולין מותרין לזר. **והוא שרבו חולין** - שבкопת חולין. **על התרומה** - שבסתה תרומה הלכך תלינו בשאני אומר חולין לתוכן חולין נפלו دائ נמי הוי איפכא ונפלת סאה תרומה בкопת חולין בטלה ברובה. **אף על פי שלא רבו** - **דסמכין אשאני אומר**. **אלא לר' יוחנן קשיא** - דמי תלינו לקולא באיסור

דאוריתא.

דף ב.ב

ואנה אמינה לרבי יוסי - דהא מתני ר' יוסי קאמר לה אנדרוגינוס כהן וכו' ולדידיה אמינה אף מאכילה בחזה ושוק דהא תרומה נמי לר' יוסי דאוריתא היא אף בזמן זהה. **ירושה ראשונה** - בימי יהושע הוויא ירושה וכן שנייה דברימי עזרא דכשಗלו גלות ראשונה בטלת קדושת הארץ. **שלישית אין להם** - כלומר לאBei למהדר ומירתא דירושה עומדת היא ואשמעין האי קרא דלא בטלת קדושת הארץ בגנות טיטוס. **וסביר ר' יוחנן וכו'** - Kas"d האי דמותיב דעתמא דר' יוחנן לאו משום דסמק אשאני אומר אלא משום דאי הווי נמי איפכא לא אייכפת לנו דלא בעין רבויא בדרבנן אלא מכיו איערב בטיל ליה. **נתן סאה** ונטל **סאה כשר** - גבי שאר משקין ומי פירות ותמד שהחמייך קאי במש' מקאות ואשמעוי' דاع"ג דחויר ונטלא ואיכא למימר הא חסר ליה מקואה שהסאה הזאת אין משלימתו שאין ראויה למקואה אפ"ה כשר דמכי יהבו לגביה בטל ליה והוו לחו ארבעים וחד כולן ראיין וכי שקל חד סאה פשו ארבעים אבל איפכא לא דכי נטלא סאה ברישא חסר ליה וכי הדר מליה הויה ליה מקואה חסר דמשקין הללו אין משלימים את המקואה. **מאי לאו דנשתייר רובו** - עד י"ט סאה יכול לעשות כן אבל טפי לא דבעין דנייהו רובה מי גשימים אלמא ע"ג דפסול שאיבה דרבנן בעיא רובה בנסיבות. **דלא נשקל רובה** - אבל עד פלגא שפיר דמי. **ואיבעית אימא** - לעולם בעין רבויא בדרבנן והאי דקאמר ע"פ שלא רבו חולין משום דתלינו אשאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ואין כאן איסור אבל הכא ליכא למימר שאני אומר כה"ג דהא מיא מיד מבבלאי וליכא למימר חזר ונטלה. **תנן אנדרוגינוס נושא לכתהלה** - אלמא זכר מעליא הוא וקשה לריש לקיש דאמר אין מאכילת בחזה ושוק. **תני אם נשא נשוי** - דבעיא גיטה מיניה משום ספק זכר ולעולם ספיקא הוא. **מאי אבל לא נישא** - משמעו דיעבד. ה"ג **נושא נמי דיעבד אמרי לא נושא** לכתהלה אבל לא נישא דיעבד נמי לא - ולעולם קשה ליה לר"ל ודיקא כר' יוחנן. **ומותבי' לר' יוחנן והא** - מדקתו סייפה וכו'. **משני מקומות** - אפי' בנקבותיו וטעמא מפרש לקמן מקרה בשמעתין. **ור"א סבר כזכר** - במקום זכרות אין במקום נקבות לא.

דף פג.א

לייטה למתני' - דקתי ני לר' יוסי אנדרוגינוס מאכיל את אשתו בתרומה. מקמי ברייתא - דקתי ני לר' יוסי ספריקא הוא. **מדשבקיה רבי יוסי לר' שמעון בן זוגיה -** دائירី בהדייה במתני' ואירועי בברייתא לחודיה ש"מ הדר ביה ולאו תנאי היא דתימא סמי תנא דברייתא מקמי תנא דמתני' دائ תנאי היא תרוייהו הוה תנוי להו נמי בברייתא ומפיק לדרבי שמעון כדאפקא לדרבו יוסי.

דחייש ליחידה - דאמר שמואל בהחולץ (לעיל יבמות דף מא) הלכה כרבי יהודה בשומרת ים שקדם אחיו את אחותה ומהכא אמרין לה במס' מגילה בפ' הקורא (דף יח). **הלכה כרבי יוסי -** דמתני' ואמרי כי רב היינו רב הונא כדלקמן ופליג אדאמרן לעיל אליבא דבר לייטה למתניתין וברכבה לקמן מפרש לה וכן קושי וקידוש ובכולהו איירី רבי שמעון בהדייה הלך מסתברא دائדר' יוסי דבמתני' קאי دائירី רבי שמעון בהדייה. **יעקור -** דקא קלטה בשביעית אין הרכבה קולטה בפחות שלשים יום. **צרייך שלשים ושלשים -** כדי שתקלוט שלשים לפני שביעית דכל שלשים לפני שביעית בשביעית דמו דנפקא לו מבחריש ובڪיר תשבות משקין בית השלחין (מ"ק ג'). ג' ול' - ג' לקליטה שתקלוט קודם זמן האיסור. **כמה יהא קישואה -** דקייל' (נדזה דף לו) בנדה דוריתיא המקשה בתוך י"א שבין נדה ונדה ורואה דם ג' ימים רצופים מחמת צער וולדת אינה באה לידי זיבה להיות צריכה ספירת ז' נקיים כiolדת בזוב אלא ימי טומאת לידה כiolדת גרידתא דתניא (שם נדה ל"ז) כי זוב זוב דמה דמה מחמת עצמה ולא מחמת ولד וכמה יהא קישואה דאמר' מלחמות ולד הוא אפילו מ' או חמשים יום קודם לידה. **דיהה חדשה -** חדש תשיעי שהיא يولדת בו ופעמים שאין יותר מיום או יומיים כגון שלידה בב' חדש אין הولد מטהר אלא דמים שראתה מר"ח ואילך שאין באה על ידו לזיבה אם לא ראתה ג' ימים רצופים קודם ר"ח דקסבר ר' יהודה שיפורה גרים (שופר שבית דין תוקעים לקידוש גורם הקשי) ופעמים שהוא מטהר את כל החדש כגון אם ילדה בטופו ואין הטהרה אלא מזיבה אבל מנדה איןו מטהרה ביום נדה ואם שפתחה מן הצער סמוך ללילה יום אחד אף מזיבה לא טהרה והרי היא يولדת בזוב וצריכה ז' נקיים דאגלאי מלטה לצער קמא לאו מחמת ولד הוה.

קידש - לשונו פן תקדש (דברים כב) אסר תבאות חבירו וחייב לשלים.

דף פג.ב

אמרי כי רב - דאמור לעיל הלכה כר' יוסי באנדראוגינוס ובהרכבה דקמיבעיה לו אליבייחו קידוש Mai. **מנו רב הונא -** בפ"ק דסנהדרין (דף יז). ורב הונא הא אמר אין הלהה - ע"ג דמשנינו התם אמרי כי רב רב המונא היינו היכא דאמר רב הונא דامرיבי כי רב דמוכחא מילתא דאיתש אחרינה קאמיר אבל היכא דאיתמר סתמא ודאי הו רב הונא. **טומטום דברי -** שהיה באותו מקום ואוליד ז' בנים אלמא לאו סריס הוא. **מאיון הם -** אשתו זינתה.atto כל דמקרע זכר משתחח - דלא מספקא ליה לרבי יוסי ברבי יהודה בנקבה אלא לסрис הוא דחייש ודינו כסрис דלא חולץ ולא מייבם. ה"ק - שמא יקרע וימצא נקבה ואפילו נמצא זכר שמא ימצא סריס חמה. **מאי ביןיהם -**מאי אייכא בין ר' יוסי ברבי יהודה לאבוה. **לפסול במקומות אחין -** אם יש אחין שלימים עמו וחילצ לה טומטום לרבי יהודה דאמר שהוא כסрис מהזיק ליה בסрис ודאי ולא פסלה על האחין ומתייבמת ולר' יוסי שמא קטני ספריקה הוא ופסלה על האחין דלמא לאו סריס הוה וחליצה היא. **ולחלוץ שלא במקומות אחין -** אם אין שם אח אלא הוא לרבי יהודה לא בעיא חלייצה מיניה לרבי יוסי ברבי יהודה בעיא חלייצה מספק. **זה אנדראוגינוס -** ועל שני משבבות הזהיר הכתוב. **ואת זכר כתיב -** וה"ק את זכרותו של מי שיש בו שני משבבות לא - תשכב. ורבנן זכר גרידא מנא להו - בשלמא לר' סימאי ואת זכר כל זרים במשמעות משבבי לרבות משבב שני של אנדראוגינוס אלא לרбанן דמייבעי להו זכר למעטני נקבות אנדראוגינוס זכר גרידא מנא להו. **שלא כדרך מנא להו -** בין למר בין דהויא ביה לעניין עונשין של עריות הויאל ומפקי להאי משבבי לאנדראוגינוס. **במועדשים יקדש -** ליקרב. הרובע ל"ג - שאין לך עוף רובע איש. **הרביע והמוקצת מו' -** במלוקין דקדשים קמיירי. מטמאין בגדים מו' - כדי נבלת עוף טהור דכיוון דאין ראוי להקרבה כדתניתא מן הבהמה להוציא רובע ונרבע כו' בתמורה בפ' בתרא (דף כח) ומלךתו נבלה. **מוקצת -** שהקצתו ויחדו לתקורתה עובדות כוכבים. **נעבד -** שהשתחו לו ועשאו עבודות כוכבים. **נבלת עוף טהור -** אין לה טומאה אלא בבית הבליעה כדכתיב (ויקרא כב) לא יאכל לטמאה בה. **אתה מוציא טומטום ואנדראוגינוס מבנייהן -** כזרשיין (נדזה דף כח) זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואנדראוגינוס אלמא לרבי אליעזר לא קדשי.

כלאים - פסול להקربה דכתיב (ויקרא כב) שור או כשב פרט לכלאים כיiolך פרט ליווצה דופן והני חמשה יליף ר' אליעזר מקראי בתמורה בפ' יש בקרבנות דלא חיל קדושה עליהם וause"ג דשאар פסולי הקربה כגון רובע ונרבע מוקצת ונעבד ואתנו ומהיר חיליא עלייהו קדושת הגוף וצריכין מום קבוע לפדות עליו ולאחר פדיון אסור בגזיה ועובדת הני לא חיליא עלייהו אלא קדשות דמים כדיילא בעלמא ונפדיין בלי מום ומורתין בגזיה ועובדת לאחר פדיונו. **לא קדושין בתמורה** - לא מיבעה תחלת הקדש דלא קדשי דאפיי בעל מום שקדם מומו להקדשו לא נחטא ליה קדשות הגוף כדאמר בבכורות בפ"ב (דף יד) אלא אפילו אם המיר קודש בהן הני לא מקדשי דאילו בעל מום חיליא עלייה קדשות הגוף ליאסר בגזיה ועובדת אף משיפדה דכתיב (ויקרא כז) טוב ברע אם המיר ימירנו אפילו וכי אני לא חיליא ואין מקדש לעשות תמורה אם הם קדושים והמיר חולין בהם אין עושים תמורה והתמס מותבין במסכת תמורה וכי מאחר שאין קדושין היאך מקדישין אי אתה מוצא אלא במקדש בהמה ואח"כ נטרפה במקדש ולד ויצא דרך דופן אבל כלאים וטומטום ואנדרוגינוס שנפסלו משעת יצירתם אי אתה מוצא שיקדש אלא בולדות קדשים שהיתה אמן קדשה ומה תקנותם ירעו ויסתאבו ויפדם ויאכלם והטרפה תCKER. **של בית בוקיא** - בקיאים וחריפים ואין מניחין תרגול נקרי ביניהם. **הדרן עלך העREL. מתני**: **יש מותרות** - כהן הדירות שנשא את האלמנה - ה"ה לבתולה דכשמת נעשית אלמנה ואסורה לכ"ג אחיו ובגמרא פריך ליתני בתולה. **אח כשר** - כהן אסור לייבמה שנתחלה בביאת חלל כדיילפין מובה כהן כי תהיה לאיש זר בפ' אלמנה (לעיל יבמות סח) וחלל מותר בכשרה. **שקידש** - אבל נשא נתחלה בביאתו ואסורה לייבמה הדירות. **שנייה לבעל ולא שנייה ליבם** - אם amo של בעל ולא של יבם כגון שהיו אחיו מן האב ולא מן האם. **ולא פירות** - אין משלם לה פירות נכסים מלוג שאכל משלחה ואף על גב דקי"ל בכתבונות (דף מז) תקנו פרקונה תחת פירות נכסים מלוג שהוא אוכל כדתנן (שם כתבות דף נא) לא כתב לה ואם תשtabai Afrakinck חייב לפדותה שהוא תנאי ב"ד וזה אין חייב לפדותה דלא קריינו בה ואותביך לאנטו אפי' וכי לא ישלם לה פירות שאכל משלחה כדמפרש בגם' (לקמן יבמות דף פט) תנאי כתובה כתובה דמי וכי הinci דקנסוה רבנן דלא גביה מיניה כתובת נכסים צאן ברזל שהכניתה לו משלחה בתורת כתובה קנסוה נמי דלא תגבה מיניה פירות שאכל בתנאי כתובה של

פירקונה שהוא תנאי ב"ד שאין כתוב בשטר כתובה. **ולא מזונות** - לא מיבעיה היכא דיתבה תותיה דלא כייפינו ליה לזונה דהא בעמוד והוצאה קאי אלא אפילו אם הלק' למדיינת הים ולותה ואכלת לא משלם וא"ת ה"ה לכשרה דהא קייל' (בכתובות דף קט) כמ"ד הניח מעותיו על קרן הצבי לאו מילתא היא ולא דמי התם כתני (שם כתובות דף קז) מי שהלק' למדיינת הים ועמד אחד ופרנס אשתו שלא הלוה לה כלום אלא בשביל בעלה פרנסה דהתם ממאן תבע היא לא לotta הוא לא בקש הימנו הלק' מצוה הוא שעבד אבל היכא דהלו לה בתורת הלואה הוא תובעה והיא תובעת את בעלה ומשלם כדאמר لكمנו בגמרה ושמעה תתאלמן או תתגרש ותשלם משלה דתנו (ב"ק דף פז) נתגרשה האשה נשחרר העבד חייבין לשלם. **ולא בלאות** - אם עדיין יש לה בלאות ושחקים מן בגדים שהכניתה לו אינה נוטלתן כשיוצאה דקנסוה רבנן. **אלמנה** לכ"גכו' - מפרש בגמרה טעונה. גמ'. **מאי איריא דתני נשא** - אנsha אלמנה קאי. **ליתני קידש** - דהא נמי מותרת לבעל ואסורה ליבמה. **דוחה ליה עשה** בתולה מעמייך (ויקרא כא) ולא בעולה ולא תעשה אלמנה לא יקח (שם) ואין עשה דיבום דוחה את לא תעשה ועשה אבל קידש הדירות בתולה אלמנה מן האירוסין ומית גם הוא באירוסין מייבם לה כ"ג דאתי עשה ודחי לא תעשה דאלמנה. **והא מוליה פירקין** - עשה דיבום ולא תעשה דאיסור הוא דרמו אהדי ולא את עשה דיבום ודחי לאו דאיסור כגו' מזרת ישראל או מזר לישראלית וכן חלה לכהן ומ"ט דהא נפקא לנו בפ"ב (לעיל יבמות כ) מועלתה יבמתו השערה. **אבל קידש שריा ליה** - ליבם הדירות. **ואדתני** - נשא משום סיפה דמתני ניתני קידש משום מציעתא דתני כ"ג שקידש דלא מצי למיתני נשא. **ה"ג אלא משום בת בוקתא** - הא דתני נשא ברישא דפרקין משום בת בוקתא כלומר השנויות הצד חלל שנשא כשרהכו'. **ליתני בתולה** - וכשמת נעשית אלמנה.

דף ב

ニישאון הרשוניים - שנשאה אח שמת מפילין אותה ליבום ובתר ההיא שעתא אזלינו ואי לאו אלמנה מאחר הווי שrinן לה לכ"ג יבמה. **והא תנא חלל שנשא כשרה** - ואסר לה ליבומי לאח כשר. **דווקא אלמנה** - שנתחלה בבייתו ונאסרה לאחיו ההדירות אבל בתולה חזיא לה להתייבם. **אם איתא להא דרב דימי** - אם הלה כמותו. **مراושונה ומשניןיה** - דוחה فهو דור

שלישי ודור שני. **נסיב כי אורחיהו** - שלישי נשא ישראלית ושני מצרית שנייה אסורות ליבמיהן דשלישי ישראל הוא ואסור בשנייה דמצרי ואדומי אחד זרים ואחד נקבות אסוריין עד דור שלישי ושני אסור בישראל. **אי אפוך ונסוב** - שנשא שלישי שנייה ושני נשא ישראלי. **גירות** - מותרת שלישי דישראל הוא ולשני דקהל גרים לא איקרי קהל ולא קריין שלישי יבא בקהל ולא שני דזו לאו קהל הואי ואם נשא אחר גירות ומotaת ליבמה כבעה. **אסורות לאלו ולאו איילונית** - ישראלית אם שני נשא ישראלית והיא איילונית אסורה לו משום דישראלית היא וכשמת אסורה ליבמה משום אשר תלד פרט לאיילונית שאינה يولדת. **שיר פוצע דכא** - דהוה מצי למיתני ביה כולחו פוצע דכא שנשא ישראלית אסורה לבעה ומotaת ליבמה כאשר והכשר שנשא כשרה ויש לו אח פוצע דכא אסורה ליבמה ומotaת לבעה פוצע דכא שנשא ישראלית ויש לו אח פוצע דכא אסורה לבעה וליבם גירות מotaת זהה ולזה. **ההוא** - דחלל שנשא כשרה איצטראיך ליה ובכנת עסקין ולאו משום אסורה ליבמה אלא משום מotaת לבעה וקמשמע לו דלא הוזהרו כשרות וכהנות מלינשא לפסולין לחליין שמוטרין בישראל ואע"פ שהכהן הוזהר בחלה כהנות לא הוזהר בחלים. **מאי כשרה כשרה לכהונה** - דקיים לו כהן כל זמן שמצוא לישא בת כהן לא ישא בת ישראל דאמר בפסחים סעודת הרשות בת ישראל לכלהן באלו עוביין (דף מט). **לא יקחו** - למה לי למכtab לא יקחו תרי זימני להזהר האשה על ידי האיש כס"ד להזהר כשרות שלא ינשו לחלים. **אמר רבא כל היכאכו** - והאי קרא לאו להזהר כשרות ATI אלא פסולות שלא LINSHA לכשרים שכשם שהכהן מוזהר שלא ליקח זונה וחלהה כד היא מוזהרת שלא תשאנו. **וכל היכא דהוא לא מוזהר** - כגון חל בכשרה. **עונשים** - לאו וכרת אבל עשה לא הוינו עונש הלכך מצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות אבל לא תעשה בין שהזמן גרמא בין שלא הזמן גרמא נשים חייבות. **לאו** - דכהונה אינו שווה בכל שאין נהಗין בישראל הילך אי לא אשמעי לא יקחו הוה אזי' לקובא ומיפטרו נשים.

דף ה.א

והרי **לאו דטומאה** - דאין שווה בכל דין ישראל מוזהרין שלא ליגע דכתיב (ויקרא כא) אמר אל הכהנים כהנים מוזהרין ולא ישראל. **לאו משום דבר יהודה** - אלמא אף לאו שאין שווה בכל נפקא לו מהתם דניים חייבות. לא

דגמרי מלא יקחו - כלומר מאיש או אשה לא נפקא לנו אלא לאו השווה בכל והא דאייצטריך למעוטי ולא בנות אהרן משום ذאי לא מעט' הוה גמרין מלא יקחו דמחייב לנשים ALSO שאין שווה בכל. **איכא דאמר קיחא אייצטריך ליה** - למיכתב דבלאו ש אין שווה בכל נשים מוזהרות ואף ע"ג דמדרב יהודה משתמעא ס"א ליגמר מטומאה דלאו ש אין שווה בכל הוא ונשים פטורות. ה"ג כהנים לוים וישראלים מותרין לבא זה בזה לוים וישראלים חללי גירוי חרורי מותרין לבא זה בזה - אבל כהני בחללי וחילוי בכהנות לא. אמר ליה רב הונא - לעולם חללי בכהנות שפיר דמי והוא דלא תננהו משום דכהני בחללי אסירי לא פסיקה ליה דכל הייכא דהני נסבי מהני והני מהני קטני וכו'. **בני בiri - מקום. כיון דאמר מר** - (לעיל יבמות דף לח) כתובתה של יבמה על נכסיו בעלה הראשון לית לה מיבם ואע"ג זהה מראשו לית לה. או **דלא כיון דאי לית לה** - ליבמה דעלמא מראשו כgon דלית ליה נכסים תקינו לה רבנן שנייה והא נמי לית לה מראשו הילך אית לה מיבם. **מתובתה על נכסיו בעלה הראשון** - אכל יבמות קאי וקטני אם הייתה שניה לבעל אף' מיבם אין לה ש"מ. **מכל דaicא דאית לה מיבם** - בתמייה כלומר בעין איפשיטה מיהא לישנא דברייתא קשיא דקטני אפילו מיבם אין לה ומשמע מדקתני אף' המכט דaicא יבמה אחראית דאית לה כתובה מיבם והוא קטני רישא כתובתה על נכסיו בעלה הראשון. **תקינו לה משני** - כדי שלא תהא קללה בעיניו להוציאה. **מצוני תנאי כתובה נינהו** - שכך כתוב לה בכתבובה את תהא יתבא ביתי ומתזנא מנכסי כל ימי מג' ארמלותיך. **לאחר מיתה** - אם מת ולא גירשה יש לה מזונות כל ימי אלמנותה כשר אלמנה דמצוני תנאי כתובה והכא ליכא למיגזר דלאו מתעכב גביה. **יש לה פירות** - שאף על פי שאכל את הפירות כיון דשלא כדיןأكلן שהרי לא היה לו בה נישואין מעולם ואף על גב דאמרין (כתובות עט) גבי כשרה מה שאכל אלול ומה שהוציא הוציא הכא קנסין ליה דמשלים - אף' מה שאכל מפני שהוא מרגילה לעבריה. ה"ג - וכ"ז מצאת"י בתשוב"ת הגאון"ם מפני שהוא פסול והיא פסולה וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה קנסו אותו רבנן כתובה, והכי פירוש' מפני שהוא פסול כדתנו ברכורו' (מה) הנושא נשים בעבריה פסול עד שידור הנאה והיא פסולה על ידו.

קנסו אותו בתובה - כלומר לא קנסוה משאר כל הנשים והאי דקנסוה רבנן לשניה כתובה כדי שלא תתעכט אצלו הוא דכיון דלא תהייה לה כתובה מיניה שבeka ליה ונפקא אבל הכא לא צריך דמילא שבeka ליה דכיון דהוא נפסל על ידה יש קטטה ביניהם וכן כשהיא נפסלת על ידו. **זה הוא מרגילה** - אלמנה לכ"ג גירושה וחלוצה לכהן הדיווט הוא מרגילה ומסיתה לינשא לו וזה שנייה דכיון דלא איה מיפסלה ולאו זרעה מיפסיל ולא מפסדה מידי בבייתו היא מרגילתתו שהאהשה רוצה להנשא יותר מן האיש. **איכא אמר רבי כתני לה** - שנתן טעם לדבריו מפני שהן של תורה וקשה ליה והא חלווצה לכהן לאו דאוריתא אלא דרבנן כדאמר כי יוחסין (קדושים עח) מואה גירושה מריבויא דו"ז ומוקמינן לה מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא וכתני מתניתין דאית לה כתובה. **הדר אמר כיון דפסיל לה מתרומה דרבנן מו'** - והיינו דבר אחר דקאמר. **הא היא מרגלא ליה** - הוайл ואינה גרוועה מחמתו טרחה ומהדרא לינשא לישראל כדי להעלות זרעה וاع"ג דבנה נמי ממזר דקי"ל (לעיל יבמות דף עח) הlk אחר פסולן אפילו הci כיון דaicא תקנתא למזרים כר' טרפון דאמר בקידושין (דף סט) יכולין ממזרים ליטהר טרחה ומייסבא לישראל. **ולרבי אליעזר** - דפליג עלייה דרבי טרפון (שם קידושין סט) ואמיר ממזר שנשא שפהה והוליד בן איינו נטהר מן המזרות בשבייל עבדותו והוא עבד ומזר הא כיון דליקא תקנתא לזרעה לא מהדרא למיפסל זרעה דגברא לפי שהיא מקניתתו תמיד. **מחזיר גירושתו** - משניות. **בעולה** - פנויה לכהן גדול עשהaicא בתולה ולא בעולה ולא הבא מכלל עשה עשה ולא דזונה ליכא הכא דאין זונה אלא הנבעלת ביה אסורה. **ולר' אליעזר בן יעקב** - בהבא על יבמותו (לעיל יבמות ס). **ספק סוטה** - שקיןאה לה ונסתירה וכי עלה באיסורא דאוריתא דכתיב ונטמאה שני פעמים אחד לבעל ואחד לבועל. **הא לא מרגלא ליה** - דניחאה לה לשთות ברישא דלא ליפסלא מכחונה. **סוטה ודאי** - אשת איש שזינתה דאסירה ליה מדאוריתא כדכתיב (במדבר ה) והיא לא נתפשה דמשמע הוайл ולא נאנסה אסורה ואי קשיא הא נמי חייבי לאוין היא לרaben דפליגי עלייה דר' יוסי בן כיפר בפ"ק (לעיל יבמות יא) אמרי אחרי אשר הוטמאה לרבות סוטה וליפרך ולר"ע דאמר יש ממזר בו' לאו פירכא הואaicא לתרוצי דהא אמרין לעיל יבמות בהחולץ (דף מט) הכל מודים בבא על הסוטה שאין הולך ממזר. **מתני**. **לא תאכל בתרומה** - **כדתנן בפ' אלמנה** (לעיל יבמות דף טז) העובר והיבם והairoסין פולסין ולא

מאכליין. לא תאכל במעשר - בغم' פריך זורה גופה מי לא אכלה במעשר. לא בתרומה ולא במעשר - תרומה כdadmrn דלויה נמי לעניין תרומה זורה היא מעשר מפרש בגם'. גם': **מי לא אכלה במעשר** - כל זו לא יאכל קדש כתיב (ויקרא כב) ומעשר ראשון לאו קדש איקרי.

דף פ.א

תרומה לכהן - נתינתה לכהן ומעשר ראשון ללווי קטני מעשר ללווי דומיא דתרומה לכהן מה תרומה אכילתת נתינתה לכהן ולא לזר אף מעשר ללווי אכילתתו ללווי ולא לזר Dai לאו הבי סבירא ליה לר' מאיר תרומה למאי קטני נהי דמעשר איצטראיכה ליה לאורווי דלא יהבין ליה לכהן קר' אלעזר בן עזירה אלא תרומה ל"ל ועוד מדקמהדר ליה ר"א לשון היתר מכלל דר"מ נמי באיסור והיתר אייר. **מכלל דאייכא למאן דאסר** - מעשר לכהן לאכול בתמייה זה ואדי כהנים לאו זרים נינחו כדאמר לקמן דכהנים איקרו לוים. **נותנו אף לכהן** - כדאמר לקמן טעמא. **משמעות** - כך קיבל מרבו ורבו מרבו עד ר"מ ששמע משמו ולאו מן דעתיה קמפרש לטעמא דר"מ. **מה תרומה טובלת** - שכ' זמן שלא הופרשה חייבין מיתה על אכילתתו של טבל דהא מיתה כתיב בה. **אף מעשר ראשון טובל** - ואע"ג דבדידיה ליכא מיתה חייבין מיתה על הטבל שלא הופרשה מעשר ראשון ממנו. או אפילו **מעשר עני** - דקיל הצדקה בעלמא דלאו צד קדושה אית בה. **ואכלו בשעריך** - בשנה השלישית משתעי קרא. **הכי גרסין** - וכאמיר רחמנא לא תיכול ואי מהתס ה"א לאו אבל מיתה לא קמ"ל. **מאי אינה אוכלת דקתני** - כולה מתני' לגבי מעשר. **אינה נותנת רשות** - לשולחה לתרום מעשר של אروس ולהרומים ממנו תרומות מעשר והוה ליה כתורם שלא מדעת. **ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם** - השווה הכתוב אשתו לו לימד על בת ישראל נשואה ללווי קו. ה"ג מר בריה דרבנן אמר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגינות הניחא למ"ז משום ייחוד אלא למ"ז משום גירושה גירושה בת לוי מי לא אכלה במעשר וליטעמי' גירושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא נזירה משום גירושה בת ישראל - וה"פ רישא כדאקיינא באכילה ממש ור"מ וסיפא בת לוי לכהן ובת כהן ללווי דקתני לגבי מעשר לומר שאין חולקין לה מעשר בבית הגינות בלבד בעלה וה"ה לנשואה ולקמן פריךafi' נשואה נמי. **הניחא למ"ז** - בפרק נושאין על האנוצה (לקמן יבמות דף ק) משום ייחוד אין חולקין תרומה

לאשה בגורנו אלא למ"ד טעמא משום גירושה שמא יגרשנה בעלה ותהא זורה ואין הכל יודעים וייחזו ויתנו תרומה לזרה. **גירושה בת לוי מי לא אכלת בעשר** - ומماei בת לוי שנטארסה לכחן דקתיי אין חולקין לה מעשר בגורנו בשבייל בעלה אמראי גוזר בה רבנן הא אי נמי מגרש לה שפיר קאכלת מעשר. **וליטעמיך גירושה בת כהן מי לא אכלת בתרומה** - כלומר וליטעמיך דמותבתת אמרתניתין לגבי מעשר ה"ג בפרק נושאין (שם יבמות דף ק') דאיתמר עיקר מילתא דקתיי אשה אין חולקין לה תרומה על הגורן ופרשין טעמא משום גירושה ולא פlige בין בת ישראל לכחן ובת כהן גירושה בת כהן מי לא אכלת בתרומה אלא גזירה משום גירושה בת ישראל ומאן דגריש איפכא לא מיתוקמא כלל דהיכי מצי פריך מתרומה דמתני' דקתיי בת כהן ללו' לא תאכל בתרומה הא ודאי שפיר קתני דאיפסלה באروسיה וטעמא לאו משום שמא תתגרש הו. **איידי דתנא רישא מאורסת** - לגבי אכילה ממש דהטם דוקא מאורסת דגביה בת כהן לישראל וללו' לעניין תרומה ובת לוי לישראל לעניין מעשר אשਮועין דפסיל לה אירוסין וגביה בת ישראל לכחן וללו' ובת לוי לכחן אשמועין דלא מוכלי לה תנא נמי סייפה בת כהן ללו' ובת לוי לכחן לעניין חלוקה דמעשר מאורסת.

דף פ.ב

לכהן ולא ללו' - בתמיה הא ודאי קרא לוים קאמר. **بني צדוק** - וצדוק כהן הוה וקרא לבניו הלויים. **ר"א בן עורייה** - כהן הוה כדאמר בברכות (דף כז) דהוא עשירי לעזרא. **עקביא בתרמilio** - משום דר"ע רעה דכלבאה שבוע הוה. **תרמilio** - חמת של עור בשטייל"א בלע"ז ורואה נותן בה פתו ותולה בצווארו. **מן פניהם קנסו לוים בעשר** - לאו לעיל קאי דטעמא דהכא לאו משום קנסא אלא משום דכהנים נמי לוים איקרו כדאמרן אלא דאמר בכמה דוכתין בהש"ס בתר דקנסינהו עזרא (חולין דף קלא) ובמסכת סוטה (דף מז) תנן יוחנן כ"ג העביר הودיות המעשר ואמר מפני שאין מפרישין אותו כתקון דרחמנא אמר יהבה לוים ואני יהבינו לכהנים והכא נקט לה משום דקבעי למינך עליה מהא דרבבי עקיבא דאהדריה לפתחא לבי קברי. **אלא ר' עקיבא מ"ט אהדריה כו'** - למ"ד קנסא לכהנים קפריד אם איתא דתקנתא לכהנים הואי מי הוה מהדר ר"ע לפתחא לבי קברי נהי נמיDKרא לוים כתיב מיהו ר"ע לבתר דקנסינהו עזרא הוה. **ושוטרים הרבים בראשיכם** - דהינו ישראל

שם רבים מלווים. **מתני' ניסת לוי** - אחר שלידה מכחן. **תאכל במעשר** - ולא בתרומה דהדר הויא זורה. **מת ולה הימנו בן תאכל במעשר** - בשבייל בנה והאי בן פסל לה מתרומה שהרי יש לה זרע מן הזר וכתייב (ויקרא כב) וזרע אין לה ושבה והרי יש לה זרע וא"ג ذקרה בת כהן כתיב מרביינו מיניה בגמרא נמי בת ישראל האוכלת בשבייל בנה כהן וניסת לזר ומית שחוזרת ואוכלת בשבייל בנה הלך כי היכי דבת כהן כי אית לה זרע מישראל לא הדירה בת ישראל האוכלת בשבייל בנה כהן נמי כי אית לה זרע בין מלוי או מישראל לא הדירה אוכלת בשבייל בנה כהן.

דף פז.א

בת כהן שניסת לישראל לא תאכל בתרומה - דפסיל לה מדקאמר רחמנא וזרע אין לה ושבה מכלל דברחי בעלה לא אכלה. **מת בנה מכחן לא תאכל בתרומה** - דפסיל לה לוי. גמ': **דהדרא אכלת משום בנה** - דקתני מתניתין גבי בת ישראל מת בנה מלאי תאכל בתרומה בשבייל בנה. **מנלן** - זורה האוכלת בשביית בנה וניסת לזר ומית שחוזרת ואוכלת. **בת ובת** - ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה (ויקרא כב). **כרבי עקיבא דזריש ווי** - בפרק ד' מיתות (סנהדרין נא) א"ל ר"ע ישמعال אחיו בת ובת אני דורש. **כוליה קרא ובת يتירא הוא** - דכתיב לעיל מיניה ובת כהן כי תהיה לאיש זר וסמיך ליה ובת כהן כי תהיה אלמנה ומצו למיכתב וכי תהיה אלמנה וגרושה ואני ידענא דבבת כהן ממשתעי דהא מינה סליק. **כשהיא חוזרת מו'** - אקרא קאי ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה כשהיא חוזרת לבית אביה חוזרת לתרומהכו' אבל אוכלת בשבייל בנה דמתניתין חוזרת אף לחזה ושוק כדאמר لكمן. **במורים מן הקדשים** - חזה ושוק מדהוה מציע למיכתב בקדשים וכותב בתרומות למורים הוא דאתא והאי לא תאכל לעולם הוא ולא תימא ביושבת תחת בעלה ישראל כדמשמע קרא ובת כהן כי תהיה לאיש זרכו' דהא אוקימנא להאי קרא בפרק אלמנה (לעיל יבמות סח) בנבעלה לפסול לה כגון נתין ומזר וחלל שפסול עולמית וכහנת דמנסבא לזר דלא אכלתמושבה אל בית אביה ילפין מכלל דמעיקרא לא אכלת ומילתיה דרב חסדא מבתורות נפקא דא"כ דcola קרא לנבעלה לפסול לה אתה ליכטוב בקדשים לא תאכל Mai בתרומות שמע מינה hei קאמיר יש לך אחרית שאוכלת בקדשים כגון תרומה ואינה אוכלת במורים ואי זו חוזרת דסמיך לה ובת כהן כי תהיה

אלמנה והכי - תריצנא להא מילטה בפרק אלמנה (לעיל יבמות דף סח). מלחם ולא כל לחם פרט לחזה ושוק - והאי לחם כל מאכל משמע דכתיב (דניאל ה) בלשצ'ר מלכא עבד לחם רב הילכ' איצטראיך מייעוטא. **ואימא פרט להפרת נדרים** - ולא תימא כי היכי דלענין תרומה הדרא לAMILTA קמייתא תיהדר נמי לעניין נדרים. **מושאה מכלל אב כו'** - ומוי יפר לה. **בית אביה של זו** - הוαιיל ולא יצתה למגורי ויכול האב להפר. **או בית בעלה של זו** - והרי היא נשארה אלמנה ואין האב מפר לכך יצא מקרה הזה לומר לך כיון שיצתה כו'. **תרומה** - היא קנויה לכהנים שאינה שירוי שלחן מלך אבל שירוי קדשים הרי הן כמשאת מאת פני אלהים שהן שירוי שלחנו. **כשהיא חוזרת** - בת כהן אבל בת ישראל החזרת לאכול בתרומה בשבייל בנה כgon יlda מהן וניסת לישראל ומת חוזרת אף לחזה ושוק דגביה בת כהן כתבי מייעוטי. **פרט לשומרת יבם** - שאינה חוזרת לבית אביה דהא אגידה בה. **כנעורה** - בזמן שהיא ריקנית כעין נעורה פרט למעוברת. **והלא דין הוא** - ולמה לי קרא ומה במקום שלא עשה ولד מן הראשון בולד מן שני ניסת לאחד וילדה לו ומת וניסת לאחר ומת בלי בניהם צריכה ייבום ולא פטרה ולד שיש לה מן הראשון. **עשה עובר בולד** - שאם הייתה מעוברת פטורה דכתיב (דברים כה) בן אין לו עיין עליו בכל עניינים. **מקום שעשה ולד כו'** - בת כהן שניסת לישראל וילדה לו ומת וניסת לאחר ומת בלי בניהם עדין היא אסורה בתרומה משום ולד מן הראשון דהא כתיב וזרע אין לה והרי יש לה. **לענין יבום שהרי עשה מתים חיים** - מות בעלה ואח"כ מות בנה הרי הוא חי ואינה חוזרת להתייבם כדאמרן בשמעתין דרכיה נועם. **לענין תרומה שלא עשה מתים חיים** - בת כהן שילדה מישראל ומת בעלה ואח"כ בנה חוזרת לבית אביה וכולחו נפקי מקרי בשמעתין. **ואיצטראיך למכתב כנעורה** - למעטוי מעוברת ואיצטראיך למכתב וזרע אין לה למעטוי יש לה ולד יلد.

דף פז.ב

סרייקא - ריקה כמו אילון סרקע (ב"ב דף כא). **ולא עשה מתים חיים** - ותחזר לזיקה אם ימות בנה לאחר זמן. **דרךה דרךי נועם** - וזו תהיה לה בן ולא נזקקה ליבם וניסת לשוק ומת בנה אם תאמיר תחלוץ הרי היא מתגנה על בעלה הילכ' על כרחך בן אין לו בשעת מיתה קאמור והרי יש לו. **הדרן עלך יש מותרות. מתני. האשה** - באו ואמרו לה כו' - بعد אחד כדדייקינו בגמרא

מסיפה. **תצא מזה ומזה** - כאשר אשת איש שזינתה דהך לאו אונסה היא וاع"ג דהימנו רבן לעד אחד באשה משום עיגונה טעמא Mai משום דהיא גופא דיקא עד דידעה בקושטא ומינסבא והא דלא דיקא קנסי לה. וצריכה גט מזה ומזה - אם תרצה להנשא לאחר וטעמא דבעיא גט שני מפרש בגמרא. **מוזנות** - ואפילו מה שלותה ואכללה תחתיו. **בלאות** - ואפילו שחיקת בגדים שהיו לה לא תוצאה ממש. **והולד ממזר מזה ומזה** - אם ילדה שני מזר גמור ואם שוב החזירה ראשון וילדה לו הווי ממזר מדבריהם. **נפסלה מן הכהונה** - משום זונה. **מן המעשר** - קנסא וכן תרומה דרבנן. **יורשין כתובתה** - בגמרא פריך כתובה Mai היא. **חולצין** - אחיו של ראשון מדאורייתא חולץ ורבנן גוזר דלא ליבם ואחיו של שני חולץ מדרבנן משום גזירה שמא יאמרו גירש זה ונשא זה כו' כדםפרש בגמר (לקמן יבמות פח) גבי גט. **ביאתה או חליצתה** - ארישה פlige דקטני לא מייבמין. **ואין הولد ממזר** - אם החזירה הראשון. **ניסת שלא ברשות ב"ד** - שבאו שני עדים ואמרו מות בעליך וניסת עצמה שהרי לא הייתה צריכה להיות ב"ד. **מותרת לחזר לו** - **данוסה היא. ופטורה מן הקרבן** - דיחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור. **שלא על פי ב"ד** - אלא בעדים חייבת קרבן דשוגגת היא ואין זה אונס להפטר מן הקרבן דאיבעי לה לאמתוני. **גמ'**. **הא אישתיק מהימן** - ולא אמרין חולין לעזרה קא מיטני. **אי נימא תרי** - אמרו לו אכלת חלב. **וכי לא מכחיש ליה מהימן** - אלמא עד אחד מהימן היכי מהתأكلא דלמא חולין בעזרה נינהו. **ומה אם ירצה לומרزيد היתי** - הרי זה נאמן לפטור עצמו מקרבן דאין עדים מצו להכחישו בהא הילכך אי אמר נמי לא אכלתי נאמן ומדאייפליגו בהא מכלל דרישא עד אחד אומר אכלת כו' דדייק מינה הא אישתיק חייב דברי הכל היא.

דף ח.א

מאי טעם מאחייבי בה רבנן - כי אישתיק. **אי נימא כו'** - אלא הא דהימנו רבן לעד אחד באשה סברא הוא. **�אמר ברוי לי דשומן הוא דמהימן** - והוא ודאי פשוטא לנו דסמכין עלייה כל זמן שלא נחשד دائ לאו הכי אין לך אדם אוכל משל חברו ואין לך אדם סומך על בני ביתו. **לא איתחזק איסורה** - בהחיה חתיכה. **הא לא זמיא** - קושיא היא. **מידי דהוה אטבל והקדש וקוננות** - דעת"ג דאיתחזק איסורה סמכין עליה. **אי קדושת הגוף** - קדשי

מזהב. **אי קסביר יש מעילה בקונומות** - דקדשי בדק הבית הון משאמר קונים דבר זה עלי. **ואי קסביר אין מעילה** - דקונים לשון נדר הוא. **שהחמרת עליה בסופה** - שאמ באה בעלה אתה נותן עלייה כל הדברים האלו שבמשנתנו. **הקלת עליה בתיחה** - להתרה לינשא מפני שהיא חוששת שמא מתקלקל ולא מינסבא עד דבדקה שפיר. **לא תצא** - קס"ד לא תצא משני. **אנ הוין בהדיה מו'** - הלך לגבי עד אחד מהימני אבל לגבי תרי הואל וניסת לא תצא.

דף פ' ח' ב'

בריל לי - כגון ע"י סימנים ואשם תלוי איינו בא אלא על מי שלבו נוקפו. **שבאו עדים** - ואמרי לא מת ואוקימנא לההיא בכתובות (דף כב) באשה שניסת לאחד מעדייה ואומרת בריל לי. **מי קאמר רב נמי כשבאו עדים מו'** - וה"ק רב לא שנו אלא بعد אחד דהתם ע"ג דניסת ו Ach"c בא בעלה כדקתי מתני' תצא אבל ע"פ שניים עדים אפי' בא בעלה ו Ach"c ניסת לא תצא אי לא ידען ליה וכדתריצנא. **ולאפקי מדרבוי מנוחם** - מدلא איצטראיך מילתיה דרב אלא בהכי על כרחך בהכי מיתוקמא ואשמעין הלכה כת"ק. **ואיכא דאמרי** - הא אתה רב לאשטעי' טעמא דניסת ואחר כך באו עדים כי מתניתין התם הוא דדייקית אבל בשני עדים לא תצא אבל בועלמא אפילו בשני עדים כגון באו עדים ואחר כך ניסת תצא ומדאמרה רב למילתיה אמתני' ש"מ אבל בועלמא לא אלמא כרבי מנוחם ברבי יוסי סבירא ליה. **מנין שם לא רצה** - כהן להתקדש מן טומאה ומנשימים פסולות. **דפנו** - הכהן וקדשו בעל כרכחו. **הימי דמי מו'** - דהא ודאי באיסור מפורסם ואפי' באיסור ספק לא איצטראיך קרא דודאי כפין ליה. **אלא לאו כה"ג** - דנסחת תיחה לאחד מעדייה ו Ach"c באו וקשה לרבי ובعد אי לא מצי לאוקומי דא"כ למה לי קרא הא ודאי אין אחד במקום שניים. **דפנו בעדים** - ב"ד מוזהרים לטrhoch אחר עדים להכחיש את הראשונים המתירים אותה כדי לקדש את הכהן שלא ישנה אבל משניות לא תצא. **ואיבעית אימא** - לעולם דניסת וכגון דבאו עדים ו Ach"c ניסת ובהא מודה רב. **מאי לא תצא ذקאמר רב** - לעיל אבל בשני עדים לא תצא. **מהייתירה הראשון** - דחוורת לראשון דאונסה הוא. **לא שנו** - מתני' דתצא. **אי נימא בבוי תרי** - דאמרי זה בעלה. **הרי כאן שניים** - הרי הוא חשוב בשניים כגון בעדות אשא לומר שמת בעלה ובעדות סוטה לומר נתמאה. **ואין דבריו של**

אחד - דאמר לא מת במקום שניים. **הכא** - דמי ממחשא לא נפקא. **בפסולי עדות עסקין** - ולעולם בתרי כגון קרובים או נשים אותו בהדייה דאמריו זהו וקמשמע לו שמואל דازלען בתר רוב דעתו הוайл ואין כאן עדות כשרה. **וכזר' נחמיה** - כל מקום שהאמינה תורה עד אחד אין דין עדות בדבר מדעד אחד נאמן בה הליך פסולים נאמנים ככשרין והליך אחר הרוב. **ועשו שתי נשים** - המכחישות איש אחד שני נשים באיש אחד דמהימני הליך אילו לא בא בעל ועד אומר מות ושני פסולי עדות אומרים לא מות לא נפקא לה מחזקת אשת איש דהליך אחר רוב דעתך וכן כשבא בעל ואלו שני פסולי עדות עמו האומרים זהו והיא אומרת שאין מכרת אם זה אם לאו כי לא ממחשא להו נפקא דהא שתי נשים מכחישות עד הראשון שהשייה ולא יצתה מחזקתה אבל היכא דאמרה ברוי לי שאין זה דל עד קמא מהכא אין פסולי עדות נאמנים להיעיד על אדם כשר אפילו הה אלף שכט אדם נאמן על עצמו באיסוריין בדבר הבירור לו אלא אם כן יש עדות כשרה בדבר הליך כמוון דליתנהו דמו ומחזקת אשת איש יצתה לה על פי ראשון. **ואיבעת אימא כל היכא אתה עד אחד כשר מעיקרא** - דאמר מות אפילו ק' נשים ATIINACH אחר שנשאת ואמרי לא מות עד אחד דמיין והוא להו עד מכחיש עד ואחרון אינו כלום כדעלא ולא נפקא ולשםואל אפילו שתקה והכא דמי שתקה אמר שמואל תצא כגון שניסת על פי אשה מעיקרא הליך כדזהדרן ATIINACH תרי אי שתקה יהיו להו רוב דעת לאייסורה. **ותרצה לדובי נחמיה כו'** - ולא תנין בה עשו שתי נשים באיש אחד כו'. **כפלגא ופלגא דמו** - עד מכחיש עד ואפילו שתקה יהיו לא תצא הוайл וניסת כדעלא דראשו נאמן כשנים והנק כולהי עד אחד. **גזירה שמא יאמרו** - כשהואין הראשון חי סבורים שני זה כנסאה על ידי שגירה ראשונה נשאה ואשת איש גמורה היא ואם מוציאה שלא בוגט נמצאת אשת איש כו'. **נמצא זה מחזיר גירושתו משנתארסה** - כלומר אני למימר דמותר להחזיר גירושתו משנתארסה דסבירי גירוש זה וקידש זה ו חוזר וגירוש וחזרה ראשון.

דף פט.א

שנתן לה אחרון גט - שאירסה. **מכל דלא בעיא גט** - אפילו מדרבן די בעיא גט הוא קיל' (לקמן יבמות דף צד) דאפי' ריח הגט פסול לכלהונה. **סיפה** - לגבי קידושין ודאי כדקאמרת דלא בעיא גט ודקשיא לך שמא יאמרו גירוש

זה וקידש זה כו' לא ATI למימר וכי אלא אמרי מדנפקא بلا גוט קידושי טעות הו כgon על מנת שאני כהן ונמצא ישראל. **קנסותה רבנן** - ולא תליןן לכולא. **תנאי כתובה** - מזונייכי וכסותייכי ופירוט שאכל נמי לא משלם ע"ג דין לה כתובה משום דרבנן קנסותה ומשום דאשכחן באלמנה דיש לה פירות שאכל הוא דaictric למימר הכא דין לה. **אין תורמים מן הטמא כו'** - משום הפסד כהן. **בשוגג תרומותו תרומה** - כדרכי אלעאי לקמן. **ההיא גרייא** - דתרומה. **את השירים** - את הטהור שזה היה עשה אותו שיריים. אבל **תרומה** הוי - וקדשה ויחזר ויתרומן מן הטהור. **דלא פשע** - ולא הדר מפריש מן הטהור ולקמן פריך כיון דמדאוריתא תרומה היא מדקתני בשוגג תרומותו תרומה היכי מפקעין לה מקודשתה משום דלא פשע. ונמצאת מרה - שוגג הוא מדקתני נמצאת מכלל דמעיקרא לא הוה ידע. **בתרי מאני ציית** - כלומר התם כיון דמתרי מאני כי אמרת לייה הדר תרומן מאידך ציית לך וליכא למגוזר - דלא פשע אבל מטמא על הטהור דתורייהו בחד מנא רבו בעציז נקוב כי אמרת לייה תנ זו וחזר והפרש אחרית אינו שומע לך ונותן את הטמאה לכחן ומוטב תחזיר זו לטיבלה ויתן טהורה לכחן. **אבל תרומה הוי** - והכחן מדליקה מיד.

דף פט.ב

מאי שנא מהא דתנן - לא תאכל לכחן עד שיתן על סאה זו תרומה ומעשר ממוקם אחר דמחזקינו ליה בטבל גמור [וכאן כמו כן לא היה ליתן לכחן שמא ישורף טבל טמא ואסור להדליך כדמותה בפרק במה מדליקין (שבתכו)]. **שאני הכא** - בטמא וטהור דמדאוריתא תרומה מעלייתא היא אבל מן הנקוב על שאין נקוב הוה ליה מהחייב על הפטור וכיון דפטור קא מפריש לא חיל עלה שם תרומה הלכך טבל הוא ואסור אף לכחן ורבנן הוא דגורי למתבה לכחן הויאל וקרא עליה שם תרומה וישראל זה שנתנה צריך להפריש עליה תרומה ומעשר ואין צורך לחזר ולהפריש ממה שאין נקוב דתרומה דיליה מדרבנן היא והוא אפריש עליה ומון שאין נקוב על הנקוב דאמרין לעיל תרומה היא ומותר לכחן דהוה ליה מן הפטור על החיוב הלכך ע"ג דין דאפייש עליה לא מיפטר בהז תרומה ולא חיל עלה שם תרומה אף' וכי לא אמרי לא תאכל כו' דהא לא איכפת לנו אי אכל לה כהן בטבל דין און עליה דין טבל ותרומה כו'. **ולא תשאו** - הא אם לא תרימו מן המובהר תשאו חטא

ואם אינו קדוש נשיות חטא למה. **לאוסרו בבית ישראל** - וקנסא בעלמא הוּא ולהחמיר ולעשות סייג לתורה ואין זו עקירה אבל להקל על דברי תורה עקירה היא. **את אשתו קטנה** - אם מתה ולא אמרין שמא עתידה הייתה למאן ואשתכח דלאו אשתו הואי וביתומה עסקין. **משתעמו בקומתה** - כשהתגעה לפרקה בשנים ובהבאת שער. **ואה"ג שלא נכנסת לחופה** - והא כי"ל (לעיל יבמות דף כט) אף' בגודלה אשתו ארוסה לא אונן ולא מיטמא לה מתה אין יורשה. והאמר ר' אליעזר אין מעשה קטנה כלום - בפרק ב"ש (לקמן יבמות כח). **מדאוריתא אבונה יritten לה** - כלומר קרוביו האב ירתין לה דניותαι קטנה מדרבן נינחו משום שלא ינ Hugo בה מנהג הפקר כדאמר בחרש שנשא פקחת (לקמן יבמות קיב) אבל תורה לא זיכתה לקדש את הבית לא לאמא ולא לאחיה. **הפקר ב"ז היה הפקר** - וכל מיידי דממונא לאו עקירה היא. **כל אשר לא יבא וגוי** - בספר עוזרא. **וראשי האבות למטות** - הוי ליה למכתב וראשי מטוות בני ישראל.

ד"ג צ.א

אכל תרומה - בשוגג. **משלם חולין טהורים** - דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכחן את הקדש דבר הרاوي להיות קדש בפרק כל שעה (פסחים לב). **בשוגג תשלומי תשולמיין** - אם בשוגג שילם טמאים כסבור טהורים הם. **במזיד אין תשלומי תשולמיין** - דקנסין ליה. **תבא עליו ברכה וכו'** - אמאי קנסת ליה Mai Mizid Yesh Canan Av"P Shiyodus Shehen Temaimim Ntcoyn Hora LaTsholimim HaGoniim. **דאכל מיניה וכו'** - וא"ג דתשולמיין נעשים תרומה ולא חזז ליה בימי טומאה הא מיהא לתשולמיין מעליא איכזון. **תרומה טמאה לא חזיא לאכילה** - כחן טהור קאי עלה בעשה בפ' העREL (לעיל יבמות עג) וכחן טמא קאי עלה במיתה דלא חלק הכתוב לגבי טומאות הגוף בין קדשים טהורים לקדשים טמאים. **כל זהו** - ואפי' חולין טמאים. **והכא מדאוריתא תשולמיין מעליא נינחו** - דחולין טמאים נמי ראויין להיות קדש כדרכי אילעוי לעיל יבמות (דף פט). **ואמור רבנן אין תשלומי תשולמיין וכו'** - מדר' מאיר קמותיב. **קנסו שוגגatto Mizid Aica Binuihu** - לרבי מאיר בשוגג תשלומי תשולמיין ולא בעי לשולמי תז טהורים ואתו רבנן למימר בין בשוגג בין במזיד בעי מיהדר תשולמיין. **אבל בעלים נתקפרו** - ולא בעי לאתויי קרבנו אחרינו. **שב ואל תעשה** - לאו עקירה היא כגון אכילתبشر עשה היא ואמור רבנן שב ואל

תאכל לאו עקירה בידים הוא אלא מミילא היא מייעקרה אבל תרומה דקאמר לא עשה ולא כלום ומפקת לה לחולין עקירה ממש היא.

דף צב

אמר ליה - רב חסדא לרבה. בעאי לאותובך ערל והזאה וכו' - דכל הני עוקריין בית דין דבר מן התורה. **ערל** - דאמר בפסחים (דף צב) הפורש מן הערלה כפורש מן הקבר ונגר שנתגיר ערל הפסח אין שוחטין עליו ואמר בגמרה טעמא דבית הלל גזירה שמא יטמא לשנה הבאה וכו' בפרק האשא אלמא משום גזירה דרבנן מבטלין ליה מפסקת. **הזהה** - שבות ולית עלה בשבת אלא איסורה דרבנן ועומדת בפני הפסח ומבטלתו אמרי' הזהה שבות אינה דוחה שבת. **ואזמל** - לגבי מילה אמר רבןן (שבת דף קל) אין מביאין אותו דרך גנות וקרפיות והוצאה דידחו מדרבנן ומייעקרה מילה בזמןה. **וסדיין בציית** - דמדאוריתא שרי דכתיב (דברים כב) לא תלبس שעתנו אבל גדים תעשה לך וגוזר רבן משום כסות לילה שפטור מן הציית והוי כלאים שלא במקום מצוה במסכת מנחות בהתקלת (דף מ). **וכבשי עצרת** - לא קבלתי מרבותי ומ"מ כך נראה בעיני וכשר הדבר שני בתוספתא ומicity לה במסכת ביצה בגמרה פרק שני (דף כ) כבשי עצרת שהחטן שלא לשם הדם יזרק והבשר יאכל דכל הזבחים שנזבחו שלא לשם כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה והרי הן כשלמים דעתמא ואם הייתה שבת שחלה עצרת בשבת וניתנה שבת לדוחות אצל לשם וטעה זה ושוג בשלא לשם לא יזרק ואם זרק הורצתה וכו' והאanca דזוריקה בשבת שבוט בעלמא הוא כדשנין התם שאני שבות בשבת וכו' וקטני לא יזרק ועקרא שבות דרבנן ג' עשה דזורייקת דם ודקהטרת אימורים ודאכילתבשר אלא שב ואל תעשה שני. **שורר ולולב** - מצות עשה וمبטלין להו בשבת מדרבנן משום גזירה שמא יטלו בידו וכו'. **אליו תשמעון** - בנביא אמת כתיב. **כגון אליו בהר הכרמל** - שהקריב בבמה ושתת איסור הבמות הייתה ואייכא כרת דשחוטי חזק וכרת דהעלאה. **מיגדר מילתא** - לעשות גדר ותקנה כי התם שהשיבן על ידי כן מעבודת כוכבים. **ביטולו** - בעל שליח גט לאשתו וקדם ובא אצלה או שליח לה שליח ואמיר לה גט שליחתי לך בטל הוא הרי זה בטל ותנן (גיטין דף לב) בראשונה היה עושה בית דין במקום אחר וمبטלו ולא היה מודיע לה התקין רבן גמליאל הזקן שלא יהיו עושים כן מפני תקונו

העולם דזימניון דמובלול ולא ידעה ואינסבָא ובניה ממזרים ועליה תנין בטלו לגט לפנִי בית דין במקומות אחר אחר תקנת רבנן גמליאל מבוטל. והא הכא **דמדאוריתא מצי מבטל ליה** - עד דמטוי לידה דכתיב (דברים כד) וונתן בידיה ועד דמטוי לידה לאו גיטה הוא. **מה כח ב"ד יפה** - שהתקינו שלא לעשות כן. **אדעתא דרבנן** - תולה בדעת חכמים דהא כdot משה וישראל קאמר. **אפקעינחו רבנן** - על ידי גט זה לקידושין מינה ושווינה למעות דקידושין מתנה למפרע דהפרק ב"ד היה הפקר. **התינח קדיש בכספא** - איכא למימר אפקעתא דשווינה למעות מתנה. **קדיש בביאת** - Mai אפקעתא איכא למימר האי ביאת Mai שוויוה. **אל** - כיון דבדעתא דרבנן תלה ורבנן אמר דכי יהיב לה גט כי האי תבטל ביאת דתיהו בעילת זנות ואית דאמרת תינח קדיש בכספא דקידושי כספ דרבנן קדיש בביאה דקידושין דמדאוריתא נינהו Mai איכא למימר וטעות גדול הוא בידיים דקידושי כספ דאוריתא נינהו ומג"ש דקיחה קיחה משדה עפרון גמר לה במסכת קידושים (דף ב) וג"ש בסיני נאמרה וכל י"ג מדות ואי קידושי כספ מדרבן מי קטלין נפשא עלייו דבעל ארוסה בסקילה ועוד Mai שינויו דשני שוויוה רבנן כו' הא קשיא ליה היכי מצו רבנן לאפקועי מידיו דאוריתא ומשני ליה שוויוה רבנן הא נמי אפקעתא היא. **שהיה רוכב על סוס** - ואלו הן משומש שבות לא עולין באילן ולא רוכבין ע"ג בהמה (ביבא דף לו). **וסקלוחו** - כמחלל שבת גמור. **צרכיה לך** - הייתה עת צרה והיו פרוצין בעבירה. **שהטיח** - בעל. **כדי שלא תתגנה על בעלה** - כגן נדרי עינוי נפש שלא ארחץ שלא אתקשת.

דף צ.א

פשיטה - זונה היא. **לויה שנשבית** - וחישין שמא נבעלה לעובד כוכבים. או **שنبعلת בעילת זנות** - כגן לעובד כוכבים ועובד וחלל וכל הנך דאמר באلمנה לכ"ג (לעיל יבמות טח) דمفסלא בהו בת כהן מתרומה גבי לויה לא פסלិ מעשר. **בתרומה דרבנן** - דאילו בתרומה דאוריתא לא איצטריך למיתני דכיוון דקנסוה אמעשר כ"ש אתרומה. **כתובה Mai עבידתה** - הא תנן ברישא אין לה כתובה. **כתובה בניין דיכרין** - דתנן בכתובות (דף נב) כתובות בניין דיכרין דיהוין לי כי מינאי איינון ירתין כספ כתובתייך יתר על חולקהון דעת אחווהון ואם מטה בחיוו ונשא שנייה וילדה לו ומת הוא בני שנייה אף' הון נקבות נוטליין כתובות אמן כחוב גמור שהרי נתאלמנה מאביהן ובני ראשונה

אם יש זקרים נוטליין כתובות אמן ו אף על גב דמותה בחיוו דרבנן תקוון כתובות בניין דיכרין כדי שיקפו אדם וייתן לבתו לבנו והכא לא שקלי יורשין דילה כתובות בניין דיכרין אלא בני הכרעה נוטליין כתובות אמן והשאר חולקין בשווה. **ולא מייבט מדרבן** - דרבנן קנסוה. **אחיו של שני חולץ מדרבן** - דמDAOורייתא לא רמייא קמיה ורבנן הוא דאצרכוה חיליצה משום גזירה שמא אמרו גירש זה ונשא זה כדאמרן לגביו גט. **ביאה דעתך איסורה לא קניס** - דקתני ביאתה קונה אותה לפטור צرتנה. **הני דעתבא תומתיה** - ואיכא למימר אתוי לקיומה הויאל ונוהג בה מנהג נשים ואפי' הכى לא קנסי כ"ש כתובה דזהו תחלת גירושין כי שקללה כתובה. **דמחיים** - בחוי בעלה. **נשות שלא ברשות** - רבינו שמעון קאמר לה. **בקמייתא** - ביאתה או חיליצתה כו' בנשאת بعد אחד. **מכל דפלייגי** - רבנן עליה דר' שמעון בסיפה בנשאת בעדים. **כל עריות** - שאמרו שהן ערוה אין צרכות גט ממנה אם ניסת למי שהוא ערוה עליו. **חווץ מאשת איש** - שניסת بعد אחד ע"פ בית דין דאצרכוה רבנן גיטה כדאמרן במתני. **לא בעיא גט** - דאנוסה היא. **עשה בהוראות** - הורוה לינשא بعد אחד. **כזדון איש באשה** - כהבא בזדון על אשת איש ונאסרה על בעלה. **כשונת איש באשה** - ולא נאסרה. **אידי ואידי לא בעיא גט** - מדקה מדמיליה לzdון ולשוגג. **אלא לאו רבנן היא** - ושמע מיניה בעדים מודו. **לעלם רב שמעון היא** - הכך קמייתא דקתני חוות מאשת איש כו'. **ככונת איש באשה** - כפנוייה שנטכוון לקדשה דבעיא גיטה. **כשלא בכונה** - כבא על הפנוייה שלא לשם קדושין. - לעניין איסורה - ולעלם כדקה ס"ד מעיקרא כזדון איש באשת איש ומיהו לעניין גט לא קמיירידאע"ג דמדמייה לה לzdון בעיא גיטה.

דף צא.ב

ולא מייתא קרבן - דיחיך שעשה בהוראות ב"ד פטור כדילפינו בהוריות (דף ב) מביעשותה. **הץ קמייתא** - דקתני חוות מאשת איש כולה רבנן היא ולא תיתני שניסת דמשמע אבל בעדים לא אלא תריץ ושניות ומשתמעין תרויהו. **חווץ מאשת איש** - דהינו בעדים ושניות ע"פ ב"ד بعد אחד דתרויהו בעו גט וכיון דבעין גיטה אלמא מילתא היא ומתסרה אקמא. **כתב לשם מלכות שאינה הוגנת** - סופר שהיה צריך למנות למלכי ישראל או לשם מלכות אחרת כגון לשם מלכי רומי ותנא קרי לה שאינה הוגנת משום דין להם לא כתוב ולא לשון כדכתיב (עובדיה א) בזוי אתה מאד. **תצא מזה ומזה** - אם ניסת באותו

גט. **כל הדרכים** - כל הנך קלקלוי דמתני. **מאי הוה לה למייעבץ** - סבורה היהת ששהוא גט כשר. **לאקרויה לגיטה** - לפני חכם. **והלכה צرتה ונשאת לשוק** - שנפטרה ביבום חברתה ואח"כ נמצאת זו אילונית ואיןビआה פוטרת צرتה כדאמר בפ"ק (דף יב) פרט לאילונית שאין يولדה. **תצא** - צرتה מזה שניסת לו ומיבמה ורבי עקיבא היא (לקמן יבמות דף צב) דעביד חייבי לאוין כגון יבמה לשוק כחיבי כריתות כאשת איש ממש. **כל עריות שאמרו פוטרות צרותיהן** - לשוק ללא חיליצה ויבום כגון ט"ז נשים דפ"ק יבמות (דף ב). **הלו צרות אלו ונישאו** - לשוק ונמצאת הערויה אילונית ונודע שהזוקקה צرتה לייבום למפרע דعروה אילונית אינה פוטרת צرتה דאלונית מכת טעות הוא ולא אשתו היא ואין זו צרת ערוה וזוקקה ליבם כדתנן בפ"ק (שם יבמות דף ב') וכולן שמתנו או שמיינו או שנמצאו אילונית צרותיהן מותרות. **תצא** - הצרה מזה ומזה כו'. **גט לאיש ושובר לאשה** - שהבעל נותן שכר הגט והאשה כותבת שובר לבנות כתובתה מן בעלה ולתת לו השובר שאם לא הייתה נתנת לו שובר לא יפרע לה כתובה. **ונתנו זה לזה** - כסבורה זו לקבל גט מיד בעלה וקבלת שובר והיא נתנה לו גט. **גט קרח** - בಗט הקשור קמייריו כדאמר בבבא בתרא (דף קס) גט פשוט עדיו מתוכו גט הקשור עדיו מאחוריו כשהיה קופלו חותם העד על הכלfel וחווזר וכופלו וחותם עד שני וכן שלישי ואם היו קשריו מרובים מעדייו היינו גט קרח ופסול. **סביר למייעבץ עובדא במאי הוה לה למייעבץ** - ולהזכיר לעלה אשת איש שנשאת בעדים. והתניא **כל הני** - ולא אמרינן Mai הוה לה למייעבץ. **אמר ליה ולא שנינהו אמר ליה ואשינויו ליטומך** - אם זה דוחק ומתירץ לדוחק התשובה אנן ממילא שמעין דלא אמרינן Mai הוה לה למייעבץ: ופסק (-) ונמנע ולא עבד עובדא. **ולקלא לא חיישין** - אם ניסת בבית דין ואח"כ יצא קול שבולה חי ולפנינו לא בא.

דף צבא

כל קלא דבתר נשואין - כגון כהן שנשא אשה ואח"כ יצא עליה קול גירושה או זונה. **כיוון דאתאי לב"ד ושרין לה** - הוайл והוצרכה לבא לב"ד להתיירה אלמא בחו הוה מספקין ליה קודם נשואין והלכך כדי שייצא הקול מאותה שעה דמי קמ"ל. **הורו בית דין ששקעה חמה** - בשבת והתירו לעשות מלאכה. **אין זו הוראה** - ליטומך עליה ולפטור יהיד שעשה על פיהם או אם עשו צבור על פיהם אין מביאין פר כשאר העולם דבר אלא כל אחד כשבה או שעירה

שאין זה העלם דבר אלא טעות כסבוריים שבא בעולם דבר שלא בא דהה לכ"ע גליה השתא דעתות הואי והכא נמי דמתני' טעות היא כסבוריים שמת והנה בא בעלה והכל רואים אלא עד סמוך. **תדע דהוראה היא** - ע"י הוראת ב"ד היא ניסת ועליהו תליא ולא עד דהה בכל התורה עד אחד לא מהימן והכא מהימן דתורה לא האמיןנו והם האמיןוהו ועבדין אפומיהו. **מאי טעם לאו משום דהוראה היא** - וכשהורו שחלב הקיבה מותר דαιעלם מיניו וסמוך אדעתיהו והכא נמי אדעתיהו הוא דסמוך דאמרי כל איש דיקא ומינסבא ונמצא דעתו בהוראתן דהה לא דיקא ואינסבא. **חוֹ טעם** - טעם מובהק. **ומי הדר אמרי להיתירא** - בטעם שאינו מובהק מי משגיחין בהו. **אתו תרי ואסורה** - הרי טעם ברור. **מי הדר אתה עד** - אחד ואמר עכשו מות שרין לה. **מ"ט לאו משום** - דאמרין עד קמא אטיעין והאי בתראה מהימן دائית הוראה היא אדעתין סמכי מכி חזינו טעם על ידי השנים הללו שלא אורין שפיר היכי מצין למיהדר לדעתין קמייתא. **יקוב הדין את ההר** - בניסת ע"פ ב"ד לא אמרין ע"פ ב"ד הוא ומפרטא אלא הולcin אחר עומק הדברים ואמרין טעותה הוא עד סמוך ותביא חטאtet שמינה. **א"כ Mai ikub co'** - מדתני הכி משמע دائית לא מעיינין בה שפיר לפום ריהטה הוה פטר לה. **כל שכן אלמנה לכהן** - דלהכי לא שרויה. **על כל ביתה** וביאה - קסביר רביע אלעזר ביאות מחלוקת וטעמה במס' כריתות (דף טו). **קרבן אחד על הכל** - הוайл ולא נודע לה ביןתיים והוא לה כאוכל שני זיתי חלב בהעלם אחד. **מתני' ואחר כך מת בנק** - ולא הזקקה לייבום ונשאת לשוק. **ראשון ואחרון** - מפרש בגמ' **ממזר** - וכרכ"ע מיתוקמא דאמר (לעיל יבמות דף מט) יש ממזר מחייב לאוין. **קיים היה** - כשניות. **הולד הראשון** - שהיה לה בעודנו חי. **גמ' אין ממזר מיבמה** - שנשאת לשוק بلا חלייצה הוайл וליתה עליה אלא בלאו. **האי תנא** - וחכ"א אין ממזר מיבמה אלמא סבירא فهو דיש חייב לאוין שהולד ממזר מהן תנא דבר ר"ע היא دائיכא תנא בפרק החולץ (לעיל יבמות מט) אליבא זר"ע דאמר יש ממזר מחייב לאוין דשרר דמחמת קורבה כgon אנות אביו לר' יהודה דאמר קאי עלה בלאו בפ' נושאין (לקמן יבמות צז) וכgon נושא את חולצתוDKAI עלה בלאו בנה (דברים כה) ולא דקורבא הוא מمزער. **חייב לאוין גריידי** - כgon יבמה לשוק ודומה לה.

דף צב.ב

בעניותינו - מתוך עניות דעתנו שאין אנו יודעים פי' המקרא. **אי לאו הוא דआתא** - הרי היא כשר חייבי לאוין ותפסי בה קדושין. **אם היה יבמה כהן** - זו נישאת לשוק بعد אחד או שני עדים שאמרו לה מת בעליך ואחר כך מת בנק ואמר שמואל בעיא גט וכיון דיהיב לה גיטה מיפסלא על היבם שהוא כהן משום גרושה. **חולץ לה** - יבם ושרה לבולה. **והותרה לו** - ליבם. **נשואין יש בה** - כס"ד לעניין גטadam ניסת לזר שאמרו לה מת בעליך ואח"כ בנק צריכה גט. **בזנות** - דהוי כזנות ומיתסרא איבם קרבת המנוחה ורב אשיך אמר לעיל נותן לה שני גט והותרה לו ליתליה דרב המנוחה. **כדامر מעיקרא** - נשואין יש בה לעניין גט ולאו משום דקדושים נינחו אלא משום דאי מפקעת לה بلا גט אתי למימר נמי באשה שהליך בעלה למדינת הים וניסת ע"פ ב"ד بعد אחד יצא بلا גט אבל נתקדשה לא בעיא גיטה דהא אשת איש גופה שנטקדשה על פי ב"ד بعد אחד יצא بلا גט כדתנן ע"פ שנתן לה האחרון גט לא פסלה מן הכהונה. **נmeno וגמרוכו'** - דדרשין לא תהיה לא תהא בה הויה. **אינה מקודשת** - כיון דהשתא לא תפסי בה קדושי لكمיה נמי לא תפסי דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. **מי משכחת מרגניתא** - אי לאו דamer לך לא הייתה מסיק אדעתיך דעתמא משום דלא תפסי בה קדושי השתא הוא אלא אין מקנה דבר שלא בא לעולם ואפילו יש בידו לעשות עכשו. **אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן.**

דף צג.א

קונס שאני עושה לפיך - אשה שאמרה לבולה מה שאני עושה מלאכה יהא אסור לפיך בקונס. **אינו צריך להפר** - דכיון דקה משעבדא ליה למעשה ידיה לא מציא נדרה. **שמעתעדיף עליוכו'** - דתנן (כתובות דף סד) מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שתינוכו' וטפי לא משעבדא ליה ואהעדרה חיל נדר ואע"ג דעדין לא נעשית המלאכה. **ופליגא דבר נחמן** - הא דאוקימנא דלר"ע אין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. **רב הונא כרב** - כלומר מרבית שהוא רביה קבלה ורב מרבי ינאי וכן כולם זה לעלה מדורו של זה היה. **המוכר פירוט** **דקל** - בימות הגשמיים. **עד שלא באו לעולם** - אם בא לחזור בו קודם ניסן שאז האילנות מוציאין יכול לחזור בו. **משבאו לעולם אין יכול לחזור בו** - דכי אתו חיל זביני אלמא אדם מקנה דבר שלא בא לעולם. **האומר לחבבו** -

קודם שקנה את השדה. **קנה** - והוא מתנה אלמא מרוב שמייעליה. **נגה ליה** - שהה יותר מזמן. **עלוייהו** - ואע"ג דאכתי לא אותו. **למען תלמד** - גבי תרומה ומעשרות כתיב ואכלת לפני ה' וגנו. **כל הימים אלו יו"ט ושבותה** - هو למד להזhor שלא יבטל עונג שבת בשביב תיקון הטבל. **למאי הלכתא** - ומה אתה קרא לאזהורי. **אי נימא עשרי בשבתא ומיכל** - ואיצטריך לאשטענין דאע"ג דשבת הוא מתקנן פשיטה וכי איצטריך קרא למישרי טلطול דרבנן הפרשת מעשרות בשבת אינה אלא משום שבות דתנן אלו הון משום שבות לא מגבירין תרומות ומעשרות במסכת ביצה (דף לו) והיכא אסור לנו קרא טلطול ועלמא דaictrick למשריה הכא.

דף צג.ב
אלא לאו כה"ג - דמותר לעשר על מה שלא בא לעולם ועתיד לבא לצורך עונג שבת. **והא אקריוון בחלמא** -ليل שבת זה. **קנה רצוץ** - מקרה אחד ושמו קנה רצוץ. **מאי לאו הנה בטהתכו** - ולאו שפיר עבדית. **לא** - קרא אחרינא אקריוון. **קנה רצוץ לא ישבור** - סיפיה ذקרה לאמת יוציא משפט דשפיר עבדית. **על מנת לשחררו** - ומזהר שלא להשתעבד בו. **לכשייבאו שלישי** - דהוי גמר מלאכה כדאמר בר"ה (דף ג) ועשת את התבואה לשלש אל תקרי לשלש אלא שלישי. **עד אחד ביבמה** - מעיד שמת בעלה כדי שתתניים. **דרחמא ליה** - אהבת את יבמה. **הולד ממזר** - דבר חייבי כריתות הוא דاشת אח שיש לה בניים בכרטת. **מת בעלי תנשא** - אם אין כאן יבום. **יבמה לעלמא** - עד אחד מתירה לשוק שאומר לה מת יבמיך או מת בעלייך ואח"כ מת בנך.

דף צד.א
דסニア ליה - ליבם. **והולד ממזר** - כר"ע. **בעדי הזמה** - שהאחרונים היזמו את הראשונים ואמרו עמנו הייתם דרומנא הימנינהו כדכתיב וודרשו השופטים היטב והנה עד שקר (דברים יט) ומוקמיין ליה בעמנו הייתם במסכת מכות (דף ה). **שאכנס לביתה** - ואיינסבא לבעה. **סיפה דקתניכו** - הא עד אחד מהימן בתמייה מי מהימן עד אחד לומר מטה אשתק לישא אהותה. **אלא** - לא תידוק מיניה הא עד אחד מהימן דהיא גופה איצטריך לאשטעי' דלא מהימנא ואלייבא דר"ע איצטריך **דס"א הוail** ואמיר ר"ע יש ממזר מיבמה לשוק חיישא אקלקולה וכי אמרה מת יבמי תנשא קמ"ל דלא - מהימנא

משום דזימניון דסニア ליה וכדאמרן אבל גבי בעלה לא אמר'י סニア ליה ואית דgres קמ"ל דאקלוקלא דידה חישא כgon מת בעלי Dai ATI בעלה אמרין תאזה ומזה וכל קלוקלי דמתניתין בה הלך מהימנא אקלוקלא דזרעה כgon מת יבמה Dai נמי משקרא לא מקלקלא אלא זרעה ואפילו לר"ע לא חישא ולא נהירא לי דהא לר"ע היא גופה מקלקלא בכל קלוקלי דמתני' כדתנן במסכת גיטין (דף פ) ולעיל בשמעתין מיתינן לה בתיבותה הכונס את יבמותו והלכה צرتה וניסת קו' תאזה ומזה וכל הדרכים האלו בה ואוקימנא בר"ע אלמא ביבמה לשוק נמי איתן לו כל הני קלוקלי ועוד אי יהיה לא מיקלקלא למה לי למיתנין כל הא מסיפה שמעין דאקלוקלא דזרעה לא חישא דקתי נאינה נאמנת לומר מטה אחוטי שאכנס לביתה והני ודאי לדברי הכל ממזרים נינחו וקטני דלא מהימנא וכ"ש מת יבמי דחיבי לאוין בעלמא נינחו אלא הא איצטראיך לאשמעין דאע"ג Daihi מיקלקלא דתצא מבעה ומיבם לא מהימנא משום דזימניון דסニア ליה. **לאיסור כרת** - לומר מטה בעליך הנשי. **לא נתגרשה אלא מאישה** - כgon שכתב לה גט ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם שלא נתגרשה זו למרי אלא מאישה נפרדה. **פסולה לכלהונה** - אם מטה והותרה לינשא. ה"ג - והיינו ריח הגט דפוסל בכלהונה. **מתני' מותרת לחזר לו** - דקדושי שנייה אין כלום והרי היא כזנות ואמר בגמ' (לקמן יבמות צה) אותה שכיבתה אוסרתה ואין שכיבת אחותה אוסרתה.

דף צד.ב

ומותר בקרובות השניה - לישא בתה דקייל (לקמן יבמות דף צז) נושאין על האנושה ועל המפותה. ר' יוסי - בgam' מפרש לה. גמ'. וגיסו - בעל אחות אשתו ובא עד אחד ואמר לו מטה אשתק ולזו אמר מטה בעליך ועמד ונשאה ואח"כ באו אשתו וגיסו. **לימא מתני'** - דקתי מותרת לחזר לו. **דלא בר"ע Dai ר"ע** - כיון דבריא הך גיטה מיניה הויא ליה אשתו אחות גירושתו. **חוץ מאשת איש שנשאת ע"פ ב"ד** - ומשום גזירה שמא יאמרו GIRSH זה קו' כדאמרין לעיל בפירקין יבמות (דף פח). **ר"ע מוסף** - והשתא ס"ד אפילו נשואת אחיו ושמע שמת יבמה ובא אחיו בעיא גט וכן באחות אשה וטעמא לא ידען דהכא ליכא למימר גירשה זה ונשאה זה שאפילו גירשה בעלה אין קדושים של זה תופסין בה וכן לגבי אחות אשה מאחר שבאת אשתו גלי לכל שאין קדושי

שנייה קדושין ואפ"ה קניס לה ר"ע אגיטא. **דامرיא איןשי** - כי חזו לאروس קמא אמריא מדנסבה אוחזה תנאה הוה ליה לקמא בקדושים ולא נתקיים והא בתרא שפיר נסיב ואי מפיק לה بلا גט נמצאת אשת איש נראית יוצאה بلا גט וכן אוחות אשא כו'. **אבל נשואין** - כי מתני' דاشתו הראשונה הייתה נשואה לו מי אייכא למימר תנאה הוה ליה בנשואין הא כ"ע ידע דין אדם משים בעילתו בעילת זנות הלכך קים فهو דנישואי שנייה אינם כלום. **אי ר"ע** - אי מתני' ר"ע היא דקמה הפכת לאוקומי נמי כר"ע ליתני חמוטו אמרו לו מטה אשתק ונשא אמה דלך"ע חמוטו לאחר מיטת אשתו שריא. **וاث אשתק מהן** - שכן בלשון יוני קורין לאחת הינא ואמירה רחמנא אחרונה שנשא באיסור תשרף. **אותו** **וاث שתיהן** - כדיבעין התם בסנהדרין Mai ביןיהם הא ודאי אשטו גמורה לא אמר ר"ע דבשרה שהרי עניה זו מה חטא הרוי בהיתר נשאת לו ואמר אבי משמעות דורשין אייכא ביןיהם דר"ע סבר תרתי כתבי חמוטו ואם חמוטו נפקי מהאי קרא דבשרה דהכי אמר קרא איש כי יקח את אשא ואמה ושתייהן לאיסור כגון שנשא חמוטו ואם חמוטו באש ישרפו ור' ישמעאל סבר חדא כתיב חמוטו לחודה שמעין מינה דהאי כי יקח את אשא היינו אשטו הראשונה הנשאת בהיתר ואת אמה זו חמוטו ואמר רחמנא ישרפו אותו ואת אשתק מהן ואם חמוטו דבשרה מג"ש נפקא לו אבל הון הנשרפיין (סנהדרין עה) ורבא אמר חמוטו לאחר מיטת אשטו אייכא ביןיהם דלך' ישמעאל בשרפה דה"ק אותו ואת אשתק מהן אף' אין שתיהן קיימות כגון שמתה אשטו ונשא את אמה תשרף ור"ע סבר אותו ואת שתיהן בזמן שתיהן קיימות אשטו וחמוטו ישרפו אותו ומסתמא כדינו כן דין חמוטו דהשהה הכתוב אשא לאיש לכל עונשין שבתורה ומתני' דלא קתני חמוטו הניתא לאביי דאמר משמעות דורשין אייכא ביןיהם לר"ע נפקא ליה אם חמוטו מהאי קרא ולר' ישמעאל לא נפקא ליה מהכא ולא איירוי ר' ישמעאל ור"ע בחמוטו לאחר מיתה כלל שפיר אלא הרבה ליתנייה, ומשנין נהי דמייטה קרא לחמוטו אחר מיתה משרפה כו'. **ותאסר** - אשטו הראשונה עליו בשכיבתה דאחותה. **מידי דהוה אשא שהליך בעלה למדינת הים** - דמיתסרא לבעלה בשכיבת האחرون וاع"פ שהיא שוגנת ואמאי קתני מתני' מותרת לחזור לו. **ומשנין לא דמי** - אשא שהליך כו'. **דבמאיז מיתסרא מדאוריתא** - דכתיב (במדבר ה) והוא לא נטפה דמשמע איסורה הלכך בשוגג כגון ע"פ ב"ד גזרו בה רבנן.

אחות אשה - דאפיקו בمزיד בא על אחותה לא מיתסרא אשתו עילויה מדאוריתא כדיתני לקמן הילך בשוגגכו. **אותה** - ושבב איש אותה. והלא דין הוא - שתאסר ולכך נאמר אותה. **מקום שבא על איסור קל** - לקמן מוקים לה באשת איש ואמאי קרי לה איסור קל שאין האוסרה אוסרה כל ימיו שהרי היתר יש בಗט. **נאסר האוסר** - נאסר בה בעלה האוסרה לזרים. **מקום שבא על איסור חמוץ** - כגון אחות אשתו שאשתו אוסרת את אחותה כל ימיה. **אין דין שנאסר האוסר** - שתאסר אשתו האוסרת את אחותה לכך נאמר אותה. **בבא על חמוטו** - שפוסל את אשתו עליו ולקמן יליף לה מקרה. **שב"ש אומרים פוסל** - מק"ז כדאמרן ואotta לא דרשי. אמר ר' יוסי לא נחلكו כו' **שלא פוסל** - דזרשיין אותה. **שבש"א פוסל** - דדרשי' אותו ואתהן כדלקמן. **לפי שבתחלתה כו'** - רבבי יוסי מפרש טעמא דלא נחلكו על אחות אשיה. **שבתחלתה** - עד שלא קדש אשתו. **הוא אוסרה** - על כל אדם והיא אוסרתתו בקרובותיה. **לא נאסרה במותר לה** - כדדרשיין (לעיל יבמות דף נו) היא נטפשה מותרתת. **שגג באסור לו** - באחותה. זהה הדין לשוגג - הדין הזה מלמדנו על השוגג שלא פסלה. **מאי טעמא דרבבי יהודה** - דאמר הבא על חמוטתו פסל את אשתו. וכי **כל הבית כולו בשרפפה** - אשתו מה חטא. **אסירתה עליך** - לאנተיך. **בא עליה האי** - כشنשאה האחרון אסירה על הרראשון. **בא עליה האחד** - גירושה השני והחזרה הראשון הרי לך איסור קל בלבד ואסירה על השני דהדר הויא לגביה גירושתו משנשאת והיינו נאסר האוסר נאסר שני זה שהיא אוסרה על זה הרראשון שהחזרה. **מה למחזר כו'** - תאמר בבבא על אחות אשתו שתאסר אשתו שלא נתמא גופה ואיסור אחות אשתו אינו איסור עולם שאם מיתה אשתו מותרת באחותה. **איסור ברוב** - לא גרסוי. **יבמה למאן** - מי בא עליה באיסור. **אלילמא יבמה לאחר** - שבא עליה אחד מן השוק והיינו איסור קל בלבד בועלמא וקטני נאסר האוסר נאסר בה יבמה שהיא אוסרה על זה וכדבר המנוח. **ואיסורה ברוב** - לכל אדם היא באיסור עד שלא חלצה תאמיר באחות אשיה שאינה אסורה אלא זהה. **אלילמא לאחרין** - שבא עליה אחד מן האחין באיסור אסירה על האוסרה עליו והיכי דמי דעבד בה קמא מאמר ואסירה על אייך והאי מאמר יבמין דרבנן הוא ולאו קדושין גמורים למייהו אשת איש וכי בא עליה שני בא על איסור קל

הוא ואפ"ה אסורה על הראשון האוסריה עליו. **מאי איריא בא עלייה** - שני דקתי מוקם שבא על איסור כל אפילו חזר ועשה בה מאמר נמי אסורה לבעל המאמר הראשון כרבנן דאמרי יש מאמר אחר מאמר. **אלא אפילו נתן גט** -قولمر אלא פריך המכ אפילו עשה זה מאמר ובא אחיו ונתן גט או חלץ פסלת על ידו. **סוטה למאן** - למי נבעלה ذكري לה איסור קל. **אי נימא לבעל** - שנבעלה לבעל אחר שקיינה לה ונסתירה דאסירה ליה בכתב ונסתירה והיא נטמאה (במדבר ה) וכתני נאסר האסורה על הבועל אפילו לאחר מיתתו או אפילו בשיגרษנה. **מאי איריא בא עלייה** - בלי בא עלייה נמי משעה שנסתירה עמו נאסרה על בעל ועל בועל לעולם עד שתשתה כדתנן (סוטה דף כז) נטמאה נטמאה שתים פעמיים אחד לבעל ואחד לבועל. **אלא סוטה** - שנבעלה לבועל נאסר בעלה האוסריה עליו. **והאי** - מי הוא בא על איסור קל איסור חמור הוא זה הינו אשת איש.

דף צה.ב

אלא אמר רבא אשת איש - והיינו איסור קל לגבי אחיות אשה לפי שאין האסורה כל ימי שאפילו בחיו יש לה היתר בגט אבל אשתו האוסרתו באחותה אוסרתו כל ימיה. **ה"ג** - כל שאין פוסל ע"י עצמו אין פוסל על ידי אחרים מבעי ליה. **אלא כי היכי דاشת גיסו אסורה אשתו נמי אסורה** - הוαιיל ואהנו הני נשואין לפסלת על בעלה אהנו נמי להיות חשובה כאשתו ולאסור את אחיותה עליו מטעם אחיות אשה מדרבנן. **כל שאין פוסל Mai עבידתיה** - איינו פוסל מאן איירי בה לעיל. **א"רامي** - האי כל שאינו פוסל ארישא קאי דיירי באינו פוסל ע"י אחרים דיירי לעיל בנשאת על פי עדים תצא והיא מותרת לבעל וכתני סיפה ואחר כך אתה אשתו מותרת לחזור לו לא שנה ע"פ עדים שאמרו לו מטה אשתק ולאחות אשתו אמרו מטה בעליך דاشת גיסו שריא לחזור לבעל לא שנה ע"פ עד אחד דاشת גיסו אסורה אשתו שריא. **וקא"ל רבבי יוסי** - בעל פי ב"ד פליגנא עלק דהואיל ופוסל על ידי אחרים פוסל ע"י עצמו אבל בעל פי עדים מודינא לך. **לעולם אסיפה** - כדןקט ואיל סיידרא דמתניתין בנשאת بعد אחד ומאי פוסל ואין פוסל איךא חדא דازיל אשתו וגיסו למדיינת הים וחדא דازיל ארוסתו וגיסו למדיינת הים. **וקא"ל רבבי יוסי אשתו דליך למייר תנאה הואי ליה** - להאי באשתו ראשונה וכ"ע ידע דנסוחאי שנייה טעות hon ולא אני למימר גירושה

בulla ונשאה זה דהא אפילו גירשה בעלה אסורה להאי ומידע ידע דסחדי
אטעינהו אינו פסול ע"י גיסו כאשר אשה הנשאת بعد אחד דהתס הוא דatoi
למייר גירש זה כו' ואי מוחיזר אמריו זה מוחיזר גירושתו מן הנשואין אבל הכא
לא הלך אין פסול נמי על ידי עצמו אבל היכא דהוא קמייתא אروسתו
דאיכא למימר תנאה הוה ליה בקדושים סברי אינשי דנשואין שנייה נשואין
גמורין ואמרי גירשה בעלה ונשאה זה ואי משום אחות אשה תנאה הוה לו
בקדושים ראשונה ולא נתקיים ואי הדרא אשת גיסו לבעלה אמריו אינשי מותר
להחזיר גירושתו משניות הלך הוא פסול על ידי אחרים והויל ואהנו מעשו
פסול נמי ע"י עצמו ולתנאו קמא טעמא דהניתת بعد אחד אסורה לחזור לאו
משום שמא יאמרו זה מוחיזר גירושתו משנשאת אלא משום דקנסותה רבנן
משום דלא דיקא שפיר הלך כל מאן דנסבה פסל לה אקמא. ה"ג - הא
דאיל אשתו וגיסו והא דайл אروسתו וגיסו וה"ג אשתו וגיסו דליקא למימר
תנאה ה"ל בנשואין דין - פסול על ידי אחרים. **לישנא אחראינה** - גרס לה הא
דنسיב אשת גיסו והא דנסיב אروسת גיסו ואין אדם יכול להעמידה. **הלכה**
רבבי יוסי - קסלקה דעתך אcola מילתא דרבבי יוסי קאי שמואל ואמר דהאי
דמתסרא אשה הנשאת بعد אחד משום שמא יאמרו גירש זה ונשאה זה והוא
מוחיזר גירושתו משנשאת וכל היכא דaicא למימר הci מיתסרא ואפילו היא
אחות אروسתו של ראשון הויל ואיךא למימר תנאה הוה ליה בקמייתא. **הרי**
היא כאשת איש - רב הונא מפרש מי היא. **ואמר רב הונא** - מי אשת איש
דקאמר רב כגוון שקידש אחיו אשה כו' שאלמלא נשאה ראשון תרווייהו מודו
דמורתת לחזור לו דליקא למימר מוחיזר גירושתו הוא דהא הכל יודעים
שטעות היה שאמ גירשה לא הייתה נשאת לאחיו אבל קידש בההיא אמר
רב הרי היא כאשת איש הנישת بعد אחד שאסורה לבעלה וזו נמי אסורה
ראשון שהוא עכשו יבמה דאמרי אינשי הראשון תנאה הוה ליה בקדושים
ולא נתקיים ומורתת הייתה לשני ועכשו יוצאה משני ונשאה ראשון ונמצא
נשאה את אשת אחיו. **ושמואל אמר אינה כאשת איש ושריא** - ראשון דלא
אמרי תנאה הוה דמלטה דלא שכיחה היא אלא ידע דעתות הוא ואטעינהו
סהדי אלמא לשמואל לא מסקי אינשי תנאה אדעתיהו וגביו אروسתו וגיסו
אמאי אמר שמואל הלכה רבבי יוסי דמיתסרא אשת גיסו לגיסו. **דלא**
אדרכיامي - כדרצה רבביامي לטעמא דרבבי יוסי דלא איירי בתנאה כלל
דאפילו באשתו וגיסו נמי פסול וاع"ג דליקא למיחש לתנאה ודשμואל

אדשモאלתו לא קשיא דלא דמי אחות אשה ואשת אח אחות אשה אי קדים ואתא גיסו מקמי אשתו הא מיתסרא אשט גיסו מיד אגיסו ובעיא גט משני משום שמא יאמרו גירש זה ונשא זה ואי אמרת משום אחות אשה אמרי מטה אשתו אבל באשת אחיו מכி חזז אטא אחיותו לא אמרי גירש זה ונשא זה דהא גירושת אחיו היא לו. **ואנ' אדרבי יצחק נפחא ממאי דאפוסל** - קאמר שמואל הלכה ותקשה לך דלמא לשמואל אפילו באروسתו וגיסו נמי לא פסיל והאי דקאמר הלכה כרבוי יוסי אין פוסל קאמר לאפוקי מדתנא קמא דאפילו גבי אשתו וגיסו דאשת גיסו אסירה קא משמעו לנו שמואל כרבוי יוסי דשRIA.

דף צו.א

הכי גרשין - אי נמי ליתא לדבר הונא כלל ובדרך המנוןא קמייפלגי. והא **אפליגו בה חדא זימנא** - בהאי פירקא גופיה (לעיל יבמות דף צב) דאמר שמואל בעניותינו צריכה גט. מתני. אמרו לו מטה אשתק ונשא אחותה מאביה - שלא מאמה. וחזרו ואמרו לו מטה - השניה ונשא אחותה של שנייה מאמה ולא מאביה ונמצאת שלישית רחוקה מן הראשונה ולא קרובתה היא. חזרו ואמרו לו מטה - ונשא אחותה של שלישית זו מאביה ולא מאמה נמצאת רביעית רחוקה מן השניה וכ"ש מן הראשונה. חזרו ואמרו לו מטה - ונשא אחותה מאמה ורחוקה מן השלישית ואח"כ אמרו לו כולן קיימות. מותר **בראונה ושלישית וחמישית** - שאין קרובות זו לזו ואף על גב שהשלישית אחות השניה היא שרייך קדושי שנייה לא תפשי אחות אשה היא והויא לה כאנושה ומפותה ותניא (לקמן יבמות דף צז) אנס אשה מותר לישא בתה דלא אסרה תורה אלא אחות אשה והיכא דלא תפוס קדושין לאו אשה היא וכן חמישית אף על פי שהיא אחות רביעית מותרת הואל ותפסי קדושי שלישית נמצאת ביאת רביעית שהיא אחות שלישית ביאת זנות ולא אסרה חמישית עליו. **ופוטרות צורותיהן** - אם מת ובא ים וייבם את אחות מהן נפטרת צורתה. **ואסור בשניה וברביעית** - בשניה משום ראשונה וברביעית משום שלישית. **לאחר מיתת הראשונה** - שאמת היו הדברים של ראשונה ושאר הדברים שקר היו. **ואסור ושלישית** - מפני שנייה ובחמישית מפני רביעית. **הוא פוסל תקופה** - כשהבעל תקופה אבל לא בסוף כדמפרש בגמרה. **פוסlein על ידו** - דבריאתו לא קנייה לגמרי אלא כמאמר בעלמא והוא קייל

(לעיל יבמות דף נ) דיש מאמר וגט וביאה וchlיצה אחר מאמר. גם: **לבסוף לא פסל** - אם עשה בה גדול מאמר קודם ביאת בן תשע לא פסל לה ביאת בן תשע אבל מאמר. והתני רב זвид כו' - ומשני ביאת בן תשע פסלה אפי' בסוף אבל מאמרו של בן תשע אם הוא תחלה פסל לבסוף לא פסל. והוא קתני הוא פועל תחלה - ומפרש ביאה לאalter אלמא אביהה קאי. חסורי מחסרא כו' - אבל ביאה אפי' בסוף כיצד בן ט' שנים שבא על יבמותו פסל ע"י אחין שעשו בה מאמר תחלה דהא כיצד אבסוף קאי. יש לו גט - לפוסלה ע"י אחין דקימא עלייהו בכיוון שלא בנה שוב לא בינה. עשו חליצת בן ט' - לדחות כget בגודל שפושל ע"י אחין וצריכה חליצת כן חליצת בן ט' אינה לפטור אלא לפסול. **אית ליה** - גט. **וזוטר** - מוגט>Dגדול אבל חליצתו הויא כget>Dגדול ומשום הכى לא תני כגייטו והשתא קמפרש ואזיל Mai בצירותיה>Dגטו מגט>Dגדול לר"ג כו'.

דף צוב
מתני: **פועל על ידו** - דהויא ליה כמאמר אחר מאמר דשניהם תופסין בה וכיון דבעיא get משני Km ביאת עלייה בכיוון שלא בנה שוב לא בינה. ור' שמעון אומר לא פועל - כדתני טעמא בגמ' וכגון דבביאת שני שגגה Dai בזיד הא קייל (נדה דף מה) ביאתו ביאה ונחרגת עליו. **פסלה** - לראשונה על עצמו וכ"ש לשנייה דבית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתים וכיון Dai ביאתו בראשונה קניין גמור מהניא ביאת שנייה להצריכה get וכיון דיהיב get Km כולה ביאת بلا בינה. ור"ש אומר לא פועל - דלרבי שמעון ביאת בן תשע לא קニア ומשירא אלא ספק קニア ספק לא קニア אי קニア קני לגמרי ולא קמההnia ביאת אחיו וכן ביאתו בצרתה ואי לאו קニア הוה ליה Km שלא בעל לא זו ולא זו ומותר לקיים הראשונה אבל שנייה לא מקיים דלמא ביאתו קニア בראשונה וקיימה שנייה עלייה באיסור שני בתים. גם: **比亚ת שני איןנה ביאה** - דקייל (לעיל יבמות דף נ) אין ביאה אחר ביאה והוה ליה ביאת שני בביאת איןיש דעלמא וכיון דשוגנת היא שריא. **מתני' דלא כבן עזאי** - מתני' דחשיב ביאה זו כמאמר וקתני דמהני מאמר אחר מאמר בין ביבם אחד ושתי יבמות כי סיפה בין שני יבמים ויבמה אחת כגון רישא דלא כבן עזאי. יש אמר אחר מאמר **בשני יבמין ויבמה אחת** - דתורייהו מעיקרא לעניין זיקה כי הדדי נינחו ומאמיר דקמא לאו קניין גמור הוא דברה הוא דכתב רחמנא

ורבנן הוא כאמור דליך מיושם גזירה כדמפרש בפ' רבנן גמליאל (לעיל יבמות דף נ) הילך לא גרע בתרא מוקמא דכל חד וחד תקינו מאמר בה. **ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד** - שכל כחו וקנינו שהיה לו לעניין מאמר נתן בראשונה ודחה את השניה, ואית דגרס לה איפכא ולשונו ראשון נראה וכן שמעתני. **מתני' בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמותו ומת חולצת ולא מתיבמת** - שיש עליה זיקת שני יבמין שבמאמר זה לא יצתה מיד זיקת נפילה ראשונה וחלה עליה זיקת נפילה שנייה ותנו בפ' ארבעה אחין (לעיל יבמות דף לא) מי שעלייה זיקת יבם אחד ולא שעלייה זיקת שני יבמין. **נשאasha** - שאינה יבמותו ولو אחין. **הרי זו פטורה** - ואע"ג דביאתו ביהה קידושין אין קידושין ואין קניין קטן כלום עד שיביא בא' שערות אבל ביבמה הוайл זוקקה ליה שוויוה רבנן כמאמר. **אם לא ידע את הראשונה משагדייל ראשונה חולצת ולא מתיבמת** - זיקת שני יבמים עליה הוайл ולא ידעת משагדייל ולא יצא מיד זיקת נפילה ראשונה. ר' **שמעון אומר מייבם לאו זו שירצה** - דלית ליה זיקת שני יבמין ובאה נמי פlige רב שמעון באربعה אחין (שם יבמות דף לא). **וחולץ לשניה** - דהא לאו צרות נינהו לאיפטורי חדא ביבום חברתה ויבומי תרוייהו לא הוайл והויא צרתת במקצת במאמר דרבנןatto למימר שתי יבמות הבאות מבית אחד מתיבמות. **אחד בן ט' ואחד בן עשרים** - שניהם שווים לכל דין של מעלה דכל כמה שלא מיתי שערות קטן הוא. **גמ' לא תימה hicca dacica ערה** - כגון הזכ ארבעה אחין (שם יבמות דף לא) דתנו ג' אחין נשואין ג' נכריות ומת אחד מהן ועשה בה השני מאמר ומית הרי אלו חולצות ולא מתיבמות ואמרי' בגם' אי זיקת ב' יבמין דאוריתא חלייה נמי לא תיבעי ומשנינו מדרבנן גזירה שמא יאמרו שתי יבמות הבאות מבית אחד מתיבמותכו. **ויעשו ביאת בן ט' כמאמר בגודל** - לדוחות אשתו גמורה מייבום כי היה דד' אחין (שם יבמות דף לא) דקטני הרי אלו חולצות ואפי' אשתו גמורה נדחית מפני שהיא צרת בעלת זיקת שני יבמין ואמאי קטני מתני' שנייה או חולצת או מתיבמת. וכן אמר רבבי יהונתן - עשו ועשו. **וראו לשחיקת שומים ולשאר תשמש ונחלקו בו לעניין נעילת דלת רב** אלעזר אוסר לנעל בו ורבי יוסי מתיר לפי שיש תורה כלי עליון ומותר לטלטלו. **חברותא נמי** - את תלמידיך אתם עושים חברי שאתם מבאים לי ראייה מרבי אלעזר ורבי יוסי שהיו חברים. וכן **עשה יהושע** - העיד עליו

המקרא שכל מה שעשה מפני משה עשה ואפי' מה שאמר סתם שהרי א"א בכל דבר ודבר שאמר יהושע אמר כך אמר משה ואפילו המכאי אסחד קרא מפני משה הוה.

דף צז.א

שייאמרו דבר שמוועה מפני בעולם הזה - שייהיו שפטין נעות בקרבר כאילו אני חי. **דזבבות** - נעות לשון דבר שמרתיך ומכבצך. **טומר** - כלי שמניחין בו ענבים עד שמתחממים ויינו נוח לצאת כמו מכמר בישרא دائم נחתט (פסחים נה). **דזובב** - היין רוחש ונע וויצא למעלה דזובב פריט"ה. **לא חולץ ולא מייבט** - דלאו בר אוקומי שם לאחיו הוא אלמא כגדול חשיב ולא אמרינן קטן הוא וימתינו לו. **והוא שנולדזוכו'** - הא דקתיי דחשבינן ליה כגדול כגון שנולדזו לו סימני סריס דמוכחה מילתא דהאי דלא מייתי משום דסריס הוא אבל כל כמה דלא חזין ביה סימני סריס תלין ביה קטנות וחישין דלמא אתו. עד כמה - נידון קטן. **כיאתו לקמיה דרבא** - בן כ' שלא הביא למבדק אי משום קטנות אי משום סריסות. **אבריווחו'** - האכילו והשקוו עד שיהא בריא ושמן. **הדרון עלך האשה רבה**. **מתני**. **נושאין על האנושה** - לאחר שאנס ופתח את האשה מותר לישא בתה ואחותה ואמה. **ר' יהודה אוסרכו'** - בגמרה מפרש טעמא. **גמ' הנטען** - הנחשד ויצא עליו קול. **מדרבנן** - משום גזירה שמא לאחר שישא את בתה יזנה עם הראשונה והוא אונס וمفטה על הנשואה. **תנינו נושאין לכתלה** - בתמייה. **לאחר מיתה** - שמתה האנושה והمفטה דתו ליכא למגזר מיד. **בכלון נאמר שכיבה** - בכל עריות בפרשה קודושים תהיה בכלתו ודודתו בזוכר ובבמה. **וכאן** - באשה ואמה ובקרובות הנאסרות לו מלחמת אשתו. **נאמרה קיחה** - איש כי יקח את האשה ואת אמה (ויקרא כ) ואשה אל אותה לא תקח (שם יח). **דרך ליקוחין** - שהיתה ראשונה ל Kohath חייב על השניה כשבא אליה דבשניה ליכא למימר ליקוחין דהא לא תפסי בהקידושין. **הראוי לשכיבה** - היכא דליקא למימר ליקוחין ממש. **ואיפוך אנא** - בת בנך דמעט לבת בנה בנשואתו משתעי ואיזיך קרא דאסטר - לבת בנה וاع"ג דלאו מיניה באנושה מוקמיין ליה. **לאחר מיתה** - שמת אביו דליקא לאו דיבמה לשוק ואוקמא קרא עליה בלאו דכנף הרاوي לאביו ובלאו דזודתו.

דף צ'ב

אח מאבכו' - משלות הון ורגילים בני אדם לאומן. **והוא בעליה דאמט** - אחיו מאבי נשא את אמי הינו דיעקב אנס את אשה והולד ב בת ונשא ראובן את אנוסת אביו ובת יעקב אומרת כן. **וברי הוא** - בני הוו. **שלום עלך ברוי** - שלום לך בני. **בת אחוותך אני** - בעובד כוכבים הבא על בת בתו והולד ב בן ונמצאת זו אמו ובת אחוותו שאמה של זו אחוותו מן האב. **דלאי דזלו דזולא** - לבני פועלין המשקין את השודות אני שואלת חידה זו. **לייפול לך סטר פטר** - הרי נפלה לכם חידה סתומה ומוסתרת להפתר. **הג** - בר הוא ואני בת אחווה משכחת לה בעובד כוכבים הבא על בת בנו. **בייא מאח** - קובלת אני על אחיו שהוא אבי ובעליב ובן בעלי והוא בעליה דאמט שהולדני מאמי והינו נמי דהוא אב אלא לאפושי מילוי הוא. **וחזר הזקן** - אביו של זה וקאמרה הך בת של אביה הכי דהוא אחיה מן האם ו גם אביה הוא ובעלה שחזר ובא עלייה ובן בעליה שחזר הזקן ובא עלייה והולד בנים. **לאחוות יתמי בני ברתיה** - אלו בני הזקן שהולד ממנה דחו אחים מאביו ובני ברתיה. **והולד ממנה בן** - וקאמרה ליה אחות אמו אני ואת אחיו מאב אחד أنا ואמץ אחיו מן אב אחד ואני ואבוק אחיו מן האם. **וקא"ל בריה דשמעון לבר בריה דלוי** - אני ואת בני אחיו בני שתי אחיות אני ואבוק בני שני אחים אני ואמץ בני שני אחים. **לא חולציןכו'** - דאחוות מן האב בעין וגר אין לו שאר האב דרchromna מתני'. אפרקרי' צרע בהמה שנאמר (יחזקאל כג) זורת סוסים זרמותם. גמ'. נשי **דזהדי** - אשת אחיו ולאו משום ייבום אלא אפילו במקום בניים דקסבר אין קורבה לגר דכתון שנולד דמי. **מן האם ולא מן האב דכ"ע אסיר** - דأتاي לאיחולפי בישראל. **בתר אביו שדין ליה דהא בני פלניא קרו להו** - הלכך לא מסקי אינשי אדעתינו שהן אחיהם מן האם ומידע ידע דהאי דשרינו להו משום דין דאין אחווה מן האב לגר דסתם עובדת כוכבים זונה היא ומאיש אחר הוא. **קרו להו נמי בני פלניא** - ואמרי אינשי הני ודאי אחוי נינהו وكא שרין להו באשת אחיו וأتاي למישרי נמי בישראל כה"ג. **מ"ט לאו משום דאסירי** - משום אחווה ואשמעין מתני' דלא שייכא בהו יבום וקיימה עלייה באשת אח. **אי אמרת בשלמא** - לא מייבמין דקתני מתני' הכי אשמעין דאסירא לייבם הינו דקתני אפי' דआ"גכו' ואייכא למימר דתיהו עלייה כנכרית ואי עוי לייבומי מייבם אפי' הכי אסירה. **אלא אי אמרת** - מתניתין לא אתה לאשמעין אלא דשרא לעלמא Maiafi' דמשמע אע"ג דכתבי אמהות דמו

שרו לעלמא לגבי יבמה לשוק לא איכפת לו اي בני אם אחות נינהו או לא.
דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה - דאתי לאיחלופי בישראל ולמיישרי יבמה לשוק ללא חילצה אפי' הכי שרוא לעלמא מידע ידיעי דייבום מן האב הוא ועובד כוכבים אין לו אב ודוקא לעלמא אבל לדידחו מודי רבacha דאפי' כרת דاشת אח איכה כיון דlidatnu בקדושה הרוי כאו אחוה מן האם ודקה משני רבacha ולדידחו נמי שריין ארישה קאמר ולא אסיפה. **שני אחים תאומים** - דהני וdae אחים נינהו מן האב דקייל (לקמן יבמות דף צח) טיפה אחות היא ומתחלקת לשתיים אפילו הци לא חולצין ולא מייבמין. **אין חייבין משום אשת אח** - אפי' קידשו לאחר שנתגирו דגר שנתגירirk kktun שנולד דמי הלך אין לו אחוה ואפילו מן האם. **לא חולצין ולא מייבמין** - דצד ייובום מן האב הוא והני אין להם אב דזרע מצרי כבכמה. **אבל חייבין** - כרת משום אשת אח מן האם שהרי היא כישראלית שילדת בניהם.

דף צח.א

הא איסורא איכא - מדרבן דלא ליתא לאיחלופי בישראל וקשה לרבע אחא. **הא דאמור רבנן אין אב למצרי** - ואפילו היכא דליך למימר kktun שנולד דמי כגון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה דיש לו שאר מן האם כשהאר ישראל גמור ואין לו שאר מן האב. **לא תימה משום דשטופי זימה הוא ולא ידעין** - אבואה מנו אבל היכא DIDUH כגון היו אביו ואמו חשובים בבית האסורים דלא נבעל לה אחר חיישין ואי נולד בקדושה דליך למימר kktun שנולד ליהו ליה נמי שאר אב דהא וdae אבואה הוא. **זהא שני אחין תאומים** - כו'. **ה"ג וקאמר לא חולצין ולא מייבמין** - ומסיפה יליף טעמא دائ' מריאשא לא מצי למילפ' דאפיקו שאר האם אין לו דעתמא לאו משום דזרמת סוסים הוא אלא משום דכקטען שנולד דמי. **זרמת** - זרע שהוא יורה כחץ כזרים מים המקלח בכת. **בנפטיים** - הגר. **דנסבא אחיו** - המת כשהוא גר דהויא קידושין קידושים ושריא לאחיו אין לו אחוה דכקטען שנולד דמי. **כשהוא עובד כוכבים** - ומשנתגיר לא ידעה דלא הוה ליה בה קידושים הלך שריא לאחוה. **הריasha** - גיורת ושבעה בניה שהתריר להן רבי עקיבא לישא איש את אשת אחיו ומהן למדתי. **אם קודם** - שבא מעשה לידו היה רגיל לשנותו לתלמידיו שומעין לו ואם לאו הויאל ודבר חידוש הוא שמא בשビル מעשה שבא לידי אומרה. **הריasha ושבעה בניה** - ראייה של קודם لكن הביא. **ואי בעית אימה**

שאני הכא דקאמэр מילטא - דיוינה בן אמתה בהדה ומגו דמהימן אהא מהימן נמי אהא דኒיכרין דברי אמת שביחד קבלו. **הוא השיב -** ירבעם בן יוаш. על עסקי נינה קאמэр - דלא דברה עמו על עסקי נינה אלא שתי פעמיים. ה"ג - גר שהיתה הורתו שלא בקדושה וליידתו בקדושה. **נsha אחותו מן האם -** שנולדת בהיותה עובדת כוכבים יוציא ואע"ג דלאו אחותו היא דCKETן שנולד דמי גזירה דלמא את למסב אחותו שנולדת אחורי דבההיא איך כרת דlidת שנייהם בקדושה ואחותו גמורה מן האם הויא כישראלית שילדת בן ובת. **מן האב יקיים -** שהכל יודיען דאין אב לעובד כוכבים וא"נ את למסב בת אביו שיוילד מאשה אחרת משנתגiry לא איכפת לו דהא לאו בנו הוא. **אחות האב מן האם יוציא -** גזירה משום אחותו מן האם כדאמרן.

דף צח.ב

מן האב ר' מאיר אומר יוציא - הוайл ואייכא צד אם. וחלמים אומרים יקיים - דלא דמי לאחות האב מן האם דבההיא איך מגוזר מஸום אחותו מן האם דדמייה לה אבל אחות האם מן האב לא דמי לאחותו מן האם. ומוטר **ב Ashton אחוי -** ואפי' מאמו שנולד בהיותו עובד כוכבים ולא גוזר רבנן מஸום Ashton אחוי הנולד אחורי דבקורה גוזר רבנן אבל במידי דלא את אלא ע"י קידושין לא גוזר. **nshaasha ובתה -** אגר דעלמא קאי שנshaasha בהיותו עובד כוכביםasha ובתה ונתגיריו עמו דאיilo האי Dunnold בקדושה לא נסיבasha ובתה וא"ת שנshaasha גיירותו שנתגיריו האם והבת דלית להו קורבה DCKETן שנולד דמי למא גר אפי' בישראל נמי מציא למימר הци. **מנס אחות ומוציא אחות -** דלא ליתי למישרי בישראלasha ובתה. **לכתהילה לא יכנס -** לקמן מפרש. מוטר בחמותו - דכולי האי לא גוזר רבנן. **ואיכא דתני אסור בחמותו -** פלוגתייהו מפרש לקמן. **הנץ זאמור רבנן יקיים -** כגון אחותו מן האב וחברותיה. **קלש ליה איסורא -** דלגבוי ישראל אינה בשפירפה. **פלוגתא דר' ישמעאל ור' עקיבא -** מפרש [לעיל יבמות] בהאהשה רבה (דף צד). מתני'. **שנתערבו ולזרתיהן -** זקרים וייש לכל אחות בן ודאי שלא נתערב. ארבעה חולצין לאחות - בן ודאי של כל אחות מן הארבע חולץ לאחות מהן דכל חד ספק ליה באחות אחוי ובן החמשית ישאנה ממה נפשך אם אשא אחוי היא הרוי טוב ואם לאו הרוי חולץ לה יבמה. **הוא ושלשה -** זה שייבם חולץ לאחות ושלשה עמו והחמשית מייבם ממה נפשך וחוזרים השניים הללו וחולצין

לשלישית ושנים עמהן והחמיישי מייבם וכן כולם ארבעה חולצין תחלה לפי שאין אחד רשאי ליבם עד שיחלצו לה הארבעה דלא ליפגע ביבמה לשוק וה"ה נמי דמצו ארבעה למיחלץ לכולו והחמיישי ישא את כולן אלא אמרינו בוגם' דהכי שפיר טפי דלמא לכל חד מתרmia DIDIA ומיקיימא מצות ייובם. גמ': **דוקא מיחלץ** - מכל ארבעה הودאי והדר יבומי לחמיישי. **מאי** הוא ושלשה - Mai Aicpat לן Ai חלצוי לה הנך ארבעה גופייהו והאי דיבם لكمייתא ליבם נמי הך ומשני לא ליבמה חדכו. **הכי גרסינן מקצתן אחין** ומקצתן שאין אחין חולצין שאין אחין מייבמין Mai קאמר מקצתן אחין מן האב ומקצתן אחין מן האם - מקצתן של זדאיין אחין לבני התערבותות מן האב ומקצתן יש להן בהני תערבותות אחין מן האם שלא מן האב בלבד אחים שיש להן בתוכן מן האב כגון ראובן שנשא רחל וחנה וילדה לו רחל את יוסף גירשה לרחל ונשאה בועז ولو בן מאשה אחרת ונתעברה רחל וילדה היא וחנה אשתו של ראובן וג' נשים אחרות ה' זכרים במחבא ונתערכו נמצא שיש לו יוסף בתערבותות הללו ב' אחין אחד מן האב וא' מן האם בנה של חנה אחיו מן האב ובנה של רחל מבועז אחיו מן האם. **אחין מן האם חולצין** - יוסף זה שיש לו בתערבותות אח מן האם חולץ לכולן לפטור את אשת אחיו מן האב ואיינו רשאי ליבם אחת מהן אף' לאחר חליצתה מארבעה חבריו שמא יפגע באשת אחיו מאמו שהיא בכרת. **ואהין מן האב** - ארבעה האחרים שאין להם בתערבותות אלא אחין מן האב מייבמין כל אחת ואחת אחר שחלצה מן הארבעה ישאנה החמיישי נמצא אחד מייבם שתים או יהיו לאחת ה' חליות והכי מיתוקמא לשנא קמייטת דשמעתא מקצתן אחין של זדאיין אחין מן האם לאחד מן התערבותות ומקצתן שאין להם אחין מן האם אלא מן האב (אחין חולצין) אותן שהן אחין מן האם חולצין לכולם ושאינו אחין להן מן האם אלא מן האב מייבמין. **מקצתן** - של זדאיין ותערובתן כהנים ומקצתן שאין כהנים חולצין לכולן ואי אפשר להם ליבם הוואיל וחילצה ארבע חליות semua האחד חולץ לה היה בימה וחליצתו חיליצה וכחן אסור בה.

דף צט.א

יש חולץ לאחותו מספק - אע"פ שהיא מוחמש עשרה נשים הפותרות צרותיהן וכן לבתו ואמו. **אמו ואשה אחרת** - שילדו שני זכרים במחבא והוא א' מהן

ולהן שני זרים ודאין כגון רחל אשר יעקב הייתה לה יוסף ממו וחנה אשת ראובן שהיה לה חזרון ממו וזרו וילדיו שני זרים במחבא ומתו יעקב וראובן ובא יוסף בנה של רחל ונשא חנה אמו של חזרון וחזרון נשא את רחל ומתו יוסף וחזרון ונפלו לפניו התערבותות רחל לפניה בנה של חנה שהוא אחיו חזרון וחנה לפניה בנה של רחל שהוא אחיו יוסף ומתו ש אין ידוע מי בנה וכי בימה צריכה חיליצה משניין נמצא כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק. ה"ג **לאחותו מספק כיצד אמו ואשה אחרת שילדיו שתי נקבות במחבא ועמדו שני אחים מן האב ונשאים חולץ לשתייהן נמצא חולץ לאחותו מספק** - כך שנייה בתוספ' (דמכילתין יבמות פ"ב) אמו שלידה מאיש אחר שנשאה לאחר מיתת אביו וילדה עס אשה אחרת שתיהן שתי נקבות ואין ידוע איזו בת לאיזו אם ועמדו שני אחין שהיו זה מאביו שלא מאמו ונשאים לשתי הנקבות הללו המעורבות ונפלו שתיהן לפני זה ליבום ואחת - מהן אחותו מאמו ואילו היה מכירה לא הייתה צריכה חיליצה וعصיו שאין מכירה שתיהן צריכות חיליצה לישנא אחريינה ובאו אחיהן שלא מאותה האם ונשאים אחיו של ראובן נשא אחת ואחיו של חזרון נשא אחת ראובן חולץ לאשת אחיו ושמא אחותו היא וכן חזרון זו שמעת"י ולב"י מגמג"ס ב"ה דהא שמא לאו אחותו היא והכי איבעי ליה למימר זה חולץ לספק אחותו וזה חולץ לספק אחותו אבל לאחותו מספק משמע שחילץ ודאי לאחותו מחמת ספק שבידו. **אשתו ואשה** אחית - אשת ראובן ואשת כלב שלו שילדיו שתי נקבות במחבא נמצאת האחית בתו ובאו (אחיהן אח הבעליהם הם) שני אחיו ראובן ונשאים נמצא ראובן חולץ לבתו מספק שתיהן צריכות חיליצה ואם היה מכיר בתו הייתה פטורה ואם שני אחיו כלב נשאים הרי כלב חולץ לבתו מספק ולשון מ/or"י אחיו של ראובן נשא אחת ואחיו של כלב נשא אחת ראובן חולץ לאשת אחיו ואע"פ שספק בתו היא וכן כלב ולא היו נמי חולץ לבתו מספק אלא חולץ לספק בתו. **אחד עובד כוכבים ואחר גר** - דבנים שלידה בעודה תחת ידי העובד כוכבים המוכרה אין עבדים דקי"ל בהחולץ (לעיל יבמות מו) מהם תקנו אתם קונים מהם ולא הם מכם ולא הם קוניין זה מזה. **שחרר את השפהה** - והרי היא כישראלית ובא עליה העובד הولد ממזר. **ולהן בן** - ולא קנה את הבן. וכותב לו **כל נכסיו** - ומת והרי אמו תובעת כתובתה מן הנכסים. **כולה ר"מ היא** - היא מתניתא בתוריתא דיש מוכר ר"מ נמי אמרה וסיפא דקמייתא היא ומש"ה כתני עבד משועבד לכתחובה דר"מ סבר מטללים משתעבדי לכתחובה במס'

כתובות בפ' האשנה שנפלו (ד' פ) דקתי הניח פירות התלושים מן הקרקע בו. מתני': **לבני הכהלה** - לאשת בן הכהלה ודאי. **אחד** - מן התערובות חולץ תחלה ואח"כ מייבם השני ממ"נ אם יבמתו היא הרי טוב ואם אשת בן אחיו היא הרי חולץ לה יבמה ומורתת לו. **אוכלי בתרומה** - אחד כהן ואחד עבד כהן. **חולקין חלק אחד** - מפרש בגמ'.

דף צטב

בין כשרות - משום עבד. **בין פסולות** - כגון שפחה משום כהן. **הרואיות לכהונה** - ולא גירושה וחלוצה משום כהן. **אין טופגין וכו'** - דכל חד אמר أنا לאו כהן أنا (והתראת ספק היא). **אין משלמין** - דכל חד אמר أنا כהן. **אין חולקין על הגורן** - אין נוטני להם תרומה על הגורן שהמושחרר ישראל הוא. **ומוכרין את התרומה** - תרומות תבאותן כשמפרישין אותה אין צריכים לחתה לכהן דכל חד אמר לכהן אייתי ראייה דלאו כהן أنا ושקל ומא"מ לאוכלת א"א אלא מוכרין אותה לכהנים והדים שלהן. **ה"ג ואין חולקין בקדשי המקדש** - כגון עורות קדשים. **ואין נוטני להם קדשים** - להקריב. **ואין מוציאין שלהן מידם** - אם היו חifyין חטא או אשם או עליה אין קופין אותם לתת לאנשי משמר ולהיות עובודתם ועורם לאנשי משמר דכל חד אמר אני כהן ותניא (ב"ק דף קט) מנין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו כל שעה שירצה ואפילו במשמר שאין שלו תל' ובא בכל אותן נפשו ושרת ומניין שעבודתם ועורם שלו תל' ואיש את קדשו לו יהיו ותערובות הללו הויאל והאחד מהן כהן אין ב"ד יכולין להוציא מידן בעל כרחם ולתתם לאנשי משמר אלא יקריבו קרבנותיהם ויוציאו להן הבשר והעור ויתנו לכל מי שירצז או הללו יעשו שליח כל כהן שירצז להקריב את קרבנם או ישחו את קרבנם עד שיתרצו הם לתת לאנשי משמר. **לשון אחר ועיקר** - אין נוטנים להם קדשים בבכור וחרים קאמר ואין מוציאין את שליהם מידם דאמר אני כהן וגבוי חרים נמי תנן (ערךין דף כח) הכהנים אין מחרימין שהחרמים שלהן והדר אור כי קעביד בבכור שלו ירעה עד שישתאב ולא יקריבנו תם דא"כ לא יוכל את בשרו שהמרקיב יעכנו וללשון ראשון קשה לי דאמרינו בהגוזל (ב"ק דף קי) דהיכא דלא מצי עbid עבודה שליח נמי לא מצי משוי. **ובבورو ירעה עד שישתאב** - אף' בזמן הבית דהא לא מצי למיכפינהו למתן לכהנים לאקרובי ולאכול את בשרו ואני ה' נמי לא מצו למיתבה לכהן ולהחזיר להן

הברש דברкор תם אינו נאכל אלא לכוהנים דכתייב ביה ובשרם יהיה לך כחזה התנופה בבכורות פרק עד כמה (דף כח) הילך ירעה עד שישתאב ומותר לשוחטו במדינה ויאכלוهو הם דברкор בעל מום אין בו משום זרות אלא משום גזל דמתנות כהונה והכא גזל ליכא דהמוציא מחבירו עליו הראייה. **חומרין ישראלים וחומרין כהנים** - מפרש בגמרה. גמ': (חלק א' ס"ד - חלק אחד משמע של כל אחד). **חלק אחד** - אם באו שניהם על הגורן נותנים להם אבל זה שלא אין חולקין להם דקスピר אין חולקין תרומה לעבד אה"כ רבו עמו דלמא את לassocקי ליוחסין דסבירי כהן הוא. אם כהן אני וכו' - אספק כהן וספק עבד קאי כי מתניתין. **היי מעליין מתרומה ליוחסין** - לאו מאכילתה אלא מחלוקת הליך אין חולקין לו דלא ליתי לassocקי ליוחסין. **בהתן של צדיקים** - חמورو של רבינו פנחס בן יאיר. **עשרה אין חולקין** - כולחו מפרש טעונה. **והאהשה** - אשת כהן. והערל - כהן שמתו אחיו מלחמת מילה. **שאינה הוגנת** - פטולה לכוהנה. **משגרין להן לבתיהם** - ואוכליין וערל שאסור לאכול מאכילת נשייו ועבדיו. **חוץ מטמא וכו'** - لكمיה מפרש. **דלאו בני דיעה נינהו** - זילותא דתרומה לחלק להן בגורן לעין כל.

דף ק.א

בריה בפni עצמה נינהו - והוא זילותא דקדשים. **משום גירושה** - שמא יגרשנה בעלה והוא זורה ולא ידע אינשי ופלגי לה. **דמקרב למטא** - משום גירושה ליכא דהא סמוך למטא הוא וידעו לה אי גירושה היא ומשום יהוד אייכא הויאל דלא שכיחי ביה אינשי. **אי נמי דמרחיק** - משום גירושה אייכא משום יהוד ליכא. **חוץ מטמא** - קנסא הוא דלא איזדרה. **נפייש אונסיה** - שמתו אחיו. **מאי קאמר** - קטני אין חולקין והדר קטני במקום שחולקין. **ה'ק** - האי במקום שחולקין לאו אתרומה קאי והכי קאמר ודבר שחולקין נמי לנשים כגון מעשר עני שהוא מתחלק בתוך הבית בעיר ואין כאן משום יהוד דשכיחי אינשי נותניין לאשה תחלה משום דזילא בה מילתא למים. **מעשר עני** - אין מתחלק בגורן אלא בתוך הבית כדכתייב לגר ליתום ולאלמנה וגוי' (דברים כו) ועוד משום דלא ליכספו עניים. **גברא ואתתא** - זה טובע בעל דינו וזוי תובעת בעל דין ואין הדין בין שנייהם. **שרינה תיגרא דגברא ברישא** - היתי נזקק לאיש תחלה למגור את דינו ואח"כ היתי נזקק לדון בין אשה ובין בעל דין. **לא שיחררו לא** - כלומר לא כפין להו לשחרר זה את זה בתמייה

והא לישא שפהה אינו יכול ותנן גבי מי שהחציו עבד וחציו בן חורין כופין את רבו ועשה אותו בן חורין משום האי טעמא. **מנחת ישראל** - נקמצת ושיריה נאכלים כדכתיב (ויקרא ב) וקמצ (הכהן) והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו (שם ויקרא ו) ומנהת כהן אין נקמצת לפי שכולה כליל שנא' (שם ויקרא ו') כל מנהת כהן כליל תהיה ואחד מתערובות הללו שמתנדב מנהה צריכה קמיצת שמא ישראל הוא ומנהה שלא נקמצה פסולה כזבח שלא נשחט ושיריה אין נאכלין דלמא כהן הוא. **איקרי כאן מו'** - היכי מצי מקטיר להו לשירים ודלמא מנהת ישראל היא ושירים גמורים הון והרי הון בבל תקטירו דכתיב (שם ויקרא ב) לא תקטירו ממןו אשה לה' כל שמננו לאישים שנקטר הימנו דבר הרاوي להקטיר הרי השירים בבל תקטירו (דכתיב לא תקטירו ממןו אשה לה'). **ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח בתريا דהאי קרא דלא תקטירו כתיב ומילתיה דר' אלעזר בזבחים בפ' התערובות (דף עז)** גבי אברי חטאota שנתערבו באברי עליה רבי אלעזר אומר ינתנו כולם למעלה ורואה אני את בשר החטאota שהן שירים ובבל תקטירו כאילו הון עצים דכיוון דלא מכויין לאקטורי לאו הקטרה היא ומותר לעשות כן מפני תקנת עליה וחכמים **אומרים תעובר צורתם וייצאו לבית השרפאה.** **רבי אלעזר ברבי שמעון** אומר - גבי כהן המטמא הקדש בDALI דלות שמביא מנהת חוטא (מנחות דף עד) וכותב בה במנהת חוטא והיתה לכהן כמנהת כלומר אם חוטא זה כהן הוא הרי היא כמנהת ישראל מה מנהת ישראל נקמצת אף מנהת חוטא של כהנים נקמצת אי מה מנהת ישראל שיריה נאכלין אף זה שיריה נאכלין ת"ל וכל מנהת כהן כליל תהיה הא כיצד הקומץ קרב בעצמו והשירים קרבות לעצמן דברי ר' שמעון ר' אלעזר ב"ר שמעון אומר הקומץ קרב לעצמו והשירים מתפזרין בבית הדשן למטה מקום שנوتנים שם תרומת הדשן והנוצה והיינו אצל המזבח ועד כאן לא פלייגי רבנן עליה ואמרו דשירים קרייבים אלא במנהת חוטא כהן דסבירא להו כולה בת הקربה היא כמנהת נדבתו אבל הכא דלא מצי לאקרובה ממשום שמא זר הוא ושירים גמורים הם ובבל תקטירו אפילו רבנן מודוomatפזרין. **מתני' חולצין ולא מייבמין** - לאשתו של ספק זה בני הראשון חולצין שמא בן אביהם היה ולא מייבמין שמא בן האחרון הוא והרי הוא אחיהו מן האם ולא מן האב וזעалиם בכרת וכן בני האחרון וכן הוא לנשותיהם.

היו לו אחין מן הראשון ומן האחרון שלא מאותה האם הוא או חולץ או מייבם - לאשת בן הראשון אם אחיו הוא הרי טוב ואם לאו נכנית היא אצלו וכגון שאין אח אלא הוא דליך לטפוקי ביבמה לשוק וכן לאשת בן האחרון. והן - אחין אחד חולץ ואחד מייבם או בן הראשון או בן האחרון חולץ לה וחברו מייבם אם יבמתו היא הרי טוב ואם לאו נכנית היא ומשום יבמה לשוק ליכא שהרי חולץ לה יבמה. אין סופג - דלמא לאו כהן הוא. **הוא אונן עליהם** - לחומרה שמא זה אביו וביום מיתתו אסור זה לאכול בקדשים שמא אנינות חלה עליו וכן הן אוננים עליו וביום מותו אסורים שניהם בקדשים ופריך בגמרה ה"ז דשניהם חיין א"ת בגרושה אמאי הוא אין מטמא לראשון אם בנו הוא הרי טוב ואם איןו בנו הרי הוא חל וככו' מפרש בגמרה. **הוא אינו יורש אותו** - דירושיו מדחין אותו אצל אלו והן יורשין אותו דמי מעכבר על ידן והוא ממון המוטל בספק וחולקין בין שניהם. **ועולה במשמרו כו'** - לעבוד ואין בני משמר מעכברין עליו אבל איןו חולק דכל משמר דחי ליה לגבי חבריה. גמ': **דוקא מיחלץ והדר יבומי** - היו לו אחין מן הראשון ומן השני שלא מאותה האם דקטני מתני' והן אחד חולץ ואחד מייבם דוקא מיחלץ חד והדר יבומי חבריה אבל יבומי ברישא לא דלמא פגע ביבמה לשוק שמא יבמתו של חברו היא ולא שלו. **הולד שתוקי** - וכשר הוא דהא פשיטה לו דבען כהן הבא על הפנוייה הוא. **מדין הכהונה** - מלעבוד עבודה ואף על גב דלענין יוחסין לישא אשה כשר הוא פסול לעבודה. **אחריו** - שניכר זרעו שהוא שלו. **מאי קא מזהר ליה רחמנא** - הוайл וההוא אחורי קא דרשת ליה לעניין פסול כהונה הכא Mai פסול קא דרשת ביה הא ודאי גבי ישראל כשר הוא כגון עשרה כשרים עומדים ופירש אחד מהם ובעל. **זרעך בתורה** - כדאמר בפ"ג דקידושין (דף סח) שפחה הولد כמו דכתיב האשה וילדייה עובדת כוכבים דכתיב כי יסיר את בנך בנך הבא מן היהודית קרויב בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרויב בנך אלא בנה. **ראשון ראוי להיות כ"ג** - היכא שמייבם אשת אחיו בתוך ג' וילדה ספק בן ט' לראשון ספק בן שבעה לאחרון בפרק החולץ. **בשלמא הוא אונן עליהם משכחת לה** - אפילו נשואין ואע"ג דקמא מית ליה כגון שלקטו עצמותיו לסוף שנים מרבות אונן זה ספק עליהם ואסור בקדשים דתנן בפסחים (דף צא) השומע על מתו והמלך עצמות אוכל בקדשים לערב אבל כל היום אסור. **בשלמא לשני לא ליטמא** - שמא בן

הראשון הוא וכחן כשר הוא. **אלא לאו בזנות** - שנייהם באו עליה בזנות והלכך אין מיטמא להן דברין כך ובין כך כחן כשר הוא ומשכחת הוא אונן עליהם והן עליו דהא תרוייהו חזו ליה. **בממאנת** - לעולם בזנות לא מיתוקמא דהא פסול לעבודה ולא מציא למיתני עולה במשמרו של זה ושל זה אלא היכי משכחת לה דרואה בmittat שנייהם ואין מיטמא להן דכהן כשר הוא בממאנת יתומה שמיינה בעלה ולא שהתה שלשה חדשים וניסת. **משמעות במקץ** - מותרות (לשם) ליתן מוק באתו מקום שלא יתעברו. **שמא תעשה עוברה סנדל** - עובר שני דוחק את הראשון ופוחת את צורתו בהמלת (נדזה כה). **ואי זו היא קטנה** - שמתעברת ומתה. **מבת י"א כו'** - ולענין מייאן נמי בת י"ב ויום אחד לא ממאנת ומקמי הכי קטני دائ מיעברא מטה פחותת מכאן אינה מתעברת כלל יותר על זה אי מיעברא לא מטה. **בקידושי טעות** - על תנאי ולא נתקיים דນפקא מיניה بلا גיטה וניסת בתוך ג' ומשכחת לה דרואהmittat שנייה וכחן כשר הוא לפיכך אין מיטמא להן ועולה במשמרו לעבור דבזנות כהאי גוונא דהוי ע"י נשואין לא גוזר רבנן. **היא** - מיעוטה הוא והכי קאמר היא כלומרasha גמורה דכי לא אנסה וזינתה אסורה ויש לך אחרת שאף על פי שנבעלת תחת בעלה ברצון מותרת בעלה ואי זו זו כו'. **והולכת לה** - וכיון שלא בעיא מיניה גיטה לאו אשתו הויא ואי זינתה הרי היא כפניה שזינתה ומותרת לו.

דף קא.א

חייב - שהרי אחד מהם אביו (קסבר התראת ספק שמה התראה הויל וממ"ג עובר) והכו. **בת אחת** - שחבטן במקל בהכאח אחת. **חייב** - דבהתראת ודאי התרו בו אל תה שニיהם שבמכח זו אתה מתחייב. **בזה אחר זה פטור** - دائقا שתיה התראות וכל חזא וחדא הוה התראת ספק ולת"ק התראת ספק שמה התראה הויל וממה נפשך עבר. **מ"א דמן דפטור** - בבת אחת הא ודאי התראה היא. **למטה** - באביו ואמו. **למעלה** - כלפי מעלה כי יקלל אלהיו (ויקרא כד). **איתקש הכאח לקללה** - בפרשׁת ואלה המשפטים סמכון העניין אלא שפסק אחד מפסיק בינוין ואיך למד' היקש הוא אבל הן הנחנקין (סנהדרין מה). **האמר בעין דאייביך מצוה** - בתמיה גרשין לה דקה אמרת למה עולה היא ודאי בלא חלוקה ניחא ליה למיעבד עבוד' אלא בעי הכא עלה לא כתני דעתני עלה במשמרו אינו חולק. **בעל כrhoו** - דעת' ג

דאיינו חולק כפין ליה לעבוד. **משום גם** - שתי משפחות שבושין עליו
שיאמרו בני אדם פסול הוא לעובודה (ובני משמרות יכולין לכופו ולומר לו
הוائل ואומרים עליך שאתה משפחה שלנו עובוד במשמר שלנו שלא יאמרו
בני אדם שלא רואך עובד במשמר אחר פסול הוא זה וכן במשמר של אחר).
כל משמר - חולק לששה בתים אבות וכל אחד עובד את יומו ונוטל עורות
קדשים הבאים ביוםיו. **הדרן עלך נושאין על האנושה.** מתני. **ואפילו שלשתן הדיוות** - שאין (מסנהדרי עירן) (מסורת הש"ס [מסנהדרין]) ובגמרא
פריך מי דיניין. **מנעל** - של עור רך הוא עיין שלנו. **חיליצה כשרה** - אבל
לכתחלה לא כదמפרש لكمן משום מנעל המרופט שניטל גבו אבל עיקר
חיליצה בסנדל והוא של עור קשה וمبושל ומשנפחת אין לו תקנה ואין דרך
לנוועלו. **באנפiliation** - של בגד קלצון בלו"ז. **פסולה** - דמידי דמגין בעין
דכתיב (דברים כה) נעל ונעל מידי דמגין הוא דכתיב (יחזקאל טז) ו안내לך
תחש והוא עור. **עקב** - שלול"א בלו"ז. **מן הארץבה ולמעלה** - שנחנן רגלו מן
הארכובה וחלאץ מן הארץבה ולמעלה. **או בשל שמאל בימין כשרה** - אבל
חיליצה של שמאל קטני בפירקין (לקמן יבמות כד) פלוגתא. **חלצה בגזול** -
סנדל שלא היה למדת רגלו אבל הוא יכול ללבת בו. **הכי גרשין** - או בקטן
החותפה את רוב רגלו חיליצה כשרה. **גמ:** **להקרות** - ליבם לא חפצתי
לקחתה (דברים כה) מאן יבמי להקים וגוי ככה יעשה לאיש וכולן בלשון
הקדש. **זקנים** - ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים (שם דברים כ"ה). **זקנין** -
וקראו לו זקנינו עירנו (שם דברים כ"ה) אבל ונגשה יבמתו אליו לעניין הזקנים
(שם דברים כ"ה) לא קא חשיב דכיוון דכתיב הזקנים אהנך דלעיל קאי. **ב"ד**
מנוקים מכל מום - יליף מהאי קרא כולך יפה רعيיתי دائירית במסנהדרין.

דף קא ב.
בישראל - להקים לאחיו שם בישראל. **וסתם לו תנא כוותיה** - במתני.
החיליצה והמיואנון בשלשה - וסתמא היא בפ"ק מסנהדרין. **בבית דין** -
סנהדרין. **חיליצה תרי סתמי נינהו** - הכך מתני דין והכך מסנהדרין. **זהנן - בפ'**
כיצד מי שאסר את האשה בנדר הרי זה לא ישאנה מיאנה או שחליצה בפניהם
ישאנה וליכא משום הסר ממק עקשנות פה. **מן שהוא ב"ד** - כלומר לא יחיד
היה שם דנימה בשביilo נתכוין שהרי ב"ד היה שם ואין ב"ד פחות משלשה.
הוائل וסתמא במקום מחלוקת היא - שנחנק שם רביה יהודה בדבר אחר

ובדבר זה לא נחלק ש"מ הדר בה אבל מיאון לאו סתמא במקום מחלוקת היא דהנ' תנאי רבי יוסי ברבי יהודה ור"א ברבי יוסי לא מייתין התם אפלוגתא אחריתני דニימא מדלא איפלוג בהא ש"מ הדרי בהו. **למקבע דוכתא** - לשם כך. **השערה** - מקום מזומן לכך משמע. **לפרסומי מילתא** - דחלוצה היא ולא לינסבא לכחן א"ג דליתו אינשי וליקפצו עליה. **לוירוא דקני** - חביבה של קנים והלכו לישב שם לשם חיליצה זו. **תנינה** - גרסין יש ברייתה בידי וכתני בה בישראל בית דין של ישראל כו' והכי אמר לעיל דבר שמואל בר יהודה כתני לה. **ו Ана גר אנא** - הוא ואביו נתגיירו הלכך פסילנא לחיליצה. **מרענא שטרא אפומיה** - דאי אומר ידענא בה דפריע לא מיזדקיקנא למיגבאה **ביה.**

דף קב.א

גר דן את חברו - דיני נפשות דאילו דיני ממונות אפילו לכל ישראל דתנן (סנהדרין דף לב) הכל כשרים לדון דיני ממונות וامرיה' הכל לאתווי Mai לאתווי גר. **עליך הוא דבעין מקרב אחיך** - אבל על הגר אפי' חברו אתה מקיים עליו, דין בכלל מלך בכתב (משל' בט) מלך במשפט יעמיד ארץ אם דומה דין למלך שאין צריך כלום יעמיד ארץ ועוד שימוש הרבה כתובים כאן כל שימוש שאתה משים לא יהו אלא מקרב אחיך. **בישראל** - משמע שהוא ישראל מכל צדדין. **בAMILתא דרביה גרסין חולצין** במנעל שומען לו אין חולצין בסנדל אין שומען - ומזה אמר אם יבא אליו כו' דכל כמה שלאأتي אליו ויאמר לא חולצין אלמא מneauל לכתהלה לא ובדרך יוסוף גרס' אם יבא אליו ויאמר אין חולצין במנעל שומען לו אין חולצין בסנדל אין שומען לו וכל כמה שלא אמר לו אליו אין חולצין במנעל חולצין לכתהלה. **ה"ג אמר לו וכי חולצין במנעל** - ול"ג והتورה אמרה נעלו ולא מנעו שאין מneauל כתוב בכל התורה אלא נעלו כגו' של נעל' (שמות ג') שלפ' איש נעלו (רות ד) דמשמע בין סndl בין מneauל דמנעל לשון חכמים ונעל לשון תורה והאי דכתב מneauל לכתהלה אסור לאו מקרה ילי' אלא משום גזירה כדלקמן והאי כתב באורייתא (דברים לג) ברזל ונחתת מneaulid לשון מneauל ובריח הוא. **משמעותו** - **דר"מ. פנתא** - גב המneauל. **ארקטא** - שרוך נעל (בראשית יד) מתרגם ארקטא דמסאנא שכופליין רצועות על אזניו והוא ליה כשני נעלים זה על גב זה אבל סndl אין קושרין וכופליין רצועות של אזניו שהרי קשה הוא ואין הרצועה

דוחקתו אבל בשפט פיו יש כמו קשר לקצר את פיו. **א"ה אפילו דיעבד נמי** - אלא מدامrinן חליצתו כשרה ש"מ גלוויי כרעה בעינה ואפילו שני מנעלים זה על גב זה כי שולפת לתרוייה שפיר דמי כדאמר لكمנו ב' מנעלים כו' מהו ועד כאן לא מיבעיא ליה אלא דקרעתיה לעילאי ושלפתיה לתתאי אבל שלפתינויה לתרוייה שפיר דמי. **מרופט** - מבוקע קרווע מלמעלה דכיוון דרכיך אע"ג דקרווע מייתב ליה אכרעה אבל סנדל שהוא קשה אין יכול ליישבו על רגלו משנפחת וליכא למיגזר מיד. **שינצי** - אשטר"ל ונוח לחולצו. **אע"ג דאית ביה חומרתא** - קשר הקשור על שפטיו ומעמידו שלא יצא מן הרgel אפ"ה בשעת חליצה קטרין ביה מיתנא כי היכי דתיתני היא ותישרי והדר תחלוץ ותהיי חליצה מעלייה. **בשמיתת רוב העקב** - כגון ששמטה את רוב העקב מן הסandal אע"פ שלא חלצתו כלו הותרה. **הותרו רצעות מנעל** - שלא התירטן היא. או **ששמט** - הוא רוב הרgel והוא חלצתו למגררי. **דחיס** - נסמק לשון דחיס ברימבר' בלעוז. **עקב** - שלו"ז. **מסיע ליה כו'** - הא דקטני הותרו רצעות כו'. **שרפתהו** - השילכה גחלת על הסandal כשהוא כרוך ברגלו ושרפתו.

דף קב.ב

מוקי - קלשונ"ש קשים הם וכן בלשון ערבו קורין למנעלים אלמוני. **הא חזין דחלצה חיישין** - דלמא חליצה היא לפוסלה עליהם ואע"ג שלא נתכוונו להליצת מצה. **ואיכא דאמרי** - אין ודאי טעמא שלא חזין דחלצה הא חזין דחלצה חיישין דלמא נתכוונו ומיפסלא עליהם. **התפור בפשטן** - שתפור בתוכו בגדי פשתן כעין שתופרין בתוכו לבדוק פלטרא"ש, ל"א התפור בפשטן שתפירו במשיחה כעין שלנו. **אין חולצין בו** - דברינו כולה דעור דכתיב ואנעלך תחש אלמא לא קרי ליה נעל עד שיהא כלו של עור. **מידי אחרינא** - עור בהמה אחרת או סandal. **תריסיותו** - רצעותיו. **של שער** - מנוצה של עזם. **קורקה**. **זרזוי היא** - שנוטלתו מע"ג קרקע ומגעילתו ברגלו. **והכתב יחלץ עני בעניו** - כלומר יזרזנו ויתן לו כח ומשני הכא נמי שלופי הוא וה"ק בשכר עני שכך עליו בחיו יחלצנו ויצילנו מדינה של גיהנם. **ויחלצט** - כס"ד זרזוי הוא שיחליפו כת. **אפי' בשוקו** - אם נחתך רגלו. **ה"ג** - א"כ נכתב מעל רגלו מאי מעלה רגלו ש"מ שלופי הוא. **ה"ג שיטה מי כתיב חלץ להם חלץ מהם כתיב** - הוא קיבל חליצה מהם ואיilo יבמה דחלצוי מינה אחין שהיבם קיבל הימנה מידי משא אית ביה. **אין התורט** - את הלשכה נכנס לתרום. **לא בפרוגוד**

חפות - חלוק שיש בו אימרא שלא יחשדוו לומר בתוך האימרא החביא כספים וחברו במס' יומה (דף עז) שלא יצא ידו מתחת חפת חלוקו. ולא **באנפיליא** - נמי משום חשד. ואין **צrik** לומר מנגעל וסנדל - - דבלאו חד נמי אסור דכתיב (ישעיהו א) מי בקש זאת מידכם רמוס חרוי ומדקתיי אין צrik לומר כו' מכלל **דאנפיליא** לאו בכלל מנגעל. **לא יטיל בהן** - ביום הכהורים דהוו נעלית סנדל. **חתיתין** - חתיכות דקות של מוכין ועור רך ומשום תעוג ולאו משום דתיהו נעליה. **הכי גרסינו אלא אמר רבא לא קשיא כו'** - מתני' דתרומות הלשכה באנפיליא של בגד דלאו מגין הוילא והו נעל ולגבי עזרה נמי ליכא בזין דאין דרך להכנישה בטיט והוא דיום הכהורים בשל עור. **בקורדקיסין** - מנגעלים דקים שנעלין תחת מנגעלים עבים להגין מון המים ונקראים אונדרשו"ץ בלשון אשכנז. **הנפרט** - לשון לא תפromo (ויקרא י) ושיך פרימה במנעל ופחיתה וקיבול שיך בסנדל. **שעם וממי** - קשה הוא ומגין הוא. **בקב הקיטע** - שנקטעה רגלו עושה כמוון דפוס רגל וייש בה בית קיבול קטן ומכניס שם ראש שוקו ואין נסמק עליו והוא קרווי קב ולמשענת הליכה יש לו אשקין"א קשורה בשוקיו ומשענת ידיו שקורין קרוק"א. **במוק** - קילצון של בלבד קשה ומגין. **בסמיכת הרגלים** - מי שמהלך בידו וגורר את רגליו עושה להם סמיכה של עצ או של עור ומכניס לתוכו. **סמיכות הידיים** - שעושה לידי בתים של עור מפני שמכניסם בטיט וסומך עליהם וגורר את רגליו.

דף קג.א

קב הקיטע - דחשייב ליה מנגעל מנין רביעי מאיר היא. **יוצא** - בשבת. **אנפיליא של בגד** - דקתני סיפה חלייתה פסולה אתאן לרבען דפליגי עליה דרביעי מאיר בקב הקיטע אלמא דלא הויל מנגעל דאי רביעי כיון דקב הקיטע הויה נעל אלמא ואנעלך תחש לא דיק אנפיליא נמי תהוי נעל. **מדסיפא רבנן** - רישא דקב הקיטע נמי רבנן ודיקי ואנעלך תחש ודקתני קב הקיטע כשר במחופה עור. **אדתני סיפה אנפיליא של בגד** - פסולה האי הוא ודאי דלאו נעל הויא דהא לא מגין לישמעין חילוק בקב הקיטע דאע"ג דמגין לאו נעל וכ"ש האי. **סיפה נמי ר' מאיר** - ולא דיק תחש ואפילה hei של בגד לא משום דלא מגין אבל קב הקיטע מגין הלך אפילו אין מחופה עור כשר. **למדחסהה** - לדחסו רגלו בקרקע. **מוטה** - לאו אורחיה למדחסהה. **על ליחטא דברעה** - שרגלו

הפוך ודורס בעליונו של רgel ליחטא לשון לווחים (שבת דף מז) פלנקא כלומר שאינו דורס במקום מדרס רgelו ואע"ג דתנן (לעיל יבמות דף קא) מן הארץובה ולמטה כשרה הtmp הוא דכי נחטך רgelו קמ' ליה שוק ורחמנא אמר מעל רgelו דהינו שוקו אבל האי לאו רgel הוא. **והתניא בסミニות הרגלים** - כשרה. **מאי לאו דחליצ' בהו איהו** - הגורר את רgelיו והם עוקומים. לאחר - שרגלו ישרה. **בר אובה ובר קיפוף** - בפ' אלו מגלחין (מ"ק כה) דאחלשו לדעתיה דרבashi ואיתה הפוך כרעיהו. **רגלים** - שלש רגלים תחוג (שםות כג). **פרט לבали קבין** - שפטורים מן הראייה אלמא שוק לאו רgel הוא. **מעל רgelו** - משמע מדבר שהוא על רgelו מدلע כתיב וחלצה נעלו מרגלו. **שמע מינה** - ממתני' דקה מקשר מן הארץובה ולמטה. **האי אסתוריא** - קביל"א המפסקת בין שוק לרgel. **עד ארעה נחית** - ואין עוד פרק אחר למטה הימנה בעקב. **דלהדי כרעא** - השווה ועומד למול כף הרגל לאו מעל הוא וככרא דמי. **בשליטה היוצאת מבין רגליה** - אלמא ירכים נמי מיקרו רgel. **נועצת עקביה בירכותיה** - והולך יוצא מבין רגליה ממש והיינו דכתיב מבין רגליה. **לא עשה רגליו** - לא הסיר שער זקן התחתונו. **להסיך את רגליו** - מי רגלים אלמא ירכים רgel מיקרו. **אך מסיך הוא את רגליו** - בעגלון מלך מואב כתיב. **בין רגליה** - בין ירכותיה שבא עליה סיירה ונתקונה כדי ליגעוו. **כרע נפל שכב** - שבעה כתיבי בקרא.

דף ק.ב

רעה היא - שונים הרשיים וקצת נפש צדיק בהנתן הלכך לאו הנאה היא. **שמא דעבותות כוכבים** - למה גנבת את אלהי (בראשית לא). **נעל מ"מ** - חלוץ הנעל. **פרט לסנדל המיטוליות** - הנפחת שאין לו עקב שול"א לישנא אחרינא על שם מקומו נקרא מיטוליות לשון מורה". **הוב ליה סנדליך** - ליבם ותחלוץ בו. **היב ליה דשMAILA** - במתכוין עבד דלא סבירא ליה לאבוי סנדליך שאין שלו מותר לכתלה. **אמר ליה** - רב יוסף אמר دائم רבן במתניתין בשל שמאל בימין חלייטה כשרה דייעבד לכתלה מי אמר. **הוב ליה ואקני ליה** - שיהא שלו במתנה. **סנדל של עץ** - דקתי מתני' חלייטה כשרה מני. **רבי מאיר היא** - دائم קב הקיטע נעל הוא יצאתו בו בשבת. **סנדל המוסגר** - שפרחה בו הצרעת לא תחלוץ בו בימי הסגרו דלא ליתי למייעבד במוחלט. **ואם חליצה חלייטה כשרה** - דלאו בר שריפה הוא

ושיעוריה קאי. מוחלט **חלייטה פסולה** - דלשריפה קאי ואנן שייעורא בעין חופה את רוב רגלו והאי כתותי מיכתת שיעוריה. מטמא מתוכו - ב מגע וاع"ג דלא נכנס גופו לתוכו דלהוי טמא משום בא אל הבית אם נגע בכותל מטמא. **המוחלט** - מטמא אף מאחרויו. **מטמאין בביאה** - אם נכנס דרך ביאה כיון שנכנס רובו לתוכו טמא משום והבא אל הבית ומקרה נפקא לו בתורת הנים דמוסגר מטמא מתוכו ולא מן אחריו ובמוחלט כתיב טמא הוא הוסיף לו טומאה אחרת לומר לך שמטמא מאחריו. **מטלית** - בגד המנוגע. **שלש על שלש** - הויב גגד דחיזי לעניינים. **שאין בה כזית** - שחוטה דק. כיון **שనכנס רובה לבית טהור טמאתהו** - טימאה את כל כלי הבית דמצורע מטמא בביאה וכן בגד ואבן המנוגעת قولן מטמאים באهل והוא כיון דעל רובה כולה דמייא. **מאי לאו מוחלטת** - ואפילו וכי אמרת שדי מיועטת בתר רובה והוה ליה כמו דעתילא כולה ואי כמו דעתכתא דמייא זיל בתר מה דעתיל ואין בבית ג' על ג'. **היו בה כמה זיטים** - ואין בה אלא ג' על ג' אלא שחוטה עבה כיון שנכנס הימנה כזית לבית טימאתו ואע"פ שאין כאן בגד דהא לא על רובה. **אי אמרת בשלמא מוחלטת** - היינו דמטמא בכזית אפילו אין כאן בגד שלש על שלש משום דמוחלט איתתקש למת ומת מטמא בכזית והיכא איתתקש דכתיב אל נא תהי כמת שמררים מוסגרת הוא וקאמר ליה אהרן למשה אל נא תחולט שלא תהא כמת. **הכי גרסוי אלא שאני התם מו'** - ולעלום במוחלט ומשום hei שדין מיועטת בתר רובה לעניין טומאה ולא אמרי כמו דעתכתא דמי דעתיב ושרף. **וליגמר מיניה** - לעניין חלייטה להיות חשוב שלם. **איסורה מטומה לא גמרינו** - שהלכות טומאה חדש הוא. של **עובדות כוכבים** - שנועלם אותו לצלם ברגליו כשמסייעין אותו ממוקם למקום. **חלייטה כשרה** - מוחלט כדאמרן שאפילו בשעת שריפה קרייב בגד ולא מילך הוא אלא גילוי מילתא בעלמא הוא ושל עובדות כוכבים נמי הואיל להילוכה עביד ומשמשי עובדות כוכבים לאו לשרפפה קיימי דאית להו תקנתא בביטול ואי משום איסור הנאה חלייטה לאו הנאה היא דמצות לאו ליהנות ניתנו. **של תקרובת עבודה כוכבים** - שהקריבו ומסרווה לפניו לשם דורון וכי"ל (ע"ז דף נ) תקרובת עבודה כוכבים אין לה ביטול עולמית דאיתתקש למת דכתיב ויאכלו זבחו מתים הלכך לית ליה תקנתא וכתותי מיכתת שיעורא.

ושל עיר הנדחת - נמי לשריפה קיימת. ושל זkan העשי לכבודו - לתוכריכי מיתה הואיל ולאו להילока עביד לאו נעל הוא. **dzi נמי** - סנדל שהיה לב"ז ומיויחד לחיליצה. **לנעעים** - כל ריב וכל נע (דברים כא) מה נעעים ראייתם ביום דכתיב (ויקרא יג) וביום הראות בו אף ריבים ביום וחיליצה דין הוא דגובה כתובתה. **אפי גמר דין נמי לא** - ואנן תנן דין ממונות דין ביום וגומרים בלילה (סנהדרין ד' לב). **כתחלת דין דמייא** - דנפקא לנו בסנהדרין באחד דין ממונות (דף לד) דתחלת דין ביום. **במוק** - אע"פ שאינו של עור. **כמה רב גבריה** - בלשון גנאי אמרה. **אי מוק סטמא תניא** - בברייתא דלעיל יבמות (דף קב) בקב הקיטע במוק בסמיכת הרגלים. **ليلת סטמא תניא** - במתניתין חיליצה כשרה. **bihidiichiיחידה תנילה** - במתני' דתנן ובא מעשה לפניו רב עקיבא והכשר. **רגל רגל מצורע** - דכתיב על בהן רגלי הימנית (ויקרא יד). **ונאמנו להלו אוזן** - במצורע. **אוזן אוזן מופנה** - שני צדדין בין במצורע בין בנרצע ذקרה מצורע עני Miyoter למורי כדאמרן במנחות בפ"ק (דף י) יד יד לקמיצה רגל רגל לחיליצה אוזן אוזן לרציעה וגביה רציעה תרי אונו כתיבי ורצע אדני את אוזנו (שמות כא) וננתה באזנו ובדלת (דברים טו). **לא מופני** - שני צדדין אלא מצד אחד מצורע Miyoter אבל בחיליצה לא וליכא אלא חד וקסבר ר' אלעזר מופנה מצד אחד למדים אם אין תשובה ואם יש להסביר משיבין. **וכמי לא מופני Mai פירכא אייכא** - מופנה מצד אחד למדין ומשיבין) והכא Mai פירכא אייכא ומהכא נפקא לנו בכל דוכתא לר' אלעזר מופנה מצד אחד למדין ומשיבין (שבת דף קלא). **מתני' חיליצה כשרה** - **דרקיה לא מעכבה** דכתיב ככה יעשה

דף קד.ב

כל דבר שהוא מעשה מעכב דכי כתיב ככה דמשמע עיכובא אמעשה כתיב וקרירה דברא בעלמא הוא. **כל דבר שמעשה** - וركיקה מעשה היא. מעשה באיש - חיליצה שהאשה עושה מעשה בגופה של איש לאפוקי רקיקה דלאו מעשה באיש הוא. **חרש שחילצטו פטולה** - לפוטרה במקום אחר כשר. **וחרשת שחילצה חיליצה פטולה** - היא עצמה אינה נפטרת בחיליצתה כדאמר' לסתון בפ' ב"ש (דף קי) ואין לה תקנה אלא בייבום ואם רצה להוציא יוציאה בנט. **חילצה בשנים** - כשרים או בגין' ונמצא אחד מהן קרוב דהדר הוו فهو שנים חילצטו פטולה. **ורבי שמעון ור' יוחנן הסנדל מכיםרים** - ול"ג

בשנים דהא בשנים עסיק נמי ת"ק. גם. אלם ואלמת - שחלצו חלייצתן כשרה. והאמרי **דבי רבינו נגאי** - ומפרש טעמא דמתני' דחרש וחרשת מפני שאינו בואמר ואמירה דתנן (תרומות פ"א מ"ב) חרש שדברו חכמים בכל מקום שאינו לא שומע ולא מדובר. - ועמד ואמר עונתה ואמרה. **חלייצה פטולה** - ומתני' דקטני לא קראה חלייצה כשירה קר' זира דא"ר זירא בפרק המנחות והנסכים (מנחות קג) כל הרاوي לבילה כו' דקטני האומר הרי עלי ס"א עשרונים מביא ס' בכל אחד ואחד בכלי אחר ומפרש טעמא משום דקיים فهو לרבען דשים נבלנות בכלי אחד אבל ס"א אין נבלנות יפה ומותבין וכי אין נבלין Mai ho והתנו (שם מנחות ח) אם לא בلال כשר ומשני רבינו זירא הרاوي לבילה אין בילה מעכבות בו דאפשר לא בلال כשר ושאין ראוי לבילה בילה מעכבות בו ראוי לבילה בעינן דאפשר להתקיים בה מצות מנוחה והכא נמי ע"ג ذكريיה לא מעכבה ברاوي לкриיה אבל בשאיו ראוי מעכבות. **יבמה** שركקה - לפני ב"ד. **תחולץ** - דນפסלת עליה מייבום. **במקום מצוחה** - בשעת חלייצה שהרקייה מצוחה. **אימורים דכי איתנהו מעכבי** - בשר מאכילה בפ' תמיד נשחט (פסחים נט) וכי ליתנהו לא מעכבי כגון שנטמאו או שאבדו והכא נמי נימא ע"ג דלאו מעשה חשוב באיש הוא הואל ואפשר לרוקן לעכב וכאמר רבינו עקיבא לא מעכבה. **אלא לר' אלעזר** - דאמר במתני' מעכבה אלמא מעשה הוא. ה"ג - והוא שני דברים המתירין אין מעליין זה בלבד זה. **אין מקדשין שני הלחם** - להיות קדוש קדושת הגוף ליפסל ביווץ ולינה אלא בשחיטה ואע"פ שהן טעוניין תנופה חיין עם הלחם אין תנופתו מקדשין אלא שחיטתן דגמר מיאל נזיר דכתיב (במדבר ז) ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות תלה הכתוב עשיית סל המצות בזביחת האיל בפ' התכלת. **מיatz** - ל"ג. **לחם קדוש** - ליפסל ביווץ ואין קדוש להיות ניתר באכילה.

דף קה.א

רकקה ולא חלצה ולא קראה חלייצה פטולה - ופוסלה על האחין כدمפרש ואיל. **אין כאן בית מיחוש** - ואף' מייבום לא פטלה. **למאן** - כלומר למאן הלכתא תני פטולה. **אילימה** - דלא משתריא בה לעלמא פשיטה. **אלא לאו לאשמעין דאייפטלה מהחין** - דקי"ל במסכת גיטין (דף כד) כל מקום שניינו חלייצה פטולה פטולה ופוסלה על האחין גט פסול פסול ופוסל מן

הכהונה. **מאי שנא רקייה** - דפסלה. **ומאי שנא קרייה** - דלא פסלה דקטני אין כאן בית מיחוש הויאל ותרווייה לדידיה לא קא מעכבי. **קרייה** - בין קודם חלייצה מאן יבמי בין לאחר חלייצה ככה יעשה אי נמי אמרין תתייבט לא מיחלפא לאינשי בחוליצה דליתי למימר הך בתר חלייצה אתייבט דאמרי הך קרייה דמקמי חלייצה הויא אבל רקייה דליתא אלא בתר חלייצה מיחלפא לאינשי ויאמרו הך מדראקה ודאי חלצה לה ברישא ואפילו הци הדרה ומתייבמת וatoi למשירי חלווצה לאחין. **ושרי לה תיגרא** - כלומר פטור שלחנה מבית דין. **אמרי רקייה קמייטה לית בה משא** - ולא פסלה מהאין ומאן דחזי דמתיבמה סבר רקייה בתר חלייצה הויא כי אורחיה ושרינו חלווצה לאחין. **מהו שתחלוץ** - בשינוי. **יבמה שركקה דם מהו** - מי הויא חלייצה מעלייטה. **אבל אגיז לך מו'** - מקרא הוא בדניאל שהמלך אמר לו אגיז לך את כל הנגור בשמות ורשום בכתב והוא אמרת מכלל דaicא בשמות כתב דאיינו אמרת בתמיה. **מי כתיב וירקה רוק** - דליהו משמע דלא יהא שם אלא רוק וירקה סתמא כתיב ואפילו רוק וד"א והכא נמי אי אפשר שלא צחוחוי רוק. **בכתב אמרת** - שהקב"ה אמרתו ומקיימו ואינו חוזר ומבטלו. אמר רבא - גרסין ול"ג אמר רבא. **בהתמצאו** - משמע שאין מצוי בכל עת. **תחלוץ** - ולא תתייבט עוד דאייפסלה עליויה. **יכול יהא דם היוצא מפיו** - טמא קרוק ודם היוצא מפי אמרתו טמא צובו וקריו ומימי רגליו שהן מעיניוטיו של זב וטמאין טומאה חמורה. **מוחצת** - אי אפשר שלא צחוחוי רוק.

דף קה.ב

זו דברי ר' מאיר - דאמר בהאה הרבה (לעיל יבמות צו) עשו חליצת בן תשע לגט בגדול. **אבל חכמים אומרים** - דפליגי עליה התם ואמרי עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול אבל בחלייצה לא ס"ל כותיה. **אין חליצת קטן כלום** - אפי' לפוסלה עליו. **זו דברי ר' מאיר** - דשמיינן ליה דאמר קטן וקטנה לא חולצין ולא מייבמין. **ашה ואיש** - דכתיב (דברים כה) ואם לא יחפוץ האיש ולא קטן ואשה נמי אע"ג דלא כתיב מייעוטא בעינן גדולה כאיש דאיתקש לה דכתיב בההוא קרא ועלתה יבמותו השערה. **עינוי למתה** - כלפי הארץ ישראל משום דשכינה התם קיימת כדכתיב והיו עיני ולבי שם. **אתא רבוי למתיבתא** - למדרש ואיובי כל חד למתיב אדווכתיה. **ר' ישמעאל בר' יוסי בעלبشر הוה** - כדאמרי בהשוכר את הפעלים (ב"מ פד). **מפשע ואזיל** - הולך לאט. **אבדן** -

תלמידו של רבי היה. **שקליה רבוי למטרפה** - לגמולו על ששמע ולא מינה. **פוק בדקה** - אם הביאה שתי שערות. **לא צרכית** - למי בדקה. **כבר הורה זקן** - רבי יוסי. **נctrע אבדז** - עונשו של לשון הרע נגעים. **מדבריו של ברבי** - ר' יוסי כל ברבי לשון אדם גדול. **קטנה חולצת** - משהיא כפעותם כבר שית כבר שבע דתנן במס' גיטין (דף נט) הפעוטות מקחן מכך וממוכרן ממכר במלטליין הלך לעניין חיליצה הויאל ולא כתיב מיעוט כשירה משהיא בפרק זה שיזדעת מעט להבחן. **לעונת נדרים** - שנה אחת קודם לזמן שמי שערות כדתנן בפרק יוצא דופן (נדזה מה) בת אחת עשרה שנה ויום אחד נדריה נבדקים אם יודעת לשם מי נדרה והקדישה דבריה קיימים. **אין הלכה כאוטו הזוג** - אלא כתנא קמא דברי ג'. והאמר רב נחמן וכו' - בראש פירקא יבמות (דף קא). **קמ"ל אין הלכה כאוטו הזוג** - דעת ג'rai עבד הוא כדקתי חילצה בשנים וכתני מכשירין. **הני מיili דסגי בתלתא דיעבד** - כדקתי חילצה בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או פסול פסולה הא כולם כשרים חיליצה כשירה אבל לכתלה ליבעי חמשה כרבי יהודה קמ"ל גבי פלוגתא דרבי יהודה הלכתא כת"ק.

דף קו.א

על מנת שתתנו לך מأتים זו - וاع"ג שלא יהבא ליה חיליתה כשירה כדמפורש בכתביות בהມדייר (דף עד) דכל תנאי מבני גד ובני ראובן גמרין תנאי שאפשר להתנות על ידי שליח שעשה משה את יהושע שליח לתת להם את ארץ הגלעד hei תנאה תנאה וכל תנאי שלא אפשר לעשות על ידי שליח כגון חיליצה אין תנאי מועיל בה וזהו טumo של דבר. **בתוי עמודי** - עמודי והתייבמי לו. **ישיבתה** - מהתuibם לו. זו היא עמידתה - זו היא תקנתה. ידעת ליה - מכרת היא בו שום דבר גנאי. אמרה ליה אין ממונה חזא לה - דבר זה היא יודעת בו שאין בא לייבמה אלא כדי לאכול ולכלות ממונה ולגרשה. **לישנא אחורינא בתוי עמודי** - עמודי על רגליך דכתיב (דברים יט) ועמדו שני האנשים בעמידה. **ישיבתה זו היא עמידתה** - קיטתעת היא או חולה אמר לה ידע לה מכיר הוא בה שוריצה לייבמה אמרה ליה אין ומmono חזא בה. **להא דר' יוחנן** - אמר לעיל עד שיתכוונו שניהם. **הב ליה** - זהא קבילת עלה וاع"ג דחיליצה בהכי לא מיפסלא מיהא אירחיבא לקוימי תנאה מדינא כאשר שכירות דעתמא. **אמר ליה** - כיון דחיליצה כשירה היא משום דין נמי לית

ליה דכוון דעתה רמיא למייעבד ולא בעי משטה אני בז עבדה ליה. מעברא - מעבר ים בספינה. אמר **ליה אבוי** - לרבות פפה. **אבוז היכא** - כלומר כמדומה אני שיש לך אב ואם סמכין לך לספק צרכיך לפיכך קא מחדדן שמעתיך. ושכבו - אבואה ואמימה. **גט מوطעה פסול** - אם אינה מקיימת תנאה דאפשר לgetto ע"י שליח שהאומר לשנים כתבו ותנו גט לאשתי הרוי אלו יכתבו ויתנו הילכך דמי לתנאי בני גד ומהני ביה תנאה. וכן **בגיטי נשים** - כופין אותו עד שייאמר רוצה אני. **חולצין אע"פ שאין מכירין** - יבם ויבמה שבאו לפנינו לחלוז ואיןanno מכירין בו שהוא יבמה נזקקין להן ב"ד וחולצין. **וממאני** - ב"ד נזקקין למיאון אע"פ שאין מכירין. **לפיכך** - הוайл ונזקקין להם אע"פ שאין מכירין אותם. **אין כותבין גט חיליצה** - עדים הרואים בחלוקת ובמייאון אין כותבין ונוטנין לה להיות בידה זכות א"כ מכירין שהן יבם ויבמה והשתא דאין כותבין א"כ מכירין אי נמי לאו יבמה הוא לא נפיק חורבה מיניה דכל דלית לה גט חיליצה לא נסבי לה. **חישין לב"ד טועין** - אם כתבו לה עדים ראיינו שחלוקת בפנינו מפלוני ואפילו לא כתבו בו ואישתמודעינהו חישין שמא תראה גט זה לב"ד אחר ויסמכו עליו ולא יבדקו אם פלוני זה הכתוב בgetto זה יבמה הוא אם לאו וישאו אותה ויהיו טועין בהלכה שאין יודען שחולצין וממאני ואע"פ שאין מכירין. **לפיכך** - הוайл ואין חולצין א"כ מכירין. **כותבין גט חיליצה** - עדים שראו שחלוקת יכולין לכתוב לה ואע"פ שאין מכירין ולא חישין שמא טעו ב"ד בהלכה זו לומר חולצין אף על פי שאין מכירין וחלוזו לה ממי שאיןו יבמה.

דף קוב.

מתני'. **עצה ההונגת לו** - כלך אצל שכמותך ועל תכנית קטטה לתוך ביתך. **בלשון הקדש היו אומרים** - במסכת סוטה (דף ל'ב) נפקא לנו מקראי בפ' אלו נאמרין. **בכפר עיטם** - בתלמידים היושבים שם לפני רבנן בשעת חיליצתה. גם. **קוראה** - מאן יבמי (דברים כה). **וקורא** - לא חפצתי לקחתה (שם דברים כ"ה). **חולצת ורוכקה וקוראה** - ככה יעשה לאיש (שם דברים כ"ה). **דמكري גט חיליצה** - המקרה את האשה בשעת חיליצתה. **מודה רבא بلا אבה יבמי** - דבעינו שלא יפסיק دائ מפסיק משמע דהאי לא ארישא קאי דאמירה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא כלומר לא מאן אלא אבה יבמי אבל בלי חפצתי לקחתה שהיא פתיחת קריאתו ליכא למימר הכי לא לעיל קאי ואי

מפסיק לית לו בה. **ממן עד יבמי** - ומפני שהגט אינו משורטטו לא בעי למכותב כולה פסוק דקייל (גייטין דף ו) אין כותבין ד' תיבות בלא שרטוט. **משרטט** - גט חילצה וכותב לכולה פרשṭתא אקרינועה לדידה מאן יבמי וגו' וכן כולם וקיימא לו שלוש תיבות של מקרה כותבין בלא שרטוט ד' אין כותבין בפ' קמא דגייטין (דף ו). והא לא נתנו ליכתב - פרשה בפני עצמה במסכת גיטין בפרק הנזקון (דף ס) דקטני אין כותבין - מגילה לתינוק להתלמד בה. **והלכתא כמר זוטרא** - דכותבין דלא דמי לכותב מגילה לתינוק להתלמד בה דהתם אדעתה דפרשṭתא כתיב ליה דתייהוי כמגילה קטנה וקיים לו (שם גיטין דף ס') תורה חתומה ניתנה אבל האי ספירת דברים הוא ולאו בקדושתיה הוא הלך הלכתא כמר זוטרא דבמקומות מצוה שרי. **וקלטתו הרוח** - לרוק והעבירו שלא בא לפניו היבם. **איכא בפנוי** - כיון שיצא מפה היה בפנוי. **להדי** אפייה - לנגד פניו שיראהו למול פניו קודם שיקלטהו הרוח. **תומא** - שומים. **גרגישתא** - ארזיל"א במעבה האדמה (מלכים א ז) מתרגמינן ברגיגישתא דארעה. **הדרן עלך מצות חיליצה.**

דף קז.א

מתני. אין ממאנין - יתומה שהשיואה אמה ואהיה אלא מן האירוסין. **בעל** - אבל אם מת ולא מיינה בו ונפלה לפניibern איןיה יוצאת במיאון אלא תמתין עד שתגדיל ותחלוץ. **אין בנות ישראל הפקר** - ואפי' מן האירוסין לא תמאן ותיארס לאחר ותחוור ותמאן אלא ממאנת זהה ותמתין מלארוס לאחר עד שתגדיל ויהיו קדושים גמורים ולא תצא עוד משני במיאון. **ותמאן** - בראשון ותנשא ובגמרה פריך הא מיינה בו כבר חדא זמנה. **גמ'**. **מ"ט דב"ש** - דאמרי נשואה לא ממאנה הא קטנה היא. **לפי שאין תנאי** - מועל בנישואין של גדולה ואפי' היה לה תנאה בשעת קדושין אחורי אחיליה בשעת ביאה וחופה וחיליא להו קדושים קמאי ואי אמרת נשואה קטנה תמאן לא ידע אינשי דמשום קטנות הוא אלא אמרי תנאה ה"ל בנישואין ואותו למימר יש תנאי בנישואין גדולה. **נכנסה לחופה מו' מאי איכא למימר** - לב"ש אמאן לא ממאנת דאמרי אין ממאנין אלא אروسות ומשמע לאפוקי נכנסת לחופה או שנמסרה לשלווי בעל דנפקא לה מכלל אروسה. **לפי שאין תנאי מועל בחופה** - ואי אמרת קטנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה תמאן אמרי תנאה היה להו ואתי למימר יש תנאי בחופה. **מסר האב** - מסרה האב לשלווי

הבעל מי אמר א"נ אני למיimer תנאי מועיל במסירה שפיר קאמרי שהרי אין כאן חיבת דnim'a אחליה לתנאה דקדושים האי מסר האב לאו דוקא דайл' משקיבל אביה קידושה לא נפקא במיאון דהאב זכאי בקידושי בתו ואין מיאון אלא ביתומה שקדשה אמה ואחיה וה"ק מסר האב לשלוחי בעל דקי"ל בכתבות (דף מה) דניסואין נינהו ודכוותה הכא מסורה אחין לשלווחין הו נישואין ולב"ש לא ממאנת מי איכה למימר. לא פלוג רבנן - בין נישואין לנישואין. לפי שאין אדםכו' - ורבנן תקינו נישואין לקטנה כדי שלא ינהגו בה מנהג הפרק כדאמר لكمן יבמות (דף קיב) בחרש שנשא ואי אמרת ממאנה מימני ולא נסבי לה דאין אדם רוצה לעשות בעילת זנות ומיעקרה תקנṭתא דרבנן. **דאיסורא** - דבעילת זנות. מסר האבכו' - דקי"ל דניסואין נינהו ודכוותה בנישואין דרבנן הויא מסירת אחין נישואין ולב"ש לא ממאנה דהא מילתא פסיקה קאמרי דאין ממאני אלא ארוסות מי איכה למימר לאו בעילת זנות היא ולא מימני. **משום פורי** - שלא יפסיד פירות נכסים מלוג אבל ארוס לית ליה פורי. **סביר דאי לא** - אדם איini משבחן עייצי לה קרובייהכו'. **בסעודה** - סעודת נישואין הילך אי אמרת תמאן מימני ולא נסבי. **ניחא להוכו'** - הילך לא מימני. אמר ר' אוושעיא ממאנת למאמרו - לב"ה דאמרי ממאנת ביבם למאמרו ממאנת שאם עשה בה מאמר ממאנת ועוקרטו שלא תהא צריכה גט לבייתו דהא אמרי ב"ה ממאנת ביבם עקרא. **ニישואין קמאי עקרא** - ושוב אין כאן זיקה. כל שיכולה למאן - בפרק קמא (לעיל יבמות ב) בתו קטנה הנושאה לאחיו ולא קיבל אביה קידושין כגון שהשייה אביה תקופה לאחר נתגרשה והוא יתומה בחיי האב יכולת למאן ולא מיאנה בו ומת צורתה חולצת שאינה צורת הבית להפטור משום צורת ערוה הויאל והבטת יכולת למאן אין נישואין גמורים ולא מתייבמת הוויאל ולא מיאנה הבית הויא לה אך צורת ערוה במקצת. **צורת ערוה שאני** - **דאע"ג** דמיהני מיאון קטנה יבמה בעלה למיפק בעלה חיליצה לא מהני לגבי

דף קזב

ומצא עקרא - שלא תהא צריכה גט לבייתו דהא אמרי ב"ה ממאנת ביבם דומיא דבעל. **ニישואין קמאי עקרא** - ושוב אין כאן זיקה. **כל שיכולה למאן** - בפרק קמא (לעיל יבמות ב) בתו קטנה הנושאה לאחיו ולא קיבל אביה קידושין כגון שהשייה אביה תקופה לאחר נתגרשה והוא יתומה בחיי האב יכולת למאן ולא מיאנה בו ומת צורתה חולצת שאינה צורת הבית להפטור משום צורת ערוה הויאל והבטת יכולת למאן אין נישואין גמורים ולא מתייבמת הוויאל ולא מיאנה הבית הויא לה אך צורת ערוה במקצת. **צורת ערוה שאני** - **דאע"ג** דמיהני מיאון קטנה יבמה בעלה למיפק בעלה חיליצה לא מהני לגבי

ערווה אם מיאנה באביה שהוא יבמה למיהוי צרצה מותרת ליבם. **דתני רמי בר יחזקאל** - קטנה שמייננה בעל מותרת לנשא לאביו דעקרתינה לשנואין והוא כאנוסה ומפותחה אבל מת בעלה ולא מיאנה בו ומיאנה ביבם אע"ג דנפקא بلا חילצה אלמא נישואי קמאי עקרה אפ"ה אסורה לאביו מפני מראית העין דמשעת נפילה דאהני נישואי קמאי למיפל קמי יבם ולהצרכיה מיאון לגבי יבם נראה כלתו של חמיה. ה"ג - אע"ג דעקרה לנישואי קמאי נראית צרצה צרתת בתו הויאל ואהנו נישואי אחיו בבתו למרמי קמיה. מיאנה יבמה באחד מן האחים יבמן אסורה לכולן. **אבלת הגט** - אם נתן לה האחד גט פסלה על כולן. **אמר אבי רב** - לא הודה לו דאייה אמר לעיל מיאנה בזה אסורה זהה. **רבי אושעיא לא הודה לו** - מדק אמר ר' יוחנן מותרת לאחין אע"ג דאייה גופיה נמי במשמעותו ומהו איaicא אחין אין דהוה ליה מיאון לחצי זיקה כרב אסי אבל בחוד יבם דמייננה בזיקה שלימה אסורה ולרבי אושעיא אף' בחוד יבם נמי שריא דין מיאון לזיקה. **אמר ר' רב אסי** - נמי לא הודה לו וכל שכן רבי אושעיא דרבי יוחנן דוקא לאחין אמר ולא לו. **במדה כפואה מזד** - במידה כפואה מזד לשון אונאה כמודד בשולי המדה וחברו מצאתי בתוספתא דאהלות קדרה שהיא נתונה כו' הייתה כפואה לשון הփישני באפר (aicha g) שהיא מפשיד נכסי מלוג שלה. **תרי קיטרי עבדו ביה** - שני קשרים עשו עליו לרעתו. **והרי מיאנה חזא זימנא** - בעלה ואמאי כתני ותמאן ותנשא. **רוצחה אני** - שמא חזורה. **תרתי כתני** - לאו למייחדר למאן זימנא אחריתך אלא תרתי מילוי נינהו ממאנת וממתנת מליארס לאחר עד שתגדיל כדי שלא תחזר ותמאן בשני או אם רצתה להנשא ממאנת בעל ותנשא לאלטר דתו לא ממאנת לבית שמאי דנסואה היא. **מתני**. אין מעשה קטנה אלא כمفotta - כדי כתני בת ישראל לכחן לא תאכל כו' דכמי שלא נשאת דמי. **כל עכבה כו'** - כל מה שהיא מעוכבת אצלם בשבילו כאילו היא אשתו ובגמרה מפרש מה היא. **גמ'**.

דף קח.א

אתि לאיחלופי בגיטה - שיכתבנו סופר בור בגט גירושין לגרש בו אשה. **אפי' כשהיא יושבת באפריוון** - ונושאין אותה מבית אביה לבית בעלה לחופה אמרה אי אפשר בו דאייה למימר אי לא בעיא ליה תיחות ותזיל אף' הכי הווי מיאון. **אפי' אורחים** - דליך בית דין ותו דהני מישתק שתקי ולא קא מודיע.

אצל חנוני - דיליכא אלא חנוני ואייכא למימר ממשום דטרחה הוא להביא לו חפץ משלו. ל"ג - והגדילה. **נטקדשה** - לאחר بلا מיאון. **בקידושים** - שנתקדשה לאחר פליגי דלא הווי מיאון אבל בנישואין מודו או דלמא אפי' בנישואין שניישאת לאחר بلا מיאון פליגי. **הלכה כר' יהודה** - אתרוייהו איתתר. **ד浩ה נסiba מעיקרא** - לראשון ואפילו הכי נפקא במיאון קל. **למיבדקינחו** - אי הווי מיהדרין ממרדיהו. **ועומדת מחיקו** - אם בת כהן לישראל היא. **וטובלת** - מפני תשמש ששם וואכלת לערב בתרומה. ר' **יהושע אומר זכאי במציאותה** - דרבנן אפקורה גביה והפרק בית דין היה הפרק. **ומיטמא לה** - אם כהן הוא ואע"ג דניסיאין דידה דרבנן הא אוקימנא בהאה כיוון דירית לה הויא לה כמת מצוה. **תבעה לינשא** - בעודה תחתינו ונתעכבה מלינשא בשבילו כאילו היא אשתו וצריכה מיאון. **נתן לה גט זו** היא **עכבה מן האיש** - דכיון שלא מיאנה בו גלייא דעתה דבשבילו הייתה מעכבתו אצלו ואשתו היא ליאסר בקרובותיה ופסלה בגיןו מן הכהונה. **עכבה שאינה מן האיש** - לא נתעכבה אצלו בשביל אשות. **מתני'**. **נתן לה גט** - ואפי' היא קטנה הרי היא כשאר גירושות ואסורה בקרוביו. **מותרת לחזור לו** - אף על גב adam לא החזירה ונישאת לאחר מתוך הגירושין ונתארמלה אסורה לראשו אפי' הכי כי החזירה ומיאנה בו ATI מיאון וגלי עלה דקינה היא ובטליה לגיטה ולא הווי בחזרה שנייה כמחזיר גירושתו משנית לאחר.

דף קח.ב

זה הכלל - כלומר אפילו פעמים הרבה גירשה והחזירה ומיאנה אם נשאת לאחר מתוך גט אסורה לחזור לו מתוך המיאון מותרת לחזור לו. לאחר ומיאנה בו - כלומר חזירה ונשאת לשליishi ומיאנה בו. **כל שיוצאה ממנו בגט אסורה לחזור לו** - אף על פי שיצתה مثل אחרון במיאון לא בטליה לגיטה דידה ובגמרא פרכינן רישא לסייעא. גמ'. **תברא** - קשיין אהדי. **ומאי שנא מיאון דחבריה דלא מבטל גיטה** - דקמא לאישתורייה לה לקמא. **דאידי דמכרת ברמיותיו ובקרייזותיו** - דקמא. **ازיל ומשבש לה** - עד דממאנת בברא ומחדר לה. **הא שבשא ולא אשتبשא** - שהרי לאחר גירושין החזירה ולא יכול לפיסעה שתעמדו עמו ומיאנה בו הילך ליכא למיחש לה לשיבושה וכן כל היוצאה במיאון לא חישין לשיבושא דמסתמא פיסעה כי הואי גביה שלא תמאן ולא איפיסעה אבל כי נישאת לאחר מתוך הגט הולך ומפisisה

ואמר מתחרט אני בגירושין והיא אוחבתו שהרי על ברחה יצתה ממנו הילך הדירה וממאנת שני. **הא מיאנה מותרת לחזר** - לראשון. **אלמא אתי מיאון דחבריה** - ומגלה על קטנות ו לבטל גיטה מקמא. **שלשה בגיטין** - שהוציאה שלש פעמים בוגט דמיוזיא - כגדולה تو לא הדרא לחד מיניוו דלא אתי מיאון דآخر לבטولي אבל קודם שתשלש אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטה ואי בעיא לאחדורה מהדר לה. **מן תנא** - דאמאן לעיל מי שנה זו לא שנה זו. **בשעת הסכנה** - שנזר שלא יעסקו בתורה. **בכט' שתינו על ידי שכירות למדנו.** את רבי ישמעאל בר' יוסי והתיר ל"ג - אלא אדרב פlige ואמר לא את זו אסרו רבי עקיבא ורבי יהודה בן בתירא ותנאי דקאמר היינו רב ורבי ישמעאל דבר נמי תנא הוא. **לאיסור כרת** - איסור אשת איש הפקעת ממנה בלי גט אלמא אין מעשה שלה כלום. **לאיסור לאו** - דמיוזיר גירושתו לא כ"ש דגלי דקטנה היא ולא הוה גיטה כלום. **אשת אחוי האם** - שנייה מדברי סופרים גזירה משום אשת אחוי האב שהוא ערוה. **מהו שתמאן** - בנישואין הראשונים שלא תהא שנייה לו ותתייבם אבל באישות ערוה כגון אשת אחוי מאמו קטנה ומת ונשאה אחוי מאביו פשיטה לנו דלא אתי מיאון דלאחר מיתה למשירי ערוה לייבומה. **ומوذה רב** - ע"ג דלא אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטה דידייה לא הדרא אבל לגבי אחוי נתבטל דלא תיהו גרות אחוי והוא דקטני מתני' נתן לה גט אסורה בקרובי היכא דתו לא נפיק מאחרים במיאון דלא איבטל גיטהDKMA. **פשיטה** - זהה תנן במתני' אתי מיאון ומבטל גיטה ואפי' דידייה לא אסורה אלא איידי דמכרת ברמיותיו איזיל ומשבש לה אבל אחוי ליכא למימר הכל. **מהו דתימא ניגוזר אחוי אטו הוא** - دائ שרייא ליה לאחוי אמרի הא חזין דבטל גיטה ואתי אחוי למינשב. **מתני' מותרת ליבט** - ולא אמרין נישואין הראשונים מפילים יבמה לפניו יבם והרי נאסרו עליו אותן נישואין בשעת שגירהו אחוי והוא ליה גרות אחוי.

דף קט.א

ורבי אלעזר אוסר - מפרש טעמא בגם'. **וכן המגרש היתומה** - קטנה שהשיאה אמה ואחיה והחזירה בין בקטנותה בין בגודלותה מותרת ליבט כדאמר דמיתה מפלת ובשעת מיתה הייתה אשתו. **קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה** - בקטנותה וקבל אביה גיטה כדאמר בפרק נערה שנטפתחה

(כתובות מו) ומקבל את גיטה הרי היא כיתומה בחיי האב אע"פ שאביה חי הוא היא כיתומה לעניין קידושין דשוב אין לו כח לקבל קידושה כדאמר התם אם משחשיה אין לאביה רשות בה. והחזרה בקטנותה אסורה ליבט - אם מת בקטנותה ואפי' לרבען דגירושיה גירושין גמורים ואין חזרתה חוזרת גמורה דקידושי קטנה אין כלום הויאל ופקע זכות אב והוא אין לה יד והוא לה כגרושה ועומדת. גמ'. עיפה - שם חכם. **שעה אחת** - באיסור גירושת אחיו שהוא בכרת. **אי מיתת בעל מפלת** - ליבום או כח נישואין הראשונים. **בקאים בגירושין** - הכל רואין שגרשה דגירושין קלא אית לה אבל חוזרת ליתליה קלא דעתני דכא מהדר לה באורתא ושכיב בצפרא שלא חז אינשי בחזרתה ואמרי זה מייבם גירושת אחיו. **מי לא עסקין** - מי ליכא לאוקומי נמי מתני' בהכי דעתני דהוי הכי. **דגור הנך** - כל מוחזרת גזר משום יתומה בחיי האב דעתני' במתני' דלאחר חוזרת הרי היא כגרושה. **פשיטה** - דהויאל ואין לאביה רשות בה והוא קטנה אין חוזרת חוזרת והרי היא כגרושה אלא להכני תנינה במתני' לאשמעין דעתמא דקמיהיתא משום הא. **בד"א** - דחכמים מודים כשגירשה כשהיא קטנה וקבל אביה גיטה והחזרה כשהיא קטנה דאין כח לא לאביה ולא לה לקדשה ומית כשhaiia קטנה דלא בעלה משגדלה דתהי ביה משגדלה קידושין. **וגדלה אצלו** - אמרי' סתם ביה ראשונה משגדלה קידושין הון. **משום ר' אלעזר אמרו כו'** - ומדקתי נעל ומודים חכמים לרבי אלעזר ביתומה בחיי האב אלמא איירி בה רבוי אלעזר דעתמא דבחורניתא משום הא. **צרצה** - דמוחזרת גדולה לר"א מהו. **היא גופה גזירה** - משום יתומה בחיי האב. **גזירה לגזירה** - צרצה אותו היא. **היא חולצת** - אם בא יbum להזקק לה חולצת ופטורת צרצה ולא מתייבמת אבל אם נזקק לצרצה או חולצת או מתייבמת והיא נפטרת. **מתני'.** **תצא משום אחיות אשה** - ופטורה מחייבת ומיבום. **מת בעלה של גדולה** - ונפלת לפני בעל הקטנה זיקתה של גדולה שהיא מן התורה אוסרת הקטנה עליו דניסואה מדרבען ולא אלימא לאפקועי זיקה דאוריתא והויא לה אחיות זוקתו ומה יעשו. **רבי אליעזר אומר מלמדין הקטנה שתמאן בו** - ותעקור נישואיה וייה מייבם את הגדולה. **ר"ג אומר** - אין זיקתה אוסרת את זו ר"ג סובר אין זיקה כלומר לא אלימא זיקה כדפי' בפ' ר"ג (לעיל יבמות נא) הלכך אם מיאנה מיאנה ותהייבם גדולה ואם לאו תמתין קטנה אצלו עד שתתגדיל יהיו נישואיה גמורים ותצא הלו מושום אחיות אשה אבל מיחלץ גדולה לא דפסל את

הקטנה עליו משום אחות חלוצה. אי לו - אווי לו. מוציא את אשתו בנט - ואין מלמדין אותה למאן כדאמר בגמ' יתרחק אדם מן המיאונין ומיתיב נמי לא يتבהות תותיה דקסבר יש זיקה אלא יצא בנט וזו לא תתיבט משום אחות גרושה אלא יצא בחליצה. גמ'.ומי שרי - ללמד קתינה שתמאן. ידבק אדםכו' - מפרש טעמא דכולחו לקמן. מן ערבות - שלא יהא ערב. כאבא שאול - פרק החולץ הכונס יבמותו לשם נוי וכוכ'.

דף קט.ב

וא"ר אבחו - במסכתקידושין. **אתיא רדיפה רדיפה** - תשלום שכר גדול להבאת שלום שאוכל פירוטהין בעולם הזה והקרון קיימת לו לעולם הבא כगמילות חסדים דכתיב בהו ימצא חיים צדקה בעולם הבא וכבוד בעולם הזה. **כailo בנה במה** - בשעת איסור הבמות דחויטה הוא דכתיב (דברים כג) וכי תחדר לנדור וגוי הא לא תחדר יהיה בך חטא. **כailo הקריב קרבן** - שעבר עליו שתי עבירות אלא ילק אצל חכם ויתירנו כדי שלא יהיה רגיל בכך. **בבר מתא** - לא יקבל פקדון מבן עירו. **דבייתה כי בייתה דמי** - שרגיל אצליו ויטול את שלו ויחזר ויתבענו. **שלציוון** - שם מקום שמניחין הלהה ותופסין הערב לישנא אחרינא שלציוון קוראין שם הערבון על שם נוטריקון שלוף דוז שולף עצמו מן הלהה ותוקע עצמו על הערב. **דו"ז** - לשון תיקוע כדאמר דעתה שלפה (שבת דף נ). **רע ירוע** - רעה אחר רעה. **כי ערב זר** - המערב זרים גרים בישראל והנכנס בערבון נמי משמע. **ולתווך עצמו** - סיפה דקרה ושונאי תוקעים בוטח וכולה מפרש לה. **תווך עצמו לדבר הלכה** - שאומר הריני שונה ואני מקיים ואקבל שכר למוד. **קשים גרים** - שאין בקיין בדקודקי מצות ולמדין ישראל ממעשיהם. **כسطחת** - לישנא דקרה נקט ונליה הגרא עליהם ונשפחו על בית יעקב (ישעיהו יד). **אין לו תורה** - אין עוסק בתורה. **אין לו תורה** - אין מקבל שכר למוד. **אלא תורה** - ואין מקיים. **אפילו תורה** - אפי' שכר לימוד אין לו. **ואיבעית אימא** - כدمיעקראי אין לו אלא תורה ודקאמרת האי נמי פשיטה לא צריכה כו'. **אית ליה אgra** - דעשה. וגמר הלכה - ידוע הלכה שאין דומה לדין הבא לפניו כלכך ומדמי מילתא למילתא ולא משאיל לרבייה והיינו תוקע שסומך ונשען על ההלכה שהוא יודע. **גבורים** - דיינים. **שלשלמה** - שהשלום שלו. **מטתו** - בית המקדש שם לשכת הגזית. **מאי טעמא דר' גמליאל** - אמר כשtagדיל זו יצא זו בולא

כלום. **גדלי בהזהה וاع"ג דלא בעל** - דניקדשה השטא מ"מ משגדרה תפשי קידושי מעיקרא ואיגלי מילטה למפרע דזיקה דהך לא כלום הוא. או **דלא מא** - קידושין קמאי לא כלום נינהו ומשום קידושין דבעילה דMSGDLA נפקא ה' בימה וاع"ג דזיקה קודמת לקידושין קסביר המקדש אחות יבמה נפטרה בימה דאתמי קידושי ומבטלי לזיקה. **mittala tali** - כל ימי קטנות ספק יבעול משתగדיל ותהיה אשתו ספק לא יבעול ולא סמכה דעתה. **דאמרה איהו עדיף מינאי** - וווציאני בגט בעל כרתי. **ואנא עדיפנא מיניה** - וכל זמן שארצהacea במיאון על כרתיו.

דף קי.א
מאי לאו דלא בעל - ראשון משגדרה וקאמר רב אינה צריכה גט שני דחלו קידושין הראשונים כshedla. **כשבעל** - לפיכך אינה צריכה גט שני דבעילה שבעל הראשון משגדרה סתמא לשם קידושין נתכוון דיוודע היה שאין קידושי קטנה כלום. **על תנאי** - שאין עליה נדרים או מומין. **וכנסת סתם** - ואח"כ נמצא עליה נדרים צריכה גט דביהה לשם קידושין הווי דיוודע היה שאין קידושין הראשונים כלום. **ה"ג** - צריכה די איתמר בהא קאמר רב משום דליך תנאי והכי איתא בכתובות פ' המדייר (דף עג). **די איתמר בהא** - גבי קטנה שלא מיאנה בהא קאמר רב דאסיק אדעת'י לבועל לשם קידושין משגדרה משום דליך תנאי אין פסול קידושין הראשונים משום תנאי אלא משום קטנות ואדם יודע שאין קידושין הראשונים כלום וחזר ובעל לשם קידושין. **אבל בההייא** - איכא תנאי אימא מודה לשמואל ואדעתא דתנאי בעיל כסבור שאין עליה נדרים וקיימת תנאי שבניהן. **אביorusia** - באפריוון וקס"ד כשאר חופות שעדיין לא בעלה ואפ"ה לא הצריכוה גיטא מבתרא אלמא חלו קידושי קמאי. **מיןשב נסבי** - ונטקדשה בעילה משגדרה. **וקא אפקעינחו לקידושין מיניה** - דכל דמקdash תולה בדעת חכמים הוא דהא כדת משה וישראל קאמריין ורבנן אמרי דחווטף אשה מבעה לא נהוי קידושין. **תינח קדיש בכسطפא** - איכא למימור דאפקעינחו לקידושין ושוו מעות מתנה דהפקר ב"ד היה הפקר. **קדיש בבייה** - Mai hefker ב"ד איכא למימר. **שווייה לבעלתו בעילת זנות** - והוא בדעתם תלה. **כר' אליעזר** - דמלמדין הקטנה למאן. **מתני**. **שתי יתומות** - נכריות. או **חולצתה** - לאחר שתגדייל. **קטנה וחרשת** - לא ידעינו בהי ניחאליה והי חשיבה אשתו טפי

גמ'. וחרשת בת חיליצה היא - דקתני מותניתין וכן שתי חרסות. **מי הinci דעל** - בעל הרaison שכנסה ברミזה הכி נמי נפיק מיבט ברミזה. **נשואין שתין נכריות** - פקחת לפוך וחרשת לחרש. **כונס** - שאינה בת חיליצה משום קרייה אלא כונסה ואם רצה להוציאה אח"כ מוציאה בגע שיכנס שנכנסה ברミזה כך יצא ברミזה ולא צריכה חיליצה. **כונס ואין מוציאה לעולט** - שאין גיטו מפקיע קידושי אחיו פוך שהזיקוקה לו ליבום. -

דף קיב.

חולץ לא - משום קרייה. **מוציאה אשטו בגט** - דזיקת אחותה פקחת אוסרתה שנישואיה גמורין וזו ספק ואין כח בקידושה לפטור את אחותה משום אחותה אשה. **ואשת אחיו אסורה לעולט** - דחרש לא מצי חילץ ומיכנס נמי לא מצי כניסה לה דאחות גירושתו היא דאחותה חרשת הייתה קנויה במקצת לאחיו החרש הילך לא אפשר (שהרי אחות גירושתו היא) ומהך מותניתין לא מותיב ליה לרבע דהכא מדינה לא חילץ האי חרש לפקחת שהרי אשט פוך הייתה זייקתו גמורה וליכא לומר כי הinci דעל הinci נפיק אלא להכי מייתי לה לגלווי אהנק תרתי תיובייתי קמייתא דבחרשת וחרש מעיקרא קמייר דהא כולחו תניא להו גבי הדדי במותני' לקמן יבמות בחרש שנשא פקחת (דף קיב). **מי מצי מפיק** - דקתני מוציאה את אשטו בגט ומדקתני בגט משמע שתהא מותרת לאחרים. **נשתטית לא תצא** - פקחת שנשתטית לא תצא מבعلاה ע"פ שהאשה יוצאת לרצון ושלא לרצון רבנן تكون תקוון שלא תצא כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר לפי שאינה יודעת לשומר עצמה אבל נתחרשה יוצאת דלא בעין דעת אשה בגט שהרי אפי' פקחת בעל כרחה מוציאה והכא לא تكون רבנן מידי דהא יודעת לשומר עצמה. **נתחרש הואכו** - קידושיו היו גמורין וגירושין بلا דעת. **נכריות נמי** - הנך תרתי דלעיל חרסות מעיקרא קאמר דהא גבי הדדי תנין והמגmens לומר למה לי כל הנך דיזקי דקאמר מדהוא חרש מעיקרא איה נמי חרשת מעיקראכו' ומדאחוית חרסות מעיקראכו' לותיב מהד ומדהוא חרש מעיקרא הנך נמי דלעיל חרסות מעיקרא וכוןס אין חולץ לא לאו מילתא היא דכל הנך חרשין דלעיל נפלה לפניהם פקחת מכח קידושי פוך וליכא לומר כי הinci דעל הinci נפק אבל בחרשת דלעיל איך לא מימר הinci כתני כונס פוך ולא חולץ. **שני אחין חרשין** - נישואיהם שווין בין פקחות בין שהן חרסות בין

אחת פקחת ואחת חרשת שהרי כניסה בرمיצה וכן שתי חשרות כניסה בرمיצה וاع"פ שהן פקחין או אחד פקח ואחד חרש נישואיהם שווין הילך יוצאת היבמה משום אחות אשא. **ואם היו נכריות** - ומת אחד מהן יכנס השני דלאו בר חליצה הוא או היא אינה בת חליצה. **ומזהן חרשין מעיראה כו' ל"ג** - דבלאו הכל מוציא מותיב מיניהם. **ומקו אקוותא** - מקהילים תלמידים סבבים שהיו באים לשם דבריהם ל"א דמקהו אקהתה משיבין קושיות זל"ז. **כיצד תקנתן** - דקטנה וחרשת הויאל ואין האחת פוטרת צرتה וחרשת לאו בת חליצה היא דניפוק תרוייהו בחליצה ואי מייבם לה וחליז' לקטנה כשהתגדיל מיפסלא קמייתא עליה דקם ליה بلا יבנה דהא ביאה דחרשת לא דחיא זיקה דנימה אין אחריה כלום. **כוונת את החרשת ומוציאת בגט** - דחליצת קטנה תפצל לה עליה. **חרשת קנויה במקצת ומשוירות** - קטנה ספק קנויה יכולה ספק אינה קנויה כלל דבשתייהן קנויות ומשוירות ליכא למימר דממתני' שמעין לה דא"כ תיפטר חדא בביאת חברתה ושתייהן ספק נמי ליכא למימר מדקתיי סייפה דממתני' בא יבם על הקטנה ו חוזר ובא על החרשת פסל את הקטנה בא יבם על החרשת ו חוזר ובא על הקטנה פסל את החרשת ואי שתיהן ספק קמייתא

דף קיא.א

תיטיב גביה ממה נפשך - דהא אחרונה לא פסלה לה עליה דאם שתיהן קנויות אין האחראונה פוסלת הראשונה דין אחר ביאה כלום ואם זו (קנויה) זו אינה קנויה אין צרות זו לו אלא חדא קנויה ומשוירות וחדא ספק ומדרב שמעין דחרשת היא הקנויה והמשוירות וקטנה ספק משום הכל יצא החרשת בגט דלמא קטנה קנויה היא לגמרי ועדיפה מהרשת ופסלה לה חליצתה עליה. **הא קנויה היא** - ותו ליכא זיקה אבותרייתא. **נכricht בעלמא היא** - ולא פסלה לה חליצת קטנה. (וליטעמייך) **קטנה אמאי תמתין ותחלוץ** - ישאנה מתחלה ותשב אצלו ממה נפשך. **חרשת במאי תיפוק** - הא לאו בת חליצה היא ורב תקנתא לתרוייהו קטני ואי קשיא מתניתין דקתיי בא על הקטנה ו חוזר ובא על החרשת פסל את הקטנה אמאי פסלה הויאל ונسبة ברישא תיפוק חרשת בגט וקטנה תטיב גביה ממה נפשך כדאמרן ואייכא תקנתא לתרוייהו תריץ מתניתין משום גזירה דלמא אתי למיבעל חרשת ברישא והכי נמי מתרץ לה בבריאות لكمון. **כדקה מתרץ כו'** - חרשת קנויה

ומשוירת קטנה קנויה ואינה קנויה. מת בעלה של קטנה חרשת יוצאה בגט - דזיקת קטנה אוסרתה עליו דחרשת קנויה ומשוירת וקטנה שמא קנויה לגמרי והויא לה חרשת אחיות זוקתו. **קטנה יצא בגט** - דזיקת חרשת אחותה אוסרתה שמא קטנה אינה קנויה כלל והויא כمفופה וחרשת קנויה ומשוירת והויא לה אשתו אחות זוקתו. **וחרשת אסורה לעולם** - לכונסה אי אפשר שמא קטנה קנויה היא וזו אחות גירושו ואין זוקה לו ואפילו מטה קטנה אחר כך ופקע איסור אחות אשה אסורה משום אשת אח הוαι ובעשת נפילה נפטרה ממנו ובחיליצה אי אפשר דלאו בת חיליצה היא. **ואם עבר ובא על החרשת** - אחר שגירש הקטנה נותן לה גט והותרה לשוק ממה נפשך אי קטנה קנויה הואי נפקא לה אך מרישה משום אחות אשה והז כניסה זנות בעלמא היא ואי קטנה לאו קנויה היא שפיר ייבם. **אםאי נותן לה גט והותרה** - האaic לא למיימר דלמא חרשת קנויה היא לגמרי לאחיו זוקה לו וקטנה לא דחיא לה דקנויה ומשוירת היא וביאתה ביאה פסולה שהרי אחות אשה במקצת היא וביאה פסולה לא פטרה מייבום וצריכה גט לביאתו וחיליצה לזיקתו וחרשת לאו בת חיליצה היא. **ר' נחמיה** - בפרק ר"ג (לעיל יבמות דף נ). **יתומות** - משום קטנה נקט. **נאסרו שתיהן עליו** - ע"ג דקטנה מדינה לא מיפסלآل עליה משום ביאה חרשת ממה נפשך אי קטנה קנויה לייא מיד בתר ביאתה ואי לאו קנויה היא נכרית בעלמא היא אף"ה אסורה כדמפרש לקמן משום גזירה דלמא ATI למיעבד איפכא ובעל חרשת ברישא וביאת קטנה פסולה לה דshima קנויה היא כולה ואתי למימר נמי תיתיב חרשת גביה. **חרשת יוציא בגט** - ושריא ממה נפשך אי קטנה קנויה היא מיפטרא חרשת בביאתה דקטנה ואי לאו קנויה היא פטורה בביאה דידה. **קטנה תמתין וכו'** - כדמפרש טעמא. **אי אמרת בשלמא** - רישא גבי אחיות דקטני אם בא על החרשת נותן לה גט והותרה משום חרשת קנויה ומשוירת וקטנה קנויה ואינה קנויה וממה נפשך חרשת בתר גיטה מיפטרא אי משום אחות אשה אי משום יבומה שהיה בהיתר שאחותה לא הייתה קנויה אבל אי זה אמרינו איפכא קטנה קנויה היא ומשוירת וחרשת ספקתו לא מיפטרא חרשת בגט דלמא קנויה היא ולא נפקא משום אחות אשה שקין אחותה הקטנה משוירת ובביאתה נמי לא מיפטרא דביאה פסולה היא שהרי אחות אשתו היא ומתני' רבנן היא ומש"ה קטני סיפה גבי נכרית קטנה בעיא חיליצה וע"ג דמהה נפשך ביאתה בהיתר הואי וגיטה גט גמור משום גזירה

دلמא קדים ובעיל חרשת ברישא ואתי למימר נמי תרווייהו ליפקו בגטו וקטינה
שהיא אחרונה לא סגי לה בגיטה דלמא קנויה היא ורמיא קמיה דלא
אייפטרא בביאת חרשת המשוירות ובביהה דידה נמי לא מיפטרא דביאה
פסולה היא דקם עליה באיסור שני בתים. **אלא אי אמרת קטנה קנויה
ומשוירות** - וחרשת ספק ומרישה דקטני באחיזות אם בא על החרשת נתן לה
גטו והותרה שמעין דביאה פסולה פוטרת סייפה בנכירות אמאי קטנה בעילא
חילצה בשלמא אפוקי מפקין לה מיניה דלמא חרשת אחרונה קנויה יכולה
ופסללה לה עילوية אלא בגיטה תיסגי לה דביאת עצמה פוטרתה דביאה
כשרה היא ואי נמי חשיב לה פסולה משום דקיימה זיקת חרשת דaicא
למייר קנויה לגמרי הא א"ר נחמייה ביאה פסולה פטרה. **מרישה נמי** - גבי
אחיזות. **ש"מ דרבנן היא** - דקטני גבי מת בעלה של חרשת אם בא על החרשת
נתן לה גטו וגביה מת בעלה של קטנה דקטני קטנה תמתין ולא קטני אם בא
על הקטנה נתן לה גטו והותרה אלמא רבנן היא ימש"ה לא נפקא בגטו
דביאתה פסולה דחרשת קנויה במקצת וזא אסורה משום אחות אשה ומיעיבום
לא מדchia דלמא קטנה קנויה יכולה וקנין משוירות דאחותה לא דחי לה.
דלית לה תקנṭתא דהיתירא - דקטני בה וחרשת אסורה לעולם. **מתני'.**

דף קיא.ב

לא פסל את הראשונה - שהרי ביאtan שווה ואי ראשונה קנויה היא הרי היא
אשתו ואחרונה ביאת זנות ואי לאו קנויה היא הרי שתניה נכריות אצלו שלא
היתה קנויה לאחיו ומקיים את הראשונה שלא נפסלה עליו אבל אחרונה לא
دلמא קניות הו ומשבא על הראשונה כמה ה'ך עליה באיסור שני בתים.
פסל את הקטנה - משום גזירה דלמא קדים ובעיל חרשת ברישא וכדאמר
בגמרה ואע"ג דῆמה נפשך היא שרייא ליה הוואיל וראשונה היא אי קנויה היא
הא קנויה היא אי לאו קנויה היא נכרית בעלמא היא. **פסל את החרשת** -
שmai קטנה קנויה יכולה וקנין החרשת משוירות. **רבי אלעזר** - ה"ג במתני'
ובקמיה תא רבי אלעזר גרס והכי אמרן בפ"ק דנדזה (דף ח). **מלמדין את**
הקטנה שתמאן בו - ותעקור נישואיה ויקיים את הגדולה. **גמ'**. וכן א"ר
אלעזר - בן פדת דאמורה הוא הלכה בר"א דמתניתין והוא ר"א בן שמוע.
ונריכא - לשماאל ור' אלעזר בן פדת למימר בקמיה תא הלכה בר' אלעזר
ובהא נמי הלכה כרבי אלעזר דבטרווייהו מלמדין את הקטנה למאן. **דא'**

איתמר בקמיהתא - גבי אחיות (לעיל יבמות דף קט) משום דאכתי לא איקיים מצות יבום הילך מלמדין את הקטנה אשתו למאן ותתייבם יבמתו. אבל **בזה דאיקיים מצות יבום** - בשתייהן אימא לא אמר שמואל הלכה כרבי אלעזר אלא יוצאה שתיהן בגט. **ואי אשמעינו בהא משום דגדולה רמייא קמיה** - ליבומי משום הכי מהדרין אמייאון דקטנה כדי שתתייבם גדולה. אבל **אידץ** - בהחיה דאחיות דגדולה אחות אשתו היא נימא לא רמייא קמיה ולא ילמדו קטנה למאן בשליל ייובומיה של גדולה צריכא. **מתני**. **יגדל זה עם זה** - ואם בא לגרשה אינו יכול עד שיגדל דגט קטן אינו גט. **היבמה שאמרה בתוך שלשים يوم** - שכנסה היבם. **לא נבעלתי לו** - ליבם וגט יבמין יוצא מתחת ידה כדמפרש בಗמ' והוא אומר בעלתיק ודין בגט קופין אותו לחלוז דהיא נאמנת דעת תלתין יומין מוקי אייניש אנטשיה מלבעול. **לאחר ל' יום** - הוא נאמן שלא מוקים אייניש אנטשיה מלבעול ומיהו איה לא משתראי דשויטה לנפשה חתיכה דאייסורה ובעה חלייצה ומקשין הימנו אבל קופין לא זהה בעל. **בחוי בעלה** - ולא נתכוונה לפטור עצמה הימנו לאחר מיתת בעל אלא שהיא להם עס זה עם זה. **גמ'**. **לא חולצין ולא מייבמין** - קטן שמא ימצא סריס קטנה שמא תמצא איילונית ואינם בני יבום נמצאו פוגעים בערווה. **ביה דאייסורה** - קטן בגדולה דגדולה בת עונשין היא ושמא הקטן ימצא סריס והרי נבעל לה אסור לה שלא במקום מצוה וכן גדול בקטנה אם תמצא איילונית נמצא שפגע גדול בערווה אבל קטן וקטנה אפילו אין בני יבום כגון הוא סריס והיא איילונית אין כאן איסור דקטן ואוכל נבלות אין ב"ד מצוין להפרישו וה"נ שנייה לאו בני עונשין. **ולבתר שעטה** - כשיגדל. **ואימא הכל נמי** - לעולם אסורה לו. **אפי' בן יומ אחץ** - ישבו יחדו קאמר קרא יבמה יבא עליה ואפילו לא הוי משמע כל דחו מסברא שRIA ליה בקטנות כדאמר. **טענת בתולים** - להפסיד כתובתה. **כל שלשים يوم** - דיקול לטעון לא בעלי עד עתה. **נסתרה לאלתר** - הוא טוען ואם טוען לאחר זמן אינו נאמן דודאי - מרישא בעל ומצאה בתולה ושתק והשתא הוא דרתח עלה.

דף קיבא.

מיבוז בזיז - בוש הימנה. **בשניתה יצא** - שנותן לה גט וקס"ד גט גמור לביאתו הוא. **היא אומרת נבעלתי** - לאחר שלשים קאי. **יציאה בגט** - אם בא להוציאה דיה בגט דהיא נאמנת דcoli הא לא מוקים. **צריכה גט לביאתו** -

משמעותם דאמור בעלתוי ולאחר שלשים יום איהו מהימן. **וחיליצה** - משום זה היא שווייתה לנפשה חתיכה דאיסורה ומדקאמר צריכה גט מכלל דבריו לה גט עסקינו ואמאי כתני רישא כופין לחלוֹץ ניכפיניה ליבם. אמר רביAMI - לעולם בשגיטה בידה והכי קאמר צריכה חיליצה עם גיטה ואע"פ דקמני אמבקשים קאי וה"ק אע"פ שחזר ואמר לא בעלתוי דaicא למימר כופין הוайл ומודה אפ"ה אין כופין אלא צריכה חיליצה ואי לא בעי למיחלץ לא כייפין דסמכין אדיבוריה קמא הוайл ולאחר שלשים יום הוא. **רבashi אמר** - לעולם צריכה גט אחר בלבד גט הראשון דהתם גט לזיקתו ונפסקה עליו לפיכך לא נכפין לייבם וכיון דאמור בעלתוי צריכה גט לביאתו דיש ביאה אחר הגט והשתא מסתברא אע"פ דקמני וה"ק אע"פ שחזר ואמר לא בעלתוי ואיכא למימר לא תיבעי גט אלא חיליצה אפ"ה בעיא גט. **שניהם מודים** - שלא נבעלה ומעיקרה אמר בעלתוי. **הוון** - כך שמו. **צרצה מהו** - Ibמה שכנסה היבם ונפטרה צרצה ואמרה Ibמה לאחר זמן לא נבעלתי מהו ליאסר צרצה מפני דיבורה של זו. **מן פנוי שאנו כופין וմבקשים** - לצרכה דאייה שווייתה לנפשה חתיכה דאיסורה נאסרה צרצה ודאי לא מיתסרא דחזקת הכוнос את האשה בועל לאלטר. **האומרת טמאה אני לך** - אשת כהן שאמרה לבעה נאנטי דאיתסרא עליה וכותבתה לא מיפסדה ובאשת כהן מוקמינו לה בפרק בתרא דנדרים. **השמות ביני לבינך** - גלווי וידוע לפניו שאינך נזקק לי בדרך בני אדם ואין איש עד להוכיח בין שניינו. **נטולה אני מן היהודים** - נדרה היא שלא תיבעל ליהודים ומדאסרה נפשה אוכליל עלמא ש"מ תשמש קשה לה ואנושה היא לפיכך נוטלת כתובתה. **נותנת עיניה באחר** - ותליך למקום שאין מכירין בה ובנדירה ותנסה לו. **تبיא ראייה לדבריה** - ואם לאו לא כל כמין דאסירה נפשה עליה. **יעשו דרך בקשה** - לבעל להתנהג בה מנהג יפה. **לייבם מהו** - מי אסירה ליבם מפני נדר זה שנדרה בחיי בעל או לא. **מי מסקה עדותה דמיית בעל** - בלי בנימ וונפלת קמי יבים ונדרה נמי עדותא דידיה ובעל לא הפר אלא לחלקו ויבם נמי לא מצי מיפור שאפי' בעל אין מיפור בקדומים ו אסורה לו. **או לא אסקה עדותה** - ולא נדרה זו אלא לאסור עצמה על כל מי שモתרת לו ע"י גירושי בעל ולהפסיק דעתו של בעל שלא יחשנה בנותנת עיניה באחר כדי שייתרצה לגרשה אבל אייבם שאסורה לו ועומדת אפי' אחר גירושין לא נתכוונה ומתורתה לו אם מת בעל ולא גירושה. **אין כבעל** - שייהי צורך להפר כבעל עדותא דבעל נדרה וצריך הוא להפר אבל ליבם מותרת

בלא הפרה.

דף קיבב

מבקשין מיבעי ליה - דאיכא למימר להכי איכוונה. **הזרן עלך בית שמא**. מתני'. חרש - כשם שכונס ברמיזה - מה טעם קאמור כלומר קקידושין כד גירושין וכן פקח בחרשת ברמיזה כנס שרמז באצבע עד שנתרצית לו וברמיזה אם רצה להוציא יוציא. **פקח שנשא פקחת ונתרשה** - אע"פ שקידושיה גמורים אם רצה יוציא דבגט לא בעין דעת האשה כדמפרש לקמן במתניתין. **נשתטיבת לא יוציא** - בגמרה מפרש שלא ינהגו בה מנהג הפקר ותקנתא דרבנן היא. **נתתרש הו** - לאחר קידושין הדואיל וקידושיה גמורים היו לא יוציא עולמית. **שהשייה אביה** - בקטנותה וקיבל קידושיה והוא קידושין גמורים שיוצאה בגט ואפי' משגדלה ופקע כח אב מקבלת היא את גיתה. **אף זו** - פקחת שנתרשה כיוצאה בה. **הרי אלו פטורות** - דהדאיל ושתייהן חרשות או שנייהן חרשים כקידושי זו כד קידושי זו ואתו קידושין דاشטו ומקעי זיקה. **יכנוסו** - שאין חיליצה בחרשת וחרש שאינן בامر ואמרה ואח"כ אם רצוי יוציאו בגט דאתא גט ברמיזה ומקיע נישואין דידיה זיקת אחיו דהוא ברמיזה. **מוחzia אשטו בגט** - זיקת אחותה הבאה מכח קידושין גמורים אוסרתה עליו ואין כח בקידושין דידה לדוחותה משום אחותה אשפה. **ואהשת אחיו אסורה לעולם** - דחרש לא חלייך ולכנוס אי אפשר משום אחותה אשפה. **כוונס ואין מוציא לעולם** - דלא אתי גט דידיה ומקיע זיקת חיליצה אחיו הראשון. **גמ'**. **דתקינו להו רבנן נישואין** - דקתני מתני' שצרכות חיליצה אלמא יש נישואין וקידושין לחרש וاع"ג דלאו בר דעה הוא ומדוריותה אין קניינו קניין. **ה"ג** - שיטה וקטן שנשאו נשים נשותיהם פטורות מן החיליצה ומון הייבום. **דקימא תקנתא דרבנן** - שדרבן להיות שלום ביןיהם אפי' חרש עם חרשת וכ"ש כשהאיש פקח אבל שיטה אפיקו בפקחת לשיטה ושיטה לפקח אין שלום ביןיהם וכ"ש שיטה לשיטה. **בכפיפה** - בתוך קופפה אחת. **ומאי שנא** קטן - דקתני לעיל שיטה וקטן שנשאו כו'. **חרש דלא אתי** - לעולם לכל נישואין דאוריותה. **תקינו ליה רבנן נישואין** - כדי שלא יבטל. **שלא ינהגו בה** **מנาง הפקר** - אי לא מוצאה דמנסבה אין לה מי ישמרנה וינהגו בה מנהג הפקר בזנות.

דף קג א

מיימני ולא נסבי לה - הוайл ולעולם היא יכולה למאן מפני חרשותה אבל קטנה גבול יש לה וסביר מפייסנא לה כל שעתא עד שייעבור זמן מיאונה. **מאי שנא דאכלת בתרומה** - אם השיאתה אמה לכהן. **ומאי שנא חרשת** - שלא השיאת אביה בקטנותה שאין נישואיה גמורין דלא אכלת כדתנן כו' אלמא לא אכלת. **על החרשת שהשיאת אביה** - בקטנותה שיווצאה בגט ואפי' משתגדיל ואין אביה מקבל גיטה מקבלתו היא ויוצאה וاع"ג דקידושה גמורין הוו וגירושה بلا דעת הווי גיטה לפי שהאשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה. **ועל קטנה בת ישראל** - יתומה הנישאת ע"פ אמה שאוכלת בתרומה ע"פ שאין נישואיה נישואין גמורים אכלת בתרומה דרבנן כך אוקימנא בהאשה רבה (לעיל יבמות דף צ). **ואילו חרשת לא אכלת** - מדשבקה לחרשת דקעסיק בה וatoi ונקט קטנה ולא קטני ועל החרשת שנישת עצמה שאוכלת בתרומה. **גזירה שמא יאכילת חרש בחרשת** - והאי לאו שינויא מעליא הוא מה לי פKH בחרשת מה לי חרש בחרשת שנייה אין נישואין ואם זו מותרת אף זו מותרת שהרי הצד היתר שלהן אינו אלא משום דלאו בני עונשין נינהו והואו קטן אוכל נבלות אלא יכולה משום גזירה שמא יאכילת חרש בפקחת הוא דאיقا עליה חיוב מיתה כדאמר'י בمسקנא דAMILTA ולהכי נקט ברישא שמא יאכילת חרש בחרשת ולא נקט שמא יאכילת חרש בפקחת משום דחרש בפקחת לא מיחלף בפקח בחרשת אבל חרשת אשת חרש מיחלפה בחרשת אשת פKH והדר מיחלף חרש בעל פקחת בחרשת בעל חרשת אבל קטנה לגודל ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן נישואין. **וליכול** - אפי' חרש בפקחת בתרומה דרבנן הא אית לה נישואין מדרבנן. **ומ"ש כו'** - **לקמן בעי תרוייהו** מנא לו דהא אית לה והא לית לה. **מיימני ולא נסבי לה** - אבל בקטנה לא מיימני דאתיא לכלל דעתה. **ממאנת** - לית לה כתובה דהא בעל כrho נפקא. **שנייה** - מד"ס. **אין לה כתובה** - דרבנן קנסוה כדאמר'י בש מותרות (לעיל יבמות דף פה). **איילונית** - משום דמקח טעות הוא. **אבל יוצאה בגט כו'** - מדיויקא דמתני' דקטני' ממאנת שמעין מינה טעונה משום דבעל כrho נפקא הא הוציאה אית לה אלמא יש כתובה לקטנה. **אין להן עליהם כלום** - דאין להם דעת ואין תנאו הראשון תנאי וاع"ג דתוקון רבנן נשואין לחרש לא תקינו לה רבנן כתובה מיניה כדמפרש לקמן יותר ממה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא. **שרוצה לוזק בנכסיו** - וاع"פ שלא

(נשא) תקנו לה חכמים כתובה הרי הוא כתב לה הוαι ורוצה להפסיק וליהיות נזוק מנכסיו תנאו קיים. **הא לא רצה** - דלא כתב לה אין לה מתקנת חכמים. **א"כ** - דברי למייתב לה כתובה מימני ולא נסבי לה. **אין חייבין עלייה אשם תלוי** - Dunnimא ספק אשט איש היא ספק היה בו דעת ספק אין בו והבא עליה באשם תלוי דודאי אין לו שום קניון מון התורה. **התורם את שאינו שלו** - ולא צוחה בעל הבית דשליחות נפקא לו (קדושים דף מא) מאטם גם אטם לרבות שלוחכם הילך מה אטם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם. **עובד כוכבים שתורם את של ישראל أفري ברשות בעליים אינה תרומה** - דבריין מה אטם בני ברית אף שלוחכם בני ברית וקטני מיהא חריש אין תרומתו תרומה ומותרת לזר ואי ספק הוא תרומה וייחזר ויתרונות מיבעי ליה. **הוא דאמר כר' אלעזר** - כלומר מהא לא תשיעיה דגבוי תרומה ס"ל לשמואל הכר' אלעזר דספק הוא וגבי אשטו ע"ג דספק הוא אינה באשט אשט תלוי גבוי אשט כתיב אחט מכל מצות ה' (ויקרא ה) וקרינן מצות דמשמע חדא מתרתי שיש היתר ואיסור לפניו כגון אשטו וא"א עמו בבית וסביר אין שם אלא אשטו ובא על האחט ולבקר נמצאו שתיהן ולא ידע על אי זו בא וכן חלב ושומן לפניו וסביר שתיהן שומן ואכל אחט מהן ולטוף נודע לו שהחט חלב ולא ידע אי זו אכל دائ ידע מייתי חטא נקבה וכל דהו أفري בת דנקא והשתא דלא ידע מביא אשט זכר בכסף שקלים אבל הכא שהספק תלוי בחטיכה אחט ספק איסור ספק היתר לא מייתי אשט תלוי. **כוי חייבין על חלבו אשט תלוי** - והוא הכא כל הספק תלוי בה. **מ"ט דר"א** - באשת חריש. **קלישתא** - דקה כלומר דעתו מועטת שאין מחודד להבין כשר בני אדם ומיהו מספקא ליה אי דעתה צילותא היא אותה קצר הדעת שיש לו אם צולחה היא ובמה שהוא נותן דעתו ועשה דבר ודאי כוונתו כוונה

דף קיג.ב

אי לאו דעתו צולחה היא ולוולם כל ימי של חריש פשיטה ליה לרבי אלעזר דחדא דעתא אית ליה לחריש דאיינו עתים חלים עתים שוטה. או **דלא פשיטה ליה** - דלאו דעתה צילותא היא אלא היינו טעמא דמספקא ליה דעתים שהוא חלים למגררי ודעתו צולחה וחישין שמא בשעת קידושין חלים היה. **להוציא את אשטו בט** - חריש מעיקרו לר' אלעזר אם יכול לגרש או לא דבשלמא לרבען פשיטה לו דמושcia כדאמרין במתני' (לעיל יבמות קיב) כשם

שכונס ברמיזה כך מוציא ברמיזה אלא לר' אלעזר דמשוי ליה ספק מאין
שליחת מבייתו וחזרת - שכן מנהג השוטים שאין בושין. ש"מ איש
מיבעיא ליה - ואשה פשיטה ליה دائית אשה מיבעיא ליה ואיש פשיטה ליה
הכי איבעי להו לאחדורי אינו דומה אשה המתגרשת לאיש המגרש. אשה נמי
לא מיגרשא - ועלה קמייתו לה רבנן ראייה לדבריהם אף זו כיוצאה בה ואינו
דומה דקמהדרי ליה איש ממשום דאייהו ה"ק לדידכו דאמריתו אשה מיגרשא
מ"ש איש ומ"ש אשה. מעודתו של ר' יוחנן - אמר דאמיר דאפי' במקום קידושין
גמורים לא בעין דעתא דאשה בגירושין. אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן
לה - והיא לא שמעה וחזר ואמר לה לאשתו פקחת כנסי שטר חוב זה ולא -
הודיעה שהוא ניתנה ה"ז מגורשת. לאו אמר ר' יוחנן לא בעין דעתה - דאשה
בגירושים דקתני חרשת יוצאת בגט. **פשיטה** - דלר' יוחנן ודאי הכי הוא.

דף קיד.א

דבר טלי וטליא - הנוגג תינוקות זכרים ונקבות. **לייטילו התם** - ישחקו שם
שבת היתה. **הבא לי מפתח** - דרך רה"ר בשבת. **לכבות** - הדליקה. **בעושה על**
דעת אבי - שהתינוק צופה באביו וראה שנוח לו בכך ואביו עומד עליו דהיה
כайлוי הוא מצוחה לעשות אבל הנך מפתחות דרב יצחק לא הודיען שנאבדו
שם ולא הכירו בדעתו שונה לו. **עובד כוכבים אדעתא דנפשיה עביד** - איפלו
בלא ידיעת ישראל העובד כוכבים מתכוין להנאותיו שיודע שיטול שכר. **שאינו**
מתוקניין - שאינו מעושרין. **אין זקוק לו** - ליטלו הימנו. **והא"ר יוחנן** - לעיל
בעושה על דעת אבי אבל להפרישו אינו מצווה היכא דתינוק עביד אדעתא
דנפשיה. תרומה טמאה - והוא הכא דאיסורה דאוריתא הוא כדאמר בהערל

(לעיל יבמות עג) בשעריך תאכלנו זה אתה אוכל בטומאת עצמה. **ואין**
התמא והטהור ולא לאחר למעוטי תרומה דאסורה בטומאת עצמה. **ואין**
חוושין - לומר שהוא יונק שקץ כלומר דבר המשוקץ ונאסר. **ולאiacileno** -
בידיים דברים האסורים חלב בהמה טמאה אסור בגודל מדאוריתא דנפקא
לן מגמל גמל ב' פעמים בפ"ק דבכורות (ד' ו'). **סכנה** - שם לא יונק ימות
בצמא. **אומדןא** - אם יכול להמתין עד מוצאי שבת ויעשה בהיתר. **חולב בידיו**
- חייב משום מפרק דבר מגידולו והיונק הוי מפרק ע"י שניינו והיינו כלאחר יד.
שבת דאיסור סקילה - יש במפרק בידיו גזרו רבנן ביונק וاع"ג דמשנה הוא
ואינה מלאכה מן התורה אבל י"ט כדי עביד בידיים ליכא אלא איסור לאו לא

גוזר רבנן ביונק. (**לא תאכלום כי שקץ הם** - קרא יתירה הוא דהא כתיבי אזהרות הרבה בשרכצים. **לא תאכל דם** - קרא יתירה הוא דהא כתיבי אזהרות הרבה גבי דם. **אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת** - שתי אמריות הללו למה להזuir גדולים על הקטנים שלא יטמאו.

דף קיד.ב

במשחו - בנסיבות כטומאתן. **משום דידה** - שהוא פקחת ובת עונשין ובמציעא גרס משום דידה. **משום גזירות התורה יבמה לשוק** - دائ אמרי' תיתיב חרשת גבי חרש לא ידע אינשי דעתמא משום קטן אוכל נבלות הוא וסביר דקדושין דידה דחו לה לאייה דפקחת אחותה ואין בוועל אחות זוקותו הילכך אתי למישריה לאחותה לשוק כאשר אחות אשה שפטור מן החלטה. **הזרן עלך חרש. מתני. האשה** - ושלום בעולם - שאין שעט חירום דתימא בדדמי מאומד לבה אם פירש הימנה חדש או חדש וDAO הואיל ולא חזר הרגומו ליסטים דהואיל ולאו שעט חירום אי לא חזיתיה דמית חיישא לקלוקולא שמא יבא לאחר שניסת ותהא מוקולקלת כדאמר בהאהה רבה (לעיל יבמות דף פז) ולא אמרה בדדמי. **קטטה בינו לבינה** - י"ל מתוך שwonאותו היא רוצה לאסור עצמה עליו. **גמ'. בדדמי** - מאומד לבה ואונ"ג דלא חזיתיה דמית כדפרישית דסברה סלקא דעתא בכל הני דאיקטול הוא פלית בתמייה. **סמתרי** - תחבותה. **ספר עבדת** - לנסתה ולתופשה מתוך דבריה נתכוון. **דשיזבת נפשך** - שהנחת אותו אפי' חי וברחת לך משום דכי עלה בדעתיך דבזהו פורתא דנפפיתא כמה מנופה בנפה חי' בתמייה. **מן נמי ידע צו'** - אלמא אמרה בדדמי ומשום האי מעשה הדר ביה רבא. **מת וקברתו** - دائלו במלחמה סבירה שמא ברוח וニצָל אֶבֶל בְּרַעַב הִיא סבורה איך יהיה. **מפולת** - שנפל הבית עליו או בא רוח סערה והיה מפיל כל בתיה העיר. **החזקה היא מלחמה בעולם** - שלא היינו יודעים שיש מלחמות באוטן מדינות אלא מפה.

דף קטו.א

דאיבעיא אמרה שלום בעולם - ומהימנא השטא נמי מהימנא או דלאה הכא ליכא למימר מה לה לשקר دائמי גופא לא מכונה לשקורוי אלא כיוון דאתחזק מלחמה אמרה בדדמי וסבירה היא שמת ואי קשיא תיפשוט ליה

ממתניתין דקתני שלום בעולם נאמנת זהה ודאי מות בעלי במלחמה קאמרה
דאי על מותו מאיריא שלום בעולם אפי' מלחמה בעולם אמרן לעיל כי
אמרה מות על מותו מהימנה אלא ודאי מות במלחמה איצטריך לאשמעי
היינו החזיקה היא מלחמה בעולם תריץ מתניתין דאמרה מות סתמא
ואשמעין מתניתין דהואיל ושלום בעולם ע"ג שלא אמרה על מותו בהדיा
מסתמא מות על מותו קאמרה ובזמן שיש מלחמה בעולם מסתמא מות
במלחמה קאמרה עד דאמרה מות על מותו וכי קמייבעא ליה לרבע כgon דיש
שלום בעולם ואמרה איהי מות במלחמה. **יעשינו עליינו בית** - הצעתו באש
ונתמלא עשן ואני ברחותי והוא נשאר שם ומית. **אינה נאמנת** - והא הכא
דוחזקה היא מלחמה זו וקטני אינה נאמנת ולא אמרי מה לה לשקר דאי
בעיא אמרה מות סתמא. **שאני התם** - דהכי קאמרה דכשנטמלא עשן ברחה
ולא המתינה עד שתראהו מות ואי משומע עשן כי היכי לדידך איתרחש ניסא
כו' אבל לגבי מלחמה איך לא אמרה אי לא חזיתה דהא אי בעיא
לשקוריו לא הווי מחזקה מלחמה בעולם. **נפלו עליינו עובדי כוכבים כו'** - והא
הכא היא החזקה וקטני נאמנת אלמא אמרינן מה לה לשקר. **התם כדרב**
אידי בר אבין - כלומר הכא כיון דמלחמה קטנה היא דאייה הוה בהדייה לא
אמרה בדדמי אלא נטרה וחזיא ליה דמית דasha לא מסתפיא מלטיטים.
cdr' אידי - במסכת ע"ז בפ' אין מעמידין (דף כה). **חו' גבראי** - שהחש
אוכלטו. **היינו יעשינו** - דאמרן כי היכי לדידך איתרחש כו'. **pstaa didaa** -
מאיש אחר [הבא להצילו]. **ואתיליך מומא** - בבעלה. **עד אחד במלחמה** -
מלחמה בעולם ובא עד אחד ואמר מות בעליך מי מהימן או לא. והכא לא
דייקא - ותרוייהו אמרי בדדמי כן הדברים כאשר אתה אומר. **מייס כמלחמה**
- דאיכא למימר בדדמי. **מייס שאין להם סוף** - מפרש בפ' בתרא (לקמן
יבמות קכא) כל שעומד ואין רואה מארבע רוחותיו. **אשרו אסורה** - וاع"פ
שיש עדדים כשרים שטבע שמא צפ' מתחת המים ויצא.

דף קטו.ב

וקאמרי סימנים - דאי לאו סימנים חיישנן דלא אחרים נינחו לפי שהמים
משנים צורת הפנים ואין ניכר כל כך. **סקלtinyho** - כבר החזרתים לך. אמר
ליה - מפקיד. **זה כו' וכון הוינו** - כך וכך סאיון היו. **ובחבייתא רמיין** - ועדין
הן אצלך בחבית צא ובודוק בה תמצא בחשבון. **אמר ליה דידך Skaltinyho**

והני אחרני נינחו - ושלוי הם. **הינו שני ת"ח** - דתניא לעיל והשיא רבינו את נשותיהם על פי נשים ותרצין דאמר סיימי ולא אמרין אחרני נינחו וסימנים הכי איתרמו. **חושנה** - איך למיר דעתרמי. ומ**י חישין שמא פין** - היכא דסימנא קמא איתא קמן. **קרבו** - הקדש. **די茂ע** - חולין ותרומה שנתערבו ואין נאכל אלא לכחו. **הסנה** - שגורו שלא לקיים מצות אלמא לא אמרין שמא פינו אותה תבואה שניתנה בה בכתיבת אות זה ואלו אחרים. **הרי אלו** חולין - דازלין בתר רובה. **מי כפר היה כפר היה** - מנקח וגורר היה את האות. **לפניא שבקה** - להצלת פירות שבתוכה הניח בה אות זה ולא גיררה כדי שיבדלו בני אדם מהן. **פניא** - לשון שימוש כאדם שתולה ממונו באדם חשוב כדי שלא יגוזלו הימנו ודומה לו בהגוזל עצים (ב"ק דף קג) הלוקח שדה בשם ריש גלוטא כו' ופניא בעלמא קבועין. **מי חישין לתרי יצחק** - היכא דלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחרת. **רבא אמר לא חישין** - הויאל ולא הוחזקו אבל היכא דהוחזקו מודה כדאמר לקמן יבמות (דף קטז). **ההוא גיטה אישתח בנחרדא כו'** - האשה עומדת ותובעתו לפניו. **בצד** קלוניא - שם עיר. **תיבדק כל נחרדא** - אם יש שם אנדרוילנאי אחר חזק מבעל האשה זו. **ואם איתא דחישין יבדק כל העולם מיבעי היה** - שמא אנדרוילנאי אחר היה בנחרדא והלך לו. **משום כבודו** - שלא להחזיקו כתועה ושאל דבר שאין צריך. **שכיחי טובא** - ואפ"ה מגבין כשמוציא שט"ח על אחרים ולא חישין שמא אחר היה וכיוון דלענין ממונה אף על גב דהוחזקו לא חישין לעניין איסורה כי לא הוחזקו מיהא לא חישין.

דף קטז.א

دلמא מסר היה - נתנו לו ולא קנו מידו בקנין ושם יחזור בו ליכא למיחש להכי דעתיות כגון שטר נקנות במסירה بلا קניין ואין יכול לחזור בו. **גבן** היה - אצלנו היה בנחרדא וגיטה כתיב בסורא. **הכא לא חישין** - דהא איבדקא כל נחרדא ולהאי ענן ליכא למיחש דהא אמר סיידי כו' ואביי לא חיש לדלמא איזיל היה לעלמא ובדיקה הוא דקמצריך באותו מקום. **הכא חישין** - הויאל והוחזק איש אחר בעירו בשם. **גמר פרחא** - הולך מהר בעוף פורה. **בקפיצה** - על ידי שם. **מילי מסר** - וاع"פ שלא היה עמהם שמא מתחלה אמר להם בעירו כתבו גטו לאשתי ואח"כ הלקו העדים לסורא. **שייל** והני - מקומות הן. **ה"ג מי هي עלייהו דשותמי** - מי חישין שמא פין.

אמרו הכהן - בשעת כעסן. **מ"ט דקטרטה** - דתנן במתניתין כי אמרה מות בעלי לא מהימנא. **דמשקרא** - מרוב שנהה מתכוונת לאstor עצמה עליו. **דאמרה בזדימי** - כל מקום סכונה שאתה אינה נותרת דעתה לומר שהוא לא מות ולא אנשא דחויל וסניא ליה לא דיקא כולי האי.

דף קטו.ב

עד אחד בקטרטה - קטרטה בין לבינה והלך למדינת הים ובא עד אחד ואמר מות מי מהימן אי לא. **אלפוה שיקרא** - בתמייה אם כרבי יהודה סבירא فهو דאיינה נאמנת אא"כ בוכה למה הורו להבות. **מתני**. **אלא בבאחמן הקציר** - שכך היה המעשה כדאמריו לקמן ולא התירו חכמים אלא דוגמתו שייה א הדבר קרוב לנו ומירתתא ולא משקרה אבל מדינת הים אינה נאמנת. **אלא בהוויה** - מעשה שהיה כך היה והוא הדין לכל מקומות. **גמ'**. **לדבריכם** - שאתם אומרים כעון המעשה שהוא בעין. **אין לי אלא קציר חטים** - דמעשה שהיה בקציר חטים היה כדלקמן. **גודר** - תמרים. **עודר** - מלקט תנאים. **הכא נמי** - לעניין מדינת הים. **שילפי** - סוף קציר - חטים שילפי לשון שלפ איש רות ד) שכבר היה הקציר משתלף ועובד. **ויעברים בירדן ובספינה** - משום מעשה שהיה בירדן ובספינה ונטמאו כדאמרינו לקמן. **ויזרkers בצד זה** - של נהר דהיינו נמי דומה דספינה שפורחין באוויר על פני המים. **לא ירכיבם על גבי בהמה** - בתוך המים דהיינו נמי דומה דספינה שהאדם הנושא יושב במקומו וسفינתו נוטלתו ומוליכתו וسفינה פעמים שהיא גוששת ונוגעת בקרקע. **אלא אם כן רגליו** - של עליון נוגעות במים בקרקע. **על הגשר** - דכאראא סמכיתא היא והאדם המעבירו הולך כל שעה ברגליו ואני דומה לספינה. **תחוב בקרקעיתה** - וההיל הכללי של מי חטא עליהם ונטמאו. **מתני**. **תנשא ותטול כתובתה** - על פיה.

דף קיז.א

שאין האחים נכנסין לנחלתו של בעלה על פיה - דרchromana אמר ע"פ שנים עדים (דברים יט) ולגביו נשואין דידה הוא דאקילו רבנן משום עיגונא. **כשתנשאי לאחר** - והרי נשאת. **גמ'**. **לנחלתה** - זכה בנחלת אחיו כדאמר בפרק החולץ (לעיל במות מ') הכונס את יבמותו זכה בנכסי אחיו. **ואנו לא נזרוש מדרש תורה** - בתמייה. **אדעתא דכתובה אתה** - ובאופן ממונא סהדי בעין.

כל מילוי דאייניש כו' - ועיקר אדעתא דນושאין אתה ושרין לה וכיוון דשרין לה שקלה נמי כתובה דמספר כתובה נלמד. **דלא ידעה במא依 משטריא** - וכיון דהזכירה נשואין גלייא דעתא דלמשריה אתה והוא דאמרה ברישא תננו לי כתובתי שמא כסבורה היא שזו התרתה. **מתני' וייבמתה** - אשט יבמה וטעמא דכלחו מפנוי שונותות אותה ומתכוונות לקללה חמותה שונאתה שאומרת בלבها זו תאכל כל יגעי ועמלי וכן בת חמותה אומרת זו תירש כל עמל אבי ואמי ואני אדחה וייבמתה יראה שמא סופה להיות צרצה ובת בעלה זו באה במקוםامي אוכלת כל עמלה. **מה בין גט למיטה** - דאמר בפ"ב דגיטין (דף כג) אף הנשים שאין נאמנות לומר מות בעלה נאמנות להביה גטה ממדינת הים וاع"ג דעליליו סמכינו דצרכיות לומר בפנוי נכתב ובפנוי נחתם. **שהכתב מוכיח** - וסמכינו עיקר אכתבא. **גמ': בת חמיה** - שאין בת חמותה מהו. **לגירסנא** - יגיעامي שהביה לאבי מבית אביה. **והכא נמי** - ע"ג זהיא לא אכלת לגירסנא דאמה שהרי אין בעלה של זו אחיה מן האם ובני אמה נוטlein מה שהביה אמה דתנן (כתובות דף נב) בגין דיכרין די יהוין ליכי מינאי איננו ירתון כסך כתובתייך יתר על חולקחון דעם אחוהון אפ"ה הא קא אכלת לגירסנא דבר נשי וסニア לה. **ашט אב הרי היא בכלל בת הבעל** - כיון דזו אינה מעידה לזו ממילא נפקא דاشט אב נמי אינה מעידה לבת בעלה הלכך אין זו תוספת ולא הוצרכו להזכירו. **ור' יהודה** - אמר לך זודאי הוצרכו דבשלמא חמותה סニア לכלה מפנוי שסופה לירשנה ואמרה קאכלת לגירסנא כיון דאיך איצטריך למימיניהו. **אלא מא מוסיף כו'** - כיון דאין לה על מה לשנאות חמותה אמאי קא מוסיף לה ר' יהודה לומר אינה נאמנת ומשני טעמא דרבי יהודה כלה סニア לה לחמותה משום דמגלה לבריה מיili עלה. **ורבן כמהים הפנים לפנים** - קרא כתיב כמהים הפנים לפנים כמהים הללו שאדם צופה בהן ורואה בהם פנים כפניו אם הוא שוחק הם שוחקות ואם הוא עוקם הם עוקמות כן לב האדם לאדם אחר אם הוא אוהב את זה גם זה הוא אוהבו ואם הוא שונא את זה גם הוא שונאו הלכך לא בעי לאוספינוו דמטעמא קמא שמעין דאין נאמנות דכיוון דחותמתה סニア לכלה משום דקאכלת לגירסנא כלה נמי סニア לחמותה דסニア לה וכיון דבת הבעל סニア לאשת אב אשט אב נמי סニア לה לדידה. **בדברי תורה כתיב** - לפי פנים ולב שאתה נותן תורה לך עומד לך להעמיד גירסא אם יגעת בה תמצא אם לא יגעת לא תמצא. **ל"א** - אם רבו מסביר לו פנים הוא מחייבים ואם לאו אינו

מחכים מרבו. **חמותה הבאה לאחר מכון מהו** - אם יבמה היא ולא אם בעלה וsuma סופה להיות חמותה מי נאמנת לומר מות בעליך והתייבמי לבני או חלצי והנשי לאחר. **מי מסקה** - ה' אם יבם אדעתה דלמא מית בעל ונפה קמי יבם ברה וקאכלת לגירסנא ומתקוונת לקלקלת מעכשו כדי שלא תתייבם עוד לבנה או לא ואע"ג דצורה הבאה לאחר מיכון פשוט לו כדברי במתני' ויבמותה דהינו משום צרות העתיקות לבא התם הוא דעתרא דגופה הוא ומסקא אדעתה טפי אבל לשנתה לכלה מחמת ממון הוא ולא מסקא אדעתה قولיה האי או לא.

דף קייז.ב

אמרה מות בעלי ואות"כ מות חמץ - רבותא אשמעין דاع"ג דאמרה ברישא מות בעלי ונמצא שאין זו חמותה והרי היא לה כנכרית אפי' וכי לא מהימנא אדאמרה מות חמץ וחמותה אסורה מ"ט הא לאו חמותה היא אלא משום דברי ה' לאו בעלה מית ועדין זו חמותה ולא חמיה מית וזו כלתה מתכוונה לקלקלת ואע"ג דהשתא הרי בנה של זו במדינת הים ואין אמרו אצלם לדבר לו על כלתה דברים רעים אפ"ה מסקא כליה אדעתה לקלקלת מעכשו כי היכי דלבתר שעטאת כישוב בעלי ובעלה תזחה לחרפות ולא תיתן לטרדן וזה להמותה הבאה לאחר מיכון דהא נמי אחר מיכון הוא. **זרגש לה צערא** - כבר הרגישה כליה זו בצער שמצערתה חמותה ושנאה ישנה היא אבל בחמותה לאחר מיכון שמעולם לא הייתה חמותה לא תפשות. **הרי כאן שניים** - הרי הוא חשוב שניים. **לא יצא מהיתירה הראשון** - ודוקא התירוה קודם שיבא עד שני המחייבו אבל בא קודם שיתירוה מודה עללא דלא סמכין אקמא דاكتיא לא אחשביניה כתרי. **עד אומר מות** - ובאו עדים ואמרו לא מות פשיטה דמודיע עללא דلغבי תרי חשב חד ובטל ולא אמרין תרי ותרי נינהו. **בפסולי עדות** - ואע"ג דשנים שאמרו לא מות נשים היו הרי עד ראשון בטל אצלן ואייצטריך לאשמעין כי האי גונוא. **כל מקום שהאמינה תורה עד אחד** - אין שם תורה עדות כי היכי חד חשב פסולי עדות נמי חשיבי הלך הילך אחר רוב דעתות ואין עליך לבדוק אם כשרים אם פסולים. **ועשו שתי נשים באיש אחד** - שתי נשים שהכחישו עד אחד ואמרו לא מות כשי נשים באיש אחד שהראשון בטל ואפ"ל ניסת תצא. **כל היכא אתה ע"א כשר מעיקרא** - והтирוה על פיו אפילו מה נשים עד אחד דמיין וכי היכי דעד אחד בטל

דאמרין ראשון הרי הוא כשנים ואין דבריו של אחרון במקומות שניים מאות נשים נמי בטלים לגביה ובכפי האי גוונא לא אשਮועין מותני' דתצא אלא מתני' דקתני אף על פי שנשאת תצא כגון דאתאי אשה מעיקרא ונשאת על פיה ואשומעין מותני' דתצא ע"פ שתי נשים הבאות אחורי כן ולא מוקמינן קמייתא במקומות עד כשר ואע"ג דאחסבינה כתרי למשריה על פומה. **כפלגא ופלגא** - بعد אחד אומר מות והתיירוה לינשא ובא אחר ואמיר לא מות דאמר במתני' לא תצא מהייתירה הראשון. **לחומרא** - כגון מציעתא דקתני תצא. **מותני'** אתת אמרת מות - שתי נשים צרות הבאות מדינית הים אתת אמרת מות בעלי וצרתה אמרת לא מות. **הויאל והן מכחישות כו'** - ובגמ' פריך לפלוג נמי ר' מאיר ברישא דו שאמורת מות לא תנשא. **הויאל זו זו מודחות כו'** - הא אתת מודחה והאתת אינה מודחה לא ינשאו שתיהן אלא האחת.

דף קיח.א

אשה אמרה מות ואשה אמרה לא מות הרי זו לא תנשא - הויאל ובאת שנייה קודם שיתירוה על פי ראשונה ואפי' שנייה זו צرتה אוסרתה ובגמ' מוקמינא לה להאי סתמא כר' מאיר דאמר צרתה נמי מכחישה לה. **גמ' לא מות איצטראיכה ליה** - דاع"ג Dai שתקא פשוטא לנו דלא תנשא בעדות חברתה איצטראיך לאשומעין היכא דמכחישה לה נמי לא תנשא דמהו דתימא כיון דאתיא ומערURA גלייא דעתא דלצורי לצרה Kataia ולעגנה שלא תנשא ותמות נפשה עם פלשתים קעבדא הלכך אפי' היא תשתרי kmsmu לו. **במחלוקת שנייה** - בחלוקת אחרונה אף ראשונה שנייה דלא תימא סתמא דברי הכל היא אלא ר' יהודה ור"ש היא דמרי צרה לא מכחישה. **לא מות לאו המכחשה היא** - דרבנן הימנו لكمא. **ואהשה אמרת לא מות** - אפי' צרתה במשמע. **מותני' הייתה** - צרתה בת ישראל לכלהן. **תאכל בתרומה** - בחזקת שבולה קיים ואינה חוששת לעדות צרתה הויאל ואינה נאמנת להשיאה אינה נאמנת לפוסלה. **וחמותה אסורה** - שאין כליה מעידה לחמותה ואע"ג דאמרה ברישא מות בעלי דפקע לה צד כלות והויא נכricht אפילו הכי לא מהימנא כדאמר לעיל יבמות (דף קיז) הא לאו בעלה מיית ולא חמותה מיית כו'. **הייתה - חמותה בת ישראל לכלהן כו' גמ'**. **צערא דגופה** - תשמש מונעת לה מבולה הא ודאי משקרה כדי לקללה שתנשא ואפי' שהיא נשאת תמות נפשה עם פלשתים. **מודוי ליה לר"ע** - דלא מחזקין לה בשקרנית قولיה האי ונחי

دلחשיה לא מהימנה אבל לחומרה לעניין תרומה תיחוש. **ניתן לי בן** - אשה שהלכה עם בעלה למדינת הים וכשיצתה מכאן לא היה לה בן ועומדת בחזקת יי'ום ובאת ואמרה נתן לי בן במדינת הים ומת בני ואח"כ מות בעלי דלא מפקא נפשה מחזקה קמייתא שעדיין היא צריכה ליבם נאמנת ומורתת להתייבם. **איינה נאמנת** - להנשא לשוק ללא חיליצה דכי הימנו רבנן לאשה אבעלה הימנו דדייקא ומנסבא אבל לאפוקי נפשה מיבם לא הימנו דזימניין דסニア ליה. **וחיישין לדבריה** - דafka נפשה מחזקה ואם בא יבם ליבמה לא שבקין לה וחולצת. **לדבריה** - מיעוטא משמע.

דף קיחב.

מתני'. נתן גט לכל אחת - אם איןו חפץ לישא את כולו. **גמ'**: **קידש קטני** - دائיכא למימר התם הוא דקאמר ר' טרפון דמניחה בינויהם דלא עשה מעשה אבל בעל לא קטני דליפלוג ר' טרפון דכיוון דעתה בה מעשה וגינה - אותה בקדושים ביה צריך להוציא עצמו מיד עבירה וליתן לכולו. **גול קטני** - דהואיל ואיסורא עבד קניס ליה ר"ע אבל ליה מכך מהמשה ואין יודע אי זה הוא לא קטני דלקנסיה ר"ע. **מכל דת"ק פlige עלייה** - ואמיר בקידש וליה פlige דליך איסור כולי האי אבל בבעל וגול אפי' ר' טרפון מודה. **ומאי קידש קידש בביהה** - דגינה אותה ואפ"ה פטר רבוי טרפון ולא תימא ليיתני גול ולא איבעי קידש דתרוייהו איצטראיך תנא קידש בביהה להוועיך כחו דר"ע דאיסורא דרבנן הוא קעביד דרב מגיד אמרן דמקדש בביה' ואין כאן איסורא דאוריי אפ"ה קניס. **מת בעלי ואח"כ מת בני** - והריני מורתת לשוק נאמנת שהרי בחזקת לשוק יצא והפה שאסר הוא הפה שהתריר. **איינה נאמנת** - להתייבם לו וחושין לדבריה דafka נפשה מחזקה ולא מישתריא בלא חיליצה דשויטה לנפשה חתיכה דאיסורא מעלמא. **ניתן לי בן** - והיא הלכה בלא בן ובחזקת עתידה ליבם. **ניתן לי יבם** - שהלכה חמוטאי במדינת הים והיא הלכה בחזקת שאין לה יבם. **מת בעלי ואח"כ מת יבמי כו'** - דתרוייהו קשייא נפשה לשוק נאמנת ומורתת לשוק בחזקתה הראשונה דהפה שאסר הוא הפה שהתריר. **גמ'**: **המזוכה גט לאשתו** - שעשה שליח לקיבלה וזיכה לה ע"י שליח שתתגרש מעכשו. **במקום יבם** - שיש לו Ach ונתכוון לפוטרה הימנו דשלא במקום יבם והוא בא לגרשה פשיטה לו דלא מיגרש עד שתגע לידה דין חבין לאדם שלא בפניו אלא הכא מי אמרין

זכות הוא לה כו'. וחושין לדבריה - מדקתי בתרוייתו חושין ביצאה בחזקת [היתר] לשוק ובאה והחזקה עצמה ליבם וקתני חושין ולא אמרין אוקמה אחזקה ותנסה דהא ודאי משקרה מושם דרחה לא קאמרה אלמא לא מחזקינו לה באהבה ומדקתי נמי בחזקת יוצאה ליבם ובאה והחזקה עצמה לשוק כגון נתן לי בן ומת בעלי ואח"כ בני וקתני חושין ולא תתייבם ולא אמרי' ודאי משקרה ומשום דסニア ליה קאמרה אלמא זימניין דלא סニア ליה אלמא מספקא לו' וגביה מזכה גט נמי מספקא לו' אי רחמא ליה וחוב הוא לה אי סニア ליה וזכות הוא לה ותחלוץ ולא תתייבם. טן דו - גופים שניים כל דהו בעל. **דושומשניא גברא** - גוץ כנמלה. **קורטיה בי צרתא רמייא** - מחזקת עצמה כנשואה ונונתנת כסאה אצל חשובות חירות הארץ. **דנפצא** - אומנותו מאוסה מנפץ צמר. **דקלטיא גברא** - שמצ פסול משפחה. **טלפחי** - עדשים שהוא מאכל קל ואין חסרונו כייס כל כך אינה שואלת ממנו אך יקראשמו עליה. **הדרן עלך האשה שלום**.

דף קיט.א

מתני'. **האשה שהלך בעלה כו' לא תנsha** - הוайл ובלא בנימ יצא בעלה. **ולא תתייבם** - שמא ילדה צרתה ובגמ' פריך אמרי לא תנsha תחלוץ ותנסה ממה נפשך. **הייא צרתה** - מפרש בgam'. **הייתה לה חממות** - במדינת הים וכשיצאה לא היה לה בן ואין יbum לזו אינה חוששת שמא נתן לה יbum אע"ג דחייבין לעיל שמא ילדה צרה התם הוא דכל מה דילדה צרה בין זכר בין נקבה מפיק לה להא מיבם אבל חממות דאי נמי ילדה לא זקייק לה להך אא"כ ילדה זכר וכולי האי לא חייבין שמא ילדה זכר היה. **יצתה מלאיה** - יצתה חממותה מעוברת. **חוששת** - שמא זכר היה. **אינה חוששת** - דאייכא למימר שמא הפילה ואת"ל לא הפילה שמא נקבה הייתה. גמ': **צירה אחרית** - אם בא עדים שאין צרתה מעוברת אינה חוששת שמא אשה אחרית נשא ומורתת ליבם. **רבי מאיר חייש למיעוטא** - בפ' הכל שוחטין (חולין ו') גבי כותים שגור על כל כותים מושום אותם שמצו דמות יונה בהר גרייזים והשתחו לה. **תשע חנויות** - דתニア (שם חולין דף צה) ובנמצא הלך אחר הרוב דבריו דחנויות לפניו הון ואני רואין שרובן מוכרות בשער שחוטטה. **וסתהדרי** - י"ב מזכין וי"א מחייבין דקי"ל דזכאי (סנהדרין דף מ) דהואיל ורוב מזכין וקמן נינהו. **דלייטה קמן** - כגון הכא דנייזיל בתר רוב נשים שבועלם. **אימא סייפה הייתה לה חממות אינה**

חוושת - אמאי נהי נמי ذזכרים מיעוטא כדמפרש ואזיל מיהו הלך אחר רוב נשים וכיוןADR שרים מתעברות ליכא למימר בזכרים מיעוטא דמיועטא אלא חד מיעוטאADR שרים מתעברות וילדות ומיעוט כו'. ה"ג - והוא להו זקרים מיעוטא ולירוח. **דאיסור כרת חשו** - שמא נתעbara CRTה. **לא חשש** - שמא נתעbara CRTה ואוקמה אחזהה. **מה לי איסור לאו** - מי לא בעין למיחש לספק איסור לאו כי היכי דחישין לספק איסור CRT הא מיד דספיקא לאו הרחקה DRבן היא בדבר המותר DRנמא לCRT עביד הרחקה לאו לא עביד הרחקה בדבר המותר דהכא שמא איסורה דאוריתא ממש קעיביד.

דף ב.

רישא חזקה - מייתי לה לייבום ורובה מייתי לה להיתר שוקADR שרים מתעברות וילדות והרי ילדה CRTה ונפטרה גם היא וחזקה לא עדיף כי רובה DRניאל אבטחה הלך לא תתייבם ולשוק נמי לא CR' מאיר דחיש למיעוטא. **סיפא חזקה לשוק** - שהרי בלי יבם הייתה תקופה CSIתה ורובה לשוק DA' ננתעbara CRTה שמא נקבה הייתה או נפלADR עוברים נפלים ונקבות כדאמרין לעיל דמחצה DRולדי קיימי נקבות הם ומיעוט עוברים נפלים הם זקרים DKיימא מיעוטא לגבי וילדות והכא נמי AIKA חזקה לרובה DRרע נמי לחשא דמיועטא ذזכרים הוא להו מיעוטא דמיועטא. **ולעלם** - בתמייה תחלוץ ממה נפשך ותנסה לשוק. **לעצמה שלשה** - בשביל עצמה תמתין שלשה CHדים דכל הנשים צרכות להמתין ג' CHדים ואפי' בעלה מת במדינת הים DRיכא למיחש שמא מעוברת היא דהא זקנה וAIILONIT נמי צרכות להמתין שלשה CHדים כדאמרין בהחולץ (לעיל יבמות מב) הלכה כולן צרכות להמתין. **לחברתה תשעה** - בשביל חברתה שמא מעוברת היא CRTה צריכה להמתין ט' CHדים שאפי' חלצה לא תנסה בתוך ט' שמא חברתה מעוברת היא והולד של קיימת ואין חיליצה פוטרת לו אלא ولד פוטר והולד איינו פוטר עד שיצא לאוויר העולם. **לחברתה לעולם** - בש سبيل חברתה צריכה להמתין לעולם עד שתידע אם יש לה ولד אם לאו. **ותחלוץ** - לאחר ט' ממה נפשך ותנסה אם ילדה CRTה הרי נפטרה בולד ואם לאו הרי חיליצה פוטרתה. **מצריכה כרויז** - להכריז שלא הייתה חוליצה ומורתה לכוהנה. **מת בני ואח"כ מת בעלי** - והריני זוקה ליבם כבתחלה. **נאمنت** -

במה שאמרה מות בני ראשון וachs"כ בעלי ולא חיישין דלמא משום דרHEMA
לייבס קאמרה Mai טעמא הויל ובחזקת יי'בום היתה עומדת ופיה אסר
עצמה על הייבס כשהאמרה ניתנו לי בן והוא הפה יכול להתייר עצמה לייבס
ולומר מות בני ראשון. **אינה נאמנת** - להנsha לשוק הויל ובחזקת יי'בום
יצתה וחישין דלמא משום דסנא ליה קאמרה ניתנו לי בן וחוששין לדבריה
שמע אמת הן ואסורה לייבס וחולצת. **דקדאמרת** - דלא היתה זקופה לו ואין
חלייתה כלום ומותרת לכהונה. **ברשותה** - שהיתה גורשה כבר מאיש אחר
שפלה לכוהנה עולמית. **אני** - ובני ובעלי נחбанו במערה ואין איש עמנו לבא
ולהיעד הליך ליכא למיחש דלמא אתי סהדי. **מתני**. **שתי יבמות** - נשי שני
אחיהם. **זו אסורה** - לשוק מפני בעלה של זו שהוא יבמה דשמא Chi הוא
זקופה לו וاع"פ שאשתו אומרת מות אינה נאמנת איבמתה שתנסה על פיה
שאין יבמה מעידה על חברתה שהיא אחת מחמש נשים שאין נאמנות
להעידה. **לו עדים** - שמת בעלה. **זו שיש לה עדים אסורה** - לינsha מפני
יבמה דשמא Chi הוא דעים Mai אהנו לה הא היא נמי מהימנא לומר מות
בעלי. **זו שאין לה עדים מותרת** - לשוק דהא אמרה שהוא מות ובסبيل יבמה
נמי לא חיישין שהרי יש עדים שמת. **לו בנימז ולזו אין בנימז** - ואין עדים לא
לו ולא לו את שיש לה בנימז מותרת וכו'. **נתייבמו** - שהיה להם כאן שני
יבמין ונתייבמו שהאהשה שאמרה מות בעלי תהייבם דלענין יי'בום לא הוצרכה
זאת לעדותה של זו וארישא קאי שאין להם לא עדים ולא בנימז. **ומתו היבמין**
אסורות להנsha - לשוק זו מפני בעלה הראשון של זו וזוי מפני בעלה הראשון
של זו שמא עדין הם חיים וاع"פ שנשאו שתיהן ליבמין בחזקת שמתו
בעליהם אצל עצמן נאמנות אבל עכשוו כשינשאו לשוק נמצא עדותה של זו
מועיל לו ואין יבמות מעידות זו על זו צד היתר. **הויל והותרו ליבמין** -
בחזקת שמתו בעליהם تو לא מיתטרן דניחוש לשם חיין הם. **גמ'**. **שתיון**
モותרות - שאין כאן זיקת יי'בום זו מפני בניה וזוי בעדי חברתה. **צראה מעידה**
לחברתה - דהא שתי יבמות צרות נינהו ומפני צד צרות לא נפסלו מהיעד זו
לו.

דף

לאינטובי לצראה בעלמא מקמי דידה - האשה שהלכה למדינת הים עם בעלها
ובאה ואמרה מות בעלי והיתה לה כאן צראה אם זו תנsha בעדותה של זו קודם

שתנשא היא. **הואיל והותרה היא** - אלמא משעת היתר דידה שריין לצרתה ואע"ג דעתינו היא לא ניסת. **לייחוש דלמא בגיןטא אתהי** - אי טעמא דר"א לאו משום ذקרה מעידה לחברתה הוא אלא משום דלא מקלקלא נפשה ניחוש דלמא הא בגיןטא אתהי והחבייה גיטה ואמירה מות בעלי וכדי שתנשא גם צרתה ואיהי לא מקלקלא דבשלמא במתני היכא דנטיבכמו ליכא למימר וכי די נמי בגיןטא אתהי איקלקלא שנשאת לאי בעלה אבל לשוק לייחוש. **דאיןטיב לכהן** - די אתי בעלה ומיבעי לה לאחוווי גיטה מיפסלא אכהן ונפקא. **מתני**. **אין מעידים** - על האיש שמת אא"כ ראהו מות בפרצוף פניו עם חוטמו שיכולין להכירו שהוא אבל לא ראהו בפרצוף או שניטל חוטמו אין מעידין עליו להשיא את אשתו שמא אין הוא. **ואפי' ראהו מגויך** - לשון גודו אילנא (דניאל ד) מנוטח ומלא פצעים וחברות חרב. **או צלוב** - על הצליבה או חייה דורסתו ואוכלת בו. **אין מעידין** - עד שיראו שתצא נפשו. **וain מעידים אלא עד ג' ימים** - אם ראהו בתוך ג' ימים למייתתו מעידין עליו אבל אם לא ראהו עד לאחר ג' ימים חווישין שמא נשטעו מראית פניו ואין זה שהם סבורים. **רבי יהודה בן בבא אומר לא כל האדם מו'** - יש לך אדם שמהר להנפח משאר אדם כגוון אדם שמן ויש לך מקום שחמה נוגעת בו יותר ואדם מ מהר להסריח ולהשתנות ויש לך שעה שהעולם חם והמת מהר להסריח ובגמ' בעי לחומרא פlige או - לכולא פlige. **גמ' פדחת** - מצח. **הכרת פניהם ענתה בם** - העידה בם אלמא אין עדות בשאר הגוף אלא בהיכר פנים. **קירה** - שעווה. **דבק בבליתא** - הדביקה במעט מטלית בלואה. **בליתא** - בגדי בלוי. **באפותיה** - במצו. **מצאו קשר** - המביא גט לאשה ואבד הימנו. **בין כליו** - בין כלי ביתו ומכיר את הכלים ואת הטעות שהן שלו כשר ולא חווישין דלמא האי כיס והאי טבעת דאיינש אחרינא הוה והאי גט אחר הוא אלמא סמכין אסימנא דאית ליה בכיס ובארנקי ואפי' למישרי איסור אשת איש דאוריתא אלמא סימניין דאוריתא. **שומה** - ורוא"ה. **סימניין דאוריתא** - אף השמלה בכלל הייתה כו' בפ' ואלו מציאות (ב"מ דף כז). **בן גילו** - שנולד בפרק אחד ובמזל אחד ור"א בן מהבאי סבר אין שומה מצויה בבן גילו. **להشتנות** - ממראה. **סימניין דרבנן** - ולא דריש אף השמלה לסימן אלא לתובען דהتم פלוגתא היא.

מובהך הוא - ואע"ג דסימניין דרבנן אסימן כי האי סמכין אפילו איסור דאוריתא. **דאריך וגוץ** - לאו סימניין נינחו. **כליו** - בגדיו שהוא לאחר השאלון ואוטו אחר מת ורואהו אלו וסבירים שזהו בעל הבגדים. **חמור בסימני אוכף** - דקימא לנו באלו מציאות (ב"מ דף כז) דמהדרינו. **לא שיילי אינשי** - בעל החמור לא היה שואל אוכפו של זה לחברו. **דמסקייב ליה** - דashi"ר בלע"ז. **מצאו קשר בቤיס כו'** - מאי אייכא למימר ליחוש ע"פ שהוא מכיר את הכס. יש לחוש שמא השאלון לאחר וקשר בו גט זה והחזירו זהה ושכח בו את הגט. **לזיפא** - שמא יעשה חותם וצורה נגד טבעתו וילך ויראהו לאשתו ויטול הימנה כל אשר ישאל. **מנחש אינשי** - שלא יטול זה מזלו ואי קשיא הא כתני או שנמצא בין כליו הא אמרן דחייבין לשאלת לא קשיא כליו דמתניתין היינו בגדיו ודרך להשאל מלבושים וכליו דגיטין היינו בין כלי תשמשי ביחסו בתיבתו שאינו דרך להשאים. **ואיבעית אימה כליו** - דמתני' דקתני בגופו ובכליו דלא סמכין אסימנייהו. **בסטוקי וחורי** - דלא אמרין הוא סימן במלבושים אי שחוריין היו או לבנים היו דאין זה סימן שהרבה יש שחוריין ולבניים ואדומים. **והא כתני סיפא** - דמתני' (לקמן יבמות דף קכא). מון הארכמה ולמטה לא תנשא - דחיי ואי משום טביעה הויאל ומים שאין להם סוף חיישין שמא יצא מן המים ועלה ברוחוק פרשה או יותר ולא ראהו כתני מן הארכמה ולמעלה תנשא אלמא מגוייד לא חי. **שאני מיא דמרוז מכה** - מחזיקות ומגדלות כאב המכחה וחברו מיטרא רזיא לאילני במס' תענית (דף ג). **גידייה לגמilia** - לשון גודו אילנא (דניאל ד). **ולא אפסקיה לנערותיה** - ולא הפסיק לגמור את קול נערותו שהיה נוער עד שמת. **מלובנת** - באש שמתוך המכוה מתרפא. **וברוח** - הנשחת. **יכתבו ויתנו** - אלמאichi מחזקין. **ומשני חי הוא** - לפיך גיטו גט וסופו למות הלכך מעידין. **אלא מעטה** - הויאל וודאי ימות היא גולה השוחטו אם נפל סכין מידו עליו ושהותו אלמה תניא אין גולה ואפילו מת שמא מלחמת דבר אחר מת. **על ידו** - בשביבו. **הרוח בלבלו** - ומלחמת הרוח מת הלכך לגבי גלות פטור ומיהו לעניין אשתו מעידין עליו דודאי ימות.

דף קכא.

קירב מיתתו - על ידי שפירקס יותר מדי מה הלכך אין גולה אלא אם כן מת תחת ידו. **בביתה דשישא** - שאין שם רוח לישנא דרוח בלבלו הכא

גולה دائم כאן רוח ומחמתו מת ולילשנא דהוא קירב את מיתתו אינו גולה.
הכי גרסין - אי נמי בדברא ולא פירכט. **לקולא פלייג** - דקאמר תנא קמא אין מעידין אלא עד ג' ימים ואתא רבבי יהודה למימר יש לך אדם או מקום או שעה שאינו מהיר לנפוח ולהשתנות וכיול להעיך אפי' לאחר ג' ימים. או **לחומרא פלייג** - דקאמר תנא קמא עד שלשה ימים מעמידים ואתא איהו למימר פעמים שאפי' תוך שלשה אין מעידין. **בכרמי** - שם העיר. **ואסקוחו אבוי הדיא** - לבתר תלתא יומין. **ואסקוחו אגישרא דשביסתנא** - לאחר חמשה יומיין. **דצמתי** - צומתין צורת הפנים ואין מניחין אותו לנפוח ולהשתנות. **היכא דאיכא מכח** - מקום המכחה מרזו מכבדין הכאב ונופחת. **מייטפח תפח** - לאחר שמעלין אותו ליבשה ומשתנית צורתו. **מתני' שיש להם סוף** - לקמן מפרש היכי דמי. **אשטו אסורה** - שמא לאחר פרישתו ממש יצא והלך לו דסביר רבבי מאיר אדם יכול לחיות ולשהות במים يوم או יומיים. **מערה** - מים שיש להם סוף הם ופליג ר' יוסי ואמר אשטו מותרת דקסבר אין אדם יכול לשחות במים כל כך ואי משום שמא יצא לאלאר אין זו חשש דהא אי נפק הוו חזז ליה אבל במים שאין להם סוף מודה ר' יוסי דאסורה שמא יצא לאלאר למרחוק ולא ראותו. **מן הארכובה ולמטה** - הוайл יוכל לחיות לא תנשא שמא יצא ולא ראותו דמים שאין להם סוף הן. **גמ'**. **מארבע רוחותיה** - כగון מערה מלאה מים והרואה שנפל שווה שם בכדי שאינו יכול להיות חי בתוך המים ובאו לו. **אגמא דסמקי** - אגם של אותו מקום אגם מרשות' בלע"ז עומד במקומו ואינט מים חיים כמוים שיש להם סוף דמו שאינו יכול לשוט על פניהם למרחוק הלכך אם איתאDSLICK הוי חזז ליה. **גלי אשפלו** - למקום רחוק ומשם יצא. **לא יאונה לצדיק כל און** - שלא אתה תקלה זו לידך של רב לנדות את רב שילא. **תשועה ברוב יועץ** - תשועתי מן המכשול על ידי שנטלי עזה ממשואל. **למחילה של דגים** - שחוטטים סמוך לשפת הנהר בין למטה מן המים בין למעלה מן המים בגובה שפטו ואין מתמלאת כולה ואדם הנכנס שם מגביה צוארו בתוך המערה למעלה מן המים. **לייחוש למחילה** - ושמא ליום מחר יצא והלך. **נענעתי לוראשי** - עבר על גבי והלך לו. **ינגען לו ראשו** - ידחה מפני השעה ולא يتגרה בהן.

דף קכאב

שמעא חבר הוא - יודע ללחוש. **אנב איצצא** - שדוחקן כشعומד עליהם אבל

גוב אריות רחב הוא ואין עומד עליו ופעמים שאינם רעים ואין אוכליין אותו. **ליורה מלאה יין ושמן** - מרותחת על האור. **שהוא מבער** - כשנפל אדם לתוכו וניתז השמן על האור ומבעירו יותר ויותר ולא שבתה רתיחות היורה וצמקו רגליו ולא יכול לצאת ומת. **מפני שהוא מכבה** - כשניתו על האור כיבחו ואע"פ שלא יכול לצאת לא מות שהיורה נתקררה לאחר זמן ששבתו רתיחותיה שכבה האש. **וטפו מבער** - דרך בקעת שמכבין אותה במים להיות חוזרת ודולקת יותר מבתחלתה. **מעשה נסים** - אפילו אין מות מהמת המים היה לו למות מהמת דבר אחר. **כיפין על גבי כיפין** - כיפין כמוון בניינים ואולמות ונשען עליו וישן. **דשישא הו** - וחלקין ומעומד אין אדם ישן. **מסריך** - מתחזק ונדק עליון מעט. **חופר שיחין** - לעולי רגלים ומימים מתכנסים בהן והוא שותין הון ובהמתן. **שלוט** - שעדיין יכולה לחיות וכן בשניה אבל שלישיית שאינה יכולה לחיות אמר להן עלתה לה שידוע היה לו שלא תמות שם כדלקמן דבר שהיה מטעסך בו אותו צדיק אביה לא יכשל בו זרעו. **של רחלים** - זה אילו של יצחק. **זקן אחד מנהיגו** - זה אברהם. **نبيא אתה** - לידע שלא תמות. **מתעסך בו** - בטורה עשייתו. **אע"פ בן מת בנו** - של ר' נחוני באצמא שכך דרכו של מקום לדקדק עם החסידים. **וסביביו נשערה** - לשון חוט השערה עם סביביו עם צדיקים הולכים אליו. **מתני**. אפילו שמע מן הנשים - שלא היו מתחוננות להיעיד ומשיחות לפיטומו. **דיו** - יוכל לילך להיעיד ולהשיא את אשתו. **בין שהוא מתכוין** - לעדות. **גמ**. **קמצא בעולם** - חגב או נמלה המייתו התינוקות והעלו לה שם איש פלוני בדרך שהתינוקות משחקים. **אבל נתכוין להיעיד** - ולא להתריר את אשתו. **עדות** עדות - ותנסה אשתו. **היכי משכחת לה** - דלא נתכוין להיעיד ולא להתריר. **חיואי** - שם האיש. **מאן איכא בי חיואי** - מי מאנשי ביתו של בית חיואי שישמע דברי דשכיב חיואי. **לפרsha זרייא** - גבור חיל וישראל היה. **מדיבורי דרב נחמן** - אמרأكلוה כוורי ולא אמר מי יתן שיעלה וינצל אזלא דביתהו ואינסבא. **קטול אספסטה ושדי** - קוץ שחת לבהמותי. **שמעה דביתהו** - דההוא אמר עובד כוכבים עליה קטילתניה ואתת לקמיה דאבי.

דף קכט.א

تلטא ריגלי - שהיו תלמידי חכמים נקבצים לשם דרשה הלכות פסח בפסח והיתה שואלת מהם ובתשובות הגאוניים מצאתי כל הנץ ריגלי דאמוראי

הינו יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו וmdi שנה בשנה כמשמעותו יום מתכבדים תלמידי חכמים מכל סביביו ובאים על קברו עם שאר העם להושיב ישיבה שם. **של ערלה הָן** - פירות נטיעה הָן וישנים משובחים מפירות אילן זקן. **של עזקה** - מפרדס מעוזק וגדר סביב לו לשומרו והיא שנת שביעית וקשה לי דמאי איסור יש כאן אם עבר זמן הביעור לא שנא מנו המשומר ול"ש מן המופקר אסורים וקודם הזמן אלו ואלו מותרים. **לא אמר כלום** - לאוסרים על כך אלא הlk אחר הרוב שזה משקר ולהשבich מוקחו נתכוון וכן נטע רביעי להודיע שפירוט נטיעה הָן וכמודמה לי דhai עזקה שם העיר שבראץ ישראל ופירוטיה משובחים ואם היה עובד כוכבים זה בחוצה הארץ ומשבחים ואמר מעזקה הבאתך אין חששין לומר אמרת דבריו ושמע לא נתעשוויישראל מכרם לו אלא להשבich מוקחו והכא נמי לא נתכוון עובד כוכבים זה אלא לאיים על זה שיקוצר לו מספוא לבהמותיו. **חבל** - הפסד ועגמת נפש הוא. **קורל** - חברה. **לכרום ביתר** - כשבאה ביתר במצב. **מתני'** על פי בת קול - שמעו קול צועקת פלוני מות ולא ראו אדם בצלמו. **גמ'**. **מאי קמ"ל** - רבה בר שמואל דלבית הלל משיאין ונייעבד כוותיהו סתם מתני' נמי הכי אמרה וממילא הלכתא היא סתם משנה. **בית שמאית היא** - ואין הלהכה כאוטו סתם. **שראו לו דמות אדם** - מתחלה כשצעק. **בבואה דבואה** - צל צלו. **ליידני יונתן שידא** - שד היה או בקי בהן. **ודלמא צרה הויא** - שנשא אשה במקום אחר ובהה לקללה והלהכה לה. **בשעת הסכנה** - שאדם מסוכן כגון מי שהיה מושלך בבור ואמר כל שומע קולו יכתוב גט לאשתו כותבין ונوتני וסמיכין עליה בכל דבריו שאומר אני הוא פלוני בן פלוני והכא נמי בשעת הסכנה דמי שאם לא תאמין לזה לא תמצא אחר ותשבע עגונה. **מתני'. נומיתاي לו** - אמרתי לו. כן - הן הדברים שאמרת שכולן חלקין עליו. **מושבשת בגימות** - שאיני יכול לילך אצל ולהעיד זה ששמעתי. **גמ'. להביא את גיטה** - ממדינת הים וاع"פ שצרכיהם אנו למאמר פיה שתאמיר בפני נכתב ונחתם דאפי' אדם כשר הביאו צrik לומר כן. **נשים שאמרו** - חמש נשים דפирקין דלעיל יבמות (ד' קיז). **נאמנות להביא גיטה** - בפ"ב דגיטין (ד' ג). **מתני' אמרו לו** - לרבי עקיבא מעשה בני לוי וכו'. **נומית להם** - אמרה כן. **ולא תהא כהנת** - כלומר וכי לא תהא בת ישראל או כהנת מיוחסת להם. **נאمنت כפונדקית זו גרוועה וונגמ'** מפרש מאיגריעותא. **אמר להם** - רבי עקיבא. **לכשתהא הפונדקית נאמנת** - כלומר לכשימצא דבר זה אמרת עקיבא.

שהאמינו את הפונדקית שהרי לא עליה סמכו אלא לפי תומה הסירה והביאה להם מקל ותרמילו. **[ט"א לכשתהא כפונדקית נאמנת -** ככלומר באותו עניין שהאמינו פונדקית הווי נמי שאר אשה נאמנת שהרי פונדקית הוצאה להן ועל הסימנים סמכו].

דף קכבר.

והא איה חבירנו קאמר לי - אלמא לאו לפי תומה הויה. **הזה בכיא** - והיינו לפי תומה דקדום ששאלוה התילה לומר. **ונתלה ביחסור של תאנה** - אחז בnof של תאנה ופshaw לעשות ממנו מקל. **פshawו** - נתקו. **יעשר כחץ אריה** - גבור חיל ולב אריה יש לך. **יפה כוונת אתשמי אריה** - שכץ קורין אותו בעיר. **לא כך אמרת לי יוחנן בן יונתן** - דורך וחוקר היה אולי הפרק את דבריו לא כך אמרת לי דמכך שיחיא אריה שהכפר היו קורין אריה ולא אותו. **דרישה** - בדיקות כי האイ גוונא לכוין את דבריו. **וחקירה** - באיזה יום ובאיזה שעה. **משפט אחד יהיה לכם** - וכיוון דאשכחן דכתיב בדייני נפשות ודרשת וחקורת וגוו' (דברים יג) הוא הדין לדיני ממונות. **כיוון דאיתא כתובה למשקל** - כתנשא על פיהם תטול כתובה דמספר כתובה נלמד כתנשאי לאחר תלוי מה שכותב ליכי. **בדיני נפשות דמי** - דהבא על אשת איש בחנק הלך עדי נשים בדרישה וחקירה. **הכי גרשין** - אמר ר' אלעזר אמר רבى חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. **הזרן עלך מסכת יבמות.** -